

TEODOR MAVRODIN MARIUS PĂDURARU ION DUMITRESCU

COMUNA CĂTEASCA JUDEȚUL ARGEȘ

File de istorie

EDITURA SemnE

TEODOR MAVRODIN MARIUS PĂDURARU

ION DUMITRESCU

COMUNA CĂTEASCA, JUDEŢUL ARGEŞ
File de istorie

TEODOR MAVRODIN MARIUS PĂDURARU

ION DUMITRESCU

COMUNA CĂTEASCA
JUDEȚUL ARGEȘ

File de istorie

PITEȘTI, 2016

Culegere: **Elena MARINESCU**
Culegere-tehnoredactare: **Ionel DOBRE**
Coperta: **……**
Fotografii: **Ion DUMITRESCU, Marius PĂDURARU**
Tiparul: ……

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Comuna Căteasca, județul Argeş: file de istorie/ Teodor Mavrodin, Marius Păduraru, Ion Dumitrescu; cuvânt înainte: - Piteşti:
Bibliogr.
ISBN

I. Teodor Mavrodin
II. Marius Păduraru
III. Ion Dumitrescu

I.S.B.N.

Coperta I:
Coperta IV:

Lista Abrevierilor

A.N.I.C.	- Arhivele Naționale Istorice Centrale
A.N.S.J.A.	- Arhivele Naționale - Serviciul Județean Argeş
A.R.L.U.S.	- Asociația Română pentru strângerea Legăturilor cu Uniunea Sovietică
B.A.R.	- Biblioteca Academiei Române
B.O.R.	- Biserica Ortodoxă Română
C.A.P.	- Cooperativă Agricolă de Producție
D.I.R.	- Documente privind Istoria României
D.R.H.	- Documenta Romaniae Historica
G.A.C.	- Gospodărie Agricolă Colectivă
G.A.S.	- Gospodăria Agricolă de Stat
H.C.M.	- Hotărâre a Consiliului de Miniştri
I.A.S.	- Întreprinderea Agricolă de Stat
I.O.V.R.	- Invalizi, orfani, văduve de război
M.C.I.P.	- Ministerul Cultelor şi Instrucțiunii Publice
M.C.N.C.	- Ministerul Culturii Naționale şi Cultelor
M.O.	- Monitorul Oficial
P.C. (b)	- Partidul Comunist (bolşevic)
P.C.R.	- Partidul Comunist Român
P.M.R.	- Partidul Muncitoresc Român
PROPACT	- Proprietar-Acționar
R.P.R.	- Republica Populară Română
U.F.D.R.	- Uniunea Femeilor Democrate din România
U.M.R.L.	- Uniunea Mondială a Românilor Liberi
U.R.S.S.	- Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice
U.T.C.	- Uniunea Tineretului Comunist
U.T.M.	- Uniunea Tineretului Muncitor

PREFAȚĂ

În perioada 2008-2012, la inițiativa şi insistențele consilierilor locali Nicolae Bănuță, Dan Drăghici, Nicolae Rădulescu, Adrian Ghiță, Florica Limberea, Gh. Bulumac, Gh. Vulpeanu precum şi a primarului Corneliu Oprescu, s-au demarat acțiunile pentru fundamentarea unei monografii complexe a comunei Căteasca, în care să se regăsească istoria fiecărui sat component astăzi al comunei. Am plecat de la ideea că o adevărată monografie trebuie să fie o carte ştiințifică, documentată, în care să se regăsească, numai pe bază de documente vechi şi noi, tot ceea ce ține de: istoricul fiecărui sat, conducătorii vechi şi noi ai fiecărui sat, populația fiecărui sat, evoluția economică din fiecare sat, istoria învățământului, culturii, sănătății, bisericilor, a comerțului, portul popular, arhitectura clădirilor în timp, ocupațiile de bază ale oamenilor.

Din capul locului, în calitatea pe care o am de prof. de limba şi literatura română, care a citit sute de monografii, am atras atenția că vreau ca această monografie să fie o carte serioasă de învățătură pentru cei de astăzi şi cei ce vor veni după noi. Totul trebuie să fie consemnat numai după consultarea vechilor documente din Arhivele țării. În acest sens am apelat la doi profesionişti în domeniu, prof. Teodor Mavrodin şi Marius Păduraru, la care s-a mai alăturat şi prof. Ion Dumitrescu. Cartea la care s-a lucrat, circa cinci ani de zile, are peste 800 de pagini şi va fi tipărită în anul 2016, tot prin grija Consiliului Local şi a Primăriei Căteasca. Sunt ferm convins că această carte va stârni multe comentarii pozitive în lumea ştiințifică a domeniului şi va rămâne ca un document istoric de excepție pentru comuna Căteasca, mai ales că de-a lungul anilor doar câteva cadre didactice s-au încumetat să ne lase frânturi de adevăruri istorice despre satele noastre, care au stat la baza multor consemnări în această carte. Învățătorii Ioan St. Burcea - Siliştea, Gheorghe Zamfirescu - Popeşti, Ion A. Zamfirescu - Cătanele, prof. Mihai Cristea - Gruiu sunt primii şi singurii care s-au străduit să scrie despre satele lor. Osârdia acestor cadre didactice va dăinui. Se spune că au mai existat şi alții care au scris despre satul lor, despre oamenii satului lor, dar lucrările acestora nu s-au mai păstrat. Este vorba de înv. Aurel Matei de la Căteasca, Gică Neagu (Boalcă) din Popeşti, înv. Ilie Dinu de la Cătanele - Recea.

Când am hotărât să dăm drumul la fundamentarea acestei lucrări am făcut o fişă personală a fiecărei familii din fiecare sat al comunei, fişă pe care urma să o punem la dispoziția celor care efectuau monografia. Fişa avea darul să descopere de la fiecare familie cât mai multe date istorice ale familiei. Din păcate nu am primit de la Primărie decât puține fişe completate. Cele mai multe au adus informații inedite, pe care autorii le-au luat în considerație.

Mulțumim celor care ne-au pus la dispoziție fotografii vechi (familia Stoiculescu, familia prof. Voicu Iuliana, preoții celor cinci parohii, înv. Constantin Popescu, prof. Cristea Mihail, generalului Bănuță şi altora). Sunt convins că şi celelalte familii ar fi venit cu un plus de informații dacă ar fi completat cu seriozitate şi la timp fişele respective.

Dorim să lansăm monografia în fiecare sat al comunei, să-i invităm pe autorii monografiei, alte personalități, pe toți consilierii locali din perioada 2008-2012, dar şi din perioada 2012-2016, pe cei doi primari, pe viceprimari, cadrele didactice, preoții, medicii, medicii veterinari, salariații Primăriei, oameni de afaceri etc. Sperăm ca cetățenii fiecărui sat să fie prezenți în număr cât mai mare atunci când va avea loc evenimentul lansării monografiei în satul lor la Căminul Cultural.

Prof. Dan DRĂGHICI

INTRODUCERE

Elaborarea unei lucrări cu caracter ştiinţific, mai ales în cazul monografiei unei localităţi, este o întreprindere nu tocmai facilă, deoarece acela care îşi propune un astfel de demers trebuie să se raporteze la toate etapele istoriei naţionale şi, desigur, să nu piardă din vedere particularităţile zonale.

Fără a avea pretenţia că subiectul a fost epuizat – de altfel, unei lucrări de acest gen i se pot aduce oricând completări generate de noile descoperiri arheologice ori documentare – ne-am străduit ca în cartea de faţă, *Comuna Căteasca, judeţul Argeş. File de istorie*, să înfăţişăm o imagine consistentă, complexă şi obiectivă asupra trecutului acestei localităţi. Ea are la bază un bogat material documentar studiat la Arhivele Naţionale – Bucureşti, Arhivele Naţionale – Serviciul Judeţean Argeş, Biblioteca Naţională – Colecţii Speciale, Arhiva Primăriei Căteasca şi o amplă documentare în teren, toate acestea fiind coroborate cu o vastă bibliografie.

Structurată în cincisprezece capitole, lucrarea surprinde în cele peste 800 de pagini şi aproximativ 300 de imagini, aspecte dintre cele mai diverse, precum: fapte şi evenimente conjuncturale, realităţi sociale, mentalităţi, imaginar colectiv, viaţă cotidiană etc. Astfel, sunt tratate cadrul geografic, atestările documentare şi cartografice, toponimia, căile de comunicaţie, populaţia, ocupaţiile, comerţul, arhitectura şi portul popular, viaţa economică în cadrul căreia sunt tratate inclusiv cele trei reforme agrare din 1864, 1921 şi 1945, colectivizarea, PROPACT România, starea de sănătate a populaţiei, activitatea sportivă etc. Locul principal în economia lucrării îl ocupă instituţiile, şi anume: primăriile fostelor comune Căteasca, Cireşu, Gruiu şi Siliştea, şcolile, grădiniţele, căminele culturale, bisericile. De asemenea, o parte importantă a cărţii tratează participarea şi consemnează tributul locuitorilor din Căteasca şi din satele ce o compun la Războiul de Independenţă, la Primul Război Mondial şi la cel de-Al Doilea Război Mondial. Ultimul capitol are în vedere oamenii de seamă ai comunei Căteasca şi a fost realizat cu concursul generalului de brigadă (r.) Nicolae Bănuţă, profesorului Dan Drăghici, preotului Nicolae Stănescu şi profesoarei Iuliana Voicu.

Lucrarea este însoțită şi de Anexe – cea dintâi fiind catagrafia de la 1838 a unora dintre satele ce compun astăzi comuna, constituind primul recensământ solid al localității –, Glosar şi Bibliografie.

Carențele ținând de abordarea unor aspecte diverse ale istoriei recente şi foarte recente (1948-2016) nu ni se datorează în principiu, ci sunt urmări ale disfuncționalităților în actele de colaborare cu persoane particulare sau cu unii responsabili locali, ceea ce a făcut ca procesul de elaborare a acestei lucrări să fie unul extrem de sinuos. Cu toate acestea, grație insistențelor domnilor general de brigadă (r.) Nicolae Bănuță şi a profesorului Dan Drăghici, fii ai comunei, cărora ținem să le aducem sincerele noastre mulțumiri, lucrarea de față reuşeşte, în sfârşit, să vadă lumina tiparului, succesul acestui demers fiind în beneficiul întregii comunități locale.

CAPITOLUL I

CADRUL GEOGRAFIC

Aşezarea geografică

Comuna Căteasca este așezată în partea sudică a României, în câmpia înaltă a Piteștilor, pe malul drept al Argeşului, în sud-estul județului Argeș, la o distanță de 20 de km față de municipiul Pitești și 10 km sud spre orașul Topoloveni, având o suprafață de 81 km^2. Legătura cu reşedinţa judeţului se realizează prin autostrada Piteşti-Bucureşti sau prin şoseaua județeană Căteasca-Piteşti. Cea mai apropiată stație de cale ferată se aflǎ la 5 km (Gara Leordeni) pe linia Bucureşti-Piteşti.

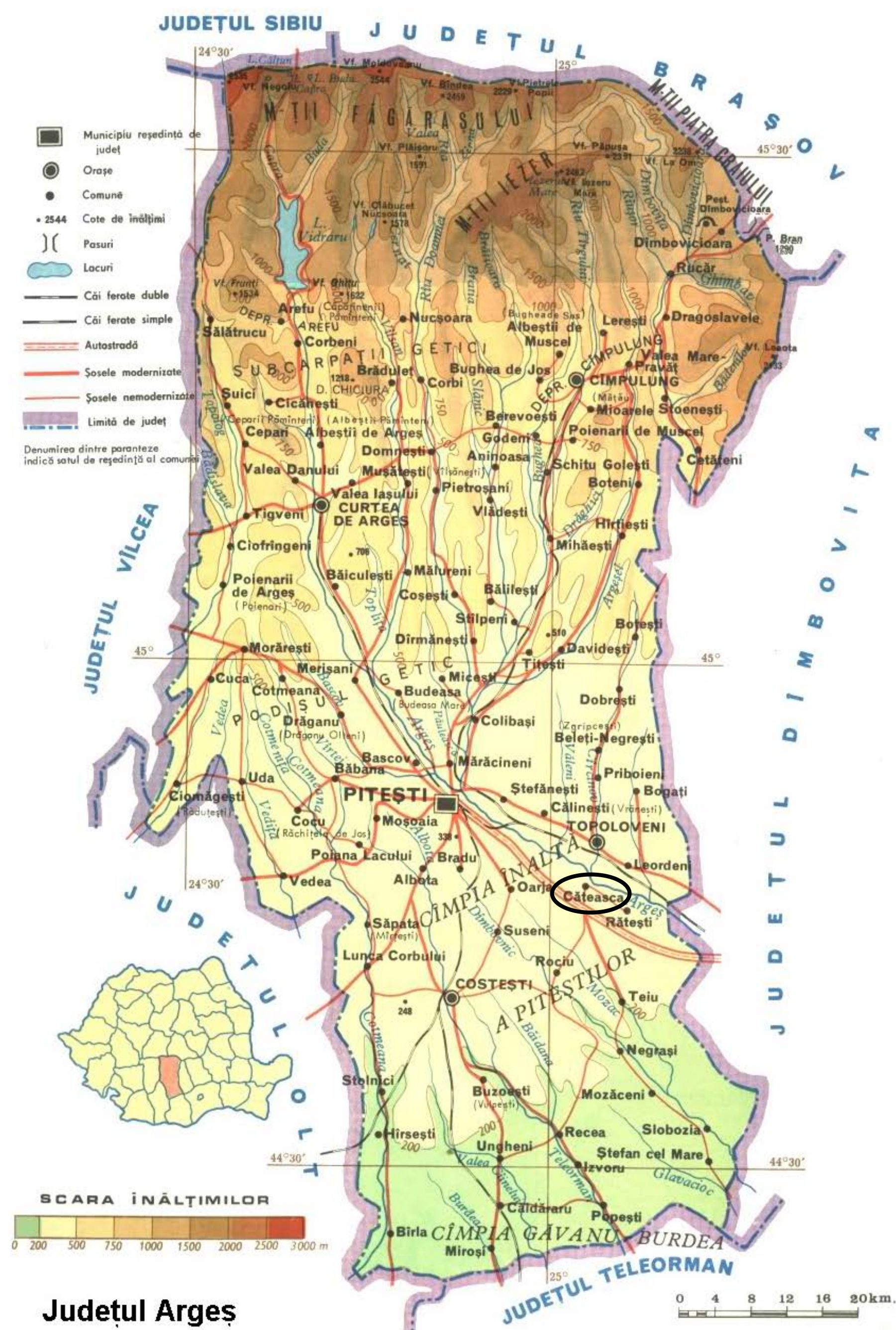
Din 1968, comuna se compune din localitățile Cătanele, Căteasca, Cireşu, Coşeri, Gruiu, Recea şi Siliştea cu reşedinţa la Căteasca, aceasta înglobând tot de atunci fostul sat Popeşti. Distanțele dintre satul de reşedinţă şi celelalte localităţi componente sunt următoarele:

- Căteasca – Gruiu: 3 km
- Căteasca – Siliştea: 4,5 km
- Căteasca – Cireşu: 5 km
- Căteasca – Coşeri: 2 km
- Căteasca – Cătanele: 5 km
- Căteasca – Recea: 7 km

Din punct de vedere topografic, comuna este amplasată între $44^{\circ}44'$ şi $44^{\circ}47'$ latitudine nordică şi între 24°57' şi 25°3' longitudine estică.

Poziția hipsometrică este redată de altitudinea de 236,6 m față de nivelul mării în punctul Căteasca, pe drumul spre Topoloveni. Satul cu altitudinea cea mai mare este Cireşu, cu 260 m, urmat de Siliştea cu 253 m şi de Gruiu cu 245,8 m.

Vecinii comunei Căteasca sunt: la nord oraşul Ştefăneşti, comunele Călineşti şi Leordeni şi oraşul Topoloveni; la sud comuna Rociu, la vest comunele Oarja şi Suseni, iar la est comuna Răteşti (Cârstea, 1977).

Localizarea comunei Căteasca pe harta fizică a județului Argeş.

Relieful

Comuna Căteasca face parte din câmpia înaltă a Piteştilor care pătrunde ca un golf în zona colinară până la nord de Piteşti, fiind bine conturată de marginea înaltă a acesteia. Este o câmpie subcolinară, dominată la vest de Piemontul Cotmeana şi la est de Piemontul Cândeştilor.

Hipsometric, teritoriul comunei Căteasca se încadrează în altitudinea mai mică de 140 de m în lunca râului Argeş, situată în stânga acestuia în dreptul satelor Coşeri, Căteasca şi de 260 de m faţă de nivelul mării, situată în punctul Cătanele-Recea.

Întregul teritoriu are înclinarea nord-vest spre sud-est, fapt demonstrat şi de cursul apelor ce se înscriu pe această direcţie, ponderea suprafeţelor fiind cuprinsă între altitudinea de 240 m şi 260 m, care cuprinde satele Gruiu, Coşeri, Siliştea, Cireşu, Cătanele şi Recea.

În această zonă câmpia este în general plană, presărată cu forme largi depresionare ce nu depăşesc adâncimea de 2-3 m. Din loc în loc, câmpia este brăzdată de văi bine conturate cu adâncimi variabile şi cu pante scurte şi repezi. Cele mai mari pante se află pe direcţia nord-vest-sud-est în zona malului abrupt ce coboară spre Argeş în direcţia satelor Recea, Cătanele, Coşeri, Căteasca, demonstrând astfel tendinţa actuală a Argeşului de a se deplasa pe sub fruntea teraselor I şi a II-a, forţat de râurile Văleni, Râncăciov, Cârcinov, care coboară din Piemontul Cândeşti şi curg pe direcţia est-vest. În rest, teritoriul comunei conţine suprafeţe întinse cu pante mai mici de un grad în toate satele, în cadrul podurilor teraselor şi în lunca râului Argeş.

Suprafaţa cu panta mai mare de 3° este situată în partea vestică şi axială a comunei în zona satelor Recea, Cătanele, Cireşu, Gruiu şi în cadrul bazinelor apelor Neajlovel, Neajlov şi Mozac, cuprinzând circa 25-30% din teritoriul comunei.

De-a lungul râului Argeş întâlnim unităţi morfo-hidrografice precum lunca şi terasele. Cea dintâi are relieful cel mai coborât şi este de vârstă recentă (Holocen), are o largă dezvoltare la sud de Piteşti, conturându-se ca un culoar cu lăţimi variabile, cuprinse între 2 şi 4 km în dreptul comunei Căteasca, uneori îngustându-se până ce se apropie de fruntea terasei în punctul Coşeri şi spre sud-est.

Terasele sunt cele mai recente trepte de relief din lungul râurilor. În zona Căteasca, terasele au răspândire pe dreapta Argeşului, în cadrul

cărora distingem terasa de 7 m, pe care sunt aşezate satele Recea, Cătanele, Coşeri, Căteasca şi parţial Gruiu, şi terase de 15 m pe care sunt amplasate satele Cireşu, Siliştea şi Gruiu, unde această terasare dispare.

Indicele de împădurire scăzut, aproape de 0, activitatea antropică, pe fondul unor condiții climatice cu precipitații între 600-700 mm anual favorizează declanşarea unor procese de degradare cu implicații în economia locală.

Procesele de eroziune şi degradare a solurilor se întâlnesc pe frunțile versanților văilor ce se conturează în cadrul teritoriului.

Pe versanții mai slabi înclinați ai văilor ce brăzdează teritoriul comunei, se observă mai mult spălarea stratului arabil superficial, fenomen întâlnit pe o suprafață destul de însemnată.

În punctul Căteasca pod şi Căteasca biserică au loc şi surpături cu râpe destul de adânci care cuprind în parte materialul deluvial de pe acest versant (Cârstea, 1977).

Clima

Situat în câmpia înaltă a Piteştilor, teritoriul comunei Căteasca se încadrează în climatul de câmpie în care sumele anuale de radiații solare şi mediile anuale de temperatură ating valorile cele mai ridicate din țară: 125.000 cal/cm^2 şi respectiv de la 10°C până la 11°C. Diferențele dintre anotimpul rece şi cald, sunt cele mai accentuate, amplitudinile termice anuale ridicându-se la 22°C şi 26°C. Durata strălucirii soarelui este de 2000 ore anual, zilele tropicale 30-50; temperatura maximă depăşeşte 30-35 °C.

Precipitațiile sunt mai slabe atingând 350-600 mm/an, iar numărul zilelor cu solul acoperit de zăpadă rar depăşeşte două luni. Zona face parte din subtipul muntean continental de tranziție, corespunzător zonei de interferență a vânturilor vestice cu cele estice.

Nu dispunem de date actuale privind temperaturile medii anuale. Până în anul 1977, temperatura medie anuală era cuprinsă între 9,8°C şi 10,1°C. Cea mai mică şi cea mai mare medie anuală era de 10,8°C, respectiv 8,3°C în zona de nord şi nord-vest şi de 11,2°C şi 9,8°C pentru jumătatea sud-estică.

Luna cea mai caldă este, de obicei, iulie, iar cea mai rece ianuarie. Temperatura maximă absolută a fost de 39,2°C şi s-a înregistrat în luna

august 1942, iar minima absolută, de −27°C, şi s-a înregistrat în luna ianuarie a aceluiaşi an.

Numărul zilelor de vară este 96,4, iar al celor cu brumă de 37,1. Fenomenul lipseşte în lunile iunie, iulie, august şi septembrie şi e posibil în lunile aprilie, mai şi octombrie. Aceste valori arată că sunt condiții de temperatură favorabile dezvoltării majorității plantelor de cultură din zona de climat temperat (Cârstea, 1977).

Precipitațiile

Regimul pluviometric întâlnit pe teritoriul comunei Căteasca arată că precipitațiile sunt distribuite relativ uniform pe anotimpuri şi luni. Cea mai mare cantitate medie de precipitații este de 1099,1 mm, iar cea mai mică de 376,5 mm, ceea ce demonstrează o amplitudine de circa 700 mm. Există, aşadar, atât ani ploioşi, cât şi ani secetoşi. Repartiția neuniformă a precipitațiilor se constată inclusiv pe parcursul anului, media lunară cu valoarea cea mai ridicată fiind iunie (920 mm) şi mai (898 mm), iar cea mai scăzută în lunile ianuarie şi noiembrie în care este de 368 mm, respectiv 369 mm.

Seceta apare, uneori, în lunile de vară, fiind pusă în evidență şi de valorile deficitului de umiditate relativă a aerului din această perioadă (29−62%) ceea ce impune în lunile august-septembrie irigarea culturilor şi îndepărtarea excesului de umiditate în primăvara şi la începutul verii (Cârstea, 1977).

Vânturile, umezeala şi nebulozitatea

În zona comunei Căteasca, aşa cum se întâmplă în întreaga Câmpie Română, predomină vântul de nord-est: 19,5% şi cel de vest 19,2% şi apoi cele din est. Umezeala relativă este 70-75%, mai mică decât în restul țării. Vara, umezeala relativă este mai scăzută. Valorile medii anuale sunt mai mici decât 5/10. Vara ajung la 3,5. Timpul senin predomină vara şi în zona de câmpie, unde ziua, deşi încălzirea este puternică şi convecția se dezvoltă intens, norii nu se formează sau nu ajung la dimensiuni prea mari (Cârstea, 1977).

Hidrografia

Pe teritoriul comunei, apele freatice se află la adâncimi destul de mari, mai ales în zona teraselor, ce depăşesc adesea adâncimea de 15-20 m. Pe văile pâraielor Mozac, Neajlov şi Neajlovel apa freatică se află la adâncimi cuprinse între 4 şi 7 m.

Rețeaua hidrografică permanentă şi temporară de pe suprafața comunei aparține în totalitate bazinului hidrografic al râului Argeş. Primul afluent important din dreapta este Neajlovul, care izvorăşte din apropiere de Piteşti, din localitatea Geamăna, şi străbate paralel cu Argeşul câmpia piemontană din zona comunei Căteasca. Mai la vest, se află cursul superior al afluentului său, Dâmbovnicul, care desparte moşia comunei Căteasca de comuna Rociu.

Atât Gâldăul, care este un fir al Văii Mozacului, cât şi Neajlovul şi Neajlovelul sunt tributare, mai la sud de perimetrul comunei, râului Argeş. Neajlovul are un curs mlăştinos, nu are un debit constant ca şi celelalte ape (Mozac, Neajlovel, Andolia, Gâldăul, Bădeasa, Teiuşul), variația datorându-se infiltrațiilor şi evaporării, iar vara se transformă într-un şir de bălți ce se mențin datorită stratului impermeabil şi argilozității.

Lacurile antropice sunt reprezentate în primul rând prin lacurile de acumulare din câmpia înaltă a Piteştilor, precum şi a benturilor pe care localnicii le amenajează pentru acoperirea nevoilor gospodăreşti, datorită faptului că aici se resimte lipsa de apă din cauza adâncimii mari a stratului freatic, mai ales în satele Cireşu, Siliştea şi Gruiu. Astfel, au fost amenajate câteva lacuri între pârâul Mozac şi satele menționate mai sus (Cârstea, 1977).

Solurile

Pe suprafața comunei Căteasca datorită condițiilor de climă şi litologice, care se apropie în totalitate de condițiile geomorfologice şi de vegetație, a apărut o gamă variată de soluri, şi anume:

- solurile brun roşcate de pădure, podzolite, pseudogleizate, ce apar insular în sectorul sud-estic;
- smolnițele, caracterizate printr-o argilitate mai accentuată şi un procent mai ridicat de humus, care apar pe suprafețe foarte restrânse;
- soluri brune de pădure podzolite (slab-moderat) puternic pseudogleizate, acestea mai păstrând unele din caracterele smolnițelor;
- solurile podzolice pseudogleizate;

- solurile pseudogleice care se datorează microreliefului depresionar configurat cu argilozitate texturală a rocilor mamă;

- soluri brune de terasă, evoluate pe terasele Argeşului pe depozite luto-nisipoase cu substrat nisipos;

- soluri brune (podzolite) pseudogleizate, erodate ca urmare a evoluţiei lor pe versanţi, unde apele de scurgere au îndepărtat o parte din orizonturile de la suprafaţă;

- soluri foarte puternic erodate, fiind forma cea mai avansată de modificare prin eroziune la care, pe alocuri, apar deplasări de teren.

În ceea ce priveşte pretabilitatea lor pentru culturile agricole, rezultă următoarele favorabilităţi:

- pentru grâu favorabil III;
- pentru porumb şi floarea soarelui, favorabil III şi puţin favorabil;
- pentru soia, puţin favorabil;
- pentru mazăre, favorabil III;
- pentru fasole, favorabil II;
- pentru lucernă, favorabil I (Cârstea, 1977).

Flora şi vegetaţia comunei Căteasca[1]

La origine, flora de pe teritoriul actualei comune Căteasca era caracteristică vastelor păduri de cvercinee, întinse de la poalele dealurilor carpatice până la Dunăre şi dominate de stejar (*Quercus robur*), cer (*Q. cerris*) şi gârniţă (*Q. frainetto*), dar care conţineau şi alte esenţe lemnoase, ca: frasinul (*Fraxinus excelsior*), jugastrul (*Acer campestre*), carpenul (*Carpinus betulus*), ulmul (*Ulmus minor*) etc. Păducelul (*Crataegus monogyna*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), salba râioasă (*Euonymus verrucosus*), măceşul (*Rosa canina*), cornul (*Cornus mas*), porumbarul (*Prunus spinosa*) ş.a. alcătuiau stratul arbustiv. Odată cu defrişarea aproape completă a acestor păduri şi înlocuirea lor cu aşezările omeneşti, culturile agricole şi pajiştile stepizate, proces încheiat în mare parte până prin anii 1900, s-au produs modificări însemnate cu privire la speciile de plante şi răspândirea lor, fiind favorizate speciile iubitoare de zone deschise, în dauna celor proprii, de pădure. Şi zăvoaiele au fost afectate de defrişări, fiind restrânse, astăzi, doar la lunca râului Argeş. Constituind

[1] În elaborarea subcapitolelor ce ţin de floră, vegetaţie şi faună am beneficiat de sprijinul dlui dr. Adrian Mestecăneanu, specialist al Muzeului Judeţean Argeş, căruia îi aducem cordialele noastre mulţumiri şi pe această cale.

un tip mai deosebit de pădure, fiind întâlnite, ca o bandă de lățime variabilă, numai pe solurile bogate în umezeală, îndeosebi de-a lungul cursurilor de apă, ele sunt formate, în principal, din arin negru (*Alnus glutinosa*), însă şi din alte specii, precum salcia (*Salix* sp.) şi plopul (*Populus* sp.).

Vegetația zonelor inundate este dominată de stuf (*Phragmites australis*) şi papură (*Typha* sp.), care alcătuiesc stufărişuri şi păpurişuri, alături de care se dezvoltă pipirigul (*Scirpus sylvaticus*), limbarița (Alisma plantago-*aquatica*), floarea de nu mă uita (Myosotis scorpioides), buzduganul de apă (Sparganium erectum), rourica (Glyceria fluitans) ş.a. iar cea submersă sau plutitoare este formată din: lintiță (*Lemna minor*), cosor (Ceratophyllum demersum), peniță (Myriophyllum spicatum), broasca apei (Potamogeton crispus) etc.

Câmpia este cultivată îndeosebi cu grâu (*Triticum aestivum*), porumb (*Zea mays*), rapiță (*Brassica rapa*) şi floarea soarelui (*Helianthus annuus*) iar, în culturi, pot să apară diverse buruieni ca: pirul târâtor (*Elymus repens*), coada calului (*Equisetum arvense*), scaietele (*Dipsacus lacinatus*), torțelul (*Cuscuta campestris*), loboda (*Atriplex patula*), scaiul (*Cirsium vulgare*), bătrânişul (*Conyza canadensis*), albăstrița (*Centaurea cyanus*), mohorul (*Setaria viridis*), ştirul porcesc (*Amaranthus retroflexus*), traista ciobanului (*Capsella bursa pastoris*), păpădia (*Taraxacum officinale*), neghina (*Agrostemma githago*) ş.a., compunând aşa numita vegetație segetală. Asemănătoare cu aceasta este vegetația ruderală, care creşte în apropierea diverselor construcții făcute de om, pe lângă case, drumuri, prin şanțuri sau prin preajma adăposturilor pentru animale.

Pajiştile stepizate apar pe suprafețe reduse, în spațiile deschise, necultivate. Vegetația lor se caracterizează prin predominarea asociațiilor de păiuşuri (*Festuca sulcata*, *Festuca pseudovina*) cu iarba câmpului (*Agrostis stolonifera*, *Agrostis pratensis*), firuța (*Poa* sp.) etc.

Numeroase specii din flora sălbatică au importanță economică. Bănuțeii (*Bellis perennis*), păducelul (*Crataegus monogyna*), alunul (*Corylus avellana*), fragul (*Fragaria vesca*), cireşul (*Prunus avium*), untişorul (*Ranunculus ficaria*), măceşul (*Rosa canina*), murul (*Rubus caesius*), zmeurul (*Rubus idaeus*), muştarul de câmp (*Sinapis arvensis*), păpădia (*Taraxacum officinale*), teiul (*Tilia* sp.), urzica (*Urtica dioica*) sunt folosite în gastronomie. Coada şoricelului (*Achillea millefolium*), iarba câmpului (*Agrostis stolonifera*), coada vulpii (*Alopecurus*

pratensis), bănuţeii (*Bellis perennis*), spanacul sălbatic (*Chenopodium album*), golomăţul (*Dactylis glomerata*), morcovul sălbatic (*Daucus carota* ssp. *carota*), păiuşul de livadă (*Festuca pratensis*), fragul (*Fragaria vesca*), lintea de luncă (*Lathyrus pratensis*), ghizdeiul (*Lotus corniculatus*), iarba de gazon (*Lolium perenne*), nalba comună (*Malva sylvestris*), trifoiul mărunt (*Medicago lupulina*), lucerna (*M. sativa*), pătlagina îngustă (*Plantago lanceolata*), pătlagina medie (*P. media*), iarba deasă (*Poa nemoralis*), firuţa (*P. pratensis*), troscotul (*Polygonum aviculare*), salcia albă (*Salix alba*), tătăneasa (*Symphytum officinale*), păpădia (*Taraxacum officinale*), trifoiaşul (*Trifolium campestre*), trifoiul roşu (*T. pratense*), trifoiul alb (*T. repens*), măzărichea (*Vicia cracca*), măzăroiul sălbatic (*Vicia sepium*) servesc ca plante furajere. Coada şoricelului (*Achillea millefolium*), arinul negru (*Alnus glutinosa*), brusturele (*Arctium lappa*), pochivnicul (*Asarum europaeum*), mesteacănul (*Betula pendula*), traista ciobanului (*Capsella bursa pastoris*), ţintaura (*Centarium erythraea*), volbura (*Convolvulus arvensis*), alunul (*Corylus avellana*), păducelul (*Crataegus monogyna*), feriga (*Dryopteris filix mas*), iarba şarpelui (*Echium vulgare*), coada calului (*Equisetum arvense*), aliorul (*Euphorbia cyparissias*), fragul (*Fragaria vesca*), ghiocelul (*Galanthus nivalis*), cerenţelul (*Geum urbanum*), sunătoarea (*Hypericum perforatum*), răchitanul (*Lythrum salicaria*), nalba comună (*Malva sylvestris*), sulfina (*Melilotus officinalis*), pătlagina îngustă (*Plantago lanceolata*), pătlagina medie (*P. media*), troscotul (*Polygonum aviculare*), cireşul (*Prunus avium*), ciuboţica cucului (*Primula veris*), piciorul cocoşului (R*anunculus acris*), măceşul (*Rosa canina*), zmeurul (*Rubus idaeus*), salcâmul (*Robinia pseudacacia*), măcrişul iepurelui (*Rumex acetosella*), salcia albă (*Salix alba*), socul (*Sambucus nigra*), păpădia (*Taraxacum officinali*), teiul pucios (*Tilia cordata*), urzica (*Urtica dioica*) pot fi întrebuinţate ca plante medicinale. Arinul negru (*Alnus glutinosa*), păştiţa (*Anemone nemorosa*), păştiţa galbenă (*A. ranunculoides*), bănuţeii (*Bellis perennis*), mesteacănul (*Betula pendula*), rostopasca (*Chelidonium majus*), curpenul (*Clematis vitalba*), volbura (*Convolvulus arvensis*), alunul (*Corylus avellana*), păducelul (*Crataegus monogyna*), morcovul (*Daucus carota*), iarba şarpelui (*Echium vulgare*), fragul (*Fragaria vesca*), ghiocelul (*Galanthus nivalis*), urzica moartă roşie (*Lamium maculatum*), ghizdeiul (*Lotus corniculatus*), cervana (*Lycopus europaeus*), răchitanul (*Lythrum salicaria*), nalba comună (*Malva sylvestris*), lucerna (*Medicago sativa*),

trifoiul mărunt (*M. lupulina*), sulfina (*Melilotus officinalis*), menta de apă (*Mentha aquatica*), troscotul (*Polygonum aviculare*), ciuboțica cucului (*Primula veris*), cireşul (*Prunus avium*), salcâmul (*Robinia pseudacacia*), măceşul (*Rosa canina*), murul (*Rubus caesius*), zmeurul (*R. idaeus*), salcia albă (*Salix alba*), socul (*Sambucus nigra*), sipica (*Scabiosa ochroleuca*), bubericul (*Scrophularia nodosa*), păpădia (*Taraxacum officinalis*), teiul pucios (*Tilia cordata*), teiul cu frunza mare (*Tilia platyphyllos*), papanaşii (*Trifolium arvense*), trifoiul alb (*T. repens*), trifoiul roşu (*T. pratense*), măzărichea (*Vicia cracca*), măzăroiul sălbatic (*V. sepium*) sunt plante melifere. Arinul negru (*Alnus glutinosa*), mesteacănul (*Betula pendula*), cireşul (*Prunus avium*), salcia (*Salix* sp.), teiul pucios (*Tilia cordata*), teiul cu frunza lată (*T. platyphyllos*) etc. pot fi folosite ca materii prime, în prelucrarea lemnului, pentru celuloză şi hârtie, arinul negru (*Alnus glutinosa*), brusturele (*Arctium lappa*), mesteacănul (*Betula pendula*), iarba şarpelui (*Echium vulgare*), drobița (*Genista tinctoria*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), cervana (*Lycopus europaeus*), nalba comună (*Malva sylvestris*), troscotul (*Polygonum aviculare*), salcia albă (*Salix alba*), socul (*Sambucus nigra*), păpădia (*Taraxacum officinalis*), urzica (*Urtica dioica*) pot fi folosite ca materii prime, pentru producția de chimicale, folosite drept coloranți sau la prelucrarea pielii, iar teiul pucios (*Tilia cordata*), teiul cu frunza mare (*Tilia platyphyllos*), urzica (*Urtica dioica*) pot fi utilizate ca materii prime în industria textilă. De asemenea, curpenul (*Clematis vitalba*), alunul (*Corylus avellana*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), salcia (*Salix* sp.), socul (*Sambucus nigra*) pot fi folosite în artizanat şi meşteşugărie, arțarul (*Acer* sp.), bănuțeii (*Bellis perennis*), mesteacănul (*Betula pendula*), alunul (*Corylus avellana*), ghiocelul (*Galanthus nivalis*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), teiul pucios (*Tilia cordata*), teiul cu frunza lată (*T. platyphyllos*) pot servi ca plante ornamentale, sulfina (*Melilotus officinalis*) poate fi folosită ca plantă aromatică sau pentru condimentarea mâncărurilor iar muştarul sălbatic (*Sinapis arvensis*) poate fi folosit pentru extragerea uleiului (Alexiu, 2013). În plus, toți arborii şi numeroase specii de arbuşti pot fi folosiți ca lemn de foc sau pentru construcții.

Fauna comunei Căteasca

Fauna comunei Căteasca este variată. Ea reflectă, în bună măsură, condițiile de relief şi vegetație, fiind caracteristică, în principal, zonei de câmpie.

Dintre **mamifere**, pot fi enumerate: vulpea (*Vulpes vulpes*), viezurele (*Meles meles*), mistrețul (*Sus scrofa*), veverița (*Sciurus vulgaris*), şoarecele gulerat (*Apodemus flavicollis*), căprioara (*Capreolus capreolus*), dihorul comun (*Mustela putorius*), nevăstuica (*Mustela nivalis*), jderul de copac (*Martes martes*), ariciul (*Erinaceus europaeus*), pârşul mare (*Glis glis*), pârşul de stejar (*Eliomys quercinus*) ş.a., care trăiesc, mai ales, prin crânguri şi zăvoaie, iepurele (*Lepus europaeus*), chițcanii (*Crocidura*, *Sorex*), şoarecii (*Mus*), cârtița (*Talpa europaea*), care îşi duc viața, în principal, pe câmpurile cultivate, jderul de piatră (*Martes foina*), şoarecele de casă (*Mus musculus*), şobolanul cenuşiu (*Rattus norvegicus*), oaspeți nedoriți prin sate, vidra (*Lutra lutra*) şi bizamul (*Ondatra zibethica*), locuitori ai zonelor umede etc.

Păsările sunt foarte bine reprezentate, numărând peste 200 de specii, dintre care, conform studiilor din ultimii ani (Mestecăneanu et al., 2005, Mestecăneanu et al., 2006, Mestecăneanu et al., 2008, Conete et al., 2009, Conete et al., 2012 etc.), numai în zona lacului de acumulare Goleşti au fost identificate 186 (Tab. 1).

Lista speciilor de păsări observate în zona lacului
de acumulare Goleşti, în perioada 2000 – 2015

Nr. crt.	**Specia**		**Luna**											
	Denumirea populară	**Denumirea științifică**	**Ianuarie**	**Februarie**	**Martie**	**Aprilie**	**Mai**	**Iunie**	**Iulie**	**August**	**Septembrie**	**Octombrie**	**Noiembrie**	**Decembrie**
1	Cufundar polar	*Gavia arctica*												
2	Corcodelul moțat	*Podiceps cristatus*												
3	Corcodel cu gât roşu	*Podiceps grisegena*												
4	Corcodel cu gât negru	*Podiceps nigricollis*												

5	Corcodel mic	*Tachybaptus ruficollis*												
6	Cormoran mare	*Phalacrocorax carbo*												
7	Cormoran mic	*Phalacrocorax pygmeus*												
8	Stârc pitic	*Ixobrychus minutus*												
9	Egretă mică	*Egretta garzetta*												
10	Egretă mare	*Egretta alba*												
11	Stârc cenuşiu	*Ardea cinerea*												
12	Stârc roşu	*Ardea purpurea*												
13	Stârc de noapte	*Nycticorax nycticorax*												
14	Barză albă	*Ciconia ciconia*												
15	Lebădă de vară	*Cygnus olor*												
16	Lebădă de iarnă	*Cygnus cygnus*												
17	Gârliţă mare	*Anser albifrons*												
18	Raţă mare	*Anas platyrhynchos*												
19	Raţă pestriţă	*Anas strepera*												
20	Raţă suliţar	*Anas acuta*												
21	Raţă fluierătoare	*Anas penelope*												
22	Raţă cârâitoare	*Anas querquedula*												
23	Raţa mică	*Anas crecca*												
24	Raţă lingurar	*Anas clypeata*												
25	Călifar alb	*Tadorna tadorna*												
26	Raţă cu ciuf	*Netta rufina*												
27	Raţă cu cap negru	*Aythya marila*												
28	Raţă moţată	*Aythya fuligula*												
29	Raţă cu cap castaniu	*Aythya ferina*												
30	Raţă roşie	*Aythya nyroca*												
31	Raţă sunătoare	*Bucephala clangula*												
32	Ferăstraş mare	*Mergus merganser*												
33	Ferăstraş mic	*Mergus albellus*												
34	Acvilă ţipătoare mică	*Aquila pomarina*												
35	Şorecar încălţat	*Buteo lagopus*												
36	Şorecarul comun	*Buteo buteo*												
37	Viespar	*Pernis apivorus*												
38	Uliu porumbar	*Accipiter gentilis*												
39	Uliu păsărar	*Accipiter nisus*												

40	Uliu cu picioare scurte	*Accipiter brevipes*												
41	Erete de stuf	*Circus aeruginosus*												
42	Erete vânăt	*Circus cyaneus*												
43	Erete sur	*Circus pygargus*												
44	Şoim călător	*Falco peregrinus*												
45	Şoimul rândunelelor	*Falco subbuteo*												
46	Şoim de iarnă	*Falco columbarius*												
47	Vânturel de seară	*Falco vespertinus*												
48	Vânturel roşu	*Falco tinnunculus*												
49	Potârniche	*Perdix perdix*												
50	Fazan	*Phasianus colchicus*												
51	Prepeliță	*Coturnix coturnix*												
52	Cârstel de baltă	*Rallus aquaticus*												
53	Cristel cenuşiu	*Porzana porzana*												
54	Găinuşă de baltă	*Gallinula chloropus*												
55	Lişiță	*Fulica atra*												
56	Nagâț	*Vanellus vanellus*												
57	Prundăraş gulerat mic	*Charadrius dubius*												
58	Becațină mare	*Galinago media*												
59	Becațina comună	*Galinago gallinago*												
60	Culic mare	*Numenius arquata*												
61	Fugaci mic	*Calidris minuta*												
62	Fluierar de munte	*Actitis hypoleucos*												
63	Fluierar de zăvoi	*Tringa ochropus*												
64	Fluierar de mlaştină	*Tringa glareola*												
65	Fluierar cu picioare verzi	*Tringa nebularia*												
66	Fluierar cu picioare roşii	*Tringa totanus*												
67	Fluierar negru	*Tringa erythropus*												
68	Fluierar de lac	*Tringa stagnatilis*												
69	Piciorong	*Himantopus himantopus*												
70	Pescăruşul argintiu	*Larus argentatus cachinnans/michahellis*												

71	Pescăruşul sur	*Larus canus*												
72	Pescăruşul râzător	*Larus ridibundus*												
73	Pescăruş mic	*Larus minutus*												
74	Chirighiță neagră	*Chlidonias niger*												
75	Chirighiță cu aripi albe	*Chlidonias leucopterus*												
76	Chirighiță cu obraji albi	*Chlidonias hybridus*												
77	Chiră de baltă	*Sterna hirundo*												
78	Porumbelul gulerat	*Columba palumbus*												
79	Turturică	*Streptopelia turtur*												
80	Guguştiuc	*Streptopelia decaocto*												
81	Cuc	*Cuculus canorus*												
82	Ciuş	*Otus scops*												
83	Cucuvea	*Athene noctua*												
84	Huhurez mic	*Strix aluco*												
85	Ciuf de pădure	*Asio otus*												
86	Caprimulg	*Caprimulgus europaeus*												
87	Drepnea neagră	*Apus apus*												
88	Pescăraş albastru	*Alcedo atthis*												
89	Prigorie	*Merops apiaster*												
90	Dumbrăveancă	*Coracias garrulus*												
91	Pupăză	*Upupa epops*												
92	Ghionoaie verde	*Picus viridis*												
93	Ghionoaie sură	*Picus canus*												
94	Ciocănitoare pestriță mare	*Dedrocopos major*												
95	Ciocănitoare de grădină	*Dendrocopos syriacus*												
96	Ciocănitoare de stejar	*Dendrocopos medius*												
97	Ciocănitoare pestriță mică	*Dendrocopos minor*												
98	Ciocănitoare cu spate alb	*Dendrocopos leucotos*												
99	Ciocănitoare neagră	*Dryocopus martius*												
100	Capântortură	*Jynx torquilla*												

101	Ciocârlan	*Galerida cristata*												
102	Ciocârlie de câmp	*Alauda arvensis*												
103	Ciocârlie de pădure	*Lullula arborea*												
104	Lăstun de mal	*Riparia riparia*												
105	Rândunică	*Hirundo rustica*												
106	Lăstun de casă	*Delichon urbica*												
107	Fâsă de pădure	*Anthus trivialis*												
108	Făsă de câmp	*Anthus campestris*												
109	Fâsă de munte	*Anthus spinoletta*												
110	Codobatură galbenă	*Motacilla flava*												
111	Codobatură de munte	*Motacilla cinerea*												
112	Codobatură albă	*Motacilla alba*												
113	Sfrâncioc roşiatic	*Lanius collurio*												
114	Sfrâncioc mic	*Lanius minor*												
115	Sfrâncioc mare	*Lanius excubitor*												
116	Grangur	*Oriolus oriolus*												
117	Graur	*Sturnus vulgaris*												
118	Mătăsar	*Bombycilla garrulus*												
119	Gaiţă	*Garrulus glandarius*												
120	Coţofană	*Pica pica*												
121	Stăncuţă	*Corvus monedula*												
122	Cioară de semănătură	*Corvus frugilegus*												
123	Cioară grivă	*Corvus corone cornix*												
124	Corb	*Corvus corax*												
125	Ochiuboului	*Troglodytes troglodytes*												
126	Brumăriţă de pădure	*Prunella modularis*												
127	Greluşel de stuf	*Locustella luscinioides*												
128	Greluşel de zăvoi	*Locustella fluviatilis*												
129	Greluşel pătat	*Locustella naevia*												
130	Lăcar mic	*Acrocephalus schoenobaenus*												
131	Lăcar de mlaştină	*Acrocephalus palustris*												
132	Lăcar de stuf	*Acrocephalus scirpaceus*												

133	Lăcar mare	*Arocephalus arundinaceus*												
134	Frunzăriță galbenă	*Hippolais icterina*												
135	Silvie porumbacă	*Sylvia nisoria*												
136	Silvie de zăvoi	*Sylvia borin*												
137	Silvie cu cap negru	*Sylvia atricapilla*												
138	Silvie de câmp	*Sylvia communis*												
139	Silvie mică	*Sylvia curruca*												
140	Pitulice mică	*Phylloscopus collybita*												
141	Pitulice sfârâitoare	*Phylloscopus sybilatrix*												
142	Pitulice fluierătoare	*Phylloscopus trochilus*												
143	Auşel cu cap galben	*Regulus regulus*												
144	Auşel sprâncenat	*Regulus ignicapillus*												
145	Muscar negru	*Ficedula hypoleuca*												
146	Muscar mic	*Ficedula parva*												
147	Muscar gulerat	*Ficedula albicollis*												
148	Muscar sur	*Muscicapa striata*												
149	Pietrar sur	*Oenanthe oenanthe*												
150	Mărăcinar mare	*Saxicola rubetra*												
151	Mărăcinar mic	*Saxicola torquata*												
152	Codroş de pădure	*Phoenicurus phoenicurus*												
153	Codroş de munte	*Phoenicurus ochruros*												
154	Măcăleandru	*Erithacus rubecula*												
155	Privighetoare de zăvoi	*Lucsinia luscinia*												
156	Privighetoare mare	*Luscinia megarhynchos*												
157	Mierlă	*Turdus merula*												
158	Sturzul viilor	*Turdus iliacus*												
159	Sturz cântător	*Turdus philomelos*												
160	Sturz de vâsc	*Turdus viscivorus*												
161	Cocoşar	*Turdus pilaris*												
162	Pițigoi sur	*Parus palustris*												
163	Pițigoi de livadă	*Parus lugubris*												

164	Piţigoi albastru	*Parus caeruleus*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
165	Piţigoi de brădet	*Parus ater*		■		■						■		■
166	Piţigoi mare	*Parus major*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
167	Piţigoi codat	*Aegithalos caudatus*		■	■	■		■		■			■	■
168	Boicuş	*Remiz pendulinus*				■	■		■	■				
169	Ţiclean	*Sitta europaea*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
170	Cojoaică de pădure	*Certhia familiaris*			■	■	■	■	■	■				
171	Vrabie de casă	*Passer domesticus*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
172	Vrabie de pădure	*Passer montanus*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
173	Cinteză	*Fringilla coelebs*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
174	Cinteză de iarnă	*Fringilla montifringilla*	■	■									■	■
175	Mugurar	*Pyrrhula pyrrhula*	■	■	■	■					■	■	■	■
176	Botgros	*Coccothraustes coccothraustes*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
177	Cănăraş	*Serinus serinus*				■	■	■	■				■	
178	Florinte	*Carduelis chloris*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
179	Scatiu	*Carduelis spinus*	■	■	■								■	■
180	Sticlete	*Carduelis carduelis*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
181	Cânepar	*Carduelis cannabina*	■	■		■	■	■	■	■	■		■	■
182	Presură de stâncă	*Emberiza cia*		■									■	■
183	Presură de stuf	*Emberiza schoeniclus*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
184	Presură bărboasă	*Emberiza cirlus*		■										■
185	Presură sură	*Miliaria calandra*		■	■	■	■	■	■	■	■	■		■
186	Presură galbenă	*Emberiza citrinella*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ **Legendă**: - prezenţă

Pe apă sau în locurile mlăştinoase, pot fi întâlnite, în diverse perioade ale anului, speciile: corcodelul mare (*Podiceps cristatus*), corcodelul mic (*Tachybaptus ruficollis*), cormoranul mare (*Phalacrocorax carbo*), egreta mare (*Egretta alba*), lebăda de vară (*Cygnus olor*), raţa mare (*Anas platyrhynchos*), raţa cu cap castaniu (*Aythya ferina*), eretele de stuf (*Circus aeruginosus*), găinuşa de baltă (*Gallinula chloropus*), lişiţa (*Fulica atra*), nagâţul (*Vanellus vanellus*), pescăruşul argintiu (*Larus argentatus*), pescăruşul râzător (*Larus ridibundus*), codobatura de munte (*Motacilla cinerea*), lăcarul de mlaştină

(*Acrocephalus palustris*), lăcarul mare (*Acrocephalus arundinaceus*), presura de stuf (*Emberiza schoeniclus*) etc.

În păduri şi zăvoaie pot fi observate: şorecarul comun (*Buteo buteo*), uliul porumbar (*Accipiter gentilis*), porumbelul gulerat (*Columba palumbus*), turturica (*Streptopelia turtur*), cucul (*Cuculus canorus*), ciuful de pădure (*Asio otus*), pupăza (*Upupa epops*), ghionoaia verde (*Picus viridis*), ciocănitoarea pestriță mare (*Dendrocopos major*), grangurul (*Oriolus oriolus*), gaița (*Garrulus glandarius*), ochiuboului (*Troglodytes troglodytes*), silvia cu cap negru (*Sylvia atricapilla*), pitulicea mică (*Phylloscopus collybita*), măcăleandrul (*Erithacus rubecula*), sturzul cântător (*Turdus philomelos*), pițigoiul mare (*Parus major*), țicleanul (*Sitta europaea*), cinteza (*Fringilla coelebs*) etc.

Pe terenurile cultivate, trăiesc: vânturelul roşu (*Falco tinnunculus*), potârnichea (*Perdix perdix*), prepelița (*Coturnix coturnix*), cârsteiul de câmp (*Crex crex*), prigoria (*Merops apiaster*), ciocârlanul (*Galerida cristata*), ciocârlia de câmp (*Alauda arvensis*), fâsa de câmp (*Anthus campestris*), silvia de câmp (*Sylvia communis*), mărăcinarul mic (*Saxicola torquata*), cinteza de iarnă (*Fringilla montifringilla*), câneparul (*Carduelis cannabina*), presura sură (*Miliaria calandra*) etc.

În sate, cele mai frecvente specii care pot fi observate sunt: şoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), guguştiucul (*Streptopelia decaocto*), cucuveaua (*Athene noctua*), ciocănitoarea pestriță mare (*Dendrocopos major*), rândunica (*Hirundo rustica*), lăstunul de casă (*Delichon urbica*), codobatura albă (*Motacilla alba*), graurul (*Sturnus vulgaris*), coțofana (*Pica pica*), mierla (*Turdus merula*), pițigoiul mare (*Parus major*), vrabia de casă (*Passer domesticus*), cănăraşul (*Serinus serinus*) ş.a.

O parte dintre speciile de păsări stau tot timpul în zonă: rața mare (*Anas platyrhynchos*), şorecarul (*Buteo buteo*), potârnichea (*Perdix perdix*), fazanul (*Phasianus colchicus*), guguştiucul (*Streptopelia decaocto*), cucuveaua (*Athene noctua*), ciocănitoarea pestriță mică (*Dendrocopos medius*), gaița (*Garrulus glandarius*), cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*), mierla (*Turdus merula*), pițigoiul sur (*Parus palustris*), pițigoiul codat (*Aegithalos caudatus*), vrabia de pădure (*Passer montanus*), botgrosul (*Coccothraustes coccothraustes*), sticletele (*Carduelis carduelis*) etc., altele sunt oaspeți de vară: egreta mică (*Egretta garzetta*), stârcul de noapte (*Nycticorax nycticorax*), barza albă (*Ciconia ciconia*), prepelița (*Coturnix coturnix*), prundăraşul gulerat mic (*Charadrius dubius*), turturica (*Streptopelia turtur*), prigoria (*Merops

apiaster), ciocârlia de câmp (*Alauda arvensis*), codobatura galbenă (*Motacilla flava*), grangurul (*Oriolus oriolus*), lăcarul de mlaştină (*Acrocephalus palustris*), pietrarul sur (*Oenanthe oenanthe*), privighetoarea mare (*Luscinia megarhynchos*) etc., iar altele sunt oaspeți de iarnă: egreta mare (*Egretta alba*), ferăstraşul mic (*Mergus albellus*), pescăruşul sur (*Larus canus*), codobatura de munte (*Motacilla cinerea*), cocoşarul (*Turdus pilaris*), cinteza de iarnă (*Fringilla montifringilla*), scatiul (*Carduelis spinus*) etc.

Ce mai mare parte a speciilor sedentare şi oaspeți de vară cuibăresc aici: corcodelul mic (*Tachybaptus ruficollis*), rața mare (*Anas platyrhynchos*), şoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), vânturelul roşu (*Falco tinnunculus*), potârnichea (*Perdix perdix*), prepelița (*Coturnix coturnix*), lişița (*Fulica atra*), nagâțul (*Vanellus vanellus*), guguştiucul (*Streptopelia decaocto*), pescăraşul albastru (*Alcedo atthis*), ghionoaia verde (*Picus viridis*), ciocârlanul (*Galerida cristata*), rândunica (*Hirundo rustica*), fâsa de câmp (*Anthus campestris*), sfrânciocul roşiatic (*Lanius collurio*), coțofana (*Pica pica*), cioara grivă (*Corvus corone cornix*), lăcarul de mlaştină (*Acrocephalus palustris*), silvia de câmp (*Sylvia communis*), pitulicea mică (*Phylloscopus collybita*), pietrarul sur (*Oenanthe oenanthe*), măcăleandrul (*Erithacus rubecula*), sturzul cântător (*Turdus philomelos*), pițigoiul albastru (*Parus caeruleus*), vrabia de casă (*Passer domesticus*), florintele (*Carduelis chloris*), presura sură (*Miliaria calandra*), presura galbenă (*Emberiza citrinella*) ş.a. De menționat este cuibăritul berzei albe (*Ciconia ciconia*), după recensământul din 2014, organizat pe plan național de Societatea Ornitologică Română şi Grupul „Milvus”, Căteasca remarcându-se drept comuna cu cele mai multe cuiburi din județul Argeş (7).

Reptilele au mult mai puțini reprezentanți: guşterul (*Lacerta viridis*), şopârla cenuşie (*Lacerta agilis*), şarpele de sticlă (*Anguis fragilis*), şarpele de casă (*Natrix natrix*), şarpele de apă (*Natrix tessellata*), şarpele de alun (*Coronella austriaca*), broasca țestoasă de apă (*Emys orbicularis*).

Dintre **amfibieni**, pot fi întâlniți: salamandra (*Salamandra salamandra*), tritonul comun (*Triturus vulgaris*), buhaiul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), broasca roşie de pădure (*Rana dalmatina*), brotăcelul (*Hyla arborea*), broasca de lac mică (*Rana esculenta*), broasca de lac mare (*Rana ridibunda*) etc. (Barco şi Nedelcu, 1974, Drugescu, 1994).

Fauna piscicolă aparține zonei scobarului, tipică râurilor cu fund pietros, prundos şi chiar nisipos, argilos sau mâlos. Peştele dominant este scobarul (*Chondrostoma nasus*), dar sunt frecvente şi cleanul (*Leuciscus cephalus*) şi mreana (*Barbus barbus*), specii cu preferință pentru sectorul din aval al Argeşului. Mai apar mreana de munte (*Barbus meridionalis petenyi*), boişteanul (*Phoxinus phoxinus*), porcuşorul de vad (*Gobio uranoscopus*), obletele (*Alburnus alburnus*), nisiparnița (*Cobitis romanica*) etc. (Bănărescu, 1964).

Dintre nevertebrate, merită amintite **insectele**, cum ar fi: fluturele coada rândunicii *(Iphiclides podalirius*), albilița (*Pieris brassicae*), buha semănăturilor (*Agrotis segetum*), molia de haine (*Tineola bisselliella*), molia ghindei (*Carpocapsa splendana*), omida păroasă a stejarului (*Lymantria dispar*), furnica (*Formica cinerea*), **viermele roşu al paielor** (*Haplodiplosis equestris),* viermii sârmă *(Elateridae*), croitorul mare al stejarului (*Cerambyx cerdo*), gândacul de Colorado (*Leptinotarsa decemlineata*), cărăbuşul de stepă *(Anoxia villosa*) etc., **păianjenii** – păianjenul comun (*Tagenaria domestica*), păianjenul cu cruce (*Araneus diadematus*), păianjenul viespe (*Argiope bruennichi*), păianjenul floare (*Misumena vatia*), tarantula românească (*Lycosa singoriensis*) etc., **melcii** – *Planorbis planorbis*, *Bulgarica cana*, *Euomphalia strigella*, *Helix pomatia*, *Limax maximus*, *Limax cinereo-niger* etc.

Arici (*Erinaceus europaeus*).

Uliu păsărar (*Accipiter nisus*).

Ghiocei, specie pe Lista Roşie Europeană (*Galanthus nivalis*).

Bibliografie

ALEXIU Valeriu, 2013. *A floristic study of the vascular plants on the territory of commune Căteasca (Argeş County)*. Argesis. Muzeul Județean Argeş. XXI: 7-25.

BARCO Aurelia, NEDELCU, Eugen, 1974. *Județul Argeş*. Editura Academiei, Bucureşti, 168 p.

BĂNĂRESCU Petru, 1964. *Fauna Republicii Populare Române. Pisces Osteichthyes (peşti ganoizi şi osoşi)*. Editura Academiei Republicii Populare Române. Bucureşti. XXIII: 130-137.

CÂRSTEA M., 1977. *Monografia geografică a comunei Căteasca, județul Argeş, cu privire asupra sistematizării teritoriilor*, lucrare de diplomă, îndrumător prof. dr. Ion Pişotă.

CONETE Denisa, GAVA Radu, MESTECĂNEANU Adrian, 2009. *Ecological researches on the avifauna of the Goleşti basin in the hiemal and prevernal aspects (2008 - 2009)*. Annals. Food Science and Tehnology. Universitatea Valahia, Târgovişte, 10, 2: 530-536.

CONETE D., MESTECĂNEANU Adrian, GAVA Radu, 2012. *Ornithological researches on the Goleşti Dam Lake (Argeş County, Romania) during 2003 – 2010.*. Analele Universității din Oradea, Fascicula Biologie, University of Oradea Publishing House, XIX (1): 84-92.

DRUGESCU Constantin, 1994. Zoogeografia României. Editura All. Bucureşti. 140 p.

MESTECANEANU Adrian, CONETE Denisa, GAVA Radu, 2005. *Observations of Monitoring Type about the Water Birds from the Goleşti Accumulation Lake – Argeş River*. Muzeul Regiunii Porților de Fier, Drobeta, Seria Ştiințele Naturii, Editura Universitaria Craiova, XV: 114-121.

MESTECĂNEANU Adrian, CONETE Denisa, GAVA Radu, 2006. *The avifauna of Basin Goleşti*. Acta Universitatis Cibiniensis „Lucian Blaga” University of Sibiu, 1, 1 (6): 117-126.

MESTECĂNEANU Adrian, CONETE Denisa, GAVA Radu, 2008. *Avifauna lacurilor de acumulare de pe râul Argeş dintre Vâlcele şi Goleşti şi statutul ei de protecție în baza Directivei Păsări*. ECOS – Revistă de ecologie, educație ecologica si ocrotire a naturii, Piteşti, 20: 53-61.

CAPITOLUL II

ATESTĂRI DOCUMENTARE, CARTOGRAFICE. SECVENȚE TOPONIMICE

Cacaleți

Satul Cacaleți, menționat într-un hrisov din domnia lui Mihai Viteazul (1593-1601), datat 1594 septembrie 26 – 1595 ianuarie[1], nu este fostul sat care a existat pe teritoriul actualei comune Căteasca, aşa cum s-a arătat[2]. Autorii volumului de documente interne dedicat domniei lui Mihai Viteazul îl consideră a fi un sat dispărut şi îl localizează pe teritoriul satului Izvorul, comuna Gogoşari, județul Ilfov[3].

Cum vom arăta, atestarea documentară a acestui sat este de dată mai recentă, datând din secolul al XVII-lea, dar localitatea exista de mai multă vreme. Inițial, satul s-a numit *Cacaleții de Rovină*, pentru ca apoi, spre sfârşitul evului mediu şi începutul epocii moderne să se extindă, dispărând vechea denumire şi apărând alte trei care desemnau localități distincte: *Cacaleții de Sus, Cacaleții de Jos* şi *Aleşii ot (de la) Cacaleți*. Aceste sate au ocupat suprafețe din teritoriile actualelor localități Gruiu, Siliştea (care sunt şi ele menționate în evul mediu şi ale căror denumiri e lesne de înțeles din ce motive s-au impus spre mijlocul secolului al XIX-lea) şi chiar Furdueşti din comuna vecină Răteşti[4].

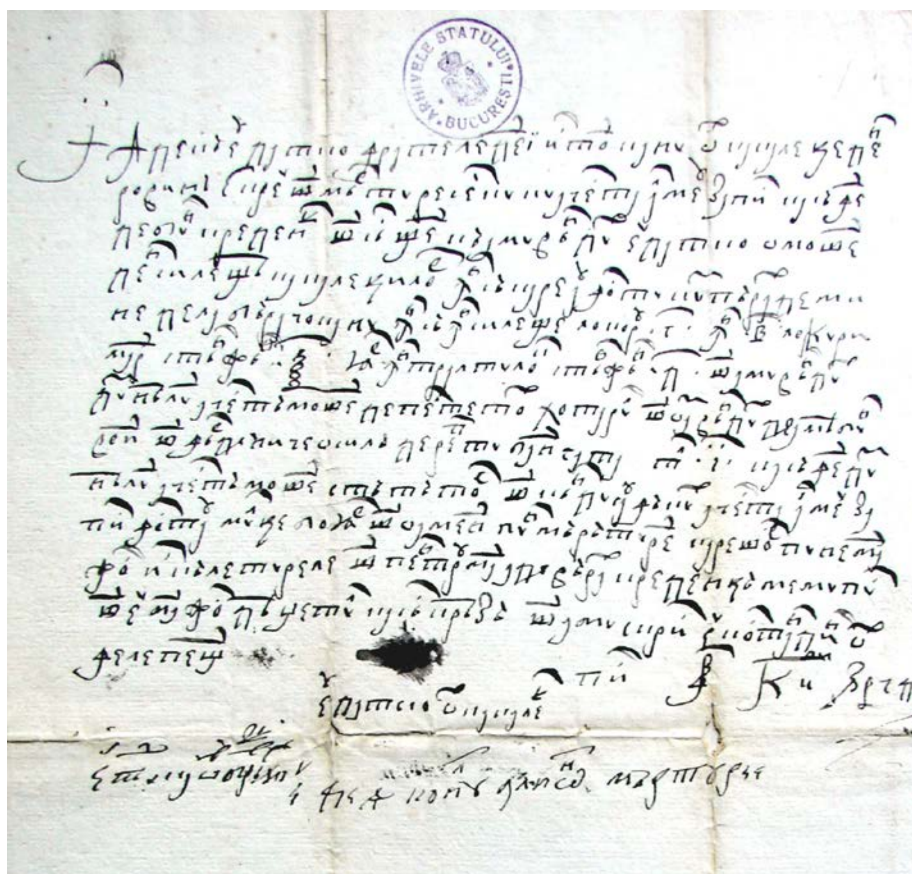
Cea mai veche mențiune documentară a acestui sat, cunoscută nouă, datează de la 20 mai 1646, când 12 boieri hotarnici aleg moşia Căteşti (actualmente Căteasca) a marelui vistier Stroe Leurdeanu, originar din satul învecinat Leurdeni. Cu acest prilej se indică hotarele stăpânirii sale în Căteşti, menționându-se şi satul din proximitate, Cacaleții[5].

---

[1] *DRH*, B, vol. XI (1593-1600), Editura Academiei Române, Bucureşti, 1975, doc. 95, p. 129.
[2] Grigore Constantinescu, *Argeş. Dicționar etnocultural*, Editura Alean, Piteşti, 2006, p. 73.
[3] *DRH*, B, vol. XI, *Indice*, p. 619.
[4] BAR, Doc. ist., CDXXXII/98, *ibidem*, MCCLXXXI/83-85.
[5] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, CXXXIII/3.

O parte a moşiei Cacaleții de Rovină, a fost vândută de moşneni boierilor din zonă din familia Rătescu şi apoi a intrat, probabil prin danie, în patrimoniul funciar al Mănăstirii Râncăciov.

La 28 februarie 1686 Datco, fratele Deii şi Stoican din Cacaleții de Rovină vând logofătului Tudor Rătescu o moşie din Siliştea Cacaleților, pe care o cumpăraseră de la Bâra Ciocanu, „însă în Silişte locuri 3, însă 2 locuri mari, stânjăni 60, iar într-alt loc stânjăni 4”. Vânzarea s-a făcut pentru 10 taleri „bani gata”, zapisul fiind scris de un anume Constantin din Filipeşti[6].

Zapisul de la 28 februarie 1686.

[6] ANIC, M-rea Râncăciov, XI/1.

Anul următor, la 24 aprilie 1687, Tudor Rătescu achiziționa de la Bogoslov călugărul, „care s-au chemat pă mirenie Bâra ot Cacaleții za Rovină”, „dentr-o fune a patra parte, un loc în Silişte, carii mi-au fost şi mie cumpărătoare dă la Stanciul Priboianul”. Achiziția noii ocini s-a făcut pentru trei taleri[7].

Logofătul Tudor Rătescu face o nouă achiziție aici, la 20 mai 1691, constând în „4 locuri în Silişte, însă locul dă câte o zi şi jumătate de arătură, un loc pe lângă Datco şi unul în lungul Bădesii şi dă cu capul în drumul Cirişanilor, despre vadul bisericii, şi alte 2 locuri den susul Siliştie‹i›, un locu pe lângă Toporanu şi dă cu capul în drumul Cirişanilor şi unul pe lângă Bărbugete şi vine den Vale‹a› Siliştie‹i› şi dă cu capul în drumul Cirişanilor”. Toate bunurile enumerate mai sus s-au prețuit la suma de 10 taleri şi 100 de bani[8].

La un moment dat, probabil în jurul anului 1700, logofătul Tudor Rătescu a dăruit moşia sa din Cacaleții de Rovină unui aşezământ monahal, Mănăstirea Râncăciov, din satul omonim, astăzi în comuna Călineşti, județul Argeş, fiind, probabil, înmormântat acolo.

Mănăstirea Râncăciov cu hramul Sfânta Înălțare este o veche ctitorie, greu de afirmat dacă boierească sau domnească, despre care se menționează prima dată într-un hrisov emis în cancelaria lui Radu cel Mare (1495−1508), la 19 iulie 1498, din care aflăm că exista şi pe vremea tatălui acestui domn, Vlad Călugărul (1481, 1482−1495)[9].

Cercetările arheologice desfăşurate aici în anul 1990 au stabilit că prima biserică a mănăstirii, aceea din vremea lui Vlad Călugărul, era de lemn, a doua fiind construită de către căpitanul de păhărnicei Arsenie Şoimul, din piatră, în anii 1647−1648.

Avariată de cutremurele din secolele următoare, biserica va fi demolată şi reconstruită din cărămidă în timpul egumenului David Râncăcioveanu, între 1845−1848, pe amplasamentul celor de dinainte[10].

---

[7] *Ibidem*, XI/3.
[8] *Ibidem*, XI/4.
[99] Marius Păduraru, *Evoluția Mănăstirii Râncăciov – Argeş, de la fundare până în prezent*, în „Buletin Ştiințific. Studii Istorice”, Universitatea din Piteşti, Facultatea de Istorie, Filozofie, Jurnalism, Catedra de istorie-muzeologie, nr. 1-2, 2002-2003, p. 105.
[10] *Ibidem*, p. 105-114; Spiridon Cristocea, Romeo Maschio, *Rezultatul cercetărilor arheologice de la biserica fostei mănăstiri Râncăciov, județul Argeş*, în „Revista Monumentelor Istorice”, nr. 1-2, 1993-1994, p. 174-180.

Zapisul de la 20 mai 1691.

Din 1498, avuția mănăstirii s-a extins şi a constat în rumâni, țigani, sate şi părți de sate, moşii, vii, mori, livezi, cârciumi, case vite, stupi. Grupate pe categorii, bunurile amintite permit o evaluare generală a valorii lor.

Biserica Mănăstirii Râncăciov, vedere dinspre nord-est.

Între aceste categorii de bunuri, moşiile, acordate în special de ctitori, au constituit una dintre cele mai importante surse de existenţă ale mănăstirii. În afară de ce i-au lăsat ctitorii, mănăstirea a mai stăpânit şi alte moşii, pe care le-a obţinut prin donaţii, cumpărare sau schimb. Deşi, în cazul acestei mănăstiri, moşiile nu au fost numeroase, totuşi unele au fost mari, formate din mai multe trupuri.

Între cele 14 moşii pe care le-am identificat, majoritatea erau, aşa cum era şi firesc, în judeţul Muscel, urmat de judeţul Vlaşca, şi abia apoi de Argeş, Buzău şi Olt[11]. Cum am precizat mai sus, satul Cacaleţii de Rovină s-a numărat printre moşiile pe care mănăstirea le-a stăpânit, fiind primit ca danie, în împrejurări necunoscute, de la logofătul Tudor Rătescu. Răteştii erau la cumpăna secolelor XVII-XVIII reprezentanţi ai boierimii mici şi mijlocii, fiind înrudiţi şi cu unii mari boieri, ca, de pildă, cei din familia Ştirbei.

Deoarece la începutul secolului al XIX-lea această moşie a mănăstirii fusese împresurată de postelnicul Hristea Furduescu, în urma jalbei făcută de egumenul Romano al Râncăciovului şi din porunca Divanului Principatului Valahiei de la 11 mai 1811[12], s-a făcut hotărnicia moşiei. Într-unul din documentele elaborate în această chestiune, cu concursul ispravnicului judeţului Vlaşca, polcovnicul George Foianu, se arată că moşnenii Răteşti şi Furdueşti aveau o carte de hotărnicie a moşiei Cacaleţii de Rovină în care se preciza că moşia avea „598,5 stânjeni pă trei fraţi, câte stânjeni 199 pol, însă: Răteştii, Furdueştii şi Călineştii". Din partea Călineştilor, ce aparţinea Mănăstirii Râncăciov „s-au mai găsit cu zapise bune vânduţi la Răteşti şi danii la Furdueşti, stânjăni o sută". În aceste condiţii, arhimandritul Romano a primit numai 100 de stânjeni „pe din sus şi s-au deosebit cu semne".

Au fost aduşi: popa Duminică, popa Radu, Rizea cel Mare şi Argeşean, ceauşul Dinu de la Stănislăveşti, „răzeşi de moşie pe din sus", diaconul Gheorghe şi unchiaşul Iancu, Radu Iriman, Duţă Săftescu şi Tudor Ivănescu, „răzaşi pă din jos" cu moşia Cacaleţii de Sus.

Solicitând ispravnicul de la cei menţionaţi „a ne da scrisori ce vor avea pre semne şi hotară, ca dintr-acelea să găsim şi aceşti 598 pol stânjăni dă moşii, şi moşneni‹i› ot Cacaleţi n-au avut cărţi să ne arate cu semne, ci numai stânjănii sau hotarăle ştiute şi stăpânite. Iar Stănislăveştii

[11] Marius Păduraru, *Moşiile Mănăstirii Râncăciov, judeţul Argeş,* în „Argesis. Studii şi Comunicări. Seria Istorie", XI, 2002, p. 203-210.
[12] ANIC, M-rea Râncăciov, XI/6.

puseră înainte o hotărnicie ot leat […][13] în care arată că chiar şi 1 hotar de jos al moşiii Malcea[14] este o movilă de pământ supt obréza[15] Cacaleţilor la Neajlovel şi cap moşi‹i›i dăspre răsăritu al Cacaleţilor dă Rovină, unde să înfurceşte cu moşia Goleasca din această obréjă, eşind în drept la drumul Negrului Vodă, în mal. Şi din marginea drumului, ţiind aproape, am făcut şi eu semnu, groapă şi movilă dă pământ cu toţi moşnenii. Şi din acest semnu, puind sfoara în jos, am tras totu pă drumul Negrului Vodă drept în curmeziş şi la înplinirea dă stânjăni 100 ai sfintei mănăstiri s-au făcut semn cu groapă. Şi apoi, totu în jos, până ce s-au înplinitu stânjăni 598 pol cu ai mănăstirii, în mal‹ul› Neajlovului, aproape dă nişte colibe, ce sânt până sus la alt mal dăspre apus.

Şi i-am făcut semn, groapă şi movilă dă pământ, hotar dă către moşiia Cacaleţii dă Sus. Mers-am şi la mijlocul moşiei, în malul dăspre răsărit al Văii Siliştii, unde fiind iar toţi arătaţii moşneni, am făcut semnu ‹şi› groapă din cale tot în jos. Am tras drept în curmeziş, unde s-au împlinit stânjăni 100 ai mănăstirii. Am făcut semn groapă şi din acel semn tot în jos, până ce s-au împlinitu stânjăni 598 pol în arături. Şi s-au făcut semn şi movilă de pământ. Mers-am şi la capul moşii dăspre Mozac, unde să loveşte patru colţuri dă moşie, Malcea, moşiia socotită ca Vlădicească, şi Cacaleţii dă Rovină, dincoace dă matca Mozacului, în malul dăspre răsărit, un perişor curăţatu, am făcut movilă dă pământ pă rădăcină, hotar dă jos al moşii Malcea […][16]", am pus sfoara drept în jos, pă drum, mai pă aproape dă Mozacu, până ce s-au împlinit stânjăni 100 ai sfintei mănăstiri şi s-au făcut groapă mai dă aciia înainte, până ce s-au înplinit până la 598 pol stânjăni la o vâlcea unde s-au făcut movilă dă pământ la rădăcina unei tufe.

Lungul aceştii moşii pe den sus merge alăturea cu Lăceni din obrejiia Cacaleţilor până lângă pietriş şi este pă drumul Lăcenilor, tot pă acest drumu până în Mozac. Deci, spre a să şti stăpânirea sfintei mănăstiri nestrămutată, s-au datu această carte cu arătare dă toate semnele moşii aceasta. Leat 1812, iunie 12"[17].

---

[13] Loc alb în original.
[14] În catagrafia din anul 1831 apare „Marcea", ca moşie a satului Stănislăveşti (Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obştească a Ţării Româneşti din 1831*, Craiova, Editura Helio, 2000, p. 81).
[15] Obrejă, dâmb, deal; loc pe mal rămas după retragerea apei.
[16] Loc alb în original.
[17] ANIC, M-rea Râncăciov, XI/7.

Hotărnicia moşiei Cacaleții de Rovină a Mănăstirii Râncăciov, 12 iunie 1812.

Aşadar, din cei 200 de stânjeni cât stăpânise iniţial Mănăstirea Râncăciov în Cacaleţii de Rovină, în anul 1812 era în proprietatea a numai 100 de stânjeni.

În anul 1817 era moşia care-i aducea mănăstirii cel mai mic venit: numai 15 taleri[18].

În mod paradoxal, catagrafia de la 1831 nu indică între proprietarii din satele Cacaleţii de Jos, Cacaleţii de Sus şi Aleşii ot Cacaleţii de Jos din plasa Găleşeşti a judeţului Argeş şi Mănăstirea Râncăciov[19]. Totuşi, un indiciu, în acest sens, îl avem în catagrafia Ţării Româneşti de la 1838, unde despre ţiganul Preda Pârvulescu din satul Cireşu, la poziţia 70, se precizează că era „mănăstiresc”[20].

Că Râncăciovul se afla la acea dată în posesia Cacaleţilor, ne-o demonstrează o hotărnicie realizată la 11 decembrie 1851, menţionatei moşii a mănăstirii de inginerul hotarnic Scarlat Popovici.

Planul moşiei Cacaleţii de Rovină a Mănăstirii Râncăciov, 11 decembrie 1851.

Strângând moşnenii împrejureni ai acestei proprietăţi de 100 de stânjeni: „1-ia trăsură am făcut-o dăspre Mozacu, trăgându-să stânjăni 112 pe lungul moşiei, puindu lanţu din semnul ce mi l-au arătat mai sus arătaţi moşteni, trăgându în sus dreptu de-a curmezişul, unde s-au înplinit stânjăni una sută, am luat şi am făcut semnu o moviliţă, până să va pune piatră.

---

[18] Sp. Cristocea, *O catagrafie inedită a Mănăstirii Râncăciov din anul 1817*, în „Glasul Bisericii”, nr. 1-3, 1982, p. 646.

[19] Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obştească…*, Craiova, Editura Helio, 2000, p. 81.

[20] Vezi Anexele.

A 2-a trăsură, am făcut-o iarăşi din lemnul ce mi l-au arătat moştenii că are stăpânire sfânta mănăstire, şi trăgându în jos, s-au împlinit una sută de stânjăni în groapă, aproape de hotar, de care scrie hotarnicu de sus că au făcut-o.

A 3-a trăsură, iarăşi am pus lanțu din semnu arătat de moşteni şi trăgându în sus de-a curmezişul, şi unde s-au înplinit stânjăni una sută am luat şi am făcut o moviliță ca să să cunoască.

A 4-a trăsură la capu moşii la Nejlovelu, unde să hotăraşte cu moşia Goleasca, pus-am lanțu din hotaru moşiei Călineşti şi trăgându în jos, de-a curmezişu, unde s-au înplinit stânjăni una sută am stat, am făcut semnu o moviliță şi fiindu pădure deasă, am însămnat şi doi copaci.

Această moşioară a sfintei mănăstiri Râncăciovu să învecineşte pe din sus cu moşia Cacaleți a moştenilor Răteşti, Furdueşti şi Călineşti, iar pe din jos cu partea de moşie a Hârsti Furduescu. Planul ridicat arată că merge cu linii drepte din capu în capu şi n-are nici un felu de prigonire nici cu vecinii pe din sus, nici cu cei din jos"[21].

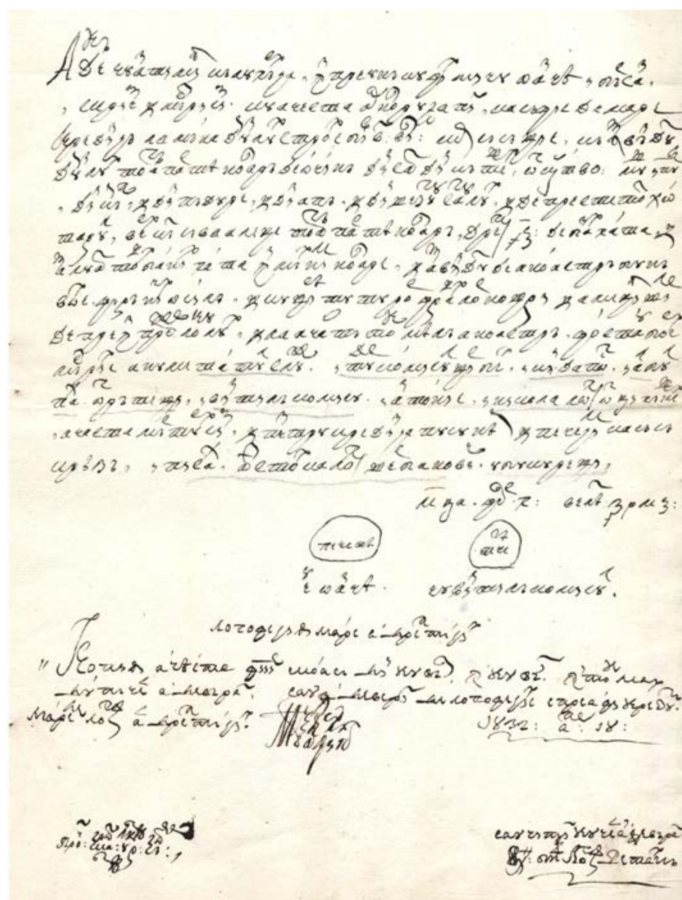
Nu ştim dacă mănăstirea Râncăciov s-a aflat în posesia acestei moşii până la desființarea ei, ca urmare a Legii secularizării averilor mănăstireşti de la 13 decembrie 1863[22].

Căteşti. Atestarea documentară a acestui sat o avem într-un document care nu a ajuns până la noi în forma sa originală, datat 12 decembrie 1637, când călugărița Antimia şi fiii ei, Oancea şi Bârsan, vând lui Stroe vistierul Leurdeanu[23] partea lor de ocină din Căteşti, din județul Muşcel[24]. La 3 februarie 1639, aceeaşi călugăriță şi fiii ei vând menționatului fost al doilea vistier toată partea lor „de ocină din sat, din Căteşti, ot sudstvo Muşcel i Pădureți, din câmp şi din pădure şi din apă şi din şezutul satului şi de preste tot hotarul, veri cât să va alege", pentru 6000 de „bani gata". Între martori apare şi „Albul paharnic ot Răteşti"[25]. Potrivit acestor zapise, satul Căteşti se afla în fostul județ Muşcel, dar în hrisovul lui Constantin Şerban Basarab, din 26 octombrie 1656, se menționează faptul că făcea parte din județul Vlaşca. Aşa cum am mai

---

[21] ANIC, Hotărnicii, Județul Argeş, dosar 29/1851.
[22] M. Păduraru, *Moşiile Mănăstirii Râncăciov*, p. 210.
[23] Pentru acest dregător şi pentru această moşie aparținând lui Stroe Leurdeanu vezi şi Spiridon Cristocea, *Din trecutul marii boierimi muntene. Marele vornic Stroe Leurdeanu*, Brăila, Editura Istros, 2011, p. 167-169.
[24] Complexul Muzeal Goleşti, 8821/540.
[25] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, CXXXIII/1.

precizat în această lucrare, fiind situat la granița dintre cele două județe istorice, a aparținut când unuia, când celuilalt.

Copia zapisului de la 3 februarie 1639.

Următorul zapis de cumpărătoare este cel din 17 februarie 1640, prin care Negovan, fiul lui Dumitru Lungu din Popeşti[26], vinde aceluiaşi Stroe Leurdeanu partea lui de moşie de aici, pentru 5.000 de bani[27].

---

[26] Conform zapisului de la 20 mai 1646 (Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, CXXXIII/3).

[27] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, CXXXIII/2. Zapisul figurează şi în hotărnicia lui Ioan Şerbănescu din 28 decembrie 1830 (Complexul Muzeal Goleşti, 8821/540).

Din 20 mai 1646 datează cartea de hotărnicie a 12 boieri, luați de Stroe mare vistier pe răvaşele domnitorului Matei Basarab, care au ales „ocina de la Căteşti de către Antonie Armaşu, fratele lui Slăvilă armaşu, şi de către Dumitru Cătescul şi de către frații lui de moşiie însă să alegem o fune şi jumătate de preste tot hotar, jumătate de sat“ pe care o cumpărase de la „Oancea i brat ego Băranu, feciorii lui Slăvilă armaşu, şi de la Neagovan i brat ego […][28] ot Popeşti“.

În zapis, boierii hotarnici mărturisesc că au „îmblat, de-am călcat această moşie şi o am tras şi o am hotărât şi o am înpietrit decindea de Neajlov, din hotarul Popeştilor, prin obréjie, pre unde să hotărăsc cu satul Cacaleții, în jos, până unde am pus piiatră. Şi iar pre marginea Rezei, despre apa Argeşului, din hotarul Popeştilor în jos, până unde am pus piatra. Şi iar pă drumul Piteştilor, pre mal, pre deasupra Siliştii, din hotarul Popeştilor în jos, până unde am pus piiatra. Şi iar pre lângă apa Argeşului, pre țărmure, din hotarul Groşetului în jos, până unde am pus piiatra, din jos de grădina vistierului, în Silişte. Şi iar decindea din apa Argeşului, despre Podgorie, din hotarul Leurdenilor în sus, pe drumul cel mare, până în piiatră, iar în lung până în drumul Piteştilor, cel de supt Potgorie“[29].

După 20 mai 1646, Stroe a continuat să cumpere în Căteşti. Astfel, la 20 octombrie 1652, patru locuitori din Căteşti (Şerban, Vlad, Radu, Stan) vând lui Stroe „partea noastră toată din Căteşti, însă o funie din apa Argeşului până în drumul cel mare al Piteştilor de supt dial […] moşiie stearpă făr de rumâni“, pentru 3400 de bani[30].

Ultimele cumpărături ale lui Stroe în Căteşti, pe care le cunoaştem, datează din 24 iulie 1653, când Antonie din localitate îi vinde moşie stearpă, „partea mea, câtă să va afla toată den Argeşi, până în drumul cel mare al Piteştilor“, pentru 1500 de aspri[31].

---

[28] Loc alb.

[29] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, CXXXIII/3. Documentul a fost publicat şi în *DRH*, B, vol. XXXI (1646), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2003, doc. 154, p. 166-167, cu numeroase erori de transcriere.

[30] *D.R.H.*, B, Țara Românească, vol. XXXVII, nr. 308, p. 285-286.

[31] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, CXXXIII/5. În hotărnicia lui Ioan Şerbănescu din 28 decembrie 1830 (Complexul Muzeal Goleşti, 8821/540), este trecută luna iunie în loc de iulie cum figurează în zapisul de la Biblioteca Națională şi nici nu se menționează suma de 1.500 aspri. Facem mențiunea că zapisul din 24 iulie 1653, aflat la Biblioteca Națională, este o copie după cel original adeverită, la 18 aprilie 1832, de Logofeția Mare a Dreptății.

Copia zapisului de la 20 mai 1646.

Prin achizițiile făcute, Stroe a intrat în posesia a mai mult de jumătate din satul Cătești, de aceea, la 26 octombrie 1656, domnul Constantin Şerban îi dă un nou hrisov de întărire: „să-i fie lui satul Căteştii ot sudstvo Vlaşca, însă jumătate de sat […] din câmp, din pădure, din apă, din siliştea satului, din dealul cu viile“[32].

Copia hrisovului de la 26 octombrie 1656.

[32] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, doc. CXXXIII/6.

Hrisovul ne furnizează date importante despre ocinile achiziționate, despre dispunerea lor şi sumele date de Stroe, mai ales că unele din zapisele de mai sus nu conțin aceste informații. Astfel, domnul îi întăreşte o funie cumpărată, pentru 7.200 de aspri, de la Oancea şi Bârsan, fiii armaşului Slăvilă din Căteşti, o jumătate de funie, pentru 4.000 de aspri, de la Negovan şi fratele său, în vremea lui Matei Basarab, şi, „din ceialaltă jumătate de sat", partea lui Antonie, fratele armaşului Slăvilă, a lui Şerban Ciulei şi a fraților Vlad, Stan şi Radu, pentru 5.200 de aspri. Potrivit acestui hrisov, cumpărăturile făcute de Stroe în Căteşti se ridică la suma de 16.400 de aspri.

Interesante sunt şi hotarele ocinilor cumpărate. Astfel, în cazul celei cumpărate de la Negovan, acestea erau: „în lung, din hotarul Cacaleților, despre Rovină, preste apa Argeşului, până în drumul cel mare al Piteştilor de supt deal, şi în lat, iar să să ştie, despre Rovină, din hotarul Popeştilor până în piatra ce au pus cei 12 boeri hotarnici, iar preste apa Argeşului, despre deal, din hotarul Leurdenilor până iar în piatră". În cazul celei cumpărate pentru 5.200 de aspri, hotarele erau: „din apa Argeşului, despre deal, în lung până în apa Cârcinovului şi în lat din hotar Groşătului până în piatră, unde au fost pus cei 12 boeri carii au fost hotărât ceilaltă jumătate de sat, ce este mai sus scris, iar Antonie şi Şerban cu frații lui, Vlad şi Radul şi Stan, să aibă a ținerea decindea de apa Argeşului, despre Rovină, jumătate de ocină în lung, până în hotarul Cacaleților. Şi latu, din hotarul Răteştilor de Sus până în piatră, iar preste apa Argeşului, despre deal"[33].

După moartea lui Stroe, nepotul său, Radu postelnic Golescu, fiul lui Matei vel comis, căruia i-a revenit, probabil, satul Căteşti, continuă să facă achiziții aici. Astfel, la 5 mai 1686, Dorotei şi nepotul său, Radu vând postelnicului Radu Golescu partea lor de ocină din Căteşti, județul Vlaşca, „care moşie merge alăturea cu moşiia dumnealui de la Popeşti", pentru 25 de ughi, menționându-se şi hotarele: „în lungul moşii, din apa Argeşului până în hotarul Cacaleților, şi în lat, din crucea cea de piatră în jos, până în plopul cel mare[34], despre mori".

Cireşu. Identificarea acestui sat cu toponimul „Cireş" menționat într-un hrisov al lui Neagoe Basarab la 26 noiembrie 1520, prin care domnul îi întărea pârcălabului Baldovin mai multe moşii şi un sălaş de țigani, credem că trebuie privită cu oarecare rezervă. În hrisov se

[33] *Ibidem*.
[34] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, doc. CXXXIII/7.

menționează: „din coada Adâncatei, unde cade în Teleorman, de acolo în sus, pe Teleorman, până la hotarul călugărilor, iar de acolo pe hotarul lui Igru, fântâna şi pe la **Cireş** (s. n.), până la hotarul Alboténilor şi de acolo pe hotarul Alboténilor în jos, până la hotarul Bălții Negre”[35].

Gruiu. Toponimul „Valea Gruiului” de lângă „Secătura”, menționat într-un act de la 16 iunie 1595 nu are nicio legătură cu satul Gruiu din comuna Căteasca[36].

Popeşti. Ca şi în cazul satului Cacaleți, hotarul satului Popeşti este menționat tot la 20 mai 1646, când se alege moşia Căteşti a marelui vistier Stroe Leurdeanu[37].

Deoarece la 5 mai 1686, despre ocina cumpărată de Radu Golescu de la Dorotei din Căteşti se precizează „merge alăturea cu moşiia dumnealui de la Popeşti”[38], este de presupus că fie Stroe Leurdeanu, fie fiul său, Matei Golescu, fie nepotul său, Radu Golescu a achiziționat moşii în acest sat.

Silıştea. La fel ca satele Cacaleți şi Popeşti, şi Siliştea îşi are atestarea documentară tot la 20 mai 1646, în zapis menționându-se: „pre deasupra Siliştii, din hotarul Popeştilor în jos”[39].

În *Memoriile* generalului Bauer apar menționate satele Popeşti, cu o biserică, Gruiu, „sat mic”, ceea ce constituie şi atestarea documentară a localității, şi Cacaleți, „cu o biserică şi moşii”[40].

Dintre satele care apar pe harta austriacă a colonelului Specht de la 1790-1791 menționăm Popeşti şi Gruiu.

Pe harta maiorului Pappasoglu a districtului Argeş, realizată în 1864, apar, în plasa Găleşeşeti, satele: Coşari, Căteşti, Popeşti, Cireşul, Gruiu şi Cacaleți.

---

[35] *DRH*, B, vol. II (1501-1525), Bucureşti, Editura Academiei Române, 1972, doc. 203, p. 394.
[36] *DRH*, B, vol. XI (1593-1601), Bucureşti, Editura Academiei Române, 1975, doc. 127, p. 168.
[37] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, CXXXIII/3.
[38] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, doc. CXXXIII/7.
[39] Biblioteca Națională Bucureşti, Colecții speciale, doc. CXXXIII/7.
[40] *Memoires historiques et geographiques sur la Valachie avec un prospectus d’un Atlas Geographique et militaire de la derniere Guerre entre la Russie et la Porte Otomane publies par monsieur de Bauer,* Frankfurt & Leipzig, chez Henry-Louis Bronner, 1778, p. 163, 165.

Satul Popești pe harta Specht, 1790-1791.

Satul Gruiu pe harta Specht, 1790-1791.

Satele Coşeri, Căteşti, Cacaleți, Cireşu, Gruiu, Popeşti pe harta maiorului Pappasoglu, județul Argeş, plasa Găleşeşti, 1864.

Secvențe toponimice

Deoarece toponimia este limbajul teritoriului şi furnizează prin conținutul său informația transmisă de o anumită zonă, sub nenumărate fațete, povestindu-i istoria, geografia, dezvăluindu-i frumusețile, speranțele şi uneori temerile, ne propunem ca în rândurile ce urmează, să prezentăm principalele toponime întâlnite în perimetrul comunei Căteasca.

Cacaleţi. Este întâlnit şi în alte forme: *Cacaleții de Rovină*, *Aleşii de Cacaleți*, *Cacaleții de Jos* şi *Cacaleții de Sus*. Etimologic, este un toponim de nume de grup, cu originea în numele propriu Cacaleț sau Cacalete[41].

Catanele. Etimologic provine din numele propriu „Catană” sau de la „cătan”, sinonim cu „jneapăn”, nume de plantă[42]. Cel mai probabil, aici avem de-a face cu un toponim social care indică existența unor categorii de locuitori cu situație specială în organizarea statală, format din pluralul substantivului *catană*, sinonim cu soldat sau ostaş[43].

Căteasca. Toponimul îşi are originea în numele propriu „Căteasca”. Acesta provine de la numele de grup „Căteşti” cu originea în numele propriu „Cătea”[44]. În acelaşi timp, ar putea s-o desemneze pe soția lui „Cătea” sau moşia acestuia[45]. Potrivit învățătorului Gheorghe Zamfirescu numele satului ar proveni „de la un oarecare Cătuneanu”[46].

Cireşu. Etimologic, toponimul s-ar părea că provine din numele propriu „Cireş” sau de la substantivul „cireş”[47]. În 1946 bătrânii spuneau că până pe la 1870 „existau cireşi sălbatici chiar mai pe toate răzoarele”, de la aceşti pomi provenind numele satului[48].

Coşeri. Toponimul provine de la coşer sau coşar, persoană care face sau vinde coşuri[49]. După Gh. Zamfirescu, toponimul provine de la „nişte coşeare care erau întrebuințate pentru adăpatul vitelor în timpurile ploioase când se muncea pe moşie zisă ‹‹Goleasca›› a Goleştilor”[50].

Dutina. Acest loc, situat pe teritoriul satului Coşeri, provine de la substantivul „dutină” desemnând o „adâncitură, groapă, vale”. În acest punct, „sub malul Argeşului”, la o depărtare de 2 km de localitatea Popeşti, s-au aşezat în vechime strămoşii Popeştilor. În 1946 se puteau

---

[41] *Dicționarul Toponimic al României. Muntenia* (în continuare se va cita *DTRM*), vol. 2 (C-D), sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2007, p. 11.
[42] *DTRM*, vol. 2, p. 33.
[43] Grigore Constantinescu, *Argeş. Dicționar etnocultural*, Piteşti, Editura „Alean”, 2006, p. 73.
[44] *DTRM*, vol. 2, p. 58.
[45] Gr. Constantinescu, *op. cit.*, p. 73.
[46] ANIC, Ministerul Educației Naționale (MEN), dosar 416/1946, f. 85r.
[47] *DTRM*, vol. 2, p. 112; Gr. Constantinescu, *op. cit.*, p. 73.
[48] ANIC, M.E.N., dosar 416/1946, f. 100v.
[49] *DTRM*, vol. 2, p. 169; Gr. Constantinescu, *op. cit.*, p. 73.
[50] ANIC, MEN, dosar 416/1946, f. 85r.

observa încă aici, pilonii de stejar ai morii preotului Stan Popescu construită pe la jumătatea secolului al XIX-lea[51].

Gruiu. Este un toponim ce provine de la apelativul „grui", care desemnează un „pisc sau culme de deal", „deal mic, colină, deluşor, movilă"[52].

Popeşti. Provine de la numele de grup „Popeşti" care îşi are originea în numele propriu „Popa"[53]. Învățătorul Gh. Zamfirescu opina că denumirea satului ar avea legătură cu preotul Stan Popescu[54].

Recea. Desemnează un toponim topografic provenit din toponimul de origine bulgară „reka", adică „pârâu"[55].

Siliştea. Reprezintă un toponim social format din apelativul „silişte", al cărui sens este determinat de etimonul bulgar „seliste", desemnând „ruinele sau aşezarea unui fost sat"[56]. În acest sens, învățătorul Ioan St. Burcea a consemnat chiar în schița sa monografică dedicată localității că unii bătrâni „afirmă cu preciziune chiar că-n partea de Apus, în imediata vecinătate a satului, la punctul numit ‹‹Bădeasa››, între Valea Siliştii şi Valea Bădesii a fost cândva, demult, aşezare tătărască"[57].

---

51 ANIC, MEN, dosar 416/1946, f. 85^{r}.
52 *DTRM*, vol. 3 (E-J), p. 171; Gr. Constantinescu, *op. cit.*, p. 73.
53 *DTRM*, vol. V (N-P), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2013, p. 357.
54 ANIC, MEN, dosar 416/1946, f. 85^{r}.
55 Gr. Constantinescu, *op. cit.*, p. 73.
56 *Ibidem*.
57 Ioan St. Burcea, *Schiță monografică a satului Siliştea*, f. 8.

CAPITOLUL III

ORGANIZAREA ADMINISTRATIVĂ A LOCALITĂŢILOR

Aşa după cum se ştie, Țara Românească a fost împărțită încă din secolele XIV-XV în subunităţi administrative numite judeţe, cu începuturile în uniunile de obşti[1], grupate de obicei pe văile râurilor, ale căror nume le-au împrumutat, cele mai vechi fiind cele din Oltenia[2].

Conduse iniţial de sudeţi, apoi de mari vătafi, bani şi căpitani, în fruntea judeţelor aveau să fie numiţi ispravnici spre sfârşitul veacului al XVII-lea - începutul secolului al XVIII-lea, mai întâi câte unul, apoi, în vremea primelor domnii ale lui Constantin Mavrocordat în ambele Principate (1733-1749), câte doi[3]. Într-o anafora din 1749, întocmită de marii boieri ai ţării, se precizează şi motivul pentru care aceştia îi înlocuiesc pe căpitani, care nu aveau putere deplină în aplicarea justiţiei: „socotindu-se, s-au aşezat boieri ispravnici la toate judeţele pe plase, cu simbrie din dajdiile sferturilor Vistieriei, să caute pururi judecăţile tuturor săracilor cu bună dreptate”[4].

Sub aspect administrativ, teritoriul comunei Căteasca de astăzi, în componenţa deja amintită în paginile acestei cărţi, nu a făcut parte întotdeauna din judeţul Argeş, de la apariţia judeţelor ca subunităţi administrativ-teritoriale ale Ţării Româneşti, până în prima parte a secolului al XIX-lea el fiind inclus judeţului Vlaşca.

Până la intrarea în vigoare a Legii comunale din 1864, satele au existat în cadrul plaselor şi plaiurilor ca subunităţi administrativ-teritoriale de sine stătătoare. Nu toate satele avute de noi în vedere au purtat denumirile actuale de-a lungul timpului. Uneori, vechile denumiri sub

---

[1] Tudor Teoteoi, *Instituţii şi viaţă de stat* (Cap. III), în *Istoria Românilor*, vol. IV, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2001, p. 196.

[2] Ovid Sachelarie, Nicolae Stoicescu (coordonatori), *Instituţii feudale din Ţările Române*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1988, p. 259.

[3] Vezi mai nou, Melentina Bâzgan, *Administrarea judeţelor Ţării Româneşti până la mijlocul secolului al XVIII*-lea, în „Revista Arhivelor”, an LXXXI, vol. LXVI, nr. 1-2, 2004, p. 188-215.

[4] *Ibidem*, p. 211.

care apar inițial sunt înlocuite de altele, pentru a se reveni, ulterior, la cele vechi.

În ceea ce priveşte județul istoric Vlaşca, unul dintre cele 17 ale Țării Româneşti, atestarea sa documentară, într-un act intern, datează de la 13 iulie 1498. Atunci, Radu cel Mare întărea mănăstirii Râncăciov un obroc anual „din județul Vlaşca, iarăşi din venitul domnesc din grâu şi din orz”[5].

Aşezat în partea de câmpie a Munteniei, în dreptul unui vechi vad al Dunării, județul Vlaşca era străbătut de râurile Dâmbovnic, Câlniştea, Glavacioc şi Neajlov. Cuprins între Teleorman la vest şi Ilfov la est, Vlaşca se învecina la sud cu Dunărea, iar la nord cu Argeş şi Dâmbovița.

În secolul al XVI-lea limitele județului erau mai spre nord şi ocupau o parte din sudul județelor Argeş şi Dâmbovița. Centrul administrativ al județului a fost, până la cucerirea de către turci, în oraşul Giurgiu. După transformarea acestuia în raia, reşedința județului a fost mutată mai la nord, în localitatea Hodivoaia (Odivoaia).

În secolul al XVIII-lea județele de câmpie au fost organizate în plăşi, conduse de zapcii, iar cele de munte în plaiuri, în fruntea cărora se aflau vătafii de plai. Aceste diviziuni au grupat localitățile din bazinele hidrografice ale cursurilor mai importante de apă, de-a lungul cărora s-au format.

În Evul Mediu satul Căteşti, denumire ce s-a păstrat până în perioada modernă, când s-a transformat în Cătească, a făcut parte, aşa cum s-a văzut, din județul Vlaşca şi, uneori, din județul Muşcel, fiind situat la granița dintre aceste două foste unități administrativ-teritoriale.

Plasa Găleşeştilor (cu 17 sate) se regăseşte la 1818, alături de celelalte opt (Cobie, Izvorului, Grecilor, Ogrăzenilor, Chilniştei, Frăsinelului, Hodivoii, Bălții) subunități administrative de acest tip ale județului Vlaşca[6]. Dionisie Fotino nu nominalizează satele plăşilor pe care le menționează, dar arată că județul Vlaşca avea nouă căpitănii, dintre care una a Cacaleților[7], fără a preciza dacă era vorba despre cea a localității din nordul sau din sudul județului.

---

[5] *DRH*, B, vol. I (1247-1500), întocmit de P. P. Panaitescu şi Damaschin Mioc, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1966, doc. 285, p. 465.

[6] Dionisie Fotino, *Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Țării Munteneşti şi a Moldovei*, traducere din greceşte de George Sion, Bucureşti, Editura Valahia, 2008, p. 567.

[7] *Ibidem*, p. 568.

În 1824, în plasa Găleşeşti au fost catagrafiate satele: *Siliştea* (52 de case cu 206 suflete, din care 108 de sex masculin şi 98 de sex feminin), *Cacaleţii de Sus* (75 de case, cu 320 de suflete, din care 156 de sex masculin şi 164 de sex feminin), *Cacaleţii de Jos* (74 de case cu 332 de suflete, din care 174 de sex masculin şi 158 de sex feminin), Popeşti (23 de case cu 83 de suflete, din care 36 de sex masculin şi 47 de sex feminin)[8].

La 1 ianuarie 1831, Stăpânirea a hotărât ca plasa Găleşeşti a judeţului Vlaşca, formată din 22 de sate (Aleşii ot Teiu, Teiu, Adunaţii ot Negraşi, Negraşii, Slobozia, Fierbinţi, Osebiţii ot Fierbinţi, Cireşu, Suseni, Furdueşti, Cacaleţii de Jos, Cacaleţii de Sus, Bârlogul, Mozăceni, Găleşeşti, Şărbăneşti, Rociul, Ţuţuleşti, Popeşti, Gliganul, Stănislăveşti, Aleşii ot Cacaleţii de Jos) să se alipească judeţului Argeş[9].

Potrivit catagrafiei Ţării Româneşti de la 1831, satul Cireşu avea 66 de familii, Cacaleţii de Jos 50 de familii, Cacaleţii de Sus nouă familii, Popeşti 30 de familii, iar Aleşii ot Cacaleţii de Jos cinci familii[10].

În urma războiului ruso-turc din 1828-1829, Principatele Române au fost ocupate de către trupele ruseşti, în care timp Statul Major al acestora a întocmit o hartă a teritoriilor ocupate, în urma victoriei. Informaţiile necesare topografilor ruşi au fost puse la dispoziţie de către autorităţile administrative locale (sate, plase, judeţe), iar planşele hărţii au fost realizate în perioada 1828-1832. Harta, tipărită în anul 1835, consemnează în judeţul Argeş, fără să precizeze plasele şi satele: Aleşii ot Cacaleţi, Cacaleţii de Jos, Cireşu şi Popeşti[11].

Cea mai amănunţită catagrafie, realizată la nivelul Ţării Româneşti, este cea din anul 1838 care consemnează aceleaşi sate: Aleşii de Cacaleţii, Cacaleţii de Jos, Cacaleţii de Sus, Cireşu, Popeşti[12].

În perioada decembrie 1859 şi martie 1860, în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, s-a realizat un recensământ al populaţiei, din care

---

[8] I. Ionaşcu, *Catagrafia eparhiei Argeş la 1824, cu prefaţă, indice şi o hartă*, Bucureşti, 1942, p. 69-71.

[9] Ion Donat, Ion Pătroi, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obştească a Ţării Româneşti din 1831*, Craiova, Editura Helios, 2000, p. VIII.

[10] *Ibidem*, p. 80-81.

[11] Constantin C. Giurescu, *Principatele Române la începutul secolului al XIX-lea. Constatări istorice, geografice, economice şi statistice pe temeiul hărţii ruse din 1835*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1957, p. 15, 209-211.

[12] ANIC, Catagrafii şi catastife. Ţara Românească, partea I, judeţul Argeş, plasa Găleşeştilor, nr. 42, f. 56-88, 272-277, 316-336, 344-349, 353-364.

aflăm că în plasa Găleşeşti se aflau 27 de sate, printre care şi: Cacaleţii de Jos (Gruiu), Cacaleţii de Sus (Siliştea), Cătescii - Popena[13], Cireşu, Stănislăveşti, cu satele Lacu şi Cătunele[14].

După cum se observă, unele dintre sate au un al doilea nume: Cacaleţii de Jos sau Gruiu, Cacaleţii de Sus sau Siliştea; satul Popeşti este numit Căteşti-Popeşti, incluzând şi numele cătunului Căteşti (numit ulterior Căteasca), iar cătunul Cătanele făcea parte din satul Stănislăveşti, astăzi Oarja[15].

Satul era condus din punct de vedere administrativ de o persoană, aleasă de către obşte, numită pârcălab. Când satele au devenit dependente de un boier sau de o mănăstire, pârcălabul era numit de către noul proprietar.

Pe linie administrativă pârcălabul avea următoarele atribuţii: reprezenta satul în relaţia cu isprăvnicia şi domnia, împreună cu bătrânii alcătuia cisla satului, adică împărţea suma globală la care era impus satul la numărul de familii, ţinând seama de starea materială a fiecăruia (bătrânii, bolnavii, văduvele şi neputincioşii fiind scutiţi) şi aduna birul de la săteni; dacă cineva fugea din sat, birul acestuia era acoperit de celelalte familii, la fel şi gloaba (amenda) în cazul când o crimă nu era descoperită.

Pe linie judecătorească pârcălabul judeca pricinile simple care se iscau între săteni: furturi mărunte, injurii, bătăi, distrugeri de recolte, putând aplica pedepse corporale până la 20 de toiege[16].

De exemplu, în anii 1845 documentele înregistrează pe următorii pârcălabi: Dinu, Ivaşcu, Oprea la satul Cireşu, Necula Preda la satul Cacaleţii de Sus, Iordache la Cacaleţii de Jos şi Neagu Corbu la Popeşti[17].

Procesele importante între proprietari aveau ca mobil pământul, pentru rezolvarea cărora se apela la instanţa superioară (domnie).

În cazul când se ajungea la domnie procedeul era următorul: Vodă cerea reclamantului să propună şase boieri hotarnici, cărora li se trimiteau răvaşe domneşti (împuterniciri), care să cerceteze la faţa locului şi să stabilească hotarul adevărat. La început, boierii jurători erau numai din rândul megieşilor. Rezultatul cercetării era trimis la Sfatul Domnesc care

---

[13] Citeşte: „Căteşti - Popeşti".
[14] Citeşte: „Cătanele".
[15] *Indicele comunelor orăşiane şi rurale din Muntenia, publicate de Officiulu statisticu,* Imprimeria Statului „Sf. Sava şi Nifon", 1861, p. 3-7.
[16] Ion Bâlă, Ştefan Bâlă, *Spineni. Istorie şi contemporaneitate*, Bucureşti, 2000.
[17] ANIC, Vornicia din Lăuntru, dosar 3/1845, f. 20, 22, 27, 31.

judeca pricina şi dădea sentinţa în faţa domnitorului. Dacă una din părţi era nemulţumită, avea dreptul să ceară „lege peste lege”, adică 12 boieri care să facă cercetarea. Nemulţumirea dacă nu se stingea se putea apela la 24 sau chiar şi la 48 de boieri jurători.

Pentru oamenii de rând pedeapsa cea mai des întâlnită era bătaia la tălpi pentru încălcarea legii. În cazuri deosebite de încălcare a legii se aplicau pedepse aspre: închisoarea, munca la ocnă, spânzurarea ori decapitarea. Când cineva jura strâmb era globit (amendat) cu plata a şase boi, în caz de recidivă cu 12 boi, iar dacă persista să jure strâmb era însemnat cu fierul roşu.

În formele ei medievale, justiţia s-a păstrat până la adoptarea Regulamentului organic, în 1831, care a prevăzut înfiinţarea tribunalelor judeţene[18].

Ocupaţia austriacă în Oltenia (1718-1739) a introdus ca unitate administrativă între sat şi judeţ, plasa, câte patru în fiecare judeţ, care era condusă de un ispravnic. Domnitorul Constantin Mavrocordat, găsind-o utilă, a extins-o în toată Ţara Românească, numărul plaselor nefiind acelaşi în toate judeţele. Cele aflate la graniţa cu Austria s-au numit plaiuri, având şi atribuţii de pază a graniţei. Plasa era condusă de un zapciu, iar plaiul de un vătaf, lor revenindu-le şi obligaţia de a strânge dările[19].

După anul 1831 plasele şi plaiurile au fost conduse de câte un subocârmuitor, subordonat ocârmuitorului de judeţ, atribuţiile judecătoreşti revenind unei comisii de judecată (judecătoria de pace), conform art. 264 al Regulamentului organic. Această comisie de judecată era condusă de un preşedinte, care era preotul satului (dacă erau mai mulţi, funcţia revenea celui mai vârstnic) şi trei membri, aleşi de către obşte, numiţi „dipotaţi” (deputaţi).

Unirea Principatelor a dat un puternic imbold modernizării sistemului administrativ autohton, după modelul francez. Adept al ideilor liberale, domnitorul Al. I. Cuza va milita pentru recunoaşterea comunelor ca persoane juridice. În consecinţă, la 31 martie 1864, prin Decretul nr. 394, el a promulgat „Legea pentru comunele urbane şi rurale”.

---

[18] Petre Viorel Ghinete, *Monografia comunei Stoeneşti*, Câmpulung Muşcel, Tipografia S.C. GIG S.R.L., 2007.

[19] Constantin C. Giurescu, *Istoria Românilor*, vol. III, partea a II-a, Bucureşti, 1946, p. 490-491.

Potrivit prevederilor acesteia, „Comuna îngrijesce singură interesele sale şi se administră de sine în marginea legilor. Ea formează o persoană juridică” (art. 2). Legiuitorul de la 1864, fiind călăuzit de un spirit de descentralizare potrivit vremii, s-a îngrijit de reglementarea diferenţiată a administraţiei urbane faţă de cea rurală.

Clasificarea comunelor − urbane şi rurale − era făcută de guvern, fiind supusă aprobării Camerei, în prima sesiune de după promulgarea legii. Eventualele modificări ale respectivei clasificări se puteau face la câte un interval de 5 ani, prin adoptarea unor noi legi (art. 9).

În ceea ce priveşte comunele rurale, acestea urmau să cuprindă minimum 100 de familii sau 500 de locuitori (art. 4). Fiecare comună avea obligaţia de a avea o casă, numită Primărie, şi de a se îngriji de lăcaşurile sale de cult (art. 10-11).

Comunele rurale erau reprezentate de consilii comunale alese din 2 în 2 ani, deşi o treime dintre membrii lor se reînnoia anual (art. 32). Consiliul comunal era condus de un primar, ajutat de consilierii aleşi prin vot cenzitar dintre ştiutorii de carte. În funcţie de numărul de locuitori al comunei, puteau fi aleşi între 5-17 consilieri (art. 18-20).

Consiliile comunale jucau un rol consultativ pe lângă primar, având menirea de a apăra interesele speciale ale comunei, de a aplica ordinele autorităţilor administrative superioare şi de a-l sprijini pe primar în administraţia locală (art. 67). Deşi era ales de către comunitate ca să o conducă, primarul trebuia confirmat în funcţie de către prefectul judeţului (art. 83)[20].

Graţie respectivei reglementări, după 1864, România a beneficiat de un sistem administrativ complet, în cadrul căruia comuna devenea o circumscripţie autonomă administrativă a statului, beneficiind de un patrimoniu propriu şi de dreptul de a-l administra.

Din anul 1865 beneficiem de o serie de informaţii administrative-demografice privitoare la satele pe care le avem în vedere, situate în plasa Găleşeşti a judeţului Argeş: comuna Cacaleţii de Sus (în vechime satul s-a mai numit Siliştea) era format din satele Cacaleţii de Sus şi Cireşu, cuprindea 200 de case cu 208 familii şi două biserici; comuna Cacaleţii de

---

[20] *Ibidem*, p. 464-465; Pentru conţinutul respectivei legi, vezi: Ioan M. Bujoreanu, *Collecţiune de Legiuirile României vechi şi nuoi câte s'au promulgat pene la finele anului 1870. Legi, Procedure, Regulamente, Decrete, Instrucţiuni, Formularii, Convenţiuni, Concesiuni, Statute, Circulare Instructive, Tablouri,* Bucuresci, Noua Typographie a Laboratoriloru Români, 1873, p. 877-887.

Jos era alcătuită din satul omonim, numit în vechime Gruiul Vechi şi avea 160 de case cu 172 de familii şi două biserici; comuna Cătesci se compunea din satele Cătesci, Popeşti – a cărui veche denumire era Tufeanca – şi Coşeri, cu 116 case, 119 familii şi o biserică[21]. Comuna vecină Prundu, era formată din satele Zeama Rece şi Bănănăi[22].

Imediat după punerea sa în practică, legislația administrativă a lui Cuza va scoate în evidență şi o serie de lacune referitoare în special la comunele mici, care, datorită numărului redus de locuitori, nu puteau forma în mod efectiv nişte entități administrative solide.

Deja în 1872, cele trei comune, situate în aceeaşi plasă, îşi schimbă denumirile, nu însă şi componența. Avem de-a face cu următoarele structuri administrativ-teritoriale: Cacaleți-Cireşu, Cacaleții de Jos şi Căteasca-Popeşti[23].

Prin urmare, în timpul marii guvernări conservatoare a lui Lascăr Catargiu, parlamentul va adopta, la 13 martie 1874, o nouă „lege pentru comunele urbane şi rurale”, promulgată de domnitorul Carol I prin Decretul nr. 747/5 aprilie 1874.

Conform respectivei reglementări, numărul minim de locuitori necesar constituirii unei comune era de 500, iar consiliile comunale căpătau prerogative sporite. Astfel, ele căpătau dreptul de a autoriza singure, fără vreo aprobare a eşaloanelor superioare, vânzarea de imobile cu o valoare mai mică de 3.000 de lei, de a aproba rezultatele licitațiilor şi de a autoriza încheierea unor contracte, dacă valoarea obligațiilor luate de comune nu depăşea 10.000 de lei[24].

După cucerirea independenței de stat şi după proclamarea Regatului României, liberalii vor acționa în timpul guvernului I. C. Brătianu (1881-1888), nu doar în sensul înviorării vieții economice a țării, ci şi pe planul reorganizării ei administrative. Concepțiile centralizatoare şi autoritare ale „vizirului” Brătianu îşi vor găsi o reflectare fidelă în Legea comunală din 7 mai 1887, menită a accentua tutela administrativă

---

[21] *Indicele comunelor României după noua organisare a legei comunale*, Bucureşti, Impremeria Statului, 1865, p. 2.

[22] *Ibidem*, p. 6.

[23] *Tablou alu comuneloru urbane şi rurale din România pe județe şi pe plăşi după relațiunile cele mai recente din 1872 dobândite de Oficiul Central de Statistică*, p. 2109.

[24] Ioan M. Bujoreanu, *Appendice la Collecțiunea de legiuirile României vechi şi nuoi, câte s'au promulgatu de la 1 ianuarie anulu 1871 până la 1 ianuarie 1875 şi în continuațiune*, vol. II, Bucuresci, Noua Typographia a Laboratoriloru Români, 1875, p. 95-107.

centrală față de comunele rurale şi a limita dreptul de decizie al consiliilor comunale rurale. Deşi legea recunoştea teoretic principiul liberal al descentralizării administrative, în fapt, el era aplicat doar la oraşe, în timp ce la sate guvernul îşi sporise considerabil influența şi controlul asupra administrației locale[25].

Potrivit legii mai sus menționate, satele de care ne ocupăm aici aparțineau comunelor Cacaleți-Cireşu (Cacaleții de Sus şi Cireşu), Cacaleții de Jos (Gruiu şi Cacaleții de Jos) şi Căteasca-Popeşti (Căteasca, Coşarele şi Popeşti), arondate plasei Cotmeana-Găleşeşti a județului Argeş. În ordinea menționată, comunele aveau un număr de 203, 162, respectiv 134 de contribuabili. Veniturile erau de 1.890 de lei, 2.299 de lei, respectiv 2.070 de lei, iar cheltuielile 1.738 de lei, 2.082 de lei, respectiv 1.846 de lei[26].

Reveniți la guvernare prin Lascăr Catargiu între anii 1891-1895, conservatorii au inițiat, pe 6 mai 1892, grație lui Nicolae Filipescu, un nou proiect de lege administrativă. Intrată în vigoare la 1 noiembrie 1892, reforma administrativă înlătura unele neajunsuri, fără a modifica în esență administrația deja existentă. Ea avea meritul că preciza mai clar atribuțiile fiecărei verigi administrative. Conform legii, teritoriul României se împărțea „în județe, județele în plăşi, plăşile în comune". Dacă județele şi comunele erau înzestrate cu personalitate juridică, în schimb, plăşile reprezentau „simple circumscripții administrative".

Aparent, noua reglementare sporea atribuțiile primarilor, în detrimentul consiliilor comunale, dar, în fapt, accentua subordonarea lor față de subprefecți (conducători de plăşi), astfel încât, nu se putea vorbi de o reală autonomie locală[27].

Cele trei structuri administrativ-teritoriale înregistrate pe raza actualei comune Căteasca țin de aceeaşi plasă şi rămân în aceeaşi componență ca în anul 1887: comuna Cacaleți-Cireşu compusă din satele Cacaleții de Sus şi Cireşu, unde era şi reşedința; comuna Cacaleții de Jos alcătuită din satele Gruiu şi Cacaleții de Jos, localitatea de reşedință;

---

[25] Ion Mamina, Ion Bulei, *Guverne şi guvernanți. 1866-1916*, Bucureşti, Editura Silex, 1994, p. 57.

[26] *Indicator al comunelor urbane şi rurale din Regatul României*, Bucureşti, Imprimeria Statului, 1887, p. 18-19.

[27] Constantin Hamangiu, *Codul General al României (Codurile, legile şi regulamentele uzuale în vigoare). 1856-1907*, vol. II, *Legi uzuale (1856-1900)*, Bucureşti, Editura Librăriei Leon Alcalay, f. a, p. 1019-1036; Ion Mamina, Ion Bulei, *op. cit*, p. 83.

comuna Căteasca-Popeşti de care aparţineau satele Căteasca, Coşarele şi Popeşti, unde se găsea reşedinţa[28].

Fotografie de grup cu primarii şi notarii din Pretura Plasei Găleşeşti. Primarul comunei Cacaleţii de Jos, Radu Stoica (1), notarul comunei, Şerban Şerbănescu (2). Circa 1907.

Liberalii vor aduce modificări de substanţă în organizarea judeţeană şi comunală a ţării, prin „legea pentru organizarea comunelor şi administraţia plăşilor" din 29 aprilie 1908, în virtutea căreia se acordau puteri sporite administratorilor de plăşi, dar era redus rolul primarului, devenit un simplu reprezentant al intereselor locale[29]. Judeţul Argeş se compunea din 125 de comune, 507 sate şi 61 de cătune[30].

Satele ce alcătuiesc în prezent comuna Căteasca au cunoscut următoarea reorganizare administrativă: Cătanele, Căteasca, Coşerile şi Popeşti au format comuna Căteasca, având reşedinţa la Popeşti. Cacaleţii de Jos, Cacaleţii de Sus, Cireşu şi Gruiu compuneau comuna Gruiu cu reşedinţa la Cacaleţii de Sus. Toate constituiau parte integrantă a plasei Dâmbovnic a judeţului Argeş[31].

---

[28] *Indicator al comunelor urbane şi rurale din Regatul României*, text oficial, Bucureşti, Imprimeria Statului, 1896, p. 24.

[29] Ion Mamina, Ion Bulei, *op. cit*, p. 125.

[30] *Monitorul Oficial*, no. 22, 29 aprilie 1908; *Tablou de comunele rurale, cu satele şi cătunele ce le compun şi de plăşile din ţară, pe judeţe*, p. 941, 944.

[31] *Tablouri de comunele rurale cu satele şi cătunele ce le compun şi plăşile din ţară pe judeţe*, ‹1908›, p. 5, 8.

O consecință firească a Marii Uniri au reprezentat-o legea „pentru unificarea administrativă a României", din 14 iunie 1924[32] şi Decretul Regal nr. 2465/25 septembrie 1925, dat publicității la 7 octombrie 1925.

Conform prevederilor acestora, teritoriul României era împărțit în județe şi comune. Mai multe comune rurale alcătuiau o plasă, iar mai multe sate o comună. Practic, a fost vorba despre extinderea sistemului administrativ al Vechiului Regat la nivelul întregii țări, ceea ce a creat o serie de tensiuni în provinciile recent unite cu patria-mamă, deoarece noua organizare nu corespundea tradițiilor lor regionale, fiind considerată prea centralizatoare[33].

În urma acestei legi, pentru teritoriul administrativ-teritorial al actualei comune Căteasca situația era următoarea: comuna Cireşu, alcătuită din satele Siliştea (reşedință) şi Cireşu; comuna Căteasca avea în componență satele Coşeriile şi Popeşti (reşedință); comuna Gruiu, cu satul omonim (reşedință) şi Cacaleții de Jos și comuna Oarja cu satele Cătanele, Ceaușești, Oarja, Ștefănești și Stănislăvești (reședință)[34].

Ajunşi la guvernare în 1928, național-țărăniştii, receptivi la imperfecțiunile legii administrative adoptate de liberali, au adus în dezbaterea parlamentului un nou proiect de lege, elaborat de către Constantin Stere. Se încerca astfel realizarea unei largi autonomii locale, preconizându-se instituirea unei noi unități administrative: provincia. Întrucât proiectul, în forma sa inițială, aducea atingere caracterului național-unitar al statului român, a fost necesară modificarea lui. În consecință, noua reformă administrativă va obține promulgarea Regenței pe 3 august 1929. Conform prevederilor sale, actele de administrație locală intrau în atribuțiile organelor deliberative comunale şi județene. Plasa continua să rămână o circumscripție teritorială formată din mai multe comune[35].

---

[32] C. Hamangiu, *Codul General al României. Legi noui de unificare 1922-1926, vol. XI-XII, cuprinzând legile, regulamentele şi decretele aplicabile în tot cuprinsul țărei*, Bucureşti, Editura Librăriei „Universala Alcalay et co", 1926, p. 338-403.

[33] Ion Alexandrescu, Gabriel Badea-Păun, *loc. cit*, p. 467-469; Ion Mamina, Ioan Scurtu, *Guverne şi guvernanți. 1916-1938*, București, Editura Silex, 1996, p. 49.

[34] *Monitorul Oficial din 7 octombrie 1925*, p. 10939-10941.

[35] C. Hamangiu, *Codul General al României. Legi noui de unificare*, vol. XVII, *1929*, Bucureşti, Editura „Universala" Alcalay et co, 1932, p. 920-1016; Ion Mamina, Ioan Scurtu, *op. cit*, p. 74.

La recensământul general al populației din 1930, satele Cătească, Coşeri, Popeşti și Gruiu aparțineau de comuna Ciupa-Lagăr, iar satele Siliştea, Cireşu și Cătanele de comuna Oarja[36].

Reforma înfăptuită de către național-țărănişti în 1929 s-a dovedit a fi neviabilă, suferind până la 18 martie 1934 nu mai puțin de 11 modificări, astfel încât, în 1934 se revenise aproape la legea din 1925.

În această etapă au fost înregistrate comunele: Căteasca, formată din satele Căteasca (reşedință), Coşeriile şi Popeşti; Cireşu, alcătuită din satele Cireşu (reşedință) şi Siliştea; Gruiu, compusă din satele Cacaleții de Jos şi Gruiu (reşedință). Zeama Rece aparținea în continuare de comuna Prundu[37]. În anul 1938, în timpul regelui Carol al II-lea, s-a realizat, pentru o scurtă perioadă de timp, o nouă organizare administrativă a țării, prin constituirea unor regiuni administrative foarte mari, numite ținuturi, însă se mențineau, în continuare, județele şi plasele, ca subdiviziuni. Plasa Dâmbovnic din județul Argeş, ținutul Bucegi, cuprindea în hotarele ei 42 de sate[38].

În perioada războiului, printr-o lege publicată în Monitorul Oficial din 26 martie 1942, s-au operat o serie de modificări în ceea ce priveşte delimitarea administrativ-teritorială a județelor țării[39]. Noua organizare avea ca scop reducerea numărului comunelor de pe teritoriul țării, deoarece în felul acesta statul reuşea să scadă cheltuielile administrative. Resursele financiare astfel economisite, au fost reorientate spre efortul de război al țării. De altfel, prin plecarea masivă a bărbaților pe front şi populația satelor scăzuse simțitor, motiv pentru care, crearea unor comune mai mari nu afecta buna lor administrare, ba dimpotrivă, le permitea acestora să se gospodărească mai eficient.

Legea a cunoscut unele rectificări la 6 februarie 1943. Pe teritoriul actualei comune Căteasca au fost create două comune: Căteasca, cu satele Căteasca, Coşăriile şi Popeşti (reşedință), şi Gruiu, cu satele Cacaleții de Jos şi Gruiu (reşedință). Ambele se situau în plasa Rociu a județului Argeş[40].

---

[36] ANSJA, Recensământul general al populației din 1930, județul Argeş, mapa 270/1930.
[37] *Tablou de împărțirea administrativă a județului Argeş publicat în Monitorul oficial nr. 247 din 21 octombrie 1932, cu modificările făcute până la 1 iulie 1936.*
[38] *Enciclopedia României – Țara Românească*, vol. I, 1938, p. 40.
[39] „Monitorul Oficial", partea I, nr. 73, 26 martie 1942, p. 2397.
[40] Cf. *Împărțirea Administrativă a României, întocmită după actele oficiale emanate până la 31 martie 1943, aflată în Arhiva Direcțiunii Administrației locale*, Ediție Oficială, Bucureşti, Imprimeria Centrală, 1943, p. 64, 68.

Constituția din 13 aprilie 1948, impusă de ocupantul sovietic, consacra noul regim politic instaurat în România. Conform prevederilor sale, țara era împărțită din punct de vedere administrativ în: comune, plăşi şi județe. Ea permitea însă, ca, prin lege, respectivele împărțiri să poată fi modificate.

Implementarea modelului administrativ sovietic va fi înfăptuită prin Legea nr. 5 pentru raionarea administrativ-economică a teritoriului Republicii Populare Române din 6 septembrie 1950, potrivit căreia teritoriul R.P.R. se împărțea în regiuni, raioane, oraşe şi comune.

Legiuitorul definea regiunea ca fiind „unitatea administrativ-economică delimitată teritorial, pe care se sprijină direct organele centrale de stat în înfăptuirea politicii Partidului şi a Guvernului". Ea era „subordonată direct organelor centrale ale statului", fiind „alcătuită din raioane şi oraşe de subordonare regională".

Oraşele erau grupate în trei categorii (de subordonare republicană, de subordonare regională şi de subordonare raională), iar comuna reprezenta „o unitate administrativ-economică, delimitată teritorial, alcătuită din unul sau mai multe sate". Ea se afla în directa subordine a raionului, care era „o unitate teritorială, operativă din punct de vedere economic, politic şi administrativ, alcătuit din oraşe de subordonare raională şi comune".

Prin Legea nr. 5/6 septembrie 1950 au fost create 28 de regiuni[*], 177 de raioane, 8 oraşe de subordonare republicană şi 4.052 de comune.

La 8 septembrie 1950, a intrat în vigoare legea de reorganizare administrativă a țării, care desființa vechea organizare a județelor şi plaselor, şi se înființau regiuni şi raioane după model sovietic[41]. În locul

---

[*] Cele 28 de regiuni cu reşedințele lor erau următoarele: Arad, cu reşedința la Arad; Argeş, cu reşedința la Piteşti; Bacău, cu reşedința la Bacău; Baia Mare, cu reşedința la Baia Mare; Bârlad, cu reşedința la Bârlad; Bihor, cu reşedința la Oradea; Botoşani, cu reşedința la Botoşani; Bucureşti, cu reşedința la Bucureşti; Buzău, cu reşedința la Buzău; Cluj, cu reşedința la Cluj; Constanța, cu capitala la Constanța; Dolj, cu capitala la Craiova; Galați, cu reşedința la Galați; Gorj, cu reşedința la Târgu-Jiu; Hunedoara, cu reşedința la Deva; Ialomița, cu reşedința la Călăraşi; Iaşi, cu reşedința la Iaşi; Mureş, cu reşedința la Târgu-Mureş; Prahova, cu reşedința la Ploieşti; Putna, cu reşedința la Focşani; Rodna, cu reşedința la Bistrița; Severin, cu reşedința la Caransebeş; Sibiu, cu reşedința la Sibiu; Stalin, cu reşedința în oraşul Stalin; Suceava, cu reşedința la Câmpulung-Moldovenesc; Teleorman, cu reşedința la Roşiorii de Vede, Timişoara, cu reşedința la Timişoara şi Vâlcea, cu reşedința la Râmnicu-Vâlcea.

[41] *Legea nr. 5/1950 pentru raionarea administrativ-economică a teritoriului R.P.R.*, în „Buletinul Oficial", nr. 77 din 8 septembrie 1950.

mai multor județe, printre care şi județele istorice Argeş şi Muşcel, s-a înființat Regiunea Piteşti care avea o întindere geografică considerabilă, fiind formată din 13 raioane: Băbeni-Bistrița, Costeşti, Curtea de Argeş, Drăgăşani, Găeşti, Horezu, Loviştea, Muşcel, Piteşti, Râmnicu-Vâlcea, Slatina, Topoloveni şi Vedea. Raionul Topoloveni avea în componență 19 comune, printre care şi:

- comuna Căteasca, cu satele: Cătanele, Căteasca (reşedință), Coşerile, Popeşti şi Zeama Rece;
- comuna Siliştea cu satele: Cireşu, Grueşti, Gruiu şi Siliştea (reşedință)[42].

La 4 ianuarie 1956, prin Decretul nr. 12 al Marii Adunări Naționale s-a operat o nouă modificare a raionării administrativ-economice a teritoriului Republicii Populare Române, numărul regiunilor reducându-se la 16: Bacău, Baia Mare, Bucureşti, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Hunedoara, Iaşi, Oradea, Piteşti, Ploieşti, Stalin, Suceava, Timişoara şi Regiunea Autonomă Maghiară.

Nici această lege administrativă n-a avut mai mult succes, astfel încât, la 24 decembrie 1960 ea a fost înlocuită cu „Legea nr. 3 pentru îmbunătățirea împărțirii administrative a teritoriului Republicii Populare Române". Ea menținea divizarea țării în regiuni, raioane, oraşe şi comune.

Reglementarea respectivă aducea unele modificări delimitării regiunilor, care rămâneau în număr de 16, dar căpătau noi denumiri: Argeş, Bacău, Banat, Braşov, Bucureşti, Cluj, Crişana, Dobrogea, Galați, Hunedoara, Iaşi, Maramureş, Regiunea Autonomă Maghiară Mureş, Oltenia, Ploieşti şi Suceava. Prin Legea nr. 3/1960 pentru îmbunătățirea împărțirii administrative a teritoriului Republicii Populare Române, Regiunea Piteşti este reorganizată sub denumirea de Regiunea Argeş (existau, în total, 16 regiuni în întreaga țară), restrângându-şi numărul de raioane la 10: Costeşti, Curtea de Argeş, Drăgăneşti-Olt, Drăgăşani, Găeşti, Horezu, Muşcel, Piteşti, Râmnicu-Vâlcea şi Slatina.

Comuna Căteasca, cu satele Cătanele, Căteasca, Coşeri, Popeşti (reşedință) şi Recea era arondată Raionului Piteşti, care cuprindea 40 de comune, iar comuna Siliştea, cu satele: Cireşu, Gruiu şi Siliştea (reşedință) era înglobată în raionul Costeşti, care avea 36 de comune[43].

---

[42] *Indicator alfabetic al localităților din Republica Populară Română*, Bucureşti, Editura Ştiințifică, 1954, p. 180, 197, 349, 458, 459.
[43] *Împărțirea administrativă a teritoriului Republicii Populare Române*, 1965, fără editură, p. 13-30.

Județul Argeş avea o suprafață de 6.801 km^2, cuprinzând un municipiu, 4 oraşe, 6 comune suburbane, 88 de comune şi 578 de sate.

În 1968, s-a revenit la organizarea administrativ-teritorială tradițional-istorică a României în județe[44]. Definitivarea noii împărțiri administrativ-teritoriale s-a realizat prin Legea nr. 55 din 19 decembrie 1968, conform căreia, teritoriul României era format din: 39 de județe, 47 de municipii, 189 de oraşe, 604 localități componente ale oraşelor şi municipiilor, 2.706 comune şi 13.149 de sate.

Județul Argeş era compus, în 1981, din 94 de comune, din care şase suburbane şi 578 de sate[45]. S-a făcut o comasare a comunelor, în locul celor două comune Căteasca şi Siliştea rămâne doar Căteasca, având reşedința în satul omonim, compusă din şapte sate: Căteasca, Cătanele, Cireşu, Coşeri, Gruiu, Recea, Siliştea[46].

Această organizare administrativ-teritorială se păstrează, în linii mari, și astăzi la nivelul întregii țări. În prezent, în România există un număr de 2.859 de comune, care cuprind 12.961 de sate[47]. Căteasca, având în componență cele șapte sate (Căteasca, Cătanele, Cireșu, Coșeri, Gruiu, Recea, Siliștea) este o comună de mărime medie, dacă avem în vedere suprafața (81 de km^2) și potențialul său demografic (4.006 locuitori la recensământul populației din anul 2011).

Începuturile modernizării
Gruparea cătunelor şi alinierea caselor

Una dintre măsurile prevăzute de Regulamentul organic în direcția sistematizării aşezărilor rurale a fost gruparea cătunelor şi satelor şi alinierea caselor. Prin gruparea caselor pe o suprafață mai mică şi netedă se urmărea realizarea câtorva cerințe:

a. Strângerea dărilor către stat şi comună de către pârcălab (perceptor) se putea face mai uşor, având în vedere că unele case erau aşezate în locuri mai greu accesibile, chiar şi prin păduri, dar şi la distanță mare una de alta.

---

[44] *Legea nr. 2 din 16 februarie 1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România*, în Buletinul Oficial, nr. 17 din 17 februarie 1968, republicată în 1981 – Anexa 1, județul Argeş.

[45] Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, partea I, an XVII, nr. 54-55, din 27 iulie 1981.

[46] *Ibidem*, p. 20.

[47] Mircea Preda, *loc. cit*, p. 6.

b. Gruparea caselor unui sat înlesnea paza şi apărarea gospodăriilor de răufăcători.

c. Aspectul satelor se schimba în bine.

Marea Vornicie din Läuntru a trimis la judeţe instrucţiuni cu privire la modul cum va trebui realizată această acţiune, iar sătenii să fie lămuriţi că această operaţiune va fi în folosul lor. Mutarea caselor urma să se facă pe îndelete şi cu blândeţe, nu cu forţa.

La 29 august 1832, marele vornic Gheorghe Filipescu trimite adresă Ocârmuirii Judeţului Argeş în care îi reaminteşte că printre „proecturile propuse la Obişnuita Obştească Adunare a anului 1831, din porunca înalt ecselenţii sale d. prezident"[48] se află şi cel privitor la „strămutarea locuitorilor du prin sate", din care i se trimisese două exemplare.

Proiectul cuprindea lămuriri „pentru întâmpinarea strămutării locuitorilor du prin sate şi de a să lua măsuri spre a-şi clădi locuinţele regulate şi de odihnă, în care să arată îndestulă dăsluşire în adevăratul folos al obştei şi măsurile ce ar trebui stăpânirea să ia spre a să clădi lăcuinţele lăcuitorilor prin sate *mai cu îngrijire decât până acum, la loc cuviincios şi regulate pă linie*".

Până la hotărârea definitivă, dregătorii judeţelor urmau să-i lămurească pe săteni „prin cuvinte destoinice, cu chipuri blândeşti, înţelepte" de necesitatea acestei acţiuni. Şi astfel „nu este îndoială că s-ar putea îndupleca de sine-le sătenii a-şi cunoaşte al lor bine. Şi cu încetul, încetul, fără asprime, prin apropiere de gândul stăpânirii, s-ar aduce o învederată înaintare între înfrumuseţarea satelor, precum la aceasta avem vădite dovezi, norocitele ‹reuşitele› încercări ale unor otcârmuitori cu sentameturi ‹sentimente› de patriotism. De aceia stăpânirea […] pune în a dumitale îndatorire ca cu cele mai iscusite mijloace [...] să pui în lucrare a să clădi prin satele acelui judeţ, mai cu îngrijire, mai frumoase la vedere, *mai de odihnă şi pă linie dreaptă, cu uliţe largi prin mijloc, casele lăcuitorilor*".

Instrucţiunile prevăd şi ordinea în care se vor clădi casele la linie: mai întâi „cele care să vor fi aflând acum în proastă stare şi să vor îndupleca stăpânii lor a le preînnoi, cât mai cu seamă cele ce de acum înnainte să vor face din nou".

---

48 Este vorba de generalul rus Pavel Kiselev, guvernatorul Ţării Româneşti şi al Moldovei (noiembrie 1829 - aprilie 1834), în timpul ocupaţiei ruseşti.

I se cerea ocârmuitorului judeţului ca la fiecare trei luni „să răportueşti Vornicii de izbutirea acestor măsuri”, făcând cunoscut numărul caselor mutate la linie, pe fiecare sat, şi numărul caselor rămase „după forma cea veche”.

La rândul său, ocârmuitorul a dat poruncă la subocârmuitorii de plase şi plaiuri din judeţul Argeş, făcându-le şi unele precizări: „1. Împreună cu proprietarii moşiilor să faci băgare de seamă în ce stare se află cele de acum în fiinţă case ale sătenilor şi ce împrejmuire are fiecare. 2. În care poziţie de loc ar fi mai cu cuviinţă şi mai de folos a să aşeza satul. 3. Cu ce chip mai regulat s-ar cuveni a să clădi casele lăcuitorilor, cât trebuie să fie drumul de larg prin mijloc, câtă depărtare să aibă casă de casă şi care ar fi locul bisericii, care al oberţului pentru călători, adică al hanului şi celelalte”.

Apoi a repetat unele dintre instrucţiunile date de către Marea Vornicie din Lăuntru, cerând să i se raporteze din trei în trei luni despre rezultatul măsurilor luate.

La 7 noiembrie 1832, Ioan Bucşanu, subocârmuitorul plasei Găleşeştilor, raportează Ocârmuirii, că a făcut cunoscut conţinutul poruncii, atât proprietarilor, cât şi locuitorilor. În acelaşi timp a cerut anumite lămuriri, având în vedere realităţile din plasă:

„1. Pământul din plasa Găleşeştilor nu este numai câmpie peste toate satele, ci cele mai multe sânt pă dealuri şi locuri dosnice, cu oareşce depărtare dă drumul cel mare, şi pă câmp 5 şi 6 părţi dă moşia a mai multor moşteni, care unii din ei zic că strămutându-să din hălăduinţele lor voesc a să trage iarăşi pă pământul lor, dar nu la linie.

2. Asemenea şi proprietarii să împotrivesc, cerând a-şi aşeza clăcaşii, ce-i are fieşcare, pă moşiia sa, cu cuvânt că nu să pot păgubi dă drepturile lor. Şi fiindcă pă unile din moşii să află cătune legate de tabla capitaţii cu alte sate, cer a să trage la satile dă care sânt legaţi, decât slobozi a să strămuta.

3. Pă alocorea să găseşte loc numai înfrumuseţat, dar îndestulare de trebuinţa vitelor nu au.

4. Altele iarăşi, după vremi, întinzându-şi pântre case ogrăzi dă pruni şi brănişti unii de la alţii; cu acestea facu împiedicare la linie şi dă să vor scoate din acel loc să depărtează dă biserică şi să droscolipsesc dă apă. Satul Adunaţi Negraşi, ce este pă moşia D-lui comisului Grigore Cantacuzino, are şi un clăţan dă 15 case în capul moşiei care trece în

județul Teleorman, aproape dă un sat Recea, şi zic a rămânea tot în acelaşi loc, fiind multă vreme acolo statornici”.

După prezentarea acestor realități subocârmuitorul întreabă dacă este împuternicit să aleagă el locul unde să fie mutate satele pentru a fi „înfrumusețate” şi pe ce moşie crede el „tăind şi orice ogrăzi dă pruni şi brănişti, pentru a face linia dreaptă” şi a-i putea aduna pe toți „câți sunt legați de tabla[49] unui sat, sau clățaie pă părțile de moşie a fieşcăruia proprietar, măcar şi prin locuri dosnice şi cu privalmi”.

Cam în această situație se aflau şi locuitorii satelor existente la această vreme, care formează astăzi comuna Căteasca. Locuitorii unora dintre aceste sate şi-au manifestat opoziția la acțiunea de mutare a caselor la linie. În noiembrie 1832 sătenii din Cacaleții de Sus trimit jalbă la Ocârmuirea județului, deoarece subocârmuitorul plasei le-a poruncit „ca să ne mutăm casile la linie acum în vreme dă iarnă, când nu ne îndemnăm în niciun chip, pentru care cu fierbinți lacrămi ne rugăm […] să ne lase până la primăvară”. Ocârmuitorul județului i-a cerut subocârmuitorului „să fie cu împăcare, să nu supere pe jeluitori”.

Despre modul cum erau aşezate unele sate din plasa Găleşeşti ne lămureşte un raport al subocârmuitorului, din 9 februarie 1833, înaintat Ocârmuirii Județului Argeş, în care se arată că pârcălabul şi vătăşeii din „satul Osibiți Negraşi” se plâng, deoarece „într-acest cătun fiind oameni tot de adunătură şi la număr peste şaizeci familii, sunt risipiți peste toată moşiia şi mărginiți unul de altul cale de un ceas, 2 şi 3 şi din care pricină nu sunt plătite datoriile lor şi nici nu poate fi cineva chezaş”.

Împotrivirea unor locuitori de a-şi muta casele la linie l-a determinat pe ocârmuitorul județului să-l atenționeze pe subocârmuitorul plasei Găleşeştilor, la 21 februarie 1833, să respecte instrucțiunile primite în anul 1832 şi să nu silească pe nimeni „a-şi muta casile ce vor fi în stare dă locuit, la liniie”, ci numai cele ce se fac de noi şi cele ce se vor „preînnoi” şi pe urmă cele aflate în stare bună[50].

Pentru construirea caselor la linie, care trebuiau să fie mai mari şi mai frumoase („regulate şi de odihnă”), sătenii aveau nevoie de material lemnos, pe care, unii dintre ei, nu-l aveau, şi astfel era necesar să se apeleze la proprietarii de păduri. Subocârmuitorul plasei Găleşeştilor raportează Ocârmuirii, la 21 decembrie 1836, că a luat legătura cu

[49] Tabla (unui sat) = lista tuturor familiilor dintr-un sat care plătesc capitația.
[50] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Județului Argeş, dosar 159/1832, f. 1, 2, 4, 10, 18, 19, 42.

proprietarii să dea „cuviinciosul ajutor ce să cere a să da către țărani [...] spre clădirea caselor la linie”. Iar la 19 ianuarie 1837 informează pe ocârmuitorul județului că le-a transmis sătenilor să-şi pregătească „fieşcare trebuincioasa câtățime de lemne în cursul următoarei ierne”.

În acțiunea de mutare a caselor la linie a mai apărut o piedică, anume aceea că terenurile unde trebuiau mutate casele aparțineau altor proprietari. Astfel că, deşi în majoritatea lor sătenii erau moşneni, ei ar fi devenit clăcaşi pe proprietate altor moşneni: „Majoritatea satelor se află pe pământul lor, adică moştenesc, şi având pomosturi sau locuri înfundate, pă unele lăcuesc 2 sau 3 până la 4 familii, iar pă altele numai câte o familie, care, după pozițiia locurilor aflându-se răspândiți încoace şi încolo fără vreo regulă. Iar aşăzarea la linie cerând strângerea lor în regulă, fireşte se iveşte năpăstuire, căci urmându-se aşa apoi sânt siliți să-şi lase pomosturile şi să se dea de clăcaşi pă alte proprietăți, după cum va cădea linia”. Subocârmuitorul, neştiind cum să procedeze, a cerut lămuriri. Ocârmuirea județului i-a răspuns că moşnenii nu pot fi transformați în clăcaşi, fiindcă proprietarul sau proprietarii, pe terenurile cărora se vor clădi casele la linie, vor fi despăgubiți de către cei mutați cu terenuri egale ca întindere acolo unde le au[51].

Operațiunea de scoatere a caselor din locurile unde se aflau s-a făcut cu mare greutate şi numai parțial, lucru ce se poate observa la satele comunei Căteasca.

Pentru uniformizarea satelor s-a transmis la ocârmuirile județelor o schiță de cum trebuiau să arate viitoarele sate, dându-se şi unele lămuriri: ulițele să aibă lărgimea de câte opt stânjeni; la fiecare răspântie să fie un puț; curtea fiecărei case să aibă 16 stânjeni lățime şi 25 lungime (adică 400 de stânjeni pătrați); fiecare casă să aibă în spate grădină pentru legume şi pomi; în curte să se afle: casă, şopron, grajd etc.

Paza (straja) satelor

Paza satelor era asigurată de către locuitorii acestora, fiind scutiți de această obligație minorii, femeile, bătrânii şi bolnavii. Cei ce asigurau paza (straja) se numeau şi străjeri, având un loc anume unde se strângeau, în mijlocul satului, chiar o încăpere.

Legiuirea din anul 1856 prevedea să se facă pază atât ziua, cât şi noaptea şi fiecare sat să-şi întocmească un regulament în care să se

[51] Idem, dosar 75/1836, f. 73, 93.

menționeze punctele pe la care trebuia să treacă străjerii. Instrucțiunile primite de la subadministrațiile plaselor stabileau ca numărul străjerilor să fie de „patru la sută ziua şi opt la sută noaptea" din numărul locuitorilor apți de pază şi tot timpul să se „preumble" prin sat. Străjerii făceau „poliția" localității asigurând liniştea şi apărând pe locuitori să nu fie tâlhăriți.

De buna funcționare a străjii erau răspunzători „depotații, scriitorul, reprezentantul ‹proprietarului› şi căprarul de strajă", care erau „pedepsiți când s-ar fi întâmplat nereguli în sat". Instrucțiunile cuprindeau detalii cu privire la paza de noapte: „colul de noapte, întocmit de 8 la sută, nu să va mărgini numai a să preumbla puțin şi apoi să se culce, ci să se preumble necontenit, împărțindu-se câte unu sau doi în toată întinderea satului, priveghind pe la locurile îndemânatice ‹expuse faptelor rele›, cercetând casele locuitorilor ce dau bănuială că să abate în fapte netrebnice şi în sfârşit făcând tot felul de iscodiri, încât să nu să săvârşească cel mai puțin furtişag, ori prin spargere, sau prin tâlhărească călcare, sau furtişaguri de vite, căci în acel minut ce se va descoperi cel mai mic furtişag urmat în vreun sat, pe de o parte satul să va supune la despăgubirea jeluitorului, iar slujbaşii săteşti să vor da în judecată pentru a lor neîngrijire".

O altă prevedere se referea la cârciumari şi hangii care erau atenționați „să nu primească pă nimeni, măcar şi din învecinatul sat, a bea cel puțin un ciocan de rachiu în prăvălia sa până nu îl va da în cercetarea sfatului, îndatorând pă toți aceştia ‹cârciumari şi hangii› a da înscrisuri în cançelaria satului că vor urma întocmai, îndatorându-i şi la dare destoinică chezăşie ‹garanție›. Iar câți nu vor da asemenea chezăşie li se vor închide pe dată cârciumile sau hanurile".

De asemenea se preciza că locuitorii şi „mădularile ‹membrii› sfaturilor" trebuie să ştie că subocârmuitorul „este hotărât să facă izbiri ‹controale› secrete de ziua şi de noaptea şi de va putea să sustragă lucruri din respectivul sat fără să fie văzut, atunci pedeapsa să va urma a doa zi în public, de la mic la mare, fără milostivire ca nişte neînțelegători şi nesupuşi poruncilor naltei stăpâniri".

Instrucțiunile cu privire la paza satelor se completau permanent, astfel ca locuitorii satelor şi bunurile lor să fie apărate de răufăcători. În anul 1860 s-au adus următoarele precizări: „Straja de zi şi colu de noapte să va păzi de către toată obştea satului, zecii şi sutaşii îşi va da seama în toate [...] pentru mişcările oamenilor din zecimea lor şi nu va fi primit în

sat niciun locuitor din alte sate fără biletu de drumu în regulă şi oricine va aduce vite subt pretest că le are cumpărate, să înfăţişeze consiliului biletul cumpărăturii, iar neavând să se trimiţă la subprefectură orice vite va fi”.

Subadministraţiile plaselor cereau şi proprietarilor să ia parte la organizarea strajei „dând şi d-lor arme acolo unde nu să va găsi pă la locuitori”.

Fiecare comună şi-a înfiinţat un registru pentru paza de noapte, iar primarul era obligat să consemneze constatările sale din timpul inspecţiilor pe care le făcea.

Straja de noapte se mai numea şi „caraula de noapte”, iar străjerii „caraulaşi” şi era condusă de un caporal de strajă, care răspundea de activitatea acesteia şi de puştile din dotare[52].

Pentru asigurarea ordinei şi siguranţei publice, dar şi pentru aplicarea legilor ţării în mediul rural, la 1 septembrie 1893 a fost promulgată legea jandarmeriei rurale[53]. Din punct de vedere al ordinei şi siguranţei publice jandarmeria depindea de Ministerul de Interne, din punct de vedere al exercitării atribuţiilor, ca agenţi şi ofiţeri ai poliţiei judiciare, depindeau de Ministerul de Justiţie, iar în ceea ce priveşte disciplina, comandamentul şi instrucţia militară a trupei, se afla sub ordinele Ministerului de Război.

Posturile de jandarmi destinate reşedinţelor de judeţ, de plasă sau de comună se numeau staţiuni, mai multe staţiuni formau un pluton, iar totalitatea jandarilor dintr-un judeţ alcătuiau o companie, comandată de un căpitan, ajutat de un locotenent. Plutonul de jandarmi era comandat de un sergent-major şi îşi avea sediul în comuna reşedinţă de plasă, iar staţiunea era comandată de un sergent, de un brigadier ori de un caporal, care se afla în subordinea directă a primarului comunei.

Serviciul ordinar executat de jandarmerie se efectua zilnic sau periodic, cuprinzând atribuţii de poliţie administrativă şi preventivă, poliţia drumurilor şi ţarinelor, poliţia judiciară, transferarea arestaţilor civili, poliţia militară, transferarea arestaţilor militari.

Serviciul extraordinar se exercita numai pe baza unor ordine sau cereri adresate jandarmeriei şi consta în acordarea de ajutor funcţionarilor vamali, administratorilor şi agenţilor silvici, pentru stârpirea braconajului

---

[52]Teodor Mavrodin, *Aninoasa şi Slănicul Muşcelului. File de cronică*, Piteşti, Editura Cultura, 2010, p. 34-35.

[53] ANSJA, fond Inspectoratul de Jandarmi Piteşti, dosar 37/1946-47, f. 160.

pe râuri şi lacuri, portăreilor şi executorilor de mandate judecătoreşti, rechiziţiilor în timp de război etc.

Cu privire la scopul creării jandarmeriei rurale legiuitorul precizează: „Jandarmeria a fost creată în scopul de a avea pe teritoriul rural o forţă armată care să facă poliţie sub toate felurile ei. Când s-a creat acest corp militar, legiuitorul, în decursul vremurilor, a avut în vedere de a menţine în sate reprezentanţii armatei pentru care ţăranul nostru are un cult; aşa este starea sufletească a acestui ţăran, încât el nu poate avea încredere decât în armată. Dacă nu ar fi fost aşa, desigur că s-ar fi înfiinţat în sate poliţia civilă”[54].

Legea jandarmeriei a suferit mai multe modificări, unele de esenţă, în anii: 1896, 1899, 1901, 1908, 1913, 1924, 1929[55]. Datorită răscoalei din 1907, legea aduce unele precizări şi modificări, astfel art. 1 ia următoarea formulare: „O supraveghere activă şi neîntreruptă şi o acţiune preventivă şi represivă constituie principalele ei îndatoriri”. Se mai precizează că administratorul de plasă şi subprefectul judeţului, la nevoie, pot aduna într-un loc pe toţi jandarmii dintr-o plasă, iar prefectul toată compania judeţului.

În privinţa organizării art. 10 precizează: jandarmii sunt împărţiţi în companii, secţii şi posturi. În fiecare comună se înfiinţa câte un post de jandarmi pedeştri, compus din cel puţin un jandarm - sergent şi un jandarm - caporal (brigadier).

Începând cu anul 1929 companiile de jandarmi se vor numi legiuni de jandarmi, care, prin decret, la 23 ianuarie 1948 se vor desfiinţa, la fel şi Poliţia, fiind înlocuite cu Miliţia.

La nivelul comunelor structura se va numi Post de miliţie, iar după Revoluţia din 1989 se va numi Post de poliţie.

Rolul acestei structuri militare, indiferent cum s-a numit, a fost acela de a asigura ordinea şi siguranţa în localităţi, cu precizarea că în timpul comunismului retribuţiile acestora erau exagerate, susţinând politica P.C.R. sub toate aspectele.

După 1970 Postul de Miliţie/Poliţie din Căteasca a fost încadrat cu următorii:

---

[54] Idem, fond Legiunea de Jandarmi Muşcel, dosar 1/1938-1941, f. 5

[55] Vezi Monitorul oficial 283 din 27 martie 1896; 71 din 29 iunie 1899, 292 din 30 martie 1901, 285 din 25 martie 1908, 46 din 1 mai 1913, 229 din 18 octombrie 1924, 109 din mai 1929.

Înainte de 1970:
Baboi Valeriu,
Costache Gheorghe

În perioada 1970-1980:
Plt.-maj. Constantin Stâlpeanu
Serg.-maj. Ion Vuțan

În 1983:
Plt.-maj. Petre Spătaru
Plt. Ilie Ion
Plt. Petre Mitruț

1983-1987:
Plt. Adrian Voicu
Plt. Petre Mitruț
Sg.-maj. Gheorghe Piele

1987-1995:
Plt.-maj. Marin Luță
Plt.-maj. Iulian Pană
Plt.-maj. Ion Joița
Plt. Ion Iacobescu
Plt. Gheorghe Necula

1995-1997:
Plt.-maj. Costel Ghiță
Plt.-maj. Iulian Pană
Sg.-maj. Gheorghe Necula
Plt. Bogdan Pătrulescu

1997-2001:
Plt.-maj. Paul Olteanu
Plt.-maj. Iulian Pană
Plt.-maj. Bogdan Pătrulescu
Plt. Petrişor Tufă
Sg.-maj. Marius Gavrilă
Sg.-maj. Daniel Costea

2001-2010:
Ag. şef pr. Iulian Lezu
Ag. şef Daniel Costea
Ag. şef adj. Marius Gavrilă
Ag. şef adj. Sorinel Matei
Agent Bianca Călin
Agent Marius Tecaru
Ag. şef adj. Nicolae Popa

Magazia (pătulul) de rezervă

Una dintre atribuțiile administrative ale sfatului sătesc era construirea magaziilor şi umplerea lor cu produse de rezervă, care să fie folosite în situații critice (calamități naturale, războaie). Aceasta era prevăzută în articolul 170 al Regulamentului organic. Magaziile de rezervă erau „pătulile şi gropile"pe care trebuia să le realizeze fiecare sat, în care se depuneau produse de rezervă: porumb şi mei.

Cantitatea de produse pe care trebuia s-o depună locuitorii unui sat în aceste magazii de rezervă depindea de numărul pogoanelor pe care le ara şi semănă fiecare sat. Indiferent de producția ce se obținea într-un an, pentru fiecare pogon cultivat cu porumb se depunea la magazia de rezervă câte o baniță de ştiuleți de 22 de oca. Aceeaşi cantitate se depunea şi în cazul cultivării meiului.

Ocârmuitorul județului Argeş, I. Cătuneanu, la 11 noiembrie 1831, trimite o circulară către toți subocârmuitorii de plase şi plaiuri în care le face mai multe recomandări pe care să le respecte în activitatea lor. Una dintre ele se referea la magaziile de rezervă: „Prin toate satele acelui plaiu ‹plasă› săvârşindu-se pătulile şi gropile mult folositoarelor magazii de rezervă îndată să se puie şi productul de porumb şi meiu din suma pogoanelor ce va fi avut arate fieşcare hălăduitor, adică dintr-un pogon dă porumb câte o baniță de ştiuleți de doozeci şi doao ocă. Asemenea şi dintr-un pogon de meiu, iarăşi o baniță".

Evidența cantităților de produse depuse în aceste magazii era ținută de către preot, în două „catastişe" (registre): unul se păstra de către preot, altul era înaintat la ocârmuire, în care erau trecute toate familiile. Conducătorul județului le-a cerut subocârmuitorilor ca depunerea produselor în magaziile de rezervă şi întocmirea registrelor să se facă în „soroc de cinci zile, fără vreo pricinuire"[56].

Depunerea produselor la magaziile de rezervă se făcea cu greutate din cauza îndărătniciei sătenilor, care nu erau convinşi de utilitatea acestor rezerve, dar şi din cauza producțiilor mici pe care le obțineau. De exemplu, sătenii din Cacaleții de Sus, în noiembrie 1832, se plâng ocârmuitorului județului că subocârmuitorul îi obligă să depună la magazia de rezervă câte „patruzeci de banițe de porumb şi noi [...] am făcut câte doozeci de banițe cu mei, precum şi cinsprezece şi pe unele locuri nicidecum nu s-a făcut"[57].

La 12 decembrie 1831, ocârmuitorul județului porunceşte subocârmuitorului plasei Găleşeşti să ia măsuri pentru terminarea magaziilor de rezervă şi „să zoreşti săvârşirea punerii de către locuitori a măsurilor de producte după pogoanele ce au avut arate fieşcare" locuitor, cerându-i, totodată, să trimită în termen de cinci zile la ocârmuire registrele completate cu cantitățile de produse depuse. Erau scutiți de această obligație preoții şi diaconii, dar şi „surugiii poştelor", de aceea „pârcălabii satelor" urmau să aibă în vedere că aşa s-a stabilit de către stăpânire[58].

Controalele pe care le-a făcut ocârmuirea în județ au scos la iveală lipsa de produse în magaziile de rezervă, fiindcă la multe sate nu s-a ținut cont că anul are 365 de zile şi este nevoie de „o ocă pe zi". De aceea a

---

[56] ANSJA, fond Pretura Plasei Rociu (Găleşeşti), dosar 12/1831, f. 1-2.
[57] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 159/1832, f. 19.
[58] ANSJA, fond Pretura Plasei Rociu (Găleşeşti), dosar 16/1831, f. 2, 3,; 161/1834, f. 1.

cerut subocârmuitorului să aleagă un „boiernaş din plasă” care să controleze magaziile de rezervă din toate satele şi să întocmească situații de cantitățile existente şi lipsurile constatate. Mai apoi Marea Vornicie a cerut ca subocârmuitorii să meargă în persoană în toate satele „şi prin măsurătoare să facă revizuirea tuturor pătulelor de rezervă” şi în cazul lipsurilor să oblige satul respectiv să le completeze[59].

Subocârmuirea plasei fusese anunțată de către ocârmuire, la 3 decembrie 1833, că „să orânduește căprar Radu ot Negraşi a merge pe la toate satile [...], înpreună şi cu un dorobanț” ca să pună în magazii „atât lipsa porumbului”, precum şi cantitatea ce revine pe anul 1833, în „bănițí ştiuleți, cu banița de ocă patruzeci” şi să nu rămână lipsă în pătule nici „un bob măcar”. Acesta trebuia să aibă grijă ca porumbul să fie bun, adică „a nu fi crud a să strica, precum cel din anul trecut”, altfel cantitatea ce s-ar fi stricat era completată din magazia personală.

După ce a verificat toate satele căprarul Radu ot Negraşi a întocmit situația cerută, din care se constată că toate familiile depuseseră câte două banițe de porumb, de fiecare. Pentru comparație prezentăm situația tuturor satelor din plasă, în ordinea aflată în document:

Nr. crt.	**Satul**	**Nr. familii**	**Nr. banițe porumb**
0	**1**	**2**	**3**
1.	Fierbinți	146	292
2	Osebiți ot Fierbinți	51	102
3.	Slobiziia	158	316
4.	Mozăceni	171	342
5.	Negraşi	78	156
6.	Adunați Negraşi	69	138
7.	Bârlogu	142	284
8.	Gliganu	150	300
9.	Rociu	71	142
10.	Şerbăneşti	83	166
11.	Țuțuleşti	111	222
12.	Găleşeşti	45	90
13.	Suseni	71	142
14.	Stănislăveşti	76	152

[59] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 97/1834, f. 83, 84.

0	1	2	3
15.	*Popeşti*	32	64
16.	*Cacaleţii de Sus*	72	144
17.	*Cireşu*	54	108
18.	*Aleşii Cacaleţi de Jos*	29	58
19.	*Cacaleţii de Jos*	186	372
20.	Furdueşti	29	58
21.	cătunul Pătulu Şindrilit	15	30
22.	Teiu	95	190
23.	Aleşii ot Teiu	52	104
	Total	**1.986**	**3.972**

Marea Vornicie, la 5 mai 1834, a mai transmis Ocârmuirii şi aceasta subocârmuitorilor să lămurească pe săteni „a să sili mai cu dinadinsul a lucra mai multe pogoane”, ca producţia să fie mai mare şi în felul acesta „producturile magaziilor de rezervă pă anul următor să fie mai cu îndestulare decât în anul trecut”, iar magaziile să fie clădite la timp „bune şi încăpătoare”.

La 29 mai 1834, Ocârmuirea judeţului atenţionează pe subocârmuitorul plasei Găleşeşti că este informat că lipsesc anumite cantităţi de porumb din magaziile de rezervă ale unor sate: „După iscodirile pă supt scumpătate[60] s-a constatat că la multe din pătulele hotărâte pe seama satelor acei plăşi nu este îndeplinită toată acea sumă”.

Regulamentul organic, la articolul 170, prevedea ca produsele din magaziile de rezervă să nu fie mai vechi de trei ani. Astfel cele depuse în anul 1831 urmau să fie împărţite în toamna anului 1834 tuturor familiilor care depuseseră aceste „producte”.

De asemenea se preciza că în aceeaşi toamnă pătulele golite trebuiau umplute cu produse noi şi în cantităţile stabilite. În anul 1835 urmau să fie împrospătate cele din anul 1832 şi tot aşa în fiecare an. De aceea, la 12 iunie 1834, Ocârmuirea face cunoscut subocârmuitorului plasei Găleşeşti că „urmează, pă de o parte, a să dăschide acum la toamna viitoare magaziile de rezervă ce s-au întocmit la anul 1831, spre a să împărţi bucatele dintr-însele pă la locuitori, deopotrivă ‹ în mod egal›, iar pă de alta, tot pă temeiu pomenitei legiuiri să depuie iarăşi lăcuitorii cuvenita cătăţime de producturi la toamnă în magazie [...] ca cu acest

[60] Cercetări în secret, în ascuns.

mijloc să să afle apururea rodurile de trei ani, asemănat cu glăsuirea articolului de mai sus menținat".

Este de menționat faptul că sătenii nu reuşeau să depună la pătulele de rezervă cantitățile de porumb stabilite, din diferite motive. În iunie 1834, locuitorii unui sat, neprecizat, se plâng ocârmuitorului județului că nu au posibilitatea să depună porumbul la magazia de rezervă, deoarece într-un an „a bătut piatra, în al doilea a dat bruma din vreme" şi nu s-a copt şi astfel „tot în lipsă ne aflăm". Mai arată că au vândut „tot ce au avut în bătătură dă ne ținem sufletele până astăzi". Cer să fie păsuiți până în toamnă, sperând ca rodul anului să fie bogat şi să se achite de obligație.

Subocârmuirea, la 6 decembrie 1834, a transmis Ocârmuirii o situație cu privire la cantitățile de porumb ştiuleți depuse la magaziile de rezervă în anii 1831, 1832, 1833 şi 1834:

Nr. Crt.	**Satul**	**Baniță mică de 22 ocă**		**Baniță mare de 40 ocă**	
		1831	**1832**	**1833**	**1834**
1.	Cacaleții de Jos	590	1144	600	32
2.	Cacaleții de Sus	150	390	250	5
3.	Cireş	136	300	200	9
4.	Aleşi Cacaleții de Jos	52	48	100	8
5.	Popeşti	49	147	100	12

Recoltele de porumb, în unii ani, fiind neîndestulătoare au făcut ca unii dintre locuitorii satelor să ajungă „în desăvârşită lipsă". La 11 decembrie 1834, Ocârmuirea Județului Argeş a cerut subocârmuitorului plasei Găleşeşti o listă, pe sate, cu toți cei aflați „cu totul scăpătați". Redăm mai jos tabelul cu familiile şi numărul sufletelor, pe fiecare sat:

Satul	**Numele**	**Câte familii**	**Câte suflete**
Popeşti	Dumitru văcaru	1	4
	Ştefan podaru	1	4
	Dumitru sin Ştefan podaru	1	3
		1	3
	Gheorghe Ion	1	5
	Apostol Corbu	1	3

	Neacşu Arsene	1	3
	Tudor Deliu	1	3
	Ion Cremeciuc	1	5
Total		**8**	**30**
Cireşu	Stoica Pârvu	1	5
	Dumitru	1	5
	Gheorghe	1	4
	Badea Dumitru	1	6
	Gheorghie Fulga	1	6
	Dana văduva	1	5
	Radu Florea	1	4
	Pătru Ivan	1	7
	Ierciu Istrate	1	6
	Niță Drăghici	1	4
	Radu Gligore	1	7
	Stanciu Neacşu	1	6
	Ion Chiriță	1	5
	Din Rizea	1	5
	Ivan Folea	1	3
	Stoica	1	4
	Dumitraşcu		
	Alecse Radu		
Total		**16**	**82**
Cacaleții de Jos	Radu moşteanul	1	5
	Stanciu Olteanu	1	3
	Dumitru Stan	1	4
	Stanciu Duță	1	4
	Păun brat	1	1
	Bănuță moşu	1	7
	Drăghici Ene	1	7
	Ion Matei	1	4
	Ion purcaru	1	5
	Ion Preda	1	5
	Marin Preda	1	4
	Stăncilă Stan	1	4
	Lăpădat	1	4
	Şărban Stan	1	5
	Stan Niculaie	1	6

	Pătraşcu Dobre Eftenie Ion Alecse Maria Mircea Costandin Nedelea Stan Udrea Beşoi Florea Udrea Duminică unchiaşu Şerban purcaru Heruş Olteanu Soare Bănănău Ghică Stănciuleş Radu Bălcu Barbu Burciu Şărban Radu Nica Mircea	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	6 9 3 5 5 6 4 6 6 7 6 4 5 5 6 7 5
Total		**32**	**163**
Aleşi Cacaleții de Jos	Radu Floarescu Mihai brat Radu Micu Dinu Ştefan Stoica Gligore Bibu Neagoie purcaru Anghel Ion Radu Niculaie Stan sin Stan Gheorghe Badea Chivu Ion	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	6 6 6 6 6 6 9 9 4 7 6 6
Total		**12**	**77**
Cacaleții de Sus	Mărgărit Radu Ion Burteanu Andrei Erciu Istrate Ivaşcu Soare Tomiță Voicu Marin	1 1 1 1 1 1	5 4 3 3 4 3

	Neacşu Preda Ion Badea Pârvu Matei	1 1 1	6 3 3
Total		**12**	**34**
Totalul celor cinci sate		**77 familii**	**386 suflete**

Şi în celelalte sate ale plasei erau familii „în desăvârşită lipsă”: Mozăceni 23 de familii, Osebiţi Fierbinţi 18, Găleşeşti 17, Bârlogu 32, Şerbăneşti 23, Teiu 11, Furdueşti 11, Suseni 24, Negraşi 18, Ţuţuleşti 26, Fierbinţi 34, Slobozia 18, Cătunu Şindrilit 4, Stănislăveşti 20, Aleşi Teiu 8, Rociu 20, Gliganu 31.

La 15 decembrie 1834, Vistieria ţării a trimis instrucţiuni la ocârmuiri şi acestea la subocârmuiri referitoare la împărţirea „producturilor din magaziile de rezervă” depuse în anul 1831, care trebuia să se facă în primăvara anului 1835. „Dar fiindcă multe sate din ţară petrec în lipsă” domnia a hotărât „să se sloboază acum, negreşit”, iar umplerea magaziilor golite să se facă în toamna anului următor.

În plasa Găleşeşti împărţirea porumbului depus în anul 1831 s-a făcut pe 20 ianuarie 1835, satele primind următoarele cantităţi[61]:

Satul	**Baniţe**	**Chile**	**Ocă**
Cacaleţii de Jos	590	32	180
Cacaleţii de Sus	150	8	100
Cireşu	136	7	192
Aleşii Cacaleţi de Jos	52	2	344
Popeşti	49	2	278

Populaţia ţării continua să sufere din cauza lipsei de porumb. De aceea, la 15 februarie 1835, Departamentul Trebilor din Lăuntru trimite circulară la judeţe referitoare la hotărârea Sfatului Administrativ Extraordinar, întărită de domnul ţării, de a da familiilor sărace, lipsite de posibilitatea de a se hrăni, din magaziile de rezervă „producte depuse în

[61]ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 97/1834, f. 368, 473-474, 519, 523, 524, 529, 545, 546; Pretura Rociu (Găleşeşti), dosar 161/1834, f. 14, 19, 20, 27, 29, 37, 43, 59, 67, 70, 73, 75, 81, 83.

anul 1832”. Însă „supt luoare de înscrisuri cu chezăşii adeverite de fruntaşii şi juraţii satelor că la toamna viitorului an vor răspunde această sumă, pe lângă câtăţimea ce vor răspunde pentru anul 1835”. Prin urmare li se dădeau „producte” sub formă de împrumut, depuse de ei la magaziile de rezervă în anul 1832, garantând pentru ei fruntaşii şi juraţii satelor că în toamna anului 1835 vor restitui cantitatea împrumutată, în afară de cantitatea de produse pe care urmau s-o depună pentru pogoanele ce vor lucra în 1835.

La 18 martie 1835, Subocârmuirea Plasei Găleşeşti trimite la Ocârmuirea judeţului tabel cu cei ce au primit porumb „cu împrumut”, precum şi garanţia (chezăşia) aleşilor satelor. Satul Cireşu a primit cantitatea pe care o depusese în anul 1832, adică 300 de baniţe a câte 22 oca de porumb ştiuleţi, pentru care au dat semnătură: popa Badea, Istrate Voicu, Duţă Dumitraşcu, Ion Grigore – aleşii satului, şi Dinu logofăt.

Satul Aleşi Cacaleţii de Jos a primit 48 de baniţe şi au dat chezăşie: popa Radu Neicu, Radu Niţă, Ştefan Badea, Neaţă – aleşii satului, şi Ioniţă logofăt.

Satul Cacaleţii de Jos a primit 1.144 de baniţe şi au dat semnătură popa Marin Vărgat, Marin Roceanu, Dragomir Mihai, Badea moşteanu – aleşi.

Satul Cacaleţii de Sus a primit 390 de baniţe, dând garanţie: popa Neagoie, Tudor, Tănase, Marin – aleşii satului.

Satul Popeşti a primit 147 de baniţe, pentru care au dat chezăşie: popa Trandafir, Gheorghe Ristea, Neagu Stan, Borcea popa Vladu (adică Borcea fiul popii Vladu) – aleşi[62].

Departamentul Trebilor din Lăuntru recomanda ocârmuirilor să îndemne pe săteni a cultiva un număr mai mare de pogoane pentru a avea rezervă de produse sporită. Se stabilise ca la fiecare cinci familii să se cultive un pogon de porumb, în afara obligaţiilor stabilite anterior, şi produsele să se dea la magazia de rezervă.

La 11 martie 1836, subocârmuirea a întocmit „catastih arătător de suma baniţelor porumb ce au eşit pă trecutul 1835 […], socotindu-se şi familiile spornicilor”, pe care l-a înaintat ocârmuirii[63]:

---

[62] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 123/1835, f. 1, 96, 104, 105, 107, 124, 126.
[63] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 37/1836, f. 75.

Satul	Nr. familii	Pogoane lucrate	Câte banițe s-au produs la un pogon	Suma totală
Popeşti	28	6	28	168
Cireşu	45	9	30	270
Cacaleții de Sus	64	13	30	384
Cacaleții de Jos	204	40	30	1224
Aleşi Cacaleții	20	4	30	120

Din datele prezentate mai sus se pot trage două concluzii: 1. Standardul de trai al majorității locuitorilor plasei Găleşeşti era scăzut; 2. Înființarea magaziilor de rezervă a fost binevenită, produsele depozitate în ele salvând multe familii aflate în sărăcie.

Învățătorul Nicolae I. Stanciu, în schița monografică despre satul Cireşu, întocmită în anul 1942, consemnează: „La întretăerea şoselelor Oarja – Căteasca cu Gruiu – Cătane, pe proprietatea lui I. G. Bulumac, se cunosc urmele unde au fost clădirile – pătulele împărăteşti – impuse de regulamentul organic, iar alături, în fața hanului lui moş Dincan, a fost clădit localul de strajă al satului”[64].

Sfatul sătesc şi casa sfatului (casa de adunare)

În Evul Mediu locuitorii satelor îşi aveau o străveche organizare. În fruntea comunităților săteşti se afla un sfat al oamenilor buni şi bătrâni care aveau atribuții administrative şi judecătoreşti.

Prin Regulamentul organic, intrat în vigoare în Țara Românească la 1/13 iulie 1831, s-a stabilit ca fiecare sat să-şi construiască o casă (un sediu) în care să se instaleze cancelaria pârcălabului şi a logofătului.

Conducerea trebilor unui sat era asigurată de trei persoane, alese de către locuitori dintre cei mai buni şi purtau numele de „aleşi”, iar mai apoi de „dipotați” (deputați). Aceştia răspundeau de ceea ce se întâmpla în sate şi dădeau socoteală subocârmuitorului de plasă care avea atribuții administrative şi judecătoreşti.

Locuitorii satelor aveau obligația a-şi clădi „casile de adunare după glăsuirea articolului al 4-lea din proectul întemeierii suptocârmuitorilor şi a bunei orândueli du prin sate”: să fie construite la

[64] ANIC, fond MEN, dosar 477/1942, f. 277-333.

loc central şi să fie clădite temeinic. Casele de Sfat erau construite de către proprietarul moşiei pe care era aşezat satul (moşneni, boieri sau mănăstiri), după un plan trimis de Vornicie şi sub supravegherea subocârmuitorului plasei.

La îndemnul Ocârmuirii Județului Argeş, subocârmuitorul plasei Găleşeşti raportează, la 16 martie 1834, că se va ocupa de construirea caselor de sfat[65].

La 18 octombrie 1836, subocârmuitorul raportează la ocârmuire stadiul în care se află construcțiile din plasa Găleşeşti, trimițând listă de „satele unde sânt începute casele de sfat şi urmează a se săvârşi". Printre acestea se află: Cacaleții de Jos, Cacaleții de Sus şi Cireşu. Trimite şi listă „de satele unde nu se află începute", între ele numărându-se Aleşi Cacaleți şi Popeşti. Face precizarea că aceste sate în „niciun chip nu se pot îndemna ca să isprăvească casele, ce abea puțin sânt începute", fiindcă numărul familiilor este mic: 25 la Popeşti, 18 la Aleşi Cacaleți. După o săptămână spune că primul are 35 de familii, iar al doilea 17 familii, adăugând că nici nu sânt apropiate de alte sate[66].

Deoarece în aceste sate nu se puteau construi case de sfat, subocârmuitorul a solicitat ocârmuirii să aprobe ca materialele pe care le strânseseră să le poată vinde, fiind în pericol de a putrezi din cauza ploilor. La 2 decembrie 1836, ocârmuirea dă dezlegare să le vândă prin „mezat", iar „banii să să depue la cutiile acelor sate".

Construirea caselor de sfat mergea greu. Deşi în octombrie 1836 erau începute, în ianuarie 1837 se găseau neterminate. De aceea, subocârmuitorul plasei le-a cerut aleşilor satelor să dea scris că în primăvara anului 1837 le vor finaliza. Şi astfel aleşii satului Cireşu (Istrate, Bădila şi Ion) se angajează, la 14 februarie, că „ivindu-se căldura" vom începe lucrul; pe 15 februarie dau scris aleşii satului Cacaleții de Jos (Fratea, Iordan şi Gheorghe) că „până la primăvară" va fi gata; în aceeaşi zi aleşii satului Aleşi Cacaleți (Radu, Ştefan şi Radu băiatu) se angajează că o vor termina până în primăvară; iar aleşii satului Cacaleții de Sus (Marin, Ilie şi Tudor) dau scris, la 18 februarie, că vor termina clădirea „în primăvară"[67].

Clădirea trebuia să aibă următoarele dimensiuni: 40 de palme lungime, 20 lățime şi 12 înălțime, fiind alcătuită din două încăperi: una

---

[65] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 103/1834, f. 1, 16.
[66] Idem, dosar 25/1836, f. 20, 21, 24.
[67] Idem, fond Pretura Plasei Rociu (Găleşeşti), dosar 244/1836, f. 1,3,4, 11, 12, 33, 35-37.

mare (31 de palme lungime şi 20 lăţime), sala de adunare, şi încăperea îngrijitorului (20 de palme lungime şi 9 lăţime). În sala cea mare (casa sfatului sau casa de adunare) se afla o masă (19 palme lungime şi 6 lăţime), având pe cele patru laturi câte două laviţe. Tot ca mobilier în această sală se găsea un dulap pentru păstrarea arhivei, dar şi o sobă oarbă, încălzirea acesteia făcându-se din încăperea îngrijitorului.

Regulamentul organic a prevăzut ca în fiecare sat să se înfiinţeze „cutia satului" (casieria) prin adăugarea a patru parale la leul pe care îl plătea fiecare birnic la fiecare trimestru (capitaţia). Din această sumă se plătea birul pentru cel ce fugea din sat, ca şi leafa pârcălabului, dorobanţului (jandarmului) şi logofătului (scriitorului). Tot din cutia satului (cutia obştii) era acoperită lipsa birului cauzată de moartea unor capi de familie, în intervalul dintre două catagrafii (recensăminte), precum şi cheltuielile necesare trimişilor satului la judeţ sau domnie pentru pricinile obştei[68].

Sfatul sătesc, la 1851, era compus din: pârcălab, un reprezentant al proprietarului de moşie şi doi la patru „aleşi" ai fiecărui sat, numiţi şi „dipotaţi" (deputaţi). Acest sfat trebuia să aducă la îndeplinire ordinele primite de la subocârmuire.

Activitatea sfatului sătesc a fost mai bine organizată ca urmare a întocmirii „Regulamentului pentru organizarea consiliurilor săteşti" de către Departamentul din Întru, aprobat de către Alexandru Ioan Cuza, la 22 iulie 1862.

Regulamentul prevedea că autoritatea locală în localităţile rurale este sfatul sătesc, alcătuit din preot şi trei juraţi (deputaţi), aleşi de către obşte, anual, şi aprobat de prefect. Apoi sfatul alegea un notar, numit şi logofăt sau scriitor, care avea în grijă cancelaria sfatului, şi doi vătăşei. Sfatul era ales din cele trei categorii sociale: fruntaşi, mijlocaşi, codaşi. Din prima categorie era ales şi un perceptor, numit şi pârcălab sau vornic sătesc, care avea datoria de a strânge banii publici ai statului şi ai comunei. Vătăşeii erau folosiţi în „serviciul esecutărei şi a espeduirei hărtiilor" între comună şi subprefectură.

Sfatul sătesc avea atribuţii *poliţieneşti*: să asigure ordinea şi liniştea în localitate, să organizeze paza de noapte, să prindă pe vagabonzi, hoţi şi criminali, să aibă grijă de localurile instituţiilor şi de drumuri şi de poduri etc.; *administrative*: să pună în aplicare ordinele

---

[68] *Documente privitoare la economia Ţării Româneşti,* 1800-1850, vol. II, Bucureşti, 1858.

guvernului, să strângă dările către stat şi comună, să stabilească şi să-i predea pe recruţi şi dorobanţi, să îngrijească de registrul de stare civilă, de vaccinarea copiilor şi magaziile de rezervă, să se respecte de către locuitori lucrările agricole, arhiva să se păstreze în bună stare; *judecătoreşti*: împăciuirea locuitorilor satului când apăreau neînţelegeri între ei; judeca pagubele până la valoarea de 15 lei; aplica amenzi între 2 şi 10 lei în folosul cutiei comunale etc.

Regulamentul preciza că „aleşii" (deputaţii) sfatului şi pârcălabul erau socotiţi funcţionari publici, de aceea „cei ce-i vor batjocori prin cuvinte sau fapte" vor fi pedepsiţi.

Ca răsplată pentru activitatea depusă membrii sfatului erau „scutiţi de munca ce trebuia să facă proprietăţii şi să vor împărtăşi ca până acum din taxele regulamentare pentru preţuirile şi ispaşele ce vor face". Perceptorul „va avea ca şi până acum leafă câte un leu de casă", iar notarul era plătit din cutia satului.

Comunele rurale

Transformările cele mai importante în societatea românească s-au produs în vremea lui Alexandru Ioan Cuza. Una dintre acestea a avut loc pe linie administrativă, statuată prin legea votată la 10 martie 1864 şi promulgată la 31 martie. Legea prevedea că toate satele şi orăşelele (târgurile) vor deveni comune independente, fiind clasificate astfel: comune urbane (oraşele şi târgurile) şi comune rurale (formate din unul sau mai multe sate). O localitate putea deveni comună independentă doar dacă avea 100 de familii sau 500 de locuitori. Prin excepţie puteau deveni comună şi cele ce nu îndeplineau această condiţie, dar puteau face dovadă că pot asigura cheltuielile comunale.

Comunele deveneau persoane juridice, fixându-li-se o serie de obligaţii: să aibă sedii administrative, să aibă clădire pentru şcoală, să îngrijească de neputincioşi şi de copiii abandonaţi, să aibă grijă de biserică şi să plătească pe slujbaşii acesteia. De asemenea, pentru îmbunătăţirea raselor de animale comuna trebuia să aibă tauri, armăsari, berbeci de soi.

Legea a stabilit că autoritatea comunală era reprezentată de un consiliu comunal, iar administraţia localităţii era încredinţată unei persoane numită primar. Numărul consilierilor unei comune era determinat de numărul locuitorilor: până la 1.500 erau cinci, între 1.501 şi

3.000 erau şapte ş.a.m.d. şi erau aleşi direct de adunarea alegătorilor comunei.

Consilierul trebuia să îndeplinească anumite condiții, între care menționăm: să aibă domiciliul în respectiva localitate cu cel puțin şase luni înainte de alegeri, să plătească o contribuție directă de 48 de lei, cu excepția profesorilor, institutorilor, preoților, medicilor, inginerilor, arhitecților, avocaților (cu diploma recunoscută de către guvern) şi a celor ce primesc o pensie anuală de cel puțin 2.000 de lei; să nu fie servitori, faliți nereabilitați, supuşi interdicției, condamnați pentru furt, abuz de încredere, înşelăciune, spargere de peceți şi sustragere de acte depuse în locuri publice; să nu fie cunoscuți în public că dețin case de prostituție sau jocuri de cărți. Consilierii, în comunele rurale, erau aleşi din doi în doi ani, dar o treime dintre ei se înnoia în fiecare an prin tragere la sorți.

Consiliul era convocat cel puțin o dată pe lună şi de câte ori era nevoie, deliberând numai cu majoritate absolută. Şedințele erau conduse de primar, iar în lipsă de ajutorul său sau de cel mai în vârstă consilier. Activitatea se desfăşura după un regulament, care prevedea amenzi în cazul absențelor nemotivate. Consiliul, dacă îşi depăşea atribuțiile şi delibera în chestiuni care nu-l priveau, putea fi dizolvat de către domn, deliberările erau anulate şi se organizau noi alegeri.

Hotărârile mai importante ale consiliului erau supuse aprobării Consiliului Permanent al județului, ori unei ordonanțe domneşti, sau chiar unei legi. Printre cele ce se supuneau aprobării județului menționăm: bugetul de venituri şi cheltuieli, cumpărări, vânzări sau schimb de bunuri nemişcătoare ori drepturi ale comunei, fixarea contribuțiilor comunale, introducerea de taxe şi regulamente. În privința chestiunilor legate de uniri sau deslipiri de sate ori cătune, consiliile comunale erau doar consultate.

Primarul era ales odată cu toți consilierii şi era ajutat în activitatea sa de un consilier, amândoi fiind reînnoiți anual. El administra treburile comunei, însă putea să delege pe un ajutor să răspundă de unele activități. Primarul se afla sub autoritatea guvernului şi avea următoarele îndatoriri: să publice şi să execute legile şi regulamentele generale, să ia măsuri de siguranță publică, să redacteze bugetele, să redacteze listele electorale etc. Toate măsurile pe care le lua primarul se numeau dispoziții. Tot în zona atribuțiilor sale se aflau: completarea registrelor de stare civilă, funcționarea şcolilor şi bisericilor, verificarea casei comunale etc.

Când primarul ori ajutorul de primar încălca legile ţării, putea fi suspendat de către prefect, în localităţile cu mai puţin de 3.000 de suflete; în cazuri rare chiar de către domnitor.

Retribuţia primarului era stabilită de către consiliul comunal, fiind achitată din cutia (casa) comunală. Semnul distinctiv al primarului era o eşarfă, în culorile naţionale, care se fixa la cingătoare.

Orice primărie comunală trebuia să fie capabilă să suporte cheltuielile obligatorii, în afara celor facultative, şi anume: întreţinerea localului de primărie şi a cancelariei, să asigure abonamentul la gazeta oficială, să procure registrele de stare civilă, să efectueze recensământul populaţiei, să asigure plata salariilor angajaţilor primăriei, să achite chiria şi reparaţia localurilor de şcoală şi mobilierul acestora, să asigure întreţinerea săracilor neputincioşi şi a copiilor abandonaţi.

Primăria Comunei Căteasca (Popeşti)

Puţine sunt documentele care s-au păstrat dintre cele create de primării, de plasa Găleşeşti ori Prefectura Judeţului Argeş în a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi primele două decenii ale secolului al XX-lea. Acest fapt ne împiedică să prezentăm evenimentele care au avut loc în perioada amintită în satele care compun comuna Căteasca actuală, singurele surse de informaţii fiind lucrările tipărite.

Astfel, prin intermediul Indicelui comunelor şi oraşelor[69] din anul 1861 aflăm unele date, sumare, despre satele care compun actuala comună Căteasca, toate din plasa Găleşeşti: Cacaleţii de Jos, numit şi Gruiu, avea 193 de case şi 194 de familii; Cacaleţii de Sus, avea 119 case, în care locuiau 128 de familii; Cătesci-Popeana (Căteasca-Popeşti) avea 126 de case şi 136 de familii; Cireşu, alcătuit din 90 de case, în care locuiau 94 de familii.

În unele documente de stare civilă ale bisericii Adormirea şi Sf. Împăraţi, dinainte de 1865, satul este menţionat în felul acesta: Căteşti, Căteasca-Popeşti sau mahalaua Căteasca (Vezi subcapitolul *Biserica din cătunul Căteasca*).

Ca urmare a reformei administrative din timpul domnitorului Alexandru Ioan Cuza a luat fiinţă comuna Căteasca-Popeşti, având ca primar pe Preda Dincă şi notar (scriitor) pe Ion Popescu, iar în 1866

---

[69] *Indicele comuneloru orăşiane şi rurale din Muntenia, publicate de Officiulu Statisticu*, Bucureşti, Imprimeria Statului „Sf. Sava şi Nifon", 1861.

primar este ales Dinu Cojocaru, notar fiind în continuare acelaşi din anul anterior[70].

Dicționarul topografic şi statistic al României, alcătuit de Dimitrie Frunzescu, ne transmite unele informații despre satele actualei comune, având la bază date transmise de primării în ianuarie 1871. La această dată plasa Gălęşeşti, cu sediul la Răteşti, era formată din 22 de comune[71], printre ele aflându-se şi cele care formează astăzi comuna Căteasca. Despre satul Popeşti se precizează că împreună cu cătunele Căteasca şi Coşeri formează o comună cu denumirea Popeşti, însumând 595 de suflete. De asemenea, se menționează că denumirea veche a satului Căteasca a fost Tufeanca. La această dată cătunul Cătanele intra în componența comunei Stănislăveşti (astăzi Oarja), iar cătunul Zeama Rece (astăzi Recea) aparținea de comuna Bănănăi, plasa Piteşti.

Autorul dicționarului mai consemnează că bărbații între 20 şi 50 de ani se aflau sub arme, prin tragere la sorți, în armata permanentă, câte trei ani în serviciul activ şi patru în rezervă, sau în miliție câte doi ani în serviciul activ ori patru în rezervă[72].

În anul 1875 satele Căteasca, Popeşti, Furdueşti, Răteşti şi Cacaleții de Jos formau comuna Furdueşti, cu sediul la Răteşti[73].

Din rapoartele anuale întocmite de către prefecți aflăm câteva informații referitoare la finele secolului al XIX-lea. Astfel, în anul 1890 comuna se numea Căteasca-Popeşti, avea reşedința în satul Popeşti, fiind alcătuită din satele Popeşti (99 de contribuabili), Căteasca (53 de contribuabili) şi Coşarele (35 de contribuabili)[74]. Iar din raportul pe anul 1898 aflăm că bugetul comunei avea la venituri 3.248,91 de lei şi la cheltuieli 2.203,50 de lei[75].

---

[70] ANSJA, colecția de Stare Civilă, Comuna Căteasca, registru 1/1865, 1/1866.

[71] Comunele care compuneau plasa erau: Bârlogu, Cerşani, Cornățel, Deagu de Jos, Gliganu din Deal, Izvoru de Jos, Izvoru de Sus, Mozăceni, Negraşi, Răscăeți, Răteşti, Recea de Jos, Rociu, Slobozia, Stănislăveşti, Suseni, Şerbăneşti, Teiu din Vale, Țuțuleşti, Cacaleții de Jos, Cacaleții de Sus şi Popeşti.

[72] Dimitrie Frunzescu, Dicționaru topograficu şi statisticu alu României, Bucureşti, 1872.

[73] ANIC, fond M.C.I.P., dosar 94/1875, f. 32.

[74] I. P. Comăneanu, *Espunerea situațiunii generale a județului Argeş presentată Consiliului General la deschiderea sesiunii ordinare a anului 1890,* Tipografia Gheorghe Poppescu, 1900, p. 1-65.

[75] Prefect M. Manolescu, *Raport asupra stărei generale financiare, economic şi administrative a județului Argeş şi comunelor din circumscripția sa pe 1898*, Piteşti, Tipografia şi legătoria de cărți H. Rădulescu, p. 1-29.

În *Marele dicționar geografic al României*[76] se dau unele informații sumare despre comună şi satele componente. Comuna se numea Căteasca-Popeşti, se afla pe râul Argeş, în plasa Găleşeşti, la 27 km de Costeşti, sudul plasei, şi la 38 km de Piteşti, reşedința județului Argeş. Se compunea din satele Căteasca (mai înainte s-a numit Tufeanca), Popeşti şi Coşarele, avea 179 de familii (din care 37 familii de țigani), cu 486 de suflete. Cel mai mare sat era Popeşti, cu 69 de familii, apoi Coşarele cu 61 de familii şi Căteasca, 49 de familii. În anul 1877 comuna avea 134 de contribuabili, bugetul era alcătuit din 2.070 de lei la venituri şi 1.846 de lei la cheltuieli, iar în anul 1882 se compunea din 1.686 de lei la venituri şi 1.599 la cheltuieli. Locuitorii comunei, la 1887, posedau următoarele animale: 590 de boi şi vaci, 14 bivoli, 102 cai, 700 de oi, 197 de râmători.

Comuna era înzestrată cu o şcoală şi o biserică, având hramul „Naşterea Maicii Domnului", la care slujeau un popă, un cântăreț şi un paraclisier. În dicționar este menționat satul Cătanele, care aparținea de comuna Stănislăveşti (Oarja de astăzi), dar şi Zeama Rece (astăzi Recea), care aparținea de comuna Prundu, plasa Piteşti, format din opt familii[77].

Legea de organizare administrativ-teritorială din anul 1908 a adus modificări în privința numărului de comune, cele mici fiind unificate pentru a putea face față cheltuielilor obligatorii. Legea, care a intrat în vigoare începând cu 1 iulie, prevedea ca o comună să aibă cel puțin 200 de contribuabili, satul să aibă cel puțin 100 de suflete, iar cătunul sub 100 de suflete[78].

Potrivit prevederilor acestei legi satele actualei comune Căteasca au alcătuit numai două comune în loc de trei: 1. Comuna Căteasca, formată din satele Cătanele, Căteasca, Coşerile şi Popeşti (reşedința comunei); 2. Comuna Gruiu, alcătuită din satele Cacaleții de Jos, Cacaleții de Sus (reşedința comunei), Cireşu şi Gruiu.

Tot acum s-a schimbat denumirea plasei Găleşeşti în Dâmbovnic, reşedința fiind în comuna Teiu.

La 6 octombrie 1915, administratorul plasei Dâmbovnic face un raport către prefect despre situația generală a comunelor plasei. Printre alte informații arată că paza comunelor se supraveghează de jandarmi;

---

[76] George Ioan Lahovari, general C. I. Brătianu şi Grigore G. Tocilescu, *Marele dicționar geografic al României*, Bucureşti, vol. II, p. 300, 684, vol. V, p. 49.
[77] Idem, vol. II, p. 231; vol. V, p. 788.
[78] *Monitorul oficial*, nr. 22 din 29 aprilie / 12 mai 1908.

notarul, înființat prin legea din anul 1908, este necesar; fiecare comună este condusă de câte un primar şi un secretar, ultimul făcând şi serviciu la telefon. Administratorul menționează şi un aspect negativ: „legea a înființat sfaturile săteşti în scopul descentralizării”, însă „răul este că acestea sunt formale”, iar membrul ales să reprezinte interesele satului la comună „nu are influența scontată”[79].

Realizarea statului național unitar român la 1 decembrie 1918 a impus o nouă organizare administrativ-teritorială a țării. Legea pentru unificarea administrativă a țării, votată de Parlamentul României în anul 1925, a reînființat cele trei comune existente până în anul 1908: 1. Căteasca, alcătuită din satele Căteasca, Coşerile şi Popeşti (reşedința comunei); 2. Cireşu, formată din satele Cireşu şi Siliştea (fostul sat Cacaleții de Sus, care era şi reşedință de comună); 3. Gruiu, constituită din satele Cacaleții de Jos şi Gruiu (reşedință de comună).

Tot acum satul Cătanele a revenit la comuna Oarja, numită până acum Stănislăveşti[80].

În anul 1929 s-a făcut o nouă organizare administrativă a localităților, când s-au creat unități administrative: comunele au devenit sate, conduse de consilii, primari şi secretari săteşti; mai multe astfel de unități administrative alcătuiau o „comună de centru”, condusă de un consiliu comunal, un primar şi un secretar.

La 12 octombrie 1929 s-a întrunit „Comisia Județeană Argeş pentru aplicarea Legii de organizare a administrației locale”, când s-a făcut „delimitarea plaselor, comunelor, satelor mari şi mici”, propunându-se: cinci plase (Oltu, Argeş, Uda, Teleorman, Dâmbovnic), 24 de comune rurale, 137 de sate mari şi 371 de sate mici. S-a făcut precizarea că satele mici „legate între ele” să alcătuiască un singur sat[81].

Ca urmare, comunele Căteasca şi Gruiu, împreună cu comunele Răteşti, Furdueşti, Ciupa-Lagăr, Teiu şi Leşile-Mozacu au format „Comuna rurală de centru Ciupa-Lagăr”, cu reşedința în această localitate. Iar comuna Cireşu, împreună cu comunele Oarja, Cerşani, Suseni, Prundu şi Geamăna au alcătuit „Comuna rurală de centru Oarja”, unde se afla şi centrul comunei[82].

---

[79] ANSJ Argeş, fond Prefectura Argeş, dosar 4/1915, f. 99-101.
[80] *Monitorul oficial,* nr. 220 din 7 octombrie 1925.
[81] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 48/1929, f. 2; vezi şi *Monitorul oficial,* nr. 170, partea I, din 3 august 1929.
[82] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 48/1912, f. 27, 28, 60.

Toate aceste unități administrative (foste comune) se conduceau prin adunări populare sau prin consilii săteşti, iar bugetul era alcătuit la nivelul comunei de centru prin contribuția fiecărei unități administrative.

Legea a intrat în vigoare începând cu 1 ianuarie 1930, toate satele exprimându-şi dorința de a fi conduse de consilii săteşti alese, cu excepția satului Cătanele care a cerut „în mai multe rânduri să fie alipit la satul Oarja" şi să fie condus prin adunare sătească. Ca urmare primarul comunei de centru Oarja a delegat un membru să ia jurământul membrilor adunării şi să organizeze „alegerea primarului, delegațiunii, încasatorului şi străjerului". Alipirea satului Cătanele s-a produs la 26 ianuarie 1931, cu acordul satului Oarja[83].

La 9 mai 1930, pretorul plasei a inspectat satul Căteasca-Popeşti, menționând în procesul-verbal de control, printre altele: starea sanitară a locuitorilor şi a vitelor este satisfăcătoare; spiritele liniştite; starea drumurilor, bună; lucrările, registrele şi arhiva primăriei sunt ținute în regulă şi la zi; legea poliției locale se aplică; paza de zi şi de noapte se face de patrula de jandarmi. Cere primarului satului să ia măsuri urgente ca paza de zi şi de noapte să se facă de străjerii satului, deoarece aceştia sunt „agenți ai poliției rurale" şi trebuie să „privegheze la menținerea ordinei şi siguranței în sat", apărând libertatea, proprietatea şi siguranța locuitorilor[84].

Această organizare administrativă şi-a dovedit ineficiența, astfel că s-a hotărât modificarea ei. Comisia interimară a județului, în şedința din 11 august 1931, a hotărât revenirea la situația anterioară. Şi astfel satele Căteasca, Coşerile şi Popeşti au format din nou comuna Căteasca, având reşedința în acest sat. Comuna avea o populație de 1.073 de locuitori: Căteasca - 334, Coşerile - 302, Popeşti 437. Plasa s-a numit tot Dâmbovnic, dar reşedința s-a mutat la Rociu[85].

Dintr-un document din anul 1927, aflăm că localul primăriei a fost construit în anul 1895, „din zid", învelit cu şiță, compus din trei încăperi, fiind aşezat pe un teren în suprafață de 324 mp şi se afla în stare mediocră. Acesta era amplasat alături de şcoală în satul Popeşti[86].

---

[83] Idem, dosar 24/1930, f. 65; 59/1931, f. 171, 172.
[84] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 24/1930, f. 67.
[85] Idem, dosar 40/1932, f. 113-114; 41/1932, f. 67-68.
[86] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 3/1927, f. 1; fond Inspectoratul Şcolar al Județului Argeş, dosar 7/1932, f. 232.

În anul 1927 comuna îşi propune să repare localul, dar la 18 ianuarie 1934 s-a hotărât construirea unuia nou, pentru că cel în fiinţă era „vechi şi în stare de ruină, nemaiputându-se repara”. Pentru aceasta primăria a decis să împrumute suma de 100.000 de lei de la „Asociaţia Specială Argeşul a Comunelor Rurale”, iar la 21 iunie 1934 a fost aprobat planul şi devizul noului local de primărie, întocmit de Serviciul Drumuri al judeţului Argeş.

La 8 noiembrie 1934, primăria a stabilit, într-un proces-verbal, destinaţia materialelor ce au rezultat din demolarea vechiului local de primărie. Astfel, cărămida bună, grinzile, cosoroabele de stejar să fie folosite la noul local, iar „asteriala, două polăţi mari de la acoperiş, alte două mici, scânduri de la tavan, patru uşi cu tocurile lor, trei ferestre cu tocuri şi giurgiuvele, 29 ochiuri de diferite mărimi” să se vândă la licitaţie. Tot acum s-a aprobat un credit pentru „plata chiriei localului de primărie”, pentru şase luni, clădire în care se mutase începând cu 9 septembrie 1934[87].

La 7 martie 1934 s-a aprobat de către primărie începerea lucrărilor la noul local prin turnarea temeliei şi s-a decis ca tâmplăria să fie confecţionată din lemn de brad, în loc de stejar, aşa cum prevedea devizul, pentru economie de bani. La 24 iulie 1935, comuna mai face un împrumut, rambursabil tot în 25 de ani, tot la Asociaţia „Argeşul”, pentru continuarea lucrărilor[88], care s-au încheiat în anul 1935.

Pretorul, la inspecţia din 6 octombrie 1941, menţionează că localul este propriu „corespunzător şi bine întreţinut”[89]. Iar la 24 februarie 1944, cere primarului să intervină la Şcoala de Meserii - Mozăceni să termine mobilierul comandat pentru primărie[90].

Comisia interimară a comunei Căteasca, plasa Dâmbovnic, al cărei preşedinte era Ion C. Voiculescu, la 17 ianuarie 1926, a desemnat pe Marin St. Dragomir să se ocupe de închiderea vitelor de pripas în oborul de vite în satul Popeşti şi să ţină un registru de evidenţă. Tot acum s-au fixat şi amenzile pentru vitele ce vor fi închise în obor, ţinând cont de preţurile nutreţului şi de anotimp:

---

[87] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 8/1934, f. 8, 18, 65, 97.
[88] Idem, dosar 2/1934, f. 34, 65.
[89] Idem, registru 27/1941, f. 2-3.
[90] Idem, dosar 9/1943, f. 53.

vită mare 10 lei/zi vită mică 5 lei/zi râmător 10 lei /zi	pentru lunile I, II, III, X, XI, XII
vită mare 5 lei /zi vită mică 2,50 lei /zi râmător 5 lei /zi	pentru restul lunilor din an

Pentru vitele de muncă, după trei zile, dacă au fost folosite la muncă nu se va plăti nimic pentru întreținerea lor. La 26 iulie 1926 s-a hotărât înființarea de oboare pentru închiderea vitelor „stricătoare” şi în satele Căteasca şi Coşeri. De asemenea, comisia interimară a desemnat un membru al său, anume pe Ion M. Ştefan, care să supravegheze tăierea vitelor în comună.

Una dintre cele mai importante obligații ale conducerii primăriei era întocmirea bugetului de venituri şi cheltuieli. Capitolul venituri trebuia să acopere cheltuielile obligatorii: întreținerea localului şi a cancelariei, achiziționarea registrelor de stare civilă, plata retribuției salariaților, plata chiriei şi asigurarea localului de şcoală etc. Bugetul întocmit pentru anul 1926 avea la venituri 107.503,63 de lei şi la cheltuieli 93.454,55 de lei, cu un excedent de 14.049,08 de lei. Prin urmare toate cheltuielile obligatorii erau acoperite.

Notar al comunei era Dumitru Rădulescu, iar secretar comunal a fost numit, începând cu 16 ianuarie 1926, Florea St. Zamfir, cu titlul de „agent”.

Prin încheierea din 31 ianuarie 1926 s-a hotărât să se achite „cota sanitară” pe anul 1924, în valoare de 45 de lei, precum şi suma de 288 de lei, rezultând „subvenția serviciului sanitar”.

La 14 aprilie 1926 s-a încheiat proces-verbal cu ocazia alegerii primarului: cu 12 voturi (unanimitate) a fost ales Ion C. Voiculescu. Apoi s-a organizat alegerea Delegației permanente, conform art. 30 din legea electorală, pe 4 ani. Deoarece, niciunii nu au obținut majoritatea de voturi la cele două scrutine, s-a tras la sorți şi astfel au fost aleşi: Marin St. Dragomir şi Ion M. Ştefan, ca membri, şi Constantin I. Ilie ca supleant.

Comunele erau controlate destul de des pe linie administrativă şi financiară de către instituțiile de profil. Pentru acoperirea cheltuielilor persoanelor care executau aceste controale, primăriile au fost obligate să prevadă în bugetele lor aceste sume. Astfel, la 8 august 1926, comuna

Căteasca a decis deschiderea unui credit extraordinar pe anul 1926, în sumă de 750 de lei, care „se va ordonanța” în felul următor:

- 250 de lei se vor plăti ca indemnizație de serviciu și transport subprefectului județului;
- 150 de lei idem administratorului financiar al județului;
- 250 de lei ca indemnizație pretorului plasei;
- 100 de lei ca indemnizație de serviciu verificatorului de conturi.

Pe 29 august 1926 a decis să se treacă în buget, la cheltuieli, 1.000 de lei ca „indemnitate de transport pentru inspectarea izlazurilor și activarea încasărilor din rămășițe” pentru prefect, suma fiind plătită din excedentul bănesc al izlazului[91].

Primăria era obligată să fixeze prețurile la „articolele de primă necesitate ce s-ar vinde în localitate” și să le afișeze. Astfel, prin încheierea din 15 februarie 1926, s-au fixat următoarele prețuri:

- pâinea albă de 1 kg se va vinde la 12 lei;
- pâine neagră de 1 kg se va vinde la 10 lei;
- carne de vacă de 1 kg se va vinde la 25 de lei.

Tot acum s-a stabilit ca uiumul la moară să fie de 1 la 12 lei.

În vederea asigurării iluminatului public, la 12 iunie 1927, s-a aprobat suma de 25.000 de lei pentru cumpărarea de lămpi, fiind delegat cu procurarea acestora primarul. La 30 decembrie 1927 a fost numit guard comunal Alexandru A. Dobre, mai târziu numărul acestora mărindu-se.

Potrivit Legii de unificare administrativă din anul 1925 comunele au fost obligate să-și întocmească un program general pe o perioadă de opt ani, începând cu 1927, privind lucrările ce urmează a se executa. Comuna Căteasca, la 6 februarie 1928, a stabilit următoarele:

1. Se vor înființa lămpi petromax pentru luminatul străzilor. Încă din anul 1927 se stabilise ca fiecare cap de familie să contribuie cu 135 de lei: o parte din lămpi se procurase în 1927, cealaltă parte urma să fie cumpărată în 1928. Întreținerea lămpilor urma să fie asigurată prin contribuția locuitorilor.
2. Repararea localului de primărie.
3. Achiziționarea unui taur de rasă.
4. Construirea unui grajd pentru adăpostirea reproducătorilor.
5. Împrejmuirea curții școlii cu fonduri de la comitetul școlar comunal.

---

[91] Idem, dosar 1/1926, f. 1-16.

6. Împrejmuirea curții bisericii din cotizațiile locuitorilor.

7. Construirea unui drum la Plopi, care să lege şoseaua comunală cu prundul râului Argeş şi locurile de cultură de peste Argeş; executarea se realiza cu zile de prestație.

8. Idem în punctul Dutina.

9. Plantarea pe marginea şoselelor comunale de pomi fructiferi şi arbori de către fiecare cap de familie în dreptul proprietății sale.

10. Împrejmuirea şi movilirea izlazului.

11. Înființarea unui cimitir pentru animale.

După Primul Război Mondial în țară s-a dat atenție sporită creşterii numărului de animale prin crearea de izlazuri comunale. La 18 martie 1928, primăria a aprobat plata către stat a sumei de 35.090 de lei, în următorii 10 ani, începând cu 1 ianuarie 1928, reprezentând valoarea terenului primit pentru izlaz comunal.

Pentru a fi la curent cu acțiunile care se desfăşurau în țară pe linie administrativă, comunele erau abonate la revista România Administrativă. În vederea conlucrării şi sprijinirii pe linie financiară s-a creat Asociația comunelor rurale din județul Argeş, la care a aderat şi comuna Căteasca, la 9 septembrie 1928, fiind reprezentată de consilierul Ion M. Ştefan şi primarul Ion C. Voiculescu.

Când prefectul găsea nereguli, în urma controalelor pe care le efectua la comună, acesta dispunea dizolvarea consiliului comunal sau suspenda pe primar din funcție pe o anumită perioadă de timp. Aşa s-a întâmplat în luna mai 1926 când Prefectura Argeş a transmis comunei decizia nr. 335 din 1 mai 1926, pe care primarul a transmis-o consiliului comunal la 5 mai 1926 „prin care suntem dizolvați şi înlocuiți prin comisia interimară, contrar dispozițiunilor legale". Sau la 30 noiembrie 1928 când primarul a fost suspendat de către prefect, acesta fiind girat de către Marin St. Dragomir, membru în Delegația permanentă, pe timpul suspendării[92].

La ordinul Prefecturii Argeş, din 12 martie 1927, primăria a transmis o situație cu averea comunei, care consta din:

- 324 mp teren pe care se află localul primăriei;
- 592 mp teren pe care se află localul şcolii;
- 1.770 mp teren pe care se află localul bisericii;

[92] Idem, dosar 2/1927, f. 40, 41, 51, 54.

- 2.500 mp teren pe care se află cimitirul comunal;
- 14, 50 ha izlaz comunal, primit în 1921;
- vatra fostei biserici din satul Căteasca;
- locul fostei ulițe din satul Coşeri;
- 2 mese de scris (una degradată);
- 3 dulapuri pentru arhivă (unul aproape degradat);
- 2 canapele de brad, noi, din 1926;
- 1 canapea-scaun din brad, veche;
- 1 scaun mic din scândură;
- 3 scaune mici, din 1926;
- 2 scaune mici, vopsite, cu răzămătoare;
- 1 icoană de lemn, sistem vechi;
- 1 pereche călimări pentru scris, vechi;
- 1 sigiliu pentru ceară;
- 1 parafă pentru frontispiciul hârtiilor;
- 1 linie de lemn;
- 1 cutie de scrisori;
- 1 lanț „roletă" a 10 ml (furat din primărie);
- 1 aparat telefonic, vechi, cu baterii şi accesorii;
- 1 emblemă cu inscripția primăriei, veche;
- 1 steag tricolor;
- 1 călimară mică de cleştar;
- 1 urnă pentru votare;
- 1 ştampilă de cauciuc pentru votare;
- 1 cutie tuşieră pentru votare;
- 3 volume legi uzuale de Hamangiu;
- diferite legi din anii 1893-1925;
- diferite regulamente;
- 2 lămpi petromax (una de 300-400 lumini, cealaltă de 200-300 lumini);
- 2 portrete cu principii moştenitori;
- 1 portret primul-ministru I. I. C. Brătianu;
- 1 portret generalul Al. Averescu, prim-ministru;
- 1 portret Octavian Goga, ministru;
- 1 sobă godin nr. 5[93]

[93] Idem, dosar 3/1927, f. 1-3.

În anul 1939 s-au transmis la județ alte informații referitoare la averea comunei, printre care amintim:

- 450 mp, donație din 1866, fără acte, folosit ca cimitir pentru parohia Popeşti;

-1770 mp, donație din 1866, fără acte, pe care se află cele două biserici (cea veche şi cea nouă);

- 592 mp, donație din 1877, de C. Dinescu, fără acte, pe care se află şcoala Popeşti (compusă din două săli, cancelarie şi antreu), curtea şcolii şi monumentul eroilor şi valorează 9.000 de lei, iar clădirea şcolii 160.000 de lei;

- local de primărie cu trei camere, 80 mp, cu 324 mp teren, donat de C. Dinescu.

În satul Coşeri, la 20 mai 1940, comuna avea următoarele proprietăți:

- 1.040 mp terenul şcolii, evaluat la 12.000 de lei;

- local de şcoală de zid, învelit cu tablă, evaluat la 130.000 de lei;

- 4 ha teren arabil, lotul bisericii, provenit din împroprietărirea din 1921, evaluat la 40.000 de lei;

- 1 ha şi 1938 mp teren arabil ONEF, evaluat la 20.000 de lei;

- 4 ha teren arabil, lotul şcolii, evaluat la 80.000 de lei;

- 2.500 mp teren proprietatea Căminului Cultural, evaluat la 5.000 de lei.

De asemenea comuna mai avea:

- 14, 50 ha izlaz din moşia Tompa, primit prin împroprietărirea din anul 1921, folosit pentru păşunatul vitelor începând cu 1922;

- 15,28 ha, situat pe teritoriul comunei Călineşti, județul Muşcel, primit după Legea specială din anul 1933, act vânzare-cumpărare autentificat de Tribunalul Argeş, Secția I, nr. 2.386/1936 şi transcris la Tribunalul Muşcel, nr. 3069/1936, folosit începând cu 1937[94].

Problema pazei în localități era o preocupare constantă a consiliilor comunale. La 21 aprilie 1929, primăria a stabilit ca paza de zi şi de noapte să se facă „tot prin guarzi comunali, plătiți din bugetul comunei, din veniturile contribuțiunei locuitorilor în acest scop”[95]. Iar la 16 iunie 1936 s-a aprobat organizarea „serviciului de pază de zi şi de noapte” cu doi guarzi comunali şi să fie plătiți de către locuitori prin

[94] Idem, dosar 5/1939, f. 1, 64.
[95] Idem, dosar 1/1929, f. 7.

contribuție, conform art. 184 din legea administrativă[96]. La 27 octombrie 1945 a probat Regulamentul pentru paza de noapte care stabilea că se va face prin rotație de către toți bărbații cu vârsta între 18 şi 60 de ani. Era denumită „paza în natură (colul)", care funcționa între orele 8 seara şi 4 dimineața şi se afla sub directa conducere şi supraveghere a primarului, ajutat de şeful Postului de Jandarmi şi notarul comunei[97].

Printr-o decizie din 25 decembrie 1948 s-a revenit la serviciul de zi şi de noapte cu guarzi comunali. Având în vedere că lungimea comunei avea 10 km, cu patru sate şi 1.377 de suflete, numărul guarzilor s-a fixat la cinci. Însă după nicio săptămână s-a revenit la forma anterioară, paza făcându-se în natură, prin rotație, bărbații între 18 şi 60 de ani fiind organizați „pe căprării, sub conducerea unui căprar de gardă". În regulamentul întocmit se precizează că s-a organizat pentru „paza şi siguranța avutului locuitorilor". Serviciul de pază se afla sub conducerea şi supravegherea celor menționați mai sus, plus secretarul organizației de bază a P.M.R. din comună. Se preciza în regulament că cei plecați din comună la servicii erau obligați să-şi găsească înlocuitori, iar guarzii comunali făceau pază de zi numai la primărie.

Căprăriile erau formate din câte 10 bărbați sub supravegherea şefului de pază care trebuia să fi avut grad în armată, să fie sărac şi cinstit. Cei ce lipseau de la pază erau amendați cu sume între 500 şi 1.000 de lei, iar la recidivă suma se dubla[98].

Aşa cum s-a arătat mai sus, în anul 1929 au avut loc modificări în organizarea administrativă a țării, prin crearea unor comune mari, numite „de centru", fostele comune devenind sate, conduse de consilii săteşti, cu primar şi secretar sătesc, numite unități administrative.

La 13 ianuarie 1929 s-a format Comisia Interimară locală din: Nicolae M. Nedelea - preşedinte, Nae C. Dinescu, Dumitru Ion Nae, Gheorghe V. Bădescu, Marin St. Dragomir, Rizea Jianu, Constantin C. Ilie, Ion C. Voiculescu, Ion M. Ştefan - consilieri aleşi, şi A. Mateiu, directorul şcolii, M. Vintilescu, preot - membri de drept.

La 11 ianuarie 1930, Nicolae M. Nedelea, Nicolae I. Preda şi Preda C. Mihai, membri ai Comisiei Interimare din satul Căteasca, au încheiat proces-verbal în care au consemnat că: „alcătuind organul deliberativ legal al acestui sat, având în vedere dispozițiunile art. 44 şi

[96] Idem, dosar 2/1934, f. 82.
[97] Idem, dosar 7/1945, f. 10.
[98] Idem, dosar 7/1945, f. 60, 61.

536 din legea pentru organizarea administrației locale [...] am hotărât a ne asocia cu satele Popeşti şi Coşerile pentru a forma o singură unitate administrativă, cu reşedința în satul Popeşti". Procesul-verbal a fost înaintat la Consiliul Județean Argeș pentru aprobare. Apoi, la 15 martie 1930, „consiliul sătesc al satului Căteasca" s-a întrunit în localul primăriei în următoarea alcătuire: Nicolae M. Nedelea - preşedinte, Nicolae I. Preda, Preda C. Mihai, Dragomir S. Nițu, Constantin D. Zamfir, Stan Gh. Din, Gheorghe M. Ene, Gheorghe I. Roşu, Nicolae I. Apostol, Ion N. Radu, Ion M. Ştefan, şi Constantin C. Ilie - membri. Acest consiliu sătesc conducea treburile din satul Căteasca (unit cu satele Coşerile şi Popeşti) şi aparținea de „Comuna rurală Ciupa-Lagăr".

Unitatea administrativă Căteasca-Popeşti avea sediul în satul Popeşti, şi era condusă de primarul Nicolae M. Nedelea, ajutor fiind Gheorghe I. Roşu. Titulatura folosită era aceasta: „Consiliul Sătesc al Unității Administrative Căteasca-Popeşti din comuna Rurală Ciupa-Lagăr". Consiliul Sătesc, la 15 februarie 1931, încheie proces-verbal prin care a hotărât „să adere de a face parte ca membră în Asociația Specială Argeşul, conform statutelor votate în şedința extraordinară şi ordinară de la 17 august 1930". Iar la 26 februarie s-a întrunit pentru „a discuta ordinul preşedintelui Delegației Permanente a Județului Argeş, nr. 609/1931", dacă această unitate administrativă trebuie să se unească sau nu cu alte sate. În procesul-verbal încheiat se arată că „poate să-şi suporte toate cheltuielile ce i se atribuie pentru bunul mers al administrației" şi prin urmare nu este nevoie să se asocieze cu alte sate.

În cererea de sporire a veniturilor comunale, Delegația Județeană a cerut înființarea unor taxe, potrivit Legii maximului, fixându-le şi valoarea taxelor:

- pentru un buletin de naştere, 5 lei;
- pentru un buletin de căsătorie, 30 de lei;
- pentru copie extract de naştere, deces, 5 lei;
- pentru copie extract de căsătorie, 10 lei;
- înscrierea hotărârii de divorț, 200 de lei;
- înscrierea hotărârii de adopție, 200 de lei;
- întocmirea şi autentificarea actelor de angajament, 100 de lei;
- eliberarea de certificate, afară de proprietate, 10 lei;
- eliberarea de carnete tip md., 10 lei;
- viza anuală tip md., 10 lei;
- eliberarea de bilete de vânzare pentru cornute mari, 10 lei;

- eliberarea de bilete de vânzare pentru cornute mici şi porci, 5 lei;

- eliberarea de bilete de vânzare pentru cornute mari vândute în comună, 50 lei;

- eliberarea de bilete de vânzare pentru cornute mici vândute în comună, 5 lei[99].

La 17 septembrie 1932, N. M. Nedelea a convocat Comisia Interimară pentru a se lua în dezbatere câteva chestiuni importante pentru comună:

1. A se pronunța asupra cererii moştenitorilor Constantin Zamfirescu, înregistrată la nr. 1068/1932, relativ la donarea unui local de şcoală în satul Coşeri „ca proprietate a comunei";

2. Rezultatul vânzării taurului comunal;

3. Reparația localului de primărie;

4. Construirea unui podeț pe ulița Ragalie;

5. Construirea unei punți de lemn peste apa Neajlov, pe şoseaua Coşeri-Cireşu.

Pentru împiedicarea speculei primăriile erau obligate să fixeze prețuri maximale la alimentele de strictă necesitate şi să le afişeze la sediul instituției. De exemplu, pe luna decembrie 1932 primăria a emis ordonanță fixând următoarele prețuri:

1. Pâine fabricată dintr-un singur fel de făină, 9 lei kg, cu toleranță 100 g;

2. Carne de vacă, 14 lei kg;

3. Carne de vițel, 16 lei kg;

4. Carne de porc, 20 lei kg;

5. Untură de porc topită, 24 lei kg;

6. Untură de porc netopită, 20 lei kg;

7. Zahăr cubic, 36 lei kg;

8. Zahăr tos, 30 lei kg.

Contravenienții erau avertizați că vor fi deferiți justiției, conform Legii speculei ilicite. În şedința din 8 noiembrie 1934 s-a fixat prețul la două sortimente de pâine[100]:

- pâine neagră de 850 grame, cu toleranță de 50 grame la kg, se va vinde cu 5 lei;

- pâine albă, de aceeaşi greutate, se va vinde cu 6 lei.

---

[99] Idem, dosar 1/1929, f. 1, 23, 24, 33, 39, 40.

[100] Idem, dosar 8/1934, f. 18, 31, 37.

La 29 aprilie 1933, prim-pretorul plasei Dâmbovnic, M. N. Paţac, a inspectat comuna şi a consemnat în procesul-verbal de control, printre altele: epidemii sau epizootii nu sunt; paza se face de doi străjeri, plătiţi de locuitori; drumurile sunt circulabile; şcoala din Popeşti trebuie reparată; biserica se află în stare mulţumitoare dar neîncăpătoare, cimitirul este împrejmuit cu sârmă; localul primăriei se află în ruină; terenul fostei uliţe Coşeri - 25 ari - şi vatra fostei biserici Căteasca sunt păşunate gratis de animale, fără a fi arendate; la fel şi terenul Căminului Cultural de 2.566 mp; animale de reproducţie comuna nu are; timpul este bun şi recolta va fi bună; starea de spirit a populaţiei este liniştită[101].

La 18 decembrie 1935, prim-pretorul menţionează în procesul-verbal: starea sanitară a populaţiei şi a vitelor este satisfăcătoare; drumurile circulabile; „construcţia localului de primărie s-a terminat şi se va face recepţia"; primarul D. Zamfirescu şi notarul D. Rădulescu se află la post[102].

Pretura Plasei Dâmbovnic, la 16 ianuarie 1939, trimite la prefectură un „tablou de construcţiile şi reparaţiile" ce s-au făcut în comună în campania 1938-1939: o biserică nouă, pentru care s-a primit ajutor de 50.000 de lei, cancelarie la şcoala din Popeşti şi un puţ; în 1939 se vor repara drumuri în valoare de 9.600 de lei. De asemenea, s-au plantat în interiorul comunei: 466 de duzi, 102 vişini şi 20 de castani, iar în afara comunei 1.904 salcâmi. În ceea ce priveşte paza comunei se arată că se face cu trei guarzi şi trei jandarmi (unul angajat şi doi în termen)[103].

Pe 5 august 1941, comuna a transmis prefecturii informaţii cu privire la asigurarea localului de primărie: clădire construită în anul 1935, cu patru încăperi, asigurat la valoarea de 200.000 de lei, fără teren[104].

În perioada războiului comunele erau des inspectate de către prefect, dar mai ales de către pretorul plasei, încercând să imprime activităţii instituţiilor locale o notă de seriozitate şi simplificare a birocraţiei. Procesul-verbal încheiat la 6 octombrie 1941 de către pretorul plasei Dâmbovnic cuprinde multe informaţii interesante. Spre deosebire de inspecţiile anterioare, acum se referă cu prioritate la modul de viaţă al locuitorilor: „Populaţia, o parte este săracă, însă îşi găseşte de lucru în comună şi-şi câştigă existenţa de la proprietarii din localitate. Condiţiunile

[101] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 32/1933, f. 3-40.
[102] Idem, dosar 15/1936, f. 1.
[103] Idem, dosar 92/1939, f. 4, 43, 63, 66.
[104] Idem, dosar 45/1941, f. 39.

de trai sunt slabe, fiind înghesuiți, mai ales iarna, stau în mod obişnuit mulți într-o singură încăpere, lucru ce se va putea schimba în bine printr-o acțiune intensă a autorităților şi tuturor oamenilor înțelegători din comună, prin controlul şi îndrumările date la fața locului de medic, asistenta socială, învățători, primar, notar şi membrii sfatului comunal, pe sectoare, urmărind rezultatele şi cerând intervenția polițienească sau materială acolo unde, cu mijloace proprii ale gospodăriei respective, nu se poate îmbunătății starea faptică".

Avea dreptate pretorul. Sătenii aveau nevoie de îndrumări, sfaturi, de educație, altfel spus. Casele aveau una, două camere, şi se înghesuiau în una singură, dar nu doar din lipsa îndrumărilor, educației, ci mai ales din cauza sărăciei. Astăzi sătenii au case cu încăperi mai multe, chiar peste nevoi. Dar, iarna mai ales, se îngrămădesc doar într-una tot din cauza sărăciei: combustibilul este prea scump pentru posibilitățile lor materiale.

Rolul principal în viața localităților rurale îl avea sfatul comunal, după cum precizează prefectul, colonel Traian Cerchez, în procesul-verbal de control din 17 octombrie 1941. Acesta era format „doar din şefii de instituții, nu şi cetățeni din comună, pentru a-i da putere şi pentru a putea fi tras la răspundere". În felul acesta toate „celelalte comisii şi comitete se contopesc în sfatul comunal. Componența Sfatului Comunal era aceasta: Ion Drăghici - preot, Ion Rădulescu, Gh. Zamfirescu - învățători, C-tin Bădescu - cantor, Din Zamfirescu - agricultor fruntaş, Maria Florescu - soră de ocrotire, Ion Iancu - şef Post jandarmi, T. Grigorescu - agent fiscal, toți din satul Popeşti, reşedința comunei. Primar al comunei era Nicolae St. Şerban, agricultor, cu 5 clase primare, fost membru PNL şi „consilier comunal întotdeauna", iar secretar - casier Florea St. Zamfir, 5 clase primare; „lucrează din 15 ianuarie 1926".

Prefectul făcea recomandarea ca „lucrările de birou să se simplifice la maximum; cât mai puțină birocrație şi cât mai multă activitate în teren".

Pretorul, la 5 februarie 1942, arată că s-a distribuit zahăr locuitorilor comunei, iar ulei nu a fost nevoie, fiindcă în comună există „fabrică pentru oleu"(ulei). De asemenea registrul pentru „declararea recoltelor este în curs de completare", subliniind că pentru nedeclararea recoltelor Comitetul comunal agricol va cere şefului Secției de Jandarmi „trimiterea în judecată a contravenienților". Pretorul mai consemnează: păşunea are 100 ha, dar este insuficientă; drumurile comunale sunt slab

îngrijite, drumul județean are gropi; paza comunală se face de doi guarzi; comuna nu are pompieri şi nici pompă. A dat ordin ca în termen de trei zile să înceapă cantina şcolară să funcționeze, iar corul bisericesc să se înființeze „imediat” cu elevii şcolii.

În ceea ce priveşte starea de spirit a locuitorilor menționează că este bună, însă „sunt câteva elemente în comună neastâmpărate cărora le-am cerut internarea în lagăr de muncă cu acte dresate aparte provocate tot de ei”.

La inspecția pretorului Traian Zimnicaru, din 15 februarie 1942, cantina şcolară funcționa cu 60 de elevi, cărora li se servea pâine şi ceai, dimineața, fondurile fiind asigurate de la prefectură şi colectă publică. Iar la inspecția din 14 aprilie 1942 mai menționează: în comună nu există dispensar uman, nu sunt tauri reproducători, comuna folosindu-se de cei de la Ferma Furdueşti, există cămin cultural, însă activitatea trebuie activată mai mult, există o brutărie a lui Vasile Nuță, localuri de consumație nu sunt, planul de lucru pe cinci ani există, planul de cultură de primăvară este aproape complet executat, târguri săptămânale, lunare sau anuale nu sunt, drumurile sunt întreținute binişor, starea sanitară umană este bună, la fel şi cea sanitar-veterinară[105].

Primăria Căteasca, pentru a veni în sprijinul populației, a înființat un atelier de rotărie şi tâmplărie, pentru care se întocmea buget de venituri şi cheltuieli separat de bugetul general al comunei. Pentru conducerea atelierului a fost angajat Iosif Novotni, care era retribuit cu 80% din încasări, 20% rămânând comunei, aşa cum consemnează pretorul în procesul-verbal de control din 30 ianuarie 1943. Însă, la 16 iunie 1943, prefectul constată că atelierul nu funcționează şi arată că va da o subvenție de 100.000 de lei pentru construirea unui local şi procurarea sculelor necesare.

La 7 octombrie 1943, comuna a fost inspectată de subprefectul județului, Ion Cârstocea, când constată că „atelierul de lemnărie-rotărie, deşi s-a înființat, n-a dat niciun rezultat” şi cere să se predea comunei sculele procurate. A recomandat să se înființeze un atelier comunal de cărămidărie, care ar putea da rezultate.

Conducătorul statului, mareşalul Ion Antonescu, a cerut administrației eficiență, seriozitate, cinste, grijă față de invalizi, orfani şi văduve de război, sprijin familiilor mobilizaților şi concentraților;

[105] ANSJA, fond Primăria Căteasca, registru 27/1941-1942, f. 1-25; fond Prefectura Argeş, dosar 98/1941, f. 1-7, 12.

populației i-a cerut muncă fără preget, cultivarea întregii suprafețe agricole, executarea lucrărilor agricole la timp. „Cuvântul Mareșalului” trebuia afişat la primărie şi celelalte instituții, lucru verificat de către prefect şi pretor în timpul inspecțiilor. Primăriile erau obligate să monteze câte o cutie în care fiecare locuitor putea să reclame orice nemulțumire împotriva oricui.

Obştea satului trebuia să se întrunească săptămânal când se dezbăteau problemele de interes general. De exemplu, la inspecția din 20 mai 1943, pretorul a constatat că „obştea satului se întruneşte regulat, săptămânal, duminica”, dar lipsesc „intelectualii de frunte”, învățătorii şi preoții, pe care i-a rugat să ia parte mai intens „pentru luminarea populației”. Subprefectul județului, la 7 octombrie 1943, a menționat aspecte negative în comuna Căteasca: n-a găsit planul pe cinci ani întocmit, deşi se dăduse ordin, obştea satului nu se întrunise, „preoții, învățătorii şi intelectualii satului nu se înțeleg, de aceea nu este colaborare”, sfatul comunal nu-şi ținuse şedința săptămânală de la 28 august 1943. Acelaşi subprefect, la inspecția din 26 mai 1944, cere să se facă pază în comună, iar primarul, notarul şi şeful de post să facă dese inspecții noaptea în comună pentru a se respecta „camuflajul luminilor”; de asemenea cere să se respecte ordinul de a se colecta de la mașinile de treierat 1% pentru cantina școlară, cum s-a făcut şi în alte comune. În final este lăudat primarul care „nu este secondat cu tragere de inimă de către notar şi secretar”, pe care îi pedepseşte cu mustrare scrisă şi reținerea a câte cinci zile din salariu pentru „dezordine în cancelarie şi arhivă, lipsuri în registrele de cancelarie”. Nemulțumirea pentru proasta întreținere a localului de primărie şi-a arătat-o şi pretorul plasei care, la 30 ianuarie 1943, găsise „murdărie în interiorul primăriei, deşi s-au pus şervete şi perdele frumos cusute; podelele sunt acoperite cu un strat gros de noroi”; în camera primarului era mai curat, în care „s-au pus pe jos şi velințe”.

Șeful Ocolului Agricol - Teiu, inginer agronom Mile Novac, la 28 iulie 1943, a verificat acțiunea de recoltare a păioaselor şi de pregătire a ogoarelor de toamnă, precum şi modul de întreținere a izlazurilor. Persoanelor care nu se supuneau acestor recomandări li se întocmeau dosare de trimitere în judecată. La 4 noiembrie 1943 a verificat în comuna Căteasca situația însămânțărilor, starea ogoarelor şi a izlazurilor.

Medicul veterinar al plasei Rociu, Alexandru Cecati, la 3 martie 1945, a inspectat starea de sănătate a cabalinelor aflate în comuna

Căteasca (1 armăsar, 33 de iepe, 3 iepuşoare sub trei ani şi 18 cai castraţi), pe care le-a găsit sănătoase.

După 23 august 1944, primăriei şi populaţiei comunei i-au revenit obligaţii pe linia aprovizionării armatei sovietice cu „grâu, ovăz, făină, animale mari şi mici [...], cai, căruţe, hamuri, biciclete”. Acestea erau ridicate pe baza unor bonuri, cu ordin sau fără ordin de la Subsecretariatul Aprovizionării.

La inspecţia din 13 martie 1945, pretorul consemnează în procesul-verbal: „Nu se face comunicarea diferitelor legi şi ordine. Registrul cu aprovizionări de alimente pentru Comandamentul Sovietic nu este ţinut la corent. Am dat dispoziţii pentru complectare şi am dispus ca să se elibereze locuitorilor, care contribuie, bonuri de mână, provizorii, până se face plata, care se va face imediat, pe măsură ce se încasează de la Prefectură. Se impune o mai serioasă activitate în ceea ce priveşte diferitele aprovizionări, deşi au lăsat liberă iniţiativa autorităţilor comunale în această privinţă cu respectarea sincerităţii şi justiţiei. Aprovizionările cu vite, untură, unt şi ovăz se fac cu greutate, mai întâi că locuitorii nu au cunoştinţă toţi de Convenţia de Armistiţiu şi obligaţiunile ce au locuitorii şi apoi aceea că primarul şi notarul trebuie să repartizeze fiecăruia cote după putere, ţinând seama că se pot achita repede de obligaţiuni, fiind destui oameni înstăriţi în comună”.

O altă obligaţie ce revenea primăriei era cea legată de restituirea bunurilor către URSS. La controlul efectuat pretorul a constatat că bunurile restituite nu erau bine ambalate. La 24 aprilie 1945, şeful Ocolului Agricol - Teiu a constatat că „obiectele de restituire în URSS”se strângeau la Postul de Jandarmi şi înainte de a fi ambalate erau reparate, aşa cum s-a întâmplat cu două patefoane. Toate bunurile strânse, potrivit art. 12 din Convenţia de Armistiţiu, erau transportate la Costeşti.

Pretorul plasei Rociu, la 13 mai 1945, mai constatase că: nu se face de serviciu noaptea la telefon, paza de noapte lipseşte în comună şi primărie; cantinele şcolare nu funcţionează, primarul motivând că „nu sunt copii săraci”. Iar subprefectul Ion R. Cârstocea, la 26 mai 1945, consemnează în procesul-verbal de control: „Aceiaş totală murdărie şi lipsă de gospodărie în primărie pe care o semnalez de trei ani”; vinovaţi erau primarul şi notarul.

Un lucru trist şi cu urmări tragice s-a petrecut la 3 aprilie 1944, orele 14,50 în satul Căteasca, prin producerea unui incendiu care a mistuit mai multe case şi biserica. Pretorul plasei s-a deplasat la faţa locului şi a

luat măsurile ce se impuneau: a dat ordin să se întocmească o situaţie cu familiile incendiate şi evaluarea pagubelor; meseriaşii cărămidari să confecţioneze cărămida necesară refacerii caselor arse; a stabilit ca lucrările de refacere a caselor se vor face cu premilitarii; preotul şi învăţătorii să facă apel la săteni pentru strângerea de ajutoare materiale sau bani; vitele scăpate din incendiu să fie adăpostite la alţi locuitori.

Pe 4 aprilie s-a deplasat în comună şi prefectul, lt. col. Emil Poruţiu, care a cerut ca toţi sinistraţii să fie adăpostiţi la rude sau vecini până la refacerea gospodăriilor şi să se organizeze colecte în comunele vecine pentru ajutorarea familiilor sinistrate şi asigurarea hranei animalelor. În telegrama către Ministerul Afacerilor Interne prefectul arată că au ars 35 de gospodării, pagubele ridicându-se la suma de 70.000.000 de lei[106].

Influenţa sovietică în viaţa politică a ţării s-a manifestat foarte repede după 23 august 1944. La 20 ianuarie 1946, primarul Marin Dedu a încheiat proces-verbal, în urma dispoziţiilor primite de la prefect, referitor la formarea „Consiliului politic local, compus din toate partidele politice, inclusiv partidele istorice Liberal şi Ţărănist". Astfel, Consiliul politic local a avut următoarea componenţă:

Marin Dedu, primar, din partea Uniunii Patriotice;
Nicolae M.C. Gheorghe, consilier, din partea Uniunii Patriotice;
Ilie M. Voicu, consilier, din partea Uniunii Patriotice;
Dumitru M. Dumitru, consilier, din partea Frontului Plugarilor;
Radu Roşu, consilier, din partea Frontului Plugarilor;
Gheorghe Drăghici , consilier, din partea Frontului Plugarilor;
Din Zamfirescu, consilier, din partea Partidului Liberal;
Ion C. Voiculescu, consilier, din partea Partidului Liberal.

La 22 februarie 1946, comuna primeşte alte ordine de la pretură şi prefectură comunicându-i-se că partidele istorice nu trebuie să ia parte la viaţa politică locală (PNŢ - Maniu şi PNL - Brătianu) şi astfel au fost excluşi: Gheorghe Roşu şi Nicolae Nedelea (PNŢ), Din Zamfirescu şi Ion Voiculescu (PNL), rămânând următorii:

Marin Dedu - Partidul Naţional Popular;
Nicolae M.C. Gheorghe - Partidul Naţional Popular;
Ilie M. Voicu- Partidul Naţional Popular;

[106] Idem, dosar 9/1943, f. 3, 8, 11, 20, 24, 27, 40, 53, 54, 58, 60-62, 64, 69-71, 81-83, 87, 89; fond Prefectura Argeş, dosar 15/1934, f. 23.

Dumitru M. Dumitru - Frontul Plugarilor;

Radu Roşu - Frontul Plugarilor;

Ion A. Marin - Frontul Plugarilor;

Gheorghe Drăghici - Partidul Social Democrat.

În cadrul Primăriei Căteasca s-au produs unele schimbări: la 1 aprilie 1946 este numit secretar Iancu Dinescu în locul lui Florea Zamfir (fusese trimis în judecată corecţională, fiindcă sustrăsese 75 kg de zahăr din transportul ce-l adusese în comună pentru populație), casier comunal este numit Marin Gh. Matei, apoi Marin I. Zamfira (din 15 iunie 1946) și Mihai Păunescu este numit notar la 24 iunie 1946.

La 7 septembrie 1946, Comisia economică a comunei este formată din următoarele persoane: primarul Soare Voiculescu - președinte, Mihai Păunescu - notar, Iancu Dinescu - secretar, Ion Ilie D. Apostol - agricultor, Eliade Gheorghe - plutonier major, șef de post, Ioan Drăghici - preot, Badea Sandu - învățător, toţi membri.

Alegerile din 19 noiembrie 1946 au fost câștigate, prin fraudă, de Blocul Național Democrat (BND), condus de PCR (378 de locuri în Parlament, din totalul de 414). Sprijinul sovieticilor acordat comuniștilor a fost nemăsurat. De acum, România, la fel ca toate țările aflate în zona de influență sovietică, va urma „modelul stalinist al socialismului". La 28 noiembrie 1949 comuna întocmește o situație cu funcționarii și organizațiile politice din care făceau parte:

Ion A. Marcu, președinte al Comitetului Provizoriu - PMR;

Nicolae Gh. Popa, vicepreședinte - PMR;

Gheorghe F. Zamfir, agent sanitar - Frontul Plugarilor;

Ion R. Rădulescu*, director de școală - fără partid, fost legionar;

Badea Sandu*, învățător - fără partid, fost legionar;

Gheorghe Drăghici, învățător - fără partid;

Dinu Ilie, învățător - PMR, fost liberal.

Potrivit legislației în vigoare la 20 noiembrie 1947, primăria a fixat impozitele şi taxele comunale în felul următor:

- Pentru vânzarea unei vite mari, 80 de lei;
- Pentru vânzarea unei vite mici, 10 lei;
- Pentru vânzarea unui porc, 40 de lei;
- Pentru vânzarea unui purcel, 10 lei;

* Ulterior s-a dovedit că n-au fost legionari.

- Pentru eliberarea unui buletin de naştere sau deces, 25 de lei
- Pentru eliberarea unui buletin de căsătorie, 50 de lei;
- Pentru eliberarea unui extras de naştere, 25 de lei;
- Pentru eliberarea unui extras de deces, 10 lei;
- Pentru eliberarea unui extras de căsătorie, 60 de lei;
- Act dovedire cu martori pentru căsătorie, 200 de lei;
- Certificat de despărțire, 1000 de lei;
- Eliberat bilet de proprietate pentru vită mare, 20 de lei;
- Eliberat bilet de proprietate pentru vită mică, 10 lei;
- Eliberat certificat de toată natura după registru, 60 de lei;
- Eliberat certificat de toată natura cu cercetare la fața locului, 125 de lei;
- Pentru un buletin biroul populației, 25 de lei;
- Pentru un buletin biroul populației duplicat, 10 lei;
- Orice act eliberat în mai puțin de şapte ore se percepe şi taxă de urgență.

La 20 martie 1948, pretorul a inspectat comuna şi a consemnat în procesul-verbal mai multe aspecte: localul de primărie este întreținut bine, iar al şcolii foarte bine, frecvența elevilor era de 67% față de cei înscrişi, şcoala de analfabeți funcționa (din 75 înscrişi frecventau 15, adică 20%); drumurile şi podurile erau bine întreținute şi urma să se lucreze unul peste râul Argeş; biserica era întreținută bine, iar cimitirul îngrădit cu sârmă ghimpată; cazuri de boli contagioase nu erau, medicul inspectând comuna regulat, precizându-se că „ofensiva sanitară contra tifosului exantematic a decurs în bune condițiuni"; starea sanitar-veterinară se prezintă bine, nefiind epizootii; prestația se execută: 109 capi de familie vor presta 545 de zile, 24 de familii cu o vită vor presta 120 de zile, iar 98 cu două vite vor executa 490 de zile[107].

În anii 1947-1948 s-a pus problema unirii comunelor mai mici în vederea administrării mai eficiente. Locuitorii satului Cătanele au făcut cerere ca satul lor să treacă de la comuna Oarja la comuna Căteasca (81 de capi de familie şi 332 de suflete). Prefectura Argeş, cu decizia 1729 din 19 februarie 1948, a aprobat cererea, urmând să fie avizată de Ministerul Afacerilor Interne[108]. Prin decizia ministerului nr. 2846/1948 „cu 1 aprilie 1948 satul Cătanele se dezlipește de la comuna Oarja și trece

---

[107] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 74/1948, f. 92.
[108] Idem, dosar 6/1948, f. 148.

la comuna Căteasca, pe baza dispozițiilor art. 4 din Legea administrativă 62/1942”[109].

Locuitorii cătunului Zeama Rece fac cerere, la 3 ianuarie 1942, pentru a trece de la comuna Prundu la comuna Oarja, motivând astfel: „Suntem un cătun de circa 16 familii [...]; copiii merg la şcoală tot la Cătanele, fiind mai aproape; legături de familie avem cu cei din Oarja”. De aceea cer să fie „administrativ” trecuți tot la Oarja, de unde în 1948 ajung la Căteasca[110].

În perioada 1949-1950 comunele, oraşele, plasele şi județele au fost conduse de comitete executive provizorii, în care timp s-au făcut pregătiri pentru o nouă reformă administrativă sub influența sovietică. Legea pentru „raionarea administrativ-economică a teritoriului RPR” a fost adoptată de Marea Adunare Națională la 6 septembrie 1950. Prin noua lege administrativă din 3 decembrie 1950 s-au desființat plasele şi județele şi s-au înființat raioanele şi regiunile. Pe baza Legii nr. 17 din 11 ianuarie 1949 au luat ființă, la 1 aprilie 1949, comitetele provizorii ale comunelor, plaselor şi județelor, care au executat atribuțiile ce urmau să revină sfaturilor populare comunale, raionale şi regionale, înființate pe baza Decretului 259 din 28 decembrie 1950. Comuna Căteasca, formată din satele Cătanele, Căteasca (reşedința comunei), Coşerile, Popeşti şi Zeama Rece, a fost arondată la raionul Topoloveni, regiunea numindu-se Piteşti. În anul 1961 raionul Topoloveni a fost desființat, iar comuna Căteasca a fost arondată raionului Găeşti, regiunea Piteşti, care din anul 1960 se numea regiunea Argeş.

În perioada de pregătire a reformei administrative fiecărei comune i s-a întocmit o fişă care conține mai multe date. Despre comuna Căteasca sunt menționate următoarele: este alcătuită din satele Căteasca (336 de suflete), Coşeri (351 de suflete), Popeşti (433 de suflete), reşedința comunei; are o suprafață de 1530 ha; satul Căteasca se află la o distanță de 2 km de reşedința comunei, iar Coşeri la 3 km; venitul ordinar al comunei este de 225.000 de lei, la care contribuie fiecare sat cu sume diferite: 84.191 de lei satul Popeşti, 71.323 de lei Căteasca şi 69.486 de lei satul Coşeri; în comună există o presă de ulei[111].

După instaurarea guvernului Petru Groza de către sovietici propaganda sovietică s-a intensificat impunând transformări de esență în

---

[109] Idem, dosar 7/1948, f. 26.
[110] Idem, dosar 41/1942, f. 1.
[111] Idem, dosar 92/1948, f. 12-14.

toate domeniile: alegerile din 19 noiembrie 1946, fiind falsificate, au dat câştig de cauză comuniştilor; în 1947 partidele istorice (PNL şi PNŢ) au fost desfiinţate, iar liderii lor trimişi la închisoare; la 30 decembrie 1947 regele a fost forţat să abdice; la 11 iunie 1948 unităţile economice au fost naţionalizate; pădurile au fost trecute în proprietatea statului; s-a introdus impozit pe ţărani cu denumirea „cote” în natură, în funcţie de suprafaţa de pământ şi numărul de animale; au fost desfiinţate instituţiile statului: parchetul, poliţia, jandarmeria, primăria, fiind înlocuite cu procuratura, miliţia, securitatea, sfatul popular.

Primele alegeri pentru constituirea sfaturilor populare locale s-au organizat la 3 decembrie 1950, când s-au ales deputaţii comunali şi comitetele executive ale sfaturilor populare.

În România se instaurase dictatura proletariatului, iar administraţia locală şi centrală se conduceau după „instrucţiunile Comitetului de Stat pentru aplicarea legii Sfaturilor populare”. Aceste instrucţiuni, printre altele, menţionează: „**Noul nostru aparat de Stat, aparatul de Stat al dictaturii proletariatului, este şi trebuie să fie un aparat puternic, instrument al dominaţiei de clasă şi al construirii socialismului, în mâna celor mai largi mase ale poporului muncitor condus de Partid. Aparatul acesta se dezvoltă şi se întăreşte în condiţiunile ascuţirii permanente a luptei de clasă, când fiecare realizare, fiecare pas al nostru spre socialism face ca burghezia de la oraşe şi chiaburimea de la sate, împreună cu codiţele şi uneltele lor să folosească în luptă mijloace din ce în ce mai mârşave şi ticăloase, de la lansarea zvonurilor, atitudinea pasivă şi neglijarea regulată a sarcinilor de către funcţionarii duşmănoşi, cari mai există în aparatul de stat, până la incendieri, sabotaje, crimă şi jaf [...]. În acelaşi timp, cercurile imperialiste în frunte cu cel american se pregătesc de un nou război [...], denigrează URSS şi democraţiile populare [...], vor să distrugă lagărul păcii, democraţiei şi socialismului condus de URSS**”.

În continuare, instrucţiunile arată ce rol important trebuie să-l aibă „Serviciul Cadre” din orice instituţie sau întreprindere economică. Lucrătorii acestui serviciu se ocupau de întocmirea „dosarului de cadre” pentru orice salariat.

O grea povară pe care a trebuit s-o suporte ţăranii a fost introducerea cotelor la produsele alimentare. La 15 mai 1945, pretorul plasei Rociu a încheiat proces-verbal, împreună cu primarul şi notarul

comunei Căteasca referitor la „modul de strângere a vitelor, untului şi unturii” de la săteni, stabilindu-se următoarele:

- „cota de vite pe aprilie şi mai să se realizeze până la 19 mai şi să fie dusă la Costeşti, cu un surplus de o vită;

- secretarul va colecta pentru unt câte un kg de lapte pe zi de la fiecare vacă mulgătoare şi va lucra la separator până la îndeplinirea cotei lunare [...];

- notarul se va ocupa de untură: în trei zile executarea în bani sau natură” [112].

Primăria întocmea tabele cu familiile impuse a preda „cote de principalele produse alimentare”: lapte, unt, untură, carne, lână etc. De exemplu, tabelul pentru predarea „cotei de lână pe anul 1948-1949” cuprindea 99 de persoane care deţineau între 4 şi 21 de oi[113].

Pentru sporirea veniturilor comunale, la 1 martie 1951, s-a emis o decizie prin care s-a înfiinţat „o gospodărie anexă pe lângă Sfatul Popular al Comunei Căteasca în care intrau loturile zootehnice (loturile şcolilor şi ale bisericilor, cel pentru tir şi sport)”. Aceasta a primit numele *Drum Nou*, fiind înscrisă ca firmă la Secţia Financiară şi avea schemă de organizare aparte, cont în bancă, plan de venituri şi cheltuieli[114].

Populaţia a fost îndemnată să crească viermi de mătase, pentru hrana cărora s-au plantat în sate duzi. La 20 decembrie 1961, Sfatul Popular a încheiat un proces-verbal în care se menţionează că s-au plantat 300 de duzi în Căteasca şi 300 în „cătunul Cătanele - Zeama Rece”[115].

În darea de seamă pe anul 1965 comitetul Executiv al Sfatului Popular al Comunei Căteasca trece în revistă realizările: electrificarea comunei, terminarea clădirii căminului cultural, extinderea clădirii dispensarului uman, construirea unui puţ în curtea dispensarului, realizarea învelitoarei la clădirea şcolii de 4 ani din satul Popeşti, executarea împrejmuirilor la căminul cultural, la şcoala din satul Recea[116] şi parţial la şcoala din satul Coşeri[117].

---

[112] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 9/1943, f. 89.
[113] Idem, dosar 2/1948, f. 65.
[114] Idem, dosar 7/1945-1951, f. 12, 13,15,26,45, 93; 2/1949, f. 200.
[115] Idem, dosar 11/1961, f. 1.
[116] Cătunul Zama Rece a primit numele de Recea.
[117] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1966, f. 6-10.

În şedinţa comitetului executiv din 18 aprilie 1967 s-a decis construirea unui cămin cultural în satul Cătanele care să fie şi pentru satul Recea[118].

Prin Legea nr. 2 din 16 februarie 1968 de reorganizarea administrativă a teritoriului ţării s-a renunţat la raioane şi regiuni şi s-a revenit la judeţe. Acum toate satele: Căteasca, Popeşti, Coşeri, Cireşu, Gruiu, Siliştea, Cătanele şi Recea (Zeama Rece) formează comuna Căteasca, cu reşedinţa în satul Căteasca[119].

La 18 decembrie 1968, după organizarea administrativă a ţării, satele care compun actuala comună aveau următoarea populaţie:

Căteasca 840 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani 160 (19,04%);

Cătane 380 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani 42 (11%);

Cireşu 825 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani 70 (8,48%);

Coşeri 397 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani 28 (7,05%);

Gruiu 861 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani 58 (6,7%);

Recea 239 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani 11 (4,6%);

Siliştea 667 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani 52 (7,8%).

În total 4.209 de suflete, din care peste vârsta de 62 de ani erau 421 (9,99%)[120].

Este de remarcat faptul că populaţia cea mai „îmbătrânită” (de fapt cea mai longevivă), cu vârsta de peste 62 de ani, se afla în satul Căteasca.

În anul 1969 comuna a cheltuit mai mulţi bani, cumpărând diferite materiale (bile răşinoase, stâlpi de brad) necesare reţelei de electrificare în satele Recea, Cătanele, Cireşu, Siliştea şi Gruiu[121].

Politizarea vieţii umane sub toate aspectele era din ce în ce mai accentuată, iar activiştii de partid erau tot mai „creativi” în implementarea directivelor Partidului Unic. Astfel, în anul 1969, Consiliul Popular al Judeţului Galaţi şi Consiliul Popular al Comunei Rucăr din judeţul Argeş „cheamă la întrecere patriotică în cinstea celei de a 25 aniversări a eliberării Patriei de sub jugul fascist şi a congresului al X-lea al

[118] Idem, dosar 5/1967, f. 1.
[119] *Buletinul oficial*, nr. 17, din 17 februarie 1968.
[120] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 3/1968, f. 3.
[121] Idem, dosar 17/1969, nef.

P.C.R. […]". Iar răspunsul Consiliului Popular al Comunei Căteasca este pe măsura chemării: „În numele tuturor cetățenilor comunei Căteasca răspundem cu entuziasm la această chemare, deoarece vedem în ea un minunat prilej de îmbunătățire a activităților pe plan local". Aşa s-a ajuns la propuneri lipsite de acoperire realistă, la raportări umflate sau chiar neadevărate, prin urmare la formalism.

Iată ce-şi propunea să realizeze Consiliul Popular al Comunei Căteasca:

- să îmbunătățească servirea populației de către Cooperativa de consum locală şi unitățile prestatoare de servicii, precum şi asistența sanitară prin construirea de magazine în satele Coşeri şi Cireşu;
- vor fi realizate două baze sportive;
- vor fi reparate 27 de fântâni;
- vor fi amenajate spații verzi în suprafață de 5.000 mp, se vor construi 15 podețe şi 100 de podețe de serviciu, precum şi 1.000 ml gard nou;
- vor fi electrificate satele Cătanele şi Recea şi extinderea rețelei existente în comună cu încă 4 km;
- se vor aplica îngrăşăminte chimice pe 250 ha de păşuni;
- se va amenaja o răsadniță de flori în suprafață de 20 mp;
- se vor construi trotuare în lungime de 1.000 ml;
- vor fi curățate şanțuri în lungime de 1.000 ml şi se vor desfunda sau construi din nou şanțuri în lungime de 4.000 ml. Toate aceste lucrări vor costa 210.827 de lei, la executarea cărora participau şi cetățenii comunei.

În afară de cele menționate mai sus comuna îşi propunea să asigure baza materială a celor şapte unități şcolare, să sprijine cadrele didactice pentru îmbunătățirea procesului de învățământ şi educarea patriotică a elevilor. De asemenea se va organiza schimb de experiență cu formațiile artistice din satele comunei, prezentând spectacole la căminele culturale. În sfârşit îşi propunea să realizeze monografia comunei[122].

Astfel de „promisiuni şi întreceri" se găsesc în documente în toată perioada comunistă, dar lumea rurală a rămas tot în urmă.

Consiliul Popular Comunal dirija întreaga viață a comunității prin decizii. De exemplu, la 8 ianuarie 1983, a luat mai multe decizii cu privire la: reorganizarea formațiilor PSI (pompieri voluntari), la stabilirea

---

[122] Idem, dosar 11/1969, nef.

contribuției în muncă la șase zile pentru fiecare mijloc de transport cu tracțiune animală și auto, proprietate a cooperativelor agricole de producție - C.A.P. (trei autocamioane și 30 de atelaje), la fixarea programului de funcționare a magazinelor Cooperativei de consum și a unităților de alimentație publică, la stabilirea taxelor de pășunat pentru animalele locuitorilor comunei, la instruirea comisiei comunale de apărare împotriva inundațiilor și a fenomenelor meteorologice periculoase, la instruirea comisiei de inventariere a bunurilor materiale ale comunei, la instruirea comisiilor pentru efectuarea recensământului populației[123].

La 25 iulie 1983 s-au prezentat în Comitetul Executiv al Consiliului Popular local informări pe diferite domenii, luându-se în final diferite hotărâri. Astfel, s-a menționat că s-au strâns, la nivelul comunei, 3.100 kg de fier vechi, planul fiind de 1.000 kg, și 200 kg de maculatură, planul fiind de 1.000 kg; s-a hotărât să nu se mai facă garduri de mărăcini de către locuitori, să se facă analiza apei unor fântâni, mai ales că unele nu erau amenajate corespunzător, să fie lămurită populația comunei pentru a nu mai arunca gunoaiele pe oriunde[124].

Deoarece pe raza comunei Cătească funcționau unități economice, mai ales în domeniul agricol, ai căror specialiști nu erau fii ai acesteia, administrația județeană, la propunerea celei locale, a aprobat construirea a trei blocuri de locuințe cu 24 de apartamente[125].

În continuare prezentăm lista primarilor, notarilor și secretarilor, așa cum rezultă din documentele care s-au păstrat.

Primari:

Dincă Preda - 1864;
Dinu Cojocaru - 1866;
I. Dragomirescu - 1918;
I. C. Voiculescu - 1926-1929;
Nicolae M. Nedelea - 1929-1932;
Din Zamfirescu - 1932-1935;
Ilie Constantin - 1938-1940;
Marin Buican - 1940-1941;
I. Popescu - 1941;
Nicolae St. Șerban - 1941;

---

[123] Primăria Cătească, fond propriu, dosar 6/1983, nef.
[124] Idem, dosar 13/1983, nef.
[125] Idem, dosar 28/1986, nef.

Ion C. Voiculescu - 1942-1945
Marin Dedu - 1946;
Soare Gh. Voiculescu - 1946-1947;
Nicolae Gh. Popa - 1947-1948;
Ion A. Marcu - 1949;
Nicolae N. Apostol - 1950-1951;
Şerban Marin - 1959;
Ion A. Ştefan - 1957-1959;
Nicolae C. Zamfir - 1961-1962, 1966;
Marin Popescu - 1965;
Constantin Iliescu - 1967;
Constantin Ionescu - 1968;
Ilie Bănuță - 1973;
Gheorghe Firică - 1982, 1986-1989;
Ion Alexe - 1990-1996;
Mihail Cârstea - 1996-2000;
Corneliu Oprescu - 2000-2012;
Florian Liviu Năstase - 2012-2015 iunie;
Florin Marinescu - viceprimar 2015 iunie - actual.

Notari:
Ion Popescu - 1864;
Dumitru Rădulescu - 1926-1934;
I. Dăianu - 1938-1939;
Aftenie Bostan - 1941 (refugiat din Basarabia);
Ion Şerban - 1941;
Ilie B. Banu - 1941;
Alexandru Budreală - 1943;
Petre Panga - 1943-1945;
Mihai Păunescu - 1946-1948.

Secretari:
Florea St. Zamfir - 1926;
Nicolae N. Apostu - 1927;
Iancu C. Dinescu - 1927-1935, 1946-1948;
Aftenie Bostan - 1941;
Florea Zamfir - 1941-1943, 1945-1946;
Petre Panga - 1943-1944;

Iancu Dinescu - 1946;
Marin P. Zamfir - 1949;
Marin Preda - 1957;
Marin Dincă - 1959;
I. Mierlă - 1961;
Petre Matei - 1964;
Constantin C. Badea - 1964-1967;
Ion Radu - 1968-1969;
Marin Bugan - 1973-1984;
Preda Ilie Toma - 1984-1996;
Adrian Sima - 1996-2000;
Veronica Stroe Traşcă - 2000-2012;
Vasilica Cârstea - 2012 - actual.

Preşedintele Gheorghe Firică şi secretarul Ilie Toma Preda
ai Sfatului Popular al Comunei Căteasca.

1. Toma Ilie - secretar; 2. Ilie Bănuță - primar;
3. Gheorghe Dorobanțu - secretar la Primăria Siliştea.

Vechiul local de primărie, construit în anul 1935, în satul Căteasca. Foto, 2015.

Consilieri locali şi primarul Corneliu Oprescu. Foto, 2009.

Rândul 1, jos: Paul Stănescu, Florica Limberea, Corneliu Oprescu, Gheorghe Vulpeanu, Dan Drăghici; **Rândul 2:** Dan Stanciu, Liviu Năstase, Nicolae Bănuță, Nicolae Rădulescu, Gheorghe Bulumac; **Rândul 3**: Nicolae Radu, Marin Ionescu, Ion Apostol, Adrian Ghiță.

Salariații Primăriei Căteasca. Foto, 2009.

Rândul 1, jos: Vasilica Cârstea, Maria Radu, Mariana Barbu, Corneliu Oprescu, Luminița Țurloi; **Rândul 2**: Marin Radu, Rodica Cristea, Adrian Sima, Corina Calma, Maria Bănuță; **Rândul 3**: Cristian Badea, Liviu Năstase, Veronica Radu, Emil Radu, Nistor Bărbulescu.

Consilieri locali şi viceprimarul comunei. Foto, 2016

Primăria Comunei Gruiu (Cacaleții de Jos)

Documentele create de această instituție pierzându-se din cauza vicisitudinilor vremurilor, dar mai ales din cauza neglijenței celor care s-au aflat la conducerea primăriei, ne împiedică să prezentăm istoria satelor Cacaleții de Jos şi Gruiu. Dacă adăugăm şi distrugerea arhivelor create de Pretura Plasei Găleşeşti şi Prefectura Județului Argeş pe o mare perioadă de timp, se poate înțelege greutatea întâmpinată în demersul nostru de a scrie istoria satelor Cacaleții de Jos şi Gruiu.

Prin Legea administrativă din 10 martie 1864, promulgată la 31 martie, satul Cacaleții de Jos a devenit comună rurală. Despre conținutul acestei legi am arătat la comuna Căteasca, astfel că nu mai repetăm.

Dintr-un proces-verbal din 22 februarie 1865 aflăm că primul primar al comunei a fost Stan Stanciu, iar secretar P. Popescu, iar comuna făcea parte din plasa Găleşeşti[126].

Următorii primari, menționați în registrele de stare civilă, au fost: Stoica Alecse - 1866, Nedelea Michai - 1867, preotul Gheorghe, începând cu 17 septembrie 1867, dar şi în anii 1868, 1869. Secretar a fost P. Popescu.

Dicționarul geografic şi statistic al României din 1872, pe baza datelor din ianuarie 1871, arată că exista comuna Cacaleții de Jos, care în trecut s-a numit Gruiu sau Cacaleții de Rovine sau Rovină, avea 1.040 de suflete şi poseda 90 de pogoane de pădure[127].

În anul 1875 satul Cacaleții de Jos, împreună cu satele Răteşti, Furdueşti, Căteasca şi Popeşti formau comuna Furdueşti[128].

În anul 1890 comuna Cacaleții de Jos din plasa Găleşeşti, cu reşedința la Rociu, avea 152 de contribuabili: 140 în Cacaleții de Jos, reşedința comunei, şi 12 contribuabili în satul Gruiu[129].

Bugetul comunei pe anul 1898 prevedea la venituri suma de 2.739,75 de lei, iar la cheltuieli 2.203,50 lei[130].

---

[126] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 3/1865, f. 10.

[127] Dimitrie Frunzescu, *Dicționaru topograficu…, loc cit.*

[128] ANIC, fond MCIP, dosar 94/1875, f. 28, 30, 32.

[129] I. P. Comăneanu, *Espunerea situațiunei generale a județului Argeş, presentată Consiliului General la deschiderea sesiunii ordinare a anului 1890*, Tipografia Gheorghe Poppescu, 1900, p. 1-65.

Şi Marele dicţionar geografic al României din anii 1898-1902 menţionează existenţa acestei comune, pe râul Neajlov, aflată la 24 km de comuna Costeşti, reşedinţa Subprefecturii Găleşeşti, şi la 37 km de Piteşti. Comuna era alcătuită din două sate, totalizând 170 de familii[131], cu 630 de suflete, dintre care 16 familii de ţigani. Satul Cacaleţii de Jos era format din 138 de familii, cu 520 de suflete, biserica avea hramul Adormirea, la care slujeau un popă, un cântăreţ şi un paraclisier şi avea şcoală primară.

Satul Gruiu era format din 17 familii, avea biserică separat cu hramul Cuvioasa Paraschiva, la care slujeau un popă şi un cântăreţ.

Bugetul comunei pe anul financiar 1882-1883 era de 1643,82 de lei la capitolul venituri şi 1.600 de lei la cheltuieli. Se mai face precizarea că într-o publicaţie din anul 1887 comuna totaliza 162 de contribuabili, iar bugetul în acel an a fost de 2.299 de lei la venituri şi 2.082 de lei la cheltuieli[132].

Prin Legea de organizare administrativ-teritorială a ţării din anul 1908 s-au adus mai multe modificări. Fostele comune Cacaleţi-Cireşu şi Cacaleţii de Jos au fost unificate sub denumirea Gruiu, având reşedinţa în satul Cacaleţii de Sus (în ianuarie 1923 satul este numit Siliştea).

Legea pentru unificarea administrativă din anul 1925 a adus modificări în alcătuirea comunelor. Începând cu 1 ianuarie 1926 satele Cireşu şi Siliştea (fostă Cacaleţii de Sus) s-au separat de comuna Gruiu, formând comuna Cireşu, cu reşedinţa la Siliştea. Comuna Gruiu va fi alcătuită din satele Gruiu şi Cacaleţii de Jos, reşedinţa stabilindu-se la cel dintâi, plasa fiind tot Dâmbovnic, cu sediul în comuna Teiu[133].

De aici înainte documentele menţionează tot mai rar satul Cacaleţii de Jos, denumirea oficială fiind Gruiu. Ultima conducere a comunei Gruiu, înainte de separarea satelot Cireşu şi Siliştea, a fost aceasta: Alexe Anghel - preşedinte al Comisiei interimare, Sandu M. Dinoci şi Ion N. Gardin - membri, Dumitru Bugan - delegat al satului Cireşu, Gheorghe Ion Cârstea - delegat al satului Cacaleţii de Jos,

---

[130] Prefect M. Manolescu, *Raport asupra stărei generale financiare, economice şi administrative a judeţului Argeş şi comunelor din circumscripţia sa pe 1898*, Piteşti, Tipografia şi legătura de cărţi H. Rădulescu, p. 1-29.
[131] Inexactităţile datelor aparţin Dicţionarului.
[132] George Ioan Lahovari, general I. C. Brătianu şi Grigore G. Tocilescu, *Marele dicţionar...*, vol. II, p. 138, 139.
[133] ANSJA, fond Prefectura Judeţului Argeş, dosar 107/1923-1929, f. 56, 64.

Gheorghe M. Boeru - delegat al satului Gruiu; satul Siliştea nu avea delegat, fiindcă aici era reşedinţa comunei[134].

Conform legii de organizare administrativă din anul 1929, fosta comună Gruiu a devenit „Unitatea administrativă a satului Gruiu, comuna rurală Ciupa-Lagăr” (Amănunte vezi la comuna Căteasca).

La 24 iunie 1930, pretorul plasei Dâmbovnic trimite raport la prefectură, în urma inspecţiilor efectuate în trimestrul al doilea al anului, „comunelor rurale şi satelor ca unităţi administrative”. Printre altele menţionează: starea sanitară a populaţiei şi animalelor, satisfăcătoare, nefiind epidemii şi epizootii; starea drumurilor, bună, „afară de un pod care este stricat în satul Gruiu”; la „primăria satului Gruiu, pendinte de comuna rurală Ciupa-Lagăr, încasatorul funcţionează ilegal, fiindcă nu a depus garanţia cerută”, secretarul satului, Marin C. Georgescu, „nu ţine lucrările de cancelarie la curent şi nici n-a repartizat şi cusut hârtiile la dosare, deşi s-au dat instrucţiuni la timp”[135].

Pretorul plasei a inspectat, la 9 octombrie 1930, Primăria Satului Gruiu şi a consemnat în procesul-verbal de control: satul este bântuit de epidemie de scarlatină, cu trei cazuri, care au fost izolate în spitalul din Piteşti; starea morală şi materială a locuitorilor, bună; paza se face cu trei străjeri[136].

La 16 aprilie 1930, Comuna Rurală Ciupa Lagăr transmite la prefectură situaţii cu averea primăriilor săteşti. Averea Primăriei Satului Gruiu a fost următoarea: registrele de stare civilă pe perioada 1834-1929; două dulapuri pentru arhivă; masă pentru cancelarie; două scaune; sigiliu pentru ceară; parafă pentru imprimat corespondenţa; cutie tuş; icoană; diferite legi şi regulamente; şcoală din zid, învelită cu şiţă, construită pe teren propriu, de 200 mp, şi mobilierul său; local de şcoală în construcţie, învelit cu fier, amplasat pe 2500 mp, teren cumpărat; lot de 5 ha primit de şcoală prin împroprietărire din moşia Grui-Furdueşti, proprietatea Alexandrina Vioreanu; biserică de zid, construită în 1876, învelită cu şiţă, pe teren propriu, în întindere de 12.520 mp şi mobilierul necesar; lot de 5 ha primit prin împroprietărire din moşia Grui-Furdueşti; izlaz comunal de 75 ha dat după legea din 1907[137].

---

[134] Idem, dosar 76/1924, f. 63.
[135] Idem, dosar 24/1930, f. 65.
[136] Idem, dosar 26/1930, f. 21.
[137] Idem, dosar 72/1930, f. 115.

Această organizare administrativă nefiind eficientă a fost abrogată, revenind la situația anterioară, începând cu 1 august 1931.

La început se făcuse propunerea ca toate satele (Grui, Cacaleții de Jos, Cireşu şi Siliştea) să formeze o comună. Însă locuitorii satului Siliştea, la 19 iunie 1932, au depus la Prefectura Argeş o jalbă, semnată de 39 de persoane, prin care cereau să nu mai fie alipiți nici la Gruiu, nici la Cireşu, fiindcă vor să formeze comună separată. Cererea o motivează astfel: „orice venit al acestui sat se mănâncă de către celelalte, iar noi nu avem niciun drept, din cauză că toți funcționarii au fost şi sunt din suscitatele sate, iar noi am fost totdeauna nedreptățiți".

Şi satul Cireşu a depus o jalbă, semnată de 74 de persoane, prin care a cerut să se revină la situația de până în 1930, adică unit cu Siliştea, comuna să se numească Cireşu, unde să fie şi reşedința. Precizează că dacă Siliştea refuză, atunci vor să formeze comună separat.

La 26 iunie 1932, Comisia Interimară a comunei Gruiu (preşedinte - Dumitru B. Popescu, membri - Gheorghe Stroe Badea şi Anghel Din Stoian) a dezbătut cererea locuitorilor satului Siliştea de a forma comună separată. S-a ajuns la concluzia că nu se poate, deoarece fiind sat mic şi cu populație puțină nu s-ar putea întreține singur. Astfel că s-a aprobat să formeze comună împreună cu satul Cireşu, cu numele acesta şi reşedința la Siliştea, „aşa cum a fost anterior".

La 6 iulie, Prefectura a emis Decizia nr. 384 prin care a aprobat încheierea de mai sus a comunei Gruiu. Aceste două sate aveau o populație de 1351 suflete: Cireşu avea 715, iar Siliştea 636 locuitori.

Comisia Interimară a comunei Gruiu, la 26 iunie 1932, a luat în discuție şi cererea locuitorilor din Cacaleții de Jos care cereau dezlipirea de satele Cireşu şi Siliştea şi formarea unei comune împreună cu satul Gruiu, sub numele acestuia. Populația comunei era de 990: 95 în Gruiu şi 895 locuitori în Cacaleții de Jos. Comisia Interimară a județului Argeş, în şedința din 11 august 1932, a aprobat noua organizare administrativă a județului, deci şi hotărârile Comisiei Interimare a comunei Gruiu. Plasa Dâmbovnic va avea reşedința la Rociu[138].

Prim-pretorul Plasei Dâmbovnic, la 10 iunie 1933, a inspectat comuna Gruiu şi a consemnat, printre altele, în procesul-verbal de inspecție: primarul Dumitru B. Popescu şi notarul N. Georgescu sunt la post; starea sanitară a populației şi vitelor este satisfăcătoare, fără

[138] Idem, dosar 39/1932, f. 87-91; 40/1932, f. 113, 114; 42/1932, f. 50-53; Monitorul oficial, nr. 247 din 21 octombrie 1932.

epidemii şi epizootii; paza comunei se face de către doi străjeri, plătiţi de populaţie; pentru terminarea localului de şcoală comuna a prevăzut în buget suma de 29.266 de lei.

La 16 august 1933 este inspectată din nou şi consemnează: „Primăria în acelaşi local, cu chirie, insalubru şi impropriu scopului afectat, fiind în corp cu locuinţa proprietarului", de aceea i-a pus în vedere primarului să caute alt local. De asemenea, s-a cerut să urgenteze lucrările la noul local de şcoală, pentru a fi dat în folosinţă la 15 septembrie[139].

Timpul scurt nu a permis finalizarea localului. La 7 noiembrie 1933, prim-pretorul constată că este „pe terminate" şi în 10 zile se va face recepţia[140].

Legiunea de Jandarmi Argeş face raport la Inspectoratul Regional de Jandarmi Craiova, de care aparţinea, cu privire la incendiile care au avut loc în luna august 1933. La 25 august 1933, Postul de Jandarmi Răteşti raportează Legiunii de Jandarmi Argeş că în comuna Gruiu „s-a incendiat o moară şi o maşină de treerat ale d-lui D-tru Stoiculescu din comuna Gruiu, arzând şi o mare cantitate de ovăz în curs de treerat. Pagubele se ridică la 500.000 lei"[141].

Comuna neavând local pentru primărie a fost nevoită să închirieze unul. În acelaşi timp a luat măsuri de construire a unui local propriu, lucrările începând în anul 1933. În noiembrie 1935, localul a fost terminat şi se compunea dintr-o încăpere („o sală")[142].

Această organizare administrativă a durat până la 20 martie 1938: comunele Căteasca (satele Căteasca, Coşerile, Popeşti), Cireşu (satele Cireşu, Siliştea), Gruiu (Cacaleţii de Jos, Gruiu). Pe baza Legii administrative din 14 august 1938 comunele Gruiu şi Cireşu au fost din nou întrunite, cu denumirea şi reşedinţa în Gruiu. Modificările din ţară au fost aprobate de Ministerul de Interne prin Decizia 2578, din 20 februarie 1939, publicată în M.O. nr. 77/1939.

Local pentru primărie care să corespundă cerinţelor nu avea niciunul dintre sate. La inspecţia pe care o face prim-pretorul comunei Gruiu, la 16 iunie 1939, a discutat cu locuitorii despre necesitatea construirii unui local de primărie care să corespundă cerinţelor[143].

---

[139] Idem, dosar 32/1933, f. 150, 516.
[140] Idem, dosar 33/1933, f. 325.
[141] Idem, dosar 90/1933, f. 15.
[142] Idem, dosar 50/1935, f. 157.
[143] Idem, dosar 23/1939, f. 8.

Locuitorii fiecărui sat pretindeau să se construiască primăria în satul lor, neținând cont decât de interesele locale şi de ambiții. Locuitorii din Gruiu au înaintat petiție în acest sens direct ministrului de Interne, Armand Călinescu, fiind înregistrată la Cabinetul acestuia la 21 iunie 1939, în care arată că nu sunt „contra dispozițiunilor [...] nr. 2578 din 20 februarie 1939", prin care au fost unite cele trei sate (Gruiu, Cireşu şi Siliştea), însă cer ca noul local de primărie să se construiască în satul lor, unde este reşedința comunei. Mai arată că prim-pretorul susține opinia locuitorilor satului Siliştea. În final petiționarii spun că „dacă nu se poate la noi, atunci să ne separăm şi să fim comună separată, formată din cătunele: Gruiu Vechi, Ploeştenii şi noul cătun în formare din căminele de casă ale împroprietăriților, care au fost ataşate la vechiul cătun Cacaleții de Jos", iar satele Cireşu şi Siliştea să alcătuiască altă comună, aşa cum a fost până în 1938. Petiționarii, în număr de 31, sperau să aibă câştig de cauză, având în vedere că primul-ministru îşi avea conacul în satul Ciupa din apropiere.

Prim-pretorul M. N. Pațac susținea să se construiască în satul Siliştea, fiindcă era aşezat în mijlocul comunei. Prin Decizia nr. 13 din 23 iunie 1939, Primăria Gruiu (primar Gh. Stroe Badea, secretar Gh. T. Mihăilescu) a hotărât închirierea unei case particulare în Siliştea, până la construirea noului local.

La 5 octombrie 1939, prim-pretorul face raport la prefect în care arată că el susține a se construi localul în satul Siliştea, deoarece se afla aşezat în mijlocul comunei, iar Gruiu este periferic. Pe 14 octombrie 1939, prefectul răspunde ministrului de Interne că s-a ales satul Siliştea pentru că este aşezat în mijlocul comunei, are „locuitori mai inimoşi [...] şi se oferă a începe localul de primărie [...]. M-am convins că locuitorii din Gruiu sunt cârcotaşi, fac numai reclamații, fără să ajute cu nimic [...]. Dovadă este că primăria stă să cadă, iar şcoala e făcută de Prefectură"[144].

Pretura Dâmbovnic, la 16 ianuarie 1939, a trimis la prefectură o situație privind lucrările care s-au efectuat în comună în campania 1938-1939: o infirmerie, o magazie de lemne, două podețe şi s-a aprovizionat cu pietriş şoseaua județeană Piteşti-Giurgiu şi Căteasca-Buta. De asemenea, s-au plantat în interiorul comunei 1.100 de pruni şi 900 de vişini, iar în exterior 1.500 de salcâmi. Pentru anul 1939 este prevăzută construirea localului de primărie, pentru care s-au consemnat 120.000 de

[144] Idem, dosar 86/1939, f. 28-33, 50-51.

lei. În ceea ce priveşte paza localităților comunei se precizează că se face cu şapte guarzi[145].

Ministerul de Interne, la 3 iunie 1941, informează pe prefect că a primit o jalbă de la locuitorii satelor Cireşu şi Siliştea, prin care cer schimbarea reşedinței comunei de la satul Grui la unul din satele lor. După cercetarea reclamației, la 6 iunie 1941, Pretura Dâmbovnic propune să rămână în satul Grui „aşa după cum este stabilit şi prin Decizia Ministerului Afacerilor Interne din anul 1938”.

La 15 iunie 1941, prefectul răspunde ministerului dând diferite amănunte: localul de primărie din satul Grui este „proprietatea Casei Şcoalelor [...]. şi dat în folosință comunei pentru primărie până la construirea unui local, pentru care comuna deja posedă suma de 150.000 lei”; distanța dintre satele Grui şi Siliştea este de 3 km; în satul Siliştea, „unde Învățătorul şi Preotul cer mutarea reşedinței comunei, nu există local potrivit scopului”[146]. După cum se vede şi prefectul şi pretorul şi-au schimbat opiniile.

Pe 5 august 1941, comuna trimite informații la prefectură în legătură cu asigurarea clădirilor de primărie: localul din Gruiu, „primit prin donație din vechime, fără acte”, are o suprafață de 91 mp, cu două camere, construit în anul 1884, valoarea asigurată fiind de 60.000 de lei. Localul satului Cireşu, cu două camere, 80 mp, construit în anul 1930, este asigurat la 18.000 de lei[147].

Fiecare comună primise recomandarea să înființeze câte un sfat comunal care să răspundă de bunul mers al activității locale din toate punctele de vedere. Astfel că toate „celelalte comisii şi comitete comunale se contopesc în sfatul comunal”. Sfatul comunal al comunei Gruiu a fost alcătuit din: Dumitru Şerbănescu - învățător, Marin D. Popescu - preot, Nicolae Cristea - picher, Velcea Velcescu - comandant P.P. (pregătire premilitară), Gh. B. Cristea - agent sanitar, Badea Ş. Anghel - agent agricol, Ilie I. Badea - agricultor fruntaş, toți din satul Gruiu; Ilie Stoian - preot, Ion St. Burcea - învățător, Marin St. Tudor - agricultor fruntaş, toți din satul Siliştea; Ion Angelescu - preot, Androne Zamfirescu - învățător, Marin Ianculescu - agent de urmărire, Anghel D. Stoian -agricultor fruntaş, toți din satul Cireşu.

---

[145] Idem, dosar 92/1939, f. 4, 41, 43, 63, 66.
[146] Idem, dosar 34/1941, f. 150, 152.
[147] Idem, dosar 45/1941, f. 43.

Primar al comunei era Nicolae N. Sima, agricultor, cu 5 clase primare, care n-a făcut parte din partide politice; secretar era Nicolae Gh. Popescu, o clasă secundară, iar casier Gh. M. Negoescu, 5 clase primare[148].

Nemulțumirea locuitorilor privind alcătuirea comunelor şi stabilirea reşedinței a continuat. Pe baza ordinului Ministerului Afacerilor Interne, nr. 40928, din 26 ianuarie 1942, pentru punerea în aplicare a Decretului-Lege nr, 228 din 24 ianuarie 1942, publicat în M.O. nr. 20, din 24 ianuarie 1942, pentru modificarea art. 4 din Legea administrativă, Prefectura Județului Argeş a emis Decizia nr. 2022, din 9 februarie 1942: „Reşedința comunei Gruiu se mută din satul Gruiu în satul Siliştea care este situat în mijlocul comunei". La motivație se arată: satul Cacaleții de Jos se află la 500 m de Siliştea, satul Cireşu la 3 km, satul Gruiu la 2 km.

Dar locuitorii satului Cireşu şi-au arătat nemulțumirea prin reclamația către minister, făcută în luna mai 1942, cerând ca reşedința să fie în satul lor, care să formeze comună separată, împreună cu satul Siliştea. În urma cercetării reclamației, pretorul raportează prefectului, la 7 iulie 1942, arătând că cererea „este neîntemeiată şi este pornită numai din ambițiunea câtorva locuitori care, cu 4-5 luni înainte, făceau reclamațiuni în sensul că reşedința comunei Gruiu să fie mutată la Siliştea". Mai departe arată: „Susținem că satul Siliştea este mai indicat să fie reşedință, întrucât este mai aspectuos, atât prin instituțiile sale, o biserică cu un stil arhitectonic deosebit, o şcoală de asemenea impunătoare prin construcție, cât şi prin întreținere. În ce priveşte localul de primărie, care este o casă particulară, este corespunzător şi nu este nicio sarcină pentru comună, întrucât nu se plăteşte nicio chirie, proprietarul consimțind s-o ofere gratuit până la construcția localului propriu care este în curs de pregătire, comuna având un loc propriu, unde urmează a se clădi primăria şi căminul cultural".

Pretorul mai completează că prin „raportul nostru 471/1942 am opinat ca din fosta comună Gruiu să se formeze două comune": Gruiu, din satele Gruiu şi Cacaleții de Jos, cu reşedința în primul, şi Siliştea, din satele Cireşu şi Siliştea, cu reşedința în ultimul. Cu decizia 4840/1942 Prefectura Argeş a aprobat ca fosta comună Gruiu să fie despărțită în două comune: Gruiu (satele Cacaleții de Jos şi Gruiu, unde să fie şi reşedința) şi Siliştea (satele Siliştea şi Cireşu, cu reşedința în primul):

---

148 Idem, dosar 126/1941, f. 1-8.

„Această modificare a fost făcută cu asentimentul tuturor locuitorilor din fosta comună Gruiu”[149].

Comuna a trebuit să ia măsuri pentru construirea unui local de primărie nou, deoarece „vechea primărie, din cauza cutremurului din 1940, a fost grav avariată, din care cauză a fost dărâmată pentru a nu periclita viața oamenilor, până la fundație”. Astfel, s-a întocmit deviz şi proiect „identic cu cel vechi”. Pentru realizarea clădirii comuna „aduce gratuit nisipul şi pietrişul. Devizul s-a ridicat la suma de 1.600.000 de lei şi s-a hotărât să se construiască „pe cale de regie”.

În perioada august 1943 şi iunie 1944 s-au procurat următoarele materiale: cărămidă, cherestea, țiglă, duşumele de brad, jgheaburi, burlane, lemn pentru tâmplărie. Noua clădire urma să adăpostească primăria şi căminul cultural. În vara anului 1944, clădirea a fost terminată, astfel că s-au cumpărat alimente(brânză, zahăr, orez, boia) în vederea inaugurării localului[150]. La 17 aprilie 1948, pretorul plasei a vizitat comuna „de categoria a II-a care este încadrată cu un singur funcționar comunal, consemnând în procesul-verbal, printre altele: localul curat, „însă neornamentat cu tablourile membrilor guvernului”, lipsindu-i magazia de lemne şi closetul; s-au strâns materiale pentru construirea unui pod peste apa Neajlov şi se repară altul; fântânile publice nu sunt curate, de aceea trebuie împrejmuite şi pus pietriş împrejur; localul şcolii se prezintă bine, căminul cultural are o sală în imobilul primăriei; să se folosească zilele de prestație pentru întreținerea drumurilor şi podurilor[151].

Pentru aplicarea noii reforme administrative (vezi comuna Căteasca) s-au întocmit fişe, în anul 1948, pentru fiecare comună existentă, în care s-au menționat diferite date, dar şi propuneri pentru viitor: comuna are 969 de suflete (788 în satul Gruiu şi 181 în Gruieşti[152]); satul Gruieşti se află la 2 km de satul de reşedință al comunei; comuna are 1705 ha teren; are o moară țărănească; venitul ordinar se ridică la suma de 188.125 de lei (180.000 de la satul Gruiu şi 8.125 lei de la Gruieşti). Propunerea pentru viitor este să se desființeze şi să se alipească la comuna Siliştea, care este şi reşedință[153].

---

149 Idem, dosar 41/1942, f. 23; 42/1942, f. 9-12.
150 ANSJA, fond Primăria Gruiu, dosar 1/1943, f. 486, 572, 593.
151 Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 74/1948, f. 109.
152 Denumire nou apărută; dispare denumirea Cacaleții de Jos.
153 ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 92/1948, f. 16-18.

Propunerea făcută pentru desfiinţarea comunei a făcut ca după anul 1948 neglijenţa pentru păstrarea documentelor să fie mai accentuată. Astfel că informaţiile sunt sporadice: la 5 aprilie 1950 Comitetul Provizoriu al Comunei Siliştea „provoacă la întrecere socialistă în campania de însămânţări Comitetul Provizoriu al comunei Gruiu”; la 10 mai 1950 Comitetul Provizoriu al comunei Gruiu (Florea I. R. Gheorghe - preşedinte), Marin Păuna - delegatul D.C.A. şi C-tin M. Alexe - agent veterinar al comunei Gruiu, au încheiat proces-verbal, fiindcă s-a „procedat [...] la sacrificarea şi jupuirea câinilor în număr de 57”. În aceeaşi zi s-a încheiat proces-verbal cu ocazia verificării unor „mijloace agricole în stare de funcţionare”: „o maşină (locomobilă), 10 secerători simple, o batoză şi locomobilă, o batoză pe treier”. De asemenea, preşedintele Comitetului Provizoriu comunal şi agentul agricol au verificat pe teren starea culturilor, dar şi activitatea şefilor de tarlale[154].

Tot în anul 1950 primăria a transmis Comitetului Provizoriu al Preturii Plasei Rociu următoarele date: comuna dispune de 150 ha izlaz, şcoala elementară comunală posedă 5 ha teren arabil, la fel şi biserica, iar pentru sport şi tir se rezervase suprafaţa de 3, 50 ha[155].

Din documentele care s-au păstrat s-a putut întocmi listă cu primarii, notarii și secretarii comunei, dar incompletă.

Primari	**Notari**	**Secretari**
Stan Stanciu 1865		P. Popescu 1865
Constantin Popescu 1894	N. Stănciulescu 1894	
Steru Ionescu 1909		
M. Alecsescu 1919		
Alexe Anghel 1925	N. Georgescu 1925-1938	Marin Ianculescu 1925
D-tru B. Popescu 1932-1935		
C. B. Ghiță 1938	Ion Fl. S. Gheorghe 1938	
C-tin C. Gardin 1941	Stoica Lăceanu 1941	A. Popescu 1941
Nicolae N. Sima 1942	Ion Șerban 1942-1944	Nic. Gh. Popescu 1942-1948
Gh. M. Negoescu 1942-1944	Gh. F. Ion 1944-1945	
D-tru B. Popescu 1944		
Gh. I. Costache 1945-1946	Marin Popa 1945-1946	
D-tru Marinescu 1947-1948	Boris P. Birman 1947-1948	
Vasile Ștefan 1948		
Florea I. R. Gheorghe 1949-1950		Gh. B. Dragomir 1949-1950

[154] Idem, fond Primăria Gruiu, dosar 1/1950, f. 3, 22, 93, 172.
[155] Idem, dosar 2/1950, f. 12.

Primăria Comunei Cireşu

Legea de unificare administrativă din anul 1925 a adus modificări şi în alcătuirea comunelor plasei Dâmbovnic (fiindcă reşedinţa plasei era la Teiu, uneori plasa este menţionată cu acest nume), astfel, începând cu 1 ianuarie 1926, satele Cireşu şi Siliştea se separă de celelalte sate ale comunei Gruiu, formând comună aparte, cu denumirea Cireşu şi cu reşedinţa la Siliştea. Separarea s-a produs în urma petiţiei trimisă Prefecturii Argeş de către „locuitorii din comuna Gruiu", prin care cereau „a se înfiinţa comune noi" în felul următor: satele Cacaleţii de Jos şi Gruiu să formeze o comună, cu denumirea Gruiu şi reşedinţa aici, iar satele Cireşu şi Cacaleţii de Sus (Siliştea) să formeze altă comună, cu denumirea Cireşu, iar reşedinţa să fie în Siliştea[156].

În urma aplicării Legii de organizare administrativă din anul 1929 comuna Cireşu a devenit sat al comunei rurale Oarja (comuna de centru), legea intrând în vigoare la 30 ianuarie 1930[157]. Acum se numea „Unitatea Administrativă satul Cireşu, comuna rurală Oarja", condusă de un consiliu sătesc, având primar sătesc pe Anghel D. Stoian şi secretar sătesc pe Gh. T. Mihăilescu, apoi pe Fratea F. Ionescu. Din această unitate administrativă făcea parte şi Siliştea.

Fiind inspectată de pretorul plasei Dâmbovnic, în trimestrul II al anului 1930, se constată că „la primăria satului Cireşu, pendinte de comuna rurală Oarja, secretarul primăriei - Gh. T. Mihăilescu - n-a ţinut lucrările la corent"; acesta era şi casier al satului[158]. Iar la inspecţia din 1 octombrie 1930 menţionează că paza de zi şi de noapte „nu se face deloc, fiind numai un guard".

Comuna rurală Oarja transmite prefecturii, la 16 aprilie 1930, situaţia averii Primăriei Satului Cireşu:

- registrele de stare civilă pe anii 1834-1907; 1926-1930;
- 2 tablouri cu familia regală;
- tablou cu guvernul lui Iuliu Maniu;
- dulap pentru arhivă;
- 2 scaune cu rezemătoare;
- scaun lung;

[156] ANDJA, fond Prefectura Argeş, dosar 37/1923, f. 6; 107/1923, f. 61, 65.
[157] *Monitorul oficial* nr. 170, partea I, din 3 august 1929.
[158] ANDJA, fond Prefectura Argeş, dosar 24/1930, f. 65.

- masă pentru cancelarie cu două sertare;
- 2 ştampile pentru votare;
- ştampilă de bronz pentru tuş;
- idem pentru ceară;
- urnă pentru votare;
- călimară.;
- cruce;
- lampă;
- cofă pentru apă;
- cutie poştală pentru scrisori;
- tricolor;
- aparat telefonic;
- legi, regulamente;
- şcoală cu două săli, construită din lemn, acoperită cu şiţă, teren de 200 mp, împroprietărită cu 5 ha pământ arabil, din moşia Ion Velcescu;
- biserică parohială, din zid, acoperită cu şiţă, teren 250 mp, împroprietărită cu 5 ha teren arabil, în moşia Ion Velcescu, cimitir de 250 mp, împrejmuit cu ulucă[159].

La 14 iulie 1931 inventarul este completat:

- localul primăriei, construit din lemn şi zid, acoperit cu şiţă, compus din două camere şi un antreu, 416 mp teren[160].

Legea dovedindu-şi ineficienţa s-a renunţat la prevederile ei, revenindu-se la starea anterioară (Vezi Primăria Gruiu).

La 16 iunie 1933, prim-pretorul plasei a inspectat comuna Cireşu şi a consemnat în procesul-verbal de control următoarele: primarul Gheorghe Stroe Badea şi secretarul N. Georgescu se află la post; epidemii şi epizootii nu sunt; paza comunei se face cu doi străjeri, plătiţi de populaţie; drumurile sunt circulabile; cele două şcoli sunt întreţinute bine; la fel şi biserica; se va căuta un teren pentru a fi scos cimitirul din curtea bisericii. Despre localul de primărie menţionează că nu i se cunoaşte proprietarul (comuna, ori banca populară sau particular), deşi o parte din clădire a fost construită prin contribuţia locuitorilor[161].

La inspecţia din 11 decembrie 1935, prim-pretorul menţionează în procesul-verbal de control că din lipsă de fonduri paza în comună nu se face, dar s-a realizat instalarea liniei telefonice; primarul Ion Nae

[159] Idem, dosar 72/1930, f. 132.
[160] Idem, dosar 93/1931, f. 403.
[161] Idem, dosar 32/1933, f. 178.

Gheorghe şi notarul N. Georgescu erau prezenţi la post[162]. Tot din lipsă de fonduri primăriile comunelor Cireşu şi Gruiu au angajat pe acelaşi notar, N. Georgescu.

Potrivit Legii Administrative din 14 august 1938 comuna Cireşu s-a desfiinţat, fiind unită cu Gruiu (Vezi Primăria Gruiu).

Alte interese locale şi reclamaţii au făcut ca satul Cireşu să se dezlipească de Siliştea, formând comună separată, prin decizia nr. 3835 din 16 august 1945 a Prefecturii Argeş[163], însă în anul 1948 s-a propus să fie alipită la comuna Siliştea.

La 25 martie 1948, pretorul a inspectat comuna Cireşu şi a consemnat în procesul-verbal de control următoarele: deţine 25 ha de izlaz; drumurile sunt practicabile, bine întreţinute; cursurile de alfabetizare funcţionează; biserica este foarte bine întreţinută, iar cimitirul este împrejmuit; starea sanitară umană şi veterinară este bună; să se facă cimitir sec pentru animale moarte; fântânile publice să fie împrejmuite pentru a nu fi adăpate vitele din ciutura acestora; căminul cultural funcţionează în şcoală şi activează[164].

Noul pretor al plasei Rociu, la 24 mai 1948, inspectează comuna şi menţionează în procesul-verbal de control: localul de primărie este necorespunzător, este al Băncii Populare locale, „construit după sistemul locuinţelor săteşti", fiind folosit doar un singur birou pentru secretar-casier; a cerut să fie amenajată şi cealaltă încăpere pentru notar; are mobilier nou; cu zile de prestaţie s-au cărat 380 mc pietriş pe drumul Zeama Rece - Cireşu şi s-au desfundat 4500 ml şanţuri; cooperativa locală funcţionează foarte bine; cărţile bibliotecii comunale nu sunt inventariate[165].

În vederea aplicării noii reforme administrative s-au întocmit fişe ale comunelor existente şi s-au făcut propuneri pentru viitor. Despre comuna Cireşu s-au transmis către pretură următoarele date: comuna este înfiinţată în anul 1945, fiind dezlipită de la comuna Siliştea, cu decizia 3835/1945; are 774 de suflete; deţine o suprafaţă de 480 ha; venitul ordinar se ridică la 172.225 de lei; în comună există o moară ţărănească. Pentru viitor se propune a se desfiinţa, realipindu-se la comuna Siliştea[166].

---

[162] Idem, dosar 15/1936, f. 3.
[163] Idem, dosar 387/1945, f. 4.
[164] Idem, dosar 74/1948, f. 36.
[165] Idem, dosar 74/ 1948, f. 163.
[166] Idem, dosar 92/1948, f. 14-16.

La 6 decembrie 1948 Comitetul Provizoriu comunal a prezentat planul de lucru pentru anul următor, pe diferite capitole:

În domeniul edilitar trebuia să se întocmească documentația necesară pentru construirea unui local de primărie cu fonduri de la stat, lucrarea „urmând a se executa în 1950”.

În domeniul cultural s-au prevăzut activități în cadrul Căminului Cultural: două serbări cu piese de teatru, monologuri, recitări, coruri şi două şezători cu diferite programe; se vor forma „echipe de cetitori care vor îndruma pe locuitori să cetească, mai ales în colectiv”.

În domeniul sportiv s-au luat măsuri pentru amenajarea unui teren de sport, procurarea de mingi şi înființarea unei echipe de oină care „va da concurs cu satele vecine”, organizarea a două şezători „cu programe sportive în teren”.

În domeniul administrativ s-a luat inițiativa ca „elevii şi interniştii”, împreună cu administrația locală să construiască un pod pe şoseaua comunală Oarja-Gruiu, în punctul Gărdeasca, şi trei podişti în cuprinsul comunei.

Comitetul Provizoriu al Plasei Rociu, la 15 august 1949, a trimis circulară la comune pentru a se executa „imediat următoarele sarcini în vederea zilei de 23 August:

1. Se va confecționa o firmă cu noua denumire a comitetului provizoriu;

2. Se vor procura 2 drapele roşii şi 1 tricolor în condițiuni bune;

3. Se vor procura tablourile celor 4 dascăli ‹Karl Marx, Friedrich Engels, Vladimir Ilici Lenin, Iosif Vissarionovici Stalin› şi ale membrilor Comitetului Central al P.M.R.;

4. Se vor confecționa diferite lozinci şi veți înființa sau amenaja gazete de stradă”.

Drapelele urmau să fie achitate de către primării, iar fondurile necesare procurate prin „orice mijloace posibile, chiar şi la o colectă între salariați şi oameni înstăriți”.

Primăriile erau avertizate că „în executarea acestor dispozițiuni nu se admite nicio scuză şi orice desinteresare va fi aspru pedepsită”.

Toate instituțiile erau obligate să-şi întocmească planuri de muncă lunare, trimestriale, semestriale şi anuale, apoi să raporteze îndeplinirea acestora. De exemplu, la finele lunii decembrie 1949, Comitetul Provizoriu al Comunei Cireşu a prezentat raport de activitate pe luna menționată. La „resortul învățământ şi cultură” se arată că şcoala cu ciclul

întâi a funcționat normal; satul a fost împărțit în patru sectoare pentru desfășurarea cursurilor de alfabetizare; pe linie culturală s-au ținut trei șezători; secția agricolă a lucrat mai puțin din cauza timpului nefavorabil; secția economico-financiară a aprovizionat populația, prin intermediul cooperativei locale, cu cele necesare, dar se simte lipsa petrolului; resortul sanitar a raportat că nu sunt boli contagioase la populație și animale[167].

În anul 1950 Comitetul Provizoriu comunal, la cererea Preturii Rociu, a întocmit tabel de „comercianții și profesioniștii" aflați în Cireșu:

- Cooperativa de consum Cireșu - cooperativă;
- avocat Constantin Stănescu - moară;
- Marin Grigore - cazan;
- Stoica Stănescu - cazan;
- Stroe M. Tănase - cazan;
- Mihai C. Popescu - cazan;
- Marin A. Marin - cazan;
- Dumitru P. Stănică - cazan.

A întocmit și un tabel cu chiaburii comunei:

Numele și prenumele	**Câte vite trăgătoare posedă**	**Suprafața agricolă ce posedă**	**Ce politică a făcut**
Radu V. Zidaru	2 vite	46, 54 ha	PNL
Nicolae Stanciu, înv.	-	19,39	Simpatizant legionar
Ion Dinu, preot	1 cal	19,26	PNȚ
Marin D. Chiriță	2 vite	15,85	-
Constantin Popescu	2 vite	17,22	Simpatizant legionar
Mihai Popescu	2 vite	12,75 și cazan	PNL
Grecu Buican	2 vite	22,50	-
Gheorghe Angelescu	2 vite	12,02	-
Constantin Stănescu	-	4, 10 ha și moară	PNL
Tănase Dragomir	2 vite	14, 24 ha	-
Col. Radu Florea	-	15 ha	PNL

[167] ANDJA, fond Primăria Cireșu, dosar 3/1949, f. 28, 29, 50, 74, 75.

Toți locuitorii satelor erau constrânşi de către administrația locală, condusă şi dirijată de organele P.M.R., să cultive anumite suprafețe de teren şi să efectueze lucrările agricole după cum hotăra „comisia de însămânțări" locală. La 24 martie 1950, Comitetul Provizoriu al Comunei Cireşu înaintează adresă la Postul de Miliție Căteasca în care îi cere să întocmească „actele de sabotaj" locuitorilor: Nicolae Stanciu, Marin D. Chiriță, preot Ion Dinu, Radu V. Zidaru, Sandu M. Dinoci, Mihai C. Popescu, Martin Buican, fiindcă nu însămânțaseră anumite suprafețe de teren cu borceag, lucernă, ceapă, ori nu stropiseră pomii aşa „cum fuseseră programați"[168].

Politica sovieticilor începuse să fie implementată în toate domeniile prin intermediul comuniștilor şi adepților politicii acestora.

Din documentele care s-au păstrat s-a alcătuit lista incompletă a primarilor, notarilor și secretarilor primăriei, însă incompletă.

Primari	**Notari**	**Secretari**
Anghel D. Stoian (1929-1931)		Gh. T. Mihăilescu (1929-1930)
Gh. Stroe Badea (1932-1934)		Fratea F. Ionescu (1930)
Ion Nae Gheorghe (1935-1937)	N. Georgescu (1933-1935)	
N. N. Sima (1938)	Ion Fl. S. Gheorghe (1938)	
Tănase I. Dragomir (1945-1947)	Gh. I. Popescu, girant (1945-1946)	Gh. T. Mihăilescu (1945-1948)
	Nic. Orjacovschi (1946-1947)	
	Marin T. Popa (1947)	
	Boris Birman, girant (1947)	
Ion T. Udrea (1948-1949)		Nic. Epure (1949-1950)
	Ion Cerşanu (1948)	
	Gh. Ion (1948)	Ştefan Buiculescu (1950)
Andrei Marin (1949-1950)		Marin T. Popa (1950)
		Grigore T. Constantin (1950)

[168] Idem, dosar 2/1950, f. 15, 16, 234.

Primăria Comunei Siliştea (Cacaleţii de Sus)

În tabela întocmită în anul 1861 cu oraşele, târgurile şi satele din judeţul Argeş, plasa Găleşeşti, satul Cacaleţii de Sus este menţionat ca având 119 case, în care locuiau 128 de familii, iar satul Cireşu era format din 90 de case, în care locuiau 94 de familii[169]. După Legea administrativă din anul 1864 comuna Cacaleţii de Sus a fost alcătuită din satele Cacaleţii de Sus şi Cireşu, amândouă însumând 200 de case, în care locuiau 208 familii[170]. Este de precizat faptul că aceste două sate (cătune) „din vechime" s-au mai numit şi Silişte. Primul primar al comunei, după cum rezultă din registrele de stare civilă, a fost Dumitraşcu, fiul deaconului Stan, iar secretar a fost Gh. Marin.

Dicţionarul topografic şi statistic al României consemnează, pe baza datelor de la 1 ianuarie 1871, existenţa comunei Cacaleţii de Sus care, împreună cu Cireşu, totaliza 860 de suflete, iar denumirea veche a fost Silişte[171]. În anul 1875 făcea parte din comuna Stănislăveşti, alcătuită din satele: Cacaleţii de Sus, Cireşu, Stănislăveşti şi Oarja[172], organizare care a durat puţin.

Marele dicţionar geografic al României menţionează în anul 1898 existenţa comunei Cacaleţi-Cireşu, formată din satele Cacaleţii de Sus şi Cireşu, aflată în apropierea râului Neajlov, la distanţa de 25 km de comuna Costeşti, reşedinţa Subprefecturii Găleşeşti, şi 36 km de Piteşti. Cele două sate totalizau 194 de familii, dintre care cinci de ţigani, având în total 824 de suflete: Cireşu avea 110 familii şi 340 de suflete, iar Cacaleţii de Sus 84 de familii, cu 240 de suflete[173]. În fiecare sat exista câte o biserică: în Cireşu era Cuvioasa Paraschiva, la care slujeau un popă şi un cântăreţ; Sfânta Paraschiva, în Cacaleţii de Sus, la care slujeau un popă şi un cântăreţ. Pentru ambele sate exista o şcoală primară în satul Cireşu.

---

169 *Indicele communeloru oraşiane şi rurale din Muntenia,* publicat de Officiulu Statisticu, Bucureşti, Imprimeria Statului „Sf. Sava şi Nifon", 1861.

170 Ministerulu de Interne, Agricultură şi Lucrări Publice, Serviciul Statisticu, *Indicele communeloru României după noua organizare a legei comunale*, Bucureşti, Imprimeria Statului, 1865.

171 Dimitrie Frunzescu, *Dicţionaru topograficu şi statisticu alu României*, Bucureşti, 1872.

172 ANIC, fond MCIP, dosar 94/1875, f. 32^v.

173 Adunate sufletele celor două sate fac 580 şi nu 824 cât arată textul dicţionarului.

Bugetul pe anul 1882-1883 era de 1580, 48 de lei[174] la venituri şi 1964 la cheltuieli. Se mai precizează că după o publicaţie din anul 1877 comuna avea 203 de contribuabili, iar bugetul avea la venituri 1.890 de lei şi la cheltuieli 1.738 de lei[175].

În anul 1890, comuna Cacaleţi-Cireşu (reşedinţa la Cireşu), din plasa Găleşeşti, cu reşedinţa la Rociu, avea 272 de contribuabili: 124 la Cacaleţi şi 148 la Cireşu[176].

Pe anul 1898 comuna Cacaleţi-Cireşu (plasa Cotmeana-Găleşeşti) a avut 2.045,85 de lei la venituri şi 2.010,70 lei la cheltuieli[177].

Prin Legea administrativă din anul 1908 comuna Cacaleţi-Cireşu a fost desfiinţată şi înglobată în comuna Gruiu, dar reşedinţa se păstra în satul Cacaleţii de Sus[178]. Potrivit Legii pentru unificare administrativă din anul 1925, satele Cireşu şi Siliştea au format din nou comună separată, sub numele de Cireşu, reşedinţa fiind tot la Siliştea (Cacaleţii de Sus), începând cu 1 ianuarie 1926[179].

Legea administrativă din anul 1929, intrată în vigoare cu 1 ianuarie 1930, a transformat satele în unităţi administrative. Satul Siliştea, care făcea parte din comuna Cireşu, a devenit o astfel de unitate administrativă, condusă de un sfat sătesc, la fel şi Cireşu şi aparţineau de comuna de centru Oarja.

La 8 mai şi 9 octombrie 1930 a fost inspectată „Primăria satului Siliştea" de către pretorul plasei, când a consemnat în procesul-verbal de inspecţie câteva aspecte: starea sanitară a locuitorilor şi vitelor este satisfăcătoare; n-au bântuit epidemii şi epizootii; spiritele liniştite; starea drumurilor bună; registrele şi arhiva ţinute în ordine; actele de stare civilă ţinute conform regulamentului; legea poliţiei locale se aplică; paza de zi şi de noapte se face cu un singur străjer[180].

---

[174] Suma la venituri credem că este greşită, trebuia să fie mai mare decât cheltuielile.

[175] George Ioan Lahovari, general C. I. Brătianu şi Grigore Tocilescu …, vol. II, p. 138, 139, 439.

[176] I. P. Comăneanu, *Espunerea situaţiunei generale a judeţului Argeş, presentată Consiliului Comunal la deschiderea sesiunii ordinare a anului 1890*, Tipografia Gheorghe Poppescu, 1900, p. 1-65.

[177] Prefect M. Manolescu, *Raport asupra stărei generale financiare, economice şi administrative a judeţului Argeş şi comunelor din circumscripţia sa pe 1898*, Piteşti, Tipografia şi legătoria de cărţi H. Rădulescu, p. 1-29.

[178] *Monitorul oficial*, nr. 22 din 29 aprilie-12 mai 1908.

[179] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 37/1923, f. 6; 107/1923, f. 61, 65.

[180] Idem, dosar 24/1930, f. 90; 26/1930, f. 41.

Comuna rurală Oarja transmite Prefecturii, la 16 aprilie 1930, raport cu privire la averea ce deținea satul Siliştea:

- tablou cu prințul Carol;
- dulap arhivă;
- scaun cu răzimătoare;
- masă cancelarie;
- şcoală din zid, acoperită cu şiță, cu teren de 250 m.p., împroprietărită cu 5 ha în moşia Gruiu-Furdueşti;
- biserică de zid, învelită cu tablă, teren 1050 m.p. şi mobilier, împroprietărită cu 5 ha teren arabil, în moşia Ion Velcescu, teren pentru cimitir de 2500 m.p., împrejmuit[181].

Comunele rurale constituite prin legea din 1929 şi-au dovedit ineficiența, astfel că, începând cu 1 august 1931 acestea se desființează şi se revine la situația anterioară (vezi Primăria Gruiu).

Cu decizia Prefecturii Argeş, nr. 4840/1942, Siliştea devine comună, împreună cu satul Cireşu (vezi Primăria Gruiu). Această alcătuire a durat numai până în anul 1945 august 16, când Cireşu devine comună separată, ca urmare a plângerii locuitorilor satului.

La 25 mai 1948, pretorul a inspectat comuna Siliştea, când a menționat în procesul-verbal de control că localul de primărie este neîncăpător: „Căminul Cultural a cedat prin donație primăriei camerele terminate definitiv, precum şi terenul din față"; propune primăriei să mai ceară încă o încăpere, „pe care o va tencui" în care să fie instalat notarul. Alte aspecte menționate în procesul-verbal: situația sanitară umană şi veterinară este bună, medicii vizitează comuna regulat; cere ca fântânile să fie împrejmuite şi să se pună „apărătoare la găleți" pentru a nu se adăpa vitele direct din ele; cimitirul uman este îngrijit şi împrejmuit, dar lipseşte puțul sec pentru animale moarte; mai multe zile de prestație au fost folosite pentru întreținerea drumurilor[182].

În anul 1947, la solicitarea prefecturii, Pretura Rociu a întocmit o listă cu cei ce doreau să fie împroprietăriți în județul Făgăraş, făcându-se precizarea ca solicitanții să fie „buni gospodari şi harnici". Astfel au solicitat: Ion I. Costache din comuna Gruiu, C-tin Stanciu din comuna Siliştea; din comuna Cireşu n-a solicitat nimeni. Lista următoare întocmită de pretură cuprinde pe: Ion I. Costache, Gheorghe St. Neacşu şi C-tin Chiran din comuna Gruiu, iar din comuna Siliştea pe Grigore D.

---

[181] Idem, dosar 72/1930, f. 137.
[182] Idem, dosar 74/1948, f. 15, 34.

Stanciu. Din comuna Cireşu nici de data aceasta nu cuprinde pe nimeni[183]. Dacă aceştia s-au dus în judeţul Făgăraş documentele nu precizează.

La 12 august 1949, Comitetul Provizoriu al Comunei Siliştea trimite adresă Comitetului Provizoriu al Comunei Cireşu prin care îi face cunoscut că „în cinstea zilei de 23 august 1949 v-am provocat la întreceri socialiste în campania de treer, dezmiriştiri, disciplină în muncă, punctualitate la serviciu, economie de materiale, pavoazare, gazeta de perete şi de stradă, ora de educaţie şi ridicarea nivelului politic, cultural şi ideologic”[184]. Cine ţinea evidenţa rezultatelor „întrecerii socialiste”? Şi mai ales cine cuantifica rezultatele? Ca să nu mai vorbim cum s-o fi comensurat „nivelul politic, cultural şi ideologic”?! Cât formalism!!

Prin noua lege administrativă, pusă în aplicare la finele anului 1950, plasele şi judeţele au fost desfiinţate şi înlocuite de raioane şi regiuni, conduse de sfaturi populare raionale, regionale şi comunale. Cele trei comune (Gruiu, Cireşu şi Siliştea) au format una singură, cu numele Siliştea, reşedinţa fiind în acest sat. Comunele Căteasca şi Siliştea au fost arondate raionului Topoloveni, regiunea Piteşti.

Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Comunei Siliştea, la 12 august 1953, a încheiat un proces-verbal prin care s-au luat în discuţie cererile unor locuitori ai comunei de a fi scoşi de la categoria chiaburi:

1. C-tin M. Alexe a donat cu H.C.M. 308 suprafaţa de 11,20 ha, arabil, pe care a muncit-o cu familia şi nu a folosit muncă străină; nu are alte mijloace de exploatare; serviciul de agent veterinar l-a făcut conştiincios. Concluzia: „suntem de acord cu scoaterea de la categoria chiaburi”.

2. Preot Ilie Gh. Stoian a predat cu H.C.M. 308 suprafaţa de 15,18 ha teren care în trecut a fost lucrat „în dijmă”. Concluzia: „nu suntem de acord cu scoaterea de la categoria chiabur”.

3. Dincă D. Dumitru are 7,04 ha teren, pe care l-a lucrat singur; nu a avut maşină de treer, nici cazan de ţuică, nici vite trăgătoare; nu a făcut „niciun fel de exploatare”. Concluzia: „suntem de acord cu scoaterea de la categoria chiabur”[185].

Secţia Agricolă a Sfatului Popular al Raionului Topoloveni a delegat pe tehnicianul agronom Gh. Trofin să meargă la comuna Siliştea

[183] Idem, dosar 70/1947, f. 15, 63.
[184] ANSJA, fond Primăria Cireşu, dosar 3/1949, f. 49.
[185] Idem, fond Primăria Siliştea, dosar 1/1952, f. 85.

pentru a dezbate cu salariații comunei probleme legate de gospodăria colectivă şi întovărăşirea din satul Cireşu. La 13 februarie 1954, tehnicianul agronom a încheiat proces-verbal în care arată recomandările ce a făcut salariaților pentru a se înscrie în G.A.C[186].

La 24 martie 1954, Comitetul Executiv al Sfatului Popular a prezentat o dare de seamă privind „transformarea socialistă a agriculturii" din comuna Siliştea. Se dau diferite date despre G.A.C., concluzionându-se că membrii G.A.C. „o duc bine", pentru că „au luat produse foarte multe". La capitolul „lipsuri" se arată că nu a crescut numărul de cereri pentru intrare în G.A.C. sau în întovărăşire: „din toamna anului 1952, când s-a pornit la crearea întovărăşirii tip T.O.Z. Cireşu, doar 14 cereri s-au primit". Mulți au participat la discuții, punându-şi „în cap cenuşă" că nu au făcut tot ce trebuia ca întovărăşirea din satul Cireşu să-şi mărească numărul de membri, că nici salariații Sfatului Popular nu au făcut cereri de înscriere în GAC sau întovărăşire[187].

Medicul veterinar de la Circa Veterinară Căteasca a inspectat comuna Siliştea, încheind proces-verbal, la 2 martie 1954, de cele constatate: îngrijitorul de la stațiunea de montă din satul Gruiu era lipsă şi nu-şi făcea datoria, deoarece taurul era neîngrijit, iar vierii extrem de slabi; la stațiunea de montă din satul Cireşu reproducătorii au fost găsiți în stare mediocră. La 20 martie 1954, medicul veterinar Gh. Ramba a inspectat satul Siliştea şi a constatat că un berbec țigău dintre reproducători, deşi avea numai trei ani, era complet orb. La 27 martie 1954 a făcut inventarul zootehnic al Sfatului Popular Siliştea: 5 tauri în stare mediocră de întreținere, 42 de berbeci, în aceeaşi stare, unii având râie, 4 vieri în stare mijlocie de întreținere. Precizează că nu se administrează uruială nici la tauri, nici la berbeci. Agentul veterinar, Marin Predescu, este criticat că nu se ocupă serios de reproducători.

Inginerul zootehnist Nicolae Ciornei a inspectat grajdurile comunale din Cireşu şi Gruiu, la 18 mai 1954, când a făcut şi expertiza reproducătorilor stabilind că trei din cei cinci tauri pot continua monta, şi doi vieri din cei patru existenți.

Medicul veterinar şi inginerul zootehnist, la 29 mai 1954, au inspectat grajdurile comunale şi reproducătorii şi au constatat că locuitorii comunei Siliştea nu folosesc armăsarul de stat de la comuna Căteasca, de aceea au cerut organelor locale să someze pe proprietarii celor 29 de iepe

[186] Idem, dosar 6/1954, f. 1.
[187] Idem, dosar 2/1954, f. 5-8.

să nu mai folosească armăsari neautorizați. De altfel masculii cetățenilor care nu erau buni pentru montă au fost castrați.

Comuna a fost inspectată, la 1 iulie 1954, de P. Bambuleac, inginer agronom de la Secția Agricolă a Raionului Topoloveni, care a verificat maşinile de treier (două batoze) şi a constatat că „locomobila locuitorului Popescu Neculae din Teiu şi a locuitorului Badea Ilie din comuna Siliştea nu sunt reparate”. De aceea a cerut Comitetului Executiv al Sfatului Popular din comuna Siliştea „să-i oblige pe cei doi” să le repare în termen de două zile.

În perioada 23-26 ianuarie 1955 a fost trimis în comuna Siliştea zootehnistul şef Iacob Ion de la Sfatul Popular al Raionului Topoloveni „în problema întăririi organizatorico-economic” şi a verificat toate aspectele care-i stăteau în atribuții. În procesul-verbal încheiat arată că s-au ținut cursuri zootehnice doar la Căminul Cultural Siliştea; la Stațiunea de montă Gruiu a găsit trei tauri slab întreținuți şi doi vieri, mijlociu întreținuți. Mai constată slaba aprovizionare a Cooperativei de Consum, mai ales cu fier, formol, unelte agricole, cărbuni.

La 15 decembrie 1956, medicul veterinar, Marin Băjan, a declarat epizootie de scabie ovină în satul Gruiu. Apoi masculii care nu au fost autorizați pentru montă, proprietate individuală, au fost castrați.

Rezultatele nu erau prea bune în domeniul zootehniei datorită raselor slabe, dar şi fluctuației personalului de specialitate. În anul 1957 la Circa Veterinară Căteasca era încadrat Gh. Cotta, după Marin Băjan, care în 1955 îl înlocuise pe Gh. Ramba[188].

Comitetul Executiv al Sfatului Popular comunal se întrunea săptămânal şi se prezentau rapoarte de activitate. La 9 februarie 1959 a fost prezentat un raport de către preşedintele sfatului cu privire la transformarea socialistă a agriculturii. Raportul a concluzionat că numai 25% dintre gospodari s-au înscris în GAC „1 Mai”. Numărul mic de cereri se datorează şi faptului că părinții au defalcat rolul pe copii, deşi „muncesc amestecați”, mai ales în cazul salariaților. Mai precizează că echipele care merg în sate pentru a-i lămuri pe cetățeni să intre în GAC sunt formate din cetățeni care ei înşişi nu sunt înscrişi în GAC. La această întrunire s-a hotărât ca echipele care trebuiau să meargă în sate să fie alcătuite din salariați ai Sfatului Popular, să meargă zilnic la cetățeni şi săptămânal să se facă analiza rezultatelor[189].

---

[188] Idem, dosar 6/1954, f. 1-16, 37, 66.
[189] Idem, dosar 4/1958, f. 12.

În sesiunile Sfatului Popular comunal deputații stabileau executarea unor sarcini de către Comitetul Executiv. De exemplu în sesiunea din 29 mai 1960 s-a stabilit să se găsească mai mulți tineri care să construiască un magazin în satul Siliştea, iar cel din satul Cireşu să fie renovat.

În anul 1961 raionul Topoloveni a fost desființat, unele comune, printre care şi Siliştea, fiind arondate la raionul Costeşti, iar comuna Căteasca la raionul Piteşti.

La 22 martie 1961 s-au făcut alegeri: C-tin Badea este ales preşedinte, C-tin Sima şi Mihai N. Cristea, vicepreşedinți, Ion M. Năstase, C-tin C. Mitoi, Toma Şerbu şi Petre Costache – membri[190].

Una dintre realizările de seamă pe care a raportat-o comitetul executiv în anii 1962-1964 a fost electrificarea instituțiilor și mare parte din sate. Evidențiază faptul că unii locuitorii din satul Cireşu, pe lângă suma de bani dată, au contribuit şi cu muncă la „făcut gropi, plantat stâlpi, tras sârma”, iar alții nu şi-au achitat nici suma de bani datorată.

În raportul de activitate, din octombrie 1964, prezentat de directorul Şcolii de 8 ani se arată că şcolile din satele Cireşu şi Siliştea au nevoie de subzidiri, gardul şcolilor din Cireşu şi Gruiu are nevoie de reparații, iar frecvența elevilor în clasele V-VIII lasă de dorit. În luna noiembrie 1964 a fost prezentat raport de activitate la „resortul sănătate”, scoțându-se în evidență încadrarea unei asistente mamoșe[191].

În şedința comitetului executiv din 25 iunie 1965 s-au raportat mai multe realizări: s-a amenajat un parc verde la Şcoala Gruiu; au fost confecționate 16 bănci noi, a fost îmbogățit materialul didactic al şcolilor; s-au amenajat ronduri de flori pe marginea drumurilor din comună, s-au reparat podețele şi s-au întreținut drumurile de pe raza comunei, s-au curățit șanțurile[192].

La 28 ianuarie 1968 a fost prezentată în şedința de Comitet Executiv al Sfatului Popular al Comunei Siliştea o informare cu privire „la înfrumusețarea comunei” pe anul 1967, conform HCM 273/1965. Planul lucrărilor care urmau să fie executate se ridica la suma de 119.106 lei, realizându-se lucrări în valoare de 108.039 de lei, „adică 49 lei pe cap de locuitor”. Lucrările planificate a fi executate au fost următoarele:

---

190 Idem, dosar 1/1960, f. 16, 28.
191 Idem, dosar 4/1964, f. 224, 264.
192 Idem, dosar 5/1965, f. 8-9.

Numirea lucrării	Plan ml	Realizat ml
Curățiri de șanțuri	14.290	11.900
Desfundat de șanțuri	6.750	4.500
Amenajări de spații verzi	4.050	5.150
Reparat fântâni	27 bucăți	13 bucăți

Informarea cuprinde laude la adresa unor locuitori, care au primit „insigna de fruntaş în gospodărirea satelor”, dar şi critici la adresa altora care nu participau la lucrările de înfrumusețare a comunei[193].

Legea nr. 2 din 16 februarie 1968 de organizare a teritoriului țării a desființat raioanele şi regiunile şi s-a revenit la județe. Cele două comune, Căteasca şi Siliştea, au fost contopite în una, cu numele Căteasca, reşedința fiind în acest sat[194].

Pe baza documentelor care s-au păstrat am întocmit lista incompletă a primarilor, notarilor și secretarilor comunei.

Primari	Notari*	Secretari*
Dumitraşcu, fiul deaconului Stan 1864	Gheorghe Marin	
Gh. Stroe Badea 1930-1932		T. Mihalcea 1930-1932
N.N. Sima 1942	Ion Şerban 1942	
Marin St. Tudor 1942-1943		Stamulea A. Marin 1942-1943
Ion N. Gheorghe 1943		
Ion I. Gh. Bulumac 1943		
Marin Tudor 1944	Ion Pârvu 1944	
Gh. Ion Nae 1944		
Anghel Din Stoian 1945	Gh. F. Ion 1945	
Popa T. Marin 1945		
Petre Predescu 1946	Marin Popa 1946-1947	Gh. Iordăchescu 1946-1947
Marin St. Badea 1946-1947	Boris Birman 1947	Ştefan I. Buiculescu 1950
Ilie St. Pavel 1948	Gh. F. Ion 1948	Gh. Dragomir 1950-1952
Ilie P. Ilie 1949-1952		Ghiță N. Gheorghe 1952
Dumitru Mincă 1952-1956		Vasile Dumitru 1952-1953
Marin Oprescu 1956		Marin Bugan 1953-1955
Constantin Badea 1956-1962		Vasile Dumitru 1955
Constantin Ionescu 1963-1967		Stan Dinu 1956-1968

---

[193] ANSJA, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 19/1968, nef.
[194] Buletinul oficial, nr. 17, din 17 februarie 1968.
* Bugetul comunei nu permitea întotdeauna angajarea de notar şi secretar permanenți; în unele perioade secretarul era şi casier comunal.

CAPITOLUL IV

CĂI DE COMUNICAȚIE

Printre obligațiile satelor era aceea a reparării şi întreținerii drumurilor dintre sate, ca şi a celor care făceau legătura cu drumurile mari. Ocârmuitorii de județe trimiteau porunci în acest sens subocârmuitorilor de plase şi plaiuri, iar aceştia, la inspecțiile pe care le făceau în sate, verificau starea drumurilor, a podurilor şi a podețelor.

O legiuire din anul 1843 a reglementat problema drumurilor din țară. Prin aceasta fiecare birnic era obligat să efectueze şase zile pe an pentru facerea şi întreținerea drumurilor, unii cu brațele, alții cu carele. Printre altele legea prevedea: „Carele vor fi bine drese, înscorțate şi înfundate pentru cărat de pământ şi pietriş"; cei cu carele sau cu brațele erau obligați să aibă câte o lopată de lemn şi o sapă; pârcălabul şi sătenii stabileau, săptămânal, pe cei care participau la lucrări în săptămâna următoare, când erau lucrări mai importante.

Deşi lege era, starea drumurilor, şoselelor, podurilor şi podețelor a lăsat de dorit totdeauna: fie din lipsă de fonduri, fie din neglijența şi indolența conducătorilor localităților, fie din amândouă cauzele.

În februarie 1861, Ministerul de Interne a cerut prefecților şi aceştia subprefecților să ia măsuri pentru repararea podurilor şi podiştilor, care erau ruinate, iar trecătorii „suferă întârziere şi chiar pericole" în timpul deplasărilor[1].

Pentru întreținerea drumurilor comunale şi vicinale fiecare comună era obligată să întocmească buget de venituri şi cheltuieli, separat de bugetul general. Fondurile care se obțineau la venitul drumurilor nu puteau fi cheltuite în alte scopuri şi proveneau, în marea lor majoritate, din zilele de prestație achitate în bani de către unele familii. De la capitolul cheltuieli se procurau târnăcoape, cazmale, roabe, se reparau şi se construiau podețe şi se achita salariul unui cantonier.

Deoarece lucrările de întreținere şi construire a căilor de comunicație se executau cu mare greutate şi de slabă calitate în unele

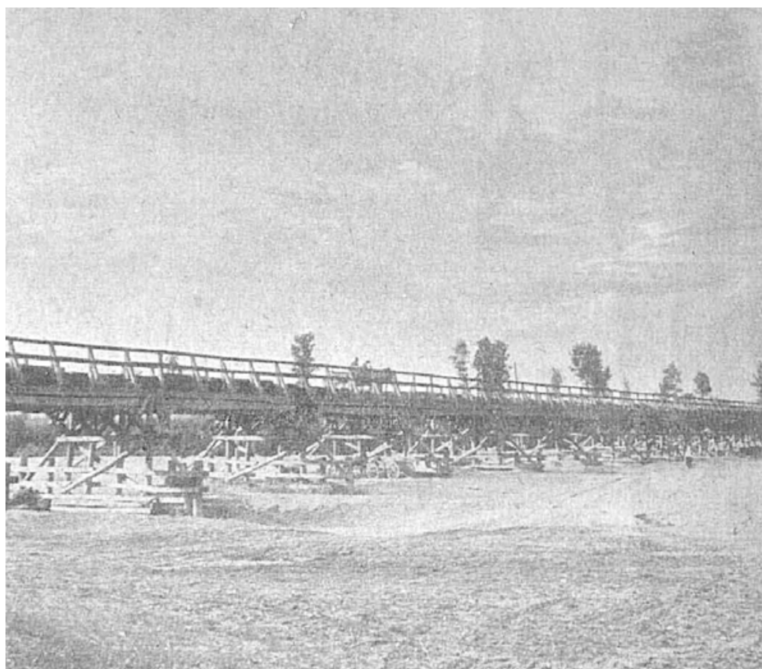
---

[1] Teodor Mavrodin, *Aninoasa şi Slănicul Muşcelului. File de cronică,* Editura Cultura, Piteşti, 2010, p. 236.

situații, Ministerul de Interne a hotărât, în anul 1905, ca zilele de prestație să nu se mai facă în natură, ci să fie plătite în bani: 2 lei pentru o zi cu brațele, 3 lei pentru o zi cu două vite trăgătoare, 4 lei pentru o zi cu patru vite şi 6 lei pentru o zi cu şase vite trăgătoare[2].

Într-o situație întocmită la nivelul plasei Dâmbovnic, în anul 1941, cu privire la „şoselele ce urmează a se aproba în campania 1912" se menționează: în comuna Căteasca se va prelungi cu 300 m şoseaua de la cimitir la râul Argeş şi cu 200 m şoseaua Coşeri - Petcu Gheorghe; în comuna Gruiu şoseaua Oarja - Căteasca, la km 0 + 350 m se va prelungi cu 250 m; se va construi şoseaua *Zama Rece* - Prundu - Căteasca, 4 km, prin pădure; de construit 3 km din şoseaua Oarja - Cacaleți către şoseaua Piteşti - Slobozia;

De asemenea, se va construi un podeț în Căteasca, pe şoseaua comunală Prundu-Răteşti, la km 12+221; un pod în comuna Gruiu, pe şoseaua comunală Şerbăneşti-Căteasca, în punctul Valea Siliştea[3].

Podul de lemn peste râul Argeş între satele Popeşti şi Leordeni.

[2] ANSJA, fond Prefectura Muşcel, dosar 38/1905, f. 234.
[3] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 3/1911, f. 50, 51.

La 6 octombrie 1915 plasa raportează prefecturii despre starea drumurilor, arătând că este necesar a se face în campania 1916 mai multe lucrări: în comuna Căteasca un pod peste gârla Siliştea pe şoseaua vicinală Oarja-Căteasca, un pod peste Neajlov pe şoseaua vicinală Oarja-Căteasca, un pod peste Valea Siliştea, pe şoseaua vicinală Oarja-Căteasca.

În comuna Gruiu trebuie construit un pod peste gârla Siliştea, „la infermerie”, pe şoseaua comunală Oarja-Căteasca; în această campanie este necesar a se prelungi în comuna Căteasca „şoseaua comunală Şerban Stan”, cu 350 m, şi continuarea şoselei între Gruiu şi Zeama Rece, cu 5 km; în comuna Gruiu de prelungit cu 750 m şoseaua preot I. Predescu, în Siliştea[4].

Comisia Interimară a comunei Căteasca, plasa Dâmbovnic, în şedinţa din 17 ianuarie 1926, întocmeşte o „încheiere” cu privire la lucrările ce urmau a se face cu zilele de prestaţie: de reparat şanţurile astupate, de pus pietriş acolo unde era nevoie, de pietruit şoseaua „deschisă anul trecut”, în satul Popeşti, către râul Argeş „pentru carieră de pietriş”, deschiderea unui drum şi pietruirea lui din şoseaua Prundu-Răteşti, în punctul Dutina „pentru cariera de piatră”, repararea podeţelor.

La finele anului 1926, s-au stabilit lucrările ce urmau să se realizeze cu zilele de prestaţie din 1927: „împietruirea” şoselei de la Plopi, la fel a celei din Coşeri şi a celei care duce la cariera de pietriş din Dutină, facerea unui podeţ peste şoseaua vicinală Prundu-Răteşti în dreptul şoselei Coşeri[5].

De starea drumurilor comunale şi vicinale se ocupau primarii şi consilierii, dar şi subprefecţii plaselor care răspundeau în faţa prefecţilor.

La 31 ianuarie 1932, comuna Căteasca a întocmit planul lucrărilor pe care urma să le realizeze, scoţându-le la licitaţie:

1. Nivelarea şoselei comunale către cimitir „prin săpături”, pe o porţiune de 50 ml, în valoare de 2.625 de lei;

2. Umplerea unei porţiuni de 30 ml pe aceeaşi şosea cu pietriş necernut din râul Argeş, în valoare, după deviz, de 2.610 lei;

3. Desfundarea a 700 ml şanţ pe şoseaua comunală Coşerile, în valoare de 4.200 de lei;

4. Transportarea a 20 mc pietriş ciuruit în punctele mai rele ale şoselei comunale Coşerile, din cariera Dutina, în valoare de 2.660 de lei;

---

[4] Idem, dosar 4/1915, f. 102-104.

[5] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1926, f. 1, 2, 29.

5. Idem pe şoseaua Coşerile-Cireşu, de la km 0-1, în valoare de 2.840 de lei;

6. Idem 40 mc, de la km 1-2, în valoare de 6.840 de lei;

7. Idem 50 mc pietriş neciuruit, din râul Argeş, pe şoseaua comunală Căteasca-Furduieşti, în valoare de 2.150 de lei;

8. Aşternerea de pietriş pe şoselele de mai sus, în valoare de 1.950 de lei.

Pentru toate aceste lucrări comuna a cerut Serviciului Tehnic al judeţului devize şi caiete de sarcini.

La 5 septembrie 1932, Primăria Căteasca face cunoscut Preturii Dâmbovnic că a hotărât să construiască un podeţ de tuburi de ciment peste vâlceaua Răgălie, în satul Căteasca, şi o punte de lemn peste râul Neajlov, pe şoseaua Coşeri-Cireşu[6].

Într-o situaţie întocmită de plasă în anul 1941 şi înaintată prefecturii se arată lucrările ce s-au realizat în comune: cu zile de prestaţie s-au făcut reparaţii la poduri, s-a cărat pietriş pe şosele, s-au reparat şanţuri şi s-au astupat gropi cu premilitarii şi elevii mai mari. În comuna Căteasca s-au reparat 16 km drumuri judeţene, cu un pod şi nouă podeţe, şi şase km drumuri comunale, cu un pod şi patru podeţe[7]. În comuna Gruiu, cu elevii mari şi premilitarii, s-au reparat 9 km la drumul judeţean, cu două poduri şi şapte podişti, şi 12 km drumuri comunale, cu un pod şi 15 podeţe[8].

Pretorul plasei, la 30 ianuarie 1943, a inspectat comuna când a constatat că drumurile comunale s-au „deszăpezit de primar cu plugul de zăpadă ce posedă comuna şi cu echipa de locuitori cu muncă de folos obştesc". La 26 februarie 1943, comuna este inspectată de prefectul avocat Constantin (Tică) Popescu când îşi arată nemulţumirea că n-a început aducerea de materiale pentru a se face trotuare, aşa cum ordonase. În procesul-verbal de inspecţie menţionează: „se vor forma echipe, potrivit legii muncii de folos obştesc"; „programul de lucru pentru trotuare este întocmit: 1.00 mp cu 33.000 lei şi pavajul şoselei, 5.000 mp, cu 5.500.000 lei, inclusiv munca de folos obştesc şi prestaţia".

La inspecţia din 15 martie 1943, pretorul plasei constată că starea drumurilor s-a îmbunătăţit, dar şanţurile nu sunt desfundate, „ pomi pe şosele nu sunt", de aceea a cerut să se planteze duzi în loc de salcâmi.

---

[6] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 7/1932, f. 6, 48.
[7] Idem, dosar 98/1941, f. 3-8.
[8] Idem, dosar 126/1941, f. 1-8.

Prefectul județului, la inspecția din 16 iunie 1943, găsește drumurile comunale „prost întreținute” şi constată că s-au executat doar 2.000 mp la trotuare, cu zile de prestație. Cere primarului să se curețe iarba de la trotuare şi drumurile comunale, cu muncă de folos obştesc, iar cu prestație să se care pietriş pe drumurile comunale. La 29 iulie 1943, prefectul inspectează din nou comuna şi constată că trotuarele s-au făcut, şanțurile s-au desfundat şi curățat, s-au făcut reparații în toată comuna de către toți locuitorii, drumurile, în cea mai mare parte, sunt circulabile. De data aceasta primarul este lăudat, menționând că este „una dintre cele mai bune comune din plasă”[9].

În anul 1944, plasa Rociu raportează la prefectură că în comuna Căteasca s-au realizat „1.000 ml trotuare” cu piatră de râu, în Gruiu 350 ml şi 150 ml în Siliştea[10].

La începutul anului 1948 comuna a fixat „contribuția de răscumpărare a prestației în muncă” astfel:

- o zi cu brațele răscumpărată cu 150 de lei;
- o zi cu o vită răscumpărată cu 350 de lei;
- zi cu două vite răscumpărată cu 700 de lei;
- o zi cu tractorul răscumpărată cu 7.500 de lei.

La 12 iulie 1949, Comitetul Provizoriu al Primăriei Căteasca a constituit o comisie de recepție a lucrărilor efectuate cu zile de prestație şi „cu muncă voluntară” din Ion A. Marcu - preşedinte, Ion D. Popescu - cantonier, Marin P. Zamfir - secretar comunal[11].

Primarul comunei Gruiu, D-tru Marinescu, şi şeful Serviciului Tehnic al județului Argeş, la 31 martie 1948, au stabilit să se reconstruiască podul de la km 11 + 95 şi să se repare cel de la km 10 + 200 pe drumul județean Oarja-Căteasca, peste apa Neajlov. S-a întocmit deviz şi lucrările s-au executat în regie, întrucât nu s-au prezentat solicitanți la licitație[12].

La 25 mai 1948, pretorul a inspectat comuna Siliştea, menționând în procesul-verbal de control: cu muncă de prestație s-au efectuat 200 ml şanțuri şi s-au cărat 146 mc de pietriş; cu muncă voluntară s-a refăcut

[9] Idem, fond Primăria Căteasca, dosare 9/1943, f. 3, 8, 11, 24, 29, 30.
[10] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 204/1944, f. 82.
[11] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 7/1945, f. 47, 64.
[12] Idem, fond Primăria Gruiu, dosar 2/1950, f. 274.

şoseaua către cimitirul uman, unde s-au cărat 47 mc pietriş şi s-a construit un podeţ de lemn pe drumul Siliştea-Ţuţuleşti[13].

În cursul anului 1957 s-au făcut mai multe lucări pentru întreţinerea si repararea drumurilor din Căteasca: în februarie s-au transportat 20 mc balast şi s-a reparat un pod; în martie s-au făcut 470 ml de şanţuri noi şi s-au transportat pe şosele 38 mc balast, s-au reparat 5 ml poduri; în luna aprilie s-au făcut 420 ml şanţuri noi şi s-au transportat 42 mc balast; în luna mai s-au făcut 210 ml şanţuri noi, s-au transportat 110 mc balast şi s-au reparat un pod şi mai multe podeţe; în luna iunie s-au făcut noi terasamente, s-au făcut 490 ml şanţuri noi, s-au curăţat 300 ml şanţuri vechi, s-au transportat 132 mc balast, s-au reparat poduri pe 10 ml; în luna iulie s-au transportat 280 mc balast, care a fost aşternut pe drumurile comunale, s-a reparat podul peste râul Argeş, folosindu-se 5 mc lemn de stejar; în luna august s-au transportat 95 mc balast; în luna septembrie s-au transportat 180 mc balast şi s-au aşternut pe şosele; în noiembrie s-au transportat 350 mc balast şi s-au aşternut pe şosele 1.060 mc balast[14].

Pentru efectuarea acestor lucrări de întreţinere a drumurilor comunale şi vicinale locuitorii satelor au prestat 559 de zile cu braţele, 93 de zile cu o vită trăgătoare şi 542 de zile cu două vite trăgătoare. Şi în anii următori drumurile comunale se întreţineau tot cu „zile de prestaţie” de către locuitorii satelor, însă lucrările importante se realizau din fondurile centralizate.

Deoarece drumul dintre comunele Leordeni şi Căteasca era tot mai circulat s-a luat hotărârea construirii unui pod de beton, în locul celui de lemn, peste râul Argeş. Podul de lemn, ca şi şoseaua, la ambele capete, fuseseră rupte în timpul ploilor din iulie 1941, iar reparaţiile sumare nu erau de natură să înlesnească traficul din ce în ce mai intens, de aceea în anumite perioade se trecea prin vad. Cu mai multe decenii în urmă fusese un „pod umblător, după spusele învăţătorului Ion St. Burcea, tras cu peripeţii pe o funie lungă, împletită din sârmă de oţel”, de care se ocupa un om anume, numit „podar”.

La 1834 se ocupau de funcţionarea podului doi locuitori din satul Popeşti: „Ştefan podaru” şi „Dumitru sin Ştefan podaru” (Vezi subcapitolul *Magazia (pătulul) de rezervă*).

---

[13] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 74/1948, f. 15, 34.
[14] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 3/1957, f. 5, 8, 10, 17, 19, 29, 31, 33.

În catagrafia întocmită în anul 1838 sunt menționați doi podari (Şerban podaru şi Dumitru sin Ştefan podaru), care se îngrijeau de podul plutitor existent (Vezi Catagrafia de la 1838, Anexă) şi transporta călătorii de pe un mal pe altul al Argeşului.

Construirea unui pod de beton a presupus cheltuieli importante, care depăşeau puterea bugetară a comunelor, astfel că lucrarea s-a executat cu fonduri centralizate ale statului. La 7 noiembrie 1959 podul a fost dat în folosință, asigurându-se circulația între cele două maluri ale râului Argeş în bune condițiuni şi pe orice anotimp.

În sesiunea ordinară a Consiliului Popular al Comunei Siliştea, ținută la 3 mai 1968, în prezența a 22 de deputați s-a discutat problema drumurilor, arătându-se că acestea se află în stare rea, la fel şi podurile şi podețele.

Ca de obicei în aceste şedințe erau discuții sterile, încărcate de mult formalism şi superficialitate. Formulările pe care le întâlnim în toate procesele-verbale încheiate sunt edificatoare: „Consiliul obligă pe fiecare deputat să lămurească pe cetățeni să plătească contribuția bănească voluntară…"; „Prin contribuția voluntară în muncă să se care cu atelajele C.A.P. balast pe drumurile comunale şi să se aştearnă pe drumurile comunale" etc., etc.[15].

Prin Decizia nr. 42 a Comitetului Executiv al Consiliului Popular comunal, din 3 noiembrie 1969, s-a stabilit pentru anul următor ca fiecare cetățean, pentru buna circulație pe drumurile publice, să efectueze câte şase zile lucrătoare, la contribuția în muncă, conform normelor în vigoare"[16].

La 20 martie 1974 a fost prezentată în Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Comunei Căteasca o informare despre starea drumurilor. S-a evidențiat faptul că a fost cărat balast şi aşternut pe drumurile comunale, însă întreținerea şanțurilor lăsa de dorit. De asemenea, s-a pus problema reparării podurilor şi podețelor din satul Gruiu, dar mai cu seamă era necesar să se construiască un pod în acest sat.

A doua chestiune importantă care s-a ridicat a fost aceea a neîncasării contribuției în bani de la cetățeni pentru a se putea repara podurile din satul Gruiu şi a se termina clădirile de şcoli începute[17].

---

[15]Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 19/1968, nef.
[16] Idem, dosar 7/1969, nef.
[17] Idem, dosar 33/1972-1977, nef.

În fiecare an se stabilea numărul de zile pentru contribuția în muncă pentru locuitorii comunei, dar şi pentru atelajele şi autovehiculele existente în comună. De exemplu în anul 1978, s-au stabilit pentru anul următor câte şase zile pentru cetățeni, precum şi patru pentru „atelajele, autocamioanele şi remorcile rutiere ale c.a.p.-urilor Căteasca şi Gruiu[18].

Comisia de sistematizare constituită la nivelul comunei, la 25 iulie 1983, a prezentat o dare de seamă privind activitatea desfăşurată în prima jumătate a anului. Ca aspect pozitiv arată că s-au plantat 2.100 de pomi fructiferi sau ornamentali de către cetățeni pe rezerva drumurilor, cu zile de contribuție în muncă şi s-au reparat unele drumuri. Ca aspect negativ se menționează că se fac încă garduri de mărăcini, nu se desfundă şanțurile, cetățenii nu participă la împrăştiatul pietrişului pe drumurile comunale, deşi sunt obligați să efectueze zile de contribuție în muncă[19].

În aceeaşi şedință a fost prezentată o informare privind lucrările care s-au efectuat cu contribuție în muncă în perioada 1 ianuarie - 31 iulie 1983. Pe întreaga comună s-au efectuat următoarele lucrări:

- S-a transportat material pietros, cu o vită, în cantitate de 300 m^3, cu 300 de zile cu brațele, în valoare de 15.000 de lei;
- Idem cu două vite, 120 m^3, cu 120 de zile cu brațele, în valoare de 12.000 de lei;
- Idem cu auto, 90 tone, cu 18 zile cu brațele, în valoare 5.400 de lei;
- S-au executat şanțuri noi în lungime de 7.200 ml, cu 2.400 de zile, cu brațele, în valoare de 24.000 de lei;
- S-au desfundat 6.000 ml şanțuri, cu 1.000 de zile, cu brațele, în valoare de 25.000 de lei;
- Au fost încărca□i 374 m^3 balast, cu 150 de zile, cu brațele, în valoare de 3.750 de lei;
- S-au aşternut pe drumuri 828 m^3 de balast, cu 331 de zile, cu brațele, în valoare de 7.500 de lei;
- S-au executat diverse lucrări, cu 587 de zile, cu brațele, în valoare de 14.675 de lei.

În total s-au efectuat 5.768 de zile, cu brațele, în valoare de 176.600 de lei, reprezentând 53% din planul stabilit[20].

---

[18] Idem, dosar 2/1978, nef.
[19] Idem, dosar 2/1983, nef.
[20] *Ibidem*.

Vechiul pod de beton dintre comuna Căteasca şi Leordeni, care s-a prăbuşit în urma inundațiilor din anul 2010.

Noul pod inaugurat în anul 2011.

Aspect de la inaugurarea noului pod, 2011.

De la stânga: Gheorghe Matei - primarul comunei Rătești, Constantin Nicolescu - președintele Consiliului Județean Argeș, Corneliu Oprescu - primarul comunei Căteasca și reprezentanții firmei constructoare.

CAPITOLUL V

POPULAȚIA ŞI OCUPAȚIILE ACESTEIA

Cu mult timp în urmă, când oamenii au devenit sedentari şi au început să cultive diferite plante şi să domesticească animale, importanța pământului a crescut mult. Suprafețele cultivate s-au extins pe seama pădurilor, a căror întindere se micşora continuu, mai ales că numărul populației era în permanentă creştere.

Înainte de apariția proprietății individuale pământul era stăpânit în comun, se cultiva în comun, iar produsele se împărțeau între membrii comunității. Mai târziu suprafețele destinate arăturii erau împărțite între membrii aşezării, prin tragere la sorți, în fiecare an, iar produsele obținute reveneau fiecărei familii care lucrase parcela respectivă.

Cu timpul s-a renunțat la metoda tragerii la sorți a terenului de cultură ce revenea fiecărei familii, rămânând stăpână pe aceeaşi parcelă de teren. Şi astfel încă din acest moment s-a creat o oarecare inegalitate între familiile comunității, fiindcă nu tot pământul era de aceeaşi calitate. Această parcelă era transmisă de fiecare familie descendenților ei: cu cât o familie avea mai mulți descendenți, cu atât partea ce revenea fiecăruia era mai mică. Prin urmare inegalitatea dintre familii se accentua în mod obiectiv. La aceste cauze obiective s-au adăugat şi altele subiective: unele familii erau mai harnice şi mai chibzuite, altele dimpotrivă, unele erau stăpânite de diferite vicii. Din aceste cauze, obiective şi subiective, familiile sărace nu-şi puteau plăti birul (impozitul personal), care era în continuă creştere, fiind nevoite să-şi vândă câte o bucată de pământ (ocină) şi în final toată suprafața de pământ pe care o dețineau şi odată cu aceasta şi libertatea, devenind rumâni (vecini), dependenți de stăpânul pământului.

Stăpâneau în continuare în devălmăşie pădurea, izlazul, apele şi drumurile.

În afară de cultivarea pământului cu grâu, orz, ovăz, mei, înlocuit de porumb în secolele XVII-XVIII, şi legume (varză, spanac, gulii, fasole, mazăre, etc.), locuitorii satelor actualei comune Căteasca se îndeletniceau

şi cu creşterea animalelor: boi şi vaci, bivoli şi bivoliţe, cai mai puţini, la început, oi şi capre, porci, păsări, stupi de albine.

Cu boii, bivolii, iar mai târziu caii locuitorii lucrau pământul şi transportau produsele şi diferite materiale necesare în gospodărie. De la vaci, bivoliţe, oi, capre, porci şi păsări oamenii îşi asigurau o mare parte a hranei. Lâna oilor, cânepa şi inul asigurau îmbrăcămintea oamenilor şi aşternutul din locuinţe, iar pielea de bovine şi porcine era transformată în încălţăminte.

Numărul populaţiei, cu secole în urmă, era scăzut, acesta sporind în secolul al XIX-lea. În anul 1810 populaţia satelor, care compun astăzi comuna Căteasca, înregistrată într-o catagrafie a mitropoliei ţării, se prezenta astfel: Popeşti avea 23 de case, în care trăiau 83 de suflete; Siliştea avea 52 de case, cu 206 suflete; Cacaleţii de Sus avea 75 de case şi 320 de suflete, iar Cacaleţii de Jos avea 74 de case, locuite de 332 de suflete[1]. În total au fost înregistrate 224 de gospodării în care locuiau 941 de suflete.

În anul 1830 s-au făcut modificări în organizarea administrativ-teritorială a ţării, în urma cărora plasa Găleşeşti din judeţul Vlaşca a trecut, la 1 ianuarie 1831, la judeţul Argeş[2]. La această dată numărul familiilor satelor era acesta: Cireşu avea 66 de familii, Cacaleţii de Sus 9, Cacaleţii de Jos 50, Aleşii ot Cacaleţii de Jos 5, Popeşti 30 de familii. În total au fost înregistrate 160 de familii.

Este de observat faptul că în catagrafia mitropoliei ţării, din anul 1810, satul Cireşu nu este menţionat la fel şi Aleşii ot Cacaleţii de Jos, care apar la 1831; iar satul Siliştea, menţionat la 1810, nu mai este consemnat acum. Al doilea lucru care trebuie observat este că în 1810 totalul familiilor este de 224, iar în 1831 scade la 160. Sporul natural al populaţiei ar fi trebuit să ducă la creşterea numărului de gospodării şi nu invers. Dacă o molimă n-a decimat un număr de locuitori, fapt nemenţionat de documente, atunci scăderea numărului de gospodării trebuie pusă pe seama mutării unor familii în alte sate vecine.

Un alt izvor documentar privind populaţia satelor este harta rusă tipărită în anul 1835. În urma războiului ruso-turc din anii 1828-1829 Ţara Românească şi Moldova au fost ocupate de trupele ruseşti, în care timp statul major al acestor armate a întocmit o hartă a teritoriilor

---

[1] I. Ionaşcu – Catagrafia eparhiei Argeş la 1824, Bucureşti, 1942, p. 69-71.

[2] Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea – Catagrafia obştească a Ţării Româneşti din 1831, Editura Helios, Craiova, 2000, p. 80-81.

ocupate, având la bază informaţii primite de la administraţiile locale. Harta a fost întocmită în intervalul anilor 1828-1832, însă datele pe care le deţineau autorităţile locale fuseseră culese între anii 1821 (după Revoluţia condusă de Tudor Vladimirescu) şi 1828 (înainte de începerea războiului). Această hartă consemnează satele cu următorul număr de familii: Aleşii ot Cacaleţi cu 60, Cacaleţii de Jos cu 24, Cireşu cu 37, iar satului Popeşti nu-i menţionează numărul de familii[3].

Ocârmuirea Judeţului Argeş, la ordinul Vistieriei Valahiei, a cerut suborcârmuitorilor de plase informaţii despre arături şi starea culturilor. La 17 aprilie 1834, Subocârmuirea Plasei Găleşeştilor a raportat că a cercetat semănăturile „de astă toamnă”, adică cele de grâu şi orz, care „să află cam proaste, după seceta ce au fost astă iarnă, neavând umezeală rodirea, iar semănăturile cele de acum, după primăvară, se află frumoase”.

Cum rodirea pământului era condiţionată de cantitatea precipitaţiilor, raportul subocârmuitorului din 2 iunie 1834 conţinea noi precizări privind starea culturilor: „din marea secetă nu pot înainta nici într-un chip cele de vară semănături”, iar cele de toamnă, pă alocurea, şi isprăvindu-se arăturile”.

La 17 iulie 1834, subocârmuitorul plasei trimite la judeţ o situaţie privind suprafeţele arate, plantele semănate şi starea culturilor, pe sate.

„Satul Cireşului: 32 pogoane porumb sânt în stare de a da bune nădejdi de rodire şi 70 n-au răsărit deloc, 30 au răsărit dar sunt în stare proastă; 4 pogoane grâu sânt în stare de a da bune nădejdi de rodire, 2 n-au răsărit deloc, 4 au răsărit dar sunt în stare proastă; 150 pogoane fâneţe în stare proastă”.

Satul Aleşii Cacaleţii de Jos: 20 pogoane de porumb se aflau în stare bună, 10 pogoane n-a răsărit porumbul, iar 18 pogoane se aflau în stare proastă; 34 pogoane de grâu se aflau în stare bună, iar 2 se aflau în stare proastă; 5 pogoane de ovăz se aflau în stare bună; 72 pogoane de fâneţe se aflau în stare proastă.

Satul Cacaleţii de Jos: 50 pogoane porumb cu bune nădejdi de rodire, 61 pogoane n-au răsărit deloc, 200 pogoane au răsărit dar sânt în stare proastă; 10 pogoane grâu în stare bună, 14 pogoane în stare proastă; 5 pogoane orz cu speranţă de rodire; 546 pogoane fâneţe în stare proastă.

---

[3] Constantin C. Giurescu, *Principatele Române la începutul secolului al XIX-lea. Constatări istorice, geografice, economice şi statistice pe temeiul hărţii ruse din 1835*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1957, f. 209-211.

Satul Cacaleții de Sus: 20 pogoane de porumb cu speranță de rodire bună, 21 pogoane n-au răsărit deloc, 80 pogoane în stare proastă; 6 pogoane de grâu în stare bună, 2 pogoane n-au răsărit deloc, 8 pogoane în stare proastă; 4 pogoane de orz în stare bună, 2 pogoane n-au răsărit deloc, 2 pogoane în stare rea; 4 pogoane de ovăz n-au răsărit deloc; 192 pogoane de fânețe în stare proastă.

Satul Popeşti: 10 pogoane de porumb cu speranță de rodire bună, 10 pogoane n-au răsărit deloc, 20 pogoane în stare proastă; 75 pogoane fânețe în stare proastă.

Analizând datele de mai sus vedem că pentru anul 1834 s-au arat 758 de pogoane, suprafață însămânțată cu: porumb 652 pogoane, grâu 86 pogoane, orz 13 pogoane şi ovăz 9 pogoane. Iată că mei nu s-a mai cultivat deloc, ovăz şi orz pe suprafețe foarte mici, iar grâul pe o suprafață destul de mică. Marea majoritate a suprafeței arate a fost cultivată cu porumb, ceea ce înseamnă că mămăliga era hrana de bază a locuitorilor şi mai puțin pâinea. Această situație nu era particulară, ci generală în toată țara, mai ales în mediul rural.

Stăpânirea a cerut informații de la ocârmuiri şi acestea de la subocârmuiri şi în ceea ce priveşte consumul de cereale pe un an de zile, dacă această cantitate era acoperită de producția fiecărei localități ori trebuia să cumpere sau dacă rămânea surplus. La 5 septembrie 1834 Subocârmuirea Găleşeştilor înaintează la ocârmuire situația cerută.

„Satul	**Câtățimea şi felurimea producturilor ce le face trebuință la anu viitor**	**Câtățimea şi felurimea ce le este de ajuns pe o mărginită vreme după osăbită riglă**	**Pe câte zile**	**Totalu ce le face trebuință a cumpăra până la anu viitor**	**Câtățimea ce prisoseşte peste suma trebuincioasă**
1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Cacaleții de Jos	341.460 ocă porumb, 48.600 ocă grâu 36.400 ocă orz 15.000 ocă ovăs 48.600 ocă meiu	10.820 ocă porumb 4.280 ocă grâu 2.220 ocă meiu	20	330.650 ocă porumb 44.420 ocă grâu	-
Aleşii Cacaleți de Jos	52.295 ocă porumb 7.200 ocă grâu 4.800 ocă orz 2.400 ocă ovăs 7.200 ocă meiu	834*	20	52.362 ocă porumb 7.200 ocă grâu	-

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Cacaleții de Sus	118.355 ocă porumb 19.200 ocă grâu 12.800 ocă orz 6.400 ocă ovăs 19.200 ocă meiu	6.500 ocă porumb 1.050 ocă grâu	20	111.855 ocă porumb 18.150 ocă grâu	-
Cireşul	91.980 ocă porumb 150.000 ocă grâu 10.000 ocă orz 5.000 ocă ovăs 150.000 ocă meiu	4.950 ocă porumb 2.660 ocă grâu	20	87.030 ocă porumb 247.340 ocă grâu	-
Popeşti	57.670 ocă porumb 7.500 ocă grâu 5.000 ocă orz 2.500 ocă ovăs 7.500 ocă meiu	900*	6	56.770 ocă porumb 7.500 ocă grâu	-”

* Nu se precizează ce fel de cereale, probabil porumb.

Am arătat mai sus că anul 1834 a fost secetos, iar producția obținută a fost foarte mică, de aceea, aşa cum se arată în tabloul de mai sus, rubrica 5, populația era nevoită să cumpere aproape toată cantitatea de cereale de care avea nevoie până la recolta din anul următor (compară rubricile 2 şi 5).

Anul următor -1835, a fost mult mai bun, dar nici producția acestuia nu a fost îndestulătoare, ținând cont de necesarul de cereale calculat de subocârmuitor (vezi mai sus rubrica 2).

La 2 decembrie 1835, subocârmuitorul plasei înaintează la Ocârmuirea județului „Catastih opştesc de rodirea anului următor, socotit în ocă cu baniță dă ocă patruzeci pă anul 1835”: în satul Cacaleții de Sus s-au obținut 123.600 ocă porumb, 8.800 ocă grâu şi 400 ocă mei; în Cacaleții de Jos: 286.400 ocă porumb, 111.600 ocă grâu, 25.600 ocă mei şi 6.400 ocă orz; în Aleşi Cacaleții de Jos: 76.000 ocă porumb, 2.400 ocă grâu şi 3.600 ocă mei; în Cireşu: 4.600 ocă porumb şi 2.800 ocă grâu; iar în Popeşti s-au produs 95.320 ocă porumb şi 93.200 ocă grâu.

Se impune să facem două remarci: a. În satul Cireşu producția a fost compromisă al doilea an consecutiv, ceea ce înseamnă că locuitorii s-au aflat în mare lipsă; b. În trei dintre cele cinci sate s-a cultivat şi mei

(Cacaleții de Sus, Cacaleții de Jos, Aleşi Cacaleții de Jos)[4]. Iar în anul 1836 situația „pogoanelor arate şi semănate în timpul primăverii" se prezenta în felul următor[5]:

Satul	Porumb	Grâu	Mei	Orz	Ovăz	Total
Aleşii Cacaleți	77	12	3	4	3	99
Popeşti	68	31	16	-	-	115
Cireşu	128	6	18	-	-	152
Cacaleții de Sus	109	5	5	-	-	119
Cacaleții de Jos	442	74	19	8	15	558
Total	**824**	**128**	**61**	**12**	**18**	**1043**

După cum se poate observa toate satele au cultivat mici suprafețe cu mei, lucru ce nu se întâmplă în fiecare an, această plantă fiind pe cale de dispariție, fiind înlocuită în totalitate de porumb.

La 30 noiembrie 1834, Vistieria Valahiei a cerut ocârmuitorilor de județe o situație privind „vitele mari cornorate", adică boi şi vaci: câți boi se foloseau pentru arătură şi transporturi şi câți pentru consumație şi negoț, câte vaci se creşteau pentru lapte şi câte pentru consumație şi negoț. Situația întocmită de subocârmuitorul plasei a fost aceasta:

Satul	Total boi	Pentru jug	Pentru consumație și negoț	Total vaci	Pentru lapte	Pentru consumație și negoț	Total boi și vaci
Cacaleții de Jos	200	156	44	125	97	28	325
Aleşii Cacaleți	24	14	10	31	19	12	55
Cacaleții de Sus	36	30	6	46	39	7	82
Cireşu	38	32	6	28	25	3	66
Popeşti	36	30	6	45	38	7	81
Total	**334**	**262**	**72**	**275**	**218**	**57**	**609**

Prin urmare, numărul total al bovinelor, la 18 decembrie 1834, când s-a transmis situația de către Ocârmuirea Argeş, era de 609, cele mai multe aflându-se în satul Cacaleții de Jos[6].

[4] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 84/1834, f. 7, 57, 100, 190-192, 294-296, 1070.
[5] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 63/1836, f. 49.
[6] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 79/1834, f. 46-47.

Numărul de animale pe care le creşteau locuitorii şi modul de întreținere depindeau de productivitatea anului agricol. Aşa cum am arătat mai sus, în anul 1834, locuitorii celor cinci sate au arat 760 de pogoane, iar 1113 pogoane au fost rezervate pentru fânul necesar animalelor. Anul fiind secetos producția de cereale a fost extrem de mică, la fel şi cea de fân. Astfel că pentru întreținerea animalelor sătenii au cumpărat nutrețul, cei ce au avut posibilitate, iar ceilalți au vândut sau au sacrificat o parte dintre ele.

În anul următor, la 26 noiembrie 1835, subocârmuitorul plasei înaintează la ocârmuire o nouă situație despre vitele mari existente în fiecare plasă[7].

„Satul	**Boi**				**Vaci**				**Total boi şi vaci**
	Pentru jug şi transporturi	**Pentru consumație**	**Pentru negoț**	**Total boi**	**Pentru lapte de hrană**	**Pentru consumație**	**Pentru negoț**	**Total vaci**	
Cacaleții de Jos	256	8	20	284	230	6	16	252	536
Aleşii Cacaleți	60	5	13	78	45	3	8	56	134
Cacaleții <de Sus>	76	8	11	95	50	5	8	63	158
Cireşu	70	2	5	7	32	3	4	39	116
Popeşti	46	1	3	50	18	2	2	22	72
Total	**508**	**24**	**52**	**584**	**375**	**19**	**38**	**432**	**1016**

Cercetând numărul de boi şi vaci din cele două tablouri sinoptice, întocmite la interval de un an, ne îndeamnă să facem câteva observații: Ne atrage atenția faptul că numărul de boi şi vaci a sporit foarte mult într-un interval de un an: de la 609 în 1834, la 1.016 în 1835. Dacă ținem seamă de faptul că anul 1834 a fost foarte secetos, iar recolta de cereale şi fân extrem de slabă, aşa cum s-a arătat mai sus, numărul de animale ar fi trebuit să scadă. Se ştie că impozitul pe care îl plătea fiecare cap de familie era proporțional cu averea ce o stăpânea şi în primul rând cu numărul de animale. Din această cauză gospodarii nu-şi declarau toate animalele. Este posibil ca în anul 1834 înregistrarea „vitelor cornorate" să se fi făcut cu multă superficialitate față de anul 1835, explicând diferența mare de animale între cei doi ani.

[7] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 103/1835, f. 30.

Numărul pogoanelor arate pentru cultură ori lăsate pentru fânețe, precum şi numărul vitelor mari trebuie să le raportăm la numărul familiilor fiecărui sat. De aceea prezentăm, în continuare un tablou sinoptic în acest sens[8].

Satul	Nr. familii		Nr. boi şi vaci			Nr. pogoane fânețe	Nr. pogoane arate şi însămânțate	
	1834	1835	1834	1835	1836	1834	1834	1836
Popeşti	25	28	81	72	176	75	40	95
Cireşu	50	45	66	116	356	150	142	152
Cacaleții de Sus	64	64	82	158	302	192	149	119
Cacaleții de Jos	182	204	325	536	698	546	340	558
Aleşii Cacaleți	24	20	55	134	84	72	87	99
Total	**345**	**361**	**609**	**1.016**	**1.616**	**1.035**	**758**	**1.023**

Analizând datele de mai sus putem desprinde câteva observații interesante:

1. În ceea ce priveşte satele: două erau mici, ca număr de familii, (Aleşii Cacaleți şi Popeşti), două de mărime mijlocie (Cireşu şi Cacaleții de Sus) şi unul mare (Cacaleții de Jos); Aleşii Cacaleți, aşa cum menționează unele documente, se afla pe lângă satul Cacaleții de Jos, cu timpul contopindu-se şi dispărând ca aşezare separată; viitoarele sate Căteasca şi Coşeri în această perioadă nu existau;

2. Suprafața de teren agricol pe care o stăpânea fiecare sat în anul 1834 se prezenta astfel: satul Popeşti deținea 115 pogoane, revenind fiecărei familii câte 4,60 pogoane; Cireşu deținea 292 pogoane, revenind unei familii 5,84 pogoane; Cacaleții de Sus deținea 341 pogoane, revenind unei familii 5, 32 pogoane; Cacaleții de Jos deținea 159 pogoane şi revenea fiecărei familii câte 4,86 pogoane; Aleşii Cacaleți dețineau 159 de pogoane şi revenea fiecărei familii câte 6,62 de pogoane;

3. În anul 1836 satele şi-au mărit suprafața agricolă, mai puțin Cireşu, care şi-a micşorat-o, în comparație cu anul 1834;

4. Numărul de animale mari (boi şi vaci) a crescut semnificativ în perioada 1834-1836, deşi numărul familiilor era cam acelaşi. În anul 1835 numărul de animale ce revenea unei familii se prezenta astfel: Popeşti

[8] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 37/1836, f. 74, 75; 63/1836, f. 49; 125/1836, f. 29.

2,57 animale, Cireşu 2,32, Cacaleții de Sus 2,46, Cacaleții de Jos 2,94 şi Aleşii Cacaleți 6,7 animale;

5. În anul 1836 sporul de animale este şi mai însemnat, cu excepția satului Aleşii Cacaleți, unde numărul a scăzut. Acest lucru presupune că suprafața rezervată fânului a sporit, însă, credem, că nu pe seama suprafeței care se ara şi se cultiva, ci în detrimentul suprafeței acoperite cu pădure.

Catagrafia din anul 1831 ne transmite şi alte informații cu privire la denumirea moşiilor fiecărui sat, dacă acestea erau moşneneşti sau boiereşti, menționându-se şi numărul familiilor[9].

Nr. Crt.	**Satul**	**Numele moşiei**	**Felul moşiei**	**Felul stăpânirii**	**Cine stăpâneşte moşia**	**Nr. familiilor**	**Nr. feciorilor de**
8	Cireşu	Cireşu	-	-	Patru moşi	66	3
11	Cacaleții de Jos	Tomeasca, Cernica, Răteasca, Strâmbeanca şi Cacaleți	-	-	Moşia Tomeasca stăpânită de vornicul Iordache Golescul; Cernica stăpânită de de-a valma de m-rea Cernica cu Marghioala Furduiasca; Răteasca şi Strâmbeanca de Balosache Aslanoglu, Ion Olănescu şi Grig. Tigveanu; iar Cacaleți, moşie megieşească, stăpânită de-a valma de patru moşi.	236	50
12	Cacaleții de Sus	Cacaleții	-	-	Doi moşi	81	9
19	Popeşti	Popeasca	Megieşească	-	Doi moşi	30	7
22	Aleşii ot Cacaleții de Jos	Cacaleți	Megieşească	-	Doi moşi	35	5

[9] Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obştească a Țării Româneşti din 1831*, Editura Helios, Craiova, 2000, p. 80, 81.

În anul 1838 numărul familiilor fiecărui sat era următorul: Cireşu 72, Cacaleții de Sus 84, Cacaleții de Jos 276, Aleşii de Cacaleți 31, Popeşti 44.

Recensământul din anul 1838 ne transmite informații despre ocupațiile locuitorilor, pe care le prezentăm mai jos, pe sate.

Cacaleții de Jos. Locuitorii în mare majoritate erau clăcaşi, iar restul erau moşneni. Unii dintre ei, puțini la număr, practicau şi câte o meserie, care era complementară ocupației de bază, aceia de plugar şi anume: chirigiu - 29, comerciant de vite (strânge vite) - 1, slugă - 5, „cu sapa şi pogonici" - 2, morar - 2, văcar - 2, dorobanț - 4, cârciumar - 3, cojocar - 1, croitor - 1, precupeți - 4, văduvele erau „torcătoare cu plată", lăutar - 4, toboşar - 1, fierar - 15 (ultimele trei meserii erau practicate de către țigani). Ar mai fi de adăugat faptul că din totalul de 276 de familii recenzate 16 erau de ungureni (români veniți din Transilvania), una de sârbi şi 24 de țigani.

Aleşii de Cacaleți. Satul era alcătuit din moşneni şi clăcaşi, 29 de familii erau români şi două familii de greci. Ca meserii au fost recenzați următorii: povarnagii - 2, dulgheri - 1, cârciumar - 1, slugă - 1, scăunaş (măcelar) - 2, chirigii - 3; restul erau plugari.

Cacaleții de Sus. Sat în care predominau moşnenii, clăcaşi fiind puțini, toți fiind români. Majoritatea erau plugari, însă unii practicau şi câte o meserie, care era complementară, în cele mai multe cazuri, celei de bază, plugăritul. Aceştia au fost: croitori - 3, croitor de haine româneşti - 1, chirigii - 13, zidar - 1, vânător - 1, patentar - 1, moaşă de copii - 1, rotar - 2, negustor - 1, săpător - 1, slugă - 1, cârciumar - 1, povarnagiu - 2.

Cireşu. Şi în acest sat predomină moşnenii în comparație cu clăcaşii. Alături de români mai locuiau patru familii de țigani şi una de sârbi. Alți meseriaşi, în afară de plugari, erau: dulgheri - 2, rotari - 3, rogojinar - 1, dogari - 2, zidari - 2, chirigii - 5, slugă - 4, lemnar - 1, negustor - 1, croitor - 2; văduvele torceau „pă plată".

Popeşti. Satul era locuit numai de români care erau parțial moşneni, parțial clăcaşi. Toți erau plugari, iar două văduve se ocupau cu torsul. Trecerea peste râul Argeş în județul Muşcel se făcea cu podul plutitor, care era în grija podarilor. În anul 1838 au fost înregistrați în satul Popeşti doi podari: „Şerban podaru" şi „Dumitru sin Ştefan podaru"[10].

[10] ANIC, fond Catagrafii şi catastife, Țara Românească, partea I, județul Argeş, plasa Găleşeşti, nr. 42, f. 56-88, 272-277, 316-336, 344-349, 353-364.

Am menționat mai sus că sătenii cultivau şi legume în jurul caselor, precum şi plante tehnice. La 13 martie 1839, plasa Găleşeştilor, formată din 33 sate, a trimis la ocârmuirea județului listă de „suma producturilor ce la vale să însemnează şi care au agonisit locuitorii satelor pă anul 1838”:

„Nr. satelor	Satele	Fasole ocale	Sământă de in ocale	Sământă de cânepă ocale
1	Cireşu	1459	16	641
2	Cacaleții de Jos	3248	262	1803
3	Cacaleții de Sus	1349	37	799
4	Popeşti	1420	15	442”

Observăm că Aleşii Cacaleți nu mai este înregistrat separat, micul sat fiind contopit cu satul Cacaleții de Jos.

În satele care compun actuala comună Căteasca s-au cultivat doar fasole, in şi cânepă, dar în alte sate ale plasei s-au mai cultivat: 1.642 oca bob, 1.952 oca linte, 2.733 oca mazăre şi 234 oca tutun[11].

În anul 1845 satele sunt menționate cu câte un anumit număr de familii: 144 familii în satul Cacaleții de Jos (dintre care cinci neamuri, un postelnic şi patru patentari), 58 de familii la Cireşu (dintre care patru patentari), 72 de familii în Cacaleții de sus (dintre care două neamuri), 64 de familii în Popeşti[12].

Marele Dicționar Geografic al României ne transmite informații despre numărul de animale existente în anul 1887, luându-le dintr-o „publicație oficială”[13]:

Comuna	Boi şi vaci	Bivoli	Cai	Oi şi capre	Râmători
Cacaleți-Cireşul*	750	-	68	460 oi	160
Cacaleții de Jos	440	-	73	372 oi	250
Căteasca-Popeşti	590	14	102	700 oi	197

* Satul Cacaleții de Sus şi Cireşul alcătuiau o comună.

[11] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 103/1837, f. 107-108.
[12] ANIC, fond Vornicia din Lăuntru, dosar 3/1845, f. 20, 22, 27, 31.
[13] George Ioan Lahovari, general C. I. Brătianu şi Grigore G. Tocilescu, *Marele Dicționar Geografic al României*, vol. II şi V, 1899 şi 1902, Bucureşti.

Este de observat faptul că în anul 1887 în comuna Căteasca-Popeşti încă se mai creşteau bivoli.

Distrugerea documentelor create de către primării, plasă şi prefectură ne împiedică să prezentăm evoluția localităților, sub toate aspectele, în a doua parte a secolului al XIX-lea şi primul deceniu al secolului al XX-lea. Marele Dicționar Geografic al României menționează că în anul 1887 existau în comuna Căteasca-Popeşti 590 de boi şi vaci, 14 bivoli, 102 cai, 700 de oi, 197 de râmători. Comuna era formată din satele Căteasca (49 de familii), Popeşti (69 de locuitori[14]) şi Coşarăle (61 de locuitori[14]), în total 179 de familii şi 486 de suflete.

În comuna Cacaleți-Cireşul, în 1887, existau 750 de boi şi vaci, 68 de cai, 460 de oi şi capre, 160 de râmători; ambele sate aveau 194 de familii cu 824 de suflete.

Iar comuna Cacaleții de Jos, la 1887, avea 440 de boi şi vaci, 73 de cai, 372 de oi, 250 de râmători. Această comună era formată din satele Cacaleții de Jos şi Gruiu, ambele având 170 de familii şi 630 de suflete, dintre care 138 de familii, cu 520 de suflete, locuiau în Cacaleții de Jos, restul în satul Gruiu[15].

După reorganizarea administrativă din anul 1908 fosta comună Popeşti se va numi Căteasca, înglobând satele Căteasca şi Popeşti, iar comuna Gruiu va cuprinde satele Gruiu, Cacaleții de Jos, Cacaleții de Sus şi Cireşu.

În anul 1911, plasa Dâmbovnic întocmeşte o situație amplă despre comune, pe care o înaintează Prefecturii Argeş. Despre semănăturile făcute în toamna anului 1910 şi primăvara anului 1911, şi producția obținută s-au transmis următoarele date despre localitățile actualei comune:

Comuna Căteasca

Cultura	**Porumb**	**Grâu**	**Secară**	**Orz**	**Ovăz**	**Fasole**	**Varză**	**Pepeni**
Suprafața semănată ha	560	361	86	37	381	560	6	5
Producția obținută hl	8.960	6.498	1.643	1.110	10.668	561	24.000	10.000
Media la ha	16	18	19	30	28	1	4.000	2.000

[14] Greşit scris „locuitori”, trebuie citit familii, deoarece comuna avea 179 de familii, cu 486 suflete, iar în 1877 avea 134 de contribuabili.

[15] George Ioan Lahovari, general C. I. Brătianu şi Grigore G. Tocilescu, *Marele Dicționar Geografic al României*, vol. I-V, 1899 şi 1902, Bucureşti.

Comuna Gruiu	Porumb	Grâu	Secară	Orz	Ovăz	Mei	Cânepă
Suprafața semănată ha	851	8851	409	852	18.648	3	7
Producția obținută hl	13.616	141.616	7.362	17.040	372.960	36	84
Media la ha	16	16	18	20	20	12	12

La această dată se cultiva şi vița de vie, însă pe suprafețe foarte reduse: în Cătească existau 0,5 ha neproductivă şi 2,62 ha productivă, care a fost bătută de grindină şi nu s-a recoltat nicio cantitate de struguri; în Gruiu exista 0,24 ha neproductivă, dar din cauza manei nu s-au recoltat struguri.

În ceea ce priveşte „profesiile" locuitorilor raportul întocmit de către plasă consemnează următoarele: 279 plugari, 3 comercianți, 6 industriaşi, 1 altă profesie, în Cătească, iar în comuna Gruiu 526 plugari şi 3 comercianți[16].

Privind cifrele de mai sus observăm câteva aspecte identice la cele două comune, dar şi diferențe. Ambele au cultivat aceleaşi cereale, cu deosebirea că în comuna Gruiu s-a cultivat grâu pe o suprafață de zece ori mai mare decât s-a cultivat porumb, iar în Cătească suprafața mai mare a fost cultivată cu porumb; în comuna Gruiu s-au cultivat mici suprafețe cu mei şi cânepă, iar în Cătească nu; în aceasta din urmă s-au cultivat şi legume, mai ales fasole, pe când în Gruiu nu s-au cultivat legume deloc; la Gruiu suprafața cultivată cu secară a fost mult mai mare.

Diferențele, credem, se datorează faptului că satele Popeşti şi Cătească dețineau o mare suprafață de teren în lunca Argeşului, zonă mai fertilă şi mai potrivită pentru cultivarea porumbului şi legumelor.

În ceea ce priveşte numărul de animale situația se prezintă astfel:

Comuna	**Boi**	**Vaci**	**Cai**	**Iepe**	**Oi**	**Berbeci**	**Capre**	**Țapi**	**Râmători**
Cătească	252	183	24	48	326	25	3	-	184
Gruiu	420	270	160	230	2.000	150	10	4	400

[16] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 3/1911, f. 47, 48, 52.

Semnalăm existența în plasă, în anul 1911, a trei bivolițe în comuna Rociu, care în anii următori vor dispărea.

Comparând numărul de animale din cele două comune, observăm că în Gruiu existau mai multe cabaline şi ovine decât în Căteasca. E drept că şi numărul gospodăriilor era mai mare[17].

Județul Argeş era organizat în trei circumscripții veterinare, iar la nivelul județului funcționa un serviciu veterinar. Localitățile care compun actuala comună făceau parte din circumscripția I, al cărei medic veterinar era G.C. Popescu, încă din 1908.

La 27 septembrie 1915, Serviciul Veterinar face raport către prefect cu privire la starea veterinară, arătând că în județ au bântuit unele epizootii (pesta porcină, turbarea şi variola ovină), îmbolnăvindu-se 6.489 animale, din care 94 au murit. Între comunele menționate de raport nu se află Căteasca şi Gruiu.

Pentru îmbunătățirea raselor de vite medicul propune prefectului, la fel ca în anul anterior, ca județul „să verse o sumă de bani, anual, la fondul de cumpărări al Ministerului Agriculturii şi Domeniilor" pentru achiziționarea de animale de prăsilă „care ar fi întrebuințate în depozitele Direcției Zootehnice şi date județului nostru numai în lunile de montă, adică aprilie, mai, iunie".

Alte informații privitoare la cele două ocupații de bază ale locuitorilor comunei se păstrează într-un raport al administrației plasei Dâmbovnic, înaintat Prefecturii Județului Argeş, la 6 octombrie 1915.

Administratorul plasei arată că cele 14 comune, care o compun, se află în zona ce face trecerea între deal-munte şi câmpie. Locuitorii din zona deal-munte duceau în sud „lemnărie fasonată pentru căruțe, case, împrejmuiri, olărie, fructe etc. şi iau în schimb cereale".

Despre recolta grâului din vara anului 1915 arată că „a fost mulțumitoare", dar se vinde cu prețuri mici, din lipsă de cumpărători, astfel „comerțul fiind împiedicat". Acesta mai face o remarcă interesantă: „Cartofii se cultivă în cantități mici, acest aliment nefiind întrebuințat de populație. Cânepa se seamănă puțin".

În ceea ce priveşte suprafețele de teren semănate cu cereale şi producția obținută în anul 1915 situația a fost următoarea:

[17] *Ibidem*, f. 41, 47, 48.

Comuna Căteasca.

Grâu			Secară			Orz			Ovăz			Porumb		
Suprafață semănată ha	**Producție hl la ha**	**Total hl**	**Suprafața**	**Producție hl la ha**	**Total hl**	**Suprafață**	**Producție hl la ha**	**total hl**	**Suprafața semănată ha**	**Producție hl la ha**	**Total hl**	**Suprafață**	**Producție hl la ha**	**Total hl**
537	16	8.592	57	12	684	74	14	1.036	441	18	7.938	620	12	7.440
Comuna Gruiu														
548	12	6.576	10	8	80	21	20	420	1.123	14	15.722	-	-	-

La fel ca în 1911 suprafața ocupată cu viță de vie era nesemnificativă. În Căteasca erau 3 ha cu viță productivă şi 2 ha neproductivă, de la care „se speră” să se obțină 400 decalitri. Iar în Gruiu era un hectar de vie productivă şi se spera să obțină 300 decalitri.

Este de subliniat faptul că locuitorii din comuna Gruiu continuau să cultive ovăzul pe scară mai întinsă, fiindcă şi numărul de cabaline era mare. Dar ceea ce surprinde este lipsa oricărei suprafețe cultivate cu porumb, dacă nu cumva raportul administratorului de plasă a omis.

În ceea ce priveşte animalele raportul administratorului de plasă cuprinde următoarele date:

Comuna	Boi	Vaci	Cai	Iepe	Oi	Berbeci	Capre	Râmători
Căteasca	154	199	55	64	186	7	6	319
Gruiu	454	314	122	202	1.400	40	-	841

Referindu-se la profesiile locuitorilor, în afară de plugari, administratorul plasei mai menționează: 6 comercianți şi 6 „diferite profesii” la Căteasca, 5 comercianți şi 10 diferite profesii la comuna Gruiu[18].

La 24 iulie 1918, populația comunelor, pe sate, se prezenta astfel:

Căteasca – 52 de familii, cu 234 de suflete: 52 de bărbați şi 69 de femei, cu vârsta peste 19 ani, şi 113 sub 19 ani;

Popeşti – 76 de familii, cu 367 de suflete: 76 de bărbați şi 102 femei, peste 19 ani, şi 189 sub 19 ani;

[18] Idem, dosar 4/1915, f. 19, 99-101, 105-107, 113.

Coşeri – 47 de familii, cu 219 suflete: 47 de bărbați şi 58 de femei, peste 19 ani, şi 114 sub 19 ani;

Cacaleții de Sus – 142 de familii, cu 586 de suflete: 142 de bărbați şi 158 de femei, peste 19 ani, şi 286 sub 19 ani;

Cireşu – 144 de familii, cu 703 suflete: 144 de bărbați şi 196 de femei, peste 19 ani, şi 363 sub 19 ani;

Gruiu – 18 familii, cu 94 de suflete: 18 bărbați şi 23 de femei, peste 19 ani, şi 53 sub 19 ani;

Cacaleții de Jos – 161 de familii, cu 689 de suflete: 161 de bărbați şi 225 de femei, peste 19 ani, şi 303 sub 19 ani[19].

După aproape un deceniu şi jumătate populația satelor a sporit datorită sporului natural: 2.892 locuitori în anul 1918 şi 3.465 în 1932:

Comuna	**Satul**	**Anii**			
		1918 VII 24	**1929 V 11**	**1929 X 12**	**1932 X 17**
Căteasca	Căteasca	234	320	296	334
	Coşeri	219	305	287	302
	Popeşti	367	491	418	437
Cireşu	Cireşu	703	511	711	
	Siliştea (Cacaleții de Sus)	586	626	632	1.392
Gruiu	Gruiu	94	184	918	1000
	Cacaleții de Jos	689	727		
Total		**2.892**	**3.164**	**3.262**	**3.465**

Observând numărul populației satului Cireşu constatăm un fapt anormal: în perioada 1918-1929 populația în loc să crească a scăzut mult, de la 703 la 511, iar din 11 mai 1929 până în 12 octombrie 1929 a crescut foarte mult, de la 511 la 711 locuitori.

Documentele nu înregistrează vreo epidemie în sat, între anii 1918-1929, care să fi dus la moartea mai multor locuitori. Eroarea aparține celui ce a întocmit documentul la 11 mai 1929. La fel şi cifrele privitoare la satele comunei Căteasca, din mai şi octombrie 1929, conțin erori[20]. În anul 1933 numărul capilor de familie se prezenta astfel: 236 în comuna Căteasca, 402 în comuna Cireşu şi 277 în comuna Gruiu[21]. În

[19] Idem, dosar 86/1918, f. 525-536.
[20] Idem, dosare 28/1129, f. 53-59; 48/1929, f. 27-28; 41/1932, f. 67-68, 70, 90-91.
[21] Idem, dosar, 89/1933, f. 1-3.

anul 1938 numărul capilor de familie se prezenta astfel: 236 în Căteasca, 432 în comuna Cireşu şi 227 în comuna Gruiu[22].

Administratorul plasei, la inspecțiile pe care le făcea în comune, se interesa în mod deosebit de suprafețele pe care le însămânțase locuitorii cu cereale, de cantitățile ce se obțineau la hectar, de cantitatea necesară consumului şi cea disponibilă comerțului.

La inspecția pe care a făcut-o în comuna Căteasca, la 13 noiembrie 1933, a consemnat următoarele: s-au însămânțat în toamna anului 1932 cu cereale 155 ha şi s-a obținut o producție medie de 700 kg la ha, în total 108.500 kg. Din această cantitate 54.500 kg se foloseau pentru „consumul comunei" (33.600 kg pentru însămânțările din toamna anului 1933 şi 20.900 kg pentru hrana celor 1.075 de suflete ale comunei) şi 75.500 kg erau excedent care putea fi comercializat.

În comuna Gruiu, la 10 noiembrie 1933, situația a fost următoarea: s-a însămânțat în toamna anului 1932 suprafața de 200 ha, obținându-se la ha 980 kg, totalizând 196.000 kg. Din această cantitate 3 vagoane erau rezervate pentru însămânțările din toamna anului 1933, 4 vagoane erau folosite pentru hrana populației şi 5 vagoane erau excedent.

Iar în comuna Cireşu, tot la 10 noiembrie 1933, administratorul plasei a menționat în procesul-verbal următoarea situație: s-a însămânțat în toamna anului 1933 suprafața de 125 ha, obținându-se 980 kg la hectar, în total opt vagoane. Din această cantitate două vagoane s-au folosit pentru însămânțările din toamna anului 1933, pentru hrana populației s-au rezervat trei vagoane, rămânând excedent trei vagoane[23].

Prefectura a cerut comunelor să-i comunice situația mijloacelor de tracțiune mecanică existente. La 26 aprilie 1932 comuna Căteasca a transmis un tabel cu proprietarii acestora: Ion C. Ilie – automobil, Gheorghe C. Ilie – automobil, Ion C. Zamfirescu – automobil şi autotractor, Maria I. N. Angelescu – autotractor[24].

În ceea ce priveşte animalele pe care le dețineau locuitorii celor trei comune, în iulie 1932, situația se prezenta astfel[25]:

---

[22] Idem, dosar 89/1933, f. 1-3.
[23] Idem, dosar 90/1933, f. 75, 84.
[24] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 7/1932, f. 21.
[25] Idem, dosar 89/1933, f. 10-13.

	Căteasca	Cireşu	Gruiu
Armăsar	1	2	7
Cai de muncă	18	60	46
Iepe de reproducție	13	85	50
Tineret până la 3 ani	12	75	20
Tauri	3	2	5
Boi de muncă	76	160	130
Vaci de jug sterpe	-	-	15
Vaci cu lapte	135	150	103
Tineret de reproducție	65	165	100
Berbeci	16	25	15
Oi	310	550	400
Tineret de reproducție	6	-	-
Țapi	1	-	-
Capre	2	-	-
Tineret de reproducție	-	-	-
Vieri	6	2	15
Scroafe	35	30	60
Tineret de reproducție	103	250	80

Este interesant de remarcat faptul că unii locuitori din comuna Gruiu au folosit la jug vaci sterpe, în lipsă de cai sau boi. Este pentru prima dată când întâlnim în documente o astfel de situație. După 1950 vacile au fost puse la jug şi nu doar cele sterpe, fenomen ce s-a generalizat în țară, din cauza sărăciei populației rurale, pe de o parte, şi apariției gospodăriilor colective prin deposedarea țăranilor de pământ, pe de altă parte.

Numărul animalelor fiecărui sat depindea de numărul gospodăriilor, de suprafața de teren ce deținea fiecare familie, dar şi de întinderea izlazului de care dispunea fiecare comună. La 25 ianuarie 1919, adminsitratorul plasei raportează prefecturii că „numai comuna Gruiu n-a putut exploata izlazul comunal, iar paguba suferită se ridică la 2.725, 90 lei”. Prefectura raportează Ministerului de Interne că satele comunei Gruiu (Cacaleții de Jos şi Gruiu) dețin o suprafață de 75 ha de izlaz, iar deficitul menționat se datorează faptului că „n-au fost învoitori pe izlaz”.

Facem precizarea că fiecare comună alcătuia buget pentru izlaz, separat de bugetul general, iar veniturile obținute, prin învoirea

animalelor la păscut, se cheltuiau pentru întreținerea acestuia, eventual pentru sporirea suprafeței prin cumpărare[26].

Animalele erau învoite la păşunat pe izlaz pe bază de contracte pe care le încheiau proprietarii de animale cu primăriile, în fiecare an, când se fixau şi prețurile[27].

Consiliul comunal Căteasca, la cererea locuitorilor satului Coşeri, a aprobat, la 14 decembrie 1935, să se cumpere „de la stat, cu plata în anuități anuale [...] porțiunea de teren ce mai esistă disponibilă în moşia statului Castrițoaea Slătineanu din județul Muşcel, pendinte de teritoriul acestei comune, pentru constituire de izlaz comunal”.

Iar la 9 februarie 1936 a aprobat cererea locuitorilor satului Popeşti pentru cumpărarea de la stat, cu plata tot în anuități anuale, a unui teren în suprafață de 45 ha „din pădurea statului Pătroaia Deal, județul Dâmbovița”, în vederea constituirii unui izlaz.

La 2 august 1936 consiliul comunal a aprobat cumpărarea a 17,77 ha din zăvoiul Călineşti-Muşcel, de la Ocolul Silvic Leordeni, pentru locuitorii satului Coşeri[28].

În anul 1941 primăriile comunale dispuneau de următoarele suprafețe pentru izlaz:

1. *Comuna Căteasca* – 15,28 ha în comuna Călineşti, județul Muşcel, pe care „îl posedă din 1936, pe baza legii speciale din 28 aprilie 1933, prin act de vânzare-cumpărare, autentificat la nr. 2386/2 X 1936, la Tribunalul Argeş, secția I, transcris la nr. 3069/5 XI 1936, la Tribunalul Muşcel, şi deserveşte de izlaz pentru vitele satului Coşeri”; 36 ha în punctul Pătroaia, județul Dâmbovița, pe care „îl posedă din 1934, după legea specială din 1933, publicată în Monitorul Oficial, nr. 100”, cu actul de vânzare-cumpărare, autentificat la Tribunalul Argeş, secția I, la nr. 2214/4 XI 1933 şi transcris la nr. 4584/4 XI 1933, pentru vitele satului Căteasca; 14, 50 ha în vatra satului Coşeri, pe care îl posedă din anul 1923, după legea reformei agrare din 1921, pentru satul Coşeri.

2. *Comuna Cireşu* – 25 ha pentru satul Cireşu; 30 ha pentru satul Siliştea.

3. *Comuna Gruiu* – 75 ha, cumpărate de la Alexandrina D. Vioreanu, la 22 XII 1909, cu act autentificat la Tribunalul Ilfov, secția

[26] ANSJA, Prefectura Argeş, dosar 262/1919, f. 14, 28, 129.
[27] Idem, dosar 1/1926, f. 4.
[28] ANSJA, Primăria Căteasca, dosar 2/1934, f. 65, 90, 98.

Notariat, la 6 IX 1909, transcris la nr. 5715/24 XII 1909, la Tribunalul Argeş[29].

Pentru sănătatea animalelor medicul veterinar, pretorul şi prefectul transmiteau diferite instrucţiuni şi dispuneau măsuri la nevoie.

Pentru combaterea unor epizootii prefectul judeţului, la 14 ianuarie 1932, a cerut Preturii Plasei Dâmbovnic să trimită instrucţiuni către „primari, notari şi consilierii comunali să ia măsurile cele mai severe ca de la toate puţurile care au sghiaburi pentru adăpatul vitelor” să fie luate şi „duse la primării”. Iar acolo unde sunt „sghiaburi de ţiment să fie astupate cu pământ până în gură şi turnată apă peste pământ ca să îngheţe pentru a nu se mai putea adăpa vitele la ele”.

Pretorul a dispus întocmirea de tabele cu gospodăriile unde se aflau vite bolnave şi data îmbolnăvirii pentru a se putea urmări evoluţia bolilor. Era interzisă scoaterea vitelor din gospodăriile cetăţenilor până la localizarea epizootiei.

La 23 martie 1932, Primăria Căteasca a informat pe medicul veterinar din Piteşti că în comună „s-a ivit febra aftoasă la vitele mari cornute la Dl. I.C. Zamfirescu”. La 31 martie medicul veterinar s-a deplasat la faţa locului când a constatat cazuri de „bovine şi ovine bolnave în cătunul Popeşti” şi a dispus luarea unor măsuri:

- izolarea animalelor bolnave care vor fi adăpate pe loc din vase anume destinate;

-„inocularea cu bale de la animale bolnave a celor cu aparenţă de sănătate, care conlocuiesc cu bolnavele, în scopul de a scurta durata boalei”;

- interzicerea adăpatului în comun a vitelor, în care scop se vor ridica jgheaburile de la puţuri, iar găleţilor li se vor pune „punţi de fier în curciş”;

- se suspendă până la încetarea epizootiei eliberarea biletelor de vânzare pentru cornutele mari şi mici”;

- se interzice scoaterea acestor animale în alte comune;

- animalele bolnave vor fi însemnate prin tundere pe crupă.

Pentru îmbunătăţirea raselor de animale comunele erau obligate să-şi procure masculi de rasă. Aceştia erau examinaţi de către medicul veterinar în fiecare an, stabilind care dintre ei erau buni pentru montă. La inspecţia din 4 noiembrie 1932 a găsit bovine bolnave de febră aftoasă,

[29] ANSJA, Prefectura Argeş, dosar 93/1938, f. 9, 22, 61-68.

cerând să se aplice măsurile anunțate mai sus. În plus a transmis locuitorilor că laptele se putea consuma numai după ce va fi fiert bine.

Taurul comunal, de asemenea, era vizitat de medicul veterinar şi mai des de agentul veterinar. De exemplu la vizita făcută la 13 aprilie 1934 a fost găsit „extrem de slab", propunându-i medicului veterinar să fie înlocuit cu altul[30].

Serviciul Zootehnic Sanitar-Veterinar județean a cerut Primăriei Căteasca să alcătuiască un tabel cu toți proprietarii de reproducători masculi („tauri, tăuraşi, armăsari, armăsăruşi şi vieri") care să-i prezinte la primărie pe data de 2 noiembrie 1932 pentru a le da autorizație, cu avertizarea că cei ce nu se vor supune vor fi dați în judecată. La data precizată au fost prezentați: un armăsar care n-a primit autorizație, 4 armăsăruşi, din care doar unul a primit, 9 tauri, toți găsiți improprii pentru montă, 12 tăuraşi, din care 4 au primit autorizație, şi 3 vieri, toți fiind acceptați.

Pe 4 noiembrie 1932, medicul veterinar primar al județului a inspectat comuna şi a încheiat proces-verbal în care a menționat că pe 28 octombrie s-au ivit primele cazuri de febră aftoasă la bovine, însă nimeni nu reclamase. Descoperirea s-a făcut cu ocazia examinării reproducătorilor masculi de către medicul veterinar. Apoi a descris simptomele: „Tristețe, inapetență, salivație, schiopături etc."; ca leziuni s-au observat afte pe mucoasa bucală şi leziuni interdigitale; ca tratamente s-au prescris: spălături repetate în gură şi pe picioare cu soluție de hipermanganat de potasiu.

Medicul primar veterinar a dispus mai multe măsuri:

- izolarea animalelor bolnave de celelalte;
- interzicerea ieşirii din comună a vitelor cornute mari înjugate sau nu, a cornutelor mici şi porcilor;
- interzicerea eliberării biletelor de vânzare, de proveniență şi sănătate;
- obligația locuitorilor de a declara la primărie orice caz de boală ar fi observat la vitele lor şi tratarea lor după instrucțiunile date;
- laptele de la vitele bolnave de febră aftoasă se poate consuma numai după ce a fost bine fiert[31].

La inspecția făcută în comuna Căteasca, la 5 mai 1939, pretorul plasei a consemnat două aspecte: febra aftoasă apărută în iarnă încă mai

[30] ANSJA, fond primăria Căteasca, dosar 4/1932, f. 1, 5, 7, 9, 15, 30.
[31] Idem, dosar 1/1932, f. 32, 34, 35.

persistă; rasa vitelor era cu „totul inferioară şi necesită o acţiune susţinută din partea Camerei de Agricultură, care manipulează bugetele izlazurilor comunale”[32].

La 22 ianuarie 1943, medicul veterinar primar al judeţului a vizitat comuna când „a procedat la examinarea anuală a animalelor, în special a cailor, în vederea montei”, menţionând în procesul-verbal încheiat că nu erau boli contagioase. În urma examinării a găsit apte pentru a fi montate de armăsari ai statului doar 11 iepe, 7 iepe pentru a fi montate de armăsarul lui Marin Buican, iar „restul de iepe” nu erau bune pentru reproducţie. Pentru monta vacilor nu a fost autorizat niciun taur din comună, urmând să fie repartizaţi doi tauri „de la asociaţie”.

În urma inspecţiei făcute de medicul veterinar, la 3 mai 1943, comuna a fost declarată contaminată cu pestă porcină şi a dispus următoarele măsuri:

- se interzice eliberarea biletelor de vânzare;
- se interzice ieşirea porcilor pe uliţe;
- locuitorii sunt obligaţi să declare orice animal bolnav;
- tăierea porcilor şi consumul cărnii sunt admise doar cu avizul medicului veterinar;
- comuna era obligată să întocmească un tabel de „sero-virulizarea antipestoasă la porci, care se impune pentru întâmpinarea boalei”;
- contravenienţii erau deferiţi justiţiei.

Pe 5 mai 1943, medicul veterinar de plasă, N. Arnăutu, declarase epizootie de pestă porcină la trei gospodării. Iar la 23 mai 1944 medicul veterinar, Eugen Găluşcă, a declarat epizootie de scabie la ovine. Cu această ocazie a vaccinat anticarbonos vitele mari şi caii[33].

Într-o dare de seamă a Serviciului Veterinar judeţean, pe perioada decembrie 1943, ianuarie, februarie 1944, se arată că în comunele Gruiu şi Siliştea a bântuit pesta porcină[34].

Medicul veterinar de la Circumscripţia Ciupa, de care aparţinea comuna Căteasca, la 10 februarie 1950, a inspectat „tăuraşii de reproducere” pe care i-a găsit sănătoşi şi bine întreţinuţi. Iar la 5 aprilie medicul veterinar a făcut vaccinarea anticarbonoasă a celor doi tăuraşi comunali.

---

[32] ANSJA, Prefectura Argeş, dosar 92/1939, f. 68, 121.
[33] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 9/1943, f. 2, 19, 26, 63.
[34] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 204/1949, f. 19.

În a doua parte a anului 1950 circa veterinară s-a mutat în comuna Căteasca. La 21 iunie 1950, comuna a fost inspectată de medicul veterinar al plasei Rociu, menţionând în procesul-verbal de control: taurii comunali sunt sănătoşi, berbecii şi berbecuţii sănătoşi, la fel şi cei doi vieri comunali, iar întreţinerea, pentru toţi, a fost apreciată ca mediocră.

La 26 ianuarie 1951 medicul veterinar şef al raionului Topoloveni a inspectat comuna Căteasca, menţionând în procesul-verbal de control:

- medicul veterinar era absent de la Dispensarul Veterinar;

- taurii de la grajdul comunal erau slabi, murdari, neîngrijiţi, slab alimentaţi;

- vierii se aflau în stare mulţumitoare;

- berbecii staţiunii primeau în alimentaţie grăunţe[35].

Un raport statistic întocmit de către pretorul plasei, în anul 1941, cuprinde multe date importante din diferite domenii din care rezultă limpede că ocupaţiile de bază ale locuitorilor erau tot cultivarea pământului şi creşterea animalelor. Astfel, comuna Căteasca deţinea 1592 ha teren, din care: arabil 1260 ha, fâneţe naturale 30, păşuni 78, pomi fructiferi 87 ha, viţă de vie 3, pădure 111 ha, vatra satului 23 ha.

Suprafaţa arabilă era cultivată cu: porumb 500 ha, grâu 340, ovăz 240 ha, orz 15, floarea-soarelui 10 şi fasole 5 ha.

Pentru lucrările agricole gospodarii satelor foloseau diferite unelte şi maşini agricole şi anume: 125 de plugari, 74 de grape, 35 de prăşitoare, 2 tractoare, 1 maşină de semănat, 1 maşină de secerat, 4 batoze, 3 vânturătoare.

În ceea ce priveşte animalele şi păsările pe care le deţineau locuitorii satelor Căteasca, Coşeri şi Popeşti, în anul 1941, situaţia se prezenta astfel: armăsari - 2, cai - 25, iepe - 46, mânji - 5, tauri - 2, boi - 106, vaci - 180, viţei - 40, oi - 700, berbeci - 10, porci - 105, scroafe - 45, găini - 2.100, raţe - 126, gâşte - 65, curci - 19.

Pentru îngroparea animalelor şi păsărilor care mureau în urma bântuirii unor epizootii, primăria a amenajat un cimitir cu o suprafaţă de 1.850 mp, pe care l-a împrejmuit cu sârmă ghimpată.

La această dată populaţia celor trei sate se prezenta astfel[36]:

---

35 ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 2/1950, f. 2, 3, 12, 17, 43.

36 ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 98/1941, f. 1-7.

Satul	Căteasca	Popeşti	Coşeri
Suflete	343	453	319
Gospodării	77	116	74
Capi de familie	77	116	74

Despre suprafețele care s-au însămânțat în anul 1941, în cele patru sate ale comunei Gruiu „monografia statistică" cuprinde următoarele date:

Satul	Grâu ha	Orz ha	Ovăz ha	Porumb ha	Floarea-soarelui ha	Fasole ha
Gruiu	200	30	270	350	11	3
Cireşu	120	10	200	300	8	2
Siliştea	150	10	150	250	7	2
Cacaleții de Jos	30	5	30	140	4	1

Este de subliniat faptul că multe familii din satul Cacaleții de Jos, cu timpul, s-au deplasat către satul Gruiu, sporindu-i populația şi implicit suprafețele de teren.

Pentru lucrările agricole gospodarii celor patru sate foloseau diferite unelte şi maşini agricole: 308 pluguri, 166 grape, 211 prăşitori, 1 maşină de semănat, 9 secerători, 5 batoze de treier, 4 vânturători.

Cât priveşte animalele şi păsările pe care le dețineau locuitorii celor patru sate situația se prezenta astfel, la nivelul comunei Gruiu:

Cai 187	Boi 210	Berbeci 10	Vieri 2	Găini 6.755	Curcani 8
Iepe 199	Vaci 451	Oi 2024	Porci 400	Rațe 561	Curci 15
Mânji 11	Viței 200	Capre 1	Scroafe 30	Gâşte 303	

Pentru îngroparea animalelor şi păsărilor moarte a fost amenajat un cimitir în suprafață de 6.123 mp, care a fost împrejmuit.

Populația celor patru sate, care compuneau comuna Gruiu, se prezenta astfel[37]:

Satul	Gruiu	Cireşu	Siliştea	Cacaleții de Jos
Suflete	870	779	705	191
Gospodării	213	196	180	46
Capi de familie	219	200	190	49

[37] Idem, dosar 126/1941, f. 1-8.

La 10 august 1948, satele aveau următoarea populaţie:

Comuna	**Satul**	**Nr. suflete**
Căteasca	Căteasca	336
	Coşeri	351
	Popeşti	433
Cireşu	Cireşu	774
Gruiu	Gruiu	788
Siliştea	Siliştea	700

La această dată satul Cacaleţii de Jos nici nu mai este menţionat, nici sub formă de cătun, denumirea oficială fiind Gruiu[38].

La 26 august 1948, Primăria Căteasca, la cererea preturii, a întocmit o situaţie complexă privind numărul de locuitori şi de gospodării, pe sate, suprafaţa comunei pe categorii de folosinţă, inventarul viu şi mort etc., răspunzând la un chestionar.

1. Suprafaţa totală a comunei: 1698,20 ha din care: arabil -1345; păşuni - 57,20; fâneţe - 39; livezi, pomi - 80; vii - 3; păduri - 98; neproductiv - 76;
2. Număr gospodării, total - 373: Căteasca - 84, Coşeri - 94, Cătanele - 70, Popeşti - 125.
3. Număr locuitori, total - 1.320: Căteasca - 336, Coşeri - 341, Cătanele - 210, Popeşti - 433.
4. Distanţa până la Agenţia BNR-Teiu Vale, 15 km.
5. Distanţa faţă de comunele învecinate: Cireşu, Siliştea, Gruiu, Furdueşti-Răteşti circa 4 km.
6. Planul de cultură al terenurilor agricole, în suprafaţă de 1197 ha:

Grâu de toamnă 335 ha	Porumb 457
Ovaz 240	Floarea-soarelui 80
Orz 50	Grădină de zarzavat 35

7. Instalaţiuni industriale: presă de ulei, naţionalizată.
8. Inventar viu: cai - 69, boi - 188, vaci - 133, oi - 1.100, porci - 170, păsări 1.701

[38] Idem, dosar 147/1946, f. 24-25.

9. Inventar mort: pluguri - 124, secerători - 1, prăşitori - 92, vânturători - 2, trioare - 2.

10. Maşini agricole: 3 tractoare, 3 batoze.

11. Suprafeţe pe locuitori (373 gospodării): până la 5 ha - 308, până la 15 ha - 51, peste 15 ha - 14.

12. Câte batoze funcţionează: 3.

13. Câte cereale s-au treierat(la finele campaniei): 340.652 kg de grâu, 13.624 kg de orz, 112.256 kg de ovăz.

Se luau tot felul de măsuri ca niciun petec de pământ să nu rămână nelucrat. Astfel, la 11 octombrie 1948, pretorul plasei trimite circulară către „comisiile comunale de însămânţări” cu următorul ordin: „Luaţi măsuri ca toate atelajele ce sunt în trecere cu vehicule prin raza comunei Dvs., oriunde ar fi ele, să fie imediat deshămate şi întrebuinţate la arat în comună. Executaţi imediat acest ordin”. Desigur un ordin abuziv, de tip comunist, care nu ţinea cont de proprietatea privată. În această acţiune erau implicaţi toţi factorii de răspundere din comune şi în primul rând organizaţia de bază a Partidului Muncitoresc Român.

Treieratul păioaselor se făcea sub controlul aceleiaşi organizaţii de partid, iar zilele de începere a recoltării erau stabilite de „organele judeţene”. Întreaga operaţiune se desfăşura sub supravegherea „şefilor de arii”, şi „produsul obţinut era cântărit cu cântarul iar nu cu dubla”. Se treiera, la ordin, zilnic între orele 5 şi 21, chiar 23, până se termina.

De la arie toată cantitatea de grâu şi ovăz era transportată la „centrele de colectare”; cine nu se supunea suporta sancţiuni. Erau înfiinţate comisii de colectare la comună, plasă şi judeţ.

Proprietarii terenurilor au încetat să mai fie stăpâni pe produsele obţinute. Descriem un episod petrecut în satul Cătanele. La 14 august 1948 Primăria Căteasca face cunoscut Preturii Rociu că au fost arestaţi, cu ajutorul şefului de post din Căteasca, mai mulţi locuitori din satul Cătanele (Ion Gh. Năstase, Marin Năstase, Gheorghe I. Năstase, Petre Gh. Dincă şi Ion Chivoeanu). „Din cauza acestor indivizi batoza de treierat din satul Cătanele n-a mai funcţionat de la ora 12 până seara, făcând fel de fel de greutăţi delegatului maşinii şi ducând o parte din cotele de predare acasă, în loc să le ducă la centrul de predare. Indivizii mai sus menţionaţi se află arestaţi la Postul Căteasca, fiind în curs de cercetări, după care vor fi înaintaţi Parchetului de Argeş”.

Uiumul de la mori era distribuit locuitorilor.

Presa de ulei a lui I. C. Zamfirescu fusese naționalizată şi preluată de Primăria Căteasca. Prin decizia acesteia din 22 iulie 1949 presa va fi denumită „Fabrica de ulei «11 iunie» şi va funcționa pe baza principiului gospodăriei chibzuite", administrator fiind numit Badea C. Constantin[39].

Zahărul se aducea în comună prin distribuire de la județ şi se împărțea locuitorilor pe bază de tabele pentru „cei în drept": salariați, pensionari civili şi I.O.V.R., apoi populația rurală. Cu lista se prezenta reprezentantul primăriei la Direcția Comercială a județului Argeş.

Salariații şi pensionarii aveau cartelă de alimente, iar „populația rurală" primea doar 200 de grame pe lună[40].

După ce în aprilie 1962 a fost declarată încheiată cooperativizarea agriculturii la nivelul întregii țări, populația rurală fiind deposedată în mod abuziv de pământul pe care îl stăpânea fiecare familie ca proprietar, acesta a devenit bun al întregii colectivități. Pământul, devenind proprietate colectivă, era lucrat de locuitorii satelor, însă de roadele acestuia dispunea statul. Familiile colectiviştilor primeau în folosință doar 3.000 de mp numai pe timpul vieții, numit lot ajutător. Fiecare familie a căutat să lucreze cât mai eficient lotul ajutător pentru a completa plata pe care o primea de la gospodăria (cooperativa) agricolă colectivă, sub formă de produse şi bani, în funcție de numărul de zile prestate într-un an calendaristic.

O statistică întocmită de către Primăria Căteasca în anul 1971 ne furnizează diferite date cu privire la suprafața totală a comunei, dar şi pe sate, la resursele subsolului, numărul salariaților şi al meseriaşilor etc.[41]. Suprafața totală a comunei Căteasca era de 4.777 ha, din care 239 ha erau vatra satului, alcătuită din 1.277 de gospodării. Pe sate suprafețele erau repartizate astfel:

Căteasca	631 ha - suprafață totală	37 ha - vatra satului	108 gospodării
Recea	204 ha „	31 ha „	64 „
Cătanele	561 ha „	40 ha „	117 „
Coşeri	300 ha „	34 ha „	279 „
Gruiu	1.134 ha „	35 ha „	280 „
Siliştea	815 ha „	32 ha „	191 „
Cireşu	1.092 ha „	30 ha „	238 „

[39] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 7/1945, f. 65.
[40] Idem, dosar 2/1948, f. 1, 52, 317.
[41] Primăria Căteasca, fond propriu, dosar 7/1971, nefoliat.

În privința resurselor subsolului se menționează existența țițeiului la Siliştea şi Cireşu.

Salariații permanenți din comună, în număr de 247, pe sate erau repartizați astfel: Căteasca - 63, Siliştea - 39, Gruiu - 73, Cireşu - 33, Cătanele - 26, Recea - 13.

Ca meseriaşi statistica menționează următoarea situație: zidari, 16, din care 13 necooperativizați; croitori, 10; teracotişti 2, din care 2 necooperativizați; tinichigii 1, din care 1 necooperativizat.

Apoi sunt menționate unitățile economice: 2 mori, 3 gatere, 2 brutării, 4 cazane de fabricat țuică, 6 magazine mixte, 4 bufete şi bodegi. Ca unități cooperatiste de stat existau 3 croitorii la Căteasca şi 3 la Gruiu şi 10 unități socialiste: Ferma zootehnică din Căteasca (IAS), Ferma cultura de câmp Dutina (IAS), Ferma zootehnică animale mici (IAS), Ferma cultură de câmp din Siliştea (IAS), C.A.P. Căteasca, C.A.P. Cireşu, C.A.P. Gruiu, Ferma zootehnică din Căteasca (C.A.P.), Ferma zootehnică din Gruiu (C.A.P.) şi Păşunea Siliştea.

Recensământul efectuat între 1 şi 7 februarie 1982 ne transmite numărul de animale pe care le dețineau cele 1.322 de gospodării individuale: 944 de taurine, din care 596 de vaci, 82 de cabaline, 1.848 de porcine, din care 146 de scroafe de prăsilă, 1.604 ovine, din care 1.023 fătătoare, 29 de caprine, 17.814 păsări şi 385 familii de albine[42].

Statul socialist controla întreaga viață economică şi nu numai. Locuitorii satelor nu aveau voie să înstrăineze sau să sacrifice animale deşi nu toți locuitorii aveau posibilitatea să le întrețină. Cu toate acestea oamenii înstrăinau animale şi chiar sacrificau o parte dintre ele.

În anul 1989 Primăria Căteasca a întocmit un tabel care cuprindea 148 de persoane care au înstrăinat 201 bovine, fiind semnat de preşedintele Consiliului Popular şi şeful Postului de Miliție din comună. Toți aceşti locuitori au fost sancționați conform Decretului 94/1983, iar unuia care „a sacrificat clandestin” o vacă i s-a întocmit dosar penal.

Scăderea sau creşterea numărului de animale se constata în urma recensământului animalelor care avea loc în fiecare an.

Prezentăm mai jos numărul animalelor stabilit la recensămintele din anii 1988 şi 1989.

---

[42] Primăria Căteasca, fond propriu, dosar 9/1982, nefoliat.

	1-7 februarie 1988	20-28 ianuarie 1989	Diferența
Total taurine	1.209	1.069	Minus, 140
Din care, vaci	635	595	Minus, 40
Total ovine	1.536	1.538	Plus, 2
Din care fătătoare	870	961	Plus, 91
Total porcine	2.233	2.233	-
Din care scroafe de prăsilă	225	225	-
Total cabaline	70	62	Minus, 8
Animale de blană	173	207	Plus, 24
Total păsări	18.801	18.829	Plus, 28
Familii de albine	318	320	Plus, 1

În intervalul deceniilor al doilea şi al optulea ale secolului al XX-lea, populația satelor actualei comune, în general, a fost în creştere, aşa cum se vede mai jos:

Nr. crt.	Satul	Anii recensământului					
		1912	1930	1956	1966	1977	2011
1.	Căteasca	249	314	372	398	845	
2.	Gruiu	821	922	956	843	906	
3.	Cireşu	753	654	804	769	907	
4.	Siliştea	594	597	672	619	720	
5.	Coşeri	235	286	403	415	430	
6.	Cătanele	155	199	310	323	510	
7.	Recea	-	-	164	224	327	
8.	Popeşti	409	419	421	418	*	
	Total						**4.006**

Numărul populației satelor comunei a fost influențat, în perioada menționată, de trei factori: Primul şi Al Doilea Război Mondial, Decretul 770/1 octombrie 1966 de interzicere a întreruperii sarcinii şi industrializarea țării. Astăzi, la nivel da țară, sporul natural al populației este negativ, fapt ce va avea în scurt timp efecte tot negative sub aspect economic şi social.

Înlăturarea regimului comunist în decembrie 1989 a dus la apariția condițiilor necesare reintroducerii unui regim democratic în România și punerea bazelor progresului în toate domeniile vieții. Lucrurile au evoluat

* În anul 1968 a fost înglobat în satul Căteasca.

destul de greu, din motive obiective dar mai ales subiective: reînfiinţarea partidelor istorice n-a fost bine primită de către populaţie, deoarece în timpul comunismului acestea au fost ponegrite permanent, dar nici conducătorii acestora după 1989 n-au dus politica cea mai potrivită; partidele nou înfiinţate, multe la număr, au fost conduse de oameni nu de cea mai bună calitate, unii dintre ei fiind dornici de putere, alţii nepricepuţi, iar alţii urmărind doar interesele personale sau de grup, necinstea lor fiind scoasă la suprafaţă din ce în ce mai mult; ajutorul pe care l-am primit de la ţările occidentale, sub formă de recomandări, n-a fost totdeauna cel mai potrivit, iar în unele cazuri „sfaturile" acestora s-au dovedit eronate, ca să nu spunem că unele au fost rău intenţionate, în scopul obţinerii de beneficii economice.

Aceste aspecte s-au văzut atât în mediul urban, cât şi în cel rural.

Evoluţia mai alertă sau mai înceată a unor localităţi a fost influenţată, în afară de factorii menţionaţi, şi de aşezarea geografică. Referindu-ne la judeţul Argeş trebuie să subliniem că satele care compun comuna Căteasca, în dezvoltarea lor pe linie ascendentă din punct de vedere economic, au fost beneficiarele acestui factor. Faptul că teritoriul comunei este traversat de autostrada Bucureşti-Piteşti (A1), faptul că municipiul Piteşti se află la circa 20 km de satele comunei au determinat apariţia mai multor unităţi economice la care lucrează şi locuitori ai satelor comunei Căteasca. În momentul de faţă sunt 243 de persoane juridice care plătesc impozit la primăria Căteasca, lucru ce favorizează comuna la alcătuirea unui buget de venituri şi cheltuieli echilibrat. Dintre firmele care aduc venit la bugetul comunal enumerăm pe următoarele: Co. FA Construct România SRL; SC OMV Petrom SA; Secţia Drumuri Naţionale; SC Eurol Industries 97 SRL; SC Industrial Agro Lex Piteşti; SC GBA Plastic SRL; SC Paneuro Piese şi Accesorii; Căteasca Invest SRL; SC Rossi SPM Trading SRL; SC CTP Invest Bucharest; SC Sistema Ecologica SRL; SC Gondor Divers Construct SRL; SC Archwood Design 09 SRL; Condor Victory SRL; CON Filer Product; SC Martur Automotive Seating and Interiors SRL; SC Musa Piteşti 96 SRL; SC Italy Pallets SRL.

Totul depinde de Consiliul local şi de Primărie ca veniturile să fie cheltuite în mod chibzuit, în folosul cetăţenilor comunei. Lucrările edilitar-gospodăreşti trebuie avute în vedere, având la bază studii economice şi sociologice privind tendinţele de dezvoltare ale tuturor satelor comunei.

În momentul de față în comună sunt 14 km de drumuri comunale asfaltate, în afară de cele județene şi de autostradă, de apă curentă şi gaze naturale beneficiază toate satele, urmând ca în viitor să se introducă şi canalizarea.

Preşedintele Consiliului Județean Argeş, Florin Tecău, şi primarul comunei Corneliu Oprescu discutând planul de modernizare al drumurilor comunale.

Cele şapte sate care compun comuna se vor dezvolta din punct de vedere economic în mod diferit, în funcție de apropierea de Piteşti, de unitățile economice unde să fie ocupată forța de muncă, de infrastructură.

Astăzi, situația gospodăriilor din fiecare sat, dar şi al celor care dețin terenuri, însă locuiesc în alte localități, se prezintă astfel[43]:

Denumirea satului	Nr. de gospodării	Străinaşi
Cătanele	182	164
Căteasca	196	310
Cireşu	244	237
Coşeri	85	151
Gruiu	238	327
Recea	125	118
Siliştea	177	161
Total gospodării	**1.247**	**1.468**

[43] Datele ne-au fost puse la dispoziție de către Vasilica Cârstea, secretara Primăriei Căteasca, la data de 23 noiembrie 2015.

Aceste gospodării dețin la această dată următoarele animale: 792 bovine, 798 ovine, 1.127 porcine, 124 cabaline, 66 iepuri, 17.184 păsări, 640 familii de albine.

Realizări notabile s-au obținut în ultimele două decenii, acestea vizând creşterea nivelului de trai al locuitorilor. În primul rând trebuie menționat faptul că s-au introdus apă potabilă şi gaze naturale în toate cele şapte sate ale comunei Căteasca. Apoi trebuie consemnat faptul că s-au asfaltat anumite porțiuni de drum în mai multe sate: 2 km în satul Cireşu, 1 km în Siliştea, 2 km în Gruiu Deal, apoi alți 600 de metri în acelaşi sat şi două ulițe în Recea; s-au construit podețe, iar în momentul de față se construieşte un pod peste râul Neajlov în satul Siliştea.

Zestrea edilitară a comunei a fost îmbogățită cu noi localuri: s-au construit cămine culturale în satele Siliştea şi Cireşu, a fost construită şcoala cu etaj în satul Căteasca, pentru clasele I-VIII, la fel şi pentru satele Cătanele, Recea, de asemenea cu etaj, pentru clasele I-IV şi pentru grădiniță. De asemenea, trebuie precizat că a fost cumpărată clădirea fostei Stațiuni de Maşini Agricole - Căteasca, în care s-au amenajat spațiile necesare Consiliului Local şi Primăriei Căteasca, oferind condiții optime pentru desfăşurarea activităților specifice.

Aceste edificii s-au realizat cu sprijin material din partea guvernelor României şi al Consiliului Județean Argeş, la care s-au adăugat contribuția în bani a cetățenilor comunei.

Şi alte realizări importante s-au obținut, de data aceasta numai cu banii locuitorilor comunei: s-au introdus gazele naturale şi apa potabilă în toate şcolile, grădinițele, căminele culturale şi dispensarele umane.

Pentru cinstirea eroilor au fost ridicate monumente în satele Gruiu, Siliştea şi Cătanele, iar celelalte din Căteasca şi Cireşu au fost restaurate.

Ar mai fi de adăugat faptul că zestrea primăriei s-a îmbogățit cu un buldoexcavator, pentru gospodărirea comunală şi un autoturism Duster[44].

[44] Aceste informații le-am primit de la prof. Dan Drăghici, consilier local.

CAPITOLUL VI

ASPECTE PRIVIND EVOLUȚIA ECONOMICĂ ÎN SECOLELE XIX-XX

Potrivit catagrafiei din anul 1831, județul Argeş cuprindea 11 plase şi plaiuri şi avea 223 de sate cu un total de 18.857 familii, iar plasa Găleşeşti, din care făceau parte şi satele de care ne ocupăm, avea 22 de sate, cu 2.409 familii şi 416 feciori apți de muncă, fiind cea mai mare plasă după numărul locuitorilor. Aşadar:

- satul *Aleşii ot Cacaleții de Jos* avea 35 de familii (moşia megieşească *Cacaleți* era stăpânită de doi moşi);
- satul *Cacaleții de Sus* avea 81 de familii (moşia megieşească *Cacaleți* era stăpânită tot de doi moşi);
- satul *Cireşu* avea 66 de familii (moşia megieşească *Cireşu* era stăpânită de patru moşi[1]);
- satul *Popeşti* care avea 30 de familii (moşia megieşească *Popeasca* era stăpânită de doi moşi);
- satul *Cacaleții de Jos* era sat mixt moşnenesc, boieresc şi mânăstiresc. Acesta din urmă cuprindea cinci trupuri de moşie lucrate de 236 de familii, după cum urmează:
- moşia megieşească *Cacaleți*, era stăpânită de-a valma de patru moşi;
- moşiile boiereşti: *Tomeasca*, stăpânită de vornicul Iordache Golescu, moşiile *Răteasca* şi *Strâmbeanca*, stăpânite de Balosache Aslanoglu, Ion Olcescu şi Grigore Tigveanu;
- moşia *Cernica* era stăpânită de-a valma (probabil, în arendă) de mănăstirea Cernica, de lângă Bucureşti, împreună cu Marghioala Furduiasca[2].

---

[1] Într-un document din 1865, apar numele celor patru moşii din comuna Cacaleți-Cireşu, şi anume: Davideşti, Buga, Cucueşti şi Căprăreşti (ANSJA, fond Tribunalul Județ Argeş, dosar 7/1869, f. 7). Vezi şi Aurel Radu, *Reforma Agrară din 1921 în comunele Căteasca şi Gruiu din județul Argeş*, în „Museum", Studii şi comunicări ştiințifice, IX, 2009, Goleşti, p. 229-270.

Din această catagrafie, se observă că satele noastre *Aleşii ot (din) Cacaleţii de Jos* (probabil, un cătun desprins din satul *Cacaleţii de Jos*, imposibil de stabilit delimitarea geografică a acestuia), *Cacaleţii de Sus* (*Siliştea*), *Cireşu* şi *Popeşti* erau vechi sate moşneneşti, iar satul *Cacaleţii de Jos* (*Gruiu*), un sat destul de numeros, era unul mixt: boieresc, mănăstiresc şi moşnenesc.

În 1832, prin două adrese către Cinstita Mare Logofeţie a Dreptăţii, biv vel vornicul Iordache Golescu scoate la mezat părţi din moşiile sale Răteşti sau *Tufeanca* (în dicţionarul geografic întocmit de G. Lahovari şi dicţionarul topografic al lui D. Frunzescu, se afirmă greşit că *Tufeanca* este denumirea veche a comunei *Căteasca*) şi moşia *Căteştii* sau *Popeştii*: „Fiindcă o moşie a mea de moştenire, anume Răteşti, ce-i zic şi *Tufeanca* din sud Vlaşca cu opt roate de moară ce sunt pe apa Argeşului voiesc să o vânz la mezat, de aceea mă rog cinstitei logofeţii ca să dea porunca unde se cuvine a se striga la mezat"; „Pe lângă moşia Răteştii ce am pus-o la mezat spre vânzare, mai având altă moşie alăturea cu aceasta, anume *Căteştii,* ce-i zice şi *Popeştii* ce se întinde şi în judeţul Vlăşcii şi în Muşcel, voiesc să mai vânz şi dintr-această moşie *Căteştii*, partea ce cade în Vlaşca, adică în lungul din matca Argeşului de acum până în hotarul ce-i despre *Cacaleţi* pe unde am stăpânit până acum, şi în lat din hotarul Răteştilor ce-i zice şi *Tufeanca* până în hotarul Popeştilor oricâţi stânj[eni] se vor alege într-aceste hotare. De aceea mă rog cinstitei logofeţii să se dea poruncă unde se cuvine şi pentru această moşie a se vinde la mezat".

Cum am văzut în această lucrare în locul unde am discutat despre atestările documentare şi evoluţia proprietăţii până la începutul epocii moderne, moşia Căteşti s-a aflat în proprietatea marelui vornic Stroe Leurdeanu de la care a trecut în proprietatea fiului său, Matei şi a nepotului Radu Golescu. Urmaşii lor şi-au zis, de asemenea, Goleşti. De aceea, cum am văzut, în hotărnicia moşiei Cacaleţii de Rovină a Mănăstirii Râncăciov întâlnim şi hotarele moşiei *Goleasca*. Este foarte posibil ca transcrierea *Tomeasca* din catagrafia de la 1831, reprezentând o moşie a vornicului Iordache Golescu, să fie o lectură eronată pentru *Goleasca*.

Tufeanca (denumire ce ar trebui pusă în legătură cu ramura boierilor Ştirbei ce şi-au zis Tufeanu după satul Tufeni din judeţul

---

[2] Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obştească a Ţării Româneşti din 1831*, Craiova, Editura Helios, 2000, p. XXVIII, LI, LVI, 80-81, 85.

Teleorman, astăzi în jud. Olt) şi *Căteasca*, părțile de moşie ale vornicului Iordache Golescu menționate mai sus, au fost cumpărate la mezat de biv vel logofăt Manolache Arghiropol care, ulterior, nu s-a mulțumit cu amplasamentul moşiilor care erau „scurtate” şi pentru că vânzătorul nu i-a înmânat cartea de hotărnicie a moşiei: „care carte, ca un mai temeinic sinet, dumnealui vornic urma să mi-o fi dat, şi pe aceea, dumnealui mi-au poprit-o cu cuvânt că nu o găseşte şi nu este de crezut că urmează acea carte să fi fost la un loc cu celelalte sineturi şi cum pe acelea le-au avut aşa urma să fi avut şi acea carte”. În anul următor, 1833, cei doi au ajuns la un consens, aşa cum documentele au consemnat: „Prin mezat cumpărând două trupuri de moşie în sud Argeş ce să numeşte *Tufeanca* i Răteşti şi *Căteşti* sau *Popeşti* de la dumnealui biv vel vornic Iordache Golescu pe care în anul trecut prin hotărnicie alegându-o şi cu mulțumirea tuturor vecinilor împietrindu-o s-au făcut şi alăturata carte de hotărnicie, […] de către orânduiți boieri hotarnici, care carte în dos au iscălit-o atât dumnealui vornic Golescu, vânzător cât şi eu cumpărător că ne-am mulțămit şi noi pe urmarea ei. Dar acum pentru mai bun temei într-o glăsuire cu d[umnealui] vornicul cu cinste rugăm Cinstita Mare Logofeție să binevoiască a slobozi poruncă ca să adevereze alăturata carte şi de judecătorie spre deplină formalitate”[3].

În 1838, s-a întocmit catagrafia principatului, primul recensământ modern al Țării Româneşti, o radiografie foarte importantă a societății româneşti din acea perioadă, în care au fost trecuți toți țăranii birnici, însă fără să aibă un caracter strict fiscal.

Scopul urmărit a fost acela de a se obține o cunoaştere reală, cât mai exactă şi cât mai amănunțită a stării economice, sociale şi demografice a principatului, în vederea fundamentării cât mai precise a măsurilor care urmăreau dezvoltarea relațiilor comerciale în Țara Românească, după semnarea tratatului de la Adrianopol din 1829 şi intrarea în vigoare a Regulamentelor organice din 1831[4].

Țăranii liberi reprezentau, în vremurile îndepărtate, marea majoritate a țărănimii, însă, la începutul secolului al XIX-lea, situația s-a inversat, satele de moşneni ajungând, treptat, minoritare, această situație fiind confirmată de catagrafia întocmită în 1838. În satele studiate, numărul țăranilor clăcaşi era mult mai mare decât cel al țăranilor moşteni,

[3] ANSJA, fond Tribunalul Argeş, dosar 11/1833. Vezi şi Aurel Radu.

[4] G. Retegan, *Primul recensământ modern al populației şi agriculturii Țării Româneşti:1838 (II)*, în „Revista de Statistică”, an XIII, nr. 5 din mai 1964, p. 51.

iar „meşteşugurile” principale erau acelea de plugar şi chirigiu, iar, în mai mică măsură, alte ocupații variate: preoți, morari, dorobanți, cârciumari, povarnagii, lăutari, fierari, văcari, lemnari, dogari, zidari, dulgheri, rogojinari, rotari, cojocari şi croitori, femei torcătoare cu plată, moaşe etc.

În satul *Cacaleți de Jos,* erau câțiva boieri de neam, printre care Alecse sin (fiul lui) Neagoe Gruianu, Ioan sin Bănuță, Grigore Rătescu (fecior de boier, pitar, proprietarul moşiei Răteşti) şi Stan sin Stan[5].

Prezentăm, mai jos, câteva date statistice cuprinse în catagrafia de la 1838 din plasa Găleşeşti, județul Argeş:

A.

Nr. crt.	**Denumirea satului**	**Numărul de familii**	**Pogoane lucrate**						**Pruni**	**Pogoane vii**
			Porumb	**Grâu**	**Orz**	**Mei**	**Ovăz**	**Fân**		
1.	*Cacaleți de Jos*	~ 277	688	233	13	25	13	751	11.876	14
2.	*Cacaleți de Sus*	~ 84	263	70	2	3	2	343	17.295	1
3.	*Aleşi ot Cacaleți*	~ 31	92	33	-	-	3	106	4.730	1
4.	*Cireşu*	~ 72	211	20	-	-	-	208	24.980	4
5.	*Popeşti*	~ 44	88	30	-	-	-	59	830	20

În catagrafia din 1838, în Plasa Găleşeşti nu apar satele *Coşeri* şi *Căteasca*.

B.

Nr. crt.	**Denumirea satului**	**Şeptelul deținut**							**Stupi**
		Cai	**Boi**	**Vaci**	**Oi**	**Capre**	**Râmători**	**Bivoli**	
1.	*Cacaleți de Jos*	408	379	763	753	101	767	7	146
2.	*Cacaleți de Sus*	65	133	285	835	54	421	-	92
3.	*Aleşi ot Cacaleți*	52	43	83	221	16	137	-	7
4.	*Cireşu*	44	102	215	337	45	284	-	37
5.	*Popeşti*	12	72	39	2	-	131	-	20

[5] D.A.N.I.C., Bucureşti, fond Catagrafii şi Catastife Țara Românească, Catagrafia din 1838 – Județul Argeş.

Reforma agrară din 1864

În prima parte a secolului al XIX-lea, dezvoltarea agriculturii româneşti a fost inhibată în special de regimul juridic al proprietății funciare. Practic, boierii - deşi erau stăpânii pământului - aveau obligația, conform cutumelor, să-l împartă țăranilor care locuiau în satele de pe domeniile lor, cu excepția rezervei.

În ceea ce-i priveşte pe țărani, aceştia beneficiau de libertate juridică, dar fiind lipsiți de pământ, solicitau şi primeau de la boieri, prin acorduri mutuale, loturi în folosință, astfel încât îşi puteau asigura cele necesare traiului.

Principalul motiv de dispută dintre țărani şi boieri îl reprezenta claca. Primii solicitau desființarea acesteia şi împroprietărirea lor cu terenurile avute în folosință, în timp ce ultimii catalogau claca drept o chirie plătită de țărani în schimbul loturilor primite în folosință.

Chestiunea emancipării şi a împroprietăririi clăcaşilor, generatoare de mari dispute politico-juridice va intra într-o nouă fază, odată cu domnia lui Al. I. Cuza, care a realizat - în limitele impuse de Convenția de la Paris - tranziția spre un regim modern, parlamentar-constituțional.

În ianuarie 1862 s-a format primul guvern unic al României, prezidat de către Barbu Catargiu, liderul curentului conservator, dominant în Cameră.

Patru luni mai târziu, dată fiind efervescența politică provocată de chestiunea agrară, primul-ministru a venit în fața Camerei cu proiectul de lege rurală, elaborat de către Comisia Centrală de la Focşani încă din 1860. Însuşit de către guvern, respectivul proiect nu prevedea împroprietărirea țăranilor pe loturile pe care le lucrau, ci constituirea unor pământuri comunale. Din acestea urmau să se atribuie câte trei pogoane fiecărui țăran cap de familie. Totodată, se autoriza vinderea sau închirierea către țărani a unor loturi aparținând instituțiilor publice sau moşiilor statului şi se mențineau „învoielile agricole“, întrucât se considera că proprietarul rămâne stăpân pe pământul său, iar țăranul pe munca sa.

Liberalii, în frunte cu M. Kogălniceanu au combătut cu fermitate proiectul conservator, propunând, fără succes, împroprietărirea țăranilor cu loturile avute în folosință.

Pe fondul frământărilor politice interne provocate de cerbicia dovedită de Barbu Catargiu şi de majoritatea parlamentară în susținerea

principiului inviolabilității marii proprietăți funciare, la 8 iunie 1862, primul-ministru a fost asasinat - în condiții neelucidate până astăzi - fapt ce n-a împiedicat Camera să adopte proiectul, trei zile mai târziu. Pentru a evita izbucnirea unei răscoale în lumea satelor, domnitorul Al. I. Cuza, dovedind mult tact şi parcimonie, a evitat să sancționeze legea[6].

În martie 1864, guvernul Kogălniceanu a adus în dezbaterea Camerei un nou proiect de lege rurală, favorabil țăranilor, dar acesta a fost nu doar respins, ci a generat, la 13/25 aprilie un vot de neîncredere în cabinet. În atare condiții, Cuza a respins demisia lui Kogălniceanu, prorogând Camera. Reunită în sesiune extraordinară la 2/14 mai 1864, Camera a repetat moțiunea de cenzură contra guvernului, fiind însă dizolvată de către domnitor în aceeaşi zi, printr-o veritabilă lovitură de stat.

După instituirea noului regim, Cuza a cerut pe 2 iulie Consiliului de Stat să se ocupe cu precădere de: „elaborarea unui proiect de lege rurală care, coborând claca şi respectând stăpânirea clăcaşilor pe locurile ce ei astăzi le posedă, în puterea legilor în ființă, să garanteze totodată şi o despăgubire, pe cât de dreaptă şi sigură proprietarilor de moşii, pe atât şi de îndemânatică pentru stat şi pentru cultivatorii de pământ“[7].

Întrunit la 11-12/23-24 august în şedințe plenare, prezidate de către domnitor, Consiliul de Stat va definitiva proiectul legii rurale, sancționat şi promulgat de către Cuza la 14/26 august.

Datorită deosebitei importanțe a respectivei reglementări, vom face în continuare o prezentare generală a conținutului său.

În primul capitol, intitulat „Pentru dreptul de proprietate al săteanului clăcaş şi pentru răscumpărarea sarcinilor sale către stăpânul moşiei“, se face referire la trecerea în proprietatea sătenilor pe locurile supuse posesiunii lor în funcție de regiunea din care proveneau (Muntenia, Moldova, sudul Basarabiei), dar şi de cele trei categorii în care erau împărțiți: fruntaşii, cei care aveau patru boi şi o vacă; mijlocaşii, cei care aveau doi boi şi o vacă şi pălmaşii (toporaşii) care nu posedau vite de muncă, dar aveau o vacă.

În Muntenia, exceptând suprafețele posedate de clăcaşi în vatra satului, pentru casă şi grădină, împroprietăririle s-au efectuat astfel:

---

[6] Constantin C. Giurescu, *Viața şi opera lui Cuza-Vodă*, Bucureşti, Editura Curtea Veche, 2000, p. 116-119; Maria Mureşan, Dumitru Mureşan, *Istoria economiei,* Bucureşti, Editura Economică, 2003, p. 106.
[7] Apud C. C. Giurescu, *op. cit.*, p. 225.

țăranii fruntaşi au primit câte 11 pogoane pe cap de familie; cei mijlocaşi câte şapte pogoane şi 19 prăjini pe cap de familie, iar pălmaşii câte patru pogoane şi 15 prăjini pe cap de familie.

Dreptul de împroprietărire al sătenilor a fost limitat la 2/3 din moşie, în care nu urmau să fie incluse pădurile, iar sătenii neclăcaşi deveneau proprietari numai pe locurile legiuite, cuvenite pentru casă şi grădină.

De asemenea, s-au stabilit categoriile de săteni cu drept de strămutare pe moşiile statului: cei de pe moşiile prea mici şi însurățeii (spornicii).

Prin lege s-a instituit un termen de 30 de ani în decursul căruia se interzicea vânzarea sau ipotecarea loturilor primite în proprietate, dar şi dreptul comunei de a moşteni pe sătenii morți fără testament sau fără moştenitori legitimi. Legea mai menținea dreptul sătenilor la pădure, stipulând însă că proprietarii puteau cere după 15 ani „libertatea pădurilor de sub această servitute, prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească".

Reforma agrară avea marele merit de a desființa servituțile feudale, dar instituia plata unei despăgubiri pentru această desființare. În schimb, ea interzicea claca şi limita termenul de închiriere al învoielilor agricole la cel mult cinci ani.

Capitolul al II-lea „Despre vatra satului", se referea la: pietruirea şi hotărnicirea vetrelor, constituirea fără despăgubire a teritoriului comunal, menținerea drepturilor proprietarilor asupra clădirilor, dar şi la desființarea monopolurilor.

În capitolul al III-lea, „Despre determinarea prețului răscumpărării clăcii şi celorlalte sarcini", se stipula obligativitatea sătenilor de a achita în decurs de 15 ani sumele prevăzute prin lege, cu o dobândă de 10%. În Muntenia era vorba de: 133 de lei pentru fruntaşi, 100 de lei şi 24 de parale pentru mijlocaşi şi 71 de lei şi 20 de parale pentru pălmaşi.

Capitolul al IV-lea, „Despre casa de despăgubire", prevedea înființarea la Bucureşti a „Comitetului de lichidare a obligațiunilor comunale, rurale", menit să primească de la proprietari titlurile de despăgubire emise de comisiile locale, în cuantum de „până la valoarea despăgubirii cuvenite pentru 50 de clăcaşi". Obligațiile date unui proprietar urmau să formeze o serie. Fiecare comună era nevoită să asigure pe propria socoteală toate seriile de obligațiuni. Plata obligațiunilor se efectua în termen de 15 ani, cu o dobândă de 10%, prin

tragere la sorți. Până la achitarea despăgubirilor de către săteni, proprietarii puteau ipoteca însă terenurile acordate sătenilor.

Capitolul al V-lea intitulat: „Despre vânzarea de pământuri de pe moşiile statului“, prevedea vânzarea către fiecare familie de țărani până la cel mult 12 pogoane, fiind îndreptățiți la împroprietărire sătenii de pe moşiile prea mici, însurățeii şi cei care nu fuseseră clăcaşi. Prețul de vânzare stabilit de către stat era de cinci galbeni pogonul, dar după trecerea a 15 ani, guvernul putea modifica acest cuantum. Plata loturilor se făcea de către noii proprietari în termen de 15 ani, fără dobândă, cumpărătorilor fiindu-le interzisă înstrăinarea terenurilor pe o perioadă de 30 de ani, excepție făcând vânzările către alte familii de săteni.

Ultimul capitol, „Dispozițiuni diverse“, reglementa situația arendaşilor în urma aplicării legiuirii rurale[8].

Reforma agrară va începe să fie aplicată conform hotărârii Consiliului de Stat, cu începere din 23 aprilie/5 mai 1865.

În baza prevederilor legale, s-a trecut la împroprietărirea a 511.896 de familii cu o suprafață de 2.038.340,2697 ha, ceea ce înseamnă, în medie, 3,9825 ha pe cap de familie[9].

Deşi consacra dreptul de proprietate al țăranilor asupra pământului şi favoriza dezvoltarea relațiilor capitaliste de muncă în agricultură, legea rurală a avut numeroase imperfecțiuni, menite a genera problema agrară acutizată la cumpăna veacurilor XIX-XX. Întinderea prea mică a loturilor de împroprietărire a făcut ca suprafața țărănească să nu fie eficientă şi nici capabilă de a reprezenta o alternativă viabilă la marea proprietate, astfel încât s-a creat un dezechilibru flagrant între funcția economică şi socială a celor două categorii de proprietăți. Aplicarea legii s-a făcut în mod defectuos şi, prin urmare, numeroşi țărani au rămas neîmproprietăriți. De asemenea, pe termen scurt, reforma agrară a generat chiar un regres al agriculturii româneşti, deoarece țăranii nu au acceptat decât să muncească terenurile primite în posesie, refuzând să încheie învoielile agricole cu proprietarii pentru restul moşiei.

La reforma agrară din 1864, din timpul domnitorului Al. I. Cuza, în comuna *Cacaleți de Jos* au fost împroprietăriți cinci țărani cu 45 de pogoane şi 10 prăjini pe moşia lui Dimitrie Brătianu şi alți 26 de țărani cu

[8] Pentru conținutul integral al legii, vezi: Ioan M. Bujoreanu, *Collecțiune de Legiuirile României…*, p. 887-892; vezi şi Nichita Adăniloaie, Dan Berindei, *Reforma agrară din 1864*, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1967, p. 212-214.

[9] Cf. C. C. Giurescu, *op. cit.*, p. 229.

locuri de casă şi grădină pe mai multe proprietăţi deţinute de: Ghiţă Ganciu, G. G. Branişte, Badea Velcea, Şerban şi Neagoe Tropan etc[10], conform procesului verbal şi tabelului de mai jos:

„Proces-verbal

Astăzi, februarie 22 anul 1865 viind subscrişii în comuna Cacaleţi de Jos, proprietatea D. Dimitrie Brătianu, Ghiţă Ganciu şi alţi moşneni şi constatând numărul şi categoria fiecăruia locuitor am găsit:

3 cu patru boi, câte 11 pogoane de fiecare li se cuvine un total pogoane 33;

1 (unu) cu doi boi câte şapte pogoane şi 19 ‹prăjini› de fiecare, i se cuvine în total pogoane 7 ‹şi›19 ‹prăjini›;

1 cu braţile şi 15 prăjini de fiecare, i se cuvine în total pogoane 4 ‹şi› 15 ‹prăjini›;

‹Total› 45 ‹pogoane› şi 10 ‹prăjini›; Pentru care are a primi de la guvern drept despăgubire:

pentru cei cu patru boi 4563 lei şi 30 parale;

pentru cei cu doi boi 1148 lei şi 20 parale;

pentru cei cu braţile 816 lei --- total 6528 lei şi 10 parale.

Adică lei şase mii cinci sute douăzeci şi opt parale zece.

După cum s-au trecut şi în titlu provizoriu cu no. ce s-au liberat şi s-au poprit nefiind împuternicit din partea s-au mai găsit şi 26 locuitori cu drept de loc de casă şi grădină care după lege urmează a plăti direct către proprietate câte un galben cuvenindu-li-se câte 498 patru sute nouăzeci şi opt stânjeni pătraţi.

Astfel, dar locul cuvenit acești‹i› comuni pentru cinci locuitori ar fi de un pogon şi 1194 stânjeni pătraţi socotit de fiecare fără nicio despăgubire către proprietate.

Pentru 26 de locuitori cu loc de casă nu li se cuvin de fiecare câte 498 stânjeni pătraţi şi vor avea a plăti direct către proprietate câte un galben.

Însurăţei nu s-au găsit ca să li se facă necesările întrebări căci comuna se compune mai mult de moşneni.

Văduve cu copii nevârsnici asemenea.

Preoţi s-au găsit pe moşiile lor domiciliaţi.

[10] ANSJA, fond Prefectura Judeţului Argeş, dosar 3/1865-1910, f. 10-11v.

Cei năpăstuiți au drept de recurs la Comitetul Permanent de zece zile.

Delegatul fiscului (iscălit) T. Alicsăndrescu

Delegatul comunelor (iscălit) M. Stătescu

Doi din locuitori şi anume, Cârstea Vătăşel şi Neacşu Stanciu având pometuri, declarară formal că primesc a intra în pogoanele ce au drept a primi.

România
Prim‹arul› comunii Cacaleți de Jos. Această copie de proces-verbal fiind scos în adevăr de pe cel original se legalizează.
1865 august 14. Primar, Stan Stănescu. S‹criitor›, P. Popescu.

Tabela A

Listă de constatarea no. clăcaşilor şi categoriile lor după proprietățile moşteneşti. District Argeş, plasa Găleşeşti, comuna Cacaleți de Jos

Nr. crt.	**Numele şi prenumele locuitorilor clăcaşi**	**Categoria fiecăruia**			**Numai pentru casă şi grădină**	**Numele şi proprietarului**
		Au să primească pentru claca făcută cu …				
		4 boi	**2 boi**	**cu brațile**		
1	Neacşu Stanciu	1	-	-	-	d. Dimitrie Brătianu
2	Cârstea Vătăşel	1	-	-	-	Idem
3	Marin Preda	1	-	-	-	Idem
4	Stancu Neacşu	-	1	-	-	Idem
5	Dincă Ion Preda	-	-	1	-	Idem
6	Niță Pletea	-	-	1	-	Şerban Tropan
7	Stanciu Ungureanu	-	-	1	-	Neagoe Tropan
8	Radu Scofârță	-	-	1	-	Stoica Alecse
9.	Marin Schiopulescu	-	-	-	1	Sandu Dumitru
10.	Soare Marin	-	-	-	1	Ion Dumitru
11.	Neculae Radu	-	-	-	1	Badea Velcea
12.	Burcea Ceci	-	-	-	1	Idem

13.	Ilie Roşeanu	-	-	-	1	d. Bucur Bebe(?)
14.	George Pătraşcu	-	-	-	1	Idem
15.	Ion ginerili Barbului	-	-	-	1	D. Ghiță Ganciu
16.	Muscal Oprica	-	-	-	1	Idem
17.	Dumitru Oprica	-	-	-	1	Idem
18.	Stoica Alecse	-	-	-	1	Idem
19.	Tărăgoi Oprica	-	-	-	1	G.G. Branişte
20.	Costandin Oprica	-	-	-	1	Idem
21.	Voinicilă Oprica	-	-	-	1	Neagoe Tropan
22.	Bădilă Stan	-	-	-	1	Şerban Tropan
23.	Barbu Radu	-	-	-	1	Alecu Stănică
24.	Pătrana Badea	-	-	-	1	Anca Alecse
25.	Gherghina Văduva	-	-	-	1	G.G. Branişte
26.	Badea Dincă	-	-	-	1	Badea Velcea
27.	Grama Marin	-	-	-	1	G. G. Branişte
28.	Ion Mircea	-	-	-	1	Preot Costache
29.	Ion Priorocu	-	-	-	1	Idem
30.	Ghiță Dragomir	-	-	-	1	Idem

România

Prim‹arul› comunii Cacaleți de Jos. Această copie de tabelă fiind scoasă în adevăr după cel oficinal se legalizează şi de primăria locală.

Primar, Stan Stănescu. S‹criitor›, P. Popescu”[11].

În comuna *Căteasca-Popeşti*, au fost împroprietăriți 54 de țărani cu 397 pogoane şi 12 prăjini, iar 16 țărani cu locuri de casă şi grădină, pe moşiile principale, aparţinând colonelului Atanase Călinescu şi fraților Golescu (Radu, Alexandru şi Dumitru), descendenții lui Iordache. Celelalte moşii se pot vedea din procesul verbal şi tabelul prezentat mai jos[12].

[11] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 3/1865-1910, f. 10-11v.
[12] *Ibidem*, f. 14-16.

„Proces-verbal

Astăzi, fevruarie 21 anul 1865 viind subscrisul în comuna Căteasca-Popeşti, proprietatea d-lui Atanase Călinescu, Radu Golescu şi alți moşneni şi constatând numărul şi categoria fiecărui locuitor am găsit:

9 cu câte patru boi câte 11 pogoane de fiecare locuitor, li se cuvine în total pogoane 99;

30 cu câte doi boi câte 7 pogoane şi 19 prăjini de fiecare li se cuvine în total pogoane 233, prăjini 18;

15 cu brațile cu câte 4 pogoane şi 15 prăjini de fiecare li se cuvine în total pogoane 64, prăjini 18.

Peste tot pogoane 397, prăjini 12.

Pentru care are a primi de la guvern drept despăgubirea pentru cei cu 4 boi lei 13.691 parale 10;

Pentru cei cu doi boi, lei 34.455.

Pentru cei cu mâinile, lei 11.424.

Adică lei cincizeci şi nouă mii cinci sute şaptezeci lei, zece parale.

După cum s-au trecut şi în titlurile provizoriilor ce s-au liberat cu no. 28 şi 29, s-au mai găsit şi şaisprezece locuitori cu drept de loc de casă şi grădină care, după lege, urmează a plăti direct către proprietate câte un galben cuvenindu-li-se câte 498 stânjeni pătrați.

Astfel, dar locul cuvenit acestei comune ar fi de 26 pogoane şi 666 stânjeni pătrați fără nicio despăgubire cu scădere.

Însă a şase pogoane şi 192 stânjeni pătrați cuveniți la 16 locuitori numai cu loc de casă pentru care au a primi câte 498 stânjeni pătrați şi a răspunde către proprietar un galben în forma articolului cinci din legea rurală.

Această comună se compune şi de un preot oficiant, căci ceilalți îşi au proprietățile lor, căruia i se cuvine pogoane 17.

S-au mai găsit şi 3 văduve cu feciori nevârstnici care, pe de o parte s-au înscris în tabela A, care, pe de alta, luându-se din parte-le declarație în scris că vor plăti către guvern suma de bani ce legea le îndatorează pentru pogoanele ce vor primi cu brațile, s-au aşezat la dosar. S-au mai găsit şi 3 însurăței care în virtutea articolului 6 litera B au rămas fără locuri în cuprinderea legilor în ființă şi întrebându-se pe ce anume proprietate de ale statului vor a se strămuta au declarat formal că se mulțumesc a sta pe lângă părinți, iar cei ce se va cunoaşte năpăstuiți vor protesta în termen de zece zile la onorabilul Consiliul Permanent.

(Iscălită) delegatul Fiscului Ghiță Alicsăndrescu, ‹delegatul› comunal M. Stătescu.

Principatele Unite Române

Primăria comunei Căteasca Popeşti. Această copie de proces fiind în adevăr trasă după original se legalizează şi de primărie.
1865 octombrie 10. Primar, Marin Popescu. Scriitor, Ion Popescu.

TABELA A

Este de cantitatea no. chirieaşilor şi a categorii lor ce se află în această comună Căteasca Popeşti din plasa Găleşeşti, districtul Argeş

Nr. crt.	**Numele şi prenumele locuitorilor chirieaşilor**	**Categoria**				**Numele şi prenumele proprietarului**
		4 boi	**2 boi**	**cu brațile**	**Cu loc de casă**	
1	Ion Ştefan	1	-	-	-	Proprietatea d-lui Colonel Atanase Călinescu
2	Badea Ştefan	1	-	-	-	
3	Grigore Bârlogeanul	-	1	-	-	
4	Gheorghe Voica	-	1	-	-	
5	Stan Voica	-	1	-	-	
6	Badea Cioncanul(?)	-	-	1	-	
7	Mihai Voica	1	-	-	-	
8	Ghiță Nedelea	1	-	-	-	
9.	Gheorghe Ion Fluerici	-	1	-	-	
10.	Vasile Vlăşceanul	-	1	-	-	
11.	Marin Radu	-	1	-	-	
12.	Firică Radu	-	1	-	-	
13.	Ion Drăghici	1	-	-	-	
14.	Alecse Trică		1	-	-	
15.	Cârstea Radu	1	-	-	-	
16.	Rada Văduva	-	-	1	-	
17.	Dobre Matei	-	1	-	-	
18.	Gheorghe Andrei	-	1	-	-	

19.	Toma Bancu	1	-	-	-	
20.	Ilie Vasile	1	-	-	-	
21.	Samfir Vlăşceanul	-	1	-	-	
22.	D. Anastasia Maneasca (?)	-	1	-	-	
23.	Stan Morarul	-	1	-	-	
24.	Tudor Stan	-	1	-	-	
25.	Şărban Nedelea	-	-	1	-	
26.	Neculae Dina	-	1	-	-	
27.	Niță Neculae	1	-	-	-	
28.	Neculae Nițu	-	1	-	-	
29.	Radea Gherghina	-	1	-	-	
30.	Ion Vărsatul	-	1	-	-	
31.	Cârstea Ion Vărsatul	-	1	-	-	
32.	Preotul Fratea	-	1	-	1	
33.	Ioan Fluerici	-	-	-	1	
34.	Neacşu Bârlogeanu	-	-	-	1	
35.	Nedelea Vlăşceanul	-	-	-	1	
36.	Dina Văduva	-	-	-	1	
37.	Niță Văduva	-	-	-	1	
38.	Dumitru Apostu	-	-	-	1	Proprietatea d-lui Marin Popescu
39.	Mirică Corbu	-	-	-	1	
40.	Dumitru Corbu	-	-	-	1	
41.	Ionea Turca	-	-	-	1	
42.	Ioan Apostul	-	-	-	1	Proprietatea d-lui Din Cojocaru
43.	Costandin Stoica	-	-	-	1	Proprietatea d-lor Ion Samfira şi Badea Sanfira
44.	Mincă Stoica	-	-	-	1	
45.	Turca Văduva	-	-	-	1	
46.	Sima Cremelug	-	-	-	1	Proprietatea d-lui Paraschiv
47.	Marin Cârstea	-	-	-	1	Proprietatea d-lui Cârciumărescu
48.	Gheorghe Voinel	-	-	1	-	Proprietatea d-lor

49.	Niță Catranal (?)	-	1	-	-	frați Golești
50.	Mariea Văduva	-	-	1	-	
51.	Duță Petcu	-	-	1	-	
52.	Costandin Gheorghe	-	-	1	-	
53.	Din Petcu	-	1	-	-	
54.	Ion Manea	-	1	-	-	
55.	Rada Văduva	-	-	1	-	
56.	Neculae Ciobanu	-	-	1	-	
57.	Gheorghe Ungurean	-	-	1	-	
58.	Matei Andrei	-	1	-	-	
59.	Barbu Gheorghe	-	1	-	-	
60.	Neculae Jieanul	-	-	1	-	
61.	Dumitru Ştefan	-	1	-	-	
62.	Ion Tudora	-		1	-	
63.	Sârbu Andrei	-	1	-	-	
64.	Burcea Vărsatul	-	1	-	-	
65.	Stancu Neacşu	-	1	-	-	
66.	Neacşu Corbu	-	-	1	-	
67.	Ion Ioan Suditu	-	-	1	-	
68.	Radu Corbu	-	1	-	-	
69.	Năstase Cremelug	-	1	-	-	
70.	Ioan Suditu	-	-	1	-	

Principatele Unite Române
Primăria comunei Căteasca-Popeşti

Această copie de tabelă fiind în adevăr trasă după original se legalizează şi de primărie.

1865 octombrie 10. Primar, Marin Popescu, Scriitor, Ion Popescu”[13].

Reforma agrară a lui Cuza a fost interpretată, la nivelul întregii ţări, de către cei proaspăt împroprietăriţi într-o manieră sui-generis, adică prin refuzul de a mai lucra pe moșiile marilor proprietari, deşi desfiinţarea clăcii şi împroprietărirea ţăranilor posesori de inventar agricol vor conduce, în mod inexorabil, la sistemul muncii în dijmă.

[13] ANSJA, fond Prefectura Judeţului Argeş, dosar 3/1865-1910, f. 14-16.

Reminiscență a clăcii, munca în dijmă însemna în fapt cultivarea pământului moşieresc cu inventarul agricol al sătenilor. Retribuirea țăranului se putea face fie în bani, fie în produse, fie prin arendarea unei bucăți de pământ, situație în care se recurgea, ipso-facto, la „învoielile agricole".

Încă din debutul anului 1865, sesizând consecințele nefaste pe termen scurt ale aplicării legii, Comisiile Județene au cerut guvernului o lege prin care învoielile agricole să se execute pe cale administrativă. Prin urmare, după mai multe tergiversări, în martie 1866, Locotenența Domnească a adoptat: „Legea pentru tocmeli de lucrări agricole şi pentru executarea lor", menită a conferi moşnenilor şi marilor arendaşi posibilitatea şi dreptul de a utiliza aparatul de stat pentru a-şi asigura forța de muncă necesară desfăşurării activităților agricole de pe exploatații. Totodată, legea le impunea țăranilor interdicția de a se angaja în alte comune decât în cele de domiciliu şi stabilea durata contractelor la cinci ani.

În 1872, prevederile legii vor fi înăsprite. Astfel, primarul era autorizat să solicite sprijinul dorobanților pentru a-i obliga pe țărani să-şi execute lucrările cuvenite prin contract, instituindu-se practic o muncă silită. Abia în 1882, prin noua lege a tocmelilor agricole s-a adus o uşurare țăranilor, deşi nici de această dată muncile agricole n-au fost lăsate „la regula dreptului comun". Totuşi, s-au desființat clauzele penale şi de solidaritate, s-a fixat termenul încheierii învoielii la doi ani în loc de cinci, țăranii au primit două zile pe săptămână, consacrate exclusiv muncii pe propriul pământ, s-a introdus dreptul justiției de a cerceta plângerile țăranilor generate de modul în care se respectau contractele etc.

Legea din 1882 a fost îmbunătățită în 1893, mai ales în ceea ce priveşte reglementarea dijmuitului. Execuția muncilor a continuat însă să se facă tot pe cale administrativă, dar a apărut - în premieră pentru legislația agrară românească - dreptul părților de a contracta învoieli în baza dreptului comun. Explicația dată acestui fapt este legată de înmulțirea populației, care a sporit oferta de muncă pe moşii[14].

Practic, la trei decenii după adoptarea reformei agrare, structura proprietății funciare şi relațiile sociale din lumea satelor au cunoscut mutații semnificative. Dacă marea proprietate a avut o evoluție sinuoasă, înregistrându-se însă tendința de a se transforma în exploatație agricolă de

---

[14] *Enciclopedia României*, vol. I, p. 578.

tip fermă, în schimb, proprietatea țărănească a cunoscut o degradare progresivă. Fenomenul respectiv poate fi explicat prin acțiunea conjugată a doi factori: în primul rând e vorba de moştenirile succesive care au dus la apariția unor proprietăți mici, de sub două hectare, neviabile din punct de vedere economic. În al doilea rând, pe fondul dezvoltării economiei de piață s-a produs ruinarea unei părți a celor împroprietăriți, pământurile lor intrând în posesia marilor moşieri sau a elementelor înstărite din lumea satelor.

De pildă, la începutul secolului trecut, în România se înregistrau, în principal, următoarele categorii de proprietăți țărăneşti: gospodării lipsite total de pământ - 23,9% din total; gospodării care posedau sub două hectare - 23,2%; gospodării care posedau între 2-5 ha - 36%; gospodării care posedau loturi între 5-10 ha - 14%; gospodării care posedau peste 10 ha - 2,9%[15].

Sistemul muncii în dijmă, coroborat cu disoluția proprietăților țărăneşti a generat numeroase tensiuni sociale în lumea satelor, soldate chiar cu izbucnirea a numeroase revolte locale, mai mult sau mai puțin organizate.

După cum am menționat deja, reforma agrară a lui Cuza din 1864 n-a reuşit să rezolve în mod real chestiunea țărănească, inducând în timp numeroase tensiuni în lumea satelor. Incapacitatea României de a se industrializa şi de a transfera o bună parte a forței de muncă la oraş a generat un surplus de populație rurală, provocând, implicit, nerentabilitatea unei agriculturi practicate pe loturi neviabile din punct de vedere economic. De asemenea, mobilitatea forței de muncă în sectorul agrar fusese paralizată datorită existenței unor mari trusturi arendăşeşti.

Ineficiența reformelor întreprinse de către guvernanți şi absența unui sector industrial consistent au favorizat izbucnirea unei răscoale de proporții, îngrijorătoare la nivelul întregii țări, în primăvara anului 1907.

Dramaticele evenimente s-au datorat în bună măsură instigării calificate venite atât din exterior (Rusia dorea destabilizarea țării noastre întrucât o Românie puternică i-ar fi încurcat planurile în Balcani. De asemenea, Austro-Ungaria era interesată să creeze tensiuni în România, pentru a convinge autoritățile de la Bucureşti de necesitatea prelungirii acordului cu Puterile Centrale, dar şi pentru a le prezenta conaționalilor noştri din Transilvania imaginea unei Românii anarhizate, incapabile să

---

[15] M. Mureşan, D. Mureşan, *op. cit.*, p. 138.

reprezinte pentru ei vreo forță de atracție), cât şi din interior. Ne referim aici la mişcarea generată în lumea satelor de către Spiru Haret, autorul, printre altele, al broşurii *Chestia țărănească*, apărută în 1905, lucrare ce radiografia anomaliile instituționale generatoare de tulburări în lumea satelor.

În perioada interbelică, zona plasei Dâmbovnic[16] s-a bucurat de o atenție deosebită din partea Institutului de cercetări sociale al României care, în vara anului 1939, a încuviințat un studiu sociologic cu scopul „de a oferi material de cunoaştere a trăsăturilor specifice ale satelor Câmpiei muntene", studiu care a fost coordonat de sociologul Anton Golopenția[17].

Reforma agrară din 1921

Istoria economică şi socială a întregii perioade interbelice stă sub semnul reformei agrare din 1921, dar şi sub cel al legislației care a precedat-o, iar apoi o va succeda.

Încă din timpul războiului, problema unei largi reforme agrare revenise în actualitate, motiv pentru care, în iulie 1917 se trecuse la modificarea Constituției, prin introducerea principiului „exproprierii pentru cauză de utilitate publică".

Sfârşitul războiului, încununat şi de reîntregirea națională, a determinat autoritățile să adopte mai multe decrete şi legi legate de chestiunea agrară. Ele vor căpăta o formă definitivă după cum urmează: la 13 martie 1920 legea pentru reforma agrară din Basarabia, la 17 iulie 1921 pentru Oltenia, Muntenia, Moldova şi Dobrogea şi la 30 iulie 1921 pentru Transilvania, Banat, Crişana, Maramureş şi Bucovina.

Legile din 1920-1921 deşi erau distincte pentru fiecare provincie în parte, ținând cont de particularitățile ce decurgeau din specificul lor, aveau în esență un caracter unitar, completând şi dezvoltând normele de expropriere şi de împroprietărire înscrise în decretele-legi din 1918-1919. Deosebirile dintre ele aveau în vedere situațiile speciale ce caracterizau anumite tipuri de proprietate.

Din punctul nostru de vedere, prezintă interes legea din 17 iulie 1921. Ea dispunea, încă din primul articol, exproprierea „pentru cauză de

---

[16] De la 1908, plasa aceasta poartă numele Dâmbovnicului, un afluent al Neajlovului, aproape secat în urma despăduririlor şi pe care vara îl amintesc numai heleşteele, în care sunt păstrate apele lui de la topirea zăpezilor (A. Golopenția, *op. cit.*, p. 375-376).

[17] Anton Golopenția, *op. cit.*, p. 374.

utilitate națională". Exproprierea se făcea în scopul împroprietăririi țăranilor, înființării pășunilor comunale și pentru cauze de interes general.

Conform prevederilor legale, se expropriau în întregime: proprietățile rurale ale supușilor străini, cele ale absenteiștilor, pământul cultivabil al Domeniilor Coroanei al Casei Rurale, al tuturor persoanelor morale publice sau private, al instituțiilor și fundațiilor, embaticurile, fie că erau acoperite cu plantații, fie că nu, pământul rural ținut cu arendă de țărani minimum cinci ani neîntrerupți, dacă aceștia construiseră pe el case sau aveau plantații de vii ori livezi cu pomi fructiferi; domeniile silvice care fuseseră păduri, dar rămăseseră descoperite, proprietățile funciare ale dezertorilor și ale celor condamnați la crimă împotriva statului. Erau supuse exproprierii și terenurile inundabile, care însumau 460.000 ha.

De asemenea, se expropriau parțial: pământul cultivabil ce depășea 100 de hectare din moșiile particulare arendate și cultivate prin arendași la 23 aprilie 1920 sau la data adoptării legii, pământul cultivabil al moșiilor particulare cultivate de proprietarii lor, de la următoarele suprafețe în sus: 100 ha la deal și munte; 150 ha la câmpie; acolo unde cererile de împroprietărire erau ridicate, 200 ha la câmpie, dacă solicitările de împroprietărire erau medii și 250 ha la câmpie, în cazul unor cereri de împroprietărire ce puteau fi ușor satisfăcute; pământul cultivabil al moșiilor cultivate de proprietarii lor, care la 1 februarie 1921 avuseseră investiții masive în inventar și clădiri. Exproprierea se efectua de la următoarele suprafețe în sus: 100 ha în zonele deluroase și montane; 200 ha la șes, dacă cererile de împroprietărire erau mari, 300 ha la șes, unde cererile de împroprietărire erau medii și 500 ha la câmpie, unde solicitările respective puteau fi satisfăcute.

Prin regiune cu cereri mari de împroprietărire se înțelege zona în care pământul expropriat sau expropriabil nu-i îndestula pe cei îndreptățiți la împroprietărire; regiunea cu cereri mijlocii era aceea unde numai mobilizații puteau fi împroprietăriți, iar cea cu cereri mici era regiunea în care toți îndreptățiții puteau fi împroprietăriți.

Trebuie precizat și faptul că, moșiile stăpânite în indiviziune erau considerate ca divizate din punctul de vedere al exproprierii, dar cele ale aceluiași proprietar situate într-o singură comună se considerau a fi o singură proprietate.

Legea agrară preciza și că subsolul terenurilor expropriate trecea în proprietatea statului, cu excepția „drepturilor câștigate".

Suprafețele funciare expropriate total sau parțial urmau să fie

redistribuite către cei care nu aveau sau aveau pământ insuficient pentru a-şi putea întreţine familiile.

În ceea ce priveşte criteriile de împroprietărire, ele au fost: participarea la război şi suprafaţa de pământ posedată de ţărani anterior adoptării reformei agrare. Ordinea de precădere a împroprietăririi desemnată de lege a fost următoarea: mobilizaţii din Războiul de Reîntregire, cei din Al Doilea Război Balcanic, văduvele de război care aveau copii, ţăranii lipsiţi de pământ, cei cu proprietăţi mai mici de 5 ha şi orfanii de război. Toţi îndreptăţiţii la împroprietărire fuseseră cuprinşi în trei categorii. În Vechiul Regat, împroprietărirea se făcea cu suprafeţe de cinci hectare.

Loturile de împroprietărire nu puteau fi vândute, ipotecate sau arendate până la stingerea datoriei rezultate din răscumpărarea lor. Deşi loturile erau indivizibile, după 30 de ani exista posibilitatea comasării micilor proprietăţi. Totuşi, în cazul în care cei împroprietăriţi erau nevoiţi, din varii motive să-şi înstrăineze lotul, se prevedea dreptul de preemţiune al statului.

Legea mai stipula că marelui proprietar funciar i se lăsa o cotă neexpropriabilă de: 100 ha la deal şi munte şi de 150 ha la câmpie, dar cu menţiunea că cea din urmă putea fi extinsă până la 500 ha dacă proprietarul dovedea că a făcut investiţii în plantaţii, instalaţii, clădiri etc. De asemenea, pădurile nu au intrat în prevederile legii.

Preţul de răscumpărare se stabilea la nivelul preţului regional de arendă, înmulţit cu un coeficient de 40 pentru Vechiul Regat[18].

Ca urmare a aplicării reformei agrare s-au expropriat 6.008.097 ha, dintre care: 3.860.372 ha s-au distribuit în loturi individuale la ţărani, 991.697 ha au devenit islazuri comunale, 537.798 ha erau păduri comunale în Transilvania, iar 62.630 ha s-au acordat pentru înfiinţarea vetrelor de sat. De asemenea, până în 1928 se vor constitui 1.287.000 ha păşuni noi[19].

Până în 1937, la nivel naţional au fost împroprietăriţi 1.393.353

---

[18] Pentru conţinutul legii de reformă agrară, vezi: C. Hamangiu, *Codul General al României (Codurile, legile şi regulamentele uzuale în vigoare). 1856-1922*, vol. IX-X, *Legi uzuale 1919-1922*, Bucureşti, Editura Librăriei „Viaţa Românească“, f.a., p. 653-685. Vezi şi: Dumitru Şandru, *Reforma agrară din 1921 în România*, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1975, p. 55-80; M. Mureşan, D. Mureşan, *op. cit.*, p. 206-207.

[19] Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX (1918-1948)*, Bucureşti, Editura Paideia, 1999, p. 58.

capi de familie dintr-un total de 2.005.477 îndreptățiți la împroprietărire, rămânând neîmproprietăriți 612.124 şefi de familie, ceea ce înseamnă că procentajul împroprietăriților era de 69,47%[20].

Grație reformei agrare din 1921 va deveni predominantă proprietatea funciară mică şi mijlocie, menținându-se totodată un sector considerabil de exploatații moşiereşti, ca şi un segment de circa 700.000 de lucrători agricoli[21].

La 1930, în urma aplicări reformei agrare, situația exploatațiilor agricole la nivel național se prezenta astfel[22]:

Suprafața exploatată agricol (ha)	**Total exploatări agricole (%)**	**Suprafața totală (%)**
0-5	74,95	28,00
5-10	17,10	20,04
10-20	5,50	11,95
20-50	1,70	7,77
50-100	0,37	4,53
100-200	0,17	3,95
200-500	0,13	6,66
Peste 500	0,80	17,08

Problema împroprietăririi țăranilor s-a pus încă din timpul primului război mondial, când în contextul înfrângerilor suferite de armata română, în anul 1916, şi retragerea administrației țării în Moldova, regele Ferdinand I Întregitorul, într-un discurs mobilizator ținut soldaților-țărani, le promitea reforma agrară, precum şi votul universal:

„Vouă, fiilor de țărani care ați apărat cu brațul vostru pământul unde v-ați născut, unde ați crescut, vă spun eu, regele vostru, că, pe lângă răsplata cea mare a izbândei, care va asigura fiecăruia recunoştința neamului nostru întreg, ați câştigat totodată dreptul de a stăpâni într-o

[20] Ioan Scurtu (coord.), *Istoria românilor*, vol. VIII, *România întregită (1918-1940)*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003, p. 103.
[21] M. Mureşan, D. Mureşan, *op. cit.*, p. 208.
[22] Cf. Ioan Scurtu, *Viața cotidiană a românilor în perioada interbelică*, Bucureşti, Editura Rao, 2001, p. 40.

măsură mai largă pământul pe care v-aţi luptat. Eu, regele vostru, voi fi întâiul a da pilda. Vi se va da şi o largă participare la treburile politice"[23].

În Vechiul Regat, prin legea agrară şi decrete, s-au înfiinţat organe centrale şi instituţii judeţene subordonate care se ocupau de lucrările de expropriere şi împroprietărire, cum ar fi: Casa Centrală a Cooperaţiei şi Împroprietăririi Sătenilor, instanţe speciale de judecată: comisii regionale, judeţene şi de ocol rural, comitetele agrare. Hotărârile Comisiilor judeţene erau definitive şi executorii, fără drept de opoziţie, apel, recurs, doar Comitetului agrar îi revenea dreptul unor eventuale revizuiri minore.

În zona noastră, se declarau expropriate, parţial, terenurile cultivabile (pădurile erau scutite de expropriere) ale moşiilor particulare cultivate de proprietarii lor, de la următoarele suprafeţe în sus: 150 ha la şes, unde cererile de împroprietărire erau mari; 200 ha la şes, unde cererile de împroprietărire erau mijlocii; 250 ha la şes, unde cererile de împroprietărire erau satisfăcute[24].

În 1919, Comisia a III-a Judeţeană de Expropriere cu sediul în Costeşti constata, în baza art. 6 din decretul lege de expropriere, că nu este cazul de aplicare a exproprierii pentru mai mulţi proprietari de terenuri care îşi aveau moşiile pe raza comunelor *Căteasca, Gruiu*, Oarja, Bradurile sau Şerbăneşti, deoarece aceştia aveau mai puţin decât cota intangibilă de 100 ha:

- moşia lui Badea Cristea, situată în comunele: *Căteasca* (45,25 ha), Oarja (22,50 ha) şi Bradurile (2,00 ha), cu un total de 69,75 ha teren cultivabil[25];
- moşia lui Stelian Badea Cristea, situată în comunele: *Căteasca* (48,70 ha), Oarja (14,25 ha) şi Bradurile (2,00 ha), cu un total de 64,95 ha teren cultivabil[26];
- moşia lui Constantin Popescu, situată în comunele: *Căteasca* (25,00 ha) şi *Gruiu* (41,50 ha), cu un total de 66,50 ha teren cultivabil[27];
- moşia lui Radu Bălteanu, situată în comunele: *Gruiu* (45,70 ha) şi Şerbăneşti (12,00 ha), cu un total de 57,70 ha teren cultivabil[28].

---

23 Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2002, p. 266.
24 *Ibidem*, p. 84.
25 ANSJA, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), Secţia Costeşti, dosar 8/1919.
26 *Ibidem*, dosar 9/1919.
27 *Ibidem*, dosar 10/1919.
28 *Ibidem*, dosar 12/1919.

În comuna *Căteasca-Popeşti*, potrivit datelor furnizate de primarul C. Zamfirescu şi notarul R. Rădulescu, existau, între 1895-1896, doi mari proprietari: principele Ion Ghica (n. 1816 – m. 1897), cu domiciliul în comuna Ghergani, judeţul Dâmboviţa, cu o proprietate în cătunul *Căteasca* în valoare de 240.000 lei şi o arendă de până la 8-9.000 lei anual şi moştenitorii G. Golescu, care deţineau moşia *Tompa* în cătunul *Coşerile,* în valoare de 300.000 lei. Moşia acestora din urmă era arendată de Vasile Pencu cu suma de 14.000 lei anual, la care se adăuga şi fonciera în valoare de 2.000 lei[29].

Cu ocazia lucrărilor pentru reforma agrară din 1921, în comuna *Căteasca* nu mai apar aceşti proprietari enumeraţi mai sus, ci doar familia Zamfireştilor.

Aşa cum reiese din procesele-verbale încheiate de Comisia locală de expropriere de pe lângă Judecătoria de Ocol Rural Rociu, aflată în deplasare în comuna *Căteasca,* în data de 4 februarie 1919, în prezenţa a 50-60 de săteni, având desemnat ca reprezentant al lor pe Gheorghe Ioan Roşu, plugar din comună (preşedintele obştii) şi proprietarul Constantin Zamfirescu, s-a consemnat că acesta din urmă deţinea, în comuna *Căteasca,* trei trupuri de moşie:

1. Moşia *Tompa*, învecinată, la răsărit, cu moşia Topoloveni şi moşia Suciteanca, la apus, cu moşia *Cacaleţii de Sus*, proprietatea moşnenilor din comuna *Gruiu*, la miază-zi cu Ion Aldea şi, la miază-noapte, cu Ioan N. Angelescu, în suprafaţă totală de 600 ha, din care, scăzându-se 75 ha zăvoi şi prundul Argeşului, rămânea o suprafaţă cultivabilă supusă exproprierii de 525 ha.

2. Un trup de moşie învecinat, la răsărit, cu moşia Urlăţeanca, la apus cu proprietăţile moşnenilor din satul *Cacaleţii de Sus*, comuna Gruiu, la miază-zi cu Ion I. Zamfira, la miază-noapte cu Din Zamfirescu, cu o întindere de 30 ha, din care se scad 5 ha zăvoi şi prundiş, rămânând o suprafaţă cultivabilă de 25 ha;

3. Un trup de moşie învecinat la răsărit cu moşia statului ce aparţine de judeţul Muşcel, la apus, cu moşia locuitorilor din comuna Oarja, la miază-zi cu Anghel Dumirescu şi, la miază-noapte, cu Stelian I. Badea, cu o întindere totală de 75 ha, din care se scad 6 ha zăvoi şi prundiş, rămânând teren cultivabil supus exproprierii de 69 ha.

---

[29] ANSJA, fond Camera de Comerţ şi Industrie Piteşti, registre 5/1895, 6/1896, f. 112-114.

Întinderea totală a moşiei *Tompa* era de 619 hectare teren cultivabil, din care peste 200 de hectare erau dota, din 1916, a fiicei lui Constantin Zamfirescu, Maria, căsătorită cu profesorul I.N. Angelescu.

Comisia a III-a Județeană de Expropriere Costeşti, prin procesul verbal din aprilie 1919, a stabilit întinderea totală cultivabilă a moşiei lui Constantin Zamfirescu, din satul Coşeri, la 292,30 ha, iar porțiunea expropriată la 93,52 ha fiind aleasă, definitiv, în două puncte şi anume:

1. 4,50 ha s-au expropriat în vatra satului *Coşeri* cuprinse între şoseaua comunală *Coşeri,* şoseaua comunală Prundu-Popeşti şi delimitările locuitorilor *Coşeri.* Această porțiune închidea locuințele sătenilor din acea parte, neavând nicio ieşire la şosea.

2. 89,02 ha se expropriau în partea de miază-noapte a satului *Popeşti* şi în fața satului *Coşeri*, începând de la linia distanțată la 150 m din hotarul de miază-zi a proprietății C. Zamfirescu, pe şoseaua Căteasca-Piteşti, iar, la apa Neajlovului, la 100 m depărtare de hotarul moşnenilor *Popeşti*, având următoarele hotare: la răsărit, cu şoseaua Căteasca-Piteşti, la apus cu apa Neajlovului, la miază-noapte şi miază-zi cu restul proprietății lui C. Zamfirescu[30].

Comisia Centrală Județeană de Expropriere Argeş, în decizia nr. 5 din 17 august 1920, consemna motivele de apel ale proprietarului şi sătenilor din *Căteasca*. Reprezentantul sătenilor, Gheorghe Roşu, afirma că era absolută nevoie de „a se crea cămine de casă la şoseaua Căteasca-Piteşti, locuitorii fiind lipsiți de cămine şi locuri şi locuitorii din satul *Coşeri* sunt închişi de o bucată de pământ ce s-a lăsat proprietarului între şosea şi locurile clăcaşilor din acel sat, deci este absolută nevoie a se expropria acea fâşie de pământ atât pentru ca locuitorii să aibă acces la şosea, cât şi pentru a li se putea da locuri de casă. Că, deşi s-a expropriat porțiunea de pământ cuprinsă între şoseaua principală Căteasca-Piteşti, drumul ce duce din şoseaua principală la râul Argeş prin fața livezii de pruni a proprietarului şi satul *Coşeri,* dar acea porțiune de pământ este uzurpată de proprietar de la locuitori şi dacă s-ar câştiga procesul de revendicare ce au pornit, sătenii nu mai au porțiunea de pământ ce li se cuvine, deci cer să se mai exproprieze şi locul de la râul Argeş ce se zice că este grădinărie de zarzavat. […] Reprezentantul obştii sătenilor susține că în ce priveşte drumul pe lângă ograda de pruni nu este utilizabil şi este foarte îngust, iar proprietarul îl poate închide oricând va voi”.

---

[30] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), Secția Rociu, dosar 1/1919.

La rândul lui, proprietarul „susține că pretențiunea locuitorilor este prea exagerată deoarece […] s-a dat locuitorilor cea mai mare parte spre şosea şi cererea nu e decât o ambițiune a unora dintre săteni, că de altfel se vede pe plan că locuitorii clăcaşi din satul *Coşeri* au ieşire la şosea atât spre drumul ce merge la râul Argeş cât şi pe lângă ograda de pruni pe unde există un drum lăsat de dânsul. […] iar grădina de zarzavat este exclusă de la expropriere fiind necesară pentru gospodăria proprietății rămase neexpropriată”. Acesta mai susține că „rău s-a expropriat o porțiune aşa de lată spre şoseaua Căteasca-Piteşti, lăsându-i pe lângă pădure o fâşie foarte îngustă de pământ de care nu se poate servi la suhatul de vite ce are în acea parte şi cere ca porțiunea de pământ cuvenită locuitorilor să se ia mai îngustă şi să se completeze în lungul moşiei, peste pârâul Neajlovul”. Decizia Comisiei de Expropriere Argeş era definitivă şi „obligă însă pe proprietarul moşiei ca pentru a avea acces la drumul public şi locuitori, să se lase prin proprietatea sa, din ograda de pruni din satul *Coşeri*, pe lângă capul despre apus, despre şosea, un drum de trecere cu o lățime de opt metri din locurile clăcaşilor până la şoseaua comunală ce merge la râul Argeş, de care drum să se servească toți locuitorii” [31].

Afară de proprietățile din comuna *Căteasca*, Constantin Zamfirescu deținea moşia Bascovul[32] din comuna Bascov, care a fost expropriată prin procesul-verbal din iunie 1919 al Comisiei a II-a Județeană de Expropriere Argeş, cu o suprafață inițială de 25,60 ha teren arabil de-a lungul drumului Piteşti-Vâlcea. Izlazul din comuna Bascov făcea parte tot din moşia acestuia[33].

În ceea ce priveşte inventarul imobil şi agricol, acesta deținea în comuna Căteasca:

- un corp de case pentru proprietar, construcție nouă având 12 camere de zid, acoperită cu tablă de fier şi zinc, parchetate şi zugrăvite, evaluate la 250.000 lei;

- un corp de case tot pentru stăpân, de zid, acoperite cu tablă, având patru camere parchetate şi zugrăvite, evaluate la 70.000 lei;

- un alt corp de case cu 2 încăperi mari de zid acoperit cu tablă, evaluat la 30.000 lei;

---

[31] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), registru 25/1920.

[32] Din comuna Bascovele făcea parte şi satul numit Zamfireşti, iar, în prezent, aparține de comuna Cotmeana. Totodată, la periferia oraşului Piteşti, în apropierea pădurii Trivale, există o stradă denumită Zamfireşti.

[33] ANSJA, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), registru 25/1920.

- un grajd sistematic, de cărămidă cu ciment, cu două compartimente şi camere de servitori şi pod de fân, acoperit cu tablă, la 50.000 lei;

- un corp de case la conac, de zid, acoperit cu tablă, cu două camere, antreu şi pivniță de vinuri, la 30.000 lei;

- o povarnă de zid acoperită cu tablă, cu instalație pentru fabricat țuică, cazan de aramă de 26 dl. capacitate, la 50.000 lei;

- o moară, jumătate de zid iar restul de scândură, acoperită cu tablă, cu 2 pietre de măcinat, motor cu benzină de 45 cai putere, la 80.000 lei;

- 2 magazii de scânduri acoperite cu tablă, capacitate totală de 40 vagoane, evaluate la 60.000 lei;

- o […] pentru maşini agricole, învelită cu tablă, la 10.000 lei;

- un pătul de fân cu adăpost de vite, acoperit cu stuf, la 5.000 lei;

- două pătule mari pe furci, acoperite cu tablă, cu pereți de nuiele, lungime 50 m fiecare, evaluate ambele la 60.000 lei;

- o mică fermă pentru creşterea porcilor la eleşteu, compusă dintr-o casă de zid, acoperită cu tablă, cu două camere, un pătul mic pe furci, acoperit cu şiță şi o şatră de porci, evaluate la 10.000 lei;

- un autotractor cu 6 brazde de 85 c.p., la 50.000 lei;

- o garnitură de treierat păioase, la 100.000 lei;

- o batoză de bătut porumb, la 20.000 lei;

- cinci pluguri cu câte o brazdă, la 2.500 lei;

- o vânturătoare, la 1.500 lei;

- un trior, la 500 lei;

- o semănătoare în rânduri, la 1.500 lei;

- 100 capete de porci, 80 de oi, 10 boi, 9 vaci cu lapte, 11 junci şi 5 cai, la 70.000 lei;

Era vorba de un total al averii estimat la 951.000 lei.

Astfel, făcând dovada existenței unui inventar agricol important, C. Zamfirescu urmărea ca suprafața de teren agricolă de 199,45 hectare, rămasă după prima expropriere, să fie scutită de o nouă expropriere, prin stabilirea unei cote maxime intangibilă de 200 ha, peste care mai adăuga 10 ha, cotă pentru păşunatul vitelor sale. Sătenii vor contesta, atât inventarul agricol deținut de proprietar, precum şi suprafața de pământ stabilită ca fiind cotă intangibilă, dar fără câştig de cauză[34].

[34] Idem, fond Consilieratul (Serviciul) Agricol Argeş, dosar 26/1919-1943.

Comisia locală de expropriere Rociu consemna că Maria C. Zamfirescu, fiica lui Constantin Zamfirescu, căsătorită cu profesorul Ioan N. Angelescu (n. 1885, Tecuci – m. 1930), cu domiciliul în Bucureşti, strada Gramont, nr. 12 (a avut domiciliu şi în strada Columb, lângă Grădina Icoanei), avea fâşie de moşie în trupul *Tompa* prin actul dotal din 1916, în suprafaţă de 200 de ha (deşi în măsurătorile cadastrului apare cu suprafaţa de teren agricol de 220 ha), din care, scăzându-se 5 ha zăvoi şi prund nesupuse exproprierii, rămânea o întindere cultivabilă de 195 de ha. Moşia acesteia se învecina, la răsărit, cu moşia Urlăţeanca, la apus, cu moşia *Cacaleţi de Sus*, ce aparţinea moşnenilor din comuna *Gruiu*, la miază-zi, cu proprietatea lui Constantin Zamfirescu şi, la miază-noapte, cu proprietarul Gheorghe N. Sima. Conform tabelelor de împroprietărire, urmau să fie expropriate, iniţial, 34,10 ha.

Comisia a III-a Judeţeană de Expropriere Costeşti, prin procesul-verbal din aprilie 1919, a stabilit întinderea totală cultivabilă a moşiei Mariei I. N. Angelescu din satul *Coşeri*, la 220 ha teren cultivabil, din care se expropriau 45,50 ha. Porţiunea expropriată era aleasă, definitiv, în partea de miază-noapte a satului *Coşeri*, cu următoarele hotare: la apus, se învecina cu proprietatea moşnenilor din *Cireşu*, la răsărit, cu zăvoiul Argeşului, la miază-noapte, cu cumpărători, Alexandru Marin Voicu şi Tudora Constantin Marin Voicu, iar, la răsărit, cu restul proprietăţii Maria I. N. Angelescu. Se specifica că, din lunca Argeşului, să se ia numai jumătatea dinspre miază-noapte şi cu obligaţie pentru săteni ca drumul de sub acea coastă să-l lase liber de trecere şi pentru proprietar spre cealaltă jumătate a moşiei din lunca Argeşului[35]. În urma apelului proprietarului, Comisia judeţeană de expropriere Argeş, prin decizia din anul 1920, consemna părerile părţilor implicate. Proprietarul considera că „rău s-a declarat expropriată jumătate din grădina de zarzavat deoarece proprietarul are acolo instalaţiuni speciale pentru grădinărie şi de altfel nici nu este folositor sătenilor acel loc, fiind supus inundaţiilor". Avocatul G. Pitică, reprezentantul obştii sătenilor susţinea că „tot locul expropriat în lunca Argeşului este de arătură, iar nu grădinărie, că nu are nicio instalaţiune specială ci numai anul precedent exproprierii a fost destinat de proprietar pentru cultura zarzavaturilor". Deşi proprietarul nu a reuşit să facă dovadă că are grădină de zarzavat permanentă în lunca Argeşului şi că se află pe ea lucrări speciale pentru acest scop, Comisia consideră că,

[35] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), Secţia Rociu, dosar 1/1919.

dacă „acea porțiune de teren din lunca Argeşului nu s-ar da sătenilor ar fi ca ei să nu poată avea acces la râul Argeş pentru adăpatul vitelor” şi respinge apelul proprietarului ca nefondat[36].

Prin decizia definitivă, din 1923, a Comisiei Județene de Expropriere Argeş se rezerva proprietarei Maria Angelescu cota intangibilă de 150 ha în moşia „Tompa” şi se declara expropriat pentru înființarea de păşune comunală în folosul comunei Căteasca, tot restul de teren cultivabil ce mai rămâne în zisa moşie, care va veni în continuarea terenului cultivabil pentru împroprietărire în anul 1919, în suprafață de 24,50 ha, la prețul fixat inițial de 2.200 lei pentru fiecare hectar.

În decizia finală dată de Comisia de Expropriere Argeş a contat „că în speță din lucrările de expropriere şi actele de la dosar, nu se constată că proprietara Maria I. N. Angelescu a făcut înaintea Comisiei de Ocol dovada de numărul vitelor ce posedă dânsa şi personalul moşiei, spre a i se putea rezerva suprafața de teren necesară pentru păşune peste cota intangibilă”.

Însă, prin sentința civilă, din martie 1936, s-a rectificat suprafața de 24,50 ha declarată expropriată pentru înființarea de păşune comunală, deoarece, la măsurătoarea finală făcută de organele Cadastrului, s-a constatat că suprafața rămasă de expropriat era de doar 14,50 ha[37].

Comisia locală de expropriere Rociu consemna că Ioana C. Zamfirescu, soția lui Constantin Zamfirescu, deținea moşia *Căteasca*, care se învecina, la răsărit, cu moşia lui Virgil Gussi, la apus, cu moşia lui Petre Mihăescu şi moşia Alexandrina Vioreanu, la miază-zi cu moşia Răteşti-Furdueşti, ce aparținea moşnenilor din comuna Răteşti, iar, la miază-noapte, cu Radu Dumitrescu. Proprietatea Ioanei C. Zamfirescu avea o întindere totală de 200 ha, din care se scădeau 10 ha reprezentate de conacul moşiei, via, zăvoiul şi prundişul Argeşului. Din suprafața de 190 ha teren cultivabil, trebuia, inițial, să fie expropriate, în vederea împroprietăririi țăranilor, circa 31,60 ha.

Comisia a III-a Județeană de Expropriere Costeşti, prin procesul verbal din aprilie 1919, a stabilit întinderea totală cultivabilă a moşiei Ioanei C. Zamfirescu, situată în satul *Căteasca* la 184 ha teren cultivabil, din care se expropriau 28,10 ha. La lucrările finale ale direcției cadastrale, s-a stabilit suprafața moşiei cultivabile la 180,5520 ha, din care, prin decretul 3697/1918, se expropriau, definitiv, 22,3636 ha. Porțiunea

[36] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), registru 25/1920.
[37] Idem, fond Consilieratul (Serviciul) Agricol Argeş, dosar 24/1919-1939.

expropriată era aleasă în marginea de apus a satului Căteasca, având următoarele hotare: la răsărit şi miazăzi, se învecina cu delimitările satului Căteasca, iar, la miază-noapte şi apus, cu restul proprietăţii Ioanei C. Zamfirescu[38].

Prin hotărârea, din martie 1924, a Comitetului Agrar, i se recunoştea proprietarei Ioana C. Zamfirescu, pe lângă cele 150 ha teren agricol cultivabil, în cotă intangibilă stabilită prin hotărârea Comisiei judeţene de expropriere Argeş, din ianuarie 1923, încă 5,90 ha teren agricol, compensaţie necesară pentru păşunatul vitelor proprietarei[39].

În 1924, Marin Dedu şi alţi 29 de săteni din comuna *Căteasca* au contestat lucrările cadastrale realizate de Florea Nicolae, delegatul Direcţiei Cadastrului, referitor la măsurătoarea moşiilor *Căteasca* şi *Tompa* aparţinând celor trei proprietari: Constantin Zamfirescu, Ioana C. Zamfirescu şi Maria I. N. Angelescu. Prin decizia, din 1924, a Comisiei judeţene de expropriere, a fost respinsă ca nefondată petiţia sătenilor, pe motiv că măsurătorile cadastrale nu erau încheiate[40].

Bineînţeles că proprietarii acestor moşii şi, în special, Constantin Zamfirescu, au dorit păstrarea terenurilor din lunca Argeşului, deoarece acestea erau mult mai bune din punct de vedere agricol, iar împărţirea terenurilor între membrii familiei a însemnat o cotă mult mai mică de teren agricol expropriat, raportat la întinderea totală a moşiilor.

Majoritatea oamenilor politici ai vremii a fixat, ca regulă, exproprierea prin despăgubire, însă, pentru stabilirea valorii băneşti ce revenea foştilor proprietari, au existat diferenţe de apreciere datorate calităţii extrem de diferite a terenurilor expropriate, în aceeaşi comună sau chiar sat. Prin Decretul-lege nr. 3.697/1918, se stabilea valoarea terenurilor expropriate în funcţie de următoarele criterii: „preţul de vânzare, preţul regional de arendare, evaluarea făcută de instituţiile de credit, venitul net la hectar, aprecierea calităţii pământului dată de specialişti, impozitul funciar şi oricare altele, dar nu va putea trece în niciun caz preţul regional de arendă înmulţit cu 20”[41].

În ceea ce priveşte preţul de vânzare al acestor proprietăţi, Comisia de Expropriere Costeşti stabilea un preţ iniţial de 1200 lei pentru

[38] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), Secţia Rociu, dosar 1/1919.
[39] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), dosar 87/1922.
[40] *Ibidem*, dosar 4/1924.
[41] D. Şandru, *Reforma agrară din 1921 în România*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1975, p. 216.

terenurile mai fertile din lunca Argeşului şi între 600-800 lei pentru restul terenurilor[42].

Prin decizia definitivă, din 1922, a Curţii de Apel Bucureşti, preţul de expropriere a 28,10 ha teren proprietatea Ioanei C. Zamfirescu a fost fixat la 2.200 lei ha, sau un total de 61.820 lei[43].

Moşia *Gruiu-Furdueşti* a aparţinut familiei Brătianu, fiind stăpânită de Dumitru C. Brătianu (n. 1817, Piteşti – m. 8 iunie 1892, Bucureşti) cu titlul de moşie părintească în virtutea actelor de partaj intervenite între acesta şi fraţii săi, acte care s-au legalizat la Tribunalul Argeş la nr. 3/1845, 17/1848 şi 30/1860.

În 1874, moşiile Gruiu şi Rudeni din judeţul Argeş aparţineau tot lui Dumitru Brătianu care le ipotechează Creditului Funciar Român din Bucureşti, pentru suma de 107.500 lei, iar, în 1876, inginerul hotarnic P. Buescu întocmeşte planul de hotărnicie al moşiei Gruiu.

La 27 februarie 1892, acesta vinde moşia lui Dumitru Velcescu (1851-1915), proprietar şi arendaş din comuna *Cacaleţi de Jos,* pentru suma de 200.000 lei[44]. Dumitru Velcescu avea moşii în comunele *Cacaleţii de Jos, Cacaleţi-Cireşu* şi Răteşti-Furdueşti, în valoare de 230-250.000 lei. Totodată, în anul 1895, ţinea în arendă moşia lui C. Constantinescu din Răteşti cu arendă anuală de 1.500 lei, iar, în anul 1896, moşia lui C. Protopopescu, tot din comuna Răteşti[45].

Moşia Gruiu-Furdueşti avea, în anul 1896, aproximativ 1.200 pogoane locuri de arătură, 550 pogoane izlaz, 300 pogoane pădure de 10-12 ani, 10 pogoane livezi de pruni roditori şi 35 pogoane de fâneţe. Conacul moşiei era „compus dintr-o casă de bârne cu temelie de zid, învelită cu şiţă, construită din patru camere, antreu, bucătărie şi cămară cu sală pe trei părţi; o altă casă cu două camere, construită din bârne pe temelii de zid, învelită cu şiţă; un pătul pe 24 furci, învelit cu şiţă; o magazie de bârne, învelită cu şiţă pentru bucate, în lungime ca de 12 stângeni; un şopron pe zece furci, învelit cu şiţă pentru trăsuri şi, lângă case, vie roditoare în mărime de un pogon, închisă, de jur împrejur, cu gard de nuiele, iar, pe moşie, erau trei heleştee şi un puţ”. În 1896, moşia se învecina, la nord şi la răsărit, cu proprietatea *Căteştii* a lui Ion Ghica, *fostă* proprietate a generalului Atanasie Călinescu, cu moşia Roceni şi cu

42 ANSJA, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), Secţia Rociu, dosar 1/1919.
43 Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), dosar 36/1927.
44 Idem, fond Tribunalul Judeţului Argeş, registru 22/1892.
45 Idem, fond Camera de Comerţ şi Industrie Piteşti, registre 5/1895, 6/1896, f. 112-114.

proprietatea *Cacaleți de Rovine* a lui Mihail Ganciu, la sud, cu moşia Furdueşti a lui Petrache Mihăescu, fostă a lui G. Vasiliu şi cu moşia Rociu (Pădurea Roceanca era proprietatea Eforiei Spitalelor Civile), la apus, cu moşnenii din Rociu, Berislăveşti şi Şerbăneşti[46].

Administrația Plasei Dâmbovnic. În partea stângă, jos, se află Dumitru Velcescu (1851-1915), proprietar şi arendaş din comuna Gruiu. Circa 1908-1915.

Moşia a fost scoasă la licitație publică de Creditul Funciar Român la 18 iulie 1901, fiind adjudecată pentru suma de 91.000 lei de către Alexandrina D. Vioreanu (căsătorită cu P. Otolescu de care divorțează în 1900), domiciliată în Bucureşti, strada Cantacuzino, nr. 12 (colț cu strada Scaune)[47].

La scurt timp de la cumpărare, în aprilie 1903, Alexandrina Vioreanu arendează moşia Gruiu-Furdueşti lui Tache I. Popescu pe o perioadă de 6 ani, pentru suma de 8.200 lei, anual, şi 4.000 lei, acont

[46] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), dosar 107/1922.
[47] *Ibidem*, dosar 12/1926.

pentru prețul pădurii de pe moșie. În această perioadă, arendaşul putea cultiva moşia „după cum îi va cuveni”, iar, în ceea ce priveşte pădurea, „dl. arendaş are dreptul de a o tăia în timpul arendării, va defrişa partea de pădure care este bună pentru cultură şi va opri pentru izlaz partea care este apătoasă”; „În dreptul de tăiere al pădurii nu intră arborii izolați şi boscheții ce se găsesc pe moşie, cât numai pădurea care se compune din două părți, adică partea ce începe dincolo de eleşteu, până la capul moşiei”. Actul de arendare a fost întocmit la Câmpulung, la Tribunalul Muşcel, iar plata arenzii se făcea anual în Bucureşti, la domiciliul proprietarei din strada Polonă, nr. 38.

Din 23 aprilie 1909, la expirarea primului contract de arendare, proprietara încheie la Tribunalul Olt, actul de arendare pe 6 ani cu Constantin Zamfirescu din *Căteasca* pentru suma de 11.000 anual. Totodată, arendaşul era obligat prin contract „a mai da în fiecare an câte zece gâşte, cinci curcani, doi purcei şi 200 de ouă”.

Fiind mulțumită de contractul cu Constantin Zamfirescu, proprietara prelungeşte, în 1915, arendarea moşiei cu încă 6 ani pentru suma de 13.020 lei, anual, iar, în anul 1921, pentru suma de 80 lei la hectar, restul moşiei rămasă după expropriere de 125 ha celor patru locuitori din comuna *Gruiu*: Şerban şi Neculae Cârstea, Ion Tănăsescu şi Florea Şerban Gheorghe. Aceasta îşi rezerva la conacul moşiei o cameră „în partea de răsărit spre a o locui când voi veni la moşie”[48].

În cea ce priveşte inventarul imobil al moşiei, acesta era destul de „subțire”, fiind format: dintr-o casă nelocuită din paiantă, acoperită cu şiță, compusă din 7 camere şi o sală; o altă casă care a servit de bucătărie, cu 2 camere; o magazie de ostrețe de stejar, acoperită cu şiță; un pătul pe furci, cu gard de nuiele, învelit cu şiță; un grajd de nuiele acoperit cu şiță; o şatră pe furci, acoperită cu tablă; o altă şatră pe furci, acoperită cu papură, iar inventarul agricol era inexistent, toate imobilele fiind evaluate la valoarea de 50.000 lei.

Moşia acesteia a fost cultivată înainte de război numai prin arendare, sau în dijmă, de locuitorii din satul *Cacaleți de Jos* care, în acelaşi timp, îşi aveau vitele învoite la păşunat pe moşia *Gruiu-Furdueşti*[49].

---

[48] ANSJA, fond Consilieratul (Serviciul) Agricol Argeş, dosar 205/1922-1923.
[49] *Ibidem*, dosar 42/1922.

Fostul conac din Coşeri-Dutina, proprietatea familiei Zamfirescu, naționalizat în perioada comunistă.

Fostul conac din Căteasca, proprietatea familiei Zamfirescu, naționalizat în perioada comunistă.

Una din fostele vile ale familiei Zamfirescu, unde au funcționat birourile fostului I.A.S. Căteasca.

Locuință care a aparținut familiei Zamfirescu.

Locuință care a aparținut familiei Zamfirescu,
în care a funcționat Şcoala Căteasca.

Locuință care a aparținut familiei Zamfirescu,
în care a funcționat Şcoala Căteasca.

Detaliu de stucatură al clădirii de mai sus.

Comisia a III-a Județeană de Expropriere Costești, prin procesul-verbal din septembrie 1919, a stabilit că moșia Gruiu-Furduești, proprietatea Alexandrinei Vioreanu avea o întindere de 496 ha teren cultivabil, din care s-au declarat expropriate 257,60 ha, cu următoarele hotare: la apus, cu moșnenii Roceni, la miază-zi, cu proprietatea lui Petrache Mihăescu, la miază-noapte, cu cumpărătoarea Obștii „Dreptatea" din comuna *Gruiu* și, la răsărit, cu restul proprietății apelantei. În 1920, proprietara susținea că Comisia Județeană de Expropriere a stabilit greșit întinderea totală cultivabilă a moșiei sale și, astfel, s-ar fi expropriat o întindere de teren agricol mai mare decât trebuia. Comisia Centrală Județeană de Expropriere Argeș, prin decizia din august 1920, arăta că, în conformitate cu „art. 28 din Decretul Lege no. 3.697 din 15 august 1918, stabilirea întinderii proprietății expropriabile și determinarea întinderii părții expropriate se apreciază de către comisiunile județene de expropriere numai în mod aproximativ, iar stabilirea definitivă a întinderii moșiei expropriate și determinarea părții expropriate, stabilindu-se, definitiv, (în) hotarele ei, se va face ulterior, conform art. 1 și 6 din Decretul-Lege no. 4.839, publicat în Monitorul Oficial no. 174 din 21 noiembrie 1919, prin delegatul Direcțiunei Cadastrului care, dacă va constata la măsurătoare că suprafața terenului supus exproprierii este mai mare sau mai mică, va aplica cota legală la suprafața exact constatată"[50].

După prima expropriere, în aprilie 1920, prin actul autentificat la Tribunalul Ilfov, doamna Vioreanu vinde 50 de hectare teren agricol lui Gheorghe A. Buican și Ion Radu Dumitrescu din comuna Oarja, pentru suma de 100.000 lei, iar aceștia, la rândul lor, au arendat porțiune de teren cumpărată, învățătorului din satul *Gruiu*, Dumitru Șerbănescu și primarului din *Căteasca*, Ioan Voiculescu[51]. Prin procesul-verbal, din 1922, Comisia de Ocol pentru Expropriere de pe lângă Judecătoria Ocolului Rural Rociu, hotărăște ca proprietarei să i se rezerve cota intangibilă de 100 de hectare, din care se scădea vânzarea celor 50 de hectare către locuitorii din comuna Oarja.

Tot în anul 1920, Alexandrina Vioreanu, fiind convinsă „prin dol și machinațiuni" de iminența unei noi exproprieri, vinde restul moșiei rămase după expropriere unui grup de patru persoane reprezentate de avocatul G. Pitică din Argeș. La scurt timp, vinde aceeași suprafață

---

[50] ANSJA, fond Comisia de Expropriere Argeș (1921), registru decizii 25/1925.
[51] *Ibidem*, dosar 12/1926.

Obştii de Cumpărare „Dreptatea"[52] din comuna *Gruiu*, formată din 77 de membri, preşedintele acesteia fiind preotul Marin Petculescu (n. 1879 – m. 1954) din *Gruiu* care menționa că „această moşie [*Gruiu-Furdueşti*] în suprafață aproximativă de 140-170 ha ce au rămas în urma exproprierii făcute pe baza decretului-lege nr. 3697/1918 a fost vândută Obştii de Cumpărare „Dreptatea" din această comună *Gruiu* cu actul sub semnătură privată cu data de 27 decembrie 1920"[53]. De aici, au rezultat mai multe litigii funciare care nu s-au rezolvat nici prin decizia definitivă a Comisiei Județene de Expropriere Argeş cu nr. 114 din 1 mai 1923, care statua: „Comisia a respins apelul numitei obşti, precum şi a celor patru cumpărători arătați mai sus motivând, cu privire la aceşti cumpărători, că vânzarea moşiei către dânşii este inexistentă sub raportul aplicării legii agrare deoarece nu este făcută în loturi de până la 10 ha cum cere articolul 3 din legea agrară a Vechiului Regat şi, mai mult, nici nu poate fi redusă la câte 10 ha de fiecare cumpărător căci nu s-au făcut şi nici măcar nu s-a cerut de numiții cumpărători să facă dovada că sunt cultivatori de pământ". Comisia îi rezervă proprietăresei cota intangibilă de 100 de ha, la care se adăugau cele 20 de ha pentru cumpărătorii din Oarja, deşi aceştia cumpăraseră 50 de ha, însă, conform legii agrare „atunci când un sătean cultivator de pământ cumpără mai mult de 10 ha, vânzarea se reduce la 10 ha", dar aceştia, în anul 1932, stăpâneau, în continuare, 50 de ha, iar proprietăreasa, restul de 70 ha teren agricol cultivabil[54].

Conform măsurătorilor provizorii ale cadastrului din 1921, moşia *Gruiu-Furdueşti* avea două trupuri: trupul de miază-noapte mai mic, cu hotarul Furdueşti, proprietatea lui Petrache Mihăescu, pădurea Roceanca a Eforiei Spitalelor Civile, cu moşia Gănciuleasca, proprietatea locuitorilor din comuna *Gruiu* şi şoseaua *Gruiu-Furdueşti*; trupul de miază-zi, mai mare, cu hotarele, islazul comunal al comunei *Gruiu*, moşia *Tompa*, proprietatea lui C. Zamfirescu, apa Neajlovului şi restul de proprietate al Alexandrinei Vioreanu, cele două trupuri fiind traversate de râul Neajlov. Obştea moşnenilor din comuna *Gruiu* deținea, la 10 aprilie 1926, circa 307 ha teren agricol[55].

---

[52] *Obştile de cumpărare care s-au format pentru achiziționarea marilor moşii au avut în vedere exclusiv rentabilitatea şi au fost întotdeauna pur țărăneşti* (A. Golopenția, *Op. cit.*, p. 390).
[53] ANSJA, fond Consilieratul (Serviciul) Agricol Argeş, dosar 42/1922.
[54] *Ibidem*, dosar 84/1919-1927.
[55] ANSJA, fond Comisa de Expropriere Argeş (1921), dosar 12/1926

Suprafața totală a moșiei acesteia, în care intrau și suprafețele de teren care nu făceau obiectul exproprierii (pădure, livezi, vie etc.) era de aproximativ 600 de hectare, însă, în urma măsurilor definitive de cadastru, din aprilie 1926, întinderea totală a terenului măsurat a fost de 454 ha și 1320 m.p. și s-a dispus rectificarea suprafeței expropriate la 199 ha și 1.591 m.p., deci cu 58 ha și 4409 m.p. mai puțin decât suprafața prevăzută, inițial, în hotărârile de expropriere. Pentru această suprafață, i s-a plătit proprietarei suma de 557.645,48 lei[56]. Inițial, prețul stabilit a fost de 2200 lei pentru fiecare hectar expropriat, însă, în urma apelului făcut de Alexandrina Vioreanu, prin care cerea suma de 20.000 lei la hectar, Curtea de Apel București a decis ca suma finală de despăgubire să fie de 2.800 lei/ha, adică de 40 de ori mai mult decât suma de arendare a unui hectar de teren agricol (70 lei) [57].

În baza legii agrare și a pășunilor comunale, s-au expropriat, din nou, circa 108 ha și 5000 m.p. pentru suma de 303.800 lei, suprafața totală expropriată ajungând la 307 ha și 6.591 m.p.[58].

Tot în comuna *Cacaleții de Jos* (*Gruiu)*, dețineau proprietăți fiii lui Din Velcea Ploieșteanu căsătorit cu Badea, și anume: Dumitru (1851-1915) și Ioan Velcescu (1855-1929). Acesta din urmă deținea, între anii 1895 și 1896, moșii în valoare de 35-40.000 lei și vie în comuna Valea Mare, județul Mușcel. Totodată, arenda moșia cu locuri de arătură și pădure lui Mihail Ganciu din *Cacaleții de Jos,* cu o valoare de 40.000 lei și arendă anuală de 2.000 lei[59]. În urma căsătoriei cu Joița, au avut împreună o fată și cinci băieți: Elisabeta, căsătorită Dumitrescu, Ionel, Nicolae, Velcea, Badea și Constantin (Din) Velcescu.

Începând cu anul 1886 și până în 1921, Ioan Velcescu și-a extins proprietatea funciară prin numeroase schimburi și, mai ales, cumpărături de terenuri: de la Elena Romanov, domiciliată în București, 31 stânjeni în comuna *Cacaleți de Jos* cu suma de 8.000 lei (1886); de la Iancu, Trandafir și Anghel Dumitru, din comuna *Cacaleți de Jos* (1891 și 1894); de la familia Mincă și Tarsița Slăvescu, cu proprietăți în comuna Rătești și moștenitoarele acestora, fetele Ecaterina și Zoe Slăvescu (1896, pentru suma de 15.000 lei); Elisabeta M. Slăvescu, căsătorită cu C. D. Constantinescu (1899, pentru suma de 5.000); de la Veta C.

---

[56] *Ibidem*, dosar 12/1926.
[57] ANSJA, fond Consilieratul (Serviciul) Agricol Argeș, dosar 42/1922.
[58] *Ibidem*, dosar 12/1926.
[59] Idem, fond Camera de Comerț și Industrie Pitești, registre 5/1895, 6/1896, f. 112-114.

Constantinescu, Zoe Slăvescu (căsătorită Aricescu), Ecaterina Slăvescu (1901, pentru suma de 3.125 lei); de la Anghel Radu (1902); de la Nedelea Dragomir (1902); de la Elena M. Slăvescu (1902, pentru 500 lei), de la Marița M. Slăvescu (1902, pentru 600 lei); de la Ioana Gheorghe Ioan Nicolae (19 decembrie 1909); de la Soare Anghel Dumitru (1914) etc.[60].

Conacele descendenților lui Ioan Velcescu, naționalizate în perioada comunistă. Conacul lui Velcea Velcescu, căsătorit cu Puina, fost sediu al C.A.P.-ului și grădiniței de copii din satul Gruiu și conacul lui Ionel Velcescu (1894-1936), fost sediu al G.A.S.-ului din Gruiu.

[60] Idem, fond Comisa de Expropriere Argeș (1921), dosar 122/1922.

Conacul şi acareturile proprietarului şi arendaşului Ioan Velcescu (1855-1929) din Gruiu după naționalizarea comunistă. Fostele sedii ale cârciumii şi magazinului mixt cooperatist din satul Gruiu.

De aceea, moşia lui Ioan Velcescu era foarte fărâmițată, fiind formată din 13 trupuri de moşie în comuna *Gruiu* şi un trup în comuna Răteşti, satul Furdueşti (pădurile nu sunt cuprinse în suprafețele prezentate), după cum urmează:

1. un trup de 5 ha pământ cultivabil la Tropăneasa;
2. un trup de 5 ha pământ cultivabil la Branişte;
3. un trup de 5 ha pământ cultivabil Faşa Bătrâna;
4. un trup de 5 ha pământ cultivabil Meiuşeasca şi Nedelea;
5. un trup de 2 hectare pământ cultivabil la Toşoaica;

6. un trup de ½ ha la Stan Şchiopu;
7. un trup de 5 ha pământ cultivabil la Băniceasca;
8. un trup de 10 ha şi 50 ari pământ cultivabil la Motroceasca;
9. un trup de 6 ha şi 50 ari pământ cultivabil la Căniteasca şi Stan Paicu;
10. un trup de 5 ha pământ cultivabil la Cănteasca şi Nedelea;
11. un trup de 25 ha pământ cultivabil la Romanova;
12. un trup de 2 ha pământ cultivabil la Gruiu Vechi;
13. un trup de 6 ha cu pruni pe el în sat;
14. un trup de 79 ha pământ cultivabil la Minculeasa[61].

Ion D. Velcescu (1874-1924), stânga, cu soția Rada, născută Dinoci (1891?-1959, ținând în brațe pe fiica Ioana (1910-1986), Ioana D. Velcescu, căsătorită Zamfir, Dumitru Velcescu (1851-1915). Circa 1913.

În baza Decretului-Lege nr. 3697/1918, i s-au expropriat, inițial, 34,30 ha teren din trupul moşiilor *Răteşti-Furdueşti* (11,40 ha) şi *Gruiu* (22,90 ha), dintr-un total de 200 ha teren agricol. În urma măsurătorilor

[61] *Ibidem*, dosar 56/1922.

definitive ale moşiilor *Gruiu* şi *Furdueşti* efectuate de către delegatul cadastrului, L. Boagiu, la 13 aprilie 1927, s-a constatat că proprietarul deţinea 203 ha şi 7510 m.p. teren agricol expropriabil, din totalul proprietăţii de 223 ha şi 2782 m.p. (erau scutite de la expropriere pădurea de aproximativ 17 ha şi albia râului Neajlov). Astfel, recalculându-se cota conform scării de expropriere, s-a stabilit, definitiv, suprafaţa de expropriat de 38 ha şi 510 m.p., pentru care proprietarul a primit din partea statului 2.200 lei de fiecare hectar, adică un total de 83.712,20 lei.

Ioan Velcescu a contestat măsurătorile cadastrale, considerând că s-a expropriat o cotă prea mare din suprafaţa agricolă deţinută şi că nu i s-a acordat teren de acces la restul proprietăţii sale din trupul moşiei *Răteşti-Furdueşti*, iar Comisia Judeţeană de Expropriere Argeş, prin decizie definitivă, a dispus ca în trupul moşiei *Gruiu* să se exproprieze suprafaţa de teren agricol mai mare de 26 ha şi 6.510 m.p. şi în trupul moşiei Răteşti-Furdueşti suprafaţa de 11,40 ha[62].

Proprietarul avea, la data de 1 februarie 1921, următoarele investiţii în inventar, construcţii şi instalaţii necesare gospodăriei şi exploatării moşiei care s-au evaluat la preţul mijlociu din localitate pe ultimii cinci ani, astfel:

Clădiri necesare gospodăriei:

- un corp de case cu etaj acoperit cu tablă, de zid, având jos două camere şi o pivniţă, iar la etaj 4 camere, un antreu, o sală şi balcon, evaluată lei 80.000 lei;

- un alt corp de case de paiantă acoperite cu şiţă cu trei camere, evaluată 20.000 lei;

- o povarnă mare de paiantă (ostreţe) acoperită cu şiţă pentru vase, evaluată 30.000 lei;

- o magazie de ostreţe acoperită cu şiţă, tot pentru vase, 15.000 lei;

- o magazie de ostreţe acoperită cu şiţă cu temelie de zid şi păvuită dedesubt, cu polată în două părţi, capacitate şase vagoane, evaluată 40.000 lei;

- o altă magazie tot de ostreţe acoperită cu şiţă, capacitate trei vagoane, evaluată 20.000 lei;

- o altă magazie de scândură acoperită cu şiţă capacitatea a 2 vagoane evaluată 10.000 lei;

62 *Ibidem*, dosar 8/1927.

- o altă magazie neterminată, din 1916, acoperită cu tablă, 10.000 lei;

- patru pătule pe furci acoperite cu şiţă, şiţare de nuiele, din care unul cu o polată mare acoperită cu tablă, capacitatea 15 vagoane, evaluată 25.000 lei;

- un grajd de scânduri pentru cai cu pod de fân, 8.000 lei;

- o şatră pentru vite pe furci de stejar, jumătate închisă, cu ostreţe, acoperită cu şiţă, 15.000 lei;

- două şatre (saiele) pentru vite, pe furci, acoperite cu stuf, evaluate 5.000 lei;

- alte diverse clădiri mici şi împrejmuiri, 15.000 lei.

Maşini şi instrumente:

- două maşini pentru bătut porumb, o vânturătoare, patru pluguri, două grape de fier, două care pentru boi, două brişte de cai, evaluate 13.000 lei;

- două cazane pentru fabricat ţuică, 10.000 lei;

- diferite vase mari şi mici de stejar, cu capacitate de 2.000 d.l., evaluate 20.000 lei.

Vite:

- şase cai şi 2 catâri, 10 boi, 5 vaci, 2 mânzaţi, 5 viţei, 20 porci mari şi mici şi 6 oi.

Bunurile i-au fost evaluate la un total de 336.000 lei[63].

În anul 1919, moşia moştenitorilor Mihail Ganciu, situată în comuna *Gruiu*, rezulta că are un total de 176,00 ha teren arabil care era scutit de expropriere, deoarece se împărţea celor patru moştenitori[64]. În ceea ce priveşte istoricul moşiei, Ghiţă Ganciu, părintele lui Mihail Ganciu, a cumpărat proprietatea *Gruiul Nou* şi Ploieşteanca din trupul *Cacaleţi de Rovină* de la Anton Ostianu prin actul autentic din 31 iulie 1857, legalizat de Judecătoria Argeş, pentru suma de 1.315 galbeni împărăteşti. Anton Ostianu, locuitor în ţinutul Austrii, arăta că moşiile „coborâte prin diată de la răposata soţia mea Catinca, fiica răposatului Constantin Zugravu şi aceasta iarăşi moştenire de la răposata Zamfira Foceanca", le vindea „în lipsă de moştenitori de sus şi de jos"[65].

Moşia avea hotărnicie din anul 1892, întocmită de inginerul hotarnic, maior C. I. Spiroiu, având o întindere de 190 hectare şi 8000

[63] *Ibidem*, dosar 56/1922.
[64] *Ibidem*, dosar 11/1919.
[65] ANSJA, fond Colecţia Documente, pachetul LV/27.

m.p. sau 380 pogoane şi 990 stânjeni pătraţi (unitatea de măsură a fost metrul, iar stânjenul lui Şerban-Vodă s-a calculat cu 1,9665 m). Moşia avea pământ cultivabil, casă, grădină şi ogradă în suprafaţă de aproximativ 137 ha şi 49 ha de pădure de tufan.

În ceea ce priveşte situaţia economică a proprietăţii, se consemnau următoarele: „Proprietatea *Gruiul* a d-lui Mihail Ganciu, fiind situată în partea de sud şi şes a judeţului Argeş, are pământ bun de cultură care se poate în total munci cu înlesnire, având alături cu proprietatea, satul Cacaleţi de Jos, comună mare şi oameni muncitori, are pe dânsa pădure foarte bună de tufan în două petice, a cărei exploatare este foarte uşoară, având în apropiere pentru încărcare gara Leurdeni din judeţul Muşcel, până la care se află drumuri foarte bune de comunicaţie şi pod stătător peste râul Argeş, în dreptul satului Căteasca-Popeşti; scursorile văilor ce traversează această proprietate sunt seci şi viiturile lor din ploi nu pot ataca cultura. De asemenea, pe proprietate se află o casă cu dependinţe în bună stare, grajd, pătul, magazie, grădină de zarzavat şi pomi fructiferi, eleşteu cu peşte etc."[66].

În 1918, urmaşul lui Mihail Ganciu, Nicolae Ganciu, funcţionar din Piteşti, va cesiona dreptul şi pretenţiile sale la succesiunea tatălui său în favoarea surorii Stella, căsătorită Grigorescu, asupra moşiei din Gruiu, precum şi a imobilelor din Piteşti, strada Trivale[67].

Totodată, au fost scutite de expropriere moşiile lui Dumitru Velcescu (1851-1915) şi ale fiului său, Ion D. Velcescu (1874-1924), căsătorit cu Rada Dinoci (1891?–1959) din Cireşu, cu care a avut cinci copii (Ioana, Ileana, Maria, Mihai şi Trifon). Din planul economic întocmit în anul 1906 al proprietăţilor deţinute în comunele Răteşti-Furdueşti, Cacaleţi de Jos şi Cacaleţi-Cireşu, rezulta că aceştia deţineau 154,7433 ha sau 308 pogoane şi 18 prăjini de teren arabil, pădure, grădini şi pomost.

Comitetele locale de împroprietărire din Vechiul Regat erau formate din: preot, învăţător diriginte, patru săteni delegaţi şi aveau sarcina de a întocmi tabelele provizorii de împroprietărire. Categoriile celor îndreptăţiţi la împroprietărire erau stabilite în următoarea ordine: I. mobilizaţii din timpul primului război mondial - 1916-1919; II. mobilizaţii din campania războiul balcanic din 1913; III. văduvele de război pentru copii; IV. agricultorii lipsiţi de pământ; V. agricultorii cu

---

[66] *Ibidem*, pachetul IX/24.
[67] ANSJA, fond Tribunalul Judeţului Argeş, registru 3/1917-1918.

proprietăți mai mici de 5 ha; VI. orfanii de război. Cu alte cuvinte, legile din 1921 au considerat suficiente loturile de 5 hectare pentru împroprietărirea țăranilor din Vechiul Regat[68]. Erau excluşi de la împroprietărire țăranii-soldați care, în 1916, nu au urmat armata retrasă pe frontul din Moldova[69].

Calcularea suprafeței de pământ necesară împroprietăririi în comuna Căteasca s-a făcut inițial pe baza lotului de 5 ha, la categoria I-III, fiind admise 121 de persoane cu 511,59 ha şi la categoria IV-VI, erau 60 de persoane cu 252,85 ha, însă suprafața agricolă care a fost expropriată şi era disponibilă era de doar 167,12 ha.

În moşia Tompa, fostă proprietate a Mariei I. N. Angelescu şi Constantin Zamfirescu, şi în moşia *Căteasca*, fostă proprietate a Ioanei C. Zamfirescu, în baza Î.D.L. 3697/1918 şi a legii agrare, au fost împroprietăriți, definitiv, prin procesul-verbal din iunie 1932, 49 de locuitori pe 69 de loturi în suprafață de 141,7993 hectare la care se adăugau rezervele de interes obştesc în suprafață de 26,8402 ha, drumuri de exploatare de 4,0405 ha, adică un total de 172,7800 ha[70]. Restul majoritar de 132 locuitori au fost excluşi de la împroprietărire, ținându-se cont şi de diferite motive: dezertarea din armată, pentru Neculae Gheorghe, Niculae A. Toma, Alexe M. Drăghici, sau Dumitru Voinel care a fost scos de pe tabelul de împroprietărire, deoarece „nu posedă inventar, nu e muncitor în plugărie, ocupațiunea sa este numai slugărnicia şi a fost declarat de Comitetul local că este un om ce nu poate fi în stare să-şi constituească o gospodărie", Stan Ionescu, de meserie mecanic, care deținea o garnitură de treierat şi poseda pământul care „s-ar cuveni unui meseriaş" [71]etc.

În comuna *Căteasca,* suprafața lotului de completare nu a fost de 5 ha, ci de 4 ha, deoarece a existat un număr foarte mare de locuitori îndreptățiți la împroprietărire în raport cu suprafața de teren arabil disponibil. Comitetul local de împroprietărire şi o parte din locuitori au cerut „a dispune să se micşoreze lotul de la 4 ha la 2,50 ha, în care mod se pot bucura, după calculele făcute, toți demobilizații cu drept de împroprietărire, văduvele cât şi orfanii", însă fără concretizarea doleanțelor locuitorilor. Aveau întâietate la împroprietărire invalizii de

---

[68] D. Şandru, *op. cit.*, p. 132, 146.
[69] ANSJA, fond Consilieratul (Serviciul) Agricol Argeş, dosar 88/1922-1925.
[70] *Ibidem*, dosar 1/1932.
[71] *Ibidem*, dosar 19/1921-1933, f 1-51.

război şi apoi cei din categoria I din contingente în ordinea vârstei, de la cei bătrâni la tineri, până la completarea suprafeței disponibile. Cei îndreptăți la împroprietărire îşi alegeau amplasamentul terenurilor în ordinea priorității, prin tragere la sorți.

Pe porțiunea de teren expropriată din moşia *Tompa* a Mariei I. N. Angelescu de 45,50 ha, s-au împroprietărit locuitorii din satul Coşeri, o parte din aceştia primind câte 2.500 m.p. fiecare în trupul expropriat în lunca Argeşului pentru constituirea de grădini de zarzavat.

În porțiunea de teren expropriată, tot din moşia *Tompa* a lui Constantin Zamfirescu, de 93,52 ha, s-au împroprietărit, cu precădere, locuitorii din satul *Popeşti,* dar şi cei din satele *Căteasca* şi *Coşeri* care nu au intrat în celelalte porțiuni[72].

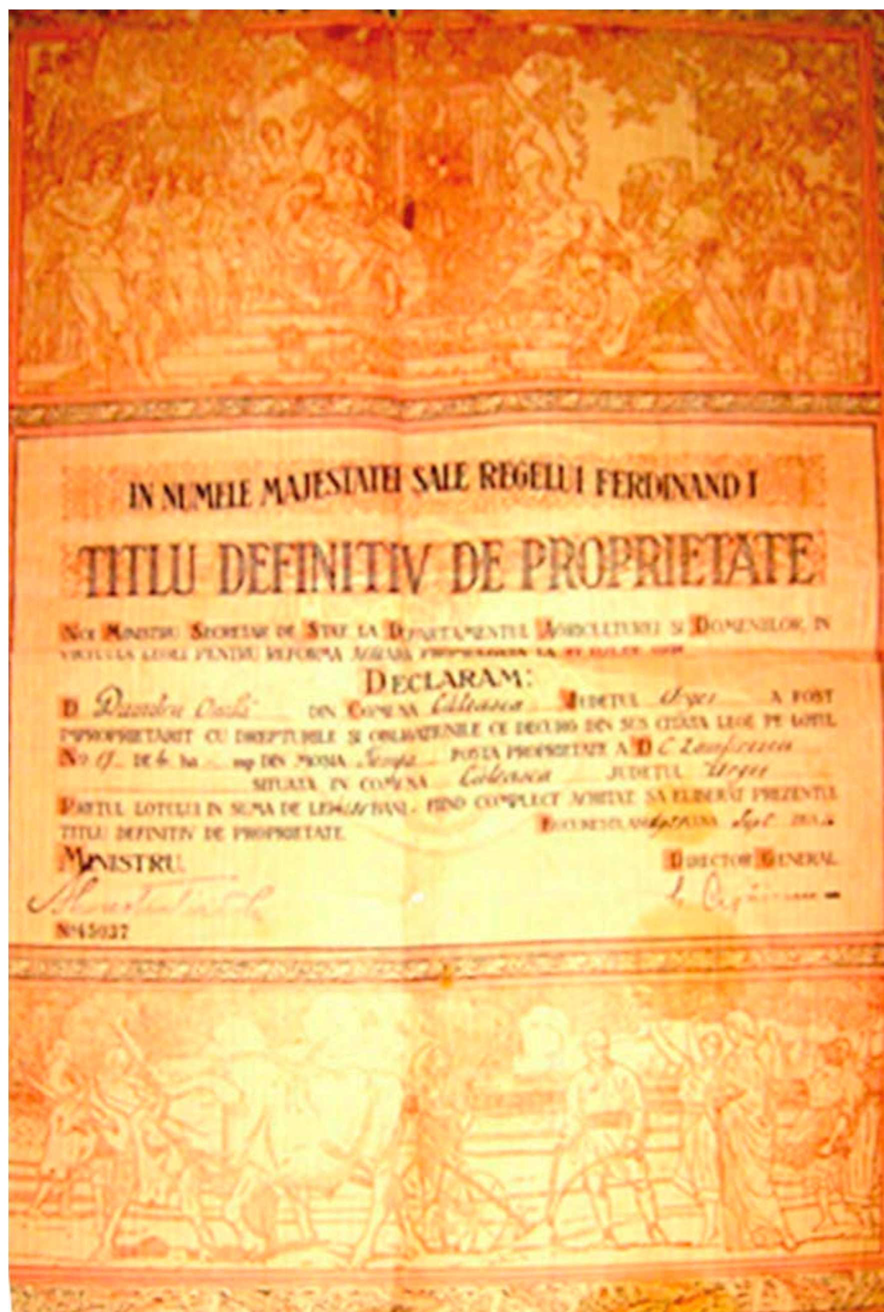
În baza ordinului 36.876, din 1927, al Casei Centrale de Împroprietărire, s-a ordonat predarea de locuri de casă (pomosturi) pentru 21 de locuitori din comuna *Căteasca* în vatra satului *Coşeri,* pe o suprafață de 3 ha şi 1464 m.p., în care primeau loturi şcoala primară şi căminul cultural. Punerea în posesie definitivă a fost făcută în martie 1932, iar prețul era de 4 lei pentru fiecare m.p. sau 40.000 lei hectarul, ceea ce reprezenta o sumă destul de mare[73].

Totodată, în moşia Tompa, proprietatea lui C. Zamfirescu, a fost împroprietărită, în anul 1923, biserica din satul Popeşti, prin preotul M. Vintilescu, cu un lot de 4 ha[74], Oficiul Național de Educație Fizică a primit suprafața de teren pentru sport şi tir de 1,1938 ha, învecinată, la sud, cu albia râului Neajlov[75], iar 0,50 hectare s-a afectat ca teren pentru Serviciul Tehnic pentru Cantoane, cu următoarele vecinătăți: „la răsărit, cu lotul locuitorului Gheorghe I. Roşu, la apus, cu proprietatea locuitorului Gh. N. Sima, la miază-noapte, cu şoseaua vicinală Prundu-Răteşti şi, la miază-zi, cu lotul locuitorului Ion Niță Stancu"[76].

În procesul-verbal provizoriu din 1920, în comuna *Gruiu* care cuprindea satele *Gruiu, Siliştea şi Cireşu,* erau trecuți 434 locuitori cu drept de împroprietărire (304, la categoria I-III şi 130, la categoria IV-VI), iar, în procesul-verbal din iunie 1922, erau trecuți doar 342 locuitori.

---

[72] *Ibidem*, dosar 19/1921-1933, f 1-51.
[73] *Ibidem*, dosar 23/1926-1927.
[74] *Ibidem*, dosar 10/1923.
[75] *Ibidem*, dosar 19/1934.
[76] *Ibidem*, dosar 37/1930.

IN NUMELE MAJESTATEI SALE REGELUI FERDINAND I

TITLU DEFINITIV DE PROPRIETATE

NOI MINISTRU SECRETAR DE STAT LA DEPARTAMENTUL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR, IN VIRTUTEA LEGEI PENTRU REFORMA AGRARĂ [illegible]

DECLARĂM:

D. Dumitru [illegible] DIN COMUNA Căteasca JUDEȚUL Argeș A FOST IMPROPRIETĂRIT CU DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIUNILE CE DECURG DIN SUS CITATA LEGE PE LOTUL No 17 DE 6 ha — mp DIN MOȘIA [illegible] FOSTA PROPRIETATE A D. C. [illegible] SITUATĂ IN COMUNA Căteasca JUDEȚUL Argeș

PREȚUL LOTULUI IN SUMA DE LEI [illegible] BANI, FIIND COMPLECT ACHITAT, S'A ELIBERAT PREZENTUL TITLU DEFINITIV DE PROPRIETATE.

BUCUREȘTI, ANUL [illegible] LUNA Sept. [illegible]

MINISTRU

DIRECTOR GENERAL

№45037

Titlu definitiv de proprietate emis de Regele Ferdinand I, București, anul 1923, luna septembrie, ziua 16.

În fruntea celor împroprietăriți erau trecuți învățătorii din satele: *Gruiu* – Şerbănescu Dumitru (i s-a anulat dreptul de împroprietărire după ce s-a constatat că deținea peste 5 ha teren agricol), *Silіştea* – Ion St. Burcea (împroprietărit cu 2 ha), *Cireşu* – Constantin Marin (împroprietărit cu 5 ha) şi patru invalizi de război: Ionescu Grigore din Gruiu (24 ani, fără copii) cu 5 ha, Gheorghe Dumitru Stan din *Cireşu* (36 ani, 5 copii) cu 4,50 ha, Popa Anghel din *Cireşu* (37 ani, 2 copii) cu 5 ha, iar Chiran Marin din *Gruiu*, de 26 de ani, nu a fost împroprietărit, deoarece a murit la scurt timp şi nu avea urmaşi[77].

În situațiile provizorii întocmite cu țăranii îndreptățiți la împroprietărire în satele *Gruiu* şi *Cacaleți de Jos*, la categoria I-III, erau înscrişi 109 locuitori cu un necesar de 438 ha, la categoria IV-VI, erau 50 de locuitori cu 238 ha, adică un necesar de 676 ha, socotite în baza lotului de completare de 5 ha. Suprafața de pământ expropriată şi disponibilă pentru împroprietărire era de 257,60 ha în moşia Gruiu-Furdueşti a Alexandrinei Vioreanu şi 34,30 ha în moşia lui Ioan Velcescu, adică un total de 291,90 ha disponibile[78].

În anul 1930, s-a întocmit, de către Direcția Cadastrului din cadrul Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, planul loturilor cedate locuitorilor din comuna Gruiu (în care intrau satele *Gruiu, Silіştea şi Cireşu*) de pe moşia *Gruiu-Furdueşti*, fostă proprietate a Alexandrinei Vioreanu şi moşia Romanoaica a lui Ioan Velcescu, iar, în iunie 1933, au fost puşi în posesie definitivă 118 locuitori cu 121 loturi în suprafață de 285 ha şi 3584 m.p. la care se adaugă rezervele de interes obştesc în suprafață de 45 ha şi 1500 m.p. (în *Gruiu*: vatra satului – 10 ha, biserica şi şcoala – 5 ha fiecare, Oficiul Național de Educație Fizică – 3,50 ha; în *Silіştea*: şcoala şi biserica „Cuvioasa Paraschiva şi Sf. Nicolae" – 5 ha fiecare; în *Cireşu*: şcoala şi biserica – 5 ha fiecare; Oficiul Național de Educație Fizică – 1 ha şi 6.500 m.p.)[79]. De asemenea, în moşia *Gruiu-Furdueşti*, au fost puşi în posesie definitivă, în anul 1936, patru locuitori din comuna Furdueşti, pe suprafața de 11,40 ha[80].

Inițial, se stabilise ca locuitorii din satul Cireşu să fie împroprietăriți pe moşia Tompa „pe care au muncit atât în trecut, la arendaşi şi proprietari, cât şi în prezent în obşte". Aveau întâietate la

[77] *Ibidem*, dosar 88/1922-1925.
[78] *Ibidem*, dosar 42/1922.
[79] *Ibidem*, dosar 40/1933.
[80] *Ibidem*, dosar 12/1937.

împroprietărire invalizii de război, iar „stabilirea locuitorilor cu drept la împroprietărire pe loc se va face în ordinea vârstei, după contingente, cu cei mai în vârstă mobilizați”. Mobilizații din războiul dintre 1916-1918, au dorit micşorarea loturilor de completare de până 3 ha „pentru a putea şi noi a ne bucura de această împroprietărire”, iar locuitorii din satul Siliştea „să fie trecuți la alte comune, că ei nu au muncit întotdeauna pe această moşie [Gruiu-Furdueşti]”[81], însă nu s-a dat curs acestor solicitări.

În anul 1925, s-au împroprietărit bisericile parohiale din satele *Siliştea* şi *Cireşu,* comuna *Gruiu*, cu suprafața de 5 ha fiecare, în moşia Romanoaica, fostă proprietate a lui Ioan Velcescu, prin preotul paroh Ilie Gh. Stoian din Siliştea şi Marin Petculescu din *Gruiu*. Lotul bisericii din Siliştea era format din trei trupuri distincte din care două se învecinau cu loturile şcolilor din *Siliştea* şi *Cireşu*. Tot în acelaşi an, în moşia Romanoaica, au fost împroprietărite şcolile din satele *Siliştea* şi *Cireşu,* cu suprafața de 5 ha fiecare.

Biserica din satul *Cacaleți de Jos* (*Gruiu*), prin preotul paroh Marin Petculescu şi şcoala primară mixtă din acelaşi sat au fost împroprietărite, în anul 1925, pe moşia Gruiu-Furdueşti a Alexandrinei Vioreanu, cu suprafața de 5 ha fiecare[82].

În anul 1930, în comuna *Gruiu,* s-a rezervat pentru Oficiul Național de Educație Fizică un lot în suprafață de 3,50 ha din moşia *Gruiu-Furdueşti* a Alexandrinei Vioreanu, având următoarele vecinătăți: „la răsărit, cu lotul şcolii şi bisericii satului *Gruiu*, la apus, cu apa Neajlovului, la miază-noapte cu islazul comunal din 1907 şi, la miază-zi, cu lotul locuitorului Marin Iordănescu din *Gruiu*”. În comuna *Cireşu* în anul 1933, s-a predat suprafața de 1,65 ha pentru lotul Oficiului Național de Educație Fizică[83].

Ca urmare a reformei agrare din 1921, țăranii din comuna *Gruiu* solicitau, în anul 1926, să li se acorde locuri de casă. Inițial, s-a ales de către organele agricole, ca nouă vatră a satului, suprafața de teren situată pe şoseaua Gruiu-Furdueşti, fostă proprietate a Alexandrinei Vioreanu, deşi agronomul regional al Regiunii a III-a Dâmbovnic, Eugeniu Manoliu, constata că „terenul ales de organele agricole pentru a fi vatră de sat, în lipsă de altul mai propriu, e situat în partea de sud a satului Gruiu, fiind teren în parte mlăştinos, fiind lipsit de izvoare şi puțuri fără de care nu se

[81] *Ibidem*, dosar 175/1930-1933.
[82] *Ibidem*, dosare 13/1925, 14/1925, 16/1925, 47/1930.
[83] *Ibidem*, dosar 22/1930-1933.

poate înțelege a rămâne un sat”. Locuitorii doreau amplasarea vetrei satului în partea de nord-vest a satului Gruiu pe partea dreaptă a şoselei Gruiu-Căteasca, în islazul comunal constituit în baza legii din 1907 din proprietatea Alexandrinei Vioreanu, pe o suprafață de 8 hectare.

În final, în toamna anului 1929, s-a hotărât ca amplasamentul să fie pe şoseaua *Gruiu-Furdueşti,* când s-a făcut parcelarea cadastrală pentru 51 de locuri de casă, cu suprafața totală de 10 ha, din care peste 1 ha erau drumurile de comunicație. La împroprietărirea cu pomosturi au fost vizați, cu precădere, „locuitorii rămaşi bine împroprietăriți şi care nu au locuri de casă stând câte 2-3 familii în aceeaşi curte pe un loc strâmt”.

Suprafața medie a loturilor de casă nu depăşea 1.400-2.000 m.p. pentru care țăranii trebuiau să plătească în funcție de „prețul de vânzare din ultimul timp a terenurilor similare, precum şi [de] situația materială a locuitorilor cărora li s-au atribuit aceste locuri de casă, de comun acord cu autoritățile comunale şi delegații sătenilor [s-a] stabilit ca locuitorii care vor primi locurile de casă să plătească fiecare metru pătrat cu suma de lei 2,50, 2 şi 1,50, după poziția şi calitatea fiecărui loc”. Din cei 51 de locuitori, opt nu au putut achita nici măcar prețul minim de 1 leu/m.p. şi, de aceea, s-a aprobat reducerea la 0,50 lei m.p., iar punerea în posesie definitivă a locuitorilor împroprietăriți s-a făcut cu procesul-verbal din septembrie 1933[84].

Nu toți locuitorii s-au bucurat, în condițiile date, de împroprietărire cu loturi de teren agricol, aşa cum constata, la 9 martie 1924, agronomul regional al Regiunii a III-a Agricolă Dâmbovnic, care a întocmit un tabel cuprinzând 97 de locuitori din comuna *Gruiu* (satele *Gruiu, Siliştea* şi *Cireşu*), care doreau împroprietărirea în regiunile de colonizare. Odată cu acesta, s-a constatat că o parte din aceşti săteni, lipsiți cu desăvârşire de pământ, au refuzat împroprietărirea în regiunile de colonizare. Într-un tabel întocmit de Consilieratul Agricol Argeş, erau trecuți ca fiind „îmbarcați” pentru colonizare în județul Constanța aproximativ 24 de familii cu bruma de avere pe care o dețineau, iar primarul comunei Gruiu, Alexe Anghel, trebuia să aducă la îndeplinire formalitățile necesare, astfel: „Vă rugăm a lua măsuri ca locuitorii menționați să fie neapărat în ziua de 12 iunie [1924] prezenți în stația Piteşti cu inventarul agricol complet: vite trăgătoare, plug, car şi toată gospodăria, fără de care îmbarcarea în tren nu se va admite. Calea ferată

[84] *Ibidem,* dosar 1/1926-1936.

le pune la dispoziție în stația Pitești vagoanele necesare pentru transportul gratuit până la stația de destinație în proporție de două familii la un vagon. Odată cu plecarea coloniştilor vă rugăm a întocmi un tablou semnat de dvs. şi purtând sigiliul primăriei în care se vor trece: numele şi prenumele fiecărui colonist făcând parte din grupul respectiv, numele membrilor familiei care se îmbarcă, numărul şi felul vitelor, al uneltelor şi obiectelor din gospodărie. Totodată, veți îngriji ca fiecare colonist să-şi procure din vreme bilet de identitate care se vor prezenta şefului de gară, îmbarcarea neputându-se face fără îndeplinirea acestei formalități. Tabloul îl veți încredința unuia din colonişti din grupul respectiv care va fi considerat ca şi conducător al grupului. Pe lângă acestea fiecare colonist trebuie să aibă biletul de sănătatea vitelor"[85].

Chestiunea păşunilor comunale a fost reglementată prin legea învoielilor agricole din decembrie 1907 (ianuarie 1908), care stabilea înființarea islazurilor aflate în proprietatea comunelor, precum şi modul de exploatare al acestora. Islazuri comunale au existat şi până la legiferarea din 1907, însă erau de mai mică întindere, fiind stăpânite de moşierii care aveau un şeptel foarte redus, raportat la totalul gospodăriilor țărăneşti. Deşi legea prevedea înființarea lor, nu toți moşierii au vândut teren țăranilor pentru înființarea islazurilor comunale[86].

În comuna *Căteasca*, pe moşiile familiei Zamfirescu, nu s-a înființat islaz comunal, deşi în cele trei sate ale comunei existau 220 capi de familie, care aveau nevoie de cca. 110 ha de teren pentru păşunatul vitelor. Abia prin legea din 22 septembrie 1920, se decidea crearea de islazuri comunale în fiecare sat şi comună, lăsându-se marilor proprietari păşuni suficiente pentru nevoile lor.

Comisia de ocol pentru expropriere de pe lângă Judecătoria Ocolului Rural Rociu a expropriat, provizoriu, în 1922, în vederea constituirii de păşuni comunale din proprietatea Ioanei C. Zamfirescu 19,50 ha, Mariei I. N. Angelescu 21,40 ha, C. Zamfirescu, 32,90 ha[87]. Constantin Zamfirescu a contestat procesul-verbal din 9 martie 1921 al Comisiei locale de expropriere pentru înființarea de păşune în folosul locuitorilor din Căteasca, „întrucât această întindere de 32,90 ha a fost luată din întinderea cultivabilă a moşiei de 199,45 ha intangibile ce se

[85] *Ibidem*, dosar 10/1924.
[86] D. Şandru, *Op. cit.*, p. 168-169.
[87] ANSJA, fond Consilieratul (Serviciul) Agricol Argeş, dosar 26/1919-1943.

cuvin proprietarului”. Acesta are câştig de cauză şi, astfel, înfiinţarea islazului comunal este tergiversată.

Prin decizia, din februarie 1923, a Comisiei Judeţene de Expropriere Argeş, s-a expropriat, iniţial, 14,50 ha teren cultivabil din moşia *Tompa* a Mariei Angelescu, pentru înfiinţarea de izlaz pentru satul Popeşti, format din două trupuri:

- trupul cu 12,50 ha avea următoarele vecinătăţi: la răsărit, cu noua vatră de sat Căteasca, la apus, cu lotul şcolii primare şi al bisericii şi, la miazăzi şi miazănoapte, cu proprietatea lui Constantin Zamfirescu.

- trupul, în suprafaţă de 2,00 ha, se găsea în vecinătatea vetrei satului Coşeri.

Suprafeţele expropriate prin legea agrară pentru înfiinţarea de păşune în fiecare sat erau insuficiente, însă, prin legea specială din 3 mai 1933, publicată în Monitorul Oficial nr. 100 din 1933, Ministerul Agriculturii şi Domeniilor Statului, prin Casa Autonomă a Pădurilor Statului, era obligată să vândă mai multor comune din judeţul Argeş „solul, pădurea şi poienile” pentru constituirea de islazuri comunale. Conform acestei legi, în 1933, Casa Autonomă a Pădurilor Statului vinde comunei Căteasca, reprezentată de primarul Nicolae M. Nedelea, suprafaţa de 36 ha din pădurea statului Pătroaia-Deal, pentru suma de 79.200 lei plătiţi în 5 ani. Terenul s-a predat comunei prin proces-verbal de predare-primire în decembrie 1935, în prezenţa primarului Din Zamfirescu.

În 1936, în comuna Căteasca, erau 254 de familii cu 1129 locuitori care deţineau 568 vite mari şi 624 oi, însă doar satele Căteasca şi Popeşti aveau înfiinţate izlazuri, iar satul Coşeri, care era mai mic, cu 59 de familii şi 160 vite mari, nu avea izlaz.

De aceea, pentru satul Coşeri, în 1937, s-a vândut din zăvoiul statului Călineşti trupul Slătineanca, în suprafaţa de 17,77 ha, însă, la măsurătoarea cadastrală, au ieşit doar 15,28 ha, cu următoarele vecinătăţi: la nord, cu islazul comunei Călineşti şi proprietăţile locuitorilor din Călineşti, la sud, cu zăvoiul proprietatea lui Din Zamfirescu şi râul Argeş, la est, cu proprietatea locuitorilor din comunele Oarja şi Priboieni, la vest, cu islazul comunei Călineşti. Islazul era situat la 3 km de vatra satului şi, fiind fără drum de acces, locuitorii din Coşeri au solicitat şi s-a perfectat schimbul de teren cu proprietatea fraţilor Zamfirescu (Constantin, Gheorghe C., Maria C. şi Ionel C. Zamfirescu), teren situat tot în

apropierea albiei râului Argeş, însă la aproape 200 de metri de vatra satului, în suprafață de 17 ha şi 6.250 m.p[88].

La rândul lor, locuitorii din comuna Târgu-Cârcinov au solicitat mărirea islazului comunei lor expropriat din moşia Gussi, deoarece acesta era insuficient pentru păşunatul celor peste 1.000 de vite. Aceştia solicitau exproprierea terenurilor lui C. Zamfirescu aflate pe partea stângă a râului Argeş, circa 50 de hectare de zăvoi format din copaci de esență moale în apropierea albiei râului şi 10 ha teren agricol. Solicitarea locuitorilor din Târgu-Cârcinov a fost respinsă, deoarece zăvoaiele, ca şi pădurile, erau scutite de expropriere, iar suprafața de 10 ha făcea parte din cota intangibilă a proprietarului[89].

În decembrie 1909, s-a încheiat contractul de vânzare-cumpărare la Tribunalul Ilfov, transcris la Tribunalul Argeş la nr. 5.715 din 1909, dintre Alexandrina Vioreanu, proprietară din Bucureşti, strada Cantacuzino, nr. 38 şi primarul comunei *Gruiu*, Stan Ionescu, prin care aceasta vindea suprafața de 75 de hectare din moşia proprie pentru constituirea islazului satului *Cacaleți de Jos*, pentru suma de 39.750 lei. Islazul avea următoarele vecinătăți: „la capătul moşiei despre răsărit se învecineşte cu moşia Căteasca şi se învecineşte, la nord, cu delimitarea Gruiu a locuitorilor din Cacaleți, la nord-est, cu moşia Căteasca a d-lui C. Zamfirescu, la sud-est, cu restul moşiei mele şi la sud-vest, cu moşia Gruiu a d-nei Alexandrina Ganciu şi cu delimitarea *Gruiu* a locuitorilor din *Cacaleți*”. Măsurătorile şi hotărnicia islazului au fost întocmite, în anul 1909, de inginerul topograf, locotenentul Stavrescu Vladimir din cadrul Institutului Geografic al Armatei[90].

Satele *Siliştea* şi *Cireşu* nu aveau izlazuri înființate prin legea din 1907, deşi pentru cele aproximativ 145 de familii erau necesare 72,50 ha, iar, pentru cele 200 de familii din satul Cireşu, era nevoie de 100 de hectare teren pentru izlaz[91].

Pădurea „Stănislăveasca”, fostă proprietate a statului în suprafață de 220 ha, a fost vândută spre a fi afectată ca izlaz mai multor comune, în conformitate cu legea specială din 3 mai 1933, astfel: pentru satele *Cireşu* – 25 ha şi *Siliştea* – 30 ha, Ştefăneşti-Oarja – 15 ha, Suseni – 15 ha, Țuțuleşti – 50 ha, Burdeşti – 40 şi Cerşani – 40 ha. Trecerea în folosința

---

88 *Ibidem*, dosar 101/1930-1938.
89 *Ibidem*, dosar 26/1919-1943.
90 *Ibidem*, dosar 3/1932.
91 *Ibidem*, dosar 175/1930-1933.

locuitorilor s-a făcut din anul 1935, cu precizarea că materialul lemnos care urma să fie defrişat pentru folosința izlazurilor era proprietatea statului[92].

Reforma agrară din 1945

Pentru perioada 1945-1949 cele mai profunde implicații social-economice şi politice la nivelul întregii țări au fost generate de reforma agrară din 23 martie 1945. Chestiunea necesității stringente a unei noi legi agrare a fost pusă de către Partidul Comunist încă din octombrie 1944, atunci când a inclus-o ca punct prioritar al platformei-program a F.N.D.-ului. Comuniştii au sesizat faptul că agitând această chestiune, puteau atrage țărănimea săracă de partea lor în lupta politică pentru putere, în condițiile în care ei erau deja beneficiarii sprijinului direct al sovieticilor, cu ajutorul cărora vor reuşi să divizeze opoziția şi să marginalizeze treptat toate forțele necomuniste care li se asociaseră, fie din oportunism, fie cu speranța că vor putea modera excesele extremismului de stânga.

În urma intervenției directe a Moscovei, la 6 martie 1945 s-a constituit un guvern al comuniştilor şi al „tovarăşilor lor de drum", prezidat de şeful Frontului Plugarilor, Petru Groza.

Prima măsură social-economică importantă a noului cabinet va fi adoptarea reformei agrare, concretizată prin legea nr. 187/23 martie 1945. Măsura respectivă a fost înfăptuită oarecum sub presiunea țărănimii dornice de pământ, permanent instigată de către comunişti să treacă la împărțirea moşiilor. La începutul anului 1945, proprietățile mai mari de 50 de hectare reprezentau 18,8% din suprafața cultivabilă, cele între 10 şi 50 de hectare 21,2%, cele între 5 şi 10 hectare 24,2%, cele sub 5 hectare 36%[93].

Prin urmare, în baza prevederilor legii de înfăptuire a reformei agrare şi a regulamentului legii pentru aplicarea acesteia, s-a trecut la exproprierea pământurilor şi a proprietăților agrare de orice fel aparținând colaboraționiştilor, criminalilor de război şi celor vinovați de dezastrul țării, ale celor care s-au refugiat în țările cu care România se afla în stare de război ori au fugit în străinătate după data de 23 august 1944, ale celor care s-au înscris voluntari pentru a lupta împotriva Națiunilor Unite. De

---

[92] *Ibidem*, dosar 59/1933-1940.

[93] Vlad Georgescu, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1992, p. 251.

asemenea, se expropriau loturile de peste 10 hectare ale celor care nu-şi cultivaseră pământul în regie proprie în ultimii şapte ani consecutivi, bunurile de mână moartă şi prisosul terenurilor agricole constituind proprietăţi ale persoanelor fizice care depăşeau suprafaţa de 50 de hectare.

Tractoarele, batozele, locomobilele, secerătoarele şi combinele de pe terenurile agricole prevăzute mai sus au fost trecute în proprietatea statului, care a înfiinţat ulterior centre judeţene de închiriat maşini agricole la dispoziţia agricultorilor. Celelalte unelte agricole şi animale de tracţiune au trecut, la rândul lor, asupra statului, proporţional cu suprafaţa de teren agricol expropriat, o parte a acestora fiind dată ţăranilor împroprietăriţi.

Guvernul a decis totuşi să nu lezeze direct interesele clerului şi ale instituţiei monarhice, pe cele ale unor cercuri de intelectuali, pe cele ale instituţiilor culturale deţinătoare de terenuri agricole, hotărând în consecinţă să prevadă în lege şi o serie de excepţii privind exproprierile. Totodată, se păstrau neatinse suprafeţele orezăriilor, ale viilor şi pădurilor, regimul lor urmând să facă obiectul unei reglementări speciale, precum şi „fermele-model" a căror importanţă pentru economia ţării, mai ales în ceea ce priveşte producţia agricolă-marfă, în condiţiile lipsei bunurilor de consum evidente deja, era mult apreciată.

Bunurile agricole căzute sub incidenţa prevederilor legale au fost confiscate fără nici un fel de despăgubire achitată foştilor proprietari. În schimb, ţăranii urmau să plătească statului loturile primite, la un preţ echivalent cu valoarea unei recolte anuale mijlocii, estimată la 1.000 kg de grâu sau 1.200 kg de porumb la hectar, în condiţii foarte avantajoase. După achitarea a 10% din preţul de cumpărare, restul era eşalonat pe o perioadă de 10 sau 20 de ani. Cele mai însemnate facilităţi se acordau ţăranilor care nu avuseseră pământ: ei puteau obţine o amânare a plăţii primei rate pe un termen de trei ani. Toţi cei care au fost împroprietăriţi, au primit pământul „liber de orice datorii şi obligaţii", care grevaseră anterior proprietăţile expropriate.

În vederea înfăptuirii reformei agrare s-a decis ca în fiecare comună să se constituie câte un Comitet Local de Împroprietărire, compus din 7-15 membri, aleşi de adunarea generală a ţăranilor fără pământ şi a celor care aveau mai puţin de 5 hectare.

Pentru coordonarea operaţiunii, se constituiau şi Comisii de Plasă, compuse din câte doi delegaţi ai comitetelor locale. Preşedintele Comisiei de Plasă trebuia să fie un magistrat sau jurist delegat de

Ministerul Agriculturii.

În ceea ce priveşte mărirea loturilor de împroprietărire, legea preciza că aceasta „nu va trece de 5 hectare, în afara cazurilor de strămutare în vederea împroprietăririi în alte regiuni când loturile vor putea fi mai mari“[94].

Conform datelor oficiale publicate, la 8 ianuarie 1947, toate operațiile în legătură cu reforma agrară erau complet finalizate în 32 de județe[95], iar în primăvara anului următor se încheiaseră în linii mari la nivelul întregii țări.

Reforma agrară a constat practic în: exproprierea a 155.823 de proprietăți aparținând unor cetățeni de origine română sau de altă naționalitate, cu un total de 1.468.946 ha.

Au primit pământ 917.777 de capi de familie, dintr-un total de 1.178.206 de îndreptățiți trecuți inițial pe listele de împroprietărire, cărora li s-au împărțit 1.109.562 ha. O suprafață de 359.384 ha a trecut în rezerva statului, fiind destinată înființării în jurul oraşelor şi al localităților a unor grădini de zarzavaturi şi terenuri pentru şcoli agricole şi ferme-model. La începutul anului 1947 numărul fermelor de stat se ridica la 326, iar suprafața lor la 47.882 ha, iar cel a fermelor model particulare la 110, cu o suprafață de 12.281 ha.

În ceea ce-i priveşte pe țărani, circa 400.000 dintre ei şi-au întemeiat noi gospodării, iar circa 500.000 şi-au mărit proprietățile.

Potrivit prevederilor legii 187/1945, la nivelul întregii țări au fost confiscate 3.135 de tractoare, 2.533 de pluguri pentru tractoare, 2.140 de batoze de cereale, 5.023 de semănători de cereale, 682 de locomobile, 37 de combine, 2.132 de secerători şi alte maşini agricole.

Înfăptuirea reformei agrare a generat o serie de modificări în structura proprietății agricole. Cele mai semnificative au fost în ponderea gospodăriilor țărăneşti care posedau sub un hectar de pământ şi care s-au redus, în condițiile creşterii numărului total de gospodării agricole cu circa 400.000, de la 23,3% din totalul exploatațiilor agricole în anul 1941,

---

[94] „Monitorul Oficial“, partea I, anul CXIII, nr. 68 bis, 23 martie 1945, p. 2205-2208; Legea nr. 187/1945 pentru înfăptuirea reformei agrare; Biblioteca Plugărimii, *Reforma agrară şi desăvârşirea ei*, Bucureşti, 1946, p. 11-25; Ion Alexandrescu, *Economia României…*, p. 105-106; Dinu C. Giurescu (coord.), *Istoria românilor*, vol. IX, p. 786-787. Pentru conținutul propriu-zis al legii vezi Anexa XI.

[95] Costin Murgescu, *Reforma agrară din 1945*, Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1956, p. 172-173.

la 17,52% în 1948, precum şi în ponderea gospodăriilor ţărăneşti între trei şi cinci hectare, care a crescut de la 18,4% în 1941, la 22,56% în 1948. Totodată, şi gospodăriile care posedau între unu şi trei hectare au crescut de la 35,1% în 1941, la 36,08% în 1948.

În paralel numărul gospodăriilor moşiereşti a scăzut cu o treime - de la 16.873 în 1941, la 11.316 în 1948 - ponderea lor trecând de la 0,7% la 0,4% din total. În proporţii mai reduse de la 27.845 la 26.607, mai exact cu 4,4% a scăzut şi numărul gospodăriilor având între 20 şi 50 de hectare.

Ca urmare a reformei agrare, agricultura românească s-a aşezat ferm pe baza proprietăţii mici şi mijlocii (1-10 hectare), care reprezenta 77% din numărul total al exploataţiilor agricole.

Schimbările din structura proprietăţii agrare le-au determinat, ipso-facto, şi pe cele din structura socială a statului. Astfel, datorită desfiinţării marii proprietăţi funciare de peste 50 de hectare a fost practic lichidată economiceşte moşierimea, crescând în schimb rolul şi ponderea ţăranilor săraci şi mijlocaşi, care ocupau locul principal în agricultura românească postbelică. Nu poate fi ignorat însă nici locul jucat de burghezia sătească, deţinătoare a 5% din totalul gospodăriilor şi a peste 15% din suprafeţele de pământ, în special în ceea ce priveşte producţia agricolă-marfă.

Înfăptuirea reformei agrare, începând din primăvara anului 1945 s-a repercutat negativ asupra vieţii economice a României, datorită recoltelor foarte slabe obţinute. De pildă, chiar în 1945, producţia totală de cereale (grâu, porumb, ovăz, secară, mei) a fost de 3,861 milioane de tone, cu 2,906 milioane tone mai puţin decât se realizase în 1944. O scădere masivă, de circa 40% faţă de anul precedent, înregistra recolta de plante alimentare - fasole, mazăre, linte, ceapă, varză - cu excepţia cartofilor.

În atare condiţii, pentru a dispune de cantitatea de produse agricole necesară satisfacerii unor nevoi stringente - îndeplinirea obligaţiilor ce decurgeau din Convenţia de Armistiţiu, asigurarea stocului necesar de seminţe, a consumului armatei şi al populaţiei civile şi formarea unor rezerve ale statului - guvernul a introdus, începând din 15 iunie 1945, principiul obligativităţii predării de către producători a unei părţi, iar apoi şi a întregului surplus de produse agricole (grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz, orez, porumb, mei, mazăre, soia, linte, seminţe oleaginoase şi seminţe furajere de orice fel), care depăşea nevoile proprii

de însămânțare şi consum gospodăresc, la timpul, locul şi în condițiile stabilite de Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării Armatei şi Populației Civile[96].

Politica de instituire, începând din vara anului 1945, a cotelor obligatorii de produse agricole, va continua şi în anii următori, afectând întreaga țărănime şi, în special, categoriile mai înstărite de la sate, deoarece cuantumul cotelor avea un caracter progresiv, în raport cu puterea economică a gospodăriilor.

Odiosul şi totodată spoliatorul pentru țărănime, sistem al cotelor obligatoriu, va fi desființat de către Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din 27-29 decembrie 1956, atunci când s-a aprobat „trecerea integrală a schimbului de mărfuri dintre industrie şi agricultură pe baze comerciale, prin dezvoltarea sistemului contractărilor şi achizițiilor“, la un preț mai apropiat de cel normal[97].

Revenind la reforma agrară şi la consecințele sale imediate, trebuie precizat că, şi în 1946, „deşi suprafața cultivată cu cereale a fost cu peste 400.000 ha mai mare decât cea însămânțată în 1945, randamentul la hectar foarte redus a diminuat cu mult producția de cereale, sub nivelul chiar al anului deficitar precedent. Atât recolta de grâu obținută, care se cifra la 132.210 vagoane şi reprezenta doar 36,5% din recolta medie a anilor 1938-1939 raportată la suprafața teritoriului național din 1946, cât şi cea de porumb de 77.220 vagoane (17% față de media aceloraşi ani, 1938-1939) au fost mult inferioare nevoilor curente de consum ale țării şi satisfacerii obligațiilor ce decurgeau din Convenția de Armistițiu“[98].

Situația generală s-a mai ameliorat în 1947, datorită producției bune de porumb, „care a compensat în parte deficitul înregistrat la grâu şi celelalte păioase, la floarea soarelui, cartofi, sfeclă de zahăr şi legume“[99].

La nivelul fiecărei comune s-au constituit Comitete Locale de Împroprietărire. În ceea ce priveşte teritoriul actualei comune **Căteasca**, împroprietăririle s-au desfăşurat conform proceselor verbale şi tabelelor redate mai jos:

---

[96] Ion Alexandrescu, *Economia României…*, p. 105-120; Dinu C. Giurescu (coord.), *Istoria românilor*, vol. IX, p. 787-790.
[97] Stelian Neagoe (coord.), *Enciclopedia istoriei politice a României*, p. 427; Marin Nedelea, *Istoria României în date…*, p. 111.
[98] Ion Alexandrescu, *Economia României…*, p. 141.
[99] *Ibidem*, p. 193-194.

Direcția Gospodăriilor Agricole de Stat

Proces-verbal
Astăzi 5 martie 1949

Noi, comisiunea pentru inventarierea şi evaluarea patrimoniului conacurilor boiereşti naționalizate formată din tov.

Noi Minculescu Virgil, în calitate de delegat din partea Comisiei Județene Argeş pentru Naționalizare şi tov. Fieroiu Gheorghe, în calitate de administrator, fiind de față tov. plut. major Pârvu Gheorghe, din partea Miliției Argeş, tov. Nicolae Gh. Popa, primarul comunei Căteasca, tov. Neacşu Constantin, secretarul organizației de bază locale.

În baza ordinului nr. (loc alb) din (loc alb) 1949, la conacul proprietarului Ioan C. Zamfirescu din comuna Căteasca, am procedat azi data de mai sus, primul la predarea bunurilor mobile şi imobile foste proprietatea lui Ion C. Zamfirescu, prin mama sa anume Dumitra C. Zamfirescu care s-a găsit la domiciliu din comuna Căteasca, jud. Argeş după cum urmează:

1. Terenurile ce le posed ca drept proprietate din această comună, precum şi în alte localități, ce nu le am declarate aici în comună şi sunt declarate în timpul recensământului general din oraşul Bucureşti, unde mă aflam cu domiciliul.
2. Modul de folosință al terenurilor: Livadă de pruni 17 ha, arabil 25 ha, pădure 8 ha, curte şi grădină 7 ha, teren neproductiv 3 ha, în suprafața de mai sus intră şi 10 ha teren arabil proprietatea Dumitrei C. Zamfirescu, mama proprietarului.
3. Construcții: una casă mare formată din 10 camere, una casă formată din trei camere şi dependințe, una casă formată din şase camere (cârciumă, compusă din 6 camere şi cuptor de brutărie, care era închiriată lui Vasile Gh. Luță, una magazie din zid pentru depozite, pătule pentru porumb, magazii cereale, pivnițe.
4. Inventar mort: una moară, în stare de nefuncționare, un polidisc, căruțe, şarete, pluguri[100].

Comitetul de Reformă Agrară din **Siliştea** întocmise tabel cu 35 de persoane îndreptățite la împroprietărire conform legii nr. 187 din 23 martie 1945, pe moşia expropriată a lui R. Bălteanu. Categoriile celor

[100] ANSJA, fond Reforma agrară din 1945, dosar 69/1948, f. 87.

împroprietăriți erau: invalizi, luptători, mobilizați, concentrați contra Germaniei hitleriste, orfani şi văduve din războiul contra Germaniei, orfani, văduve, invalizi din orice război, țărani fără pământ, clăcaşi şi dijmaşi, țărani cu pământ puțin.

Comitetul comunal de împroprietărire
Comuna Siliştea

Tabel de îndreptățiții la împroprietărire conform legii nr. 187 din 23 martie 1945 şi art. 12 din instrucțiunile Comisiei Centrale de Reformă Agrară din 2.05.1945

Nr. crt.	**Numele şi prenumele**	**Starea civilă**	**Pământul ce posedă**	**Suprafața de pământ ce i se cuvine**
A.	**Invalizi, luptători, mobilizați, concentrați contra Germaniei hitleriste**			
1	Ilie R. Vulpeanu	Căsătorit 5 copii	-	1,50 ha
2	Stanciu Ion Ghiță	Căsătorit 2 copii	-	1,50 ha
3	Gheorghe Ion Ghiță	Căsătorit 1 copii	-	1,50 ha
4	Bucur M. Zidaru	Căsătorit fără copii	1 ha	0,50 ha
5	Ion B. Chiriță	Necăsătorit	0,50 ha	1 ha
6	Marin Gh. Trandafir	Căsătorit fără copii	0,50 ha	1 ha
7	Marin F. Stroie Din	Necăsătorit	1 ha	0,50 ha
8	Gheorghe U. Stroie	Necăsătorit	1 ha	0,50 ha
9	Toma Ilie Ilie	Necăsătorit	1 ha	0,50 ha
10	Marin I. Duță	Necăsătorit	1 ha	0,50 ha
11	Ion C. Tănase	Căsătorit 4 copii	1 ha	0,50 ha
12	Anghel Gh. Trandafir	Căsătorit 1 copil	1 ha	0,50 ha
13	Ilie P. Ilie	Căsătorit 1 copil	1 ha	0,50 ha
14	Dumitru P. Radu	Căsătorit fără copii	1 ha	0,50 ha
15	Petre Predescu	Căsătorit 4 copii	1 ha	0,50 ha
16	Marin Tudor Popa	Căsătorit 1 copil	1 ha	0,50 ha
17	Marin A. Soare	Căsătorit 1 copil	1 ha	0,50 ha
18	Dumitru M. Ioan	Căsătorit 4 copii	1 ha	0,040 ha
B.	**Orfani şi văduve din războiul contra Germaniei**			
19	Moşt. Ion M. Mihalcea	Văduvă 1 copil	1 ha	0,50 ha
C.	**Orfani, văduve, invalizi din orice război**			
20	Duță I. Gheorghe	Căsătorit 2 copii	1 ha	0,50 ha
21	Dinu I. Marin	Căsătorit 2 copii	0,50 ha	1 ha

22	Moşt. Ion St. B. Marin	Văduvă 2 copii	1 ha	0,50 ha
23	Moşt. Alexe I. Neagoie	Văduvă 2 copii	1 ha	0,50 ha
24	Maria St. Badea	Văduvă 2 copii	1 ha	0,50 ha
D.	**Ţărani fără pământ**			
E.	**Clăcaşi şi dijmaşi**			
F.	**Ţărani cu pământ puţin**			
25	Ion M. Mitoi	Căsătorit 1 copil	1 ha	0,50 ha
26	Constantin St.B. Marin	Căsătorit 2 copii	1 ha	0,50 ha
27	Gârţă N. Tănase	Căsătorit fără copii	0,50 ha	1 ha
28	Alexe C.A. Badea	Căsătorit fără copii	1 ha	0,50 ha
29	Florea Ilie B. Marin	Căsătorit fără copii	1 ha	0,50 ha
30	Anghel I. Ciobanu	Căsătorit 4 copii	1 ha	0,50 ha
32	Marin A. Radu	Căsătorit fără copii	1 ha	0,50 ha
31	Gheorghe Micu	Căsătorit 1 copil	1 ha	0,50 ha
32	Ion M. Udrea	Căsătorit 4 copii	1 ha	0,50 ha
33	Petre D. Marin	Căsătorit 5 copii	1 ha	0,50 ha
34	Ioana St. B. Marin	Văduvă 3 copii	0,50 ha	0,50 ha

Comitetul de Reformă Agrară Siliştea Argeş

Se certifică de noi prezentul tabel care cuprinde un număr de 35 de îndreptăţiţi la împroprietărire. Preşedinte, S. Ghiţă. Secretar, M. Popescu[101].

Comuna Gruiu

Tabel de îndreptăţiţii la împroprietărire conform art. 12 din instrucţiunile Comisiei de expropriere din 21 aprilie 1945

Nr. crt.	**Numele şi prenumele**	**Starea civilă**		**Cât pământ posedă (ha)**	**Suprafaţa de pământ ce i se cuvine**
		Căsătorit sau nu	**Câţi copii are**		
A.	**Invalizi, luptători, mobilizaţi, concentraţi contra Germaniei hitleriste**				
1.	Şerban B. Marin	Căsătorit	-	-	
2.	Anghel B. Nicolaie	Căsătorit	-	1	
3.	Anghel Gheorghe	Căsătorit	-	1,50	

[101] ANSJA, fond Reforma agrară din 1945, dosar 72/1948.

4	Anghel I. Constantin	Căsătorit	1	3	
5	Chiran G. Constantin	Căsătorit	4	-	
6	Dragomir B. Gheorghe	Necăsătorit	-	-	
7	Burcea D. Dumitru	Căsătorit	5	0,50	
8	Stancu Mihai	Necăsătorit	-	-	
9	Andrei Dumitru	Necăsătorit	-	-	
10	Fieraru Gheorghe	Necăsătorit	-	-	
11	Stanciu M. Gheorghe	Necăsătorit	-	-	
12	Neagoie I. Ion	Necăsătorit	-	-	
13	Alexe N. Stelian	Căsătorit	-	1	
14	Oprescu M. Trandafir	Căsătorit	3	2	
15	Naie G. Stelian	Necăsătorit	-	1,50	
16	Florea Stana Gheorghe	Necăsătorit	-	-	
17	Ioana M. Florea	Căsătorit	-	1,50	
18	Țucunete Ioan	Căsătorit	-	2,50	
19	Stanciu B. Dumitru	Căsătorit	2	2	
20	Bușcan B. Gheorghe	Necăsătorit	-	-	
21	Neagoie I. Radu	Căsătorit	3	1	
22	Bușcan I. Radu	Căsătorit	4	2	
23	Costache Ioan	Căsătorit	4	1,50	
24	Alexe Stan	Căsătorit	3	2	
25	Voinicilă D. Ioan	Necăsătorit	-	0,50	
26	Pălici B. Ioan	Necăsătorit	-	1	
27	Ciucmată Ioan	Căsătorit	1	0,50	
28	Naie Z. Grigore	Căsătorit	1	1,50	
29	Căldăraru Stan	Căsătorit	4	-	
30	Chiran Zamfir	Căsătorit	2	1	
31	Dincă B. Ioan	Necăsătorit	-	0,50	
32	Florea D. Anghel	Necăsătorit	-	2	
33	Nedelea P. Alecu	Căsătorit	4	2,50	
34	Duță I. Radu	Căsătorit	-	3,50	
35	Stănică M. Dumitru	Căsătorit	3	1,50	
36	Alexe N. Dumitru	Căsătorit	-	2	
37	Neacșu R. Gheorghe	Căsătorit	3	1	
38	Necula I. Radu	Necăsătorit	-	3,50	
39	Anghel I. Marin	Căsătorit	-	0,50	
40	Ion B. Nedelescu	Căsătorit	4	1,50	
41	Ghiță N. Constantin	Căsătorit	2	2,50	
42	Chirilă I. Ion	Căsătorit	2	1,50	
43	Ilie B. Petre	Căsătorit	5	0,50	

44	Marin M. Comănescu	Căsătorit	7	2,50	
45	Gheorghe M. Ion	Căsătorit	3	1,50	
46	Voinicilă I. Ion	Căsătorit	2	0,50	
47	Georgescu Zamfir	Căsătorit	-	-	
B.	**Orfani şi văduve din războiul contra Germaniei**				
C.	**Orfani, văduve, invalizi din orice război**				
1	Florea F. Dobre	Văduvă	1	-	
2	Niculina P. G. Gavrilă	Orfană	-	2	
3	Maria Ion M. Necula	Văduvă	2	4	
4	Steliana G. Burcea	Văduvă	2	2,50	
D.	**Ţărani fără pământ**				
1	Dumitru I. Marin	Necăsătorit	-	-	
2	Ion A. Constantin	Necăsătorit	-	-	
3	Fieraru G. Nicolae	Necăsătorit	-	-	
4	Neagoie I. Radu	Căsătorit	3	-	
5	Ungureanu Marin	Căsătorit	6	-	
6	Vergilică St. Vasile	Căsătorit	5	-	
7	Neacşu Ion Şchiopu	Căsătorit	4	-	
8	Dragomir B. Ion	Căsătorit	4	-	
9	Nedelcu M. Dumitru	Căsătorit	3	-	
10	Gherghina Gh. St. Ion	Necăsătorit	2	-	
11	Voinicilă St. D-tru II	Căsătorit	2	-	
12	Elena B. Dragomir	Necăsătorit	1	-	
13	Ioana B. Dragomir	Necăsătorit	-	-	
14	Gherghina N. Stoica Alexe	Necăsătorit	2	-	
15	Badea M. Nedelcu	Necăsătorit	1	-	
16	Maria Badea Buşcan	Văduvă	-	-	
17	Ilinca N. Stoica Alexe	Necăsătorit	2	-	
18	Fieraru Gheorghe	Căsătorit	9	-	
19	Dumitra N. Stoica Alexe	Necăsătorit	2	-	
20	Voinicilă Gh. Ion	Căsătorit	1	-	
21	Iordan A. Nicolaie	Căsătorit	3	-	
22	Voinicilă I. Dumitru	Căsătorit	-	-	
23	Ilinca R.P. Stan	Văduvă	2	-	
24	Ioniţă St. Voinicilă	Căsătorit	2	-	
25	Chiran T. Dumitru	Necăsătorit	-	-	
26	Maria R. St. Neacşu	Necăsătorit	2	-	
27	Şerban B. Dumitru	Necăsătorit	2	-	

E	**Clăcaşi şi dijmaşi – Nu avem cazuri**				
F	**Țărani cu pământ puțin**				
1	Alexe A. Oprea	Necăsătorit	-	0,50	
2	Ion C. Dumitru	Căsătorit	3	2	
3	Stănică M. Zamfir	Căsătorit	5	2	
4	Fratea M. Gheorghe	Căsătorit	1	0,50	
5	Anghel D. Șerban	Căsătorit	4	1,50	
6	Neagoie I. Grigore	Căsătorit	3	0,50	
7	Iordan A. Gheorghe	Căsătorit	4	0,50	
8	Gheorghe D. Chiran	Căsătorit	2	0,50	
9	Ioana G. St. Gheorghe	Căsătorit	2	1	
10	Popa R. Gheorghe	Căsătorit	3	2,50	
11	Ioana M. Alexe	Căsătorit	5	1	
12	Dobre B. Stan	Căsătorit	8	2	
13	Buşcan St. Gheorghe	Căsătorit	2	2	
14	Pălici B. Marin		-	1	
15	Alexe I. Marin	Căsătorit	2	0,50	
16	Gheorghe Neagoie Gheorghe	Căsătorit	1	1	
17	Costache I. Gheorghe	Căsătorit	4	3	
18	Stănică M. Anton	Căsătorit	2	2	
19	Buşcan Stan		-	0,50	
20	Şerban B. Marin	Căsătorit	2	0,50	
21	Tănăsescu Ion (Nică)	Căsătorit	4	1,50	
22	Florea P. Ion	Căsătorit	2	1,50	
23	Stanciu D. Nicolaie	Căsătorit	3	2,50	
24	Stanciu D. Gheorghe	Căsătorit	1	1,50	
25	Peica Ungureanu	Văduvă	-	1	
26	Ioana Gh.R. Iordan	Văduvă	4	4	
27	Petre B. Tudor	Căsătorit	3	3,50	
28	Victorina P. Georgescu		1	0,50	
29	Alexandrina D. Voicu	Divorțată	2	2	
30	Vasile R. Ionescu	Căsătorit	1	3	
31	Florea D. Marin	Căsătorit	2	2	
32	Dincă B. Marin	Căsătorit	2	1,50	
33	Dumitru I. Nicolaie	Căsătorit	1	1	
34	Stan Moise	Căsătorit	2	2,50	
35	Florea B. Ioan	Căsătorit	1	4	
36	Costea P. Aurelian	Căsătorit	7	1,50	
37	Stanciu I. Marin	Căsătorit	5	1	

38	Marin T. Stanciu	Căsătorit	4	3	
39	Stanciu I. Nicolaie	Căsătorit	-	1,50	
40	Alexe A. Gheorghe	Căsătorit	3	2,50	
41	Ghiță N. Gheorghe	Căsătorit	5	2	
42	Ioana St. Buşcan	Văduvă	1	1	
43	Alexandru Alexe	Căsătorit	4	2	
44	Neagu I. Gheorghe	Căsătorit	-	2	
45	Voinicilă St. Dumitru	Căsătorit	2	2	
46	Gh. Şerban Anghel	Căsătorit	4	5	

Se certifică de noi exactitatea 4 iunie 1946. Preşedinte, C. Dragomir; Notar, Mihai Păunescu şi membri Costache Ion, Stelian Bădescu, Buşcan Radu (toate semnăturile, cu semnul întrebării)[102].

Proces-verbal
Astăzi 22 mai 1946

Subsemnații C. Macarie, preşedintele comisiei pentru reforma agrară din plasa Rociu, Vasile Vuşcan prim-pretor plasa Rociu şi ing. agr. Şeful Ocolului Agricol al preturii plăşii Rociu, am procedat la verificarea tablourilor îndreptățiților la împroprietărire din comuna Gruiu.

Verificarea s-a făcut în fața adunării generale a celor îndreptățiți. Cu această ocazie tablourile s-au pus de acord cu realitatea, în urma dezbaterilor dintre comitetul comunal de expropriere, adunarea generală şi comisia de verificare.

În urma verificării au rămas buni înscrişi pe tablouri un număr de 46 îndreptățiți.

Drept care am încheiat acest proces-verbal în 4 exemplare, unul pentru comună, unul pentru comisia de plasă, unul pentru comisia județeană şi unul pentru comisia centrală.

Preşedinte comisia de reformă agrară, C. Mocanu
Prim-pretor, V. Vuşcan
Ing. agr. şef, Novac (?)[103]

Desfăşurarea Reformei Agrare în județul Argeş - Contestații Judecate.

[102] ANSJA, fond Inspectoratul II Cadastral Piteşti, inventar 1461 (1919-1961), dosar 110/1925.
[103] *Ibidem.*

Nr. crt.	Numele proprietarilor	Comuna	Suprafața de teren supusă exproprierii - ha	Suprafața de teren expropriată - ha	Cota cuvenită proprietarului	Suprafața de teren luată în plus de Comisia Județeană
Plasa Rociu						
1.	Radu Bălteanu	Şerbăneşti	50	-	50	
2.	Radu Bălteanu	Siliştea	28,60	28,60	-	
3.	Radu Bălteanu	Mozăceni	10	10	-	
4.	M. Angelescu	Cireşu	26	26	-	
5.	Ion C. Zamfirescu	Cireşu	1	1	-	
6.	Idem	Căteasca	107	57	50	
7.	M. Angelescu	Căteasca	95	45	50	
8.	Maior Zamfirescu	Căteasca	71	21	50	
9.	C. Zamfirescu	Căteasca	79	29	50	
10.	G. Zamfirescu	Căteasca	61	11	50	
11.	Elena Dragomir	Căteasca	87	37	50	
12.	Gheorghe Brătianu	Răteşti	270	270	-	
13.	Ana Lahovari	Răteşti	30	30	-	

Şeful Biroului Geniu Rural, ing. N. Guțilă[104].

Camera Agricolă Argeş

TABEL
de proprietarii care au posedat peste 50 de ha teren cultivabil
cu cotele rămase proprietarilor şi suprafețele expropriate[105]

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Comuna	Suprafața moşiei înainte de expropriere		Cota rămasă proprietarului		Suprafața expropriată		Observații
			ha	m.p.	ha	m.p.	ha	m.p.	
1.	I. Zamfirescu	Căteasca	84	6389	50	-	34	6389	
2.	M. Angelescu	Căteasca	136	1650	50	-	86	1650	
3.	Maior Zamfirescu	Căteasca	75	7590	50	-	25	7590	
4.	C. Zamfirescu	Căteasca	69	2561	50	-	19	2561	
5.	Gh. Zamfirescu	Căteasca	54	1073	50	-	4	1073	
6.	Elena Dragomir	Căteasca	149	3000	50	-	99	3000	

[104] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 73/1946, f. 111-119.
[105] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 73/1946, f. 125-127.

Tot în anul 1946, pe măsură ce reforma agrară se desăvârşea, guvernul Groza a decis să unifice fermele de stat cu centrele de închiriat maşini agricole într-o formă organizatorică denumită R.E.A.Z.I.M. (Regia Exploatărilor Agricole, Zootehnice, Industriale şi de Maşini Agricole). Noua structură cuprindea în total peste 800 de ferme agricole şi staţiuni de maşini şi peste 250 de alte exploataţii[106].

Colectivizarea agriculturii

În iarna 1947/1948 s-a efectuat un recensământ agricol naţional cu scopul de a se cunoaşte stările sociale şi economice din lumea satelor, după război, reformă agrară şi secetă. Recensământul a evidenţiat, printre altele, că distribuţia proprietarilor agricoli după întinderea stăpânirilor era următoarea la nivelul întregii ţări[107].

Întinderea proprietăţii		**Numărul proprietarilor**	
		Cifre absolute	**%**
Cu peste	50 ha	15.170	0,3
Între	20-50 ha	23.698	0,4
Între	10-20 ha	88.335	1,6
Între	5-10 ha	363.678	6,6
Între	3-5 ha	697.318	12,7
Între	2-3 ha	838.286	15,2
Între	1-2 ha	1.472.785	26,8
Între	0,5-1 ha	1.100.852	20,0
Până la	0,5 ha	901.016	16,4
Total		5.501.138	100

Din datele de mai sus observăm că majoritatea covârşitoare a gospodăriilor ţărăneşti nu depăşea trei hectare, ceea ce reprezenta un impediment major în dezvoltarea agriculturii pentru că: mica proprietate ţărănească nu permite o producţie diversificată, face imposibilă utilizarea maşinilor moderne şi a sistemelor agrotehnice performante în lucratul pământului.

Odată cu înlăturarea instituţiei monarhice, bolşevizarea României va intra în linie dreaptă, iar colectivizarea agriculturii devenea o problemă de timp. La 11 iunie 1948 s-a adoptat legea naţionalizării întreprinderilor

[106] Ion Agrigoroaiei (coord.), *1907 în perspectivă istorică*, p. 329.
[107] *Ibidem*, p. 330.

industriale miniere, de transport şi asigurări, menită a lichida practic proprietatea privată. În baza respectivei legi s-a trecut la confiscarea şi a unor stabilimente industriale utilizate în lumea satelor.

Ca un preambul al colectivizării, consemnăm înfiinţarea, pe 7 octombrie 1948, a primelor staţiuni de maşini şi tractoare (S.M.T.) necesare în vederea mecanizării lucrărilor agricole.

De asemenea, prin Decretul nr. 83/2 martie 1949 s-a aprobat o nouă reformă agrară, statul expropriind toate proprietăţile agricole de peste 50 de hectare. Fermieri autentici, aceşti proprietari au fost reţinuţi şi deportaţi către destinaţii necunoscute, iar casele le-au fost imediat ocupate. La nivel naţional, în urma aplicării decretului respectiv, statul a confiscat aproape un milion de hectare de pământ, pe care nu l-a mai împărţit ţăranilor nevoiaşi, ci l-a distribuit fermelor de stat deja existente sau l-au transformat în proprietăţi ale cooperativelor agricole[108].

Inevitabilul se va produce cu prilejul Plenarei C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1949, atunci când s-a aprobat strategia de transformare socialistă a agriculturii, având la bază, în principal obiective politico-ideologice, precum ruperea relaţiilor socio-economice tradiţionale din lumea rurală, impunerea unui nou sistem axiologic, modificarea „mentalităţii individualiste de mic-proprietar“, transformarea ţăranilor în muncitori agricoli, care să lucreze în structuri colectiviste de tip fabrică.

Transformarea socialistă a agriculturii trebuia realizată pe două direcţii: 1. Prin organizarea de structuri colectiviste de tip G.A.C., G.A.S. şi S.M.T.; 2. Prin intensificarea luptei de clasă la sate, prin combaterea chiaburului, care simboliza capitalismul rural.

Termenul de chiabur avea, în principal, o conotaţie politico-ideologică şi abia în subsidiar una economică, fiind definit chiar de către Gheorghiu-Dej - printr-o exprimare plastică, astfel: „Chiaburimea, burghezia satelor, e un tip cu totul deosebit, un tip care şi-a întocmit gospodăria muncind, asudând, exploatând şi speculând, e un tip combativ, un element care nu se deosebeşte mult de restul ţăranilor dacă te uiţi la îmbrăcămintea lor, la faptul că muncesc. De aceea şi în ochii ţăranilor, chiaburimea trece încă drept nişte oameni vrednici, buni gospodari. Câtă putere are acest punct de vedere în sat asupra restului ţăranilor despre fizionomia lor de buni gospodari, o dovedeşte şi faptul că această mentalitate, şi felul acesta de a considera pe bunii gospodari, a pătruns

[108] Ghiţă Ionescu, *Comunismul în România*, Bucureşti, Editura Litera, 1994, p. 218-219.

chiar şi în rândurile partidului nostru“[109].

Rezoluţia adoptată pe 5 martie 1949 de Plenara C.C. al P.M.R. reprezintă „cea mai clară declaraţia asupra politicii agricole a comunismului român“, după cum nota Ghiţă Ionescu. După aprecierea liderilor P.M.R., soluţionarea problemei ţărăneşti reprezenta principalul obstacol în calea dictaturii proletariatului şi a construcţiei socialismului, în condiţiile în care, partidul considera că la ţară existau cinci categorii agricole socialiste: I. Proletariatul agricol, adică ţăranii fără pământ aflaţi în slujba chiaburilor. Ei urmau să fie transformaţi în brigadierii gospodăriilor colective; II. Ţăranii săraci, posedau suprafeţe de pământ de până la trei hectare, ceea ce reprezenta 57% din totalul proprietăţilor funciare româneşti; III. Ţăranii mijlocaşi, erau producători a două treimi din întreaga producţie agricolă, însumând aproape 34% din numărul proprietăţilor cuprinse între 5-20 de hectare. IV. Chiaburii nu erau definiţi neapărat în funcţie de proprietatea asupra pământului, cât în funcţie de faptul că foloseau în gospodăriile lor munca plătită; V. Rămăşiţele clasei moşiereşti,a cărei proprietate tocmai fusese lichidată complet de către stat.

În politica sa de colectivizare, partidul şi-a propus să-i sprijine pe ţăranii săraci, să realizeze o alianţă cu cei mijlocaşi şi să declanşeze un război fără cruţare împotriva chiaburilor[110].

Pentru zona de care ne ocupăm, inclusă atunci în raionul Topoloveni, deţinem următoarea statistică privitoare la situaţia chiaburilor:

SITUAŢIE CENTRALIZATOARE
a chiaburilor vechi şi noi (propuşi) din comunele Raionului Topoloveni

Nr. crt.	**Denumirea comunei**	**Numărul chiaburilor vechi**	**Numărul chiaburilor noi**	**Total chiaburi**
0	**1**	**2**	**3**	**4**
1.	**Căteasca**	**12**	**10**	**22**
2.	Văleni-Podgoria	22	34	56
3.	Topoloveni	24	25	49
4.	Glâmbocata	14	2	16
5.	Râncăciov	9	7	16

[109] Apud Dan Cătănuş, Octavian Roske, *Colectivizarea agriculturii în România. Dimensiunea politică*, vol. I, 1949-1953, Bucureşti, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, 2000, p. 16.
[110] Ghiţă Ionescu, *op. cit.*, p. 219-221.

0	**1**	**2**	**3**	**4**
6.	**Siliştea**	**41**	**24**	**65**
7.	Călineşti	15	16	31
8.	Goleşti	2	2	4
9.	Cândeşti-Deal	4	-	4
10.	Dobreşti	7	-	7
11.	Priboieni	15	7	22
12.	Bogaţi	24	3	27
13.	Răteşti	13	16	29
14.	Suseni	8	6	14
15.	Teiu-Vale	11	13	24
16.	Beleţi-Negreşti	8	12	20
17.	Silişteni	10	9	19
18.	Boţeşti	36	4	40
19.	Leordeni	18	16	34
	Total	294 (!)	206	503 (!)

Nr. crt.	**Numele şi prenumele**	**Situaţia familiei**		**Situaţia materială**						**Mijloc de exploatare**
		Câţi membri	**Câţi apţi pt. muncă**	**Arabil**	**Livezi pomi**	**Vie**	**Izlaz Păşune**	**Neproductiv**	**Pădure**	
	CĂTEASCA – CHIABURI VECHI									
1.	Pr. I. Drăghici	4	4	**10,86**	-	-	1,43	-	-	Muncă salariată
2.	Marin Buican	5	3	**16**	0,26	-	3,24	-	-	Batoză treer
3.	Zamfirescu D.Gh.	3	2	**21,65**	-	-	7	-	6,50	Muncă salariată
4.	Voiculescu Ion	3	1	**22,76**	1,50	-	3,80	-	-	Cazan ţuică
5.	Marinescu Gh.	4	4	**18,20**	0,50	-	-	-	-	Muncă salariată
6.	M. Ionescu	4	4	**6,82**	-	-	-	-	-	Batoză treer
7.	Voiculescu Gh.	3	1	**12,78**	0,35	0,75	1,20	-	-	Cazan ţuică
8.	Rădulescu Gh.	1	1	**12**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
9.	Anghel P. Duca	3	2	**17,16**	-	-	1,50	-	-	Muncă salariată
10.	Rădulescu C.C.	3	3	**13**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
11.	Bădescu Constantin	2	2	**8,40**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
12.	Voiculescu Gh. S.	6	4	**18,40**	1	-	2,60	-	-	Muncă salariată

	CHIABURI NOI									
1.	Toma Gh.	3	1	**10**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
2.	Zamfira I. Marin	3	1	**13,16**	-	-	-	-	1	Muncă salariată
3.	Buican Stan	4	2	**13**	-	-	4	-	-	Muncă salariată
4.	Bălaşa Dragomir[*]	1	-	**9,76**	0,16	-	0,25	-	-	Muncă salariată
5.	Pagu (?) I.Gh.[*]	5	2	**11,20**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
6.	Nonescu I. Radu[*]	2	1	**11**	-	-	-	1,75	-	Muncă salariată
7.	Năstase D. Ion	7	4	**10,50**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
8.	Bănişor Gh.	3	2	**11,30**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
9.	Gheorghe C.N.	4	4	**16,80**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
10.	Luță Vasile	4	2	**0,62**	-	-	-	-	-	Fost cârciumar 1952
SILIŞTEA – CHIABURI VECHI										
1.	Tănase Dragomir	6	4	**11,44**	-	-	1	-	-	Muncă salariată
2.	Anghel Sandu	6	2	**10,80**	0,50	-	0,20	-	0,85	Muncă salariată
3.	Mincu C-tin	5	2	**13,68**	-	-	1,86	-	0,87	Muncă salariată
4.	Ion C.Gr.	5	2	**13,16**	2	-	2	-	0,24	Cazan țuică
5.	Pr. I. Gh. Stoian	6	6	**12,90**	-	-	2,53	-	0,50	Muncă salariată
6.	Burcea St. Ion	3	2	**11,48**	0,70	-	3,49	-	3	Muncă salariată
7.	Nae I.Gh.	3	3	**16,82**	0,24	-	0,50	-	-	Muncă salariată
8.	Marin St.T.	3	3	**10,61**	0,45	-	2,30	-	0,50	Muncă salariată
9.	Tudor B. Ion	4	2	**6,30**	-	-	0,46	-	0,16	Cazan țuică. Batoză
10.	Tudor Gh. Marin	5	5	**13,67**	-		2,92		0,66	Muncă salariată
11.	Radu I.M. Ilie	3	2	**13,54**	0,20		0,66		-	Muncă salariată
12.	Marin A. C-tin	5	3	**9,64**	0,25		2		1	Cazan țuică
13.	Stanciu I.N.	7	2	**18,50**	-		-		-	Muncă salariată
14.	Dinu A. Ion	4	2	**9,39**	0,16		1,41		1	Muncă salariată
15.	Popescu C.M.	2	1	**10,90**	-		0,83		0,75	Muncă salariată
16.	Buican A.M.	3	2	**17,00**	-		2,50		2	Muncă salariată
17.	Radu V. Zidaru	8	3	**31,75**	-		12,50		1,50	Muncă salariată
18.	Popescu N. C-tin	3	2	**14,30**	0,25		1		0,90	Muncă salariată
19.	Radu M. Florea	3	2	**11**	-		2	0,80	1	Muncă salariată
20.	Stănescu C-tin	3	2	**3,75**	-		0,10		-	Moară
21.	Gardin Gh. Petre	3	3	**54,55**	-		1		1	Muncă salariată

22.	Stoiculescu A.	3	3	**34,15**	-		8		-	Muncă salariată
23.	Velcescu I.R.	3	3	**35,50**	-		2,50		2	Muncă salariată
24.	Velcescu I.N.	3	3	**17,90**	0,40		-		-	Muncă salariată
25.	Stoiculescu S.C.	3	2	**19,30**	0,75		0,75		0,85	Muncă salariată
26.	Velcescu I.C.	5	2	**27**	1,35		0,15		-	Muncă salariată
27.	Ilie A. Dumitru	6	2	**38,35**	1,50		2,25		0,35	Muncă salariată
28.	Ilie I. Badea	6	4	**5,90**	-		1		1	Moară. B. treer
29.	Velcescu I.V.	2	2	**35**	1		5		5,50	Muncă salariată
30.	Velcescu Gh.	5	5	**33,30**	-		6,70		-	Muncă salariată
31.	Şerbănescu D-tru	8	5	**28,75**	0,50		5,50		-	Muncă salariată
32.	Gardin N. Ion	7	5	**14,85**	0,10	0,05	2		-	Muncă salariată
33.	Stoiculescu Dumitru	3	3	**8,65**	0,50		2,50		-	Cazan ţuică
34.	Ion B. Bănuţă	4	3	**10,60**	0,25		0,25		2,10	Muncă salariată
35.	Tănase (?) M.I.Gh.	2	1	**8**	0,70		0,20		0,35	Muncă salariată
36.	Tănase (?) Gh. C-tin	4	3	**8**	0,10		0,25		1,10	Muncă salariată
37.	Tănase (?) M. Dumitru	3	3	**9,40**	-		0,55		0,30	Muncă salariată
38.	Florea T.Gh.	4	2	**9,70**	-		0,70	0,50	-	Muncă salariată
39.	Petre Teodorescu	6	6	**8,75**	0,25		0,15		1,10	Cazan ţuică
40.	Badea St. Marin	7	3	**12,70**	-		0,10		1,25	Muncă salariată
41.	Chiriţă Gh.M.	5	2	**8,90**	-		-		0,70	Muncă salariată
	CHIABURI NOI									
1.	Cristescu D.I.	12	6	**18,65**	-	-	-	-	-	Maşină secerat
2.	Popa St. Neagoe	6	3	**15,25**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
3.	Iordan A.N.Gh.	10	5	**14,35**	-	-	-	-	-	Muncă salariată
4.	Gardin Gh. C-tin	6	3	**15**	-	-	-	-	-	Maşină secerat
5.	Comănescu D. Ion	6	4	**10**	-	-	1,50	-	1,50	Muncă salariată
6.	Gheorghe F. Ion	11	7	**11**	1	-	1,70	-	-	Muncă salariată
7.	Dragomir I.T.	9	4	**9,45**		-	2	-	1	Muncă salariată
8.	Velcescu I.T.	7	4	**8,25**	-	-	1	-	1	Muncă salariată
9.	Popescu C-tin	8	4	**9,59**	-	-	2	-	-	Cazan ţuică
10.	Alexe C-tin	12	6	**10,90**	-	-	2,50	-	1,50	Maşină secerat

11.	Buşcan H. D-tru	6	3	**4,25**	-	-	1,25	-	0,75	Cazan țuică. Loc. treer
12.	Anghel I. Sandu	10	4	**9,60**	-	-	1,25	-	0,75	Muncă salariată
13.	Sandu Ion	6	3	**10,69**	-	-	1	-	-	Muncă salariată
14.	Dumitru Al. Gh.	6	4	**8,95**	-	-	2	-	1	Muncă salariată
15.	Marin Al.Gh.*	7	4	**7,30**	-	-	1,50	-	1,50	Cazan țuică. Maşină secerat
16.	Dumitru Gh. Dumitru	13	8	**9,05**	-	-	1,25	-	0,75	Batoză treer
17.	Dinoci M. Sandu	10	4	**15,90**	1,50	-	1	-	0,50	Muncă salariată
18.	Sandu M. Iacob	12	6	**14,12**	0,50	-	1,50	-	-	Muncă salariată
19.	Negoescu M.M.	2	1	**0,35**	-	-	-	-	-	Batoză treer. Locomobil.
20.	Anghel I. Florea*	10	5	**8**	0,50	-	2,50	-	1	Muncă salariată
21.	Gheorghe S. Radu	10	5	**7,55**	0,25	-	2,25	-	0,50	Muncă salariată
22.	Petculescu M.	1	-	**8**	-	-	1	-	0,65	Maşină secerat
23.	Georgescu N. Ioana	1	1	**11,31**	1,50	-	1,50	-	0,25	Muncă salariată
24.	Dincă D. D-tru	2	1	**6,45**	-	-	1,25	-	0,75	Muncă salariată

*) S-a făcut mențiunea cu creionul „Scos” (n.a.).

În vederea coordonării acțiunii de colectivizare a agriculturii s-a constituit o comisie a cărei componență şi conducere au fost stabilite pe 28 martie 1949 cu prilejul şedinței Secretariatului C.C. al P.M.R. Ana Pauker era responsabila cu colectivizarea din partea Biroului Politic, iar în cadrul Ministerului Agriculturii s-a creat un nou departament: Direcția Gospodăriilor Colective, menit a elabora statute model ale G.A.C.-urilor.

Pe plan local, un rol important era jucat de comisiile agricole înființate pe lângă sfaturile populare şi de organizațiile de partid obligate să ducă „o stăruitoare şi permanentă muncă de lămurire şi convingere“ în favoarea gospodăriilor agricole colective.

Miliția şi Securitatea, aveau la rândul lor sarcina de a întocmi rapoarte periodice cu privire la activitatea „duşmanului de clasă“ la sate şi de a sprijini procesul de transformare socialistă a agriculturii.

În procesul de colectivizare, distingem trei etape principale, după cum urmează: I. 1949-1953: implantarea prin forță sau persuasiune a

structurilor colectiviste, perioadă extrem de dură, căreia i-au căzut victimă peste 80.000 de ţărani recalcitranţi, arestaţi de către autorităţi, conform datelor oficiale ale partidului; II. 1953-1956; perioada uşoarei destinderi, când s-a redus povara fiscală asupra gospodăriilor ţărăneşti. Pe fondul uşorului reflux al colectivizării, s-a acordat o atenţie mai mare înfiinţării de întovărăşiri agricole, după modelul T.O.Z.-urilor sovietice. Întovărăşirile erau o formă inferioară de cooperativă agricolă în care pământul şi inventarul agrar rămâneau în proprietatea individuală a ţăranilor. Pământul nu se colectiviza, ci se comasa în loturi comune fără haturi, pentru a putea fi muncit în comun, iar fiecare ţăran participa cu cât pământ dorea.

În cea de-a treia etapă (1957-1962) s-a revenit la o colectivizare accentuată, utilizându-se în principal mijloace violente.

La nivel naţional, primele G.A.C.-uri au fost inaugurate pe 24 iulie 1949, iar la 1 august a apărut chiar un decret privind înfiinţarea Gospodăriilor Agricole Colective, la propunerea Ministerului Agriculturii, prin hotărâri ale Consiliului de Miniştri.

De asemenea, încă din 14 iulie 1949 fusese adoptată „Legea impozitului agricol", menită a îngrădi puterea economică a chiaburilor, iar peste o săptămână s-a stabilit un nou regim al colectării cerealelor, conform căruia nici un producător nu putea treiera înainte de a primi procesul-verbal ce menţiona cantităţile de cereale care urmau a fi predate.

La finele anului 1949, în România se înfiinţaseră 56 de G.A.C.-uri, cuprinzând 4.085 de gospodării ţărăneşti, cu o suprafaţă de 14.692 ha[111].

Procesul va continua până în aprilie 1962, atunci când va fi declarat oficial ca încheiat, iar rezultatele vor elimina orice echivoc: 6.715 cooperative agricole de producţie cultivau 96% din terenul arabil al României, adică 9.517.800 ha, ceea ce însemna că, în evoluţia agriculturii debuta o nouă etapă: a intervenţiei nedisimulate a statului în activitatea economică a C.A.P.-urilor, prin includerea activităţii lor în planul economic naţional[112].

---

[111] Pentru mai multe detalii privind colectivizarea agriculturii, vezi Dan Cătănuş, Octavian Roske, *op. cit.*, p. 11-38.

[112] M. Mureşan, D. Mureşan, *op. cit.*, p. 375.

Cooperativa Agricolă de Producție Căteasca (C.A.P. Căteasca)

Procesul de asociere în muncă (întovărăşire) şi de înscriere în G.A.C-uri a țărănimii din fosta comună Căteasca (nu îngloba la momentul respectiv satele Siliştea, Gruiu şi Cireşu care alcătuiau o comună separată) a decurs lent. El s-a lovit ca peste tot de reticența țăranilor.

De altfel, în 1955, raportul Comitetului Central prezentat de Gheorghe Gheorghiu-Dej la Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Român (23-28 decembrie 1955) se arăta că procesul de transformare socialistă a agriculturii făcuse progrese, dar procesul se desfăşura lent, 73,5% din suprafață totală a terenului arabil se găsea constituit în gospodării agricole individuale. Pentru această situație era criticată atitudinea unor organe de partid care nu atrăgeau în activitatea politică şi a treburilor obşteşti țărănimea cu gospodărie mică, nu se implicau etc.[113].

Dar pe lângă acesta, se atrăgea atenția că în procesul de transformare socialistă a agriculturii chiaburimea constituia în continuare o problemă, ba chiar „în trecerea de la capitalism la socialism unii dintre țăranii mijlocaşi – sub acțiunea legilor obiective de dezvoltare a micii producții de mărfuri – intră în rândurile chiaburilor"[114].

De fapt, situația expusă de Gheorghe Gheorghiu-Dej consemna eşecul partidului, ale cărui politici viza tocmai „alianța cu țărănimea mijlocaşe" şi reprezenta o încercare de a constrânge țărănimea să renunțe la pământ în favoarea G.A.C.-urilor. Aşa se face că în raportările din 1955, apar două categorii de chiaburi: „noi" (proveniți din țăranii mijlocaşi) şi „vechi" (identificați după criteriile din 1949, vezi tabelul de mai sus).

Cu privire la atitudinea țărănimii din comuna Căteasca la înscrierea în gospodăriile agricole colective elocvente sunt o serie de mărturii ale autorităților locale:

1. Preşedintelui Sfatului Popular al comunei Căteasca, Ion A. Ştefan, remarca în informarea din 29 iunie 1958, cu privire la îndeplinirea hotărârilor luate la sesiunea anterioară privind „munca de transformare socialistă a agriculturi din comună" că din 476 familii, în cele două întovărăşiri agricole tip T.O.Z. erau înscrise 116 familii.

---

[113] *Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Român(23-28 decembrie 1955),* Editura de Stat pentru Literatură Politică, Bucureşti 1956, p. 110.
[114] *Idem,* p. 111.

Se mai arată că urma să se mai înfiinţeze o întovărăşire în satul Căteasca, numită „Dr. Petru Groza" şi alta în satul Cătanele şi sublinia la începutul lui noiembrie 1958 că s-a format un Comitet de iniţiativă pentru transformarea socialistă a agriculturii, formată din salariaţi ai statului, salariaţi ai altor instituţii, deputaţi şi cetăţeni din comună, însă n-a acţionat cum trebuia decât pe o perioadă scurtă de timp. Laudă pe Constantin Neagu şi Constantin Badea[115].

2. La 19 februarie 1959 a avut loc în comuna Căteasca o şedinţă deschisă cu toţi salariaţii comunei, la care au mai participat Ion Mihăilă, secretarul Comitetului Executiv al Raionului Topoloveni şi inginerul din partea Secţiei Agricole a Raionului. Scopul şedinţei l-a constituit problema transformării socialiste a agriculturii. Mai întâi Ion A. Ştefan, preşedintele Sfatului Popular Comunal a prezentat un raport cu privire la situaţia agriculturii din comună şi a stadiului în care se află acţiunea de lămurire a satului de a intra în gospodărie colectivă. Apoi au urmat discuţii. Medicul Gh. Colta arată că el i-a lămurit pe săteni în timpul acţiunilor profesionale, ajungând la concluzia că toţi vor să vadă mai întâi ce atitudine vor lua cei înstăriţi („fruntaşi"). Precizează că sunt şi „recalcitranţi", dând exemplu pe Marin Viorel din satul Coşeri.

Secretarul Sfatului Popular comunal, Marin Dincă, afirmă că rezultatele nu sunt menţionate şi pentru faptul că unii salariaţi „nu au acţionat", dând exemplu pe învăţătorul Badea Sandu. Face şi propuneri ca unii săteni să fie trecuţi la chiaburi pentru a li se lua pământul. Preşedintele Cooperativei de comună, Petre Popa, critică pe cei care au activat. Propune să se lucreze în echipe, dar şi individual.

Secretarul Comitetului executiv raional, Ion Mihăilă, îi încurajează, recomandându-le: mai întâi să se „demaşte" răuvoitorii şi să se ia măsuri împotriva lor; directorul Căminului Cultural să vorbească sătenilor despre socializarea agriculturii; în fiecare duminică să se facă la Căminul cultural ori la şcoală consfătuire cu părinţii privind situaţia şcolară a copiilor şi socializarea agriculturii; din două în două zile, seara, la orele 19, să se facă analiza rezultatelor în acţiunea de lămurire a sătenilor.

3. La 23 februarie 1959, la Şcoala Popeşti, s-a făcut şedinţă de analiză a rezultatelor muncii întreprinse de „colectivul de transformare socialistă a agriculturii", format din: Mihai Gherghina, Necula Maria,

[115] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dos. 7/ 1958, f. 67.

Dincă Lavinia, Ştefan Ion, Popescu Iulian, Ion Moldoveanu, Chiriac Valentin, Tudor Florea, Dumitru B. Florea, Popa Ştefan, Popa Petre, Popescu Ion, Florea Aldea, Rădulescu Ion, Zamfir Gheorghe, Sandu Badea, Stan Radu, Voicu Ion, Ştefan A. Ion, Dincă Marin. Toți au subliniat că procesul de constituire a gospodăriilor colective şi a întovărăşirilor întâlneşte multe dificultăți.

Secretarul Comitetului executiv al raionului, Ion Mihăilă, care a participat la şedință, îi încurajează, afirmând că din discuțiile participanților „se pare că încep rezultatele să apară". Acesta îşi încheie cuvântul astfel: „Munciți cu şi mai mult avânt, cu sufetul deschis şi hotărâți".

Dezbaterile de la Căteasca din anul 1959 au loc ca urmare a presiunilor venite de le forurile superioare, de stat. Dacă în anii 1954-1958, a existat o relativă perioadă de stagnare a procesului de „socializare a agriculturii româneşti", după 1958 (cu un an înainte se renunțase la sistemul cotelor), el este reluat în forță de către autoritățile comuniste. În anul 1959 intră în vigoare Decretul 115/30 martie 1959, pentru „lichidarea rămăşițelor oricăror forme de exploatare a omului de către om în agricultura, în scopul ridicării continue a nivelului de trai material şi cultural al țărănimii muncitoare si al dezvoltării construcției socialiste"[116]. El viza pe țăranii fruntaşi (chiaburii), cărora li se interzicea să mai dețină suprafețe de teren care depăşeau capacitatea lor de muncă. Afirmațiile secretarului Sfatului Popular al Comunei Căteasca, atunci când propunea ca cei care se opuneau să fie trecuți în rândul chiaburilor, vin tocmai în acest context.

Aşa cum sublinia şi textul decretului amintit se făcuseră progrese, la nivelul țării, 60% din suprafața de teren arabilă se află în exploatare de tip „gospodărie colectivă" sau „întovărăşiri". Situația este vizibilă şi la Căteasca, unde la finele trimestrului al doilea al anului 1959, 334 de familii se aflau în întovărăşire, iar suprafața de teren lucrată era 722 ha, deci aproape dublu față de 1958[117].

În luna aprilie 1959, s-a reuşit înființarea Gospodăriei Agricole Colective (G.A.C.). Ea s-a numit G.A.C. „Progresul" Căteasca, avea 54 de familii, înscrise cu 232 ha. Funcționau, de asemenea, şi trei întovărăşiri în care se înscriseseră 334 de familii cu 938 ha teren[118].

---

116 http://www.legex.ro/Decretul-115-1959-301.aspx. Constatat la 10 nov. 2015.
117 ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 14/1961, f. 1-3.
118 ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 14/1961, f. 1-3.

În procesul-verbal încheiat de primărie la 12 aprilie 1959[119] se transmit informații în legătură cu însămânțările din comună în hectare:

Denumirea culturilor	**G.A.C.**		**Întovărăşire**		**Sfatul Popular**		**Individual**		**Total comună**	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
Grâu, secară	-	30	38	38	5	5	554	441	597	514
Porumb	-	40	198	198	-	-	494	394	692	632
Orz	-	-	-	-	-	-	10	4	10	4
Ovăz	-	21	29	29	-	-	150	100	179	150
Floarea-soarelui	-	5	20	20	-	-	220	175	240	200
Cartofi	-	2,25	-	-	-	-	35,20	32,75	32,50	35
Legume, zarzavat	-	-	-	-	-	-	30	30	30	30
Pepeni	-	-	-	-	-	-	4	4	4	4
Lucernă veche	-	-	-	-	-	-	8	8	8	8
Lucernă nouă	-	7	-	-	-	-	1	1	1	8
Trifoi vechi	-	-	-	-	-	-	17	17	17	17
Trifoi nou	-	3	-	-	-	-	10	7	10	7
Fân	-	-	15	15	-	-	30	15	30	15
Culturi siloz	-	-	-	-	-	-	30	-	30	-
Semincere	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Total teren arabil	-	68,25	300	300	5	5	1594	1228	1801,50	1624

Se observă că în anul 1959, suprafața de teren înglobată în G.A.C şi întovărăşiri a rămas în continuare mică. Abia în anul 1961, suprafața terenurilor aflate în proprietate particulară era aproape egală cu aceea lucrată de G.A.C.

Astfel, la 10 februarie 1961[120] Sfatul Popular al Comunei Căteasca a întocmit o situație pe sate privind terenurile agricole, inventar viu şi mort, numărul familiilor care făcuseră cereri de înscriere în G.A.C. şi numărul brațelor de muncă.

[119] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 3/1948, f. 1-2,5,27,32, 68.
[120] Idem, dosar 14/1961, f. 1-3.

Satul	**Nr. familii**	**Suprafața ha**		**Suprafața rămasă gospodăriilor ha**		**Brațe de muncă**	**Boi**	**Cai**	**Căruțe**	**Pluguri**	**Prășitori**	**Grape**
		Total	Agricol	Total	Agricol							
Coşeri Cereri aduse	53 32	134,11 88,22	126,62 84,42	- -	- -	71 56	12 22	5 11	14 18	14 12	7 4	5 5
Total	85	88,22	84,42	213,83	192,04	127	34	16	32	26	11	10
Popești Cereri aduse	70 32	215,24 141,38	196,91 134,68	- -	- -	95 54	14 13	10 22	16 21	18 20	14 8	12 11
Total	102	356,62	331,59	346,42	311,19	149	27	32	37	38	22	23
Căteasca cereri aduse	66 15	129,77 41,91	120,34 38,90	- -	- -							
Total	81	171,68	159,24	163,58	143,08							
Existent în vechea gospodărie	-	90	90	90	90	-	14	6	14	9	13	3
Total *	268	843,63	791,87	813,83	736,27	276	75	54	83	73	46	36

Până în anul 1963, suprafața de teren lucrată în regim G.A.C. se va dubla, ajungând să măsoare 1423 ha. Terenul lucrat în regim privat măsura 140,25 ha[121].

Creşterea suprafeței de teren lucrată în sistem G.A.C, a determinat, în anul 1963, şi unele măsuri de sistematizare ale spațiilor locative a G.A.C.-ului „Progresul" Căteasca. S-a întocmit un proiect de organizare a teritoriului G.A.C.-ului de către inginerii Gheorghe Niță şi Nicolae Jida. Conform proiectului spațiul locativ era împărțit în trei sectoare: sediul G.A.C.; sectorul zootehnic şi zona destinată solariilor de legume.

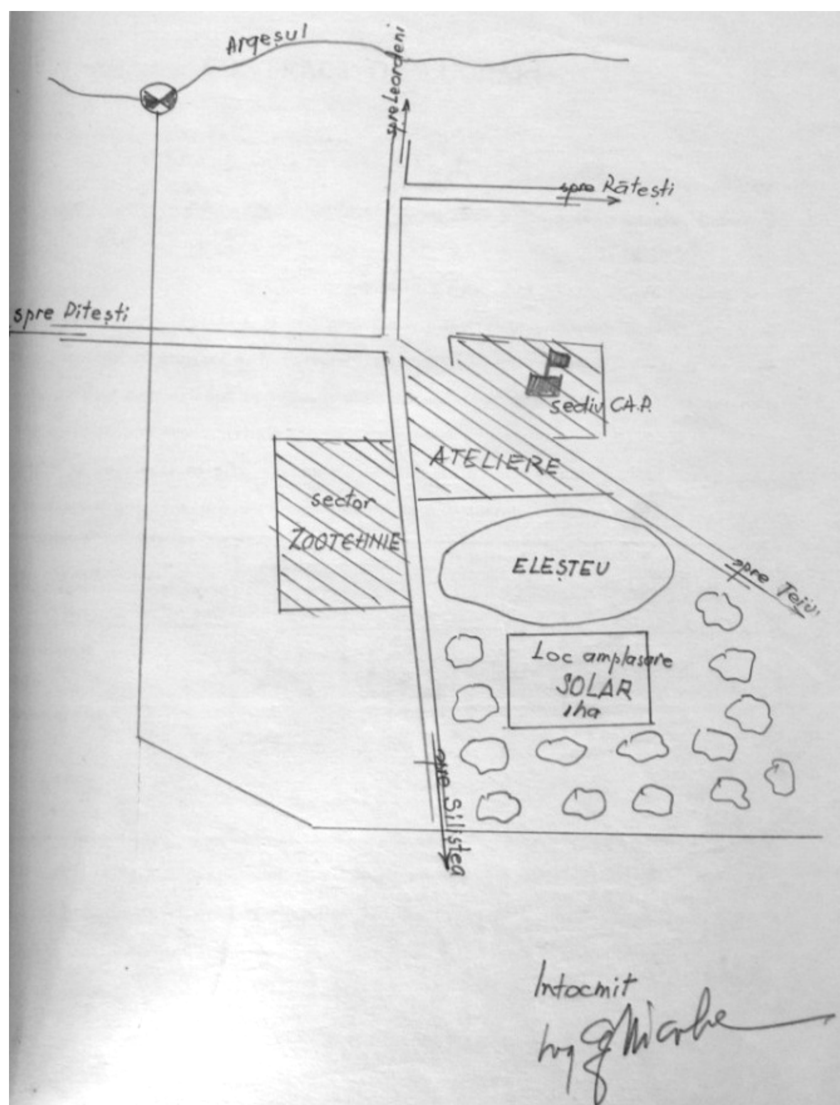
Pe lângă construcțiile deja existente urmau să se construiască un sediu nou de birouri, castel de apă, saivan pentru 4.000 de oi, selector, depozit de carburanți, sediu SMT (până atunci G.A.C-ul era deservit de SMT Costeşti), pivniță, remiză maşini SMT, platformă maşini SMT, pătul magazie, rampă spălat maşini, cooperație, fântână cu pompă, magazie, atelier mecanic, atelier gospodăresc, grajd 30 capete de animale de muncă, platformă utilaje agricole, remiză şopron 380 mp, pătul simplu 5 vagoane, ghețărie, basculă, lăptărie, pătul dublu 20 vagoane, magazie îngrăşăminte chimice 5 vagoane, magazie 50-70 vagoane, grajduri –

---

* Datele pe alocuri greşite din acest tabel sunt cele care au fost calculate la 1961 de Sfatul Popular al comunei Căteasca.

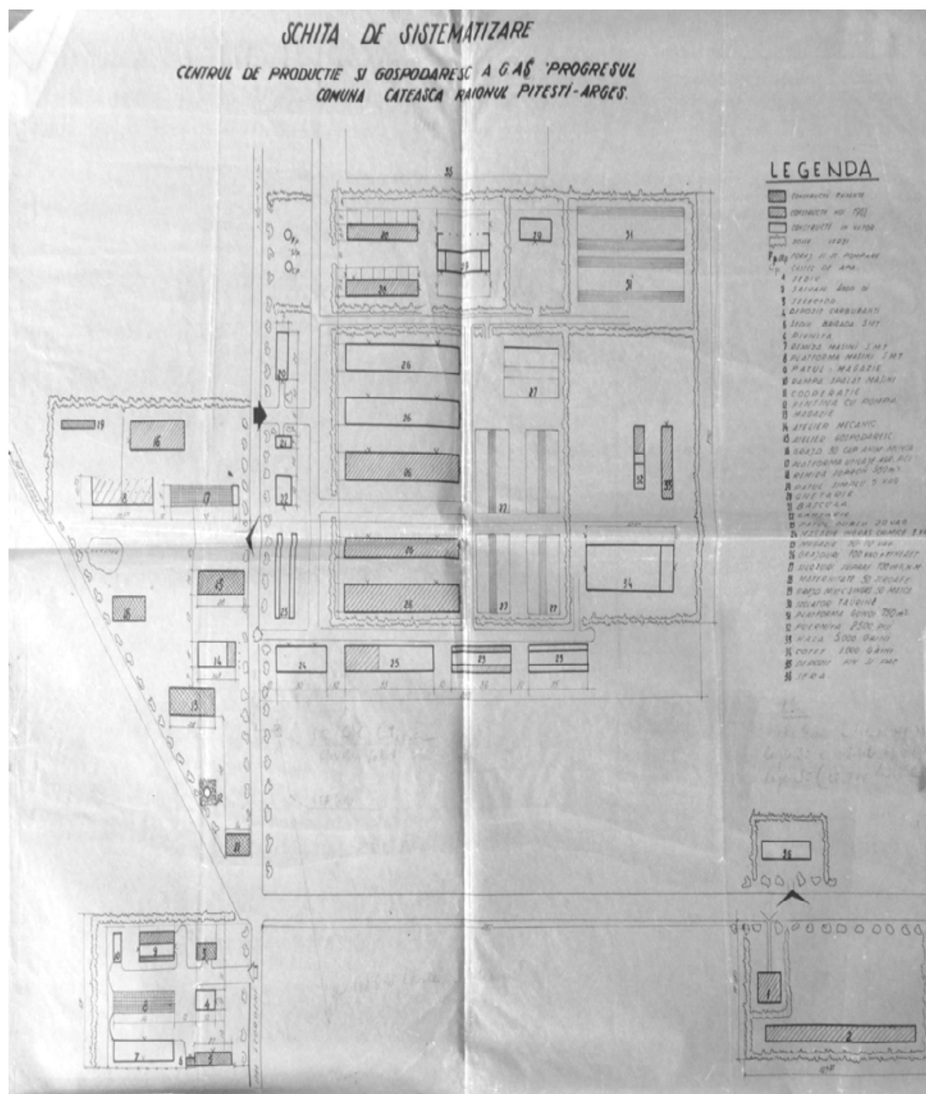
[121] ANSJA, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 5/1963, f. 10.

capacitate 100 vaci + tineret, silozuri 100 vagoane. N. M., maternitate 50 scroafe, grajd mixt C SINGRS 50 matcă, izolator taurine, platformă gunoaie 750 mp, puierniță 2500 pui, hală 5000 găini, coteț 1000 găini, depozit fân, seră[122].

Planul de sistematizare a G.A.C. „Progresul" Căteasca.

[122] Idem, dosar 5/1963, f. 10.

Schița de sistematizare a G.A.C. „Progresul" Căteasca.

În perioada 1963-1970, G.A.C.-ul Căteasca era organizat în două sectoare: agricol şi zootehnic.

Sectorul agricol (vegetal) dispunea în 1963 de o suprafață de 1423,23 ha, din care cea mai mare parte era ocupat de culturile cerealiere, respectiv 1084 ha.

Pe culturi situația se prezenta astfel[123]:

Cultura	Suprafața		Producția medie		Producția totală	
	Înainte de organizare (1963)					
	Ha	%	Principală Kg/ha	Ha	%	Principală Kg/ha
Cereale (total)	1084	76,16	nespecificat	nespecificat	nespecificat	nespecificat
Grâu	510	35,83	1110	2000	566	1020
Secară	20	1,40	1000	1500	20	30
Orz	35	2,46	1500	2200	52	77
Ovăz	10	0,70	1100	2000	11	20
Porumb	509	33,77	1510	2500	768	1272
Leguminoase (total)	14	0,98	-	-	-	-
Mazăre	10	0,70	892	500	90	5
Fasole intercalată	-	-	-	-	-	-
Fasole în culturi de pruni	4	0,28	500	300	2	1
Furaje (total)	205	14,40	-	-	-	-
Fân	38	-	-	-	-	-
Borceag	10	0,70	3100	-	31	-
Lucernă sau ghizdei	28	1,97	3020	-	84	
Lucernă irigată	-	-	-	-	-	-
Borceag în vii/lv. pomi	-	-	-	-	-	-
Masă verde totală	55	-	-	-	-	-
Secară furaj	-	-	-	-	-	-
Sudan	-	-	-	-	-	-
Sudan	-	-	-	-	-	-
Porumb furaj	25	1,76	10000	-	250	-
Porumb furaj	-	-	-	-	-	-
Amestec geminee (livadă)	-	-	-	-	-	-
Dovlecei intercalaţi	-	-	-	-	-	-
Sorg+porumb	30	2,10	11000	-	330	-
Ghizdei sau lucernă	-	-	-	-	-	-
Suculente (total)	-	-	-	-	-	-
Sorg siloz	-	-	-	-	-	-
Porumb siloz	44	3,09	10000	-	440	-
Dovleci intercalați	-	-	-	-	-	-
Sfeclă furajeră	18	1,26	12000	-	216	-
Alte plante furajere	40,35	3,52	-	-	-	-
Alimentare total	80	5,62	-	-	-	-
Grădina de zarzavat	38	2,67	10000	-	380	-
Cartofi	42	2,95	3400	-	142	-
Total arabil G.A.C	1423,35	100%	-	-	-	-
Loturi personale arabile	140,35	-	-	-	-	-
Loturi personale livezi	14,93	-	-	-	-	-
Loturi personale vii	2.67	-	-	-	-	-
Livezi	32,77	-	-	-	-	-
Pășune	146,06	-	-	-	-	-
Total	1760.03	-	-	-	-	-

[123] Idem, dosar 5/1963, f. 13.

Sectorul zootehnic era orientat, în 1963, spre creşterea taurinelor, oilor, porcinelor şi puilor.

Specia şi categoria de animale	**În anul organizării 1963**			
	T. ef.	**%**	**G.A.C**	**P**
Bovine	799	100	355	444
- Tauri	-	-	-	-
- Vaci de lapte	375	48,2	100	275
- Tineret 2-3 ani	-	-	-	-
- Tineret 1-2 ani	-	-	-	-
- Tineret 0-1 an	-	-	-	-
Ovine	1354	100	819	526
- berbeci	14		14	-
- oi fătătoare	745	54,40	324	421
- tineret ovin	586	-	481	105
Porcine	577	100	109	468
- vieri	3	-	3	-
- scroafe	50	8,7	17	33
- tineret porcin	205	-	89	116
- porci la îngrăşat	319	-	-	319
Păsări	9500	100	1500	8000
- găini	8850	93,2	1350	7500
Cai de muncă	48	-	48	-
Boi de muncă	56	-	56	-
Familie de albine	-	-	-	-

În anul 1968, structura G.A.C-ului nu se schimbă, în cadrul său funcționând în continuare cele două sectoare. Suprafața de teren agricol de care dispunea *unitatea vegetală* creşte foarte puțin, ajungând la 1447,72 ha, dar repartiția şi tipurile de culturi este uşor diferită.

	În anul însuşirii (1968)					
Cultura	**Suprafața**		**Producția medie**		**Producția totală**	
	Ha	**%**	**Principală Kg/ha**	**Secundară Kg/ha**	**Principală tone**	**Secundară tone**
Cereale (total)	981,2	67,6	-	-	1986	2661
Grâu	490,1	33,85	1600	2000	784	980
Secară	-	-	-	-	-	-
Orz	35	2.45	2000	2800	70	98
Ovăz	10	0,69	1700	2200	17	22
Porumb	446	30,80	2500	3500	1115	1561
Leguminoase (total)	85	5,87	-	-	163	73
Mazăre	85	5,87	1400	600	119	51
Fasole intercalată	221,67?	-	200	100	44	22

Fasole în culturi de pruni	-	-	-	-	-	-
Furaje (total)	317	21,95	-	-	-	-
Fân	127,70	8,82	-	-	611,68	-
Borceag	76,62	5,29	4000	-	306,68	-
Lucernă sau ghizdei	35,03	2,42	4500	-	157	-
Lucernă irigată	16	1,11	8000	-	128	-
Borceag în vii/lv.pomi	10		2000	-	20	-
Masă verde totală	120	8,29	-	-	4180	
Secară furaj	60	4,14	11000	-	660	-
Sudan	20	1,38	20000	-	400	-
Sudan	30	-	18000	-	540	-
Porumb furaj	15	1,04	18000	-	270	-
Porumb furaj	30	-	16000	-	480	-
Amestec geminee (livadă)	10	-	12000	-	120	-
Dovlecei intercalați	20	-	10000	-	200	-
Sorg+porumb	35	-	10000	-	350	
Ghizdei sau lucernă	25	1,73	18000	-	450	-
Suculente (total)	70	4,84	-	-	3620	-
Sorg siloz	20	1,38	45000	-	900	-
Porumb siloz	40,01	2,76	45000	-	1800	-
Dovleci intercalați	40	-	13000	-	520	-
Sfeclă furajeră	10	0,70	40000	-	400	-
Alte plante furajere	-	-	-	-	-	-
Alimentare total	64	4,42	-	-	1120	-
Grădina de zarzavat	48	3,32	20000	-	960	-
Cartofi	16	1,10	10000	-	160	-
Total arabil G.A.C	1447,72	100%	-	-	-	-
Loturi personale arabile	140,35	-	-	-	-	-
Loturi personale livezi	14,93	-	-	-	-	-
Loturi personale vii	2.67	-	-	-	-	-
Livezi	22,25	-	8000	-	178	
Păşune	137,82	-	-	-	-	-
Total	1769,64	-	-	-	-	-

Înainte de a prezenta datele statistice cu privire la sectorul zootehnic, se cuvine să facem câteva precizări cu privire la situația expusă în tabelul anterior. În primul rând, observăm că față de anul 1963, în 1968, se constată creşteri de 25% a producției de grâu (deşi suprafața cultivată a fost mai mică cu circa 20 ha), orz şi mazăre. Avem chiar o dublare a producției de porumb, lucernă, zarzavat şi o triplare a producției de porumb furajer. O altă situație apare în cazul culturii de cartof, unde se obține aceeaşi cantitate cu aceea înregistrată în 1968, dar de pe o suprafață redusă la jumătate față de anul 1963. Sfeclă furajeră, deşi cultivată pe o suprafață mai mică, producția ei se dublează.

Nu este de negat că sistematizarea culturilor agricole şi aplicarea unui sistem tehnic de cultivare şi întreținerea plantelor a dus la o creştere a producției, însă considerăm că acolo unde suprafața cultivată a fost redusă la jumătate nu se putea obține o producție egală cu aceea rezultată anterior de pe o suprafață dublă, cum reiese în cazul producție de cartof. Exagerată apare şi triplarea în unele cazuri a producției.

Apoi, în privința tipurilor de culturi agricole: remarcăm absența plantelor textile (cânepa şi inul), frecvent cultivate înainte de cel de-Al Doilea Război Mondial, secara este încadrată între culturile furajere, apoi, apar culturi noi: lucernă, dovlecei, porumbul de furaj, sudanul. Se observă, de asemenea, şi intercalarea culturilor: borceag cultivat între vii, dovlecei intercalați, fasole, procedeu, pe care țăranii îl foloseau şi înainte de constituirea G.A.C.-urilor.

Sectorul zootehnic: Față de anul 1963, în 1968 se înregistrează o creştere a numărului de capete de bovine cu 34%[124]. Numărul mare de animale de tracțiune, cai şi boi, arată că la nivelul anului 1968, agricultura nu era încă mecanizată, ceea ce ne face încă o dată se ne îndoim de cifrele raportate în 1968 cu privire la producția agricolă.

Se observă, de asemenea, orientarea G.A.C-ului spre producția de lactate şi mai puțin o creştere destinată producției de carne. De altfel, G.A.C.-ul Căteasca va fi organizat în două sectoare, unul zootehnic, care va deveni mai târziu (1970-1971), ferma zootehnică şi sectorul agricol, care şi el va suferi ulterior reorganizări.

Revenind acum la statistica animalelor din anul 1968, observăm că în cazul ovinelor cifra capetelor a mers în scădere. Judecând după datele prezentate ca „perspectivă”, G.A.C.-ul urmărea lichidarea efectivului de

[124] Idem, dosar 5/1963, f. 16.

ovine, ceea ce s-a şi întâmplat, ferma fiind orientată din 1970 spre creşterea taurinelor şi a păsărilor (vezi mai jos).

La porcine, dacă la început efectivele G.A.C-ului nu depăşeau pe cele aflate în gospodăriile ţăranilor, în perspectivă se dorea o creşterea a numărului de capete. Se avea în vedere orientarea acestui sector spre producţia de carne. Totuşi din 1970, s-a renunţat la orientarea fermei zootehnice spre creşterea porcinelor[125] .

Referitor la păsări, de la început, din 1963, s-a dorit crearea unei puiernițe la Căteasca. S-a văzut acest lucru încă de la conceperea proiectului de sistematizare a gospodăriei agricole. Datele oferite de statistica de mai sus relevă şi ele acest fapt. Astfel, în 1968 se dublase numărul efectivului de păsări, în perspectivă, urmărindu-se în continuare creşterea lui.

Prezentăm acum situaţia detaliată a numărului de capete de animale (în tabel se va abrevia: t.ef. – total efectiv; G.A.C. – aflate în proprietatea G.A.C.-ului; P- aflate în proprietate personală):

Specia şi categoria de animale	**În anul însuşirii 1968**				**În perspectiva îndepărtată**			
	T. ef.	**%**	**G.A.C**	**P**	**T. ef.**	**%**	**G.A.C**	**P**
Bovine	1200	100	650	550	1800	100	940	860
- Tauri	8	-	8	-	12	-	12	-
- Vaci de lapte	650	54,2	350	300	1070	63	550	520
- Tineret 2-3 ani	100	-	60	40	150		90	60
- Tineret 1-2 ani	200	-	110	90	275		140	135
- Tineret 0-1 an	242	-	122	120	293		148	145
Ovine	1000	100	450	550	250	-	-	250
- berbeci	15	-	15	-	-	-	-	-
- oi fătătoare	700	70	300	400	200	-	-	200
- tineret ovin	285	-	135	150	150	-	-	150
Porcine	650	100	200	450	1170	100	650	520
- vieri	4	-	4	-	4	-	4	-
- scroafe	70	10,8	50	20	80	6,9	72	8
- tineret porcin	126	-	46	80	86	-	74	12
- porci la îngrăşat	450	69,30	150	300	1000	85,5	500	500
Păsări	13000	100	3000	10000	15000	100	7500	7500
- găini	7000	53,2	2000	5000	5000	33,4	2500	2500
Cai de muncă	48	-	48	-	50	-	50	-
Boi de muncă	56		40	-	40	-	40	-
Familie de albine	100	-	100	-	200	-	200	-

[125] Idem, dosar 2/1971, f. 2.

În anul 1970, Cooperativa Agricolă de Producţie Căteasca cuprindea: Ferma vegetală Căteasca, Ferma zootehnică Căteasca, Ferma vegetală Cătanele.

La sfârşitul anului 1970, în ciuda acestei reorganizări, producţia de cereale era slabă, producţia de lapte şi ouă a fermei a stagnat, iar numărul de păsări nu a depăşit 1.800 de capete.

Pentru o mai bună organizare a muncii în câmp, în planul de măsuri pe anul 1971, s-a prevăzut alcătuirea a trei brigăzi care să aibă grijă să fie efectuate la timp lucrările agricole şi astfel să se ajungă la o producţie mai bună. Ferma de vaci urma să fie profilată pe producţia de lapte, urmărindu-se ca în 1971 să fie crescut efectivul de capete de vite. Se avea în vedere şi construirea unui nou grajd pentru 200 capete.

În 18 februarie 1971, unitatea zootehnică a fost inspectată de Ion Gheorghiu, din partea Direcţiei Generale de Agricultură a Judeţului Argeş. Din partea C.A.P.-ului Căteasca participă Nicolae Tudor, preşedintele C.A.P. Căteasca, Valentin Chiriac, inginer şef, Gheorghe Ion, contabil-şef şi Buda Ion, inginer - sector zootehnic.

Se constată următoarele:

- sectorul taurinelor era compus dintr-un efectiv de 388 de capete, deci cu puţin peste faţă de anul 1968, din care 209 vaci de lapte şi junici gestante. Vacile de lapte erau întreţinute mediocru, câteva, chiar prost, tineretul taurin, 0-6 luni, era bine întreţinut, însă cel peste 6 luni, era prost întreţinut, furajarea consta în grosiere şi fân, tineretul de 0-6 luni nu era crotat (nu avea crotal), aşternutul pentru taurine era insuficient;

- sectorul avicol era compus din 1100 capete, cu 65% mai puţin decât în 1968. Spaţiul destinat creşterii păsărilor nu îndeplinea normele zooigienice, de furajare, adăpare şi iluminat.

Ca urmare a situaţiei constatate se puneau în vedere următoarele măsuri: vacile infecunde, în număr de 56 urmau a fi controlate şi tratate pentru a fi repuse în procesul de producţie, se cerea o furajare diferenţiată a animalelor şi acordarea unei atenţii deosebite a furajării tineretului de peste 6 luni (administrându-se amestec de fân, porumb, sare, cretă furajată), valorificarea exemplarelor reproductive, crotarea viţeilor în primele 7 zile de la fătare, alăptarea la viţeii de peste 21 zile trebuia făcută cu lapte cu valoare 2% grăsime, pentru furajarea păsărilor trebuiau achiziţionate furaje de la S.N.C. Săuleni, jud. Buzău (se indica şi modul lor de administrare), achiziţionare de becuri pentru a ilumina corespunzător spaţiul unde erau crescute păsările, efectuarea unui schimb

cu C.A.P. Dumbrăveni pentru pui de carne pentru a pune în funcție instalația de incubare[126].

De altfel, aspecte negative cu privire la funcționarea fermei zootehnice erau punctate şi în şedința din 5 februarie 1971. Una dintre cauzele slabei gestionări a furajerii taurinelor tinere şi a întreținerii lor era lipsa unui îngrijitor. În şedință sunt punctate şi aspecte legate de slaba producție agricolă, dar şi modul de normare a muncii, aceasta fiind cauza pentru care îngrijitoarea nu se mai prezentase [127].

Pentru remedierea situației, în planul de măsuri pe anul 1971, s-e prevedea înființarea, în cadrul Fermei zootehnice de la Căteasca, unei instalații de furajare (*Stația de deshidratare furaje verzi*)[128]. Ea a fost pusă în funcțiune, în 1975, avea 65 de angajați, 2 ingineri şi 2 tehnicieni. Ea avea în administrare 1000 ha păşune (nu doar din comuna Căteasca), dispunea de 10 basculante, 7 tractoare, 3 combine E280, o combină E310, 2 combine Gloria şi un tractor S. În 1977, capacitate de producție a stației era de 30 tone/schimb[129].

Tot în 1975, *Întreprinderea de Mecanizare a Agriculturii* din cadrul C.A.P.-ului Căteasca avea două secții, la care lucrau 54 de mecanizatori şi dispunea de 42 de tractoare, 24 de semănători, 18 combine[130].

În 1975, ia ființă *Asociația Economică de Stat şi Cooperatistă pentru Îngrăşarea Tineretului Taurin (A.E.S.C.I.T.T.) Căteasca*, care avea un număr de 6885 de capete[131].

Toate aceste investiții în tehnologizarea C.A.P.-ului de la Căteasca au dus la o creştere a producției. În 1977, pe culturi, situația se prezenta astfel:

- suprafața totală cultivată de grâu şi secară, 453 ha: total – producția medie la ha era de 2.621 kg şi totală de 1187,781 tone, înregistrându-se o creştere de circa 34% față de anul 1968;

[126] Idem, dosar 2/1971, f. 3.
[127] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 1/1971, nefoliat.
[128] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 1/1971, nefoliat.
[129] Mihail N. Cârstea, *Monografia geografică a comunei Căteasca (lucrare de diplomă)*, Bucureşti 1977, p. 61-62 (ms).
[130] *Ibidem*.
[131] *Ibidem*, p. 62.

- orz: total suprafață cultivată – 40 ha, cu 14% mai mult decât în 1968, producția medie la ha era de 4531 kg şi totală de 181,270 tone, înregistrându-se o creştere de circa 60%;

- porumb: total suprafață cultivată – 315 ha, cu 40% mai mică decât în 1968, producția medie la ha era de 2505 kg şi totală de 789,372 tone, înregistrându-se o scădere a producției, deşi la ha producția a crescut în 1977;

- fasole prin porumb: total suprafață cultivată – 400 ha, producția medie la ha era de 23 kg şi totală de 1,392 tone; [132]:

- cartofi: total suprafață cultivată – 15 ha, aproape egală cu cea raportată în 1968, producția medie la ha era de 7296 kg şi totală de 109,448 tone, înregistrându-se o scădere a producție față de anul 1968;

- tomate timpurii: total suprafață cultivată – 10 ha, producția medie la ha era de 1800 kg şi totală de 18 tone;

- tomate de vară şi toamnă: total suprafață cultivată – 10 ha, producția medie la ha era de 15595 kg şi totală de 155,950 tone;

- ceapă: total suprafață cultivată – 10 ha, producția medie la ha era de 11821 kg şi totală de 118,210 tone;

- mazăre păstaie: total suprafață cultivată – 30 ha, producția medie la ha era de 7780 kg şi totală de 143,457 tone.

După anul 1980, C.A.P-ul Căteasca va trece printr-o serie de reorganizări. În 1981, la propunerea primarului comunei Căteasca, Ilie Bănuță, din 21 februarie, C.A.P.-urile de la Căteasca şi Gruiu se vor unifica. Ferma vegetală de la Cătanele se desfiinţează, iar în structura C.A.P-ului Căteasca intră: Ferma de stat Gruiu, Ferma Cireşu, Ferma Siliştea, Ferma zootehnică Căteasca[133].

Conducerea C.A.P.-ului Căteasca a fost asigurată în perioada 1969-1975 de către Nicolae Tudor[134]. Din 1977 până în 1979, preşedinte al C.A.P-ului a fost Dan Zamfirescu[135]. După reorganizarea din anul 1981, prin unificare cu C.A.P-ul Gruiu, conducerea a fost preluată de Soare Iordan. În anii 1987-1988 preşedinte al C.A.P. Căteasca a fost Ion Apostol.

[132] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 1/1977, nefoliat.
[133] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 3/1979, nefoliat
[134] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 1/1971, nefoliat; dosar 1/1974, nefoliat.
[135] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 1/1974, nefoliat.

Preşedinţi ai C.A.P. Căteasca

Gh. Apostol (Brădeanu)

Neagu Dumitru

Tudor S. Nicolae

Ion Apostol

Tudorică Apostol (Mârzacu), primul magaziner al C.A.P. Căteasca

Adunarea de înființare a C.A.P. Cireşu, 1960.

Vizita lui Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, la Asociaţia Economică de Creştere şi Îngrăşare a Tineretului Bovin de la Căteasca, 23 octombrie 1977.

Vizita lui Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, la I. A. S. Căteasca, 1981.

Gospodăria agricolă colectivă Siliştea

Unitatea s-a înființat la 5 iulie 1953, iar preşedintele era Ilie P. Ilie. Deşi, înființat atât de timpuriu, procesul de înscriere a țăranilor în G.A.C. şi de asociere s-a desfăşurat destul de lent.

Spre deosebire de Căteasca, numărul locuitorilor considerați de regim „chiaburi”, la Siliştea numărul lor a fost mult mai mare. În 1955, situația cu privire la chiaburi transmisă de Sfatul Popular Raional Topoloveni, Sfatului Popular al Regiunii Piteşti, prin adresa numărul 9127 din 27 decembrie 1955, arăta că în comuna Siliştea (cuprindea satele Cireşu, Siliştea şi Gruiu) 65 de locuitori erau socotiți chiaburi (vezi tabelul de mai sus)[136].

După 1960, unitatea de la Siliştea a primit numele de „Congresul al III-lea al P.M.R.”, poate chiar în 1963, când procesul de transformare socialistă a agriculturii României s-a încheiat.

[136] ANSJA, fond Sfatul Popular Raional Topoloveni, dos. 3/1952, f. 19.

Dar în anii'60, unitatea întâmpina multe dificultăți şi nu funcționa corespunzător. La 16.07.1963 Sfatul Popular Siliştea – Comitetul Executiv - face adresă către G. A. C „Congresul al III-lea PMR", în care este criticată adunarea, având slabe rezultate despre economie: întreținerea culturilor este deficitară; are o praşilă în loc de două; suprafața cultivată cu viță-de-vie neîngrijită; plantația de pomi este neîngrijită.

Unitatea a fost trecută după anul 1963 în subordinea G.A.C. Gruiu. Din anul 1963 avem ultimele raportări, o situație cu privire la numărul de animale. Ea se prezenta astfel: cabaline - 63, bovine - 234, din care boi de munca - 12; porci - 225; ovine - 685; pui de găină - 1183.

Gospodăria Agricolă Colectivă – Gruiu (Ferma Gruiu)

Gospodăria agricolă colectivă Gruiu a fost înființată în iunie 1953 şi s-a numit, după 1960, „1 Mai"[137]. În 3 decembrie 1962, în G.A.C. erau înscrise 510 familii.

După anul 1962 (în aprilie 1963), s-au făcut unele investiții pentru modernizarea bazei G.A.C-ului Gruiu:

- s-a construit un grajd „din pământ între lați" pentru 60 capete bovine;
- s-a construit un grajd cu saivan pentru 600 capete de animal;
- s-a început un grajd în furci pentru 50 capete bovine;
- la brigada a doua s-a construit: un grajd de piatră pentru 100 capete bovine, un altul din cărămidă pentru 100 capete bovine, o maternitate pentru 50 de scroafe, o puierniță pentru 2500 pui – ridicată până la centură.

Lucrările au fost executate prost, din care cauză au început să se dărâme. La 7 august 1963 s-a făcut o analiză a activității G.A.C. Gruiu, în Comitetul Executiv al Sfatului Popular Siliştea, luându-se în discuție şi efectivele de animale: cabaline - 87, total bovine - 300, boi de muncă - 18, total porci - 120, total ovine - 619, găini - 139, pui găină - 2.100.

Sectorul agricol al C.A.P.-ului Gruiu va fi profilat pe cultivarea cerealelor, iar cel zootehnic pe ovine. În 1975, C.A.P.-ul Gruiu dispunea de o suprafață arabilă de 1984 ha teren arabil, 176 ha păşuni, 78 ha pomi[138].

---

[137] ANSJA, Fond C.A.P. – Gruiu, dosar 1/1963, f. 3.
[138] Mihail N. Cârstea, op. cit., p. 64.

Suprafața cultivată cu cereale era de 750 ha, în 1975, iar producția în anii 1975-1976 se prezenta[139]:

	1975		1976	
Culturi agricole	**Suprafață (ha)**	**Producția (kg/ha)**	**Suprafață (ha)**	**Producția (kg/ha)**
Grâu	300	1700	300	3000
Porumb	120	1300	180	3500
Orz	200	1300	150	3000
In pentru ulei	120	500	120	100
Sfeclă furajeră	10	3000	-	-

În 1979, în subordinea C.A.P-ului Gruiu, condus de Marin Chiran, se aflau fermele de la Cireşu şi Siliştea.

Din procesul-verbal din 7 februarie 1979, se desprind următoarele informații cu privire la profilul fermelor: Cireşu – fermă mixtă, cu sector vegetal şi zootehnic; Siliştea - fermă mixtă, avea şi plantații de viță de vie[140].

După 1990 toți proprietarii de pământ de dinainte de colectivizare au intrat în posesia proprietăților moștenite de la înaintașii lor, pe care le-au lucrat singuri sau le-au arendat posesorilor de utilaje și mașini agricole[141].

Tot atunci au apărut o serie de întreprinzători particulari care lucrează terenurile agricole de pe raza comunei:

S.C. AREND CRAI NOU S.R.L. – NAE ANGHEL

SC. HRISTOFOR AUTO S.R.L. – RIZOIU ROBERTO ALEXANDRU

Ionescu Marian

I. I. Anghel Ion Agricultură – Anghel T. Ion

I. I. Velcescu Bogdan Florin

I. I. Marinică Gheorghe

I. I. Năstase Sanda-Rozica

Rotaru Gheorghe

I. I. Ciolcă Sabina-Georgeta

---

139 *Idem*, p. 63 (păstrăm unele rezerve cu privire la datele expuse de autor).

140 Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 3/1979, nefoliat.

141 Text elaborat de profesorul din localitate Dan Drăghici.

I. I. Mateescu George-Octavian
S. C. Cireșu Universal Group – Bulumac Georgică Remus
Bulumac Gheorghe
I. I. Radu Anghel Cătălin
S. C. TEO CORI BIA S.R.L. – Mocanu Dan
S.C. ANDO S.R.L. – HAIDUC GHEORGHE
S.C. DANION COM. S.R.L. – STANCIU DAN
S.C. AGRO FLORI MARI S.R.L. – BOARȚĂ MARIA

PROPACT România[142]

În data de 9-10 mai 1993 lua ființă pentru prima dată în istoria României - din inițiativa exclusivă a prof. Dan Drăghici - la Căteasca-Argeş - primul Sindicat Național al Țărănimii Române - PROPACTUL.

An de an la biserica din Căteasca s-a sărbătorit ziua de 10 mai, ca zi națională a țăranilor - ziua constituirii acestui sindicat național - şi din 1997 s-a sărbătorit în ziua de 15 octombrie - ziua mondială a fermierilor din mediul rural - ca urmare a Deciziei ONU din acest an 1997.

Din 1997 - la propunerea celei mai mari Federații Internaționale a Țăranilor şi Fermierilor din Lumea Întreagă (F.I.P.A. cu sediul la Paris) din care face parte începând din 1994-1995 şi PROPACT-România s-a declarat ziua de 15 octombrie ca zi mondială a țăranilor (a fermierilor din mediul rural).

În perioada 1993-2009 PROPACTUL a reuşit să se facă cunoscut în toate județele țării - având peste 250.000 de membri cu adeziuni scrise şi peste 500.000 de simpatizanți. Nu există județ în care PROPACTUL să nu aibă filiale locale în cel puțin 30-35 de oraşe, comune şi sate. Am luptat tot timpul pentru reconstituirea şi restituirea în întregime a tuturor proprietăților furate de comunişti - proprietarilor legitimi din România şi din alte țări.

Avem nuclee şi filiale puternice în USA, Canada, Australia, Germania, Franța, Elveția, Belgia, Olanda, Grecia, Anglia, Suedia, Austria, Danemarca, Italia.

PROPACTUL a fost prezent din 1994 până astăzi la peste 70 de simpozioane, congrese, reuniuni ale U.E., ale Consiliului Economic şi Social al Comunității Europene, ale celor mai mari sindicate agricole din

[142] Text furnizat de profesorul Dan Drăghici, inițiatorul şi preşedintele PROPACT.

Europa şi din lume. Aş aminti congresele agricultorilor europeni din 1995 de la Strasbourg şi din 1997 de la Bruxelles la care a participat ca invitat prof. Dan Drăghici preşedintele PROPACT al cărui discurs a fost foarte bine apreciat.

Congresele Confederației Europene a Agricultorilor (CEA) din: 1993, Maastrich - Olanda; 1995, Budapesta - Ungaria; 1997, Ljubljana - Slovenia; 1999, Lisabona - Portugalia; 2001, Paris - Franța, unde au fost prezenți mai mulți reprezentanți ai PROPACT - România, întrucât PROPACT era membru plin al CEA din 1993.

Congresele F.I.P.A. din Filipine 1996 şi Argentina 1998.

Congresele FNSEA - cel mai mare sindicat agricol din Franța, al sindicatului agricol Coordination Rurale din Franța, congresele sindicatelor agricole din Germania (Bavaria), din Elveția, Olanda şi Grecia.

Nu putem uita reuniunile CES-ului european de la Bruxelles, de la Salonic - Grecia, de la Berlin şi Paris. Peste tot PROPACTUL a fost invitat şi a participat numai cu suportarea tuturor cheltuielilor de partenerii noştri europeni.

În țară am reuşit multe lucruri notabile, deşi nu am dispus de bani; de oameni plătiți. În Propact toți care au activat şi care activează o fac pe propriile lor resurse materiale.

Am avut contribuții notabile la legile fondului funciar, la legea arendei, la legea creditului agricol, la consolidarea Fondului național al Creditului Rural - la stoparea intențiilor politice de a mări exagerat impozitele agricole, la accesarea cupoanelor agricole în 1996 prin Banca Mondială, PROPACTUL a adus în România pe directorul general al Băncii Mondiale de la Washington - dl Ablaser - care s-a convins că în România creditele pentru agricultori şi pentru agricultură sunt inexistente. Atunci s-a convenit accesarea unui sprijin consistent pentru toți agricultorii - inclusiv pentru fermele de subzistență - prin cupoanele agricole. Numai că acestea au fost acordate total greşit - compromițându-se oarecum această idee a PROPACT.

Inițiasem şi alte programe: „1.000 de viței pentru România” program subvenționat integral de Franța (circa două milioane de franci francezi). Acest program era foarte avansat - dar din cauza bolii „vaca nebună” programul a căzut.

Am mai încercat să ajutăm circa 100 de fermieri mici şi mijlocii pentru a accesa programul „Schema competitivă de Granturi” al Băncii

Mondiale. Era vorba de 17 milioane de dolari plus alte trei milioane de dolari ai statului român dați fermierilor mici şi mijlocii pentru extensia cercetării ştiințifice din agricultură în fermele mici şi mijlocii. Programul acceptat şi fundamentat în anul 1997 nu a mai fost implementat nici până în 2007. Cei 100 de fermieri pe care noi i-am ajutat să-şi facă studiile de prefezabilitate, de fezabilitate şi planurile economice şi au fost acceptați de Berdul Programului, înscrişi la Ministerul Agriculturii ca potențiali beneficiari ai programului; cei mai mulți aveau un punctaj foarte bun, niciunul nu a fost subvenționat pentru că aşa a vrut comunistul Teşu - fost ministru comunist al agriculturii - şeful Programului. La cei mai mulți le-a spus în față: „programul tău este foarte bun, dar cine te-a pus să pui în program ca copartener PROPACTUL". Aşa se scrie istoria în România.

Am mai inițiat constituirea unei Bănci Populare PROPACT, a Societății Comerciale „AgroProd Impex SRL - PROPACT şi a Asociației Naționale a Turismului Ecologic Român - ANTER - PROPACT.

De fiecare dată s-au găsit „binevoitori" care ne-au pus bețe-n roate.

Continuăm să ne implicăm în sprijinirea mai multor fermieri, silvicultori, zootehnişti ca să acceseze fonduri europene pentru crearea de ferme model, de abatoare, de pensiuni turistice etc.

Am avut permanent şi avem o relație foarte bună cu Academia de Ştiințe Agricole, cu Institutele Naționale de Cercetare din Agricultură, cu Universitățile Agricole şi Silvice.

Am reuşit să facem două publicații:

PROPACT - în 1993-1994 - un buletin informativ, inițial în câte 10.000 de exemplare;

Gazeta Țăranului Român - în 1995 - un săptămânal de 24 de pagini - în câte 5.000 de exemplare - care s-a dorit să reînvie „Gazeta Țăranilor" a lui Dobrescu - Argeş şi Velescu.

În 1999 am elaborat împreună cu mari personalități ştiințifice: academicieni, profesori universitari, prima strategie națională de dezvoltare a agriculturii şi silviculturii pe termene scurte, medii şi lungi - consemnată parțial în cartea *Agricultura României - Trecut-Prezent-Viitor*, de Ilarie Isac şi Dan Drăghici, 10.000 de exemplare.

Cartea a fost lansată la Camera Deputaților din Bucureşti unde au fost prezenți peste 270 de țărani şi fermieri, preşedinții Camerei Deputaților şi Senatului României, ministrul agriculturii şi silviculturii, invitați din străinătate.

Începând cu 2005-2006, PROPACTUL a devenit PROPACT - 2005, după modelul celui mai mare sindicat agricol din lume - sindicatul țăranilor din Bavaria - Germania.

Viața țăranilor se va schimba radical numai atunci când ei vor înțelege să se organizeze juridic în fiecare sat. Numai aşa vor fi o forță reală peste care nu va mai trece nici un partid politic şi pe care o va consulta permanent cu mult interes. Închipuiți-vă ce ar însemna peste 14.000 de filiale locale PROPACT - 2005 în cele peste 14.000 de sate ale României, plus alte sute de filiale în oraşe şi municipii - fiecare filială să aibă un minim de 50 de membri.

Țăranii bavarezi au un sindicat al lor de peste 90 de ani, iar membrii acestui sindicat au depăşit de mult două milioane. De aceea țăranii trăiesc cel mai bine în Bavaria.

Comuna Cătească este printre cele mai cunoscute din țară şi din Europa tocmai datorită PROPACTULUI. Consiliile comunale şi viitorii primari vor trebui să acorde mai multă atenție sărbătoririi, an de an, a PROPACTULUI pe 10 mai şi a zilei internaționale a țăranilor pe 15 octombrie - întrucât PROPACTUL se va confunda într-o istorie viitoare cu comuna Cătească - Argeş.

1993-2013 - 20 de ani de la înființarea primului Sindicat Național al Țăranilor şi al tuturor categoriilor de proprietari români de pretutindeni - în comuna Cătească - Argeş - inițiator şi fondator prof. Dan Drăghici.

În ziua de 9 mai 1993 la Biserica din Cătească şi la Căminul Cultural Cătească - s-a constituit pentru prima dată în istoria României şi a românilor Sindicatul Național al Țăranilor şi Proprietarilor Români de Pretutindeni - PROPACT. (PROP = proprietari - ACT = acționari în agricultură)

Cei peste 1.000 de delegați veniți din toate județele țării, din USA, Italia, Germania, Franța, Elveția, deputați şi senatori, mas media națională şi județeană au asistat la prezentarea Statutului, Programului Național, Proclamația Națională către țărani şi proprietari - documente votate de cei peste 1.000 de delegați.

Aceste documente au fost depuse în ziua de 12 mai 1993 la Judecătoria Piteşti, care a dat Sentința Civilă nr. 33 din 28 05 1993 rămasă definitivă prin nerecurare în ziua de 26 06 1993 şi prin care PROPACTUL a devenit persoană juridică națională înregistrată pe Legea Sindicatelor din România.

Pentru prima dată în istoria românilor - țăranii au avut un Sindicat Național înregistrat juridic în dosarul civil nr. 32/ PJ /1993 la Grefa Judecătoriei Piteşti - Argeş. În 20 de ani comuna Căteasca s-a făcut cunoscută numai datorită PROPACTULUI în toată Europa, în SUA, Canada, Australia - dar mai ales în sute de comune din toate județele țării.

Deşi sărbătorim an de an la Biserica din Căteasca (aici aş vrea să-i aduc laude nemăsurate distinsului şi sufletistului preot Cornel Sîrbu) ziua de 9 mai ca zi a țăranului român - ca zi în care țăranul român este apărat juridic de un sindicat al lui - nu am găsit până acum înțelegerea cuvenită ca această zi să devină o zi cu semnificații deosebite şi pentru întreaga comună.

Sperăm ca începând cu 2015 - ziua PROPACTULUI să coincidă cu ziua comunei Căteasca.

Secvență de la Congresul PROPACT din 1994 ținut în Aula mare a Facultății de Drept din Bucureşti.

Mitingul PROPACT din Piața Aviatorilor București, iunie 1994.

Adunarea PROPACT, Căteasca, 1994. Au participat peste 700 de țărani din toate județele țării, Emil Constantinescu, Ana Blandiana, Petre Mihai Băcanu, Doina Cornea, deputați și senatori.

Constituirea filialei PROPACT - Răteşti, Argeş, 1995.

Miting PROPACT, 10 mai 1995.

Congresul European al Agricultorilor, Strasbourg, 1995.
În prim-plan, profesorul Dan Drăghici, preşedintele PROPACT.

Profesorul Dan Drăghici la recepția oferită participanților
la Congresul European al Agricultorilor, Strasbourg, 1995.

12 Februarie 1996

Calde mulţumiri pentru frumoasele urări de Anul Nou. Vă doresc mult succes în activitatea dvs., iar membrilor PROPACT prosperitate şi zile senine.

Mihai

Domnului Prof.Dan Drăghici

Mulțumirile adresate profesorului Dan Drăghici și membrilor PROPACT de Majestatea Sa regele Mihai I, 12 februarie 1996.

Acad. prof. dr. doc. Ionescu Vlad Siseşti, fiul lui Gh. Ionescu Siseşti - vicepreşedinte al PROPACT. A contribuit esențial la fundamentarea strategiei dezvoltării agriculturii din 1997-1998.

PROPACT la sesiunea CES de la Salonic - Grecia, 1997.

Sergiu Rizescu - deputat P.N.Ț.C.D., Ion Rațiu - deputat P.N.Ț.C.D. și Adrian Severin - deputat P.S.D. - la sediul PROPACT din Bucureşti, 1998.

O delegație din Bavaria - Germania condusă de dr. vet. Peter Popovici, preşedinte PROPACT - Bavaria, la sediul PROPACT din Bucureşti, 1998.

Preşedintele PROPACT, Dan Drăghici, şi regele Mihai I în sediul Prefecturii Judeţului Argeş, 1998. În prim-plan, între cei doi, preotul Dragomirescu, originar din Căteasca, dăruind Majestăţii Sale un portret deosebit.

Emil Constantinescu - preşedintele României prezent la Căteasca la sărbătoarea PROPACT - 9 mai 1998.

PROPACT însoțit de Emil Constantinescu - preşedintele României şi Ion Diaconescu - preşedintele Camerei Deputaților, 1999.

Sărbătorirea zilei țăranilor la Camera Deputaților Bucureşti, în prezența deputaților, senatorilor şi ministrului pădurilor, 1999.

O adunare a PROPACT la Căteasca - 1999 la care au participat președinții PROPACT din toate județele și președintele Comisiei de Agricultură din Camera Deputaților dr. vet. Sergiu Rizescu.

CAPITOLUL VII

ÎNVĂȚĂMÂNTUL

Știința de carte, cu secole în urmă, a fost legată de biserică, până pe la anul 1300, copiii învățând să scrie, să citească și să socotească de la preoți sau călugări din mănăstiri ori schituri. Preoții au învățat scrisul și cititul, precum și limba slavă bisericească la școlile din reședințele cnezilor și voievozilor. În zona noastră, astfel de reședințe, au existat la Curtea de Argeș și Câmpulung.

În secolele XIV-XVII, ca urmare a formării statului de sine stătător, au apărut noi forme de organizare administrativă și implicit posibilități de răspândire mai largă a experienței umane și a științei de carte. Rol important în organizarea societății l-a avut biserica, reprezentanții acesteia ocupând rangul al doilea în societate, după domnie, dar înaintea marilor boieri. În această perioadă limba oficială a statului, ca și a bisericii ortodoxe, a fost slavona, de aceea primele manuscrise de cult au fost scrise în această limbă în țara noastră.

Școlile au apărut pe lângă mănăstiri ca urmare firească a trebuințelor acestora. Tot pe lângă ele au apărut și tipografiile. Diecii sau pisariii proveneau din mănăstiri, iar alții se formau pe lângă curțile domnești, unde copierea și transcrierea poruncilor domnitorilor erau considerate activități de primă importanță. Într-un document emis în cancelaria domnitorului Antonie Vodă, la 28 martie 1670, este menționată școala de la Câmpulung, la care învățau copii de bogați și de săraci.

În secolul al XVIII-lea baza economică a Evului Mediu a suferit modificări structurale, iar relațiile de producție capitaliste încep să submineze pe cele feudale. Acum școlile de pe lângă mănăstiri, episcopii sau biserici își continuă activitatea, printre învățăcei aflându-se și copii de meșteșugari și negustori. În aceste școli se vorbea românește, dar scrisul avea la bază idiomul slavon.

Câteva documente din decembrie 1838 ne arată că școala din satul Șerbănești - Argeș funcționa în Casa Sfatului (viitoarea primărie). Însă clădirea luând foc, școala a fost mutată în casa candidatului de învățător, la porunca Ocârmuirii județului și Subocârmuirii Plasei Gălețești dată

aleşilor satului. „Noi şcoala am mutat-o şi s-au aşezat în casă la Ştefanu cadintatulu cu câţi tineri s-au aflat spre învăţătură”, raportează aleşii satului, la 31 decembrie 1838, subocârmuitorului[1].

Prin urmare, nu departe de satele actualei comune Căteasca existau două şcoli particulare, la Suseni şi Şerbăneşti, ambele din plasa Găleşeşti, unde învăţau copii, probabil, şi din alte sate, fără să se precizeze acest lucru.

Organizarea învăţământului de stat

Şcolile de care am amintit mai sus nu se supuneau unor reguli ale unui învăţământ organizat. Prin Regulamentul organic din anul 1831 învăţământul devine o problemă de stat, şcoala urmând să devină instituţie permanentă, în care limba de predare să fie cea naţională. Pentru aceasta a fost întocmită o lege specială, numită *Regulamentele învăţăturilor publice*, apărută în Ţara Românească în anul 1833, pe baza căreia urmau să se deschidă şcoli săteşti începând cu anul 1838[2].

Pentru punerea în aplicare a prevederilor legii, Departamentul Trebilor din Lăuntru (în continuare Departamentul) trimite circulară către toate ocârmuirile judeţelor, la 14 ianuarie 1838, prin care se transmiteau instrucţiuni cu privire la localităţile unde se puteu înfiinţa şcoli, cine urma să-i înveţe pe copii, în ce fel şi de către cine trebuia plătit dascălul, perioada desfăşurării anului şcolar. „În proectul al 2-lea pentru semenaruri, protopopi şi preoţi [...] să coprinde că în fiecare sat se va ţinea pe lângă preot şi un cântăreţ” care avea obligaţia să înveţe pe copiii satului „carte şi cântări”. Pentru munca desfăşurată cu şcolarii dascălul primea „osibit de două chile dă bucate pă fieşcare an şi câte lei 2 pă an dă fieşcare ienoriaş sătean”. Învăţătura copiilor urma să se desfăşoare „într-o încăpere potrivită cu numărul şcolarilor [...] şi sănătatea lor să nu se vateme”.

Şcoala urma să-şi desfăşoare activitatea „numai pe vreme de iarnă, adică de la 1-iu noembrie şi până la sfârşitul lui martie”, ca în lunile celelalte copiii să-şi ajute părinţii la lucrarea pământului. Se putea deschide şcoală numai în satele care aveau cel puţin 50 de familii, iar cele mici urmau să se unească între ele pentru a îndeplini numărul minim de familii, sau să se alipească la cele mari.

---

[1] ANSJA, fond Pretura Plasei Găleşeşti, dosar 244/1836, f. 71-75.

[2] *Istoria învăţământului în România. Compediu*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1971, passim.

Cântăreții, deşi ştiau să scrie şi să citească, nu aveau cunoştințele necesare pentru a îndeplini funcția de învățător. Aceşti candidați de învățători aveau nevoie de pregătire în acest sens, astfel că Eforia Şcoalelor a hotărât ca aceştia (cântăreți sau fii de preoți, care ştiau să scrie şi să citească) să facă pregătire la şcolile naționale din capitalele de județe, care din anul 1838 se vor numi şcoli normale. Şcoala Națională din Piteşti, deschisă în anul 1833, devenită Şcoala Normală, începând cu anul 1838, a pregătit candidații de învățători din județul Argeş, profesor fiind Nicolae Simonide.

Numărul candidaților era insuficient în raport cu numărul satelor, de aceea Vornicia cere Ocârmuirii Județului Argeş să găsească şi alți tineri, afară de țârcovnici şi fii de preoți. La 28 august 1838, ocârmuitorul județului Argeş răspunde că la „unile din satele cele mai mici nici țârcovnici se găseşte, nici alți tineri dăprinşi la învățătură ca să-i trimită a să aşăza la Şcoala Națională" din Piteşti.

La 14 iulie 1838, Ocârmuirea Județului Argeş informează Vornicia că sunt prezenți la pregătire 76 de candidați, între care 28 erau fii de preoți şi opt fii de diaconi. Trebuie precizat faptul că un impediment în pregătirea candidaților era lipsa unui loc de cazare în Piteşti. Cursurile de pregătire se desfăşurau în două etape: între 23 aprilie – 1 iulie şi 15 august – 26 octombrie, pe parcursul a doi-trei ani, în funcție de capacitatea fiecăruia, de cunoştințele dobândite.

La 24 iulie 1838, profesorul Nicolae Simonide face raport la ocârmuire în care arată că neavând unde locui candidații au umblat „din cârciumă în cârciumă şi din han în han", cheltuind sume importante, dar existând şi primejdia de a-şi strica „năravurile cele bune sau a-şi adăuga pe cele rele". Ca urmare Ocârmuirea Argeş solicită Vorniciei intervenție la Episcopia Argeşului pentru „a slobozi spre a lor şedere beciurile de supt încăperea aceştii şcoale şi încăperile de la metohul aceştii sfinte Episcopii din acest oraş"[3].

După perioada de pregătire din anul 1838, candidații s-au întors în satele lor cu obligația de a deschide şcolile, fapt ce s-a întâmplat după sărbătorile din iarna anilor 1838-1839, mai ales că la 10 noiembrie încă se aflau la pregătire. Niciun document nu precizează că s-ar fi deschis vreo şcoală în toamna anului 1838. Într-o situație întocmită la 9 martie 1839 se arată localitățile unde erau deschise şcolile, numele candidaților de

[3] DANIC, fond Vornicia din Lăuntru, dosar 5390 IA/1838, f. 61-65, 106-107. 215.

învățători şi numărul şcolarilor. În plasa Găleşeşti, de care aparțineau şi satele actualei comune Căteasca, erau deschise 11 şcoli, totalizând 157 de şcolari. Printre acestea s-au aflat şi şcolile din satele:

Cireşu, cu 12 şcolari, candidat fiind Ioniță Briceag;

Cacaleții de Sus (astăzi Siliştea), 10 şcolari, candidat Ivan Petre;

Cacaleții de Jos (astăzi Gruiu), 15 şcolari, Costandin Dumitru, candidat;

Popeşti, 18 şcolari, candidat Matei popa Trandafir (adică Matei fiul popii Trandafir)[4].

Această situație, care a fost înaintată la Vornicia din Lăuntru de către ocârmuire, fusese întocmită pe baza datelor trimise de către Subocârmuirea Plasei Găleşeşti, la 25 februarie 1839. Aici se face precizarea că cei patru candidați de învățători, de la şcolile Cireşu, Cacaleții de Sus, Cacaleții de Jos şi Popeşti, erau fii ai satelor respective. Prin urmare, la 25 februarie 1839, şcolile funcționau.

Celelalte sate din plasă care aveau şcoli erau: „Negraşi i Adunați Negraşi", „Bârlogu i Aleşi Teiu", Şerbăneşti, Găleşeşti, Suseni, Stănislăveşti şi Broşteni[5].

Aceşti candidații de învățători, după ce urmau cursurile pregătitoare la Şcoala Normală din Piteşti, erau supuşi unui examen în urma căruia primeau sau nu atestat de învățător. Nivelul cunoştințelor trebuia să fie acesta: să ştie să citeasca şi să scrie, să ştie catehismul legii creştineşti şi cântecele bisericeşti, să cunoască „lucrările aritmeticii", cartea pentru „căutarea vitelor de boală" şi alte învățături folositoare locuitorilor.

Candidații de învățători nu urmau cursurile regulat la Şcoala Normală din Piteşti, de aceea profesorul Nicolae Simonide informează Ocârmuirea județului, la 12 iunie 1839, că 56 de candidați au plecat „pe la casele lor şi nu s-au întors". Ocârmuirea a dat ordin subocârmuitorilor de plase să-i trimită la şcoală neîntârziat şi „să-i dojenească" (să-i pedepsească). Printre aceştia s-au aflat şi Ivan Petre de la Cacaleții de Sus, care se afla în „clasul al III-lea" şi Ioan Pârvu de la Cireşu, din „clasu al II-lea". În acelaşi timp le-a cerut subocârmuitorilor să ordone aleşilor satelor să nu mai permită „venirea candidaților în sate" decât atunci când „vor fi sloboziți" de către profesor.

4 DANIC, fond Vornicia, dosar 565 IB/1838, f. 103-105.

5 ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 48/1839, vol. I, f. 30.

Numărul de familii şi de şcolari al celor patru sate, în decembrie 1839, era următorul: Cireşu = 68 de familii şi 12 şcolari; Cacaleţii de Sus = 86 de familii şi 10 şcolari; Cacaleţii de Jos – 147 de familii şi 20 elevi; Popeşti = 72 de familii şi 10 elevi[6].

La data de 5 noiembrie 1845, din 179 de candidaţi la nivelul judeţului, obţinuseră atestatul de învăţător 101, ceilalţi rămânând să mai facă pregătirea în continuare.

Iată care era situaţia şcolilor şi a candidaţilor în anul 1845:

Cacaleţii de Jos – Marin Ionescu, intrat candidat la 1 aprilie 1839, de 24 de ani, născut în localitate, birnic, însurat, şcoala funcţiona; satul avea 114 familii de moşneni şi primise atestat de învăţător.

Cacaleţii de Sus - Toma Marinescu, intrat candidat la 12 iulie 1844, născut în localitate, 19 ani, birnic, însurat, şcoala funcţiona; satul format din 77 de familii de moşneni; nu primise atestat (avea doar un an de pregătire).

Cireşu – Ioan Popescu, intrat candidat la 15 mai 1845, de 18 ani, născut în localitate, birnic, însurat, şcoala este deschisă, se află pe proprietatea lui Al. Tigveanu; satul format din 58 de familii; fără atestat (începuse pregătirea de o jumătate de an).

Popeşti – Androne Popescu, intrat candidat la 15 august 1840, de 20 ani, născut în localitate, birnic, însurat, şcoala este deschisă; satul are 68 de familii de moşneni; fără atestat (abia începuse pregătirea).

Mai adăugăm că la şcoala din satul Răteşti, aflat pe proprietatea lui Al. Tigveanu, candidat era Marin Irimănescu, de 19 ani, născut în Cacaleţi, iar la şcoala din satul Stănislăveşti candidat era Petre Ionescu, de 16 ani, născut în Cireşu, proprietarul moşiei fiind tot Al. Tigveanu[7].

Buna funcţionare a şcolilor era împiedicată de diverşi factori, unul dintre aceştia fiind fluctuaţia candidaţilor de învăţători. La şcolile din satele de mai sus, din cei patru menţionaţi la 9 martie 1839, niciunul nu se mai afla la 5 noiembrie 1845. Fluctuaţia a continuat. În urma inspecţiilor făcute în luna decembrie 1845 în plasa Găleşeşti subrevizorul a constatat că învăţătura merge rău, fiindcă unii învăţători nu-şi „păzescu datoriile în niciun chip". Pe baza raportului subrevizorului plasei, profesorul Şcolii Normale din Piteşti, Toma Serghiescu, informează Eforia, la 28 februarie 1846, despre măsurile ce a luat împotriva învăţătorilor şi motivele ce l-au determinat: „numai şcoalele din satele Teiu, Popeşti şi Izvorul de Sus

[6] Idem, dosar 48/1839, vol. II, f. 450-451, 811.
[7] DANIC, fond MCIP, dosar 33/1845, f. 93-94; 165-169.

merg foarte prost întru înaintarea învățăturii din pricină că învățătorii acelor şcoale nu-şi păzesc datoriile în niciun chip, după toate măsurile luate şi dojăniile ce li s-au făcut”. De aceea a cerut subocârmuirii locale şi subrevizorului să-i trimită la Şcoala Normală „2-3 tineri din satele menționate” care să devină candidați de învățători.

Din satul Popeşti, în locul lui Androne Popescu, care părăsise şcoala de la sfârşitul lui ianuarie, a fost trimis tânărul Cârstea Stoica. La 22 martie 1846, eforia îi răspunde profesorului: „Primită este schimbarea ce ai chipzuit a face”, precizându-i că noul candidat va primi leafă începând cu 1 aprilie.

În ceea ce priveşte baza materială a şcolilor este edificator raportul profesorului, din 20 iulie 1846, înaintat Eforiei: „mai toate şcoalele comunale ale satelor acestui județ să află unele dărăpănate, altele în lipsă de mobilele trebuincioase şi în sfârşit au toate de trebuință de meremet”[8].

Potrivit legii, proprietarii satelor aveau obligația să asigure localul pentru şcoală, să-l doteze cu mobilier şi material didactic, iar apoi să construiască local special pentru şcoală. În acest sens Eforia Şcoalelor a întocmit un plan tip, compus din trei camere şi o prispă, pe care l-a trimis la ocârmuirile județelor. Se precizau şi materialele necesare construirii unei şcoli: 30.000 de bucăți de cărămidă, 10.000 oca de var, 13.000 de bucăți de şindrilă etc. Însă costul acestor materiale depăşea, de multe ori, puterea sătenilor, astfel că s-au construit diferite clădiri fără a ține cont de planul tip[9].

La 19 noiembrie 1842, la nivelul județului Argeş, erau construite 145 de şcoli, dintre care 24 în plasa Gălesestilor. Între satele unde se construiseră localuri de şcoală se aflau şi Cacaleții de Jos, Cacaleții de Sus, Cireşu şi Popeşti. Puține erau construite din cărămidă, celelalte fiind din „bârnă”, „grădele” ori „gard”[10].

O altă situație întocmită în decembrie 1843, ne dă informații despre localurile din județ, precizându-se că în afară de cele din plaiul Loviştii, unde erau localuri în bună stare, toate celelalte aveau lipsuri. Cele mai proaste se aflau în plasa Gălesestilor. Iată informațiile privitoare la localurile de şcoală din satele actualei comune Căteasca:

Popeşti. Are şcoală desăvârşită, dar având lipsuri „stă în nelucrare” (adică nu funcționează). Are „trebuință de tras tencuiala pă la

[8] Idem, dosar 1705/1845, f. 144, 145, 342.
[9] Idem, fond Vornicia, dosar 5390 IA/1838, f. 221-223.
[10] Idem, fond MCIP, dosar 2700/1841, f. 130-143.

unele locuri, osebit că şi cealalaltă <tencuială> nu e îndoeală a nu cădea, fiind dată pă vremea toamnei. „Are şi de lipsă: doă băngi, patru simicercuri, o sobă în odaea învățătorului, o tablă de litere şi opt geamuri cu gergevelile lor, însă la ferestrile ce s-au văzut astupate de la odăile învățătorului, un pat din aceste odăi, asemenea o uşă de la galerie este lipsă, pardoseala cam stricată în galerie, urmează a se drege, de la patru uşi lipsesc patru broaşte”.

Cacaleții de Jos. „ Lipsesc: opt geamuri cu gergevelile lor, unul fără gergevele; lipsă de la odăile învățătorului patru geamuri cu gergevelile lor; de la galerie trei fără gergevele; de la odaea învățătorului doăzeci de gergevele, tot de la această odae patru tinichele lipsesc de la tavanul sălii de afar; un simicerc şi unul se află rupt, doă capace de la o sală, doă scaune, tencuiala de la temelia şcoalii lipseşte, păreții şcoalii să află stricat, câte un petec de tencueală în partea în care au făcut galeria”.

Cireşul. „Are de lipsă: doăsprezece geamuri cu gergevelile lor de la odăile învățătorului şi de la o fereastră a galeriei, i o sobă în aceste odăi, doă paturi, idem o tinichea la tavanul galerii, tablă pentru litere, una pentru socoteală, un scaun al învățătorului, o catedră, lipsesc; sobă urmează a se face alta în odaea învățăturii, lipsesc şi trei simicercuri, pardoseala pă jos a galarii, pă trei locuri se află stricată lipeala păreților; acestea toate să află lipsă”.

Cacaleții de Sus. „Pardoseala jos a galarii lipseşte, opt geamuri cu gergevelile lor de la odăile învățătorului, patru idem tot la aceste odăi şi doă paturi, asemenea, patru geamuri cu gergevelile lor de la galarie, zece idem de la odaea învățăturii, tencueala fărâmată; doă simicercuri; urmează a să face o tablă pentru litere, o sobă în şcoală urmează a se mai meremetisi, fiind stricată”. Din cauza acestor lipsuri toate cele patru şcoli „stau în nelucrare”.

Aşadar, a doua cauză care împiedica buna desfăşurare a învățământului era lipsa unor localuri bine construite şi dotate cu mobilier suficient şi adecvat. Lipsa lemnelor de foc necesare încălzirii localurilor de şcoală era o ală cauză care împiedica desfăşurarea normală a lecțiilor în şcoli. La 5 noiembrie 1845, profesorul Şcolii Normale raporta Eforiei că învățătorii şi candidații „iarna, adeseori, pătimesc de frig din pricină că lăcuitorii satelor nu cară din vreme lemne de foc cu îndestulare, ci duc la şcoală câte o căruță, când şi când”[11].

[11] Idem, fond Vornicia din Lăuntru, dosar 5390 IIIB/1838, f. 334-354; fond MCIP, dosar 33/1845, f. 116.

Din cele expuse mai sus se observă că toate cele patru localuri de şcoală aveau importante lipsuri care influenţau negativ procesul de învăţământ. Un lucru pozitiv este că toate aceste localuri, potrivit recomandărilor Eforiei, erau prevăzute cu locuinţă pentru învăţător, însă unele dintre camerele învăţătorilor nu aveau pat, ori sobă, ori geamuri, ceea ce înseamnă că nu puteau locui în ele.

Profesorul Şcolii Normale din Piteşti, Nicoale Simonide, care avea în grijă pregătirea învăţătorilor din satele argeşene, dar şi activitatea pe care o desfăşurau aceştia la şcoli, era ajutat de subrevizori. Aceştia, uneori, nu-şi îndeplineau obligaţiile, fapt ce-l determină pe profesor să ceară Eforiei Şcoalelor schimbarea lor. La 4 ianuarie 1845 cere înlocuirea lui Matei Pieleanu din plasa Piteştilor cu Gheorghe Serjescu, Pătru Blidaru din plasa Topologului, cu Ioan Rădulescu şi Ştefan Grama din plasa Găleşeştilor cu Hristache Gheorghescu, fiindcă „sânt cei mai proşti şi nedestoinici a-şi îndeplini şi slujba de subrevizori".

La 24 aprilie 1845 cere din nou schimbarea a doi subrevizori pentru „nedestoinicia lor": Pătru Blidaru de la plasa Topologului cu Andrei Seimeanu din satul Şuici şi Ştefan Grama de la plasa Găleşeştilor cu Marin Ionescu din satul Grui. Era obligatoriu ca subrevizorul să locuiască şi să predea la una dintre şcolile respectivei plase şi să aibă înlocuitor pentru zilele când făcea inspecţie. Subrevizorul Marin Ionescu din satul Grui avea ca ajutor pe Fratea Lăpădatu, de 19 ani, născut în Cacaleţii de Jos, rumân, fiu de birnic, neînsurat şi primea de la subrevizor 60 de lei „pă iarnă".

Profesorul Şcolii Normale raportează Eforiei, la 28 ianuarie 1845, că a fost informat că „vreo câţiva din candidaţi n-au deschis şcoalile întru această iarnă până acum din pricina chiar a lor, iar nu a sătenilor" şi întreabă cum să-i pedepsească. La 23 februarie 1845, Eforia îi răspunde: „să-i pedepseşti cu bătae, aducându-i în oraş. Apoi, după această dojană, să porunceşti atât subrevizorului, cât şi aleşilor satelot ca să aibă cea mai straşnică priveghere asupră-le şi la cea mai mică abatere a lor [...] iarăşi să-i dojeneşti cu bătae până ce să vor aduce acei îndărătnici pă cale bună şi îşi vor îndeplini datoriile"[12].

În anul 1846 situaţia şcolilor era aceeaşi: în satul Cireşu, format din 58 de familii, învăţător era Ioan Popescu; în satul Cacaleţii de Sus, alcătuit din 76 de familii, învăţător era Toma Ionescu; satul Popeşti,

[12] Idem, fond MCIP, dosar 1705/1845, f. 1, 11, 37, 356.

compus din 56 de familii, avea ca învățător pe Cârstea Stoica, iar Cacaleții de Jos, format din 144 de familii, avea ca învățător pe Marin Ionescu, care ocupa şi funcția de subrevizor al plasei Găleşeşti[13].

În urma înfrângerii Revoluției de la 1848 şcolile săteşti au fost închise. La 16 mai 1851, mitropolitul Nifon a făcut intervenție la domnie luând inițiativa redeschiderii acestora. „Şcoalele du prin sate sânt de neapărată trebuință pentru învățătura copiilor sătenilor, ca să cunoască datoriile creştinătății, cinstea şi frica de Dumnezeu, respectul pentru născătorii lor, către mai marii ş-asemenea lor şi supunere către stăpânire". Mitropolitul propunea să se repare localurile, fiindcă începuse să se degradeze, şi să se deschidă şcoli acolo „unde să vor afla preoți mai cu bună cunoştință, să fie ei însărcinați cu învățătura copiilor". Pentru activitatea depusă propunea ca să fie răsplătiți „cu vreo leafă hotărâtă, măcar de nu din altă parte, ci cel puțin din partea proprietarilor sau a lăcuitorilor".

Din rezoluția domnitorului se desprinde neîncrederea în rezultatul inițiativei mitropolitului: „Dea Domnul să vedem pă preoți aduşi în acea stare de a putea fi şi profesori pă la şcoale".

La 31 mai 1851, Departamentul Credinței face raport la domnitor în care arată că nu este de acord cu propunerea mitropolitului, deoarece prin lege țârcovnicii fuseseră însărcinați cu învățătura copiilor, fiind şi pregătiți în acest sens la şcolile normale județene[14].

Demersuri pentru redeschiderea şcolilor a făcut Eforia Şcoalelor la începutul anului 1855. La 28 februarie 1855, Vistieria țării răspunde Eforiei: „În asemănare cu cele propuse de onor Eforie, prin adresa cu nr. 161, în urmarea celor ce Măria Sa Înălțatul Nostru Domn au binevoitu a permita ca să se deschiză şcoalele centrale sătene prin fiecare județ, pe unde dorința se va arăta şi trebuința va cere, Vistieria are onoare a însoți de aceasta liste pentru fiecare județu de numele satelor şi târgurilor ce au locuitori în număr de una sută familii sau mai multe".

Şcolile s-au redeschis în urma Ofisului nr 12 din 11 ianuarie 1857, semnat de caimacanul Alexandru Ghica[15].

---

[13] Idem, fond Vornicia din Lăuntru, dosar 171/1846, f. 14.

[14] G. D. Iscru, *O încercare de redeschidere a şcolilor săteşti în Țara Românească în anii 1851-1853*, apărut în B.O.R., an LXXXVIII, nr. 7-8, iulie-august, 1970.

[15] Spiridon Cristocea, ş.a., *Şcoala din Dobreşti, județul Argeş, 165 de ani (1879-2004)*, Editura Tiparg, Piteşti, 2004, p. 40.

La 25 ianuarie 1857, Eforia publică noile condiții necesare pentru redeschiderea şcolilor. În ceea ce priveşte pe învățători, aceştia trebuiau „a şti să citească şi să scrie"; să ştie „catehismul şi cele patru lucrări din aritmetică", iar pe viitor era necesar: „a-şi înmulți cunoştințele, urmând la şcoalele centrale din județe lunile de vară" pentru a cunoaşte „istoria sfântă", din geografie „diviziile globului", geografia Europei şi a Țării Româneşti, „oarecari cunoştințe istorice", din aritmetică să cunoască „numerele complete, sistema măsurilor şi greutăților din țară", din geometrie „măsurătoarea stânjenilor şi a pogoanelor"; mai trebuia să aibă cunoştințe despre plugărie.

Viitorii învățători erau anunțați că vor fi „scutiți de orice dare către stat", iar retribuția urmau s-o primească de la Eforia Şcoalelor, în sumă de 300 de lei pe an. Doritori nu prea s-au găsit, considerându-se obligațiile prea mari, iar răsplata mică. De aceea s-a propus dublarea retribuției, plus pogoanele ce le vor primi de la proprietar, două chile de bucate de la magazia de rezervă a satului, din partea fiecărei familii.

Eforia a făcut unele concesii cu privire la pregătirea învățătorilor, retribuirea s-a dublat la 600 de lei pe an, plus cele două chile de produse de la magazia de rezervă. Urmarea a fost că numărul doritorilor a sporit.

Candidații de învățător făceau pregătire vara la Şcoala Normală din Piteşti, urmând să atingă nivelul clasei a III-a primare urbane. După fiecare clasă, din cele trei, candidații erau examinați, iar cursurile pregătitoare au fost obligatorii în perioada 1857-1862[16].

Prezidentul „Comitetului de Inspecții al Şcoalelor din Districtul Argeş", Teodor Brătianu, informează Eforia Şcoalelor, la 17 mai 1858, că mai mulți învățători au reclamat că nu au primit leafa pe lunile ianuarie, februarie şi martie, din care motiv nu pot veni la Piteşti „pentru studiu şi examinare".

După demersurile făcute de Eforia Şcoalelor, în anul 1857, au început să se redeschidă şcolile. Şcoala din „Popeşti-Căteşti" a fost redeschisă de învățătorul Dimitrie Marin, încadrat provizoriu, prin examen, primind leafă câte 50 de lei lunar, începând cu luna ianuarie 1858. Dimitrie Marin avea să fie străbunicul învățătorului Gheorghe Drăghici, după afirmația prof. Dan Drăghici din Căteasca. În acelaşi fel s-a deschis şi şcoala din satul Cacaleții de Jos, învățător fiind Gheorghe Vărgatul, aflându-se în statele de plată începând cu aprilie 1858.

[16] Nichita Adăniloaie, *Istoria învățământului primar (1859-1918),* Bucureşti, Editura Cris Book Universal, 1998, p. 10.

La şcoala satelor Cacaleţii de Sus şi Cireşul a fost încadrat Marin Ivaşcu, apărând în statele de plată începând cu luna iulie a anului 1858[17].

În anul 1861 la „Şcoala Popeşti-Căteşti" era învăţător tot Dimitrie Marin, însă la Cacaleţii de Jos îl găsim pe Şerban Stan. Tot în acest an, apare ca redeschisă, o a treia şcoală, pentru satele Cacaleţii de Sus şi Cireşu, învăţător fiind Marin Ionescu. Prin urmare, cele două sate nu mai au şcoală separat, ca înainte de 1848, ci una comună, localul fiind amplasat în Cacaleţii de Sus[18].

Situaţia şcolară a elevilor în anul şcolar 1862-1863, pe şcoli, a fost următoarea, la 22 aprilie 1863[19]:

Şcoala	**Despărţirea I**		**Despărţirea a II-a**		**Despărţirea a III-a**		**Total**	
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**
Popeşti şi Căteşti	22		4	-	2		28	-
Cacaleţii de Jos	39	-	6	-	1	-	46	-
Cacaleţii de Sus	27	-	8	-	5	-	40	-

Din cauza greutăţilor arătate mai sus, învăţământul rural progresa greu, iar numărul neştiutorilor de carte continua să fie mare. Se simţea nevoia unor reglementări noi care să ajute şcoala în domeniul organizării şi îndrumării. Astfel, printre legile înnoitoare din timpul lui Al. I. Cuza se numără şi Legea instrucţiunii publice, promulgată la 25 noiembrie 1864, care statua principiul obligativităţii şi gratuităţii învăţământului primar pentru toţi copiii de ambele sexe, cu vârsta de 8-12 ani.

Domnitorul spera ca „nu mai târziu decât într-un an, pe toată suprafaţa României nu va mai exista un singur oraş, orăşel sau sat care să nu aibă şcoala sa, care să nu poată îndestula tânăra generaţie cu pâinea intelectuală". Dorinţele şi speranţele lui Cuza au fost mari, însă realitatea va arăta şi aspecte negative: obligativitatea nu se va realiza, mai ales la fete, fluctuaţia învăţătorilor va continua, baza materială a multor şcoli va lăsa de dorit. Prin această lege, învăţătorii erau plătiţi de către stat, care ajuta cu rechizite şcolare pe elevii săraci, iar comunele aveau obligaţia să asigure: localul, mobilierul şi lemnele de încălzit.

---

[17] DANIC, fond MCIP, dosar 159/1858, f. 26; dosar 71 /1861, f. 58-61.
[18] DANIC, fond MCIP, dosar 7/1861, f. 58.
[19] Idem, dosar 6/1863, f. 45.

Şcoala Primară Mixtă din Căteasca - Popeşti, 1864-1918

În anul 1865 revizorul şcolar al judeţului a întocmit listă la „toate comunele şi cătunele" cu populaţia fiecăruia şi numărul de copii „buni pentru învăţătură". Comuna „Căteşti - Popeşti" avea 119 familii şi 26 de copii care învăţau la şcoala comunală, aflată în satul Popeşti.

Instrucţiunile prevedeau ca „în fiecare comună oficială să fie numai uă schola cu învăţătorulu ei", de aceea la 6 octombrie 1865 revizorul şcolar, V. I. Ursescu, a organizat examinarea învăţătorilor, comisia fiind alcătuită din: revizor - preşedinte, medicul judeţului - D. Capitamonici şi institutorul superior - Al. Theodosiade, membri. La 3 noiembrie 1865 revizorul raportează ministerului despre rezultatul examenului: mai întâi au fost examinaţi învăţătorii care în anii trecuţi n-au arătat pregătirea necesară, apoi cei nou intraţi în învăţământ. După examinare au fost admişi 72 dintre învăţătorii cei vechi şi 20 dintre cei noi „care au doveditu că cunosc toate învăţăturile claseloru primarie", obţinând note între 6 şi 10.

Lista cu cei admişi a fost înaintată la minister, printre ei aflându-se şi Dimitrie Marinu de la Căteşti - Popeşti, care obţinuse nota $6^{3/4}$, aflându-se printre cei vechi. Acesta intrase în învăţământ la 15 decembrie 1857, cu decretul 2623, şi era plătit lunar cu 50 de lei.

Cei 92 de învăţători admişi au depus jurământ, la 24 octombrie 1865, în cancelaria Şcolii Primare de Băieţi din Piteşti.

„Jurământ. Juru în numele prea Sfintei Treimi să slujesc la slujba ce mi s-a încredinţatu cu râvnă, cu credinţă şi cu dreptate fără de a mă abate din datoriele prescrise, precum şi de a păzi pravilele şi de a respecta instituţiile patriei melle. Assemenea juru credinţă Mării Salle Domnitorului"[20].

Fostul institutor superior, Al. Theodosiade, devenit revizor şcolar al judeţului, la 27 august 1872, face raport la minister în legătură cu abaterile unor învăţători de la art. 390 al Legii Instrucţiei Publice. Arată că deşi le-a făcut observaţii, i-a admonestat, le-a oprit salariul pe trimestre întregi ei s-au ocupat de interesele lor „abandonând şcolile închise"; au absentat şi de la conferinţele ţinute, „atât de utile pentru dânşii, din care causă au şi rămassu multu mai în urmă în privinţa desvoltărei cunoştinţelor de carte ce trebuie să aibă un învăţătoru". Aceştia acum

[20] DANIC, fond M.C.I.P. dosare 7/1865, f. 153-154, 174; 875/1865, f. 22-23.

„ştiu mai puţină carte decât atunci când au fost numiţi". De aceea cere îndepărtarea lor din învăţământ, începând cu 1 iulie 1872. Printre aceştia s-a aflat şi Dimitrie Marin, care a „demisionat"[21]. Pe locul rămas vacant a fost „permutat de la cătunul Vâlsăneşti, plasa Argeşu", învăţătorul Florea Mihalache[22].

Revizorul şcolar al districtelor Argeş şi Vâlcea, D. Micescu, face raport la minister, la 28 octombrie 1877, arătând că învăţătorul Florea Mihalache a demisionat, motivând că doreşte să continue studiile. În locul acestuia propune pe Ion Bădulescu, fost învăţător la comuna Negraşi până la 1 martie 1877 „când cu reducţiunea făcută şcoalelor rurale din acestu judeţu, şcoala acestei comune s-a suprimatu"; acesta absolvise patru clase primare în Piteşti. Ministerul nu a fost de acord, comunicând că postul va rămâne vacant până se va găsi „un postulantu cu studii mai superioare"[23].

Din aprilie 1886 îl găsim învăţător pe D. Popescu, căruia ministerul, la 7 octombrie 1887, îi recunoaşte titlul provizoriu[24]. Însă rezultatele activităţii lui erau departe de a fi mulţumitoare. Al. Venescu, revizorul şcolar, la 5 mai 1887, face raport la minister, în urma inspecţiei făcute la şcoala din Popeşti, arătând că a găsit-o „în starea cea mai rea în privinţa instrucţiunei copiilor, deşi aproape de finele anului şcolaru". Învăţătorul D. Popescu este „redusu cu totulu în cunoştinţe, neştiindu chiar scădea două fracţiuni zecimale şi distinge părţile cuvântului". De aceea a cerut îndepărtarea lui din învăţământ, propunând în locul lui pe Constantin Popovici, absolvent a patru clase gimnaziale.

Ministerul nu ia măsuri împotriva învăţătorului, care continuă să slujească la şcoală, dar la 12 mai 1888 cere revizorului alte amănunte, înainte de a-l destitui, şi dacă a primit pedepse până la acea dată. Întreabă dacă n-ar fi mai bine să fie mutat la o şcoală plătită numai de comună. Această poziţie a ministerului s-a datorat, probabil, faptului că la 7 octombrie 1887 îi recunoscuse titlul de învăţător provizoriu (treptele în învăţământ erau: suplinitor, provizoriu, definitiv)[25].

Documentele ulterioare lămuresc motivul raportului pe care l-a făcut revizorul şcolar, dar şi amânarea deciziei pe care trebuia s-o ia ministerul. Un nou raport al revizorului către ministru, din 12 mai 1892,

---

[21] Idem, dosare 14/1872, f. 150-151; 554/1872, f. 12.
[22] Idem, dosar 94/1875, f. 34.
[23] Idem, dosar 13/1877, f. 43.
[24] Idem, dosar 289/1887, f. 75.
[25] Idem, dosar 43/1887, f. 114.

arată că D. Popescu locuieşte într-o comună din județul Muşcel, la 20 km, unde este preot, din care cauză „îşi neglijează datoriile”, iar pe deasupra „este şi incapabil, neobținând progres”. Cere să i se pună în vedere să se mute în comuna Căteasca - Popeşti, astfel şcoala să nu mai fie în suferință. Ministerul i-a pus în vedere, însă preotul - învățător nu s-a supus, de aceea i-a cerut revizorului să-l suspende de la 1 iulie la 15 septembrie 1892, iar la începutul noului an şcolar 1892-1893 dacă nu se va muta în comună, va fi înlăturat[26].

Preotul n-a renunțat la parohie, astfel că în locul său începând cu 1 februarie 1893 a venit învățător Ion Macedonescu (Machedonescu), de fel din comuna Rucăr, județul Muşcel. Dar şi acesta, la 22 septembrie 1893, face la minister cerere să fie mutat la Rucăr. La 16 noiembrie revizorul şcolar informează ministerul că Ion Machedonescu are certificat medical, pe o perioadă de opt luni, începând cu 1 decembrie şi va fi suplinit de domnişoara Maria Simionescu, absolventă a şcolii Secundare din Brăila. Situația creată a fost aprobată de minister[27].

Învățătorul Ştefan Minculescu, de fel din Brătieni - Galeş, a funcționat la şcoala din Muşăteşti-Argeş, iar la mijlocul anului 1894 a fost transferat la şcoala din Căteşti - Popeşti, deoarece şcoala din Muşăteşti nu avea fonduri să plătească jumătate din salariul celui de al II-lea post de învățător.

Fiind departe de părinți roagă ministerul să fie mutat la Muşăteşti sau la Corbi, județul Muşcel. Rezoluția ministerului este negativă: „La dosar, căci locul al II-lea se dă învățătoarelor”. Deci, a rămas în continuare la şcoala din Căteasca - Popeşti, până în 1897 când este mutat la această şcoală Marin Marinescu de la Şcoala Cacaleți - Cireşu, dar care se afla în concediu nelimitat.

La 21 august 1901 revizorul şcolar înaintează ministerului cererea preotului Marin Petculescu de la Şcoala Gliganu pentru a fi detaşat la şcoala din Căteasca - Popeşti, începând cu 1 septembrie 1901, fiindcă titularul Marin Marinescu, cu ordinul ministerului nr. 3850 din 1 aprilie 1897 „a fost pus în concediu nelimitat”. Revizorul şcolar, în raportul său, susține cererea şi propune ca suplinitorul Ilie C. Popescu de la şcoala din Căteasca - Popeşti, numit pe 7 noiembrie 1900, să fie lăsat liber”, fiindcă nu şi-a făcut datoria: „din 10 elevi prezenți la examenul de absolvire, niciunul n-a fost în stare să promoveze”. Înaintea lui Ilie C. Popescu

[26] Idem, dosar 24/1892, f. 106.
[27] Idem, dosar 29/1893, f. 301, 342.

suplinise pe cel aflat în „concediu nelimitat” Marin E. Ionescu[28]. Cererea lui Marin Petculescu a fost aprobată de minister, fiind detaşat de la şcoala din Gliganu la şcoala din Căteasca - Popeşti, însă revizorul şcolar informează ministerul că Marin Petculescu se hirotonisise preot la 18 martie 1901[29].

Începând cu anul şcolar 1903-1904 învăţătorul Marin Marinescu este suplinit de Euftimia I. Lupescu, în septembrie şi octombrie 1907 de D. Vişanu, din noiembrie 1907 de M. I. Angelescu, iar din martie 1911 de M. D. Popescu.

Despre procesul instructiv - educativ şi baza materială a şcolii informaţiile lipsesc. Dar fluctuaţia accentuată a învăţătorilor timp de aproape trei decenii, aşa cum s-a arătat mai sus, cu siguranţă a fost o piedică în obţinerea unor rezultate pozitive.

Dintr-un raport al plasei Dâmbovnic, înaintat Prefecturii Argeş, aflăm că în intervalul 1 octombrie 1914 şi 1 octombrie 1915 nu se realizase în judeţ nicio construcţie nouă, iar localul de şcoală din Căteasca - Popeşti se afla în curs de reparaţie. Raportul mai precizează că localul de şcoală avea o singură sală de clasă, în comună erau 191 de copii de vârstă şcoalară, iar la finele anului şcolar 1914-1915 absolviseră şcoala opt elevi[30]. Dintr-un document al prefecturii aflăm că la data de 27 ianuarie 1918 nicio şcoală din comunele Căteasca - Popeşti şi Gruiu nu se afla în activitate, fiind închise[31].

Perioada 1918-1948

A. Baza materială

Prin Decretul-lege 3138/1919 s-a hotărât înfiinţarea în fiecare comună a câte unui comitet şcolar care să se ocupe de construirea şi repararea localurilor de şcoală, dotarea cu mobilier, aprovizionarea cu lemne pentru încălzit etc. Acestea îşi constituiau bugete de venituri şi cheltuieli, pe care le supuneau aprobării comitetului şcolar judeţean. Deci, administrau averea mobilă şi imobilă a şcolilor, inclusiv loturile şcolare ce le-au primit prin împroprietărire[32].

---

[28] Idem , dosar 1/1900, f. 100.
[29] Idem, dosar 1/1902, f. 35.
[30] ANSJA, fond Prefectura Judeţului Argeş, dosar 4/1915, f. 100, 239.
[31] Idem, dosar 57/1918, f. 63.
[32] Idem, dosar 9/1921, f. 60.

Comitetul şcolar al comunei Căteasca a fost ales în ziua de 26 septembrie 1920, când au fost convocați 181 de bărbați cu drept de vot. Astfel, au fost aleşi patru membri, care au întrunit câte 66 de voturi, fiecare, toți plugari: Constantin Bădescu, Tudose C. Grigore, Gheorghe P. Dima şi Ion C. Voiculescu. Funcția de preşedinte revenea de drept primarului comunei, acesta fiind Ion C. Voiculescu, iar cea de secretar revenea de drept directorului şcolii, adică Gheorghe Vintilescu. Printre membrii comitetului se afla şi preotul paroh M. Vintilescu.

Bugetul pe care şi l-a constituit pentru anul şcolar 1920-1921, la capitolul venituri, prevedea: 286, 70 de lei excedent bugetar, 293, 65 de lei de la comună, reprezentând 14% din contribuția locuitorilor, 257,50 de lei reprezentând 1/3 din fondul cârciumilor. La aceste venituri ordinare s-au mai adăugat cele extraordinare: 600 de lei din partea statului, 150 de lei de la amenzi şcolare, 4,25 lei amenzi asupra învățătorilor pentru absențe nemotivate, 500 de lei din venitul serbărilor şi 600 de lei venituri întâmplătoare. La capitolul cheltuieli s-au prevăzut următoarele: 300 de lei pentru chiria localului de şcoală, 300 de lei curățenia localului, 350 de lei combustibil, 350 de lei plata servitorului, 100 de lei cheltuieli de cancelarie, 250 de lei imprimate, 515 lei mobilier, 100 de lei perceptorului care încasează amenzile şcolare, 50 de lei contribuție anuală la Comitetul Şcolar al Județului Argeş[33].

În timpul Primului Război Mondial clădirea şcolii, aflată în satul Popeşti, a suferit mari stricăciuni din cauza trupelor germane de ocupație. La 8 decembrie 1918 Primăria Comunei Căteasca trimite adresă dirigintelui (directorului) şcolii, făcându-i cunoscut următoarele: „Localul şcoalei fiind aranjat, vă rugăm a vă prezenta la cursuri, având a face şi constatarea localului de şcoală ars de trupele germane, pe care o cere Ministerul, cu ordinul nr. 44284, aflat aici".

Pe 10 decembrie, dirigintele a încheiat proces-verbal în care se menționează că localul a fost distrus de incendiu, împreună cu tot mobilierul şi aparatele didactice". Se mai consemnează că incendiul a „provenit de la trupele germane când au înaintat cu frontul în noiembrie 1916 şi azi este cărămida arsă şi crăpată până la temelie". Şi Revizoratul Şcolar al județului, la 6 martie 1919, a fost informat că localul a fost distrus complet, împreună cu „mobilierul şi aparatele didactice cu care era înzestrat". Localul de şcoală nemaiputând fi folosit, comuna a închiriat o

[33] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 93/1920, f. 1-4.

cameră de la Rada Gh. Ion, cu 300 de lei pe an, dar care nu era corespunzătoare. Dirigintele şcolii, la 20 noiembrie 1919, cere aprobare la Revizoratul Şcolar judeţean ca lecţiile să se facă pe jumătăţi de zile „până vom face rost de mobilier şi vom drege soba".

Casa închiriată fiind improprie învăţământului, revizorul şcolar, la 10 martie 1920, îi trimite dirigintelui o adresă în care îşi arată nemulţumirea. „Este ruşine ca un local de şcoală să aibă pe jos pământ, ca ultima cocioabă. Veţi face apel la comitetul şcolar, la proprietar, la comună, la caritatea publică spre a găsi banii necesari pentru podirea localului". La 17 martie, învăţătorul Ion Rădulescu răspunde că „pardoseala localului este imposibil să se facă din cauză că proprietăreasa este săracă şi nu-i dă mâna s-o pardosească cu scândură", iar „dumneavoastră ştiţi bine că localul nu este propriu al şcolii şi e local cu chirie", de aceea Comitetul Şcolar comunal „nu voieşte să pardosească localuri străine". Aceasta fiind situaţia, la 28 noiembrie 1920, Comitetul Şcolar comunal a hotărât mutarea şcolii într-o cameră a primăriei[34].

Noul director al şcolii, preotul Gh. Vintilescu, la 16 septembrie 1920, informează pe revizorul şcolar că este nevoie de local nou, întrucât cel vechi este „surpat".

Comisia de constatare şi evaluare a pagubelor de război stabilise că localul de şcoală suferise pagube în valoare de 36.000 lei, împreună cu mobilierul şi biblioteca. Acest local avea o sală de clasă şi cancelarie şi avea nevoie de reparaţii importante. Dirigintele şcolii informează pe revizorul şcolar că odată cu repararea localului este necesar să se mai adauge a doua sală de clasă pentru postul II. „Comitetul şcolar crede că prin subscripţii, cari au început, se pot strânge între 20.000-25.000 lei".

Primarul Ion Voiculescu, preşedintele Comitetului Şcolar comunal, şi directorul şcolii, Aurel Mateiu, secretarul comitetului, au luat iniţiativa reparării localului şi extinderea lui cu încă o sală de clasă. La 18 mai 1921 Comitetul Şcolar al judeţului trimite Serviciului Tehnic al judeţului raportul primăriei pentru „reparaţiunea vechiului local de şcoală, precum şi construcţiunea din nou a unei săli de clasă pentru postul al doilea", cerând să se întocmească devizul necesar.

La 27 iunie 1921, revizorul şcolar face cunoscut Prefecturii Argeş că Ministrul Instrucţiunii – Casa Şcoalelor a hotărât să înceapă reparaţia unor şcoli sau construirea altora noi, deoarece unele şcoli funcţionează în

[34] ANSJA, fond Şcoala Căteasca, dosar 2/1/1918, f. 5, 7, 9, 41, 48; 6/3/1921 f. 21.

localuri închiriate (cum e cazul celor din Căteasca şi Siliştea), altele în localuri vechi şi ruinate, care nu mai pot fin reparate (exemplu cea din Cireşu), ori sunt neîncăpătoare în raport cu numărul învățătorilor şi elevilor, fiind nevoite să închirieze case particulare (cum este cazul celei din satul Cacaleți)[35].

Primăria Căteasca a hotărât, la 27 ianuarie 1922, să ridice suma de 2263, 01 lei, consemnată la depuneri, pentru a începe construirea noului local. De asemenea s-au făcut intervenții pentru a primi lemnăria necesară de la Ocolul Silvic din Leordeni, județul Muşcel, de care aparținea comuna[36].

În anul 1922 s-au aprobat împrumuturi pentru construirea de noi şcoli, comuna Căteasca primind de la minister, prin intermediul Comitetului Şcolar județean, 10.000 de lei, iar de la prefectură a primit 15.000 de lei. La 21 septembrie 1924, comuna a luat un împrumut de 15.000 de lei de la Asociația Comunelor Rurale din județul Argeş, iar la 20 octombrie 1924 un împrumut de 10.000 de lei de la Casa Şcoalelor, pe termen de cinci ani[37].

Primăria Comunei Căteasca, încă de la 8 decembrie 1922, trimisese la prefectură un „proces-verbal relativ la constituirea unui comitet de execuție pentru construirea localului şcoalei" şi o listă cu toți capii de familie care urmau a contribui la executarea lucrărilor.[38]

La 23 martie 1925, administratorul plasei Dâmbovnic trimite raport la prefectură cu privire la stadiul lucrărilor la unele localuri de şcoală. Despre şcoala din Căteasca menționează că este „tencuită, tăvănită, pardosită. Uşile şi ferestrele lucrate, urmează numai a se aşeza în ziduri şi pune geamuri".[39]

Comitetul Şcolar comunal, la 12 aprilie 1925, a încheiat proces-verbal cu ocazia donațiilor în bani, făcute de unele persoane din comună, fiecare donând sume peste 50 de lei, care au fost declarate membri de onoare ai comitetului : I. C. Voiculescu (primar), D. Rădulescu (notar), M. Vintilescu (preot), C. Dinescu, Din Zamfirescu, G. C. Voiculescu, R.

---

[35] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 96/1921, f. 25, 41.
[36] Idem, dosar 51/1922, f. 63, 103.
[37] Idem, dosar 52/1922, f. 3; 76/1924, f. 162; 127/1924, f. 3.
[38] Idem, dosar 53/1922, f. 51.
[39] Idem, dosar 51/1925, f. 17-18.

Rădulescu, Gh. P. Dina, C. Bădescu, T. Grigorescu, Aurel Mateiu (directorul şcolii)[40].

La 4 septembrie 1925, localul era terminat după cum menționează o „placă comemorativă de marmură fixată în perete”, al cărui text, asemănător pisaniilor bisericeşti, are următorul text: „Construitu-s-a acest locaş de cultură cu fonduri băneşti de la comună, de la minister, de la județ şi de la locuitorii care au pus gratuit la dispoziție munca lor în anul 1924, în zilele domniei M. S. Regelui Ferdinand I, prin stăruința şi hărnicia Dlui Ion C. Voiculescu, Preşedintele Comisiei Interimare şi al Comitetului Şcolar, Prim-Ministru al țării fiind Dlu Ioan I. C. Brătianu, Ministru al Instrucțiunii Dlu Dr. C. Angelescu, de la care a pornit imboldul construcțiilor şcolare, Prefect al județului Dlu Honoriu Bănescu, care a ajutat în mod larg, şi administrator al plăşii Dlu Andrei Nițulescu, Revizor Şcolar Dlu Ghica Popescu şi Notar al comunei Dlu D. Rădulescu, Învățători A. Matei şi I Rădulescu, preot M. Vintilescu şi Revizor al circumscripției Dlu M. Prichindel”[41].

Tot primarul şi directorul şcolii au avut inițiativa ridicării unui monument în amintirea eroilor din comuna Căteasca, morți în anii 1916-1919. La 7 februarie aceştia (preşedinte şi secretar ai Comitetului Şcolar comunal) au încheitat proces-verbal cu ocazia constituirii unui comitet de inițiativă.

Comitetul care s-a ocupat de realizarea ambelor obiective (şcoală şi monument) a avut următoarea componență: primarul Ion Voiculescu, preşedinte, directorul şcolii Aurel Mateiu, secretar, preot M. Vintilescu, Constantin Bădescu, Gheorghe preot Dina, Petre Alexandrescu, notarul Dumitru Rădulescu, membri.

Inaugurarea localului de şcoală şi a monumentului eroilor s-a făcut la 13 mai 1926, în prezența pretorului plasei Dâmbovnic. Preoții au făcut o slujbă religioasă, apoi au vorbit asistenței directorul şcolii, avocatul Marin Popescu, fost primar al oraşului Piteşti, şi preotul I. Angelescu din comuna Cireşu. După masă a urmat o frumoasă serbare şcolară, susținută de elevii şcolii locale, constând din: „coruri naționale, recitări patriotice şi mişcătoarea dramă istorică «Nici pe aici nu se trece». La final au urmat jocuri naționale”[42].

---

[40] Idem, dosar 127/1924, f. 6, 10.
[41] Idem, dosar 51/1925, f. 31-32.
[42] ANSJA, fond Şcoala Căteasca, dosar 1/1916, f. 1-15.

Localul de şcoală nu fusese terminat şi nici dotat cu cele necesare, astfel că, la 26 iunie 1926, Comitetul Şcolar comunal a hotărât să facă următoarele cheltuieli: 30.000 de lei pentru terminarea localului, 6.500 de lei pentru mobilier şi material didactic, 500 de lei pentru înzestrarea bibliotecii şcolare[43].

La 24 februarie 1929, Comitetul Şcolar comunal a încheiat proces-verbal cu prilejul primirii unei donații din partea directorului Aurel Mateiu, constând din „13 tablouri încadrate în rămi şi geamuri" şi anume: „9 tablouri lucrate de Dsa, reprezentând un portret, 2 peisagii alese şi 6 maxime morale, filozofice şi igienice; toate s-au trecut în inventarul şcolii sub numele: Donația A. Mateiu, Directorul şcolii, 1920-1929", fiind declarat membru de onoare al comitetului[44].

Şcoala având două săli de clasă, cei doi învățători şi-au putut desfăşura activitatea în bune condițiuni, însă numărul copiilor de vârstă şcolară a crescut şi şcoala a primit al treilea post de învățător, iar localul a devenit neîncăpător. De aceea al treilea învățător a fost nevoit să-şi desfăşoare activitatea într-o sală a localului de primărie. La 13 octombrie 1931, revizorul şcolar a inspectat şcoala din comuna Căteasca, satul Popeşti, şi a consemnat următoarele în procesul-verbal: şcoala are două săli de clasă, însă trei posturi, de aceea postul III urma să funcționeze într-o încăpere a primăriei; mobilierul se afla în stare bunicică, însă mai era nevoie de câteva bănci[45].

Directorul şcolii, Ion Rădulescu, la 16 septembrie 1932, face adresă către primărie pentru a-i pune la dispoziție „şi anul acesta <1932-1933> sala cea mare a primăriei pentru a funcționa postul III de la şcoala noastră". Pe 21 septembrie i se răspunde că sala este deteriorată şi „nu mai este bună de făcut cursuri în ea, iar primăria nu dispune de fonduri pentru a o repara"[46].

La 28 septembrie 1932, şcoala a fost inspectată de revizorul şcolar când a intervenit la primărie ca să dea şi pentru anul şcolar 1932-1933 sala, fiindcă în sat „nu se găseşte o casă potrivită pentru închiriat"[47].

Comitetul Şcolar comunal, la 4 decembrie 1931, a solicitat Comitetului Şcolar județean un ajutor de 20.000 de lei, pentru a clădi a

---

[43] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 127/1924, f. 14.
[44] Idem, dosar 127/1924, f. 60.
[45] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, registru 15/1931-1932, f. 13-14.
[46] Idem, fond Şcoala Căteasca, dosar 46/1932, f. 10.
[47] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 7/1932, f. 232.

treia sală de clasă, lângă localul „care are două săli”, deoarece şcoala din satul Popeşti are trei posturi. Mai arată în raport că în bugetul pe anul 1931 a prevăzut 4.000 de lei „chirie pentru postul III” şi 3.000 pentru a se lega cu fier cancelaria localului, deoarece „s-a deslipit de clădire, fiind făcută în urmă”, iar temelia fiind din cărămidă a început „a se măcina”[48].

Şcoala din comuna Căteasca era frecventată mai mult de copii din satele Căteasca şi Popeşti, iar cei din satul Coşeri, aflat la 2 km depărtare de şcoală, rămâneau, în mare parte, neşcolarizaţi. Iată că a venit în sprijinul satului Coşeri familia C. Zamfirescu „din localitate”, care a construit în acest sat un local de şcoală cu două săli de clasă şi cancelarie. La 8 mai 1934, subrevizorul şcolar inspectează această şcoală, consemnând în procesul-verbal, printre altele: şcoala din satul Coşeri, comuna Căteasca, se află la distanţă de 2 km de cea din satul Popeşti; „localul este construcţie nouă, cu două săli de clasă şi cancelarie”, este curat şi bine îngrijit”[49].

Localul de şcoală din satul Coşeri.

[48] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 128/1930, f. 15.
[49] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 7/1932, f. 232.

Comitetul Şcolar comunal în fiecare an prevedea în buget la capitolul cheltuieli sume care să contribuie la îmbunătățirea calității învățământului. În 1934 s-au prevăzut 12.000 de lei pentru construirea unui puț în curtea şcolii; în 1936 s-au planificat 3.000 de lei pentru confecționarea a 10 bănci (cinci pentru şcoala din Popeşti, cinci pentru cea din Coşeri); pentru anul şcolar 1938-1939 s-a prevăzut suma de 15.000 de lei pentru repararea cancelariei şcolii din Popeşti „care este aproape dărâmată"; în anii 1940-1941 şi 1941-1942 şi-a propus adăugarea unei săli de clasă la localul din Popeşti şi să repare ambele clădiri, fiindcă suferiseră de pe urma cutremurului, dar nu s-a realizat nimic; pentru 1942-1943 s-au prevăzut 70.000 de lei pentru construirea celei de a treia săli de clasă la Popeşti, 40.000 de lei pentru repararea ambelor localuri de şcoală şi 40.000 de lei pentru mobilier la cele două şcoli, cel în ființă fiind vechi[50].

La 16 februarie 1932, Pretura Plasei Dâmbovnic, la ordinul Prefecturii privind existența bibliotecilor, muzeelor şi colecțiilor de artă, răspunde că în comuna Căteasca există bibliotecă, înființată în anul 1928, aparține Şcolii Popeşti, are 300 de volume trimise de Casa Şcoalelor, în sumă de 2.000 de lei[51].

În urma cutremurului din noiembrie 1940 cele două localuri de şcoală (cel din satul Popeşti şi cel din satul Coşeri) au avut de suferit. Inspectoratul Şcolar al județului, la 21 noiembrie 1940, a fost informat că cele două localuri de şcoală „prezintă crăpături multe pe tavan şi pereți pe care, până la o renovare radicală în timp de vacanță, le vom mai astupa noi, reparație ce va dura, poate, două zile. Cheltuielile le suportăm noi, învățătorii"[52]. Şi pretorul plasei, la 5 februarie 1942, inspectând comuna, a constatat că cele două localuri de şcoală au fost avariate de cutremurul din noiembrie 1940 şi au nevoie de reparații. Consiliul comunal a luat măsuri pentru a fi reparate şi la 15 octombrie 1942 a fost recepționată lucrarea de legare cu fier a celor două localuri[53].

Raportul întocmit de către directorul Şcolii Căteasca la finele anului şcolar 1940-1941 cuprinde câteva informații interesante: are două localuri, fiecare cu câte două săli de clasă, antreu şi cancelarie, unul aşezat în centrul satelor Căteasca şi Popeşti, celălalt în satul Coşeri;

[50] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 128/1930, f. 18, 32, 45, 46.
[51] Idem, dosar 84/1933, f. 13.
[52] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 1/1940, f. 80.
[53] Idem, fond primăria Căteasca, dosar 27/1941, f. 2, 13; 108/1942, f. 1.

amândouă sunt localuri noi: primul construit de comună 85%, prin contribuția locuitorilor, şi 15% contribuția Casei Şcoalelor şi județ; al doilea construit de familia C. Zamfirescu, din comună; starea lor este bunicică; la o şcoală sunt două posturi (învățători), la cealaltă tot două[54].

Învățătorul Gheorghe Zamfirescu a întocmit o schiță monografică a satului Popeşti, în anul 1946, în vederea obținerii gradului didactic I, în care a prezentat diferite date, bazate pe tradiție. Despre şcoală afirmă: „Ceea ce ştim precis este că într-o situație generală la sfârşit de an din 1919 este arătată data înființării şcoalei din anul 1860". Desigur, este vorba de redeschiderea şcolii după ce a fost închisă, ca toate celelalte, în urma înfrângerii Revoluției de la 1848, fiindcă data când a fost înființată s-a arătat mai sus. Despre localul de şcoală şi învățătorii care i-au învățat pe copii carte arată: „Tatăl meu povesteşte că a pomenit şi învățat, la 1886, într-un local de şcoală, o singură sală de clasă, făcută din gard de nuiele, lipită cu pământ, dar care era destul de vechi, fiindcă într-un colț era o gaură pe unde o luau copii la fugă când era vorbă de chelfăneală de la învățător, care era pe vremea tatălui ca şcolar, popa Dumitrache din Glâmbocata - Dâmbovița, apoi a venit pentru doi ani preotul Marin Petculescu, astăzi pensionar, din comuna Gruiu - Argeş, după care vine Macedoneanu, învățător cu diplomă, din Rucăr - Muşcel [...]. În acelaşi timp cu construirea bisericii <1866-1868> de la şosea, azi arsă, tot Din Cojocaru construieşte pe pământul său alt local de şcoală din cărămidă şi învelit cu şiță, compus dintr-un antreu, în fundul căruia era cancelaria, şi o sală de clasă, la care s-au perindat mulți învățători, fiecare câte un an, doi, sau chiar câteva luni [...]. Astfel, au mai fost înainte de războiul 1916-1918: Minculescu, D. Diaconescu - Teiu, Rădulescu - Oarja, D-na Lupescu, care a stat mai mult, Bordeianu, N. Popescu - Glâmbocata, Angelescu - Oarja, şi Ion Burcea - Siliştea - Argeş.

În timpul războiului 1916-1918 au cantonat nemții în şcoală şi i-au dat foc cu tot mobilierul şi arhiva, rămânând numai ştampila, care se păstrează şi astăzi. De la 1918-1926 şcoala a funcționat în case particulare şi odaia Primăriei. Primul învățător [...] care a deschis cursurile în toamna anului 1918 a fost Smeureanu, iar în anul 1919 s-a înființat al doilea post". Este de subliniat faptul că pe măsură ce ne apropiem de anul întocmirii monografiei, 1946, inexactitățile continuă, pe care nu le mai menționăm, deşi arhiva şcolii există, precum şi a primăriei, însă

[54] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 32/1941, f. 25-26.

documentele n-au fost consultate de autorul micromonografiei (manuscris).

Inspectoratul şcolar a inspectat localul de şcoală din Coşeri, la 7 mai 1946, despre care spune că are „o frumoasă înfăţişare“, iar mobilierul este bine îngrijit.

B. Cadrele didactice şi procesul instructiv-educativ

După cum s-a arătat mai sus localul de şcoală, mobilierul şi materialul didactic au ars în incendiul „provenit de la trupele germane”, în noiembrie 1916. Anul şcolar 1916-1917 a fost compromis. În anul următor 1917-1918 şcoala a funcţionat, aşa cum reiese dintr-o adresă a Primăriei Căteasca, din 21 martie 1919, înaintată învăţătorului şcolii, prin care reclamă faptul că doi copii nu au primit „certificat de 5 clase pentru anul şcolar 1917-1918 din partea domnişoarei Zoe C. Popescu, din comuna Ciulniţa-Muşcel, suplinitoarea Dlui Diriginte D. Vişenescu, pe atunci învăţător în această comună”.

Pe 8 decembrie 1918, Primăria Căteasca îi face cunoscut lui Dimitrie Vişenescu, învăţătorul şcolii, că localul este pregătit pentru începerea cursurilor; era vorba despre o casă (o încăpere) închiriată până la 1 iulie 1919. Însă învăţătorul nu s-a prezentat la şcoală, astfel că Ministerul Instrucţiunii a transmis ordinul 23808/1919 prin care „a considerat demisionat din învăţământ pe ziua de 15 Februarie a.c. pe Dl. D. Vişinescu, învăţător la şcoala Dvs., deoarece a lipsit de la şcoală fără concediu”. Tot pe 15 februarie este numit C. I. Zmeureanu. Revizorul şcolar îi face cunoscut Dirigintelui că s-a hotărât ca şcolile să înceapă pe 1 martie, având în vedere că „vremea s-a încălzit simţitor” dacă „nu mai are combustibilul necesar”.

În anul şcolar 1919-1920 învăţător şi diriginte (director) al şcolii este Ion Rădulescu, iar pe 1 octombrie 1919 este numită pe postul II, care era vacant, ca învăţătoare suplinitoare, Alexandrina Ştefănescu.

Examinarea elevilor de clasa a V-a s-a făcut în ziua de 6 iunie 1920 la şcoala din Răteşti-Tigveni, desemnată ca centru. Revizorul şcolar îi face cunoscut dirigintelui şcolii din Căteasca să se prezinte cu elevii la ora 7:30, dar şi cu matricola, catalogul, registrul de inspecţii şi lucrările scrise ale elevilor din timpul anului şcolar[55]. Pentru anul şcolar 1920-

[55] Idem, fond Şcoala Căteasca, dosar 2/1/1918, f. 5, 7, 12, 15, 18, 24, 40.

1921 este numit „învățător diriginte" Gh. Vintilescu, iar pe postul II este numit, începând cu 1 septembrie 1920, Mateiu Aurel.

Fluctuația cadrelor didactice la şcoală a continuat, fapt ce a avut influență negativă asupra procesului instructiv-educativ. La 3 decembrie 1920, Gh. Vintilescu pleacă de la şcoală şi predă cu proces-verbal arhiva şcolii şi a comitetului şcolar învățătorului Aurel Mateiu. La 31 martie 1921, revizorul şcolar face cunoscut şcolii din Căteasca faptul că ministerul îl consideră demisionat din învățământ pe Gh. Vintilescu, începând cu 1 ianuarie 1921.

Pe plan național s-a luat hotărârea ca şcolile şi bisericile să fie împroprietărite cu anumite suprafețe de pământ, după posibilități. La 23 aprilie 1921 Comitetul Şcolar al Comunei Căteasca încheie proces-verbal cu ocazia luării în primire a lotului de pământ care urma să fie administrat de către învățător (diriginte), respectiv de către preot „în folosul instituției". Şcoala Căteasca „deservea satele Căteasca şi Popeşti", numărul copiilor de vârstă şcolară fiind 186, la 1 septembrie 1920, dintre care doar o parte urma cursurile şcolii. Elevii de clasa a V-a au susținut examenul de absolvire tot la Şcoala Răteşti-Tigveni, rezultatul fiind acesta[56]:

Înscrişi	**Frecvență regulată**	**Prezenți la examen**	**Absolvenți**	**Repetenți**	**Pregătirea elevilor**	**Caietele de lucrări scrise**
5	5	5	3	2	bună	în regulă

Noul local de şcoală, construit în satul Popeşti, comuna Căteasca, inaugurat la 13 mai 1926, cu două săli de clasă, cancelarie şi antreu, a însemnat crearea condițiilor optime pentru desfăşurarea procesului instructiv-educativ[57]. Postul I al şcolii era ocupat de învățătorul (şi director) Aurel Mateiu, iar postul II a fost ocupat de mai mulți suplinitori, pentru scurte perioade de timp: Niculina Matei, Filofteia Crăciunescu, ambele în anul 1925.

Frecvența elevilor la şcoală nu era satisfăcătoare, iar amenzile ce se aplicau părinților care nu-şi trimiteau copiii la şcoală nu erau eficiente. La 29 septembrie 1925, directorul Aurel Mateiu se plânge revizorului şcolar că nu se încasează banii pentru absențe, iar preşedintele Comitetului Şcolar comunal „a modificat lista cu absențele de la el putere".

[56] Idem, dosar 5/2/1920, f. 1, 4, 10, 23, 29.
[57] Idem, dosar 1/1/1916, f. 1-15.

Terenul primit de şcoală prin împroprietărire, în suprafaţă de 4 ha, se afla la o distanţă de 2,300 km şi era folosit în felul următor: 2 ha arabil, se arenda prin licitaţie, şi 2 ha era folosit pentru câmp de experienţă[58].

Începând cu 1927 apare postul III, care va fi ocupat de Elisabeta Georgescu; pe postul II funcţiona Aneta Tenţea, până în 1929, apoi de învăţătorul Badea Sandu.

Deşi cursurile şcolii se ţineau în noul local, acesta nu era complet terminat. Directorul Aurel Mateiu, în darea de seamă întocmită la finele anului şcolar 1927-1928, arată că „pentru terminarea cancelariei" - pardositul şi înzestrarea cu mobilier - a cheltuit din fondurile Comitetului Şcolar comunal 7.150 de lei[59].

Începând cu 1 septembrie 1930 este numit învăţător şi director, în locul lui Aurel Mateiu, transferat la Goleştii Badii - Muşcel, Ion Rădulescu, venit de la şcoala din Coteşti - Muşcel, unde exista „unul din cele mai organizate cămine culturale din Muşcel"[60].

La 7 decembrie 1931, Revizoratul Şcolar Argeş transmite la şcoli ordinul Ministerului Instrucţiunii privitor la organizarea serbării şcolare în ultima zi de şcoală, dinaintea Crăciunului[61].

Şcoala raportează revizorului că serbarea pomului de Crăciun a avut loc în seara zilei de 23 decembrie 1931, având următorul program: deschiderea s-a făcut cu un cântec interpretat de corul şcolii, apoi învăţătorul Badea Sandu a vorbit „numerosului public" despre obiceiurile de Crăciun; în continuare recitări, coruri şi împărţirea darurilor. Primăria a strâns 2.456 de lei prin listă de subscripţie, cumpărându-se pentru 40 de elevi săraci: 20 de perechi de opinci şi 40 m de pânză americă din care s-au făcut 20 de cămăşi[62].

În anul şcolar 1931-1932, şcoala avea trei posturi de învăţători: Ion Rădulescu (postul I), definitiv, director; Badea Sandu şi Elisabeta Georgescu, ambii încadraţi provizoriu (posturile II şi III).

Şcoala a fost inspectată de subrevizor, la 13 octombrie 1931, şi a consemnat mai multe aspecte: dispune de material didactic suficient, are bibliotecă şcolară cu 300 de volume, cărţile fiind citite de elevi dar şi de unii săteni, iarna; îi recomandă directorului să înfiinţeze un muzeu şcolar,

---

[58] Idem, dosar 21/1/1925, f. 1, 4, 27.
[59] Idem, dosar 28/2/1928, nefoliat.
[60] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 23/1933, f. 97-98.
[61] Idem, fond Şcoala Căteasca, dosar 11/1931, f. 207.
[62] Idem, dosar 44/3/1931, f. 107, 124.

necesar învățământului. Localul de şcoală se afla în satul Popeşti şi avea doar două săli de clasă, astfel că învățământul se desfăşura cu greutate având în vedere că erau trei învățători. De aceea subrevizorul şcolar, în urma discuțiilor cu autoritățile locale, a dispus ca „de mâine postul III va funcționa într-o sală a primăriei". Şi în anul şcolar 1932-1933 a funcționat tot în această sală, deoarece în sat nu se găsea „o casă potrivită" pentru a fi închiriată.

Subrevizorul a asistat la orele făcute de învățătoarea Elisabeta Georgescu, la clasa I, şi a menționat în registrul de procese-verbale: elevii socotesc „cu înlesnire" cu numerele 1-5; scriu bine elementele grafice învățate; cântă şi execută „mişcări gimnastice plăcute". Îi recomandă învățătoarei să povestească elevilor cât mai multe istorioare pentru a-i obişnui cu „vorbirea corectă, curgătoare şi în propozițiuni întregi".

Toți învățătorii se preocupau de predarea lucrului manual: Ion Rădulescu şi Badea Sandu lucrau cu băieții de la toate clasele (I-VII), învățându-i „modelaj-confecționarea de obiecte din lemn, perii şi obiecte uzuale"; învățătoarea Elisabeta Georgescu lucra cu fetele (I-VII), învățându-le să lucreze „cusături naționale"; în ceea ce priveşte frecvența elevilor situația era următoarea:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Frecvenți	28	28	21	17	27	12	5	138
Înscrişi	42	39	33	24	27	12	5	182

Referitor la cei de la cursul complementar (clasele V-VII) se precizează că mergeau la şcoală „miercurea şi sâmbăta".

La inspecția din 19 decembrie 1931 a fost asistat la ore învățătorul Badea Sandu, la clasele a III-a şi a V-a, consemnându-se următoarele în procesul verbal de control: la aritmetică elevii „cunosc bine şi lucrează cu siguranță operațiile cu numere întregi"; la gramatică „cunosc părțile propoziției şi cele de cuvânt"; citesc mulțumitor; povestesc uşor despre cele citite; la lucru manual se fac „cioplituri din lemne subțiri (nuele), făcându-se obiecte uzuale: plug, rariță, căruță, războaie etc."[63].

Începând cu anul 1932 s-a creat postul IV, pe care a fost transferat învățătorul Gh. Zamfirescu, din localitate, care a funcționat în localul din satul Coşeri, construit de familia C. Zamfirescu.

[63] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 12/1931, f. 47; 15/1931, f. 14; 7/1932, f. 282.

La începutul anului şcolar 1932-1933, parohul comunei este invitat la şcoală de către director, ca împreună să facă orarul pentru orele de religie pe care trebuia să le țină preotul, conform art. 61 din Legea învățământului primar[64].

Revizorul şcolar inspectează şcoala, la finele anului şcolar 1933/1934, şi constată lucruri pozitive. Elevii din clasa a VII-a „citesc şi povestesc expresiv; scriu bine, păzesc punctuația şi ortografia, sunt stăpâni pe materia întregei gramatici a cursului primar". La aritmetică le-a dat mai multe probleme pe care „le-au dezlegat uşor". La geografie şi istorie au dat răspunsuri bune. Se mai precizează că nu erau neglijate cântul, gimnastica şi lucrul manual.

În decembrie 1934 subrevizorul constată că şcoala ține arhiva în ordine, cataloagele şi matricolele sunt completate, are muzeu şcolar, iar biblioteca are 500 de volume; şcolarii sunt sănătoşi, vioi, bine dispuşi şi curați. Despre directorul Ion Rădulescu spune că „munceşte cu stăruință pentru a obține rezultate bune; e om de ordine"[65].

Localul de şcoală se găsea în satul Popeşti, iar copiii din satul Coşeri, se aflau la o depărtare de cel puțin 2 km. Situația a fost rezolvată de către locuitorul cu stare materială bună, anume Constantin Zamfirescu. Pe cheltuiala sa a clădit o şcoală, cu două săli de clasă şi cancelarie, în anul 1932, şi astfel comuna Căteasca avea două localuri: cel din satul Popeşti, la care funcționau Ion Rădulescu şi Elisabeta Georgescu (prin căsătorie devine Rădulescu), adică posturile I şi II, şi cel din Coşeri, la care au fost încadrați Badea Sandu (postul III) şi Gheorghe Zamfirescu (postul IV). Director al Şcolii Căteasca era Ion Rădulescu, pentru ambele localuri, la care frecventau elevi din toate clasele (I-VII).

În raportul directorului, întocmit la finele anului şcolar 1932/1933, se arată că şcoala are două localuri, unul în satul Popeşti, celălalt în satul Coşeri, fiecare având câte două săli de clasă: primul construit 85% prin contribuția locuitorilor şi 15% ajutor de la Casa Şcoalelor; al doilea, construit de familia Constantin Zamfirescu, din localitate; a fost înființată Banca Populară «Biruința», cu 485.000 de lei capital social; şcoala a fost vizitată de patru ori de medicul de la Circumscripția Teiu[66].

La 8 mai 1934, revizorul şcolar Gh. T. Păuna a inspectat „şcoala primară cu două posturi din comuna Căteasca, satul Coşeri. Această

[64] Idem, fond Şcoala Primară Căteasca, dosar 46/1932, f. 31, 34.
[65] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 29/1933, f. 148, 311.
[66] Idem, fond Şcoala Primară Căteasca, dosar 46/1932, f. 115.

şcoală, la care urmează toţi copiii din satul Coşeri, repartizaţi pe toate clasele, funcţionează, totuşi, ca posturile III şi IV ale şcoalei Căteasca-Popeşti, situată la o distanţă de 2 km". Revizorul a verificat „mersul învăţământului la clasele I şi III, cu care lucrează dl. Badea M. Sandu", iar rezultatele au fost „în parte, mulţumitoare".

Subrevizorul şcolar, la 28 septembrie 1934, a inspectat „Şcoala primară mixtă cu patru posturi din comuna Căteascǎ, condusă de învăţătorul Ion Rădulescu", şi a consemnat în procesul verbal de inspecţie, mai multe aspecte: cursurile se predau „în două localuri bune, văruite şi curăţite"; „curăţenia şi rânduiala bine menţinute, starea mobilierului bună; apa se ţine în câte o putină, acoperită"; jumătate din copiii comunei învaţă la o şcoală şi jumătate la altă şcoală, fiecare având toate clasele (I-VII), aceasta „din cauza razei şcolare, care fiind prea mare, elevii de la un cap la altul al comunei nu pot merge la cealaltă şcoală, ele fiind aşezate la extremităţi"; arhiva se află ordonată, cataloagele şi matricolele sunt completate. Referitor la elevi menţionează: 220 înscrişi, 137 prezenţi, la ambele localuri; sunt „sănătoşi, vioi, curaţi şi bine dispuşi"[67].

La 13 noiembrie 1934, directorul şcolii a trimis primarului un tabel cu 68 de capi de familie pentru a le pune în vedere să-şi trimită copiii la şcoală, iar dacă nu se vor supune să fie amendaţi[68]. De cele mai multe ori părinţii nu se supuneau (neacordând şcolii atenţia cuvenită, ori din cauza sărăciei), însă amenzile nu erau încasate de către perceptor, de aceea acesta era reclamat la revizorul şcolar. La 5 iunie 1935 a fost inspectată „Şcoala primară mixtă comuna Căteasca, satul Coşeri", menţionându-se că localul este nou, curat, împrejmuit; în curte are „ronduri de flori şi plantaţii de pomi"[69].

Şcoala din satul Popeşti, comuna Căteasca, a fost inspectată de către subrevizor, la 9 martie 1935, când a constatat că din 121 de elevi înscrişi erau prezenţi 102. De această dată a asistat la clasă pe Rădulescu Elisabeta, care ocupa postul II (clasele II, IV, V), pe care a lăudat-o pentru că elevii au dat răspunsuri clare şi precise, „obişnuindu-i să răspundă frumos şi complect". Mai consemnează că „citesc foarte bine, expresiv şi cunosc sensul cuvintelor grele"[70]. La începutul anului şcolar

---

[67] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 29/1933, f. 67,148.
[68] Idem, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 3/1934, f. 13.
[69] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 14/1935, f. 433.
[70] *Ibidem*, f. 250.

1935/1936 din nou şcoala a fost inspectată şi a consemnat în procesul verbal: este condusă de Ion Rădulescu, are patru posturi (I şi II funcționează în localul de la Popeşti, III şi IV în localul de la Coşeri), ocupate de patru învățători titulari (Ion Rădulescu şi Elisabeta Rădulescu la Popeşti, Badea Sandu şi Gheorghe Zamfirescu la Coşeri); are şapte clase la ambele localuri; ambele sunt dotate cu mobilier suficient, la fel şi material didactic; fiecare local are „câte un muzău şcolar, bine asortat"; există cămin cultural care a organizat trei serbări culturale cu elevii de curs primar şi secundar; ambele localuri au cor şcolar[71].

La inspecția din anul 1939, subrevizorul şcolar constată existența „instituțiilor anexe": grădină şcolară, lucrată nesistematic, atelier de lemnărie, cantină şcolară, farmacie şcolară, cooperativă şcolară, muzeu cu materiale didactice, bibliotecă şcolară, teatru şcolar, echipă de teatru, cor şcolar şi cor religios.

După inspecția făcută la 27 mai 1941, consemnează că a fost impresionat de grădina şcolară de la şcoala din satul Popeşti, care era „cultivată rațional" şi plantată cu pomi altoiți, donați de inginerul agronom Ion Zamfirescu din Căteasca. „De altfel, şi localul nou de şcoală e făcut de onor familia Zamfirescu, care ajută şi în prezent şcoala şi pe elevii din comună cu îmbrăcăminte şi hrană"[72].

În raportul întocmit la finele anului şcolar 1940-1941, înaintat Inspectoratului Şcolar Argeş, directorul Ion Rădulescu transmite informații sub toate aspectele. Referindu-se la localurile de şcoală, arată că amândouă au câte două săli de clasă şi cancelarie, unul aşezat în centrul satelor Popeşti şi Căteasca, celălalt în satul Coşeri, ambele construcții noi; sălile de clasă se află în stare bunicică. La fiecare local de şcoală funcționau câte doi învățători, director fiind tot Ion Rădulescu de la Popeşti.

În ceea ce priveşte recensământul tinerilor între 5 şi 18 ani, realizat în anul 1941, situația era următoarea:

5-7 ani		**7-16 ani**		**16-18 ani**		**Total**	
B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**
22	26	105	117	58	54	185	197

[71] Idem, dosar 15/1935, f. 20.
[72] Idem, dosar 1/1940, f. 117.

Situația elevilor, pe sexe, înscriși la începutul anului școlar 1940/1941, care au frecventat regulat cursurile și au promovat, se prezenta astfel:

Clasa	**I**		**II**		**III**		**IV**		**V**		**VI**		**VII**		**Total**	
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**
Înscriși	18	18	8	17	18	12	11	14	12	25	13	18	11	3	91	97
Regulat	16	16	8	16	17	9	11	14	9	7	11	10	9	-	81	72
Promovați	16	11	8	13	10	4	9	8	6	5	6	10	8	-	63	51

La solicitarea Inspectoratului Școlar a fost înaintată situația absolvenților pe ultimii cinci ani:

1936-1937		**1937-1938**		**1938-1939**		**1939-1940**		**1940-1941**	
B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**
10	11	12	7	12	15	13	11	8	9

În continuarea raportului, directorul școlii dă și alte informații: perceptorul n-a încasat amenzile date părinților care nu-și trimiteau copiii la școală; cantina școlară a funcționat cu 27 de elevi săraci; elevii săraci au primit cărți de la minister; curățenia în școală s-a făcut de către elevi, cu rândul, supravegheați de către învățători; printre elevi a bântuit scarlatina, însă cursurile n-au fost suspendate; școala (cele două localuri) a fost vizitată de nouă ori de către medic și săptămânal de către agentul sanitar și sora de ocrotire; pentru sănătatea copiilor „s-au făcut exerciții de înviorare și gimnastică suedeză”; materialul didactic necesar este incomplet; la orele de lucru manual s-au confecționat diferite obiecte: coșuri din richită, modelaj - obiecte din lemn în miniatură, împletituri, perii, bidinele, cusături naționale; cooperativa școlară nu funcționează; biblioteca școlară funcționează, are 431 de volume, primite de la Casa Școalelor, citite de elevi și săteni; cursuri cu adulții nu s-au ținut; s-au ținut cu elevii șezători școlare, săptămânal, precum și șase șezători publice, când s-au ținut și conferințe; are cor școlar pe două voci; grădina școlară, în suprafață de o jumătate de pogon este bine pusă în valoare, iar lotul școlar, în suprafață de opt pogoane, se află la 3 km depărtare; Banca Populară «Biruința» are capital 220.000 de lei; Comitetul Școlar funcționează legal”[73].

[73] Idem, dosar 32/1941, f. 26.

La 22 martie 1941, situația populației școlare de la Popești-Căteasca se prezenta în felul următor, avându-se în vedere numărul elevilor prezenți și al celor înscriși în această zi: clasa I - 33/33; a II-a 25/25; a III-a 28/30; a IV-a 24/24; a V-a 20/27; a VI-a 22/31; a VII-a 8/14; total 160/184 elevi[74].

La inspecția din 25 august 1941, subrevizorul școlar a avut în vedere modul cum era folosită „grădina de zarzavat" a școlii, despre care a menționat: are o suprafață de 2.500 m^2, cultivată cu ceapă, cartofi, fasole, porumb, ridichi, morcovi, castraveți, dovleci, dovlecei și floarea-soarelui, în 10 parcele; este udată cu stropitoarea; munca au efectuat-o învățătorii și elevii. Arată că școala mai are în grădină și pomi fructiferi: 15 zarzări, 55 pruni, 5 peri, 5 vișini.

Pe 30 octombrie 1942 a avut loc, la sediul Inspectoratului Școlar al Județului Argeș, o întrunire cu toți subinspectorii de plase, când s-au prelucrat instrucțiunile Ministerului Educației Naționale, primite la 23 septembrie.

Cu această ocazie subinspectorii de plase au cerut reorganizarea cercurilor culturale pe grupe mai mici de comune, așa cum fuseseră mai înainte, iar președinții și secretarii să fie numiți „dintre cei mai destoinici și mai activi". Apoi s-a ridicat chestiunea întocmirii monografiilor satelor de către învățători, devenind ulterior obligație pentru cadrele didactice care doreau să obțină gradul I.

A doua problemă importantă care s-a discutat a fost asistența socială: a. Cantinele școlare să funcționeze efectiv. Urma să se intervină la prefect ca vesela repartizată pentru cantinele școlare să se dea subinspectorilor școlari, ca aceștia s-o împartă școlilor sărace; b. Învățătorii să dea concurs real medicilor, acolo unde se ivesc boli contagioase.

A treia chestiune stabilită a fost aceea ca subinspectorii școlari la inspecții, să noteze activitatea învățătorilor în cadrul căminelor culturale, acolo unde există.

A patra problemă a fost legată de suplinirea învățătorilor mobilizați de către colegii de la școli, pensionari sau preoți, astfel ca școlile să nu se închidă. S-a mai precizat ca orele de religie să se facă neapărat de către preoți și numai în lipsa acestora de către învățători[75].

---

[74] Idem, dosar 68/1941, f. 613.
[75] Idem, dosar 49/1942, f. 7.

Pretorul plasei, la 30 ianuarie 1943, a inspectat comuna, constatând că la şcoală funcţionează cantina, unde servesc mâncare caldă 50 de elevi săraci. Însă, la 15 martie, tot pretorul constată că „de când n-a mai oferit masa primarul, adică de vreo zece zile, nu mai funcţionează, deşi dispune de alimente proprii”. De aceea, a cerut directorului şcolii, Badea Sandu, şi primarului, s-o pună în funcţiune imediat, şi fiecare membru al sfatului comunal să aibă grijă, pe rând, să se servească mâncare caldă. La 20 mai 1945, cantina funcţiona, asigurându-se cele două scopuri: nutriţia celor săraci şi formarea bunelor gospodine (mâncarea era pregătită la cantina şcolii de către eleve, sub supravegherea învăţătorilor)[76].

Regimul comunist ce se va instaura în România a început să acţioneze după 23 august 1944. În cadrul Ministerului Educaţiei Naţionale s-a înfiinţat Comisiunea pentru purificarea aparatului de stat. Cadrele didactice din mediul rural, pentru a putea continua activitatea în învăţământ, trebuiau să primească „aviz favorabil” din partea legiunilor de jandarmi judeţene.

Acestea verificau „activitatea politică pe intervalul de la 20 Februarie 1938 până la 23 August 1944”. Fiecare învăţător semna o „declaraţie care cuprindea mai multe întrebări la care trebuia să răspundă”. Învăţătoarea Elisabeta Rădulescu a semnat declaraţia la 22 ianuarie 1945, în care se arată că n-a făcut parte din nicio organizaţie politică, iar în timpul „revoluţiei legionare” s-a comportat „cu credinţă faţă de ţară”, primind aviz favorabil că poate continua activitatea la şcoală.

„Fişa informativă” întocmită de Legiunea de Jandarmi a Judeţului Argeş învăţătorului Gheorghe Zamfirescu de la Şcoala din Coşeri consemnează: „A făcut parte din Organizaţia Legionară în calitate de şef de cuib”. La întrebarea cum s-a comportat în timpul revoluţiei legionare, şeful Legiunii de Jandarmi a completat: „S-a comportat conştiincios faţă de ţară”. Sau, la întrebările: dacă a mai activat după desfiinţarea organizaţiei legionare, ori dacă s-a pus în slujba unor interese străine ţării, răspunsul este: nu. În continuarea fişei se precizează: „Alte observaţii: A fost numit ca şef de cuib mai mult forţat.

[76] Idem, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 9/1943, f. 3,11, 20.

Legiunea Jandarmi Argeş

192

FIŞA INFORMATIVA

Cu privire la activitatea politică pe intervalul dela 20 Februarie 1938, până la 23 August 1944 a d-lui *Gheorghe Zamfirescu Ior.* din comuna *Căteasca* jud. Argeş, trecut în tabel in poziţia *„Şef de Cuib.”*

1. Dacă a făcut parte din vre-o organizaţie legionară, hitleristă, fascistă, paramilitară etc. *„Da din organizaţia Legionară”*

2. Dacă a servit prin orice mijloace scopurile organizaţiilor dictatoriale şi cum le-a servit *„În calitate de şef de cuib”*

3. Ce calitate a avut în organizaţia din care a făcut parte: Şef membru sau simpatizant *„Şef de Cuib”*

4. Data de când face parte din organizaţie *Septembrie 1940 - 4. Ianuarie 1941.*

5. In ce formă a militat *„Şef de Cuib.”*

6. Cum s'a comportat în timpul revoluţiei legionare *S-a comportat normal faţă de [illegible]*

7. Dacă dela data desfiinţării organizaţiei legionare, a mai activat clandestin *Nu.*

8. Dacă s'a pus sub orice formă, în slujba unor interese străine de acele ale Naţiunei Române *Nu*

9. Alte observaţiuni *A fost numit ca şef de cuib mai mult forţat. După terminarea regimului legionar nu numai că nu s-a mai [illegible] forţat în [illegible] direcţie nu a [illegible] (mai mult forţat) simpatizând [illegible] a arătat şi dispreţul acestei [illegible] legionare căutând [illegible] de cultură naţională*

AVIZ *Nefavorabil a fost şef de cuib în mişcarea legionară al [illegible]*

Comand. Leg. Jandarmi Argeş
Maior, *[signature]*
VICTOR NICULESCU

Şeful Postului Jandarmi
Jand. Plot., *[signature]*

FIŞA INFORMATIVA

Cu privire la activitatea politică pe intervalul dela 20 Februarie 1938, până la 23 August 1944 a d-lui Ion Rădulescu Inv.
din comuna Căteasca jud. Argeş, trecut în tabel în poziţia Membru Legionar.

1. Dacă a făcut parte din vre-o organizaţie legionară, hitleristă, fascistă, paramilitară etc. Da, din organizatia „Legionara"

2. Dacă a servit prin orice mijloace scopurile organizaţiilor dictatoriale şi cum le-a servit Ca membru în organizatia legionara

3. Ce calitate a avut în organizaţia din care a făcut parte: Şef membru sau simpatizant „Membru.

4. Data de când face parte din organizaţie In timpul guvernarii
5. In ce formă a militat Ca membru în organizatia Legionara
6. Cum s'a comportat în timpul revoluţiei legionare Cantina casa

7. Dacă dela data desfiinţării organizaţiei legionare, a mai activat clandestin Nu

8. Dacă s'a pus sub orice formă, în slujba unor interese străine de acele ale Naţiei Române Nu

9. Alte observaţiuni Se găseşte înscris la N-3 lour ca membru organizatiei „Legionara"

AVIZ Nefavorabil, a fost membru în mişcarea legionară

Comand. Leg. Jandarmi Argeş
Maior, [signature]
VICTOR NICULESCU

Şeful Postului Jandarmi
Jand. Plot. Chmcolel

FIŞA INFORMATIVA

Cu privire la activitatea politică pe intervalul dela 20 Februarie 1938, până la 23 August 1944 a d-lui Borcea Sandu — Ilie.
din comuna Coteşca jud. Argeş, trecut în tabel în poziţia „Membru legionar"

1. Dacă a făcut parte din vre-o organizaţie legionară, hitleristă, fascistă, paramilitară etc. Da din organizaţia „Legionară".

2. Dacă a servit prin orice mijloace scopurile organizaţiilor dictatoriale şi cum le-a servit Ca membru în organizaţia „Legionară"

3. Ce calitate a avut în organizaţia din care a făcut parte: Şef membru sau simpatizant „Membru".

4. Data de când face parte din organizaţie În timpul guvernării

5. In ce formă a militat „Ca membru în organizaţia Legionară".

6. Cum s'a comportat în timpul revoluţiei legionare Constructiv

7. Dacă dela data desfiinţărei organizaţiei legionare, a mai activat clandestin
Nu

8. Dacă s'a pus sub orice formă, în slujba unor interese străine de acele ale Naţiunei Române Nu

9. Alte observaţiuni — Se găseşte închis la 1941 ca membru în organizaţia „legionară".

AVIZ. Nefavorabil a fost membru în mişcarea Legionară

Comand. Leg. Jandarmi Argeş
Maior, [signature]
VICTOR NICULESCU

Şeful Postului Jandarmi
Jand. Plot. [signature]

După terminarea regimului Legionar nu numai că nu s-a mai manifestat în această direcție, nu a mai simpatizat şi a urât şi dispreţuit aceste idei legionare, căutându-şi de serviciu şi menirea […] de dascăl al Poporului”. Fişa se încheie astfel: „Aviz: Nefavorabil; a fost şef de cuib în Mişcarea Legionară”.

Şi învăţătorii Ion Rădulescu şi Badea Sandu au primit: „Aviz nefavorabil”, motivându-se că au fost membri în Mişcarea Legionară[77].

Avizul nefavorabil pentru cei doi s-a dovedit că nu se întemeia pe adevăr, astfel că cei doi au rămas în continuare în învățământ.

În anul şcolar 1944-1945 a funcţionat ca învăţător refugiat Teodor Fantu, care era titular la şcoala din comuna Moldova, Cetatea Albă. Au mai funcţionat la Căteasca învăţătorii refugiaţi: Adela Cârjeu, necăsătorită, evacuată din judeţul Bacău, Maria C. Condurache, evacuată din judeţul Roman, Maria Manciu şi Vasile D. Manciu, evacuaţi din judeţul Bacău.

Şi acestora li s-au întocmit fişe pentru a putea funcţiona în învăţământ, la 22 ianuarie 1945, de către Comisia pentru purificarea aparatului de stat, iar lui Stan Niţu, de către Legiunea de Jandarmi Argeş[78].

La finele anului şcolar 1944/1945, s-a făcut examinarea elevilor de clasa a VII-a, încheindu-se proces verbal, la 20 iunie 1945, la Şcoala din Căteasca-Popeşti, desemnată drept centru de examinare. Examinarea a constat din două probe scrise: una la matematică, alta la limba română şi oral la toate obiectele de învăţământ. Rezultatul a fost următorul:

Nr. crt.	**Şcoala**	**Numele învăţătorului care a predat la clasa a VII-a**	**Gradul didactic**	**Situaţia elevilor**			
				Înscrişi	**Prezenţi**	**Absolvenţi**	**Pregătirea**
1.	Căteasca	Badea Sandu	II	7	7	7	f. bine
2.	Furdueşti	Oprea Apostol	II	1	1	1	f. bine
3.	Răteşti-Tigveni	Popescu Iosif	II	6	6	6	f. bine
4.	Răteşti-Pătuleni	Niţu Stan	II	5	5	5	f. bine

[77] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 61/1945, f. 192,193.
[78] Idem, dosar 85/1945, f. 210,310, 316.

Proces - verbal.

Astăzi, 20 Iunie, 1945, subsemnatul am prezidat comisia de examinarea elevilor de cl. VII-a pentru examenul de absolvire, ținut la școala primară Căteasca - Argeș, aleasă ca centrul pentru școalele: Rătești, Rătești-Pătuleni, Furduești și Căteasca.

Au fost prezenți la examen 19 elevi de cl. VII.

Examenul s'a ținut conform legii înv. normal primar și instrucțiunilor primite în acest sens.

Între orele 8-12 s'au dat două probe scrise: una din matematică, o problemă practică „Un gospodar are un loc în formă de trapez cu baza mică cât 4/7 din baza mare. Se mai știe, că baza mică este mai scurtă decât baza mare cu 137,5 m. El vinde acest loc cu 3.2[illegible]00 lei arul și ia pe tot 149.600 lei. Să se afle cât de mare este înălțimea acelui loc?-" și alta din limba română, pentru fete „Cultura cânepei și inului, lucrările lor," iar pentru băieți „Creșterea vitelor și folosele lor."

După corectare s'a procedat la proba orală, ascultându-se elevii din toate obiectele de învățământ.

Aprecierea asupra pregătirei elevilor s'a făcut ținându-se seama de răspunsurile date de elevi.

Rezultatul examenului s'a consemnat în tabloul de față.

%

Nr. crt.	Școala	Numele înv. care au predat la cls. VII.	Gradul	N: statului personal	Situația elevilor			pregătire
					Inscriși	prez.	Absolv.	
1	Căteasca	Badea Sandu	II	20.047	7	7	7	f. bine
2	Furduești	Oprea Apostol	II	19.849	1	1	1	f. bine
3	R. Tigveni	Popescu Iosif	II	18.968	6	6	6	f. bine
4	R. Pătuleni	Nița Stan	V.	48.016.	5	5	5	f. bine

Drept care am făcut prezentul proces verbal

Președintele comisiei de examinare

Ion Rădulescu

La 15 februarie 1946, Inspectoratul Şcolar Judeţean Argeş face cunoscută transferarea la Căteasca a învăţătorilor Gheorghe Drăghici şi Adela Păunescu.

Începând cu anul şcolar 1945/1946 ministerul a hotărât ca fiecare cadru didactic să primească un calificativ pentru activitatea desfăşurată la şcoală. Învăţătorii Rădulescu Ion, Sandu Badea, Drăghici Gheorghe, Păunescu Adela, de la Căteasca, au primit calificativul „F. bine” şi Rădulescu Elisabeta „Bine”, iar Zamfirescu Gheorghe de la Coşeri a primit tot „F. Bine”[79].

La finele anului şcolar 1945/1946, populaţia şcolară, pe clase şi sex, la clasele I-IV, era aceasta[80]:

Satul	**Clasa**	**Înscrişi**		**Frecvenţi**		**Promovaţi**	
		B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**
Popeşti	I	10	13	10	9	8	9
	II	13	12	12	12	12	7
	III	6	19	6	12	6	12
	IV	12	5	11	3	11	3
Coşeri	I	4	5	4	2	3	2
	II	3	7	3	6	3	6
	III	2	6	2	6	2	6
	IV	-	5	-	5	-	5

După cum se poate vedea, numărul elevilor era mic, mai ales în satul Coşeri, funcţionând numai ciclul I, iar elevii de ciclul II (cursul superior), frecventau la Şcoala Căteasca-Popeşti; învăţător era Gheorghe Zamfirescu, şcoala având doar un post.

La 7 mai 1946, situaţia şcolară la Coşeri era următoarea[81]:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**Total**
Înscrişi	9	10	8	5	**32**
Frecvenţă	6	9	8	5	**28**

79 Idem, dosar 30/1946, f. 8,10.
80 Idem, dosar 52/1946, f. 74.
81 Idem, dosar 1/1946-1958, f. 1.

La 7 mai 1946, şcoala din Coşeri avea un singur post şi era condusă de Gheorghe Zamfirescu. În procesul verbal de inspecţie se consemnează: „localul are pardoseala unsă cu motorină, pereții văruiți şi ornați cu tablouri anatomice şi istorice". Despre anexele şcolare se precizează că: există „în frumoasă şi bună organizare", muzeu şcolar şi bibliotecă şcolară. În anul şcolar 1946/1947 a funcţionat la această şcoală tot Gheorghe Zamfirescu.

Pentru anul şcolar 1947-1948 s-au făcut propuneri pentru „a gira direcţiile de şcoli", învăţătorii: Ion Rădulescu la Coşeri, care după ce a obţinut gradul didactic I, i s-a acordat şi cel „superior", şi Sandu Badea, gradul I, la Căteasca-Popeşti[82].

În raportul întocmit la finele anului şcolar 1947-1948, directorul Şcolii Căteasca (Popeşti), Sandu Badea, consemnează, printre altele, că şcoala este încadrată cu trei posturi, obligativitatea învăţământului „se aplică în spiritul legii", cantina şcolară nu funcţionează, curățenia localului se face de către elevi, cu rândul; printre elevi n-a bântuit nicio boală, iar medicul Circumscripţiei Oarja a vizitat şcoala de cinci ori; ca exerciţii fizice s-au executat jocuri şcolare, jocuri cu mingea şi gimnastică suedeză; materialul didactic este incomplet; şcoala a fost vizitată de patru ori de către organele de control; casă de economii şcolare nu este; biblioteca şcolară funcţionează cu 124 de volume[83], iar „numărul cititorilor este mare"; s-au organizat 10 şezători şcolare, când s-au ţinut şi conferinţe pe diferite teme; şcoala are cor şcolar pe două voci; are grădină şcolară de 2567 mp şi posedă 4 ha teren arabil, muncit în regie de elevi şi învăţători; cursul superior funcţionează cu toate clasele (V-VII), iar comitetul şcolar activează legal. La această dată, numărul copiilor după recensământ se prezenta astfel:

Între 5-7 ani		**Total**	**Între 7-12 ani**		**Total**	**Între 12-15 ani**		**Total**	**Total general**
B	**F**		**B**	**F**		**B**	**F**		
12	11	23	39	33	72	19	23	42	137

[82] Idem, dosar 1/1948, f. 35, 85.
[83] Au rămas numai 124 de volume după ce au fost eliminate cele considerate de regimul comunist ca „potrivnice democra iei".

Situația școlară la finele anului școlar 1947-1948 a fost aceasta:

Clasa	**I**		**II**		**III**		**IV**		**V**		**VI**		**VII**		**Total general**
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	
Înscriși	12	11	6	5	8	12	11	10	14	27	9	12	8	1	146
Frecvență regulată	9	5	6	4	8	12	11	10	6	4	4	1	5	-	85
Promovați	9	5	6	4	8	12	11	10	6	4	4	1	5	-	85

Cele două școli din comuna Căteasca, una în satul Popești, cealaltă în satul Coșeri, așa cum s-a arătat mai sus, erau încadrate, cu câte două posturi de învățători. În anul școlar pe care l-am prezentat mai sus, încadrarea s-a modificat: la Popești au funcționat trei posturi (învățători), iar la Coșeri a rămas numai unul. La Coșeri, „titularul postului, în urma raționalizării, a fost d-na Lepădatu Olga, care nu s-a prezentat la post”, de aceea, a funcționat Ion Rădulescu, „învățător titular la Școala Popești-Căteasca, cu ordin de serviciu”, care a predat la toate cele patru clase. La școala din Popești au funcționat: Sandu Badea, Elisabeta Rădulescu și Adela Păunescu.

La finele anului școlar 1947-1948, Ion Rădulescu a întocmit raport, pe care l-a înaintat inspectoratului:

Clasa	**I**		**II**		**III**		**IV**		**Total**	
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**
Înscriși	5	5	5	4	3	3	3	7	16	19
Frecvenți	5	5	5	4	3	3	3	7	16	19
Promovați	3	4	5	4	3	3	3	7	14	18
Repetenți	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Alte situații	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1

Raportul mai cuprinde și alte informații: școala nu are teren arabil, nici grădină școlară; curtea școlii are 1.435 mp; materialul didactic este insuficient, iar mobilierul insuficient și rău; n-are atelier școlar, nici cooperativă, farmacie și cantină școlară; are muzeu școlar și bibliotecă, formată din 120 de volume; curs superior nu funcționează. Propune să se dea gratuit cărți, îmbrăcăminte și încălțăminte elevilor săraci.

Începând cu anul școlar 1948/1949, învățătoare la Coșeri va fi Adela Păunescu, iar din 1953 Stan Nițu[84].

[84] ANSJA, fond Inspectoratul Școlar Argeș, dosar 49/1948, f. 2, 3, 228, 374.

După 1948

A. Baza materială

La 15 aprilie 1948, directorul şcolii, Ion Rădulescu, într-un raport către revizorat arată că localul din satul *Coşeri* a fost construit în anul 1932, are două săli de clasă, însă una dintre ele este improprie învăţământului, terenul fiind inundabil, din care cauză este folosită mai mult ca magazie.

O statistică din decembrie 1949 consemnează următoarele date despre şcoală: localul are două săli de clasă, de 120 mp, cancelarie şi antreu, dar trebuie reparat; n-are teren de sport; biblioteca are opt volume, procurate după 23 august 1944 (cele vechi au fost eliminate fiind „nefolositoare"), plus 43 primite, fiind citite de 12 persoane; are 16 bănci şi mai trebuie patru, are o catedră şi mai trebuie una, are un cuier şi mai trebuie unul, are dulap pentru bibliotecă, n-are dulap pentru material didactic, are mobilier şi material sanitar[85].

Localul a continuat să se degradeze, nefiind luate măsuri pentru a fi reparat. La 29 aprilie 1953, subinspectorul şcolar a consemnat următoarele în procesul-verbal de control: „cursurile se ţin în localul Gospodăriei Agricole de Stat, deoarece localul propriu a fost lăsat de către administraţia locală să se deterioreze, necesitând astăzi reparaţiuni mult mai mari". Fiindcă localul este aşezat în mijlocul satului şi se mai putea repara, „organizaţia de partid, antrenând deputaţii Sfatului Popular şi organizaţiile de masă, a convins pe cetăţeni de necesitatea autoimpunerii. În felul acesta în această vară localul va fi renovat". Lucrurile n-au mers cum se spera, astfel că la 13 decembrie 1957 se folosea tot numai o sală de clasă[86].

Şeful Secţiei de Învăţământ a Raionului Piteşti, la 23 aprilie 1963, a inspectat şcoala şi a consemnat în procesul-verbal de control următoarele: localul are două săli de clasă dar este folosită numai una, cealaltă fiind deteriorată „din cauza cutremurului"; cu reparaţii la ziduri şi la pardoseală această sală ar putea fi pusă în stare de folosinţă, mai ales că zidul este legat cu centură de fier"; şcoala şi curtea erau neîmprejmuite, doar WC era înconjurat cu scândură. Într-adevăr s-au luat măsurile ce se impuneau, astfel că la inspecţia din 22 septembrie 1963 se menţionează schimbările constatate: „Localul este nou, curat, bine întreţinut, se impune

[85] Idem, dosar 156/1949, f. 33.
[86] Idem, fond Şcoala Coşeri, dosar 1/1946-1958, f. 1, 10.

a fi ornat cu flori, puse la ferestre, pe pereți, în glastre, pentru a da o notă estetică plăcută”.

La 7 noiembrie 1973, inspectorul constată că cele două săli de clasă sunt mari şi înalte, din care cauză se încălzesc greu, sobele de teracotă au nevoie de reparații, la fel şi tot localul, iar tabla acoperişului trebuie vopsită[87].

Despre localul din satul *Popeşti* o fişă statistică, întocmită în decembrie 1948, cuprinde următoarele date: localul are trei săli de clasă, 144 mp, cancelarie şi are nevoie de reparații; posedă următorul mobilier: 44 de bănci şi mai trebuie 20, două catedre şi mai trebuie una, două table şi mai trebuie una, două scaune şi mai trebuie şase, un cuier şi mai trebuie cinci, dulap pentru arhivă; are teren de sport şi grădină şcolară de 2.500 mp, bibliotecă şcolară cu 148 de volume, procurate după 23 august 1944; n-are dulap pentru material didactic, n-are dulap şi nici materiale sanitare[88].

Lipsa spațiului la şcoala din Popeşti s-a resimțit aproape permanent. De aceea autoritățile administrative au luat măsuri pentru extinderea localului de şcoală. Într-un proces-verbal din 26 septembrie 1953 se menționează că a fost mărit spațiul „unde funcționează clasele, a fost renovată sala de mese, bucătăria, duşumeaua, s-a pus al doilea rând de geamuri, a fost reparat gardul din jurul şcolii etc.”. Se mai precizează că şcoala are internat, iar masa a „început să se dea chiar din a doua săptămână de şcoală”[89].

Un raport al directorului şcolii, prezentat în şedința Comitetului Executiv al Sfatului Popular din 21 mai 1958 transmite câteva informații interesante: şcoala a fost electrificată, a fost clădită a treia sală de clasă la şcoala cu clasele I-IV din Popeşti, pe lângă clasele V-VII funcționează un internat şi cantină. La greutăți sunt menționate cele legate de dotarea internatului: duce lipsă de paturi (dorm câte doi-trei copii într-un pat); sunt elevi care n-au cearşafuri, fețe de perne, pături etc., deoarece „părinții sunt lipsiți şi dacă ar trebui să procure ei cele necesare patului, atunci s-ar lipsi de şcoală”; localurile de şcoală au fost reparate, tâmplăria vopsită, pereții spoiți; mobilierul şcolilor a fost reparat[90].

---

[87] Idem, fond Şcoala Coşeri, registru 2/1963-1974, f. 1, 5, 20.
[88] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 38/1948, f. 366-367; 156/1949, f. 31.
[89] Idem, fond Şcoala Căteasca, dosar 1/1953-1960, f. 3.
[90] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1959, f. 12.

După 1948 la Şcoala Cătească au urmat cursurile clasele V-VII şi elevi din satele vecine: Răteşti, Furdueşti, Gruiu. Din anul 1952 ciclul al II-lea şi-a desfăşurat cursurile în casele lui Ion C. Zamfirescu (unde a fost amenajat şi un internat cu cantină), până în anul 2011 când a fost dat în folosinţă noul local, deoarece casa Zamfirescu a fost retrocedată urmaşilor.

Sfatul Popular al Comunei Cătească, la 5 februarie 1964, a solicitat Direcției Regionale P.T.T.R., Regiunea Argeş, 200 de stâlpi de telegraf „din rețeaua care se demolează de dvs." din raza comunei noastre, „care ne sunt de strictă necesitate pentru înfrumusețarea instituțiilor din comună": în satul Cătanele „avem în construcție o casă de citit", iar în satele Coşeri şi Zama Rece „ambele şcoli sunt neîmprejmuite"[91].

Având în vedere că şcolile din mai multe sate duceau lipsă de spații corespunzătoare, precum şi faptul că statul hotărâse să se treacă la învățământul de 10 ani, Consiliul Popular al Comunei Cătească, prin Decizia nr. 42/1969, a stabilit să se întocmească devize pentru construirea unor noi săli de clasă prin extinderea clădirilor existente: două săli la Gruiu, două săli la Cireşu, două săli la Cătească şi una la Recea[92].

Şi adunările populare din aceste sate au votat extinderea clădirilor de şcoală existente, astfel că s-a trecut la etapa următoare întocmindu-se devizele necesare. Sumele stabilite prin devize au fost următoarele: Cătească - 228.000 de lei, Gruiu - 178.000 de lei, Cireşu - 332.000 de lei, iar la Recea nu se precizează. Imediat după întocmirea devizelor s-a trecut la procurarea materialelor: fier beton, ciment, bile de brad, sârmă neagră, sfoară, var[93].

Consiliul Popular Cătească informează Consiliul Popular al Județului Argeş că bunurile moşierului Ion C. Zamfirescu din Cătească au fost naționalizate, devenind proprietate de stat, acesta locuind în Bucureşti, strada Columb, nr. 10. În imobilul din comună, format din 13 camere şi un beci, funcționează Şcoala Generală de opt ani încă din 1952, iar pe 16 mai 1969 „moşierul" a înaintat Consiliului Popular comunal cerere pentru a i se plăti chirie[94].

Deoarece numărul copiilor crescuse Consiliul Popular a emis Decizia nr. 51/1971, stabilindu-se următoarele: „Art. 1. Se aprobă

[91] Idem, fond Primăria Cătească, dosar 18/1964, f. 6.
[92] Primăria Cătească, fond propriu, dosar 7/1969, nef.
[93] Idem, dosar 18/1970, nef.
[94] Idem, dosar 21/1968, nef.

construcția şi finisarea şcolii cu patru săli de clasă în satul Căteasca, precum şi rambursarea împrumutului de 136.000 lei. Art. 2. Se aprobă cuantumul bănesc pe comună, pe anul 1972, de 190.000 lei pentru construcția şi finisarea şcolii cu patru săli de clasă în satul Căteasca“[95].

În luna iulie 1972 a fost prezentată în Comitetului Executiv al Consiliului Popular comunal o informare cu privire la asigurarea bazei materiale la şcolile din comună pentru anul şcolar 1972-1973. Mai întâi s-a făcut precizarea că „toți copiii au fost cuprinşi în învățământul de 10 clase“. Apoi s-au dat următoarele informații: clădirea nouă cu patru săli de clasă din satul Căteasca se găsea în faza de finisaj, urmând să fie dată în folosință la 1 septembrie 1972; au fost turnate temeliile pentru ateliere şi laboratoare în satele Gruiu şi Cireşu, sperându-se ca la 1 septembrie să fie date în folosința şcolilor; cele trei şcoli de opt ani urmau să aibă spații suficiente pentru desfăşurarea procesului instructiv-educativ, iar şcolile cu clasele I-IV să funcționeze numai dimineața; şcolile din satele Gruiu şi Cireşu încă din anul anterior „au trecut la predarea pe cabinete de specialitate“, sperându-se că şi la şcoala de opt ani din Căteasca să înceapă în anul şcolar 1972-1973; atelierele şcolare nu dispuneau de suficiente scule pentru practica productivă pe care o desfăşurau elevii.

În privința atelierelor şcolare s-au dat următoarele informații: la şcoala de opt ani din satul Căteasca a fost realizat într-o încăpere special amenajată; la şcoala de opt ani din satul Cireşu a fost amenajat într-o sală a şcolii vechi; la şcoala de opt ani din satul Gruiu atelierul a fost amenajat într-o sală a Căminului Cultural. Fiecare atelier era dotat cu un minim de scule: tejghea, maşină de cusut, rindele, cioplitoare, ferăstrău, bardă, cuțitoaie, burghiu. Atelierul de la şcoala din Căteasca avea profil de lăcătuşărie-electrotehnică, fiind dotat cu tejghea, menghină, polizor, cleşti, burghie, tablă etc.

Pentru autodotarea atelierului s-a propus ca şcolile de opt ani „să inițieze creşterea de porumbei, iepuri de casă, stupi de albine, să cultive mături, să realizeze sume de bani din cusături, din valorificarea obiectelor realizate în cadrul practicii, din munca în cadrul C.A.P.-urilor şi fermelor de stat“. Atelierele aveau nevoie de spații speciale, de aceea s-a propus ca în satele Gruiu şi Cireşu să se clădească astfel de spații; la Căteasca, după darea în folosință a noii şcoli, se puteau organiza două ateliere în clădirea

[95] Idem, dosar 10/1971, nef.

veche. La finalul informării se apreciază că este necesar „să se facă o dotare completă şi încadrarea cu cadre competente şi cu materie primă“[96].

Ca o realizare importantă, în octombrie 1974, se aprecia a fi electrificarea în interior a şcolilor din satele Gruiu şi Cireşu[97].

Consiliul Popular comunal a hotărât să se efectueze următoarele lucrări: finisarea laboratorului, grădiniței şi atelierului de la şcoală din satul Gruiu; finisarea laboratorului şi atelierului de la şcoala din satul Cireşu şi electrificarea şcolii din satul Cătanele. Pe baza acestei hotărâri, la 21 martie 1974, s-a deschis finanțarea acestor lucrări la BNRSR: 15.000 de lei pentru Gruiu şi 10.000 de lei pentru Cireşu[98].

Din contribuția bănească voluntară (de fapt obligatorie) a cetățenilor Banca Națională a aprobat la 6 august 1970 deschiderea finanțării în vederea executării unor lucrări şi anume:

- 44.000 de lei pentru R.K. la clădirea Şcolii Generale Căteasca;
- 31.000 de lei pentru construirea unui WC cu patru cabine la Şcoala de patru ani din satul Siliştea;
- 332.000 de lei pentru construirea unei şcoli cu patru săli, laboratoare şi instalație electrică la Şcoala din satul Cireşu;
- 185.000 de lei pentru construirea a două săli de clasă (construcție, mobilier, dotări) în satul Recea;
- 178.000 de lei pentru construirea a trei săli de clasă (extindere) în satul Gruiu[99].

Directorul Şcolii Coordonatoare (de 10 ani) Gruiu, Mihail Cristea, la 28 august 1978, a prezentat în Comitetul Executiv al Consiliului Popular un raport cu privire la pregătirea anului şcolar 1978-1979, făcând mai multe precizări: toate clădirile şcolilor sunt văruite şi curățate, în afară de şcoala şi grădinița din satul Cireşu, care trebuie văruite în exterior; laboratoarele nu pot funcționa din diferite motive: cel de la şcoala din Cireşu nu este racordat la apă, deşi în sat este apă curentă; la şcoala din Gruiu este montată instalația de apă şi gaze, însă nu este apă curentă, iar buteliile nu sunt încărcate; în vacanța încheiată 43 de elevi au fost în diferite tabere din țară, iar alți 40 au participat la excursii de şapte zile în N-V țării; manualele şcolare au fost aduse la şcoala de centru, de unde le va ridica fiecare şcoală; au fost recoltate produsele de pe loturile

---

[96] Idem, dosar 5/1972, nef.
[97] Idem, dosar 2/1974, nef.
[98] Idem, dosar 9/1977, nef.
[99] Idem, dosar 13/1977, nef.

şcolare, fiind valorificate prin centrele de achiziţii, mai ales fructele; toate unităţile şcolare sunt aprovizionate cu combustibilul necesar (lemne şi cărbuni).

În ceea ce priveşte procesul instructiv-educativ, arată unele aspecte negative care s-au accentuat permanent, până în zilele noastre. Cel mai grav aspect se referă la tendinţa continuă de scădere a natalităţii. Din această cauză pentru anul şcolar următor, 1978-1979, dispare un post de învăţător la şcoala Căteasca, iar la şcoala şi grădiniţa din satul Siliştea, pentru anul şcolar 1979-1980 va dispărea câte un post de învăţător; pentru clasa a IX-a se realizase cifra de plan de 36 de elevi; şcolile de opt şi zece ani, în privinţa cadrelor didactice, aveau „încadrare bună“[100].

În ceea ce priveşte spaţiul şcolilor din comună, în raportul de activitate pe anul şcolar 1983-1984, se arată că a devenit excedentar în satele Cireşu şi Recea, însă insuficient în satele Gruiu şi Căteasca. La Căteasca se aprecia că este necesar să se demoleze clădirea veche şi să fie construită una nouă care să fie corespunzătoare.

În privinţa încălzitului sălilor de clasă întâmpină greutăţi, deoarece combustibilul era insuficient la nivelul comunei, iar cărbunii erau de cea mai proastă calitate. De asemenea se subliniază lipsa fondurilor, din care cauză la finele anului şcolar trecut nu s-a făcut curăţenie în majoritatea unităţilor şcolare. Directorul coordonator cerea sprijin Comitetului Executiv al Consiliului Popular comunal pentru a se putea face curăţenia localurilor şcolare în vara anului 1984. Cerea să li se pună la dispoziţie materialele necesare, fiindcă munca o vor executa educatoarele, învăţătorii, diriginţii, femeile de serviciu, ajutaţi de părinţi şi elevi. Mai cerea sprijin pentru a se face împrejmuirea şcolilor din satele Recea, Siliştea şi Cătanele.

Comisia permanentă Învăţământ, sănătate, social-culturală din cadrul Consiliului Popular comunal a prezentat raport în faţa deputaţilor comunali pe probleme de învăţământ în sesiunea din iulie 1984, în care se arată că trebuie reparat „de urgenţă“ întregul mobilier din şcoli, laboratoarele să fie completate cu material didactic, cabinetele de specialitate să fie completate cu materiale de actualitate. Se mai precizează că grupurile sanitare nu sunt întreţinute corespunzător, iar problema apei potabile pentru elevi nu se rezolvase[101].

---

[100] Idem, dosar 4/1978, nef.
[101] Idem, dosar 22/1984, nef.

Noul local de şcoală din Căteasca, satul Popeşti, în timpul construirii. Foto, 2007.

Noul local dat în folosinţă. Foto, 2012.

B. Cadrele didactice şi procesul instructiv-educativ

Legea învăţământului din 3 august 1948 a adus modificări în structura anului şcolar, s-a schimbat programa şcolară, dar şi conţinutul obiectelor de studiu. Şcoala trebuia să aibă la bază principiile învăţământului sovietic. În şcoli s-au creat consilii pedagogice şi s-a statornicit regula ca în cadrul acestora învăţătorii să prezinte, săptămânal, raport de activitate vizând, mai ales, latura educativă: aranjatul Colţului ARLUS, curăţenia în şcoală, deschiderea cantinei şcolare, organizarea de şezători în cadrul ARLUS etc.

Subinspectorii, în timpul inspecţiilor, urmăreau modul cum erau aranjate: Colţul ARLUS, jurnalul (gazeta) de perete şi cum era organizată Ora Republicii. Se urmărea educarea dascălilor în „spiritul comunismului" şi prin aceştia, modelarea generaţiilor de elevi.

Noua programă şcolară pentru ciclul II cuprindea modificări importante în comparaţie cu programa cursului complementar de până acum. Programa nouă impunea pregătire superioară cadrelor didactice care urmau să predea la clasele V-VII, ori şcolile rurale erau încadrate doar cu învăţători. Nefiind cadre didactice cu studii superioare, ciclul II a fost încadrat tot cu învăţători, cu titlul de „profesori suplinitori".

Lipsa cadrelor didactice cu pregătire superioară trebuia eliminată. Astfel, în centrele universitare de atunci, s-au organizat cursuri de calificare, vara, pentru cei ce se aflau în învăţământ. În primul an, o lună, în al doilea, o lună şi jumătate. La finele cursurilor susţineau examen şi obţineau calificare pentru ciclul II. Aceste „cursuri reduse", cum sunt numite în documente, au rezolvat problema de moment, fiindcă pregătirea nu era suficientă.

De aceea s-au înfiinţat în oraşele reşedinţă de regiune „institute pedagogice de trei ani", unde studenţii au primit pregătirea necesară. Pentru creşterea numărului de profesori s-a creat posibilitatea ca studiile să fie efectuate şi la fără frecvenţă.

Obiectele care s-au studiat în şcoală până la reforma învăţământului din 3 august 1948 au fost: religia, citirea, gramatica şi compunerea, matematica, desenul, caligrafia, muzica, lucrul manual, educaţia fizică (la clasele I-VII), istoria şi geografia (la clasele II-VII), cunoştinţele naturale (la clasele I, III-VII), cunoaşterea şi îngrijirea omului (la clasele III-VII), practica agricolă (la clasele IV-VII), gospodăria (la clasa a IV-a).

În primul an şcolar, după reformă, apar unele schimbări la clasele I-IV: citirea, ortografia şi gramatica, dezvoltarea vorbirii, memorizarea, matematica, deprinderi igienice, cultura fizică şi sportul, desenul, cântul, lucrul manual, caligrafia (la clasele I-IV), ştiinţele naturale, geografia (la clasele III-IV), limba rusă (la clasa a IV-a). După cum se poate observa, două schimbări au fost importante: s-a scos religia, învăţământul devenind laic, şi s-a introdus limba rusă.

La ciclul II, obiectele de studiu au fost împărţite pe catedre: catedra de literatură sau literară, catedra ştiinţifică şi catedra dexterităţi.

Începând cu anul şcolar 1948/1949, numai Şcoala Căteasca (Popeşti) a continuat să funcţioneze cu ambele cicluri (I şi II), celelalte rămânând numai cu ciclul I (clasele I-IV).

Şcoala Căteasca, la ciclul II, a fost încadrată la partea literară cu Moldoveanu Dracu Tudose, licenţiat al Facultăţii de Filologie, şi Moldoveanu D. T. Cristina, licenţiată a Facultăţii de Istorie; la partea ştiinţifică au fost încadraţi învăţătorii Drăghici Gheorghe şi Badea Sandu; pentru predarea limbii ruse a fost încadrat Andrieş Gheorghe, licenţiat al Facultăţii de Drept. Orele obiectelor de studiu numite dexterităţi au fost repartizate profesorilor şi învăţătorilor menţionaţi.

La clasele I-IV au rămas soţii Ion Rădulcscu (era şi director) şi Elisabeta Rădulescu; la Coşeri a rămas Adela Păunescu, pe singurul post existent. Despre învăţătorul Gheorghe Zamfirescu, într-un raport către Inspectoratul Şcolar Argeş, din 1 octombrie 1948, directorul şcolii spune că a fost „comprimat” şi „nu a revenit până în prezent, deşi a făcut cerere”.

Apartenenţa politică a cadrelor didactice de la Căteasca, declarată de fiecare în 1949, a fost aceasta:

1. Ion Rădulescu, învăţător, născut în Căteasca, la 6 august 1900 - Frontul Plugarilor;

2. Elisabeta Rădulescu, învăţătoare, născută în Gorgani - Muşcel, la 6 iunie 1907 - Frontul Plugarilor;

3. Sandu Badea, învăţător, născut în Teiu - Argeş, la 20 ianuarie 1906 - Frontul Plugarilor;

4. Gheorghe Drăghici, învăţător, născut în Căteasca, la 28 aprilie 1917 - Frontul Plugarilor;

5. Cornel Rădulescu, născut în Piteşti, la 30 ianuarie 1922, licenţiat în Drept, specialitatea Economie Socialistă - Frontul Plugarilor;

6. Anatolie Dobrovleanchi, născut în Slobozia - Bălți, la 4 martie 1929, bacalaureat - Frontul Plugarilor;

7. Adela Păuncscu - născută în Casin - Bacău, la 16 decembrie 1921 - P.M.R.;

8. Ion Stancu, născut în Pitești, la 2 februarie 1924,licențiat limba română şi secundar limba franceză - P.M.R.;

Ciclul II nu s-a înființat la 15 septembrie 1948, ci mai târziu: la 1 octombrie şcoala funcționa doar cu ciclul I (clasele I-IV), cu un efectiv de 65 de elevi, iar la Coşeri, cu 24 de elevi. La 11 octombrie funcționau şi clasele V şi VI, populația şcolară fiind următoarea:

Clasa	**I**		**II**		**III**		**IV**		**Total**	**V**		**VI**		**Total**	**Total general**
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**		**B**	**F**	**B**	**F**		
Înscrişi	8	9	8	6	6	4	8	12	61	21	16	23	8	68	129
Frecvenți	8	9	8	6	6	4	8	12	61	15	13	22	5	55	116

La Coşeri populația şcolară, transmisă de Adela Păunescu, la 6 noiembrie 1948[102], se prezenta astfel:

Clasa	**I**		**II**		**III**		**IV**		**Total**
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	
Înscrişi	2	2	4	5	6	4	3	3	29
Frecvenți	2	2	4	5	6	4	3	2	28

La 20 mai 1953, Şcoala Căteasca a fost inspectată de către şeful Secției de învățământ a Raionului Topoloveni, când a consemnat diferite aspecte despre local, ornarea acestuia, populația şcolară etc. „În legătură cu ornarea claselor, se observă faptul că toate lozincile sunt scrise pe geam, dând un aspect plăcut", nota inspectorul. Acesta îi recomandă directorului Ilie Dinu să fie completată ornarea cu „tablourile Comitetului Central şi Marilor Dascăli ai Omenirii", Marx, Engels, Lenin, Stalin. Se face mențiunea că „masa la internat a început să se dea chiar din a doua săptămână de şcoală". Prin urmare, şcoala avea internat pentru unii elevi

[102] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 20/1948, f. 4, 5; 59/1948, f. 1; 70/1948, f. 1,3; 108/1948, f. 2-3; 60/1949, f. 138, 169, 274, 469; 99/1949, f. 37; 156/1949, f. 33.

de la ciclul II, care erau din satele vecine. Frecvența elevilor de la ciclul II se prezenta în felul următor:

Clasa	**Înscrişi**	**Frecvenți**	**Prezenți în ziua inspecției**
V	40	40	39
VI	19	19	19
VII	24	24	23
Total	**83**	**83**	**81**

Pe 12 mai 1954, şcoala este inspectată de către inspectorul de îndrumare şi control, care menționează că este condusă de Adela Păunescu, iar printre cadrele didactice se aflau Victor Popescu, la matematică, şi Badea Sandu, la ştiințe naturale.

La 3 iunie 1955, corpul didactic se compunea din următorii: Adela Păunescu - directoare, Sandu Badea, Gheorghe Drăghici, Lavinia Gheorghiță, Victor Popescu, Florica Draghia.

Populația şcolară la ciclul I şi II la 16 mai 1956 era următoarea:

Clasa	**Înscrişi**	**Frecvenți**	**Prezenți în ziua inspecției**
I	17	17	17
II	11	11	11
III	19	19	19
IV	14	14	14
Total	**61**	**61**	**61**
V	25	24	20
VI	18	18	14
VII	16	16	13
Total	**59**	**58**	**47**
Total general	**120**	**119**	**108**

După cum se observă, frecvența elevilor la şcoală era foarte bună, mai ales la ciclul I[103].

[103] Idem, fond Şcoala Generală Căteasca, dosar 1 /1953, f. 3-4.

În anii următori au apărut noi cadre didactice: Silvia Popescu, Nistor Bărbulescu, Cecilia Stoenescu, Ion Stancu, Elena Olaru, Valeriu Moraru, Ion Rădulescu; unii pentru scurtă vreme, provizoriu, alții definitiv.

La Şcoala Căteasca, în localul din satul Coşeri, funcționa Stan Nițu, iar în 1958 şi Sandu Badea, şcoala având două posturi[104].

În anul şcolar 1959/1960 situația copiilor de vârstă şcolară[105] se înfățişa astfel:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**
Recenzați	14	10	12	17
Înscrişi	15	10	12	17

Încadrarea Şcolii Căteasca (cele două localuri) pentru anul şcolar 1957/1958 a fost următoarea: Adela Păunescu - directoare, Gheorghe Drăghici, Victor Popescu, Ion Stancu, Elena Olaru, Lavinia Gheorghiță, Valeriu Moraru, Ion Rădulescu (pentru şcoala din satul Popeşti, având clasele I-VII) şi Stan Nițu şi Sandu Badea (pentru localul din Coşeri, clasele I-IV).

În şedința consiliului pedagogic, ținut la 9 septembrie 1957, s-au împărțit „sarcinile în afara obligațiilor la catedră”:

Ion Stancu - bibliotecar; biblioteca va fi deschisă în zilele de marți, joi şi vineri, intre orele 15-17;

Lavinia Gheorghiță şi Florica Drăghia - responsabile cu „resortul teatru”;

Stan Nițu şi Victor Popescu - responsabili cu brigada artistică;

Gheorghe Drăghici - responsabil cu corul;

Silvia Păunescu - responsabilă cu jocurile;

Adela Păuneascu - responsabila colectivului de conferențiari;

Ion Rădulescu şi Sandu Badea - responsabili cu „diferite producțiuni”.

Repartizarea claselor pe învățători s-a făcut astfel: clasele I şi a III-a - Ion Rădulescu; clasele a II-a şi a IV-a - Florica Drăghia, la şcoala din satul Popeşti; clasele I şi a III-a - Stan Nițu; clasele a II-a şi a IV-a Sandu Badea, la şcoala din satul Coşeri. Fiecare local de şcoală era încadrat cu câte două posturi la ciclul I-IV.

[104] Idem, fond Şcoala Generală Coşeri, dosar 1 /1953, f. 14.
[105] Idem, fond Şcoala Generală Coşeri, dosar 6/1959, f. 1.

Diriginți la clasele ciclului II au fost următorii: Victor Popescu - clasa a V-a; Ion Stancu - clasa a VI-a; Lavinia Gheorghiță - clasa a VII-a.

Obiectele de studiu au fost repartizate în felul următor: limba română - Ion Stancu; matematică şi desen - Gheorghe Drăghici; ştiințele naturale, geografie, practica agricolă - Valeriu Moraru; fizică, chimie, educație fizică, desen - Victor Popescu; limba rusă, muzică - Lavinia Gheorghiță; istorie, constituție - Adela Păunescu.

Şedințele consiliului pedagogic se țineau lunar, când se discutau probleme legate de procesul instructiv-educativ, despre activitatea culturală din comună, dar şi chestiuni politice, impuse pe linie de partid.

În şedința din 21 noiembrie 1957 s-a prelucrat un material, „cu privire la situația economică a U.R.S.S. în comparație cu cea a S.U.A.”; altul despre coexistența paşnică şi un al treilea despre preîntâmpinarea războaielor. Tot acum s-a citit şi „Manifestul Păcii”. Aşadar, propaganda comunistă era foarte activă[106].

În şedința Comitetului Executiv al Sfatului Popular din 21 mai 1958, directorul Şcolii Căteasca a prezentat raport despre învățământ, arătând că în comună sunt cinci şcoli: patru cu ciclul I (Popeşti, Coşeri, Cătane, Zama Rece) şi una cu ciclul II (Popeşti); în toate şcolile erau 234 de elevi, repartizați pe clase, astfel: clasa I - 55, clasa a II-a - 52, clasa a III-a - 31, clasa a IV-a - 38, clasa a V-a - 21, clasa a VI-a - 22, clasa a VII-a - 15; se face precizarea că frecvența era de 100%, şcolile fiind încadrate cu 13 cadre didactice[107].

În luna decembrie 1959, situația şcolilor din comuna Căteasca era următoarea: la Şcoala Zama Rece, clasele I-IV, funcționa Gheorghe Zamfirescu; la Cătanele, clasele I-IV, funcționa Valeria Cristea; la Coşeri, clasele I-IV, predau Stan Nițu şi Sandu Badea; la Popeşti, clasele I-IV, funcționau Ion Moldoveanu, Maria Necula şi Nistor Bărbulescu, iar la ciclul II, funcționau ca profesori: Ion I. Stancu, Cecilia Stoenescu, Gheorghe Drăghici, Lavinia Dincă, director era Adela Păunescu.

La 23 aprilie 1963, şcoala din satul Coşeri a fost inspectată de şeful Secției de învățământ a Raionului Piteşti, care menționează în procesul verbal de control, că şcoala este încadrată cu Badea Sandu şi suplinitoarea Florica Ion, în locul lui Gheorghe Ilie, „recrutat pentru munca de U.T.M., în cadrul Comitetului raional U.T.M. Piteşti”.

---

106 Idem, fond Şcoala Căteasca, dosar 5/1957, f. 1-3, 4, 6.
107 Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 8/1958, f. 383.

Situația școlară la această dată era următoarea:

Clasa	Înscriși	Frecvenți	Prezenți în ziua inspecției
I	13	12	12
II	9	9	9
III	6	6	6
IV	9	9	9
Total	**37**	**36**	**36**

Șeful secției apreciază punctualitatea și prezența elevilor la școală, dar și rezultatele bune la învățătură. Îl laudă pe Sandu Badea pentru că „se preocupă de dezvoltarea vocabularului elevilor prin explicarea cuvintelor pe baze concrete".

În anul școlar 1963/1964, școala a fost încadrată cu Marin Voinicilă, postul I, care era și director, și Maria Muscalu, postul II.

La 18 februarie 1970 Nistor Băbulescu, directorul coordonator al Școlii Căteasca, face o „notă de constatare" la Coșeri, menționând că funcționează tot cei doi învățători, toți elevii sunt școlarizați, iar frecvența era de 100%.

Din septembrie 1973, Maria Muscalu devine directoare, iar pe postul II este încadrat Victor Popescu.

La 7 noiembrie 1973, situația școlară se prezenta astfel[108]:

Clasa	Înscriși	prezenți
I	7	7
II	7	7
III	10	10
IV	8	7
Total	**32**	**31**

108 Idem, fond Școala Coșeri, registru 2/1963-1974, f. 1-20.

Situația școlară din anul 1981/1982, înainte de susținerea examenului de corigențe se prezenta astfel:

‹Ciclul›	Școala	Înscriși	Veniți	Plecați	Rămași	Promovați	Amânați	Procent
I	Recea	32	-	-	32	29	3	
	Cătanele	35	-	-	35	34	1	
	Căteasca	84	6	4	86	84	2	
	Gruiu	69	5	5	69	67	2	
	Siliştea	61	-	2	59	57	2	
	Cireşu	62	1	1	62	59	3	
Total		**343**	**12**	**12**	**343**	**330**	**13**	
II	Cireşu	128	-	4	124	119	5	
	Căteasca	138	3	4	137	122	15	
	Gruiu	119	4	1	122	120	2	
Total		**385**	**7**	**9**	**383**	**361**	**22**	
Clasa a IX-a	Gruiu	44	-	-	44	38	6	
Total general		**772**	**19**	**21**	**770**	**729**	**41**	**94,4%**

Situația şcolară prezentată mai sus se încheie cu o frază care demonstrează politizarea excesivă a învățământului, dar şi formalismul care domina în şcoli: „Organizațiile de pionieri, U.T.C. şi şoimi ai Patriei trebuie să-şi intensifice eforturile pentru a-şi spori aportul lor la munca de instruire şi educare a copiilor, la întărirea disciplinei şcolare”[109].

În raportul de activitate pe anul şcolar 1983/1984, întocmit la 22 iunie 1984, se precizează că în comuna Căteasca au funcționat trei şcoli cu clasele I-IV, una cu clasele I-VIII şi două cu clasele I-X. La ciclul primar au fost înscrişi 289 de elevi, la nivelul gimnazial 344, iar la cel liceal 121 (două clase a IX-a cu 57 de elevi şi două clase a X-a, cu 64 de elevi); corpul didactic a fost alcătuit din 15 învățători, 27 de profesori şi 2 maiştri instructori; au terminat clasa a VIII-a 73 de elevi, dintre care 43 au optat pentru clasa a IX-a de la Şcoala Gruiu, cu profil mecanic, care proveneau din satele Gruiu - 23, Cireşu - 18 şi Căteasca - 2.

[109] Idem, dosar 19/1982, nefoliat.

Este de subliniat faptul că raportul nu cuprinde informații despre cum s-a desfăşurat procesul instructiv-educativ şi care au fost rezultatele, ci despre activitatea în C.A.P. şi munca patriotică. Prezentăm în continuare părți din raport, fiindcă arată limpede care erau preocupările statului socialist şi ale Partidului Comunist Român legate de instruirea şi educația tineretului şcolar.

„Elevii din şcolile noastre au participat activ, mai ales în perioadele de vârf, la efectuarea muncilor productive din unitățile comunei noastre. În această primăvară elevii însoțiți de cadrele didactice au participat la lucrări de întreținere a culturilor, mai ales în grădina de legume a C.A.P.-ului. S-au remarcat în mod deosebit elevii şcolilor Gruiu şi Cireşu. Scoatem în evidență şi munca depusă în cadrul C.A.P.-ului de cadrele didactice: Rădulescu Viorica, Rădulescu Ion, Stoiculescu Mariana, Dragomirescu Marin, Dragomirescu Ana, Popescu Constantin, Gârlea Maria, Toma Elena, Firică Maria care au lucrat în acord global diferite culturi".

Apoi au fost nominalizate câteva cadre didactice la negativ, altfel raportul nu ar fi fost scris „în spirit critic şi autocritic". Se apreciază că s-au obținut rezultate bune la munca patriotică şi la creşterea viermilor de mătase, fiind lăudate şcolile Gruiu şi Cireşu. Pentru viitor raportorul îşi propunea să dea atenție sporită pentru îndeplinirea planului la strângerea de fier vechi, maculatură şi plante medicinale.

În privința activității la clasă, directorul coordonator, Constantin Gârlea, aduce laude următoarelor cadre didactice: Rodica Ploscaru, Paraschiva Apostol, Elena Apostol, Ion Cojocaru, de la Şcoala Căteasca; Iuliana Voicu, Maria Firică, Floarea Sima, Ecaterina Stoiculescu, de la Şcoala Gruiu; Alexandrina Popescu, Viorica Rădulescu, Stela Văcaru şi profesoarele Maria Gârlea, Ioana Tănase, I. Zugravu, de la Şcoala Cireşu.

Raportul se încheie cu câteva alegații care în viitor vor fi greu de înțeles: „Organizațiile de pionieri, U.T.C. şi Şoimii patriei au contribuit activ la atragerea elevilor în munca de îmbunătățire a situației la învățătură şi disciplină, la educarea patriotică şi ateist-ştiințifică a copiilor, precum şi la mobilizarea acestora la activitățile practice, productive, eforturi ce vor fi continuate şi în viitor"[110].

Evenimentele politice din decembrie 1989 și din anii următori au creat premise pentru îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a procesului

[110] Idem, dosar 22/1984, nefoliat.

instructiv/educativ din școlile comunei Căteasca. Toate școlile dispun de localuri proprii, cu săli spaţioase și luminoase, racordate la curent electric, apă potabilă și gaze pentru încălzit. Spaţiile fiind suficiente, învăţământul se desfăşoară numai dimineaţa. Cele mai noi şi mai moderne localuri sunt cele din satele Recea-Cătanele (dat în folosinţă în anul 2015) şi cel din satul Căteasca, dat în folosinţă în anul 2012. Acesta din urmă are două niveluri, însumând 24 de săli (inclusiv sală de sport): 11 la parter, unde funcţionează grădiniţa de copii, şi 13 la etaj, unde funcţionează învăţământul primar şi gimnazial. La etaj se află sala de calculatoare (nouă fiind funcţionale), laboratoarele şi cabinetele pe specialităţi. Localul a fost proiectat pentru un număr mai mare de elevi, când natalitatea era pozitivă. De mai mulţi ani sporul natural al populaţiei este în scădere, astfel că se va ajunge, nu peste mulţi ani, ca acest local să fie suficient pentru şcolarii tuturor satelor comunei Căteasca.

Populaţia preşcolară şi şcolară în anul 2014-2015 a fost următoarea la şcoala din satele Căteasca şi Coşeri:

- grădiniţa de copii = 25;
- învăţământul primar (clasele I-IV) = 27;
- învăţământul gimnazial (clasele V-VIII) = 36;

În total 88 de preşcolari şi şcolari.

Cifrele de mai sus stau mărturie pentru afirmaţia de mai sus în ceea ce priveşte spaţiul excedentar ce se creează din cauza sporului natural negativ. Natalitatea tot mai scăzută va avea urmări negative economice şi sociale. Numărul mic de copii va determina scăderea numărului de posturi la învăţământul preşcolar, primar şi gimnazial.

Cadrele didactice care au funcţionat în anul şcolar 2014-2015 au fost următoarele:

Educatoare - Ghiţă Denisa;

Învăţătoare - Matei Irina şi Moga Elena;

Profesori - Firică Adriana, limba română;

- Constantin Carmen, matematică;
- Matei Delia, chimie-fizică (ore în completare la Şcoala Cireşu);
- Miron Cristina, limba franceză;
- Iosivescu Iuliana, limba engleză;
- Teodorescu Marius Aleodor, istorie (predă la toate şcolile din comună);
- Popescu Ancuţa Elena, geografie (predă la toate şcolile din comună);

- Voicu Cristina, biologie (predă la toate şcolile din comună);

- Romanescu Ovidiu Ilie, educaţie fizică (completarea catedrei la Şcoala Cireşu);

- Tătaru Valentina, educaţie tehnologică (completarea catedrei la Şcoala Cireşu);

- Ghiţă Mariana, educaţie tehnologică (completarea catedrei la Şcoala Gruiu);

- Rădoi Valentina, educaţie muzicală (predă la toate şcolile din comună);

- Sămărescu Nicoleta, religie (predă la toate şcolile din comună);

- Tonghioiu Andra Elena, educaţie civică (predă la toate şcolile din comună).

Înv. Elisabeta Rădulescu, Şcoala Căteasca.

Prof. Nistor Bărbulescu, Şcoala Căteasca, director între anii 1963 şi 1980; 1984 şi 1989.

Prof. de limba română, Ion Stancu-Ney, absolvent al Universității București - Facultatea de Litere, coleg cu Ioan Frunzetti, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca. Autor de eseuri literare şi filosofice, publicate în „Universul" între anii 1940-1944.

Prof. de matematică, Gh. Drăghici.

Clasa a VIII-a la ora de biologie şi profesoara Paraschiva Apostol. Foto, 2009.

Elevii clasei a IV-a în cabinetul de limba şi literatura română şi învăţătorul Constantin Romanescu. Foto, 2009.

Şcoala Căteasca la deschiderea anului şcolar 2009-2010.
Casa a aparţinut lui Ionel Zamfirescu, băiatul lui Constantin Zamfirescu, în care a funcționat peste 35 de ani şcoala cu clasele I-VIII. Localul a fost retrocedat istoricului şi criticului literar Dan Zamfirescu. Foto, 2009.

O altă clădire a lui Ionel Zamfirescu, folosită local de şcoală. Foto, 2016.

Elevii claselor a VI-a - a VIII-a din județul Argeş, participanți la olimpiada de limba şi literatura română de la Botoşani, faza națională, 1989. De la Şcoala Căteasca au fost premiate elevele Bărbulescu Oana din clasa a VIII-a, cu premiul al II-lea, şi Apostol Florentina, din clasa a VI-a, cu premiul special; profesorii de limba şi literatura română, Dan Drăghici şi Maria Drăghici.

REVISTA ŞCOLARĂ " Micul meu univers" · Şcoala cls. I-VII · CĂTEASCA · ARGEŞ

NR. 1

MICUL NOSTRU UNIVERS

ŞCOALA GENERALĂ CĂTEASCA

REVISTĂ ŞCOLARĂ

Cadre didactice ale Școlii Generale Căteasca, foto 2009.
Rândul 1: Gheorghe Badea - învățător; Paraschiva Apostol - prof. biologie; Camelia Sârbu - învățătoare; Ovidiu Romanescu - prof. educație fizică;
Rândul 2: prof. Dan Drăghici - prof. limba română; Adriana Firică - prof. limba română; Carmen Constantin - prof. matematică.

La inițiativa prof. Dan Drăghici a avut loc aniversarea lui Mihai Eminescu la Şcoala Căteasca, 1989, cu participarea criticului şi istoricului literar Dan Zamfirescu.

Deschiderea anului şcolar 2009-2010 la Şcoala Căteasca.
1. Înv. Gheorghe Badea; 2. prof. Adriana Firică; 3. prof. Paraschiva Apostol; 4. Înv. Camelia Sârbu (directoarea şcolii); 5. Prof. Carmen Constantin; 6. Prof. Ovidiu Romanescu; 7. Consilier local Nicolae Bănuță; 8. Prof. Nistor Bărbulescu; 9. Primar Corneliu Oprescu; 10. Prof. Dan Drăghici; 11. Viceprimar Liviu Năstase; 12. Consilier local Nicolae Rădulescu; 13. Consilier local Adrian Ghiță; 14. Consilier local Ion Apostol.

Şcoala Primară Mixtă din comuna Gruiu
(fostă Cacaleţii de Jos), 1864-1918

În situaţia întocmită în anul 1865 de către revizorul şcolar al judeţului se precizează că numărul familiilor din comună era 172, numărul copiilor buni de şcoală era 34 şi funcţiona o şcoală[111]. Învăţător era Şerban Stan, care intrase în învăţământ la 15 decembrie 1859, numit cu decretul 3994 din 6 decembrie şi avea un salariu de 50 de lei, lunar.

La examenul din 6 octombrie 1865 nu s-au prezentat 90 de învăţători, deoarece nu primiseră salariul pe trimestrul I al anului 1865, astfel că şcolile au fost „reduse”, în anul şcolar 1865-1866, neavând învăţători. La 6 februarie 1866, Al. Theodosiade, institutorul superior al Şcolii Primare de Băieţi din Piteşti, face raport la minister în care arată că în acel moment stăteau închise 50 de şcoli în „comunele oficiale”, în afară de cele „reduse”, iar „junimea acestor comune, care s-a bucuratu de luminele instrucţiunei până la 1 octombrie 1865, stă astăzi în întunericu, perzându şi ceea ce a învăţatu în trecutu [...] iar învăţătorii stau risipiţi”. După ce arată că statul a făcut cheltuială cu salariile învăţătorilor motivează de ce nu s-au prezentat la examen: „3 părţi din 4 nu s-au arătatu la essamenulu ce li se cerea, pentru că nu-şi aveau salariele primite în acellu timpu ca să poată stărui în oraşiu. Căci abia în luna lui Noembre anul espirat au primit leafa pe trimestrul lui Ianuarie anul espirat” (adică trimestrul I al anului 1865). A propus să fie reprimiţi cei mai buni dintre cei 90 „rămaşi afară” ca şcolile să nu suferă, în felul acesta n-ar mai fi nevoie de alţi candidaţi şi pregătirea lor, în care timp şcolile ar sta închise. De asemenea a propus ca începând cu „prima vacanţă de la 15 iulie să meargă la Şcoala Normală de Băieţi pentru a se pregăti, apoi să fie examinaţi”. Găsindu-le potrivite, ministerul a aprobat propunerile.

În august 1866, revizorul şcolar al judeţului cere aprobare ministerului să organizeze examen pentru posturile vacante. În urma aprobării obţinute, examenul s-a ţinut la 15 noiembrie 1866. Şerban Stan s-a prezentat la examen, pe care l-a promovat, astfel că şcoala s-a redeschis, începând cu 1 decembrie 1866[112].

În anul şcolar 1872-1873 şcoala avea 28 de băieţi, dar şi 2 fete, fapt mai rar întâlnit, învăţător fiind Nicolae Rădulescu[113]. În aprilie 1887

[111] Idem, dosar 7/1865, f. 158.
[112] Idem, dosar 875/1865, f. 22, 23, 69, 70, 113, 114; dosar 34/1866, f. 57.
[113] Idem, dosar 2/1872, f. 82, 83.

găsim învăţător pe Alecsandrina Ioneanu, dar la 7 octombrie 1887 ministerul face cunoscut revizorului şcolar că a aprobat, începând cu 15 octombrie „recunoaşterea titlului provizoriu învăţătorului Demetru Rădulescu la şcoala din Cacaleţii de jos”[114]. Acesta participase la concursul ţinut la 1 septembrie 1887, care s-a ţinut în Piteşti, obţinând următoarele note, la scris: religie 9, limba română 10, aritmetică 8, igienă 9, istoria românilor 10, ştiinţe naturale cu agricultură 10, geografie 8, drept administrativ 10; media 9,25; la oral a obţinut notele: religie 10, limba română 10, aritmetică 9, igienă 9, istoria românilor 10, ştiinţe naturale cu agricultură 10, geografie 9, drept administrativ 9; media 9,50, iar media generală 9,37. Acesta obţinuse cea mai mare medie dintre cei 72 de concurenţi. Tânărul se născuse la 3 noiembrie 1867, în comuna Oarja, judeţul Argeş, şi absolvise Şcoala Normală din Ploieşti[115]. Începând cu ianuarie 1900, în locul lui D. Rădulescu, funcţionează la şcoală învăţătoarea Ana Nicolau.

La 10 iulie 1903, revizorul şcolar face cunoscut ministerului unele „transferări prin consimţământ”: Ana Nicolau se mută la şcoala din Hârseşti - Vlăşcuţa şi în felul acesta „se îndeplineşte dispoziţia luată de Domnia Voastră ca la postul I să figureze numai bărbaţi pentru a înfiinţa grădini şcolare, lucrări în ţarină şi şcoala de adulţi, ceea ce nu se poate aduce la îndeplinire de către femei”. Învăţătoarea se muta pe postul III, în locul lui Nicolae N. Popescu, transferat la Izvoru de Sus în locul lui Marin Popescu, mutat la Gliganu, iar de aici preotul Marin Petculescu se transferă la Cacaleţii de Jos în locul Anei Nicolau[116].

Începând cu februarie 1909 învăţător va fi N. D. Popescu, în ianuarie 1911 M. I. Angelescu, din martie Ion Stănescu (va fi suplinit de G. Boncescu până în iulie), apoi vine I. N. Pârvulescu, care la 4 noiembrie 1913 solicită revizorului să fie mutat la şcoala din comuna Găvana, de lângă Piteşti[117].

Ministerul, la 27 ianuarie 1914, „în interesul învăţământului şi pe temeiul recomandaţiunii revizorului şcolar” a numit învăţător suplinitor în locul lui I. N. Pârvulescu, mutat la „cancelaria revizoratului”, pe d-şoara Elena D. Holban, absolventă de şcoală profesională. Aceasta a stat la

[114] Idem, dosar 289/1887, f. 4-75.
[115] DANIC, fond MCIP, dosar 43/1887, f. 217.
[116] Idem, dosar 2/1903, f. 1.
[117] Idem, dosare 96/1899, 131/1911, 683/1913, f. 1 (state de plată).

şcoala din satul Cacaleţii de Jos, comuna Gruiu, puţin timp, fiind numit tot suplinitor Marin Enăchescu, absolvent de gimnaziu.

La 3 iulie 1914, preotul Marin Petculescu face cerere la minister pentru reîncadrarea sa în învăţământ, arătând că în perioada 1 septembrie 1900 şi 1 decembrie 1908 a funcţionat în învăţământ. Dar pentru că nu îndeplinea „una dintre condiţiile cerute de lege, să locuiască în satul unde se afla şcoala, a fost nevoit a părăsi postul". La momentul cererii el este „paroh al parohiei Cacaleţii de Jos", unde se afla şcoala, iar postul era vacant. Ministerul a pus următoarea rezoluţie: „Se va prezenta la examenul de la 15 septembrie, producând actele necesare"[118].

La 6 octombrie 1915, administratorul plasei transmite prefecturii unele informaţii despre şcoală: localul are o sală de clasă, populaţia şcolară se ridică la cifra de 102, este încadrată cu două posturi (doi învăţători) şi la finele anului şcolar absolviseră şapte elevi. Precizează că în perioada 1 octombrie 1914-1 octombrie 1915 nu se făcuseră construcţii noi, dar se efectuase reparaţie radicală şcolii din satul Cacaleţii de Jos, comuna Gruiu[119].

Perioada 1918-1948

A. Baza materială.

Primăria comunei Gruiu, la 10 august 1919, a încheiat un proces-verbal când a hotărât să facă la stat un împrumut de 1100 de lei „pentru repararea şcolilor din comună": cea din satul Cacaleţii de Jos şi cea din satul Cireşu (aceasta era şi pentru satul Siliştea, fost Cacaleţii de Sus). Documentul a fost semnat de către primarul comunei, M. Alexescu, secretarul I. Mircescu şi consilierii Gh. Burcea şi Marin Din Necula şi înaintat prefectului pentru aprobare. Acesta, considerând suma necesară, a aprobat-o[120].

La 13 aprilie 1920 s-a constituit Comitetul Şcolar al comunei în următoarea alcătuire: preot Ion Angelescu – preşedinte, Constantin Marin, învăţător la şcoala din satul Cireşu – secretar, învăţătorul Dumitru Şerban Şerbănescu – delegat al comitetului pentru adunarea generală a Comitetului Şcolar al Judeţului Argeş, Alexe Stănescu, Ş. Şerbănescu, Pavel St. Ilie, Alexe Anghel, M. Alexescu – consilieri[121].

---

[118] Idem, dosar 683/1913, f. 55, 63, 72.
[119] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 4/1915, f. 100, 239.
[120] Idem, dosar 264/1919, f. 120.
[121] Idem, dosar 139/1920, f. 39.

La 8 septembrie 1920, revizorul circumspecției școlare inspectează școala consemnând următoarele în procesul-verbal: localul este propriu, compus din două săli de clasă (deși administratorul plasei spusese că localul are o singură clasă, iar în timpul războiului nu se făcuseră construcții), cancelarie și antreu, în stare bună, dar nu are curte pentru recreația copiilor; mobilierul este de sistem nou și suficient; are combustibil suficient pentru iarna următoare[122]. „Școala Primară Mixtă Gruiu-Cacaleți", la 22 noiembrie 1922, face adresă la Comitetul Școlar al Comunei Gruiu în care arată că „funcționează cu două posturi ‹învățători›, deși localul este cu un singur post ‹sală de clasă›, iar postul al doilea funcționează în cancelarie". Dirigintele (directorul) școlii, Dumitru Șerbănescu, mai precizează că numărul copiilor, după recensământ, este de 205, și ar trebui trei posturi (învățători), dar din cauza lipsei sălilor de clasă „luăm doar 100 de copii la școală". Comitetul Școlar comunal, la 24 noiembrie 1922, face raport la prefectură în care arată că localul de școală „ abia se mai ține de învechit" și nu corespunde cerințelor școlii, deoarece are „sală mică, neîncăpătoare, neputând primi numărul de copii care trebuie să urmeze la școală".

Prin urmare cele 2 sate, Cacaleții de Jos și Cireșu, având localurile de școală necorespunzătoare, s-au hotărât să-și clădească altele noi. Și satul Siliștea, care nu avea local propriu, ci împreună cu satul Cireșu, a făcut demersuri pentru a-și clădi școală.

Prefectura Argeș, la 5 decembrie 1922, a aprobat devizele pentru construirea școlilor din comuna Gruiu cu adresele nr. 150 pentru satul Cireșu, nr. 151 pentru satul Cacaleții de Jos și nr. 152 pentru satul Siliștea (fost Cacaleți de Sus).

Primul ajutor pe care l-au primit de la stat cele trei sate a constat în materialul lemnos ce li s-a repartizat în pădurea satului Cârstieni, județul Mușcel, prin Ocolul Silvic din Leurdeni[123]. Directorul școlii, Dumitru Șerbănescu, la 1 ianuarie 1923, face raport la prefect rugându-l să dea ordin șefului Postului de Jandarmi al comunei Gruiu „ să dea concursul la scos oameni și căruțe pentru adus lemnele necesare" construirii localului de școală[124].

Numărul copiilor de vârstă școlară a crescut, astfel că localul era neîncăpător. Subrevizorul școlar, la inspecția din 13-14 noiembrie 1923,

[122] ANSJA, fond Școala Gruiu, dosar 1/1920, f. 2.
[123] Idem, fond Prefectura Argeș, dosar 53/1922, f. 29, 30.
[124] Idem, dosar 67/1923, f. 1.

menționează în procesul-verbal că localul are nevoie de reparații, iar suprafața lui permite să fie școlarizați numai 120 de copii, deși numărul celor de vârstă școlară era de 156. În procesul-verbal din 17 decembrie 1924 consemnează și alte amănunte: localul este neîncăpător și se află în stare rea: „prin uși sunt crăpături pe unde poate pătrunde frigul”; este rău întreținut; pereții sălilor de clasă sunt murdari; curte pentru recreație nu are; mobilierul este insuficient și în stare mediocră.

La 1 ianuarie 1924, Comitetul școlar de construcție, reprezentat de învățătorul Dumitru Șerbănescu, cumpără de la locuitorul Gheorghe M. I. Sandu, zis Gheorghe M. Șchiopu, un teren în suprafață de 2500 mp, cu vecinătățile: la est șoseaua comunală și Badea Nedelcu, la vest moștenitorii Badea Ion, la nord șoseaua vicinală Oarja-Gruiu-Căteasca, la sud Costache Petre și Ion Velcescu, despărțit de apa Siliștea. Terenul se afla în satul Cacaleții de Jos.

Lucrările pregătitoare ridicării noului local au început în primăvara anului 1924, iar la 17 decembrie subrevizorul școlar constată încetinirea acestora: „întrucât la noul local, ce se află în construcție și de care se simte absolută nevoie, stagnează lucrările, aducându-se numai materialul lemnos și expus putreziciunii, am pus în vedere Dlui Director Stoica Stănescu , ca și Dlui Șerbănescu <învățător>, pentru a lua urgente măsuri, împreună cu membrii Comitetului Școlar local și fruntașii comunei, pentru fasonarea materialului, așezându-se în stive pentru a nu se strica sub influența ploilor, până la începerea clădirei”. I-a cerut directorului să întocmească o situație „cu sumele primite de la particulari, comună, județ și stat, cât s-a cheltuit și ce sumă mai trebuie”.

Școala Gruiu-Cacaleți, la 20 februarie 1925 informează Comitetul Școlar județean despre noul local: „Cu multă greutate au început și în acest sat construcția noului local de școală”, însă lucrările merg greu din lipsa fondurilor, de aceea solicita sprijin financiar pentru a le accelera[125]. La ordinul prefecturii, administratorul plasei trimite o situație despre localurile de școală, la 23 martie 1925. Despre cel din Gruiu-Cacaleți menționează că va avea trei săli de clasă și va fi construit de zid: „s-a cioplit o parte din lemnăria de stejar, s-au cumpărat scânduri de brad pentru uși și ferestre, s-au adunat 40 de lei de la săteni”[126].

Comuna Gruiu avea în lucru trei localuri de școală, câte unul în fiecare sat (Cacaleți, Cireșu, Siliștea), iar fondurile bănești erau limitate.

---

[125] Idem, 107/1923, f. 34.
[126] Idem, dosar 51/1925, f. 17-18.

De aceea Comisia Interimară a comunei (Alecu Anghel – preşedinte, Sandu M. Dincă, Ion N. Gardin, Gh. Cârstea, delegat al satului Cacaleţii de Jos – membri) şi învăţătorul Dumitru Ş. Şerbănescu de la şcoala satului Cacaleţi, au hotărât, la 16 august 1925, să contracteze un împrumut de 60.000 de lei de la Asociaţia Comunelor Rurale din Argeş, pe care să-i folosească la localurile din Cacaleţi şi Cireşu[127]. La inspecţia din 10-11 decembrie 1925, subrevizorul şcolar consemnează că localul se construieşte din cărămidă, este clădit până la tavan, iar lucrările vor începe în primăvara viitoare şi se speră că la începutul anului şcolar 1926-1927 să se facă inaugurarea.

Deoarece satul Cireşu, începând cu 1 ianuarie 1926, s-a despărţit de Gruiu, devenind comună separată, a fost necesar să se reorganizeze Comitetul Şcolar comunal. Astfel, la 31 ianuarie 1926, au fost aleşi, pentru patru ani, următorii: Nae Stan Popescu, Anghel Iordănescu, Marin Alexe Gheorghe, Anton Toma Stanciu – membri; cei de drept erau: primarul D. R. Stoiculescu – preşedinte, învăţătorul Dumitru Şerbănescu –secretar, şi preotul paroh M. Petculescu.

Pentru continuarea lucrărilor la noul local de şcoală, Comitetul Şcolar a hotărât să se facă noi împrumuturi: 250.000 de lei de la Casa Şcoalelor, pe timp de 5 ani, şi 80.000 de lei de la Prefectura Argeş; până la acea dată locuitorii contribuiseră cu suma de 150.000 de lei. La 24 iunie 1926 a mai hotărât să vândă primăriei, la suma de 40.000 de lei, tot materialul ce ar rezulta din demolarea vechiului local de şcoală.

Inspectoratul Şcolar al Regiunii a VII-a Piteşti, la 18 august 1926, cere revizorului şcolar informaţii despre localurile de şcoală „începute dar neterminate”, pentru a le înainta Ministerului Instrucţiunii. Despre şcoala din Cacaleţi s-au transmis următoarele date: zidăria localului este terminată până la ferestre, cheltuindu-se suma de 255.254 de lei, care avea următoarea provenienţă: 30.000 de la stat, 6.979 de la comună, 8.000 de la judeţ, 5.121 de la Comitetul Şcolar şi 171.232 din donaţii (material lemnos de la stat). Se estima că pentru finalizarea lucrărilor mai era nevoie de 300.000 de lei[128].

Veniturile comitetelor şcolare se constituiau din : 14 % din venitul comunei, 1/3 din vânzările cârciumilor, dar şi „din reţinerile posturilor de învăţători suplinite”, reţineri din salariul învăţătorilor care lipseau de la

---

[127] Idem, dosar 70/1925, f. 1, 2.
[128] ANSJA, fonduri: Şcoala Gruiu, dosar 1/1920, f. 5, 6, 25, 26, 29, 30, 39, 47; Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 26/1926, f. 12.

şcoală, ajutor de la stat, colecte şi subvenţii de la locuitori, din amenzi aplicate părinţilor care nu-şi trimiteau copiii la şcoală, din arenda loturilor şcolare[129].

Noul local de şcoală se compunea din două săli de clasă, antreu, cancelarie, atelier şcolar şi muzeu şcolar; era construit din cărămidă şi acoperit cu tablă. La 11 noiembrie 1927 aceste lucrări erau încheiate.

Până la 31 martie 1928 se cheltuise suma de 400.000 de lei: 50.000 împrumut de la Casa Şcoalelor, 38.000 ajutor de la Casa Şcoalelor, 312.000 contribuţie benevolă de la 206 familii din comună. Se aprecia că mai trebuia suma de 150.000 de lei, pentru acoperirea căreia s-au solicitat 50.000 la Casa Şcoalelor, 20.000 la Comitetul Şcolar judeţean şi la „Prefectură cât va crede”. La 24 iunie 1929 se face un nou deviz pentru: tencuieli interioare, tencuitul soclului, duşumele, tâmplărie şi scară, toate în valoare de 46.800 de lei.

Subrevizorul şcolar, în urma inspecţiei făcute şcolii, la 22 ianuarie 1930, consemnează în procesul-verbal că localul încă nu este terminat, astfel că două posturi funcţionau tot în localul vechi. La 27 august acelaşi an menţionează şi alte amănunte: localul este nou, cu două săli de clasă, mari, cancelarie şi antreu, este de zid, pe soclu de beton şi învelit cu fier; o sală dintre cele două mici, de 4 m x 7 m, este terminată complet, în care funcţionează unul dintre cele trei posturi; s-au cheltuit 429.533 de lei şi ar mai fi nevoie de 170.000 de lei. Primăria Comunei Gruiu, la 10 octombrie 1933, face raport la prefect, rugându-l „a dispune să ni se dea ajutorul de 4.500 lei promis pentru construcţia localului de şcoală, cu ocazia vizitei Dlui Ministru Armand Călinescu”.

În sfârşit, la 28 septembrie 1934, revizorul şcolar inspectează şcoala şi constată că localul „este abia terminat şi este împrejmuit”, are trei săli de clasă, este foarte curat şi bine întreţinut în interior şi exterior; mobilierul nu este „tocmai suficient“. Între timp a fost terminată şi a doua sală mai mică, fiindcă la 10 noiembrie 1938 subrevizorul menţionează că localul de şcoală are patru săli de clasă. Este lăudat directorul şcolii, Şerbănescu Dumitru care, „deşi bătrân şi infirm depune multă stăruinţă la şcoala ce conduce, pentru care îi aducem laude”[130].

---

[129] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 51/1926, f. 9.

[130] ANSJA, fonduri: Prefectura Argeş, dosar 55/1929, f. 1 şi 87/1933, f. 25; Şcoala Gruiu, dosar 1/1926, f 1-43 şi 1/1930, f. 1-3; Inspectoratul şcolar Argeş, dosar 7/1932, f. 232.

La 7 martie 1948 s-a întocmit inventarul averii şcolii: 29 bănci, 3 table, 3 catedre, 4 sobe Godin, 2 dulapuri pentru arhivă, 1 dulap pentru corpuri geometrice, 1 birou de cancelarie, 1 masă simplă, 1 dormeză.

După 1948.

Un an mai târziu se mai precizează: localul se află în stare bună, are trei săli de clasă, de 182 mp, cancelarie, bibliotecă, n-are teren de sport, are grădină şcolară de 832 mp.

De asemenea, deține 34 de tablouri „intuitive şi agricole”(vulpe, iepure, sticlete, rac, stup sistematic, oaie, peşte etc.), tablouri istorice şi religioase (Traian, Mihai Viteazul, mănăstirea Argeş etc.), unități de măsură pentru capacitate[131].

În raportul de activitate pe anul şcolar 1969-1970, prezentat de directorul şcolii, afirmă că s-au „depus eforturi la construcția şcolară, s-au mobilizat oameni la treabă şi chiar s-a lucrat efectiv”. Pentru trimestrul III s-a hotărât a se face următoarele lucrări: „Trasarea şcolii, executarea şanțurilor şi turnarea fundației. Transportarea materialului pentru confecționarea cărămizii pentru şcoală”[132]. În anul 1970 localul a fost aproape terminat.

Şcoala Generală Gruiu, comuna Căteasca. Foto, 2015.

---

[131] ANSJA, fond Şcoala Gruiu, dosar 1/1941, f. 1, 3, 5; Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 156/1949, f. 37.

[132] Idem, fond Şcoala Gruiu, dosar 1/1969-1970, f. 7, 14.

Localul de şcoală a fost „reabilitat prin programul guvernamental”, în anul 2007, astfel că procesul instructiv-educativ beneficiază de condiții optime: rețea de calculatoare, cabinete pe specialități, centru de documentare şi informare, material didactic pentru fiecare specialitate, săli de clasă moderne, mobilier nou în unele spații, încălzire centrală, apă curentă.

Beneficiind de spațiu suficient, cursurile se desfăşoară numai dimineața, atât cursul primar, cât şi gimnazial.

Odată cu restructurarea unităților şcolare, începând cu anul 2007, şcoala cu clasele I-VIII Gruiu este singura unitate şcolară cu personalitate juridică din comuna Căteasca[133].

B. Cadrele didactice şi procesul instructiv-educativ în perioada 1918-1948.

Începând cu 26 septembrie 1918 este transferat de la şcoala Răteşti-Furdueşti la şcoala din Gruiu învățătorul Dumitru Şerbănescu[134]. Anul şcolar 1919-1920 s-a încheiat cu examen pentru absolvirea clasei a V-a, ținut la 6 iunie 1920, comisia fiind prezidată de către revizorul şcolar C. M. Prichindel. Examenul se ținea pe centre şcolare, în anul acesta fiind aleasă şcoala din satul Tigveni, comuna Răteşti. Pentru comparație prezentăm rezultatul celor cinci şcoli din acest centru:

Nr. crt.	**Comuna şi satul**	**Învățătorul care a predat la clasa a V-a**	**Elevi prezenți**	**Absolvenți**	**Repetenți**	**Pregătirea elevilor**
1.	Gruiu-Cireş	Preot Ion Angelescu	2	1	1	Bună
2.	Gruiu-Cacaleți	D-tru Şerbănescu	6	5	1	Bună
3.	Căteasca	Ion Rădulescu	4	4	-	Bună
4.	Răteşti-Tigveni	Gh. Stănescu	*	*	*	Bună
5.	Furdueşti	Gh. Zamfirescu	n-a prezentat elevi la examen			

Procesul-verbal încheiat la finele examenului face precizarea că lucrările scrise de la examen se păstrează la cancelaria fiecărei şcoli pentru a fi prezentate la inspecție.

[133] Informații transmise de directoarea şcolii, Iuliana Voicu, în anul 2010.
[134] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 75/1947, f. 197.
[*] Rubricile nu sunt completate cu numărul elevilor.

Începând cu anul 1920, nu s-au mai eliberat certificate de absolvire, ci doar adeverințe celor care urmau la şcoli secundare.

La 8 septembrie 1920 „Şcoala mixtă din comuna Gruiu, cătunul Cacaleți” a fost inspectată de către revizor, care consemnează în registrul de inspecție: şcoala are local propriu, cu două săli, arhiva şi materialul didactic se păstrează în regulă, dar matricolă şcolară nu are; numărul copiilor de vârstă şcolară era de 158, iar suprafața sălilor de clasă permite un număr de 70 elevi; amenzi aplicate părinților care nu-şi trimiteau copiii la şcoală s-au dat, însă nu s-au încasat de către perceptor; starea sănătății şi înfățişarea elevilor, satisfăcătoare, sunt curați şi binişor îmbrăcați, disciplinați şi atenți.

Situația şcolară se prezenta astfel[135]:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**Total**
Înscrişi	62	27	24	6	4	123
Prezenți	16	17	20	5	4	62

Înv. Dumitru Şerbănescu (directorul şcolii).

Şcoala era încadrată cu două posturi: Dumitru Şerbănescu (postul I), director, şi Maria Georgescu (postul II), suplinitoare, absolventă a patru clase profesionale. În anii şcolari următori pe postul II au fost încadrați alți suplinitori: I. I. Velcescu 1920-1921, Elena Nițescu 1921-1922, Zoica Predescu 1922-1923, 1923-1924, 1924-1925 Stoica Stănescu; suplinirile se acordau pe câte un an şcolar. La examenul din 6-7 iunie 1922 s-au prezentat patru elevi şi au promovat toți, pregătirea lor fiind apreciată ca foarte bună.

În zilele de 13-14 noiembrie 1923 revizorul a inspectat şcoala şi a asistat la ore. Apoi a „cercetat elevii la citire, aritmetică, gramatică, geografie, istorie şi şt. naturale” şi „a obținut răspunsuri clare, precise şi bine cugetate de la elevii clasei a V-a”. În schimb elevii din clasele I şi a III-a „sunt lipsiți cu totul de cele mai elementare cunoştințe.

[135] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 1/1920/1929, f. 5-6.

Răspund cu multă greutate şi nesiguranță. Citesc greoi şi nu pot calcula cu înlesnire nici probleme cu exemple din viața practică". Aceste slabe rezultate se datorau instabilității cadrelor didactice şi pregătirii necorespunzătoare a suplinitorilor, dar şi lipsei de interes din partea elevilor şi părinților. Subrevizorul şcolar menționează şi faptul că frecvența elevilor nu este prea bună, deoarece perceptorul, la fel ca şi în cazul altor şcoli, nu încasează amenzile pe care trebuie să le plătească părinții care nu-şi trimit copiii la şcoală. În procesul – verbal de inspecție se mai consemnează: la lucru manual elevii fac împletituri de paie; sunt conduşi la biserică de către diriginte (director) „duminica şi sărbătoarea".

În urma inspecției din 30 martie 1925 subrevizorul şcolar menționează şi alte aspecte: „Cursurile complementare funcționează cu 20 elevi prezenți din 21 înscrişi şi se țin de 2 ori pe săptămână, luni şi sâmbătă. Cele de adulți nu funcționează şi sunt înscrişi 50 elevi şi eleve, supuşi obligativității şi am pus serioase obligații Dlor învățători a le înființa cât mai neîntârziat". Pe 10-11 decembrie 1925, subrevizorul a inspectat şcoala şi a consemnat, printre altele, în procesul-verbal: „De astă dată am examinat elevele din şcoala de adulți, secția analfabetelor, în număr de 38 prezente din 44 înscrise, de sub conducerea D-rei Alexandrina Gaiu, învățătoare suplinitoare. Lucrau la cuvântul normal *cocoş* din abecedarul «Cartea omului mator», de Popescu Băjenaru. Pot să scrie şi să citească cu înlesnire [...]. Cu adulții, seria II a analfabeților lucrează Dl. D. Şerbănescu", directorul şcolii.

În anul şcolar 1926-1927, pe postul II a fost încadrat Nicolae Bădescu, care absolvise patru clase secundare, şi preda la clasele I şi a II-a. La 3 decembrie 1926, revizorul şcolar inspectează şcoala şi chestionează elevii de clasa a II-a care au dat „răspuns mulțumitor la istorie, geografie şi religie", dar la gramatică şi aritmetică au cunoştințe „cu desăvârşire reduse". La 16 iunie 1927, revizorul şcolar a prezidat comisia de examinare a elevilor adulți, seria a III-a, întrunită la această şcoală. Suplinitorul Bădescu Nicolae, care pregătise elevii, a prezentat la examene 12, dintre care 10 au absolvit, 2 au rămas repetenți; pregătirea elevilor a fost apreciată ca mediocră.

La 20 şi 21 iunie 1928 examinarea elevilor de clasa a VII-a s-a făcut la centrul Oarja; de la şcoala Gruiu-Cacaleți elevii au fost conduşi de învățătorul D. Şerbănescu, situația acestora fiind aceasta: 6 înscrişi, 4 prezenți la examen, 4 au absolvit, rezultatul pregătirii fiind apreciat mulțumitor.

Începând cu anul şcolar 1928-1929 şcoala are trei posturi, încadrate astfel: Stoica Stănescu – director, D. Şerbănescu şi Elena Vlădescu. La inspecţia din 8 decembrie 1928 subrevizorul consemnează: „Şcoala este înzestrată cu mult material didactic, aparate fizice şi un mic muzeu cu piese minerale şi zoologice, conservate şi bine păstrate"; sunt lăudaţi toţi învăţătorii fiindcă „depun mult interes"; lucrul manual se face, elevii realizând „lucruri vrednice de admirat"; biblioteca funcţionează[136].

După inspectarea şcolii, la 28 septembrie 1934, revizorul Gh. T. Păuna menţionează mai multe aspecte în procesul-verbal, unele legate de activitatea directorului: cataloagele şi matricolele şcolare sunt completate cu toate datele; mobilierul şi materialul didactic „nu tocmai suficiente"; elevii sunt curaţi, tunşi, pieptănaţi, vioi şi bine dispuşi; „Dl. Stoica Stănescu este bine pregătit, se instruieşte continuu, are voinţă, ţinută, tact pedagogic. Nu neglijează nimic. Face cinste corpului didactic. În general şcoala se prezintă bine şi merită a fi dată de model"[137].

În anul şcolar 1929-1930 în locul Elenei Vlădescu a funcţionat Florica Crăciunescu, apoi Florica Popescu, Ecaterina Săbiescu. Examenul de absolvire a şapte clase s-a desfăşurat în zilele de 17 şi 18 iunie 1934, situaţia elevilor de la şcoala din satul Gruiu (fostă Cacaleţi), comuna Gruiu fiind următoarea: 7 înscrişi, 4 cu frecvenţă regulată, 4 prezenţi la examen, 4 absolvenţi, 3 repetenţi; rezultatele la examen au fost apreciate de comisie ca foarte bune, învăţătorul care a pregătit clasa a fost Stoica Stănescu, directorul şcolii.

Cursurile s-au desfăşurat în anul şcolar 1933-1934 în două localuri: doi învăţători funcţionau în localul nou, care nu era terminat, şi unul în localul cel vechi, aflat în stare rea. Se spera ca localul nou să fie terminat şi astfel începând cu anul 1934-1935 toate clasele să înveţe aici. La 9 martie 1934, şcoala a fost inspectată şi s-au menţionat următoarele în procesul-verbal de inspecţie: arhiva şi zestrea şcolii se păstrează bine, cărţile bibliotecii sunt citite şi de săteni, există muzeu şcolar „bine asortat", populaţia şcolară se prezenta astfel:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	38	33	24	17	24	20	7	163
Prezenţi	21	19	20	11	12	5	3	91

[136]ANSJA, fond Şcoala Gruiu, dosar 1/1920-1929, f. 1-49.
[137] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 29/1933, f. 147.

După cum se observă frecvenţa elevilor era slabă, de aceea li s-a cerut învăţătorilor să ia măsuri pentru îmbunătăţirea situaţiei.

A fost verificat „mersul învăţământului" la clasele a II-a, a IV-a şi a VII-a, la care preda directorul Stoica Stănescu. A chestionat elevii din clasa a IV-a la toate materiile predate şi subrevizorul a fost mulţumit: „citesc curent şi expresiv, răspunsurile sunt clare şi precise; temele scrise se fac cu acurateţe şi sunt corectate; se fac cântece frumoase şi exerciţii gimnastice"[138].

La 10 iulie 1934, directorul şcolii a înaintat la Revizoratul Şcolar raportul de fine de an, răspunzând la 33 de întrebări. Situaţia şcolară se prezenta astfel:

Clasa	**I**		**II**		**III**		**IV**		**V**		**VI**		**VII**		**Total**	
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	**F**
Înscrişi	19	22	14	19	15	9	6	11	12	16	4	7	4	3	74	**97**
Frecvenţi	16	14	12	12	14	7	4	9	9	4	3	1	2	2	60	**49**
Promovaţi	15	11	12	11	12	5	4	9	8	4	3	-	2	2	56	**42**

Referitor la frecvenţă se dau următoarele amănunte: „obligativitatea se aplică în spiritul legii. În cursul anului s-au dat 4 grade de amendă şi s-a intentat şi proces pentru cei refractari. Agentul perceptor nu a încasat însă nici 20% din suma totală a amenzilor".

Raportul cuprinde informaţii diverse: cantina şcolară n-a funcţionat; elevilor săraci li s-au dat cărţi gratis, în valoare de 576 de lei, iar elevilor merituoşi premii în valoare de 504 lei; printre elevi a bântuit rujeola, dar cursurile nu au suferit; şcoala a fost vizitată de mai multe ori de către medicul de circumscripţie şi agentul sanitar; ca exerciţii fizice s-au făcut „jocuri ritmice, jocuri libere, jocuri cu mingea, dansuri naţionale, statuete, alergări, sărituri şi gimnastică suedeză"; la lucru manual şi lucru de mână s-au făcut: perii, împletituri de sfoară, jucării de lemn şi cusături naţionale; casa de economie şcolară nu funcţionează; biblioteca şcolară are 273 de volume şi sunt citite de elevi şi săteni; cursuri cu adulţii nu s-au ţinut, numărul lor fiind insuficient; s-au ţinut conferinţe populare la serbarea de sfârşit de an şi la cercurile culturale; şcoala are cor şcolar pe două voci; are grădină şcolară lucrată cu elevii,

[138] Idem, dosar 15/1934, f. 372.

câmp de experiență nu are, fiindcă lotul de 5 ha, primit la împroprietărire, se află la o depărtare de 3 km; Banca Populară are un capital de 10.000 de lei; comitetul școlar funcționează legal[139].

În vara anului 1935, școala a organizat mai multe șezători și o serbare școlară „cari au avut scop răspândirea culturii printre săteni", iar la 8 septembrie „a dat o serbare școlară cu căminul cultural pentru mărirea fondului căminului(biblioteca)"[140].

La 19 iunie 1936 a fost cercetată activitatea învățătorului Dumitru Șerbănescu în vederea obținerii gradului I. În procesul-verbal încheiat sunt menționate diferite aspecte: „biblioteca școlară funcționează pe clase și cea populară pe întreaga școală, cetită și de adulții din sat"; învățătorul conduce corul școlar, activează în cadrul Căminului Cultural „Alexandru Ioan Cuza" din școală; școala „posedă un serios atelier de tâmplărie pentru îndeletnicirile practice ale elevilor din ambele cursuri"; grădina școlară este cultivată „cu îngrijire"; este lăudat directorul Stoica Stănescu de către inspectorul Ghica Popescu, precizând că va propune ministerului „să fie distins". În urma examenului din 24-25 iunie 1936 situația clasei a VII-a se prezintă astfel: învățător Dumitru Șerbănescu; elevi înscriși 8, frecvenți 4, prezenți la examen 4, absolvenți 4, repetenți 4; toți erau numai băieți; rezultatul examinării a fost apreciat ca foarte bun.

Pentru anul școlar 1936-1937 pe postul III a fost încadrat învățătorul Nicolae Stanciu, detașat de la Rătești, iar începând cu 15 septembrie 1937 școala este încadrată cu patru posturi: Stoica Stănescu, Dumitru Șerbănescu, Radu Zidaru și Florica Stănescu.

Buna pregătire profesională și rezultatele obținute la școală au făcut ca Stoica Stănescu să fie transferat în Pitești; în anul școlar 1938-1939 cele patru posturi au fost ocupate de: Dumitru Șerbănescu – director, Radu Zidaru, Florica Ratea și C. Comănescu.

La 16 noiembrie 1939, școala a fost inspectată de către protoiereul județului, constatând că preotul M.D. Popescu predă religia la toate clasele și tot el suplinește pe C-tin Comănescu și R. Zidaru, care erau concentrați. În anul școlar 1939-1940 funcția de director va fi ocupată de C. Comănescu, apoi din nou de D. Șerbănescu.

Subrevizorul școlar, la 26 mai 1940, a luat parte la slujba ce s-a făcut pentru sfințirea troiței din curtea școlii. Apoi a luat parte la activități ale străjeriei. „În curtea școlii în cadru străjeresc s-a făcut ceremonialul de

[139] Idem, dosar 22/1934, f. 29.
[140] Idem, dosar 15/1935, f. 19.

ridicare a pavilionului", când au luat cuvântul preotul I. Angelescu şi „comandantul străjer şi premilitar" C. Comănescu. „Crucea înălţată are 5 m înălţime, din lemn de ulm, un soclu în trei trepte din beton, înalt de 1m; acoperişul din tablă zincată". Mai departe se arată în procesul-verbal încheiat, că pe una din feţele crucii „s-a montat o placă de marmoră albă cu numele eroilor căzuţi în războiul de întregire a neamului".

Concentrările şi apoi mobilizarea unor învăţători au produs perturbări activităţii şcolare. În luna martie 1939 se aflau concentraţi Constantin Comănescu şi Radu Zidaru, iar la clase au fost supliniţi de ceilalţi doi învăţători. În anul şcolar 1940-1941, în afară de cele patru posturi, şcolii i-a fost repartizat unul „utilizat" (dintre învăţătorii refugiaţi din Basarabia), ocupat de Ion Hagiu. Învăţătorul C-tin Comănescu a cerut revizoratului să fie mutat la altă şcoală din judeţ, în locul său fiind numit C-tin Petculescu, venit de la Rociu.

Populaţia şcolară la 19 februarie 1941 arăta astfel:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	42	24	38	24	32	22	17	199
prezenţi	42	22	33	22	25	16	15	175

La această dată cantina şcolară şi cooperativa şcolară erau în funcţiune. Examenul de absolvire a clasei a VII-a a avut loc pe 11-12 iunie 1941, rezultatul fiind următorul: înscrişi 17, cu frecvenţa regulată 15, prezenţi la examen 10, absolvenţi 9, repetenţi 1; la această clasă a predat D. Şerbănescu.

Se punea mare preţ pe înfiinţarea şi organizarea grădinilor de zarzavat la şcoli. Subrevizorul şcolar de plasă a inspectat şcoala din Gruiu, numai pe această temă, de trei ori în anul 1941, de fiecare dată aducând laude şcolii.

La inspecţia din 3 decembrie 1941, subrevizorul consemnează că şcoala are mobilier nou şi suficient, la fel şi material didactic; anexele şcolare sunt în fiinţă, dar şi cor religios; cantina şcolară dă mâncare la 12 elevi săraci; s-au organizat serbări cu caracter naţional-patriotic[141].

Printr-un raport din 22 februarie 1941 şcoala se plânge Revizoratului Şcolar Argeş că pe 21 februarie a sosit în comună „o secţie

[141] ANSJA, fonduri: Şcoala Gruiu, reg. 1/1930-1951, f. 11,17,20,21,23,28,33; Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 26/1939, f. 52.

de Germani şi ne-a spus ca să evacuăm şcoala pentru 20 zile, iar casele cele mai bune şi încăpătoare le-au rechiziționat pentru cartiruirea ofițerilor şi trupei ce vine în ziua de 24 Februarie”. Într-adevăr, o circulară a Prefecturii Argeş cerea „ca să punem la dispoziția trupelor germane jumătate din clase”, însă germanii nu vor să lase şcolii două săli din cele patru, încă nici „măcar una, deşi suntem 5 învățători”. Mai departe se arată că în sat nu se pot găsi case pentru închiriat, pentru că „tot ce a fost bun s-a ocupat”, iar „şcoală în aer liber nu e posibil acum, pe timp de iarnă”.

La 10 martie 1941, directorul D. Şerbănescu informează inspectoratul: „De la 21 Februarie până la 9 Martie, inclusiv, 2 camere ale şcolii noastre au fost ocupate de trupele germane; ne-au ars lemnele şcolii; ne-au lăsat camerele murdare şi într-una ne-au lăsat şi o căruță de pae. Nu au plătit nimic şi au plecat fără să anunțe; au plecat în dimineața de 10 martie, lăsând uşile la perete”. Mai departe arată lipsurile constatate: „11 scânduri, 9 tablouri istorice, 17 tablouri intuitive, 6 hărți geografice, 5 tablouri religioase, 4 corpuri geometrice, 1 cutie de greutăți, 1 m de lemn, 1 m de fier, 61 volume din bibliotecă, 1 putină de apă”. Precizează că la încărcarea lucrurilor a ajutat locuitorul Nicolae Velcescu[142].

La 25 iulie 1943, şcoala a fost inspectată, verificându-se cu precădere „munca de război”, care se desfăşura astfel: „Elevii sunt chemați pe clase, cu rândul, sub conducerea învățătorilor respectivi, în afară de Florica Ratea care desfăşoară această activitate la Şcoala Suseni, având aprobare. S-au adunat cu elevii plante medicinale: flori de soc, de tei etc., conservate foarte bine la şcoală. Grădina şcolară cultivată cu: ceapă, cartofi, fasole, mazăre, dovleci etc.; s-au făcut conserve de fasole, potrivit instrucțiunilor primite de la Consiliul de Patronaj”. De asemenea, pentru apărarea pasivă s-a lucrat cu elevii un adăpost colectiv, la distanță de 25 m de localul şcolii[143]. În toamna anului 1943 învățătorii au pregătit cu elevii pentru cantina şcolară „marmeladă din prune”. Director al şcolii era tot D. Şerbănescu, iar ceilalți învățători au fost Radu Zidaru, Maria Petculescu şi C-tin Petculescu[144].

Subinspectorul şcolar, la 10 aprilie 1944, cere învățătorilor să ia măsuri în vederea „primirii şi cartiruirii refugiaților” şi la nevoie să se

---

[142] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 54/1941, f. 27.
[143] Idem, dosar 14/1943, f. 315.
[144] ANSJA, fond Şcoala Gruiu, registru 1/1930-1950, f. 39.

înființeze cantină la şcoală pentru cei săraci, cu fonduri din colecte publice.

Examenul pentru absolvirea clasei a VII-a s-a ținut mai devreme, adică la 28 aprilie 1944, avându-se în vedere mersul războiului. Şcoala Gruiu a avut înscrişi în clasa a VII-a 11 elevi şi tot atâția au absolvit, pregătirea lor fiind apreciată ca bună.

În anul şcolar 1944-1945, alături de cei patru învățători, a funcționat şi Teodorescu Vlad, gradul II, titular până la refugiu în comuna Voluntari, județul Alba. Director al şcolii va fi şi în anii următori tot D. Şerbănescu, despre el subinspectorul şcolar având numai cuvinte de laudă: „deşi bătrân şi infirm depune multă stăruință la şcoala ce conduce pentru care îi aducem mulțumiri". La 6 iunie 1946, inspectorul general Vasile Luca a făcut „inspecție specială pentru acordarea gradului superior" lui Dumitru Şerbănescu, care obținuse gradul I în anul 1936, nu avusese pedepse şi fusese notat la inspecții numai cu foarte bine. Inspectorul general menționează în procesul-verbal, printre altele: „Este invalid de război şi decorat cu mai multe ordine, printre care şi cu Mihai Viteazul clasa a III-a". Apoi arată că localul de şcoală este foarte bun, curat, arhiva se află în ordine, la fel şi lucrările de cancelarie; clasa în care lucrează „este frumos decorată", elevii sunt vioi şi disciplinați, dau răspunsuri bune. În consecință „voi propune să i se acorde gradul superior începând cu 1 septembrie 1946"; într-adevăr documentele îl înregistrează ca învățător „de grad superior".

Situația şcolară la 28 noiembrie 1946 se prezenta astfel:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	38	31	28	28	20	22	25	192
prezenți	32	26	24	21	14	13	21	152

Rezultatul inspecției şcolii a fost calificat ca foarte bun. Acum subinspectorul i-a propus lui D. Şerbănescu să renunțe la direcția şcolii în favoarea lui C-tin Petculescu, deoarece „este suferind de aşa manieră încât este împiedicat prin forța lucrurilor să-şi mai exercite cu tot sufletul său atribuțiunile de director". Anul şcolar 1946-1947 a fost ultimul când a condus şcoala şi a fost învățător, D-tru Şerbănescu, urmându-i C-tin Petculescu.

În ceea ce priveşte „activitatea politică pe intervalul de la 20 Februarie 1939 până la 23 August 1944" cele patru cadre didactice au

primit „aviz favorabil” din partea Legiunii de jandarmi Argeş, neimplicându-se în activităţi politice[145].

După 1948.

Începând cu anul şcolar 1948-1949 şcoala funcţionează cu patru clase, fiind încadraţi trei învăţători: C-tin Petculescu, Maria Petculescu şi suplinitorul Marin Gh. Marin, absolvent a şase clase de liceu. Directorul C-tin Petculescu, la 4 octombrie 1948, propune Inspectoratului Şcolar să se înfiinţeze la Căteasca ciclul II, unde s-au înscris din comuna Gruiu 22 de elevi, în clasele a V-a şi a VI-a.

La 11 martie 1949, şcoala este inspectată şi sunt consemnate următoarele în procesul-verbal: localul are trei săli de clasă, dintre care una „amenajată şi pentru spectacole cu scenă” şi cancelarie; pavoazarea se prezintă în progres; are mobilier suficient; directorul să se preocupe de înfiinţarea cooperativei şcolare şi să fie împrejmuită şcoala; educaţia politică se face între orele 7 şi 8 dimineaţa, trei zile pe săptămână, împreună cu autorităţile locale; consiliul pedagogic şi şedinţele cu părinţii se ţin regulat. Populaţia şcolară era aceasta:

Clasa	I	II	III	IV	Total
Înscrişi	30	29	23	28	110
Prezenţi	23	26	18	26	93

Pentru anul şcolar 1949-1950 s-a reînfiinţat clasa a V-a, astfel că la ciclul I funcţionau trei cadre didactice, iar la clasa a V-a două. Acum a fost încadrată şcoala, pentru limba română, cu Elena Nicolescu, profesoară suplinitoare „cu licenţă în drept”. La 15 iunie 1950 a avut loc examinarea elevilor de clasa a V-a, la care a asistat şeful Secţiei de Învăţământ a Plasei Rociu; comisia a fost alcătuită din directorul şcolii – C. Petculescu, profesoara Elena Nicolescu, iar examinarea a făcut-o cealaltă profesoară suplinitoare, Constantina Iordache, studentă în anul II la Facultatea de Ştiinţe Economice şi Planificare din Bucureşti.

Suplinitorul Marin Gh. Marin a continuat liceul „în particular”, luând „examenul clasei a XI-a”, timp în care „şi-a ridicat nivelul ştiinţific şi cultural”.

[145] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 52/1944, f. 236; 85/1945, f. 226, 230.

Începând cu anul şcolar 1950-1951 elevii de ciclul II, din satele Cireşu, Gruiu şi Siliştea, au învăţat la Şcoala Elementară de 7 ani din Siliştea, localul fiind amplasat la mijlocul satelor. Şcolile din Gruiu şi Cireşu au continuat să funcţioneze numai cu primele clase (I-IV).

În procesul-verbal de inspecţie din 21 martie 1951 se menţionează că „învăţătorii sprijină campania însămânţărilor; chiar am văzut la gazeta de stradă câteva articole care oglindesc viaţa ţăranului de pe ogoare în muncile de primăvară".

Un lucru îmbucurător menţionat de către inspectorii şcolari a fost îmbunătăţirea radicală a frecvenţei elevilor la şcoală, aceasta fiind de 100%. La data inspecţiei menţionate mai sus situaţia şcolară se prezenta în felul următor:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**Total**
Înscrişi	20	27	29	19	95
Frecvenţi	20	27	29	19	95
Prezenţi în ziua inspecţiei	20	27	28	19	94

Au fost asistaţi la ore Elisabeta Stoian, care preda la clasa a III-a, şi Victor Popescu, la clasa a IV-a; director era tot C. Petculescu[146].

În anul şcolar 1951-1952 şcoala este încadrată cu patru posturi, pe care funcţionau: C. Petculescu – director, Elisabeta Stoian, Victor Popescu, Maria Petculescu. În anul următor au funcţionat: C. Petculescu – director, Victor Popescu, Lucreţia Burcea şi Marin Voinicilă (necalificat).

La 10 mai 1955 director este Ion Rădulescu, iar ceilalţi erau: C. Petculescu, Maria Petculescu, Marin Voinicilă. La 9 decembrie 1955 s-a făcut o „inspecţie frontală" şi situaţia elevilor, pe clase, se prezenta astfel[147]:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	înv. Ion Rădulescu (clasa I)
Înscrişi	27	14	16	20	înv. Ecaterina Stoiculescu (II)
Frecvenţi	27	14	16	20	înv. C. Petculescu (III)
Prezenţi	25	14	16	20	înv. Maria Petculescu (IV)

[146] Idem, dosar 33/1945, f. 28; Şcoala Gruiu, registru 1/1930-1951, f. 42-63.
[147] ANSJA, fond Şcoala Gruiu, dosar 2/1951, f. 3, 11; dosar 2/1955, f. 2-3.

Începând cu anul şcolar 1966-1967 s-a înfiinţat ciclul II, personalul didactic fiind următorul: Petculescu Maria (clasa I), Petculescu C-tin (clasele a II-a şi a IV-a), Ecaterina Stoiculescu (clasa a II-a) la ciclul I.

La ciclul II, pe obiecte de studiu, au funcţionat: Limba română – învăţătoarea Cristea M. Niculina, care era şi directoare; Matematică şi fizică – învăţătorul Stoiculescu Gheorghe; Ştiinţele Naturale, Agricultură, Istorie, Muzică, Educaţie Fizică – învăţătorul Popescu Victor; Limba Franceză – Negoescu Dumitru, student anul III filologie[148].

Începând cu anul şcolar 1967-1968 direcţia şcolii a fost încredinţată lui Cristea Mihai care, alături de Stoiculescu Gheorghe, Stoiculescu D. Gheorghe, Popescu Victor şi Negoescu Dumitru formau corpul didactic pentru ciclul II, iar la ciclul I funcţionau: Stoiculescu Ecaterina, Cristea Niculina şi Petculescu Maria.

Situaţia şcolară la finele anului şcolar 1968-1969 a fost următoarea[149]:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**Total**
Înscrişi	18	18	22	16	34	23	25	26	182
Frecvenţi	18	18	23	17	34	24	25	25	184
Promovaţi	18	18	23	17	28	20	16	22	162
Corigenţi	-	-	-	-	6	3	8	3	20
Repetenţi	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Mediocri	3	2	2	2	9	9	5	6	38

În darea de seamă întocmită la finele anului 1969-1970, printre altele, se precizează: baza materială a fost corespunzătoare; „materialul didactic a fost asigurat şi păstrat în bune condiţiuni şi completat cu câteva hărţi, portrete etc.”; se cerea ca în viitor fiecare cadru didactic „să aibă o preocupare continuă pentru realizarea de material didactic atât de necesar în procesul de instruire şi educaţie”; biblioteca şcolară este săracă, fiindcă suma de 1.300 de lei pusă la dispoziţie a fost prea mică pentru întreaga

148 Idem, dosar 2/1966, f. 1.
149 Idem, dosar 1/1969, f. 31, 90, 123, 147.

comună; cadrele didactice s-au preocupat de „starea de higenă şi curățenie a localului de şcoală, care s-a realizat în condiții satisfăcătoare, deşi posibilitățile pentru acest lucru sunt mari”; cu mici excepții, elevii au purtat uniforma şcolară indicată şi au avut o ținută îngrijită în special la clasele mici; baza sportivă nu a fost mult îmbunătățită față de anul trecut; parcela şcolară „a fost mărită şi îngrijită de elevi sub supravegherea tovarăşului Victor Popescu”.

Mai departe se fac referiri la activitatea procesului de învățământ: „ne-am propus însuşirea cunoştințelor cerute de programa şcolară, formarea trăsăturilor omului nou: conştiinciozitate, sinceritate, tovărăşie, spirit colectiv, „dragoste față de muncă, respect față de oamenii muncii, opinie față de lipsuri ş. a.”.

Despre rezultatele la învățătură se afirmă că ar fi putut să fie mai bune „dacă pe lângă ora de clasă se făcea ceva în plus de către fiecare profesor şi dacă era mai strânsă legătura cu familiile celor care sunt corijenți, dacă ar fi fost sprijiniți aceşti elevi, individual”.

În planurile de muncă trimestriale ale şcolii se prevedeau: „Formarea concepției materialist-dialectice la elevi, combaterea concepțiilor idealiste, atât în predarea lecțiilor, cât şi în afară de clasă, prin utilizarea eficientă a timpului liber la elevi, prin informări politice, periodic, prin studierea presei şi interpretarea problemelor”[150].

Prof. Maria Firică.

Hotărârea privind generalizarea învățământului în trepte a dus la apariția la Şcoala Gruiu a claselor liceale cu profil mecanic, afiliate Liceului Industrial nr. 1 Piteşti, începând cu anul şcolar 1975-1976. Astfel, între anii şcolari 1975-1976 şi 1989-1990, şcoala din Gruiu a funcționat cu clasele I-X; începând cu anul şcolar 1990-1991 s-a revenit la învățământul cu opt clase (I-VIII).

În perioada 1989-1997 directoarea școlii a fost Maria Firică.

În anul şcolar 1998-1999 efectivele de elevi au fost următoarele:

[150] Idem, dosar 1/1969-1970, f. 1-9, 129.

Clasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Total
	17	6	13	5	18	13	11	11	94

Facem precizarea că elevii din clasele V-VIII proveneau din satele: Gruiu, Furdueşti şi Siliştea.

În anul şcolar 2009-2010 şcoala a avut următoarea încadrare:
Ciclul primar
Badea Elena – învățătoare, gradul didactic I,
Matei Irina – institutoare, gradul didactic II,
Florea Georgeta – institutoare, gradul didactic II.
Ciclul gimnazial
Voicu Iuliana – profesoară, lb. română, gradul I,
Iancu Ana Maria Laura – profesoară, matematică, gradul definitiv,
Antone Camelia – profesoară, lb. franceză, gradul definitiv,
Gardin Nicoleta – profesor, lb. engleză, gradul definitiv,
Teodorescu Marius Aleodor, profesor, istorie, gradul definitiv,
Director, Iuliana Voicu.

Școala are local corespunzător, cu suficiente săli de clasă, în număr de 14, între care se numără laboratorul de informatică, elevii având la dispoziţie nouă calculatoare funcționale. Este dotată cu sală de sport, mobilierul este funcțional, parţial ar trebui înnoit, iar materialul didactic este suficient, fiind folosit la lecţii de către cadrele didactice. Localul beneficiază de apă curentă și încălzire centrală. Problema stringentă pentru această şcoală este construirea de grupuri sanitare în interior, în momentul de față acestea aflându-se în curtea şcolii.

În anul şcolar 2014-2015 au frecventat şcoala 85 de elevi (41 la clasele I-IV şi 44 la clasele V-VIII) care au şi promovat, la care se adaugă un repetent de la cursul primar. În clădirea şcolii a funcționat şi grădinița de copii, cu 16 preşcolari.

Şcoala Gimnazială Gruiu continuă să fie singura cu personalitate juridică: director fiind profesoara Adriana Elena Firică, secretară Denisa Radu şi contabilă Victoria Radu.

În anul şcolar menționat şcoala a fost încadrată cu următorul personal didactic: - *învăţământul preşcolar* - educatoare, Ionela Bărbulescu; - *învăţământul primar* - învățătoare, Mariana Cristina Ilie şi Georgeta Păunescu; - *învăţământul gimnazial* - profesori: Lilana Ciobanu, limba română; Ana Maria Stanciu, matematică; Valentina Fețeanu,

chimie; Mihaela Pricorici, fizică; Mihail Nicolae, educație fizică (completare la şcolile primare Siliştea şi Recea - Cătanele). Pentru celelalte obiecte de studiu vezi încadrarea de la Şcoala Căteasca.

În perioada 1918-2016 şcoala a fost condusă de următorii directori:

Dumitru Şerbănescu - 1918-1927, 1934-1946;
Stoica Stănescu - 1928-1933;
Constantin Petculescu - 1947-1959;
Ion Rădulescu - 1960-1965;
Niculina Cristea - 1966-1967;
Mihail Cristea - 1968-1980;
Iuliana Voicu - 1981-1988, 1998-2009;
Mariana Firică - 1989-1997;
Nicoleta Sămărescu - 2010-2011;
Adriana Firică - 2012-prezent.

Absolvenții clasei a X-a, promoția 1977-1978.

Premierea elevilor la finele anului şcolar 2002-2003. În picioare directoarea şcolii, Iuliana Voicu, şi învăţătorul Mihai Constantin. Foto, 2003.

Clasa a V-a la ora de limba română, prof. Iuliana Voicu. Foto, 2006.

Elevii clasei a IV-a cu învățătoarea Irina Matei (dreapta) și directoarea Iuliana Voicu (stânga). Foto, 2007.

Echipa de volei a Școlii Gimnaziale Gruiu cu prof. Nicolae Pascu și directoarea Iuliana Voicu. Foto, 2009.

Prof. Mihaela Pricorici cu elevii clasei a VI-a. Foto, 2015.

Prof. Nicoleta Gardin şi elevii clasei a V-a. Foto, 2015.

La deschiderea anului şcolar din septembrie 2009, la Şcoala Gruiu.

Cadre didactice şi oficialități ale Primăriei Comunei Căteasca,
la deschiderea anului şcolar din septembrie 2009.

1. Primar - Corneliu Oprescu; 2. Directoare - Iuliana Voicu; 3. Prof. Georgeta Păunescu; 4. Prof. Camelia Antone; 5. Prof. Oana Anghel; 6. Educ. Valentina Spirea; 7. Educ. Georgeta Florea; 8. Înv. Irina Matei; 9. Viceprimar Liviu Năstase; 10. … ; 11. Prof. Ana Stanciu; 12. Prof. Valentina Iorga; 13. Înv. Elena Badea; 14. Prof. Nicuşor Andrei; 15. Consilier local Dan Drăghici; 16. Prof. Ovidiu Romanescu; 17. Prof. Marius Teodorescu; 18. Consilier local Adrian Ghiță; 19. Consilier local Nicu Rădulescu; 20. Consilier local Nistor Bărbulescu.

Corpul didactic al şcolilor din comuna Căteasca.
(Foto, 2015 la Şcoala Gimnazială Gruiu).

Sărbătorirea zilei de 8 Martie la Şcoala Gimnazială Gruiu. Foto, 2007.

Şcoala Cireşu - Cacaleţii de Sus[1], 1864-1918

Satele Cireşu şi Cacaleţii de Sus, formate din 218 familii, aveau împreună o şcoală, iar numărul copiilor „buni de şcoală" era 35, aşa cum rezultă dintr-o situaţie întocmită în anul 1865 de către revizorul şcolar. Învăţătorul şcolii era tot Marin Ilie, care se pregătea să înceapă noul an şcolar 1865/1866.

Însă, la 30 septembrie 1865, revizorul şcolar raportează ministerului că a fost anunţat de către prefect că învăţătorul Marin Ilie Mirciulescu a încetat din viaţă, la data de 15 septembrie[2]. Acesta fusese numit la „Şcoala Cacaleţii de Sus - Cireşu" la 12 ianuarie 1864 şi a început activitatea la 15 ianuarie, fiind plătit cu 50 de lei, lunar[3].

Deoarece unele şcoli funcţionau cu un număr de elevi mic, altele nu aveau localuri corespunzătoare, dar mai ales pentru a se face economie la salarii, s-a cerut revizoratelor şcolare din ţară să întocmească o situaţie cu şcolile existente, numărul de copii, numărul familiilor arondate pe fiecare şcoală, precum şi propuneri pentru şcolile „care urmează a se reduce" în anul şcolar 1865/1866.

La 18 august 1865, revizorul şcolar sugerează ministerului că în judeţul Argeş trebuie să rămână 160 de şcoli, fiindcă dacă s-ar micşora numărul sub această cifră „ar fi jignită instrucţiunea comuneloru", mai ales că „unele sate sântu întrunite ‹arondate la o singură şcoală› dar sântu cu populaţiune mare şi cu depărtare" de şcoală. În lista întocmită de revizorul şcolar al judeţului Argeş este trecută şi şcoala din satele „Cacaleţii de Sus - Cireşul", formate din 218 familii, cu 35 de copii „buni de învăţătură", pentru a fi „redusă" ‹închisă›, fiindcă învăţătorul decedase[4].

După decesul învăţătorului şcoala a rămas închisă, negăsindu-se un altul. La examenul din 15 noiembrie 1866, organizat la nivelul judeţului Argeş, pentru ocuparea posturilor vacante, nu s-a prezentat nici un pretendent pentru această şcoală[5]. Abia la examenul din 1 septembrie 1869 s-a prezentat Pavel Popescu care, nefiind pregătit, a fost respins[6].

[1] Pentru perioada 1838-1864, vezi începutul capitolului.
[2] DANIC, fond MCIP, dosar 7/1865, f. 149, 153, 154, 158; dosar 827/1865, f. 14-15.
[3] Idem, dosar 875/1865, f. 22-23.
[4] Idem, dosar 7/1865, f. 152-153, 159.
[5] Idem, dosar 34/866, f. 57.
[6] Idem, dosar 15/1869, f. 34.

În anul şcolar 1871/1872 şcoala a fost încadrată cu învăţătorul Ioan Stan, efectivul şcolarilor fiind de 27 băieţi şi o fată[7]. Învăţătorul nu a funcţionat mulţi ani la şcoală, fiindcă pentru anul şcolar 1875/1876 a fost încadrat ca suplinitor, începând cu 1 noiembrie 1875, Gheorghe Rizescu[8].

Documentele care s-au păstrat nu precizează câţi ani a suplinit acesta şi nici cine i-a urmat. Sigur este că în perioada aprilie-septembrie 1887 a suplinit Nicolae Petrescu[9].

La 1 septembrie 1887 s-a organizat la Piteşti concurs pentru ocuparea posturilor vacante, la care s-au prezentat 72 de candidaţi. Pentru Şcoala Cacaleţii de Sus - Cireşu s-a prezentat Dimitrie Stănculescu, obţinând media generală 7,35. La examenul scris a obţinut notele: 5 - religie, 6 - limba română, 5 - aritmetică, 6 - igienă, 8 - istoria românilor, 8 - ştiinţe naturale cu agricultură, 5 - geografie, 6 - drept administrativ; media - 6. La oral a obţinut notele: 9 - religie, 8 - limba română, 8 - aritmetică, 9 - igienă, 10 - istoria românilor, 9 - ştiinţele naturale cu agricultură, 8 - geografie, 9 - drept administrativ; media 8,70. Dintre cei 72 de concurenţi, numai 41 au promovat examenul[10].

La 7 octombrie 1887, ministerul a făcut cunoscut revizorului şcolar judeţean că „a aprobat, cu 15 octombrie, recunoaşterea titlului provizoriu" celor 41 de concurenţi, printre ei aflându-sc şi Dimitrie Stănculescu[11].

Fluctuaţia învăţătorilor a continuat şi în anii următori. În ianuarie 1890 era învăţător I. Vasilescu, dar la 16 aprilie a decedat, în locul lui fiind „integrat cu toate drepturile sale" Ştefan Ionescu, fost învăţător la şcoala din cătunul Ciorogârla - Dârvari, judeţul Ilfov[12]. Acesta a fost în trecere pe la şcoala din Cacaleţii de Sus - Cireşu, urmându-i Theodor Corifeanu. La 12 septembrie 1890, revizorul şcolar face raport la minister prin care cere transferul ultimului la şcoala din comuna Pădureţi - Cieşti, plasa Cotmeana - Găleşeşti, în locul lui venind învăţătorul provizoriu Constantin Ratea. Consiliul Permanent al ministerului a aprobat acest schimb, începând cu octombrie[13].

---

[7] Idem, dosar 2/1872, f. 82-83; dosar 553/1872, f. 61, 166.
[8] Idem, dosar 94/1875, f. 24.
[9] Idem, dosar 289/1887 (ştate de plată).
[10] Idem, dosar 43/1887, f. 114.
[11] Idem, dosar 289/1887, f. 75.
[12] Idem, dosar 195/1890, f. 7.
[13] Idem, dosar 40/1890, f. 4.

După un an de zile, începând cu 1 septembrie, Constantin Ratea face schimb cu Marin Marinescu de la şcoala din Stănislăveşti-Oarja[14].

Începând cu noiembrie 1896, învățătorul Marin Marinescu, fiind a fost suplinit de Petre Georgescu şi S. Ionescu, iar din septembrie 1897 este transferat la şcoala din Căteasca-Popeşti, postul de la Cacaleții de Sus - Cireşu fiind suplinit de Marin E. Ionescu[15].

Instabilitatea învățătorilor a fost întreruptă odată cu încadrarea lui Marin E. Ionescu, care a funcționat la această şcoală până la 31 ianuarie 1911. Fluctuația învățătorilor, prezentată mai sus, nu putea să aibă rezultate bune în procesul instructiv-educativ al elevilor. Începând cu luna februarie 1911, în locul lui Marin Ionescu, va funcționa la şcoală, Marin I. Angelescu, până în anul 1913, când va fi transferat la Şcoala Oarja[16].

O jalbă întocmită în anul 1913 de 53 de locuitori din satele Cireşu şi Cacaleții de Sus, comuna Gruiu, înaintată Ministerului Cultelor şi Instrucțiunii Publice, conține câteva informații interesante despre şcoală: „încă din anul 1899 am construit în satul Cireş, cu propriile noastre cheltueli, un local de şcoală cu două săli de clasă, şi prin urmare, cu tendința ca să avem la şcoala noastră doi învățători care să ne învețe pe copii carte. Timp de vreo 2-3 ani, după construirea localului, nu erau copii îndeajuns pentru o şcoală cu două posturi […]; numărul copiilor în vârstă de şcoală devenise prea mare, începând încă din anul 1903. Astăzi, satele noastre, Cireş şi Cacaleții de Sus, se prezintă cu un efectiv de aproape 300 (trei sute) de copii în vârstă de şcoală, iar şcoala noastră funcționează tot cu un singur învățător, care nu poate instrui mai mulți ca 80-90 elevi, iar restul sunt condamnați de soartă să rămână analfabeți". În finalul plângerii, semnatarii cer postul II (al doilea învățător), începând cu anul şcolar 1913/1914. Printre semnatari s-au aflat şi preoții Ilie Predescu şi Ioan D. Anghelescu[17].

Cererea sătenilor n-a fost rezolvată favorabil, însă după încheierea Primului Război Mondial se va înființa şcoală separată în satul Cacaleții de Sus (sat care se va numi Siliştea).

Pe baza recomandării revizorului şcolar județean, ministerul a numit în 1914 „pe ziua prezentării la post" pe dl. Radu I. Olteanu, absolvent a patru clase gimnaziale, ca suplinitor la şcoala din comuna

[14] Idem, dosar 277/1891 (ştate de plată).
[15] Idem, dosar 43/1896, f. 196; dosar 1/1900, f. 106.
[16] Idem, dosar 131/1911 (ştate de plată); ANSJA, fond Şcoala Gruiu, dosar 1/1920, f. 1.
[17] DANIC, fond MCIP, dosar 683/1913, f. 12.

Gruiu, satul Cireş, la catedra d-lui C. Ratea, detaşat la şcoala din Oarja - Argeş, cu ordinul nr. 18425/1914. Fostul suplinitor Gh. Boncescu a trecut ca titular la şcoala cătunală din Mozacu - Argeş[18].

Învăţătorul Nicolae I. Stanciu, pentru obţinerea gradului I, a întocmit o schiţă monografică în 1942 despre satul Cireşu, comuna Siliştea, în care dă unele informaţii despre şcoală, pe care le obţinuse de la „bătrânul moş Dincan, decedat de câţiva ani, la vârsta de aproximativ 90 de ani". Şcoala s-ar fi înfiinţat în perioada 1856-1860, localul era mic, lucrat din nuiele, iar mai târziu înlocuit cu unul de cărămidă, care era pentru satele Cireşu şi Siliştea. Prin 1920, localul ar fi fost demolat, cărămida împărţită între cele două sate. Siliştea şi-a clădit local separat, la fel şi Cireşu, care a vândut cărămida ce i-a revenit şi şi-a construit un nou local, „care este o construcţie slabă, din lemne, în majoritate salcie şi plop, învelită cu şiţă"; are două săli de clasă, antreu şi cancelarie, dar „ameninţă să se surpe". Învăţătorul îşi exprimă speranţa că „după război se va clădi un alt local de şcoală, de astă dată în condiţiuni mai bune, căci s-au adunat şi ceva fonduri"[19].

Dintr-o situaţie întocmită de plasa Dâmbovnic şi înaintată prefecturii în anul 1915, aflăm că şcoala din „cătunul Cireş" avea două săli de clasă, un învăţător, populaţia şcolară număra 64 de copii, iar la finele anului şcolar 1914/1915 absolviseră patru elevi[20].

Perioada 1918-1948

A. Baza materială

În timpul războiului, ca în multe alte sate, şcoala din Cireşu a avut de suferit, cursurile neputându-se desfăşura, iar localul s-a degradat. Subrevizorul şcolar, la 8 septembrie 1920, inspectează şcoala şi constată că localul are nevoie de reparaţii, dar Comitetul Şcolar al Comunei Gruiu, de care aparţinea, nu dispunea de fonduri. Din această cauză, deschiderea anului şcolar 1920/1921 s-a amânat. Subrevizorul i-a cerut dirigintelui şcolii să persevereze „pentru închirierea unei case în care va putea funcţiona postul al III-lea", adică cel de la Siliştea, nou înfiinţat, celelalte două posturi fiind la Gruiu (Cacaleţii de Jos) şi Cireşu. Învăţător şi diriginte (director) la şcoala din satul Cireşu era Ion St. Burcea, încă de la

[18] Idem, dosar 895/1914, f. 15.
[19] DANIC, fond MENC, dosar 477/1942, f. 275-333.
[20] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 4/1915, f. 239.

1 noiembrie 1914, care, începând cu anul şcolar 1920/1921, a trecut la şcoala din Siliştea (postul III din comuna Gruiu).

Procesul de degradare a clădirii a continuat, astfel că, la 6 iunie 1921, subrevizorul şcolar consemnează în procesul-verbal de inspecţie: „Local propriu, deteriorat complet. Cursurile se ţin într-o casă particulară care se găseşte, şi aceasta, într-o stare deplorabilă”. Îi cere dirigintelui să se ia „urgente măsuri pentru aducerea materialului necesar pentru construirea noului local”. Mai menţionează că mobilierul este sistem nou, în stare bună, însă insuficient[21].

Directorul şcolii face raport la Revizoratul Şcolar al judeţului, în care arată starea de ruină în care se află localul de şcoală, solicitându-i sprijin în rezolvarea situaţiei. Acesta, la 21 iulie 1921, îl înaintează administratorului plasei Dâmbovnic, căruia îi cere să închidă şcoala. Directorul îl informează pe revizor că urmează să se constituie în sat un comitet pentru a strânge „la toamnă cereale, de la fiecare sătean, cari vânzându-se să se strângă bani pentru refacerea şcolii”[22].

Directorul şcolii, Constantin D. Marin, face raport la Comitetul Şcolar al Comunei Gruiu, la 20 noiembrie 1922, în care arată starea rea în care se află clădirea: „starea localului de şcoală de aici e una din cele mai triste posibile. Este ruinat complectamente [...]. În această circumscripţie şcolară funcţionează două posturi într-un local de coloniale [...]. Lipsa de spaţiu şi lumină opreşte creşterea micilor vlăstare ale neamului nostru”. În continuare, arată că şcoala se află în „suferinţă de 3-4 ani”, dar speră că satul va avea clădire nouă. Solicită preşedintelui comitetului să intervină la prefect pentru a primi material lemnos în vederea construirii unui local nou cu trei săli de clasă, fiind nevoie de „temei, cosoroabe, căpriori, laţi şi celelalte, precum şi lemnul necesar pentru scânduri şi învelit”. De asemenea, la 24 noiembrie 1922, informează pe revizor că este nevoie de un inginer de la Serviciul Tehnic al judeţului „care să-şi dea avizul dacă trebuie reparată sau refăcută din temelie”[23].

Comitetul de construcţie, care s-a constituit în satul Cireşu, raportează prefecturii, la 4 august 1923: „Chiar zilele acestea vom începe dărâmarea vechiului local şi curăţirea cărămizii şi cărarea materialul necesar pentru fondaţie”. Prefectul atenţionează comitetul că „fundaţiile se fac numai cu ciment şi pietriş, cărămida folosindu-se doar la zidăria

---

[21] Idem, fond Şcoala Cireşu, dosar 51/1924, f. 1, 5-6, 19.
[22] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 9/1921, f. 49.
[23] Idem, dosar 53/1922, f. 24.

care începe deasupra fundațiilor”. La 18 august 1923, președintele acestui comitet, învățătorul Constantin D. Marin, și secretarul, Stroe Stănescu, informează pe prefect că „săptămâna trecută” a fost desfăcut acoperișul de fier, s-au scos cuiele din lemnărie, s-au desfăcut geamurile, dușumelele, s-au curățat cărămizile și s-au strâns de la cetățeni 2.400 de lei[24].

Prefectura, dorind să cunoască stadiul lucrărilor la clădirile de școli din județ aflate în desfășurare, a cerut informații la administratorii de plase. Plasa Dâmbovnic, la 23 martie 1925, despre localul care se construia în satul Cireșu, răspunde: „Lemnăria de stejar, cioplită, tălpile, grinzile și călcătorile încheiate. Cimentul procurat. Lucrările continuă”[25].

Comitetul Școlar al comunei Gruiu, care răspundea de școlile celor trei sate, la 12 mai 1925, cere ajutor financiar de la Comitetul Școlar județean pentru terminarea localurilor din satele Cireșu și Cacaleții de Jos, făcând mențiunea că ajutorul pe care îl primise până la acea dată fusese întrebuințat numai la școala din satul Siliștea. Se face precizarea că la Cireșu se terminase scheletul acoperișului, iar la Cacaleți se lucra la temelie[26].

Vechiul local de școală din satul Cireșu, comuna Căteasca.

[24] Idem, dosar 71/1923, f. 5, 22.
[25] Idem, dosar 51/1925, f. 17-18.
[26] Idem, dosar 107/1923, f. 35.

Amintim că şcolile au fost împroprietărite în anul 1923 cu diferite suprafeţe de teren: Gruiu - 5 ha, la distanţă de 1,5 km, Siliştea - 4,25 ha, la distanţă de 2 km, şi Cireşu - 4,25 ha, aflate la 3,5 km distanţă de şcoală[27].

În urma inspecţiei din 15 aprilie 1924, subrevizorul şcolar a consemnat în procesul-verbal: „Cursurile se ţin în două camere mici, întunecoase şi într-o stare de necurăţenie revoltătoare, care sunt proprietatea Băncii Populare locale".

Noul local care se construia se compunea din două săli de clasă şi cancelarie, şi la 11 decembrie 1925 era acoperit cu şiţă şi se spera ca anul şcolar 1926/1927 să înceapă în noua clădire.

La 1 ianuarie 1926, satele Cireşu şi Siliştea s-au separat de comuna Gruiu, formând amândouă o comună sub numele de Cireşu, dar cu sediul în Siliştea. Acest lucru a impus constituirea Comitetului Şcolar al comunei Cireşu, care a avut următoarea componenţă: preot iconom Ion Angelescu - preşedinte, Ion St. Burcea, învăţător la şcoala satului Siliştea - secretar, Alexe Anghel, Petre Stan Tudor, Ilie Mircescu, Marin I. Sandu, Marin T. Udrea, toţi plugari - membri.

Comitetul de construcţie al Şcolii Cireşu, la 18 iunie 1926, cerea Comitetului Şcolar judeţean un ajutor de 30.000 de lei pentru a putea termina localul de şcoală, început în anul 1924. În raport se arată că locuitorii contribuiseră cu 100.000 de lei, realizându-se următoarele lucrări: „temelia de beton, căpriorită, învelită cu şiţă, şipcită" şi urmează a se procura „blănăria pentru mobilier, uşi, ferestre, pardoseală şi varul". Se face precizarea că locuitorii nu mai au bani, deoarece mai contribuiseră cu 120.000 de lei pentru repararea bisericii satului.

Ministerul Instrucţiunii a cerut prefecţilor informaţii despre stadiul lucrărilor la localurile de şcoli, începute şi neterminate. Comuna Cireşu, în august 1926, a răspuns Prefecturii Argeş că localul este „aproape terminat", cheltuindu-se 100.000 de lei, care aveau următoarea provenienţă: 20.000 de lei de la stat, 3.000 de lei de la comună, 77.000 de lei donaţii (materiale de construcţie); se aprecia că pentru finalizarea localului mai era nevoie de 150.000 de lei.

Dintr-o situaţie întocmită de Comitetul Şcolar al Comunei Cireşu, cu privire la „donaţiile, subvenţiile şi orice alte ajutoare de la înfiinţare ‹din 1920, când satele Cireşu, Silişte şi Gruiu formau o singură comună› şi până în ianuarie 1927", pe care le primise şcoala din satul Cireşu, aflăm

[27] *Ibidem*, f. 56.

următoarele date: 20.000 de lei ajutor de la Ministerul Instrucțiunii; 3.000 de lei din venitul Primăriei Gruiu şi 80.000 de lei contribuția locuitorilor, în total 103.000 de lei. În afară de bani mai primise în natură, de la stat, prin Ocolul Silvic din Leordeni, județul Muşcel, 40,927 mc de lemne de stejar, în valoare de 7.624,20 de lei şi 14,423 mc de esență moale, în valoare de 820,55 de lei.

La solicitarea Revizoratului Şcolar al județului, şcoala comunică în iulie 1927, următoarele informații: „Localul este învelit cu şiță şipcuit, ferestrele puse şi blana pentru pardosit cumpărată"; varul pentru tencuieli nu este procurat, fiindcă „nu s-au încasat de la locuitori sumele necesare".

Anul 1927 a fost ultimul când Comitetul Şcolar comunal a plătit chirie 1.000 de lei. Începând cu 1 decembrie 1927 cursurile şcolii s-au desfăşurat în clădirea nouă. La 3 februarie 1928, Comitetul Şcolar comunal a solicitat Comitetului Şcolar județean 10.000 de lei pentru confecționarea mobilierului care era insuficient, mai ales bănci, dar a primit numai 5.000 de lei.

După inspecția făcută la 29 ianuarie 1929, subrevizorul şcolar consemnează în procesul-verbal: „Şcoala Mixtă din Cireşu" are două săli de clase bune, cancelarie şi antreu „dar ferestrele nu sunt lucrate bine" şi nu se închid bine, din acest motiv şcoala nu este recepționată[28].

În urma inspecției din 17 octombrie 1934 subrevizorul şcolar a consemnat următoarele: „localul este propriu, bun şi bine întreținut şi suficient pentru numărul copiilor"; mobilierul este sistem vechi, dar în stare bună; apa de băut se ține într-o căldare de zinc, acoperită; combustibilul este suficient[29].

După cutremurul din noiembrie 1940 directorul şcolii informează Revizoratul Şcolar că localul, fiind din lemn, n-a suferit mult, doar puțină tencuială a căzut de pe tavan, fiindcă nu are trestie. Pentru un timp problema localului de şcoală a fost rezolvată, însă se impunea să se clădească unul de cărămidă pentru a fi rezistent. La 11 mai 1946, subrevizorul consemnează în procesul-verbal de control că localul trebuie renovat, deoarece este „construcție slabă, din ostrețe de salcie"; i s-au adus în anul 1942 îmbunătățiri, făcându-i-se opt ferestre mari, duble, trei uşi la interior şi una dublă la fațadă. Mai precizează că tălpile fiind din

[28] ANSJA, fonduri: Şcoala Cireşu, dosar 51/1924, f. 1, 5-6, 13-14, 18-19, 25-26; Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 26/1926, f. 82; Prefectura Județului Argeş, dosar 517/1926, f. 1, 3, 9, 13, 16; dosar 34/1928, f. 7.
[29] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 29/1933, f. 197.

lemn au putrezit şi se impune construirea unuia nou. Despre mobilier spune că este în stare rea şi insuficient[30]. Satul Cireşu s-a separat de Siliştea în „vara anului 1945”, de aceea şi-a constituit comitet şcolar comunal în următoarea alcătuire: I. I. Gh. Bulumac, primar - preşedinte, învățătorul N. I. Stanciu - secretar, şi T. Dragomir, Ion St. Ionescu, Ion G. A. Sima, Florea Z. Nicolae - membri.

Acest comitet, începând cu data de 16 iunie 1948, s-a dizolvat „conform deciziei ministerului, nr. 19845 din 14 mai 1948, atribuțiile lui fiind girate de o comisie interimară, formată din: Ion T. Udrea - din partea primăriei, Gh. V. Stanciu şi Ion St. Ionescu - din partea consiliului comunal, Radu V. Zidaru - din partea corpului didactic[31].

După 1948

O statistică din decembrie 1949 cuprinde date referitoare la baza materială a şcolii, existentă la acel moment, dar şi la lipsuri: are local cu două săli de clasă, antreu şi cancelarie, care necesită reparații; nu are teren de sport; ca mobilier are 25 de bănci şi mai trebuie patru, două catedre şi mai trebuie una, două table şi mai trebuie una, patru scaune şi mai trebuie două, n-are cuiere şi trebuie trei, nu are dulap şi trebuie două, n-are dulap pentru materiale didactice şi trebuie unul, trebuie un dulap pentru arhivă; are bibliotecă formată din 57 de volume, după ce au fost „eliminate” cele care nu corespundeau noilor orientări politice[32].

Clădirea şcolii nefiind construită din materiale durabile a necesitat reparații dese, cu toate acestea degradarea a continuat. Astfel că un grup de locuitori ai satului Cireşu au luat inițiativa construirii unui local nou cu fonduri de la autoimpunere. La 2 mai 1956 chestiunea a fost dezbătută în Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Comunei Siliştea, consemnându-se în procesul-verbal că unele materiale deja se procuraseră în cursul anului 1955. Acum s-a luat decizia ca lucrările să înceapă „imediat după terminarea campaniei de însămânțări”.

Într-un proces-verbal încheiat de Secția de Învățământ şi Cultură a raionului, la 18 aprilie 1958, se precizează că se lucrează la noul local de şcoală şi urma să se inaugureze în cinstea zilei de 23 august.

---

[30] Idem, fond Şcoala Cireşu, dosar 28/1928, f. 36; 1/1946, f. 2, 12; fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 18/1944, f. 221.
[31] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 387/1945, f. 2, 4, 19.
[32] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 156/1949, f. 19.

Noul local de şcoală din satul Cireşu. Deschidere de an şcolar, 2009.

Într-adevăr noul an şcolar s-a deschis în clădire nouă, aşa cum se menționează la 9 octombrie 1958, acesta realizându-se cu fonduri de la autoimpunere şi muncă voluntară a sătenilor[33].

B. Cadrele didactice şi procesul instructiv-educativ

Localul de şcoală din satul Cireşu fusese construit de către locuitorii satelor Cireşu şi Siliştea (fost Cacaleții de Sus) pentru copiii ambelor sate. Şcoala era încadrată cu învățătorul Ion St. Burcea începând cu 1 noiembrie 1914 până în toamna anului 1920, când a fost transferat la şcoala din satul Siliştea, înființată în acest an. Acesta, la începutul anului şcolar 1920-1921, informează Revizoratul Şcolar al Județului Argeş că deschiderea anului şcolar s-a amânat deoarece Comitetul Şcolar comunal Gruiu, de care aparținea satul Cireşu, nu a dispus de bani pentru a repara localul de şcoală. De asemenea arată că localul are numai două săli de clasă în care nu-şi pot desfăşura activitatea două şcoli: cea din Cireşu şi cea din Siliştea, nou înființată.

---

[33] Idem, fond Primăria Comunei Siliştea, dosar 2/1957, f. 15; Şcoala Cireşu, dosar 4/1958, f. 2.

În rezoluție revizorul şcolar mai menționează că dirigintele „va stărui pentru închirierea unei case în care va putea funcționa al treilea post“, adică cel din Siliştea. Prin urmare numărul copiilor de vârstă şcolară crescuse, însă baza materială nu corespundea desfăşurării procesului instructiv-educativ în condiții optime. Într-adevăr starea în care se afla localul de şcoală nu a mai permis ținerea cursurilor şi a fost închiriată o casă particulară. După transferarea lui Ion St. Burcea la şcoala din Siliştea a fost numit Constantin D. Marin.

Situația şcolară la finele anului şcolar 1920-1921 a fost următoarea:

Clasele	I	II	III	IV	V
Înscrişi	34	14	23	17	8
Prezenți	12	11	17	15	4

Pentru absolvirea celor cinci clase elevii erau supuşi unui examen care se ținea pe centre şcolare. La finele anului şcolar 1920-1921 examenul a avut loc, pe 6 iunie 1921, centrul fiind şcoala din Răteşti:

Nr. crt.	**Şcoala**	**Învățătorul care a condus clasa a V-a**	**Înscrişi**	**Frecvenți**	**Prezenți la examen**	**Absolvenți**	**Repetenți**	**Pregătirea elevilor**
1.	Răteşti	G. Stănescu	12	8	8	8	-	f. bună
2.	Rătești-Pătuleni	Constantin Drăghici	6	2	2	2	-	bună
3.	Căteasca	Aurel Mateiu	5	5	5	3	2	bună
4.	Gruiu-Cireş	Constantin D. Marin	8	5	5	3	2	bună
5.	Gruiu-Cacaleți	Dumitru Şerbănescu	4	3	3	3	-	f. bună

În anul şcolar următor examenul s-a ținut la 6 iunie 1922, de data aceasta centrul este şcoala Cireşu, rezultatele fiind următoarele:

Nr. crt.	Şcoala	Învăţătorul care a condus clasa a V-a	Înscrişi	Frecvenţi	Prezenţi la examen	Absolvenţi	Repetenţi	Pregătirea elevilor
1.	Gruiu-Cireş	Constantin Marin	8	4	4	4	-	mediocră
2.	Gruiu-Cacaleţi	D. Şerbănescu	4	4	4	4	-	bună
3.	Răteşti-Pătuleni	Enache Neacşu	9	3	3	3	-	mediocră
4.	Răteşti-Tigveni	Gh. Stănescu	10	7	7	7	-	f. bună
5.	Căteasca	Aurel Mateiu	-	-	-	-	-	-
6.	Gruiu-Siliştea	I. Şt. Burcea	-	-	-	-	-	-

După cum se observă ultimele două şcoli (Căteasca şi Gruiu-Siliştea) nu au prezentat elevi la examen.

Baza materială necorespunzătoare, instabilitatea învăţătorilor, la care se adăuga lipsa de interes a părinţilor faţă de şcoală făceau ca frecvenţa elevilor să fie mică, iar rezultatele activităţii şcolare să fie doar mulţumitoare.

În anul şcolar 1922-1923 era încadrat la şcoala din satul Cireşu tot Constantin Ratea, dar suplinit de N. Gh. Bădescu.

La 8 mai 1923, subrevizorul şcolar a inspectat şcoala şi a asistat la ore pe N. Gh. Bădescu, la clasele a III-a şi a V-a, la orele de citire, gramatică, compunere, matematică, geografie, istorie. Despre cei de clasa a III-a subrevizorul a menţionat în procesul-verbal de inspecţie că au dat răspunsuri mulţumitoare, iar cei de clasa a V-a au răspuns, „cu multă înlesnire şi siguranţă". A mai consemnat că gimnastica şi cântul se fac, iar la orele de lucru manual se fac obiecte uzuale.

La examenul de absolvire a cinci clase, ţinut între zilele 1-3 iulie 1923, s-au prezentat toţi cei 12 elevi, care au şi frecventat şcoala, promovând 11, unul fiind declarat repetent; rezultatele la examen au fost apreciate ca bune.

Subrevizorul şcolar a constatat că arhiva şi materialul didactic se aflau la „fratele dirigintelui într-un hal fără hal“. La 14 noiembrie 1923 inspectează din nou şcoala şi consemnează în procesul-verbal de inspecție că dirigintele este „rău administrator“ şi „nu-şi înțelege absolut deloc rolul şi înalta chemare de învățător“. Cursurile se țineau în două încăperi mici şi întunecoase, iar dirigintele nu se preocupa în mod serios de construirea localului de şcoală.

Începând cu anul şcolar 1926-1927 titularul Constantin Ratea este suplinit de Stan Dumitraşcu, iar în anul şcolar următor este numit Androne Zamfirescu, încredințându-i-se şi conducerea şcolii.

Subrevizorul, la 27 ianuarie 1928, constată că localul de şcoală era terminat din decembrie 1927, dar nu era curte pentru recreație; mobilierul era incomplet şi în stare rea; apa se ținea într-o sticlă; curățenia lăsa de dorit, „servitorul şcolii“ nefăcându-şi datoria.

Situația şcolară se prezenta astfel:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	30	16	11	21	15	5	5	103
Prezenți	23	13	10	20	11	3	4	84

La 21 iunie 1928, revizorul şcolar a prezidat comisia de examinare a elevilor care terminau şapte clase, centrul fiind şcoala din Oarja. De la Cireşu s-au prezentat patru elevi şi au absolvit toți, pregătirea lor fiind apreciată ca „mulțumitoare“[34].

În anii şcolari 1928-1929, 1929-1930 şi 1930-1931, alături de directorul Androne Zamfirescu, a funcționat pe postul II Ion A. Zamfirescu. La inspecția din 7 decembrie 1928 subrevizorul şcolar a cerut directorului să dea cărți din bibliotecă pentru a fi citite de către adulți şi săteni.

Instabilitatea învățătorilor care au funcționat pe postul II, alături de directorul Androne Zamfirescu a continuat: Radu Zidaru - 1931, Florica Alexandrescu - 1932, Ilinca Neagoe - 1933, Maria Ivaşcu - 1935, Florica Popescu - 1936, Florica Stănescu - 1936, Alexandra Tache - 1937, Marin Ratea - 1938. Începând cu anul şcolar 1938-1939 postul II va fi ocupat de Ioana Rădulescu.

---

[34] Idem, fond Şcoala Cireşu, registru 51/1924-1928, f. 1-36.

Deşi localul de şcoală era nou, oferind condiţii bune pentru desfăşurarea cursurilor, frecvenţa elevilor lăsa de dorit. Iată cum se prezenta situaţia la 24 februarie 1934:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Prezenţi	13	15	8	14	6	3	5	64
Înscrişi	20	21	10	16	15	19	8	109

La examenul din 12-18 iunie 1934 pentru absolvirea a şapte clase s-au prezentat patru elevi, care au promovat examenul cu rezultate mulţumitoare.

Despre elevii şcolii subrevizorul şcolar consemnează în registrul de inspecţie că „se prezintă bine, cu înfăţişare plăcută, sunt sănătoşi şi curaţi, vioi şi sârguincioşi la învăţătură, răspund bine la clasă, disciplina şi atenţia menţinute".

Cu toată fluctuaţia învăţătorilor încadraţi pe postul II, datorită directorului Androne Zamfirescu şcoala a înregistrat progrese sub toate aspectele. La inspecţia din 28 octombrie 1936, subrevizorul menţionează: şcoala are mobilier suficient şi bun, materialul didactic este îndestulător şi se păstrează într-un dulap, scriptele şcolare sunt în regulă; „dexterităţilor li se dă atenţiunea cuvenită"; există cor şcolar şi începe „a se forma şi unul bisericesc"; la lucrul manual se confecţionează obiecte uzuale din lemn (perii, bidinele). Îi recomandă directorului să înfiinţeze muzeu şcolar şi atelier şcolar.

Protoiereul iconom Marin Popescu, la 2 martie 1938, a inspectat pe preotul paroh Ion Angelescu la orele de religie, fiind mulţumit[35].

Începând cu anul 1939 şcolile au avut de suferit din cauza concentrărilor, apoi a mobilizării unor învăţători. Şi învăţătorul Androne Zamfirescu a fost concentrat în unele perioade. Învăţătorii din Basarabia refugiaţi din cauza războiului au fost repartizaţi în ţară la diferite şcoli ca „utilizaţi". La şcoala Cireşu fusese repartizat Marin Constantin, însă la data inspecţiei din 12 noiembrie 1940, nu se prezentase, întrucât era concentrat.

La inspecţia din 3 decembrie 1941 se constată că funcţionează cantina şcolară pentru elevii săraci, iar elevele din clasele superioare şi sătence lucrează 12 perechi de ciorapi pentru ostaşi.

[35] Idem, fond Şcoala Cireşu, registru 28/1928-1945, f. 1-23.

Situația şcolară la această dată se prezenta în felul următor:

Clasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	Total
Prezenți	14	22	16	14	8	13	3	90
Înscrişi	18	23	17	16	9	15	7	105

Şcoala avea în continuare două posturi, pe care funcționau Androne Zamfirescu şi Ioana Rădulescu, iar „utilizat din Basarabia" era Paraschiv Angelescu.

Deşi şcoala avea lot şcolar, dar fiindcă se afla la mare depărtare nu putea fi folosit pentru „practică agricolă" cu elevii. Subinspectorul şcolar a cerut directorului să se facă practică agricolă chiar şi pe un teren particular[36].

După 23 august 1944 s-a înființat în cadrul Ministerului Educației Naționale o comisie pentru purificarea aparatului de stat, astfel că toate cadrele didactice au semnat o declarație pe baza căreia rămâneau sau nu în continuare în învățământ (Vezi Şcoala Căteasca). Androne Zamfirescu şi Ioana Rădulescu au primit aviz favorabil să rămână în învățământ[37].

După 1944 a început iarăşi şirul mutărilor învățătorilor de la o şcoală la alta: Androne Zamfirescu era titular la Cireşu, dar funcționa la Şcoala Oarja; Gogea Marin era titular la Cireşu, dar funcționa la Şcoala Suseni-Boiereşti. La Şcoala Cireşu funcționau Stanciu Nicolae, Rădulescu Ioana şi Angelescu Ion[38].

În anul şcolar 1945-1946 şcoala a funcționat cu patru posturi, clasele fiind repartizate pe învățători astfel: clasa I - Ioana Rădulescu, clasa a II-a - Elena Dinoci, clasa a III-a şi a IV-a - Nicolae Stanciu, care era şi director, clasele V, VI, VII - Ion Angelescu.

Situația şcolară la 6 aprilie 1946 a fost următoarea:

Clasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	Total
Înscrişi	29	22	16	16	14	13	4	114
Prezenți	28	21	16	15	11	8	4	103

[36] Idem, fond Şcoala Cireşu, dosar 28/1928-1945, f. 27-38.
[37] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 52/1944, f. 258.
[38] Idem, dosar 30/1946, f. 17.

Subinspectorul şcolar consemnează mai multe aspecte pozitive la această şcoală, lăudându-l pe director pentru activitatea gospodărească: „instituțiile organice funcționează“: farmacia, muzeul şi biblioteca; în curtea şcolii se află „un frumos şi măreț monument al eroilor, îngrijit de elevii şcolii“; comitetul şcolar funcționează.

La 7 mai 1946, inspectorul general a inspectat activitatea lui Nicolae Stanciu în vederea acordării „gradului superior“, pe care a apreciat-o ca foarte bună şi astfel învățătorul a obținut acest grad care era superior gradului I[39].

Situația şcolară la finele anului 1947-1948, acesta fiind ultimul cu şapte clase, a fost următoarea[40]:

Clasele	**I**		**II**		**III**		**IV**		**V**		**VI**		**VII**	
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**
Înscrişi	9	5	15	29	12	10	9	10	9	8	7	8	1	-
Promovați	6	7	15	22	11	10	6	8	4	-	2	-	-	-
Repetenți	3	8	-	7	1	-	3	2	5	8	5	8	1	-
Frecvență regulată	9	7	15	23	11	10	7	8	6	-	2	-	-	-

După 1948

După reforma învățământului din 3 august 1948 şcoala a rămas numai cu ciclul I (clasele I-IV), fiind încadrată cu trei posturi ocupate de Nicolae Stanciu, director, Radu Zidaru şi Ioana Rădulescu. La inspecția din 22 ianuarie 1949, subinspectorul le-a recomandat să înființeze cooperativă şcolară, să acorde atenție „şedințelor de educație politică, ce se vor face în zilele de luni, miercuri şi vineri, între orele 7-8, iar în restul zilelor de şcoală între orele 12^{30}-13^{15}, făcându-se procese-verbale la fiecare prelucrare“.

Se mai consemnează în procesul-verbal de inspecție că învățătorii „activează la ARLUS, Căminul cultural, Sindicat şi U.F.D.R.[41].

Politica Partidului Muncitoresc Român de intimidare a celor ce ar fi putut fi opozanți şi de denigrare a celor cu stare materială bună s-a aplicat şi în rândul cadrelor didactice de la Şcoala Cireşu. Astfel, Radu Zidaru, învățător din Cireşu, născut în anul 1908, văduv, cu cinci copii, a

[39] Idem, fond Şcoala Cireşu, dosar 1/1946, f. 1-11.
[40] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 49/1948, f. 215.
[41] Idem, fond Şcoala Cireşu, dosar 1/1946, f. 1-11.

fost propus pentru a fi scos din învățământ. Motivul? „Chiabur, slab profesional". Fiindcă poseda 40 ha de pământ a fost declarat chiabur, dar la motivație s-a mai adăugat şi neadevărul că era slab profesional, lucru neconstatat de nicio inspecție şcolară[42].

În anul şcolar 1949-1950 în locul lui Radu Zidaru a funcționat Simionescu Ana, din Tg. Ocna, județul Bacău, care făcea parte din Frontul Plugarilor, alături de Stanciu I. Nicolae, care activa tot în cadrul Frontului Plugarilor, iar Rădulescu C. Ioana, văduvă de război, activa în Partidul Muncitoresc Român[43].

În anul şcolar 1950-1951 şcoala a rămas cu două posturi ocupate de Ioana C. Rădulescu (postul I) - director, la clasele I şi III, şi Nicolae Grigorescu (postul II), la clasele II şi IV. În anii următori pe postul II, au funcționat Cecilia Şerbănescu, Maria Ciolcă, Maria Mihăilescu.

Situația şcolară la 11 mai 1955 era următoarea:

Clasele	**I**	**II**	**III**	**IV**	**Total**
Înscrişi	16	14	16	21	67
Frecvenți	16	14	16	21	67

Cel mai îmbucurător fapt care s-a produs după anii 1950 este asigurarea frecvenței elevilor la 100%[44].

Începând cu anul şcolar 1968-1969 clasele V-VIII de la şcoala Silіştea au fost mutate la Cireşu, sat cu populație şcolară mai numeroasă.

La inspecțiile care s-au efectuat la Școala de patru ani Cireșu, între anii 1962 și 1968, se arată că localul este propriu, de tip nou, cu două săli de clasă. Sălile de clasă erau bine întreținute şi frumos ornate, cu glastre de flori şi fotomontaje. La lipsuri se menționează că trebuie împrejmuită curtea şcolii, precum şi lotul experimental. La inspecția din 12 octombrie 1967 se face precizarea că localul cu două săli de clasă a fost „dat în folosință acum opt ani".

În perioada 1955-1960 şcoala a fost încadrată cu două posturi de învățători: Ioana Rădulescu (era şi director) şi Maria Mihăilescu.

Despre activitatea cadrelor didactice din şcoală ni s-au transmis informații prin intermediul proceselor-verbale încheiate cu ocazia

---

42 Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 60/1949, f. 1.
43 Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 156/1949, f. 19.
44 Idem, fond Şcoala Cireşu, dosar 1/1946-1955, f. 14, 20, 25.

inspecțiilor ce li s-au făcut în vederea obținerii gradelor didactice: definitivat, gradul II şi gradul I[45]. În zilele de 15 şi 16 mai 1962, inspectorul metodist de la Secția de Învățământ şi Cultură a Raionului Costeşti, Cristea Mihai, a verificat activitatea învățătoarei Maria Rădulescu înscrisă la examenul pentru obținerea gradului definitiv în învățământ. „Lecțiile la care am asistat, spune inspectorul, s-au desfăşurat în general metodic. […]. Elevii au reuşit în bună măsură să-şi consolideze cunoştințele, deoarece propunătoarea a respectat principiile didactice (principiul intuiției, al participării active şi conştiente)". Inspectorul face mențiunea că materialul didactic, atât la geografie cât şi la zoologie, a fost prezentat oportun. Despre elevii clasei a II-a afirmă că „au o citire expresivă şi conştientă şi reproduc cu uşurință conținutul lecțiilor predate".

După ce a asistat la ora de matematică la clasa a IV-a, inspectorul constată următoarele: „La clasa a IV-a la lecția de recapitulare despre arii sau suprafețe (dreptunghi, triunghi, pătrat, trapez), după ce face repetare tematică trece şi rezolvă practic […] probleme cu suprafețe", elevii dovedind că şi-au însuşit bine cele învățate.

Concluzia inspectorului cu privire la activitatea instructiv-educativă a fost pozitivă. „Reiese din cele arătate mai sus că tovarăşa are un nivel ideologic şi politic ridicat, desfăşoară lecții de calitate, se preocupă de ridicarea nivelului profesional şi a reuşit să formeze la elevi deprinderi practice şi de conduită morală".

A doua latură urmărită de inspecție a fost activitatea social-culturală, subliniindu-se că învățătoarea desfăşoară o bună activitate pe linie cultural-artistică şi obştească: a strâns cu Organizația de Pionieri 500 kg de fier vechi, 800 kg ghindă, maculatură, plante medicinale. „În cadrul şcolii a pregătit programe artistice, care au fost prezentate în fața sătenilor. În cadrul C.A.P. este responsabilă a colțului roşu, lămurind pe c.a.p.-işti să devină cititori ai bibliotecii volante din cadrul acestui colț roşu. S-a străduit ca gazeta de perete a G.A.C. să fie totdeauna pusă la punct scriind ori de câte ori era nevoie articole ce priveau problemele care frământau satul şi în special probleme axate pe îndeplinirea planului de producție din cadrul G.A.C., al dezvoltării ramurilor aducătoare de mari venituri în G.A.C. etc.; a pregătit un număr de patru programe artistice; a înscris o serie de familii în G.A.C.".

[45] Şcoala Cireşu, fond propriu, registrul de procese-verbale de inspecții, f. 1-349.

Am prezentat mai multe amănunte menționate în procesul-verbal de inspecție pentru a arăta că învățământul românesc se afla sub influența celui sovietic, fiind profund politizat. Din cele arătate mai sus se poate observa că învățătorii şi profesorii erau obligați să desfăşoare diferite activități străine învățământului.

După un an de zile, la 16 mai 1963, la şcoală a fost făcută o „inspecție frontală". Primele constatări menționate în procesul-verbal de control au fost pozitive: localul era nou, bine întreținut, frumos pavoazat, iar frecvența elevilor era 100%. Apoi inspectorul a asistat la orele de citire şi aritmetică la clasele a II-a şi a IV-a la care preda învățătoarea Florica Badea, care era şi directoare, menționând în procesul-verbal de control cele constatate. „Elevii de clasa a IV-a citesc expresiv şi conştient, recită frumos". Elevii de clasa a II-a „scriu frumos, respectând liniatura grafică". Îi recomandă învățătoarei să corecteze cu regularitate lucrările după dictare sau cele de compunere, iar la aritmetică să fie mai atentă cu sistemul de rezolvare al unor tipuri de probleme. Inspectorul mai arată că acolo unde sunt cadre didactice suplinitoare mai mulți ani la rând, rezultatele la învățătură lasă de dorit. Învățătoarea „est stăruitoare şi a reuşit să îndrepte unele lipsuri lăsate la aceste clase de învățătorii care au predat până la 1 septembrie 1962".

După aceea a fost asistată la ore cealaltă învățătoare, Maria Rădulescu, la clasele I şi a III-a, şi constată că respectă principiile didactice în predarea lecțiilor şi se ocupă de munca independentă a elevilor.

Inspectorul metodist Radu Sia a efectuat „inspecție frontală" la 20 mai 1965, la şcoala Cireşu, condusă de învățătorul Constantin Gârlea, când a constatat că pe lotul experimental „s-au plantat zarzavaturi şi s-au însămânțat diferite semințe de legume". Apoi a asistat pe director la ora de aritmetică la clasa i, fiind lăudat. La citire elevii citesc bine şi povestesc frumos. „Elevii sânt obişnuiți să declame poeziile învățate în fața clasei cu mult curaj". Învățătorul este „ataşat de elevi, insistă să le comunice cunoştințele legate de viață şi obține rezultate destul de bune".

La clasele a II-a şi a IV-a era învățătoare Florica Badea, cu gradul definitiv, iar pe postul al III-lea era încadrată suplinitoare Elena Constantin. Prin urmare şcoala era încadrată cu trei posturi de învățător. În anul şcolar următor în locul învățătoarei suplinitoare este încadrat Constantin Popescu căruia, la 21-22 aprilie 1968, i se face inspecție

pentru a se prezenta la examenul de definitivat, de către inspectorul metodist Gheorghe M. Tănase.

Am arătat mai sus că începând cu anul şcolar 1968-1969 clasele V-VIII de la şcoala Siliştea se mută la şcoala Cireşu.

Cadre didactice cu studii superioare care să predea la clasele V-VIII erau puţine, cele mai multe fiind învăţători, care pe parcurs au urmat cursuri la fără frecvenţă, obţinând calificarea necesară. Dintre excepţii menţionăm pe Gheorghe M. Tănase, născut în Siliştea, care în perioada 1945-1949 a urmat cursurile Facultăţii de Pedagogie şi Psihologie din cadrul Universităţii Bucureşti. Acesta, începând cu anul 1955, este transferat la şcoala Siliştea, unde va fi şi director până în anul 1958, iar din 1968 va funcţiona la şcoala Cireşu, unde vor fi mutate clasele V-VIII. La această şcoală va fi director între anii 1968 şi 1980, iar în 1984 s-a pensionat.

În anul 1973 prof. gr. I Ion Vornicescu face inspecţie la orele de matematică, predată de Ion A. Jianu, în vederea obţinerii gradului didactic definitiv de către acesta. Tânărul profesor este lăudat, arătând că: „se pregăteşte în fiecare zi pe bază de planuri, fapt pentru care reuşeşte să desfăşoare lecţii de calitate, asigurând conţinutul ştiinţific al fiecărei teme”. În afara activităţii de la clasă, participă „la formele muncii metodice şi anume la comisia metodică a profesorilor organizată la nivelul comunei, în cadrul căreia a ţinut două lecţii”, iar în cadrul consiliului profesoral a ţinut un referat privitor la munca dirigintelui de clasă. De asemenea, s-a preocupat şi a organizat cabinetul de matematică, confecţionând numeroase planşe, grafice, scheme şi material didactic, folosite „cu pricepere în predarea lecţiilor”.

Lucrările de control care au fost date clasei a VIII-a au fost corectate şi just notate, între şapte şi nouă, astfel că se poate spune că „elevii sânt la un înalt nivel de cunoştinţe”. În afara activităţii cu elevii la clasă, este apreciată participarea alături de celelalte cadre didactice la „construcţia noului local de şcoală”.

În zilele de 24 şi 25 mai 1974 a fost controlată activitatea profesorului Gheorghe M. Tănase, înscris la examenul pentru obţinerea gradului didactic I, de către conferenţiarul universitar doctor Vasile V. Popescu. Procesul-verbal încheiat cuprinde o mulţime de laude privind activitatea profesorului şi directorului şcolii din Cireşu. „Precizăm că din constatările noastre, întreaga activitate didactică, metodică, de conducere, cultural-educativă desfăşurată de tov. Tănase Gh. este grefată pe o solidă

pregătire politico-ideologică”. Nivelul de pregătire al elevilor a fost constatat prin verificarea caietelor şi lucrărilor şi prin interogarea lor. Este lăudat şi pentru activitatea depusă ca metodist voluntar al Inspectoratului Şcolar Judeţean Argeş, făcând inspecţii pentru definitivat şi gradul II. În aceeaşi măsură este lăudată lucrarea metodico-ştiinţifică pe care a întocmit-o.

Partea a doua a inspecţiei a fost dedicată activităţii social-culturale arătându-se în procesul-verbal de inspecţie că de mai mulţi ani este instructor şi interpret al echipei de teatru a căminului cultural, îndeplineşte funcţia de propagandist la învăţământul de partid. Fiind director de şcoală s-a ocupat serios de construirea noului local de şcoală.

Comisia de inspecţie a concluzionat în felul următor: „Tov‹arăşul› se situează la un nivel superior din toate punctele de vedere: profesional, ştiinţific, politic şi moral”.

La 16 august 1974 Cristea N. Mihai, directorul coordonator, în „nota de constatare” din registrul de procese-verbale de inspecţie face câteva precizări cu privire la baza materială a şcolii: noul local poate fi pregătit pentru noul an şcolar 1974-1975; există iniţiativa pentru amenajarea în noul local de şcoală a unei săli spaţioase pentru atelier-şcoală; şcoala deţine un bogat material didactic, teren de sport şi lot experimental pentru lucrări practice.

La 27 decembrie 1976, Inspectoratul Şcolar al Judeţului Argeş a trimis la Şcoala de opt ani Cireşu o brigadă complexă alcătuită din zece inspectori pentru a face control din toate punctele de vedere. Din procesul-verbal reţinem multe aspecte interesante pe care le prezentăm în continuare. În primul rând sunt prezentate informaţii cu privire la baza materială. Localul de şcoală este construcţie tip, bine întreţinut, pavoazat corespunzător, în afară de clasele unde funcţionează ciclul primar şi sala de la intrarea elevilor., exteriorul clădirii avea un aspect neplăcut din cauza lipsei burlanelor, din care cauză apa de ploaie se scurge pe pereţi şi bălteşte în jurul şcolii. „Aşa-zisul parc era neîngrijit în acest anotimp, deşi are câteva flori izolate de sezon”. (Ne aflăm la 27 decembrie, deci această observaţie a fost un nod în papură). De altfel, chiar numărul mare de inspectori, zece, ridică semne de întrebare). Laboratorul de biologie are funcţionalitate, cel de chimie-fizică este în curs de amenajare, au fost amenajate cabinete de limba şi literatura română şi de ştiinţe sociale. Nu s-a acordat atenţia cuvenită grupurilor sociale, uşile nu sunt reparate, nu se ştie care cabine sunt pentru fete şi care pentru băieţi. Combustibilul

(lemne şi cărbune) se află în magazie şi este suficient. S-au turnat alei de ciment, s-a construit gard împrejmuitor la şcoală şi la căminul cultural şi a fost ajutată grădinița la reparația capitală. Lotul şcolar a fost arat, urmând să se amenajeze un solar.

Învățământul se desfăşoară în două schimburi: clasele I, III, V, VI, VII, VIII de dimineață, clasele II şi IV după amiază. Sălile de clasă erau luminoase, încălzite, cu mobilier corespunzător şi bine întreținut. Şcoala era dotată cu televizor, magnetofon, picup, radio etc. elevii şi diriginții au lucrat obiecte artizanale care au fost expuse în sălile de clasă. În pauză elevii sunt urmăriți de către cadrele didactice.

Îi cere directorului ca la finele fiecărei săptămâni să se analizeze activitatea colectivului şcolii. Se propune ca zilnic un elev de la ciclul gimnazial să facă de serviciu pe şcoală pentru securitatea unității şcolare. În final s-au trasat următoarele sarcini pentru a fi executate: să se treacă la autogospodărirea şcolii, să se pună la punct grupurile sanitare, să fie confecționată firma şcolii după noile instrucțiuni ale Ministerului Educației şi Învățământului, să fie instalate burlanele la clădirile şcolii şi să fie amenajat parcul din fața şcolii prin sădirea unor arbuşti decorativi.

În privința învățământului preşcolar se menționează că Grădinița de copii îşi desfăşoară activitatea în vechiul local de şcoală, care a fost supus reparației capitale. Aspectul celor două săli de clasă este plăcut, pavoazarea este corespunzătoare, fiind lăudată educatoarea Ana Dragomirescu, cu gradul definitiv. S-a cerut amenajarea coridorului cu bănci pentru copii pentru a se dezbrăca, să se confecționeze o gazetă pentru părinți şi să fie organizată o expoziție cu lucrările copiilor. Cealaltă educatoare era Ana Stoiculescu, care era stagiară.

În grupa mijlocie erau înscrişi 26 de copii, prezenți în ziua inspecției 22, iar în grupa mare erau înscrişi 25 de copii şi prezenți 20. Se face afirmația că „frecvența inconstantă a copiilor” împiedică obținerea de rezultate bune. Cele două educatoare au primit din partea brigăzii de control calificativul *bine*.

A fost inspectată şi unitatea preşcolară din satul Siliştea, unde funcționau educatoarele Alexandrina Popescu, gr. II şi Maria Mihai, cu gr. definitiv. Grădinița funcționa în două săli de clasă, spațioase, luminoase, dar neîngrijite. Au fost afişate în clase imagini şi obiecte de artizanat, însă fără nicio tematică. Inspectorii n-au fost mulțumiți de felul cum au fost pregătire sălile de clasă, precizându-se că educatoarele nu

sunt prezente la program la ora 7 dimineața. Activitatea a fost apreciată pentru ambele educatoare cu calificativul *satisfăcător*.

Apoi a fost prezentată situația şcolară a şcolii generale, care funcționa cu clasele I-VIII, cu un total de 199 de elevi. În anul şcolar 1975-1976 absolviseră 25 de elevi, care la data inspecției urmau treapta I de liceu astfel: 15 la Şcoala Gruiu, 2 la Liceul Sanitar, 3 la Liceul CFR, 1 la Liceul de Chimie, 2 la Liceul nr. 4, 1 la Liceul Economic, 1 la Liceul Electrotehnic, toate din Piteşti. Se face mențiunea că în satul Cireşu sunt trei tineri cu vârsta peste 25 de ani care nu au ciclul primar terminat, însă „au fost cuprinşi la cursurile de şcolarizare”.

Şcoala generală Cireşu era încadrată cu următorul personal didactic: patru învățători, toți cu gradul didactic II (Constantin Gârlea la clasa I, Florica Badea la clasa a II-a, Elena Toma la clasa a III-a, şi Constantin Popescu la clasa a IV-a) şi şase profesori (Gheorghe Tănase - director, Maria Gârlea, Alexandrina Mihăilescu, Ion Jianu, Rodica Ploscaru şi Ioana Tănase).

Gheorghe Tănase, directorul şcolii (1968-1980)

După verificarea documentelor şcolare şi discuțiile purtate cu învățătorii, aceştia au fost lăudați de către inspectori, însă au fost nemulțumiți de bagajul de cunoştințe pe care îl posedau unii elevi. În urma asistenței la ore, la limba română şi matematică, clasele au primit note (medie): clasa a II-a media 6,05; clasa a IV-a 4,92; clasa a III-a 4,70, la limba română, iar la matematică au fost notate în felul următor: clasa a II-a 6,45; clasa a III-a 5,03; clasa a IV-a 4,34.

În final cei patru învățători, pentru activitatea depusă în şcoală au primit calificativul *bine*.

Apoi au fost asistate cadrele didactice la clasele V-VIII, primind fiecare câte un calificativ. Profesoara Maria Gârlea a fost asistată la clasa a V-a la ora de limba română, iar la clasa a VI-a la ora de gramatică. Asistența n-a fost mulțumită, făcând multe observații, iar profesoara a primit calificativul *suficient*, iar la franceză a primit calificativ *nesatisfăcător*. Profesorul Ion Jianu, asistat la orele de matematică a primit calificativul *bine*. La fel şi profesoarele Alexandrina Mihăilescu (istorie) şi Rodica Ploscaru (biologie-agricultură).

Nemulțumirea cea mai mare pentru brigada de inspecție era legată de orele de educație fizică, care erau predate de patru cadre, făcându-se precizarea că au „planificările calendaristice întocmite după priceperea fiecăruia, fără să aibă la bază o gândire metodică specifică. Este tratat cu superficialitate acest obiect".

Este criticat şi directorul coordonator Cristea Mihai, fiindcă nu a inițiat un schimb de experiență între cele trei şcoli din comună şi nici între grădinițe nu există colaborare. La grădinițele Căteasca centru şi Siliştea se instalase rutina. Procesul-verbal se încheie cu un plan de măsuri pentru remedierea lipsurilor şi îmbunătățirea activității instructiv-educative.

Într-o notă de constatare, întocmită de trei inspectori şcolari la 3 februarie 1994, se menționează că şcoala are şase săli de clasă, două săli libere, dintre care una în curs de amenajarea unei săli de sport; are laborator de fizică-chimie-biologie, ocupat de clasa a VIII-a, fiindcă sala cea liberă nu are încălzire.

Se mai precizează că odată cu construirea şcolii noi, vechiul local de şcoală a fost folosit drept cămin cultural.

Deşi baza materială a şcolii s-a îmbunătățit mult, deşi satul nu este izolat, aflându-se nu departe de Piteşti şi de autostrada Bucureşti-Piteşti, fluctuația cadrelor n-a dispărut în totalitate, motivele fiind de cele mai multe ori obiective.

De-a lungul anilor, la această şcoală au mai funcționat: Bădescu Lăcrămioara, Munteanu Valentina, Cană Daniela - matematică; Crintoiu Vasile, Țițirigă Virginia - limba română; Gârlea Constantin, Zamfir Gheorghița, Apostol Jan - fizică şi chimie; Tănase Ioana, Ploscaru Rodica, Voicu (Laibăr) Cristina Gabriela - biologie; Alexandrina Mihăilescu - istorie; Dascălu Lucia, Uțoi Florina Aurelia, Leca P. Nicoleta - limba franceză; Sămărăscu Nicoleta - religie; institutori/învățători: Stănescu Grațiela - prof. învățământul primar; Constantin (Badea) Mihaela, Mihai Elena Adriana, Toma Iuliana, Amzăr Maria Gabriela, Sima Camelia, Toma Elena, Preda Gabriela Ionela, Cojocaru Ion - prof. matematică; Udroiu Gheorghe - prof. matematică; Gârlea Liviu - prof. fizică; Drăguț Adrian - prof engleză; Mosoia Bogdan - prof educație fizică; Dumitraşcu (Amzăr) Maria Mihaela, Firică Adriana, Costeleanu Paula. Directori ai şcolii, după Tănase M. Gheorghe au fost: Gârlea Constantin, Mihăilescu Alexandrina, Dascălu Lucia, Sima Floarea, Bădescu Lăcrămioara, Ovidiu Romanescu; Voicu Iuliana - director coordonator.

Prof Ion Jianu şi elevii clasei a VIII-a.

Elevii clasei a III-a împreună cu învățătorul Constantin Popescu - 1984.

Elevii clasei a V-a împreună cu profesoara Ioana Tănase.

Elevii clasei a VII-a împreună cu profesoara Alexandrina Mihăilescu.

Pr. Nicolae Stănescu, prof. Constantin Gârlea (director), prof. Gheorghe Petre.

Deschiderea anului şcolar 2009-2010, la Şcoala Cireşu.

Cadre didactice ale Şcolii Cireşu. Foto, 2009.
Rândul 1: Virginia Țițirigă, Nicoleta Sămărăscu (directoare şcoală), Petronica Mincă, Daniela Toader;
Rândul 2: Iuliana Toma, Dana Cană, Mihaela Constantin, Nicoleta Gardin, Cornelia Stănescu.

Prof. Delia Matei şi elevii clasei a VII-a. Foto, 2009.

Prof. Camelia Antone şi elevii clasei a V-a. Foto, 2009.

Înv. Mihaela Constantin şi elevii clasei a IV-a. Foto, 2009.

Şcoala Siliştea 1920-1948[46]

A. Baza materială

În satul Cacaleţii de Sus (Siliştea) nu s-a mai redeschis şcoală separat după anul 1857, ci una singură împreună cu satul Cireşu. În anul 1920 s-a înfiinţat şcoală separat şi în acest sat al comunei Gruiu închiriindu-se o casă particulară. A fost numit învăţător şi director Ion St. Burcea care, împreună cu administraţia comunală şi fruntaşii satului, au promis că vor construi local pentru şcoală. Lucrurile n-au decurs după voia învăţătorului şi angajamentul luat. La 4 septembrie 1922 se plânge prefectului că nu este sprijinit de către primar arătând că „ori de câte ori i-am cerut concursul, cum este de exemplu strângerea colectelor din partea locuitorilor, a refuzat". Cere să i se dea ordine severe, la fel şi şefului postului de jandarmi „pentru scoaterea la cărat, la lucru a locuitorilor atunci când îi vom cere noi"[47].

La 24 septembrie 1922, directorul şcolii raportează revizorului şcolar că „proprietarul casei în care funcţionează această şcoală, sub motiv că văruieşte şcoala, a dat băncile afară din camera de clasă". De fapt proprietarul casei, Anghel Ion Tănase, nu mai voia să fie şcoală în casa lui, nerespectând contractul de arendare care expira la 10 noiembrie 1922. Pe 11 octombrie 1922, primarul comunei Gruiu face cunoscut administratorului plasei Dâmbovnic că proprietarul casei din „satul Cacaleţi de Sus" a acceptat să rămână şcoala acolo, „copiii începând cursurile abia în această zi"[48].

Primul obstacol în realizarea localului de şcoală l-a constituit lipsa unui teren. Dirigintele (directorul) şcolii, la 6 decembrie 1922, informează pe prefect că nu are teren pentru construirea localului, dar există în sat „o infirmerie" care are o curte de 36 ari, pe care ar putea fi clădită şcoala. Solicită prefectului să se intervină la Ministerul Sănătăţii Publice pentru a-i ceda jumătate din teren. Prefectura a făcut intervenţia necesară, la 21 decembrie, dar în februarie 1923 primeşte răspuns negativ[49].

Învăţătorul Ioan St. Burcea, la 24 mai 1923, informează pe prefect că a căutat alt teren „şi găsisem de cuviinţă să o construim în curtea bisericii, unde s-a şi dus o parte din lemne, dar a venit un control de la

---

[46] Pentru perioada 1838-1920 vezi începutul capitolului.
[47] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 51/1922, f. 40.
[48] Idem, dosar 52/1922, f. 55.
[49] Idem, dosar 53/1922, f. 47, 48.

Ministerul Cultelor şi a zis că nu se poate". Apoi arată că a primit prin împroprietărire o jumătate de pogon „pomost de casă", dar „pomoastele încă nu s-au dat în primire". Prefectul, în rezoluția pusă pe raportul directorului a cerut să se intervină la Consilieratul Agricol al județului pentru a se da în primire cât mai repede Comitetului Şcolar comunal pentru a începe lucrările[50].

Într-un raport al directorului şcolii către prefect, din 15 ianuarie 1923, se dau unele detalii cu privire la vechiul local de şcoală care aparținea satelor Siliştea şi Cireşu: „Localul de şcoală din satul Cireş, din această comună, care acum este degradat, a fost construit prin contribuția (bănească, în natură şi manuală) a locuitorilor din satele Siliştea şi Cireş [...], ambele sate având până în 1920 aceeaşi şcoală, în Cireş [...]. Cum şcoala din Gruiu-Cireş a refuzat devizul prin care se prevedea ca noua construcție să se facă din cărămidă, prin care i se ținea în socoteală 30.000 de cărămizi din vechea clădire şi a cerut şi obținut aviz pentru construcția de lemn, materialul din vechea clădire a rămas disponibil". Preciza că în acel moment ambele sate aveau şcoală separat şi fiecare îşi construia local propriu. De aceea a propus să se vândă la licitație cărămida vechiului local, iar suma de bani ce se va obține să fie împărțită în două şi să fie folosită la cheltuielile ce se vor face la noile localuri[51].

La 21 august, prefectura a hotărât să se împartă „cărămida şi fierăria" în două părți, iar lemnăria să fie vândută prin licitație şi câştigul împărțit în două părți egale[52].

Lucrurile au început să se mişte. La 3 martie 1923, Comitetul Şcolar al Comunei Gruiu deleagă pe directorul şcolii Siliştea să ridice de la Comitetul Şcolar Județean suma de 8.000 de lei, iar la 29 octombrie 1924, comitetul este informat că s-a primit ajutor de la prefectură suma de 5.946,25 de lei.

Directorul şcolii informează Comitetul Şcolar județean, la 31 decembrie 1924, că autoritățile locale au hotărât ca localul să fie terminat până la finele anului 1925. Menționează că până la acea dată se cheltuise suma de 87.234,25 de lei, care avea următoarea proveniență: 63.288 de lei contribuția locuitorilor, 10.000 de lei de la Comitetul Şcolar local , 8.000 de la Comitetul Şcolar Județean şi 5.946,25 de lei ajutor de la

---

[50] Idem, dosar 69/1923, f. 26.
[51] Idem, dosar 67/1923, f. 22.
[52] Idem, dosar 7/1923, f. 8, 22.

prefectură[53]. Administratorul plasei, la ordinul prefectului, dă unele informații , la 23 martie 1925, despre localul de școală aflat în lucru: „Construcția de zid, terminată și învelită în iarnă, cu șiță. Foarte frumoasă construcție“[54].

Școala Siliștea, în vederea realizării localului de școală, a primit, în intervalul 1920 - 31 decembrie 1926, subvenții, donații și ajutoare în sumă totală de 243.128,55 de lei, astfel: 166.279 de lei contribuții de la locuitori, 20.186 din vânzarea de materiale, 23.000 ajutor de la Comitetul Școlar Județean, 5.946,25 ajutor de la prefectură, 10.000 ajutor de la Ministerul Instrucțiunii, 6.000 de lei din veniturile comunei Gruiu, 1.717,30 de lei din venituri ordinare ale comunelor rurale. Mai primise ca ajutor de la stat, prin intermediul Ocolului Silvic Leordeni, județul Mușcel, material lemnos în valoare de 11.090,70 de lei: 55,067 mc lemn de stejar, în valoare de 6.128,70 de lei, 44,774 mc lemn de esență moale, în valoare de 3.362 de lei și 400 metri steri lemn esență moale, în valoare de 1.600 de lei.

Comitetul de construcție al Școlii Siliștea, care se ocupa de realizarea localului avea următoarea alcătuire: învățătorul Ion St. Burcea - președinte, preot Ion Angelescu, Alexe Anghel, Pavel St. Ilie, Ilie N. Mircescu, Ilie Tănăsescu, Marin Mincu, Constantin Grigore Niță, Ion Stanciu Badea, Gheorghe Tudor, Stoian I. Florea, Marin I. Tănase, Marin St. Tudor, Marin Nicolae, Stan B. Marin plugari - membri.

În martie 1927, Comitetul Școlar al Comunei Cireșu (de care aparținea satul Siliștea) cere Comitetului Școlar Județean un ajutor de 20.000 de lei pentru terminarea localului din satul Siliștea. Se arată în adresă că localul de școală se compunea din două săli de clasă, cancelarie, antreu și o scenă, fiind construit din cărămidă, var și ciment. Banii erau necesari pentru terminarea mobilierului, pentru procurat fierăria și materialul pentru vopsit, spoirea pentru prima dată în interior și exterior, procurat materialul pentru podină și de achitat un rest de 6.000 de lei pentru o sobă de teracotă[55].

La inspecția din 25 octombrie 1934, subrevizorul școlar consemnează în procesul-verbal că localul este curat, bine întreținut și împrejmuit, are magazie de lemne și latrină în bune condițiuni; mobilierul

---

[53] Idem, dosar 107/1923, f. 4, 5, 19, 25.
[54] Idem, dosar 51/1925, f. 17, 18.
[55] Idem, dosar 51/1926, f. 9, 10.

este nou şi în bună stare; apa de băut se ține într-o putină, acoperită şi cu cana[56].

Clădirea şcolii terminată în anul 1927 şi extinsă în perioada 1962-1964.

Şcoala este inspectată şi de inspectorul şcolar, la 25 ianuarie 1935, consemnând în procesul-verbal că localul s-a construit în perioada 1922-1926 (deşi nu era terminat în 1926), este compus din două săli de clasă, antreu, cancelarie şi o cameră în care se păstrează biblioteca şi muzeul. Sălile sunt curate, pereții drapați cu hărți geografice, tablouri istorice şi religioase, clasele suficient încălzite, pardosită, pe care s-a dat cu bradolină pentru înlăturarea prafului"; şcoala are closete, grădină şcolară de 100 mp, curtea şi grădina sunt împrejmuite. Acoperişul fiind de şiță s-a mai deteriorat, de aceea în anul 1942 a fost „renovat" cu ajutorul prefecturii, care a cheltuit 60.000 de lei[57].

---

[56] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 26/1926, f. 12, 81; 29/1933, f. 201.
[57] ANSJA, fonduri: Şcoala Siliştea, dosar 2/1935-1959, f. 1, 5; Primăria Siliştea, dosar 2/1942, f. 1.

După 1948

O fişă statistică întocmită în decembrie 1949 conține mai multe informații: localul trebuie reparat, are două săli de clasă, 120 mp, cancelarie; n-are teren de sport; are bibliotecă formată din 49 de volume „după eliminarea celor ce au conținut nepotrivit”; mobilierul se compune din: 29 de bănci, 2 catedre, 2 table, 4 scaune, 3 cuiere şi mai trebuie 2, un dulap pentru bibliotecă, n-are dulap pentru materialul didactic, are dulap pentru arhivă şi dulap pentru materiale sanitare[58].

Anii au trecut, localul s-a învechit, copiii s-au înmulțit, iar sălile de clasă au devenit insuficiente. La inspecția din 12 martie 1952 se menționează în procesul-verbal de control că „localul este vechi şi ruinat, elevii clasei a VII-a îşi desfăşoară lecțiile într-o sală a Căminului Cultural din localitate”. De aceea „este nevoie de încă două săli de clasă”. Inspectorul a cerut directorului şcolii să lămurească pe săteni că trebuie adăugate aceste două săli de clasă care să fie realizate prin contribuția bănească voluntară[59].

În anul 1960, Sfatul Popular comunal „obligă Comitetul executiv să termine sala de clasă de la Şcoala de 7 ani Siliştea” şi să se pună geamurile sparte la localul şcolii, iar la 2 septembrie 1962 îi cere să termine acoperişul, precum şi tâmplăria.

Din raportul de activitate pe anul şcolar 1962-1963, prezentat de către directorul şcolii în şedința Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Comunei Siliştea, din 17 septembrie 1963, aflăm că s-a reparat tot mobilierul, au fost pavoazate toate sălile de clasă, însă cea mai mare realizare a fost „electrificarea tuturor şcolilor încă de la finele anului şcolar”[60].

Într-un document din octombrie 1964 se face precizarea că s-a terminat o sală de clasă la şcoala de 8 ani Siliştea cu fonduri „din contribuția voluntară a locuitorilor”[61].

Raportul prezentat la 25 iunie 1965 precizează că s-a mărit spațiul de recreație pentru elevii Şcolii Siliştea, şcolii din satul Cireşu i s-a atribuit teren pentru lotul demonstrativ şi s-a pietruit curtea şcolii, iar la Şcoala Gruiu a fost amenajat un „parc verde”; mobilierul s-a îmbogățit cu 16 bănci şi un dulap, iar materialul didactic a fost completat.

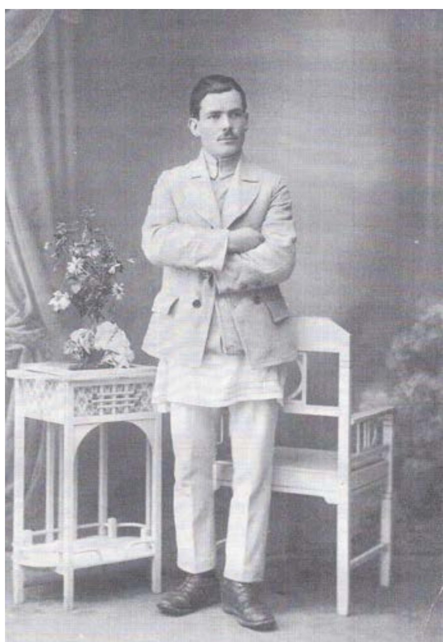
[58] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 156/1949, f. 38.
[59] Idem, fond Şcoala Siliştea, dosar 2/1935-1959, f. 49.
[60] Idem, fond Primăria Siliştea, dosar 7/1963, f. 194-195.
[61] Idem, fond Primăria Comunei Siliştea, dosar 3/1964, nefoliat.

În perioada următoare era nevoie să se realizeze următoarele: să se repare acoperişul de şiţă de la şcoala de centru din Siliştea, să se vopsească acoperişurile de tablă ale şcolilor din Cireşu şi Gruiu, să se repare gardul din faţa celor trei şcoli. De asemenea, se simţea nevoia adăugării unei săli de clasă la Şcoala de opt ani din Siliştea.

Deoarece majoritatea elevilor de ciclul II de la Şcoala de opt ani Siliştea proveneau din satul Cireşu, la 19 iulie 1967, Sfatul Popular comunal a hotărât construirea unui local de şcoală în acest sat pentru a se înfiinţa ciclul al II-lea[62].

B. Cadrele didactice şi procesul de învăţământ, 1920-1948

Am arătat mai sus că satul Siliştea nu a avut şcoală separat decât începând cu anul 1920. Primul învăţător şi director al şcolii a fost Ion St. Burcea, fiu al satului, născut în 1894, care a urmat cursurile Şcolii Normale din Câmpulungul Muşcelului. A început cariera de învăţător la 1 noiembrie 1914, fiind numit la şcoala din satul vecin Cireşu, la care învăţau şi copiii din satul Siliştea. În toamna anului 1920 a fost transferat la şcoala satului natal, unde a funcţionat până la pensionare.

Învăţător şi director, Ioan St. Burcea.

Documentele lipsind ne împiedică să arătăm cum s-a desfăşurat activitatea şcolară la început. Oricâte greutăţi vor fi fost, mai ales cele legate de lipsa unui local propriu, învăţătorul le-a învins, stând mărturie rezultatele activităţilor şcolare, pe care le vom prezenta în continuare.

Numărul copiilor de vârstă şcolară sporind, şcoala a primit al doilea post, pe care l-a ocupat Elena Georgescu, începând cu anul şcolar 1931-1932, doar pentru scurt timp, fiindcă la 26 februarie 1934 postul este ocupat de Radu Zidaru, despre

---

[62] Idem, fond Primăria Siliştea, dosar 5/1965, f. 100; 8/1967, f. 86.

care subrevizorul şcolar, în urma inspecției, consemnează următoarele: „are energie, prezintă şi tact pedagogic; elevii chestionați”, au dat răspunsuri clare şi precise, sunt stăpâni pe materie; face cântări şi exerciții de gimnastică, iar la lucrul manual se fac perii, împletituri, țesături de hârtie colorată[63].

În zilele de 17 şi 18 iunie 1934 a avut loc examinarea elevilor de clasa a VII-a de la şcolile Căteasca, Cireşu, Gruiu şi Siliştea, centrul de examinare fiind Şcoala Gruiu. În procesul-verbal încheiat de comisia examinatoare se face precizarea că elevii „sunt bine pregătiți şi stăpâni pe materia predată”. În urma examinării elevilor s-au stabilit următoarele rezultate:

Şcoala	Comuna	Învățătorul care a predat	Titlul acestuia	Elevi					Pregătirea elevilor
				Înscrişi	Frecvență regulată	Prezenți la examen	Absolvenți	Repetenți	
Căteasca (4 posturi)	Căteasca	Gheorghe Zamfirescu	Definitiv	3	3	3	3	-	Mulțumitor
Gruiu	Gruiu	Stoica Stănescu	Gr. I	7	4	4	4	3	Foarte bine
Cireşu	Cireşu	Andronic Zamfirescu	Definitiv	7	4	4	4	3	Mulțumitor
Siliştea	Siliştea	Radu Zidaru	Definitiv	6	4	4	4	2	Bine

Despre rezultatele anului şcolar 1933-1934, directorul Şcolii Siliştea, la 10 iulie 1934, înaintează raport la Revizoratul Şcolar al județului, în care face referiri la numărul elevilor înscrişi, frecvența şi promovabilitatea lor.

Clasa	**I**		**II**		**III**		**IV**		**V**		**VI**		**VII**		**Total**		**Total general**
	B	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	**B**	**F**	
Înscrişi	11	9	6	10	11	11	14	9	4	8	6	9	4	2	56	58	114
Frecvenți	11	9	6	8	11	11	13	7	4	8	5	8	3	1	53	52	105
Promovați	5	8	3	7	10	6	9	7	3	7	4	7	3	1	37	43	80
Repetenți	6	1	3	3	1	5	5	2	1	1	2	2	1	1	19	15	34

[63] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 15/1934, f. 237, 238.

În privința frecvenței raportul face următoarele precizări: din totalul de înscrişi - 114, au frecventat şcoala 105, iar 9 nu, dintre care unul a decedat în cursul anului, iar ceilalți opt au absentat. Părinților celor care au abandonat şcoala li s-au aplicat amenzi în sumă de 3.770 de lei, din care s-au încasat numai 795 de lei. Cele şapte clase au fost repartizate celor doi învățători în felul următor: I, IV, V - Ion St. Burcea, fiind şi director; II, III, VI, VII - Radu Zidaru.

În continuare directorul menționează că, în afara activităților impuse de programa şcolară, a ținut mai multe conferințe cu ocazia unor evenimente: 24 ianuarie, 10 mai, ziua eroilor; la ziua sădirii pomilor a vorbit despre foloasele acestora, la şedința publică a cercului cultural, ținută la Şcoala Siliştea, a vorbit despre „farmacia casei", la şezătoarea organizată cu ocazia „zilei cărții" a conferențiat despre folosul citirii cărților bune.

Alte informații transmise: cursuri cu adulții nu s-au ținut, fiindcă nu sunt „adulți neştiutori de carte în numărul cerut"; a bântuit printre elevi pojarul, fără ca şcoala să fie închisă; casa de economii nu funcționează; starea localului, mobilierul şi zestrea şcolară sunt foarte bune[64].

La 25 octombrie 1934, şcoala este inspectată de subrevizor şi costată că este dotată cu mobilier nou, păstrat în bună stare, documentele de arhivă şi biblioteca, de asemenea, se află în ordine, cataloagele şi matricolele completate la zi.

Situația şcolară în ziua inspecției, se prezenta astfel:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	18	20	15	22	17	10	11	113
Prezenți	17	14	12	13	16	7	6	86

Din documentele şcolii, subrevizorul a constatat că frecvența elevilor era „foarte bună", absențele din acea zi „se datorează culesului porumbului", însă „urmează regulat 102". Mai precizează că s-au aplicat amenzi părinților care nu-şi trimiteau copiii la şcoală. Despre elevi menționează că sunt sănătoşi, curați, la fel şi îmbrăcămintea, sunt voioşi la lecții şi în recreații.

Subrevizorul a asistat la lecții pe Ion St. Burcea şi a fost mulțumit de răspunsurile elevilor. Despre învățător are numai cuvinte de laudă:

[64] Idem, dosar 22/1934, f. 63.

„Are prezență şi abilitate în punerea întrebărilor. Tonul şi tactul pedagogic nu-i lipsesc. Predă activ şi inteligent. Îşi stăpâneşte foarte bine clasa. Energic. În clasă ordine şi disciplină, curățenie şi aranjament estetic. Intră pregătit în clasă şi însoțit de materialul intuitiv”[65].

La inspecția din 25 ianuarie 1935, făcută directorului I. Burcea pentru avansare la gradul I, au fost menționate în procesul-verbal mai multe aspecte: elevii claselor II, IV, VI, VII au dat răspunsuri bune; n-are atelier şcolar, însă orele de lucru manual se fac, confecționându-se perii, tot felul de împletituri din sfoară de Manila, din papură, din hârtie colorată, corpuri geometrice lucrate din carton, elevele din cursul superior lucrează perdele, fețe de mese, ii şi alte lucruri în cusături naționale (sub îndrumarea soției directorului); a ținut şcoală cu adulții, are bibliotecă şcolară, compusă din 198 de volume, cu 205 cititori şcolari şi 20 de săteni, are început de muzeu (borcănaşe cu tot felul de semințe, animale împăiate, animale şi insecte păstrate în spirt, diferite vietăți de mare şi minerale); n-are cor şcolar; grădina şcolară din fața localului, în suprafață de 100 mp, este cultivată cu zarzavaturi, legume şi flori, iar câmpul de experiență, în întindere de 2,5 ha a fost semănat cu grâu.

Subrevizorul şcolar, la 22 februarie 1935, inspectează şcoala şi asistă la ore pe Radu Zidaru, care ocupa postul II, pe care îl laudă.

Pe 20 şi 21 iunie 1935 a avut loc examinarea elevilor de clasa a VII-a, comisia fiind prezidată de subrevizorul şcolar. De data aceasta centrul de examinare a fost Şcoala din Siliştea, iar rezultatele au fost următoarele:

Şcoala	**Comuna**	**Învățătorul care a predat la clasa a VII-a**	**Înscrişi**	**Frecvență regulată**	**Prezenți la examen**	**Absolvenți**	**Repetenți**	**Pregătirea elevilor**
Tigveni	Răteşti	Iosif Popescu	1	1	1	1	-	Foarte bună
Gruiu	Gruiu	Stoica Stănescu	5	3	3	3	-	„
Cireşu	Cireşu	Maria Ivaşcu	6	4	4	4	-	Bună
Siliştea	Cireşu	Ion Burcea	10	10	10	10	-	Foarte bună

În procesul-verbal încheiat cu ocazia examinării se face următoarea mențiune de către subrevizor: „Din examinarea elevilor am

[65] Idem, dosar 29/1933, f. 315-318.

constatat că la acest centru pregătirea elevilor a fost cât se poate de bună din toate punctele de vedere”.

Într-adevăr, privind datele de mai sus, concluzia este corectă, însă trebuie menționat faptul că şcoala din satul Siliştea se detaşează prin numărul mare de elevi care au urmat cursurile şi pe care le-au absolvit cu rezultate foarte bune. Acest lucru s-a datorat învățătorului Ion Burcea, despre care revizorul Gh. T. Păuna, la 8 martie 1938, spunea: „Este o adevărată plăcere să asişti la lecțiunile interesante şi atractive ce d-sa desfăşoară aici. Are o solidă pregătire profesională, la care adăugându-se iubirea şi devotamentul său pentru misiune, fac ca rezultatele constatate aici să fie din cele mai alese. O clasă disciplinată şi ordonată, elevi curați, vioi, inteligenți şi harnici, probează îndeajuns toată stăruința d-lui Ion Burcea pentru progresul învățământului”. Aceste rezultate l-au determinat pe revizor să-l numească pe Ion Burcea subrevizor şcolar de control[66].

În anul şcolar 1936-1937 postul II a fost suplinit de învățătoarea Rada Lăzăroiu. În anul 1938 Radu Zidaru a solicitat revizorului să fie transferat de la Siliştea la altă şcoală. Pe postul II la Siliştea au mai funcționat Ion Popescu, Elisabeta Popescu, Nicolae Stanciu.

Procesul de învățământ a avut de suferit din cauza fluctuației învățătorilor care funcționau pe postul II, dar şi din cauza concentrării învățătorilor începând cu anul 1939. Astfel, în acest an Ion Burcea a fost suplinit „de colegi”, iar Nicolae Stanciu de către preotul Ilie Stoian.

Şcolile erau obligate să înființeze cantine şcolare pentru elevii nevoiaşi. Şcoala Siliştea, la 3 ianuarie 1939, informează pe revizor că „s-au strâns 685 de lei pentru nouă elevi, cantina urmând să fie deschisă „la ordinul administrații locale”. La 31 mai 1941, şcoala hrănea opt elevi săraci, dându-le „pâine, zahăr, marmeladă, brânză etc.”. În anul 1941 o dată pe săptămână erau hrăniți toți elevii şcolii[67].

Prin legea din 26 mai 1939 a fost introdusă în şcoli străjeria, rezervându-i-se o zi pe săptămână. În fiecare şcoală un învățător era pregătit special şi făcea cu elevii (străjerii) diferite activități. Organizația Straja Țării a fost înființată în anul 1937 şi a activat până în anul 1940[68].

---

[66] ANSJA, fond Şcoala Siliştea, registru 2/1935-1959, f. 1-4, 7-10.

[67] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 26/1939, f. 10-11, 52; 31/1939, nefoliat; 10/1940, f. 121.

[68] Teodor Mavrodin, *Aninoasa şi Slănicul Muşcelului. File de cronică*, Editura Cultura, Piteşti, 2010, p. 339.

La 21 aprilie 1939, comandantul Legiunii de Străjeri Argeş, la cererea directorului şcolii Ion St. Burcea s-a deplasat la şcoala din Siliştea pentru a constata dacă „stolul poate primi dreptul să ridice Pavilionul Național”. În procesul-verbal încheiat se consemnează că stolul a fost constituit la 23 februarie 1938, are un efectiv de 100 străjeri (44 elevi şi 56 eleve) şi este condus de către învățătorul Nicolae Stanciu (străjerul) ajutat de către director. Se mai precizează că stolul mai fusese vizitat, se lucrează bine în toate direcțiile, iar roadele sunt destul de bogate: străjeri bine orientați în chestiunile teoretice şi buni şi corecți executanți în chestiunile practice”.

Elevi ai şcolii şi învățătorul Ion St. Burcea, 1937.

Comandantul Legiunii de străjeri a aprobat ca „stolul şcolii primare din Cireşu-Siliştea să aibă cinstea de a arbora în curtea şcolii Pavilionul Național, ca o consecință firească a zelului pe care l-a pus în urmărirea şi trăirea lozincei *Credință şi muncă pentru Țară şi Rege*”. S-a fixat ziua de 7 mai 1939 pentru solemnitatea ridicării Pavilionului Național, când urma să fie organizată şi o serbare. Tot acum s-a hotărât ca în fiecare sâmbătă să se desfăşoare programul străjeresc. În prezența comandantului Legiunii de Străjeri Argeş „s-a executat programul teoretic şi practic, conform instrucțiunilor primite” de la legiune.

Fluctuația învățătorilor pe postul II a continuat: Ştefania Comănescu (1939), Maria Petculescu (1940), postul I fiind ocupat tot de directorul Ioan St. Burcea. Alături de aceştia a mai funcționat Aurelia Nica, sub formă de „utilizată” (fiind refugiată).

La inspecția din 3 decembrie 1940, subrevizorul şcolar N. Zamfirescu, printre alte aspecte, consemnează în procesul-verbal: „S-au dat instrucțiuni în privința «ajutorului legionar». D-na ‹N. Petculescu› va croşeta hăinuțe şi va face ciorapi, adunând de la fiecare copil lâna trebuincioasă. Băieții vor aduna fierul vechi”.

În anul şcolar 1941-1942 a fost încadrat pe postul II Constantin Petculescu, iar pe perioada cât a fost concentrat a fost suplinit de către preotul Ilie Stoian, apoi a fost încadrat Nicolae Stanciu[69].

Toate inspecțiile făcute la această şcoală, fără excepție, s-au terminat cu laude, mai ales la adresa directorului Ioan St. Burcea, consemnate în procesele-verbale încheiate de-a lungul anilor. În cel din 7 noiembrie 1941 s-au menționat: localul bine întreținut şi curat, mobilier suficient şi bine păstrat; combustibilul procurat; are muzeu bogat, are cooperativă şi cantină; clasele sunt foarte curate şi cu înfățişare plăcută; pretutindeni ordine, elevi curați, disciplinați şi vioi; arhiva foarte bine păstrată, lucrările de cancelarie la zi.

Frecvența elevilor la şcoală era bună, după cum se vede mai jos:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	32	22	18	15	10	11	10	118
Prezenți	29	20	17	15	4	8	9	102

Concluzia inspecției era aceasta: „În general învățământul la această şcoală se face în foarte bune condițiuni, datorită muncii depuse de Dl. Director, care poate servi de exemplu pentru ceilalți directori”[70].

Şi celălalt învățător, Nicolae Stanciu, care ocupa postul II, s-a încadrat bine la această şcoală, inspecțiile scoțând în evidență activitatea sa. Examinarea elevilor de clasa a VII-a s-a făcut la 7 ianuarie 1942, centrul fiind şcoala din Oarja. Pentru comparație prezentăm rezultatele celor patru şcoli:

[69] Idem, fond Şcoala Siliştea, dosar 2/1935-1959, f. 13, 15, 18.
[70] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 68/1941, f. 446.

Şcoala	Învăţătorul clasei a VII-a	Înscrişi	Frecvenţi	Prezenţi la examen	Absolvenţi	Repetenţi
Silişţea	Ion Burcea	10	9	9	9	-
Cireşu	Ioana C. Rădulescu	3	3	3	2	1
Gruiu	Ion Hagiu şi Florica Ratea	13	9	9	5	4
Oarja	Dumitru Cumpenaşu, Miu Rizea Ilinca Vasile Constantin M. Angheloiu	23	16	16	6	10

Privind cifrele de mai sus ne dăm seama care era şcoala unde se lucra bine. De asemenea se poate observa că fluctuaţia învăţătorilor avea urmări negative asupra rezultatelor activităţii şcolare (şcoala din Oarja).

La 9 iulie 1945, inspectorul general Vasile Luca a făcut „inspecţie specială” pentru acordarea gradaţiei de merit directorului Ion Burcea. Fişa pe care i-a întocmit-o cuprinde date importante despre activitatea învăţătorului de-a lungul activităţii didactice: a fost numit în învăţământ la 1 noiembrie 1914, fiind şi diriginte (director); a obţinut gradul I în 1934, iar de atunci au trecut 11 ani de stagiu, în care perioadă a fost notat numai cu foarte bine, iar în anul 1934 i s-au adus mulţumiri prin Ministerul Educaţiei Naţionale; din iniţiativa şi stăruinţa lui s-a clădit localul în care funcţionează şcoala şi a fost dotat cu mobilier şi material didactic suficient; a înfiinţat Căminul Cultural «Lt. col. Badea Dan» în anul 1939, „clădindu-i şi local, unde se depun tot felul de activităţi”; a depus o activitate publicistică remarcabilă în revista generală a învăţătorilor „Vremea Nouă”, „Datoria Noastră”, „România Liberă”, „Glasul Argeşului”, în care a publicat articole cu caracter profesional, pedagogic sau literar, care dovedesc un real talent, spirit de observaţie şi pregătire continuă intelectuală”.

În încheiere inspectorul general spune că va propune să i se acorde gradaţia de merit, începând cu 1 septembrie 1945, precum şi gradul superior după încheierea anului şcolar în toamnă.

În ce priveşte „Legea de Purificare a Aparatului de Stat”, care se referea la perioada 20 februarie 1938 - 23 august 1944, Ion Burcea a primit „aviz favorabil” din partea Legiunii de Jandarmi Argeş, la fel şi Nicolae Stanciu, aceştia nefăcând parte din nicio organizaţie politică.

Postul II continuă să fie ocupat de învățători pe perioade scurte: Maria Petculescu, Veronica Radu. Numărul elevilor la această şcoală era constant mare, de aceea subinspectorul şcolar al plăşii Rociu, la 6 noiembrie 1945, propune să se acorde şcolii al III-lea post de învățător, luându-se de la o şcoală cu mai puțini elevi, dar cu învățători mai mulți.

La 16 martie 1946 inspectorul general Vasile Luca face inspecție specială la şcoală în vederea acordării gradului superior învățătorului (şi director) Ion Burcea, pe care îl laudă din nou.

În anul şcolar 1946-1947 şcoala avea trei posturi, ocupate de Ion Burcea (în anul 1947 se va pensiona), Veronica Radu şi Florica Stan (a funcționat nu cu ordinul ministerului, ci al Inspectoratului Şcolar Argeş).

Frecvența elevilor era în continuare tot bună, în ziua de 16 martie 1946 fiind de 85%:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	28	20	23	18	11	10	6	116
Prezenți	27	18	21	15	8	8	2	99

La 19 aprilie 1948, şcoala a fost inspectată de subinspectorul şcolar care îl laudă pe noul director Nicolae Stanciu, precizând în procesul-verbal că totul este în ordine, iar „ora Republicii Române se ține regulat”; îi cere să revizuiască biblioteca şcolii pentru a elimina cărțile care nu corespund noului regim politic. La 16 septembrie 1948 se menționează într-un proces-verbal de inspecție că Nicolae Stanciu obținuse gradul superior şi gradația de merit începând cu 1 septembrie 1946.

După 1948

După reforma învățământului din 3 august 1948 şcoala a rămas doar cu primele patru clase primare, fiind încadrată cu două posturi, ocupate de Ion Angelescu (şi director) şi Florica Stan.

Obiectele care se studiau în şcoli până la această reformă au fost următoarele: religia, citirea, gramatica şi compunerea, matematica, desenul, caligrafia (la clasele I-VII), muzica, lucrul manual, educația fizică, istoria, geografia (la clasele II-VII), cunoştințele naturale (la clasele I, III-VII), cunoaşterea şi îngrijirea omului (la clasele III-VII), practica agricolă (la clasele IV-VII), gospodăria (la clasa a IV-a).

În primul an şcolar după reformă, la clasele I-IV, se studiau următoarele obiecte: citirea, ortografia şi gramatica, dezvoltarea vorbirii, memorizarea, matematica, deprinderi igienice, cultura fizică şi sportul, desenul, cântul, lucrul manual, caligrafia (la clasele I-IV), ştiinţele naturale, geografia (la clasele III-IV), limba rusă (la clasa a IV-a).

Prin urmare religia a fost scoasă din şcoli, învăţământul devenind laic, iar limba rusă a devenit obiect de studiu începând cu clasa a IV-a.

La ciclul II (clasele V-VII) s-au creat „catedre": catedra de literatură, catedra ştiinţifică şi catedra dexterităţi.

La inspecţia din 17 ianuarie 1949 situaţia şcolară se prezenta în felul următor: clasa I - 31 elevi înscrişi, 27 prezenţi; clasa a II-a - 22 înscrişi, 20 prezenţi; clasa a III-a - 22 înscrişi, 22 prezenţi; clasa a IV-a - 21 înscrişi, 21 prezenţi; frecvenţa era de 93,72%.

Referitor la cadrele didactice subinspectorul consemnează: „Nivelul politic-pedagogic al învăţătorilor este în creştere; se află în raporturi bune cu autorităţile locale şi reprezentanţii organizaţiilor de masă"; la şcoală există un aparat de radio în funcţiune al Căminului Cultural, la care se ascultă „ora copiilor în mod regulat".

Concluzia inspecţiei este laudativă, făcându-se menţiunea: „Este o tradiţie lăsată de dl Ion Burcea, învăţător pensionar"[71].

Inspecţiile la şcoli erau tot mai dese şi se urmărea în primul rând latura propagandistică: pavoazarea şcolii şi a sălilor de clasă, existenţa gazetelor de perete, existenţa în clase a tablourilor conducătorilor statului etc. Edificator în acest sens este raportul Inspectoratului Şcolar Argeş pe anul 1949, în care se spune: Gazetele de perete au intrat de pe acum în tradiţia fiecărei clase; şcolile „raportează că organizaţiile de pionieri au constituit un sprijin profesorilor şi diriginţilor în asigurarea unei bune discipline liber consimţite la elevi, precum şi în ridicarea nivelului lor la învăţătură"; marea majoritate a elevilor şi profesorilor sunt membri ai ARLUS; în privinţa activităţii cu părinţii s-au avut în vedere recomandările transmise prin «Îndrumător»: conferinţe cu părinţii pe clase şi pe şcoală, convorbiri cu aceştia, vizite la domiciliul lor; consiliile pedagogice au luat fiinţă la toate şcolile, ţinând şedinţe săptămânal, în cadrul cărora s-a discutat şi s-a alcătuit planul de activitate instructiv-educativ, precum şi chestiuni legate de disciplina şi frecvenţa elevilor, raporturile cu organizaţiile de pionieri; au luat fiinţă cercurile pedagogice

---

[71] ANSJA, fond Şcoala Siliştea, dosar 2/1935-1959, f. 20-34; fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 52/1944, f. 258.

pe specialități, care au înlocuit cercurile culturale. Cu această ocazie s-au scos în evidență neajunsurile cauzate de lipsa manualelor şcolare[72].

Cu tot amestecul factorului politic în procesul educativ, latura instructivă, mai ales la ciclul II, s-a îmbogățit în conținut. Trebuie să remarcăm şi faptul că frecvența elevilor a început să fie din ce în ce mai bună, ajungându-se în multe cazuri la 100%.

Pentru anul şcolar 1949-1950 şcoala a primit postul III pe care a fost încadrată ca suplinitoare Niculina Bimbirel.

Numărul mare de copii de vârstă şcolară a impus înființarea claselor V-VII, astfel că la inspecția din 5 decembrie 1951 efectivele de elevi de la „Şcoala elementară de 7 ani din comuna Siliştea, raionul Topoloveni", condusă de Stanciu Scarlat, erau următoarele:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	11	12	27	19	36	30	23	158
Prezenți	11	11	27	19	31	30	23	152

La clasele I-IV funcționau învățătoarele Niculina Bimbirel (la clasele I şi III) şi Florica Stan (la clasele II şi IV); fiind doar două posturi, predarea era simultană. La ciclul II erau următorii diriginți: la clasa a V-a Ion Zidaru; la clasa a VI-a Ion Angelescu, iar la clasa a VII-a Ion Popa. Limba română era predată de C. Iliescu, iar matematica de Ion Zidaru.

Procesul-verbal de inspecție se încheia astfel: „În concluzie la această şcoală, pe linie de învățământ, se munceşte conştiincios şi elevii sunt disciplinați".

La inspecția din 26 februarie 1952 s-a urmărit mai mult latura politică a activității învățătorilor şi profesorilor, făcându-se precizarea că toți „sunt cuprinşi în cursul de studierea Istoriei P.C. (b), în cercul de Lb. rusă şi în cercurile pedagogice. Au caiete speciale unde îşi trec ceea ce studiază individual".

În ziua de 23 mai 1952 şcoala a fost inspectată de o „echipă de profesori" care au verificat nivelul învățământului. Au fost verificate cunoştințele elevilor la limba română (la clasele a VI-a şi a VII-a, profesor C. Iliescu, şi a V-a, profesor Ion Popa) şi la matematică (profesor Ion Zidaru). Rezultatele au fost mulțumitoare, mai ales că profesorii nu aveau studii superioare. Nemulțumirea s-a datorat profesoarei suplinitoare

[72] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 124/1949, f. 31.

Liubovi Luzovski, care preda limba rusă, deoarece aceasta „cunoaşte să scrie şi să vorbească limba rusă, dar nu cea literară". Rezultatele erau slabe fiindcă „dă dovadă de un scăzut nivel politic şi ideologic, prin faptul că nu cunoaşte importanța criticii şi autocriticii puse în slujba progresului".

La inspecția din 22 mai 1953 director al şcolii era Ion Angelescu, iar profesori noi erau: Gh. Mărăşoiu (preda Constituția), Lucia Icovoiu (preda limba rusă), Ioana Bubu (preda matematica). Cadrele didactice au fost criticate că nu studiază lucrarea *Problemele economice ale socialismului în URSS.*

Situația şcolară la 1 octombrie se prezenta astfel:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	18	10	11	13	38	28	22	140
Prezenți	18	10	11	13	38	26	22	138

Şeful Secției de Învățământ a Raionului Topoloveni, la 13 noiembrie 1952, a inspectat şcoala şi a consemnat în procesul-verbal: **„Calitatea învățământului este slabă. Am ajuns la concluzia că învățătorii şi profesorii sunt folosiți prea mult în muncile extraşcolare şi nu li se dă posibilitatea să se pregătească pentru clasă**. Pentru aceasta trasez următoarele sarcini: 1. Săptămânal să se programeze şedințele, adică: de culturalizare, alfabetizare, cercuri F.D.P. etc. ; 2. Să se dea posibilitatea ca să se pregătească zilnic pentru lecții".

La 26 mai 1954, şcoala a fost inspectată de către inspectorul şcolar de „îndrumare şi control" pentru a constata „calitatea învățământului şi pregătirea pentru examenul de sfârşit de an". Acesta a menționat în procesul-verbal că profesorii s-au străduit ca parcurgerea materiei să se facă în timpul prevăzut în planurile de muncă". În ceea ce priveşte calitatea învățământului a constatat că elevii de la clasele a II-a şi a IV-a (învățătoare Florica Duinea) „citesc corect, conştient şi pot povesti conținutul celor citite; cei din clasa a IV-a pot face analiză morfologică şi sintactică. Despre învățătoarea Niculina Bimbirel (a predat la clasele I şi a III-a) a consemnat: „tovarăşa a muncit în mod insistent, ajungând ca din 18 elevi înscrişi în clasa I, 16 să citească corect şi chiar să scrie cu puține greşeli". Mulți dintre elevii clasei a III-a „spun cu multă uşurință subiectul şi predicatul din propoziție şi pot forma propoziții".

Elevilor de clasa a V-a li s-a dat lucrare de control la aritmetică (la care preda învățătorul Ion Angelescu) şi din 39 de elevi, 33 au luat note peste 3 (notarea se făcea în acel timp de la 1 la 5), iar şase au luat nota 2. La clasa a VI-a, la limba română, profesoara Elena Mărăşoiu a făcut o lecție recapitulativă (analiză sintactică) la care cei mai mulți dintre elevi „au răspuns cu multă siguranță". Elevii de la clasa a VII-a au fost chestionați la limba română şi matematică. La limba română din 20 de elevi prezenți, 17 au fost apreciați cu note peste 3, iar trei cu nota 2. La matematică (profesoară Ioana Bubu) li s-a dat o lucrare de control: exercițiul de algebră a fost făcut de majoritatea elevilor, însă problema de geometrie a fost rezolvată de mai puțini.

La negativ au fost menționate rezultatele la aritmetică la clasele I, a IV-a şi a VII-a, iar la limba română unii elevi „nu scriu estetic".

La 10 mai 1955, şcoala a fost inspectată de către şeful Secției de Învățământ a raionului şi a asistat la ore pe Angelescu Ion, Bubu Ioana, Duinea Florica, Moraru Valeriu, Mărăşoiu Sabina şi Albu Niculina. În procesul-verbal de control a menționat: „Şcoala are lot miciurinist, ajutând astfel elevii să învețe metode avansate spre a deveni elemente capabile să mărească producția la ha. Elevii au făcut lecții în mod practic la uzina de la Căteasca şi G.A.C. Siliştea". Apoi a controlat activitatea pionierească şi a constatat că „nu sunt planuri de muncă la detaşamente şi unitate, nu există program pentru instruirea instructorilor de detaşamente. Gazeta pe unitate lipseşte, iar cele de detaşament nu vorbesc despre îmbunătățirea situației la învățătură".

Începând cu anul şcolar 1955-1956 direcția şcolii i-a fost încredințată lui Gh. Tănase, din septembrie 1958 este director Mihai Cristea, apoi Niculina Cristea din 1961. Alte cadre didactice care au funcționat la Şcoala Siliştea au fost: Ioana Tănase - 1958, franceză; Dumitru Pantelică - matematică; Zoița Şuică - fizică; Valeriu Moraru - chimie; Badea Florica - ştiințe naturale; Gheorghița Marin cl. I; Joița Heroiu - înv.; Gh. Stoiculescu.

La începutul anului şcolar 1959-1960 (28 septembrie) populația şcolară se prezenta în felul următor:

Clasa	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**Total**
Înscrişi	12	13	7	10	50	32	23	147
Prezenți	12	13	7	10	46	32	23	143

În perioada 1955-1960 corpul didactic era alcătuit din următorii: Gh. Tănase, Ioana Tănase, Dumitru Pantelică, Zoița Şinca, Valeriu Moraru, Florica Badea, Gheorghița Marin, Gheorghe Stoiculescu, Joița Heroiu. Directori ai şcolii au fost Gh. Tănase, Mihai Cristea, Niculina Cristea. În perioada 1960-1968 au mai funcționat: Victor Popescu, Alexandrina Mihăilescu, Mariana Vlădulescu, Rodica Ploscaru, Dumitra Licsandru, Gheorghița Iliescu, Florica Sima, Florica Tudor, Niculina Rotaru.

Situația populației şcolare şi a cadrelor didactice:

	1965-1966	**1966-1967**	**1967-1968**
Elevi înscrişi			
Clasele I-IV	55	52	42
Clasele V-VIII	182	134	79
Promovați	211	171	164
Cadre didactice			
Clasele I-IV	2	2	2
Clasele V-VIII	6	6	6

Începând cu anul şcolar 1968-1969 la această şcoală a funcționat numai ciclul I, elevii de ciclul II mutându-se la Şcoala Cireşu, unde populația şcolară era mult mai numeroasă”[73].

Numărul elevilor şi al cadrelor didactice, după ce şcoala a funcționat numai cu clasele I-IV, a fost următoarea:

	1968-1969	**1969-1970**	**1970-1971**	**1971-1972**	**1972-1973**	**1973-1974**	**1974-1975**	**1975-1976**
Înscrişi	58	55	61	62	57	61	62	73
Promovați	56	50	55	58	53	60	61	71
Cadre didactice	2	2	3	3	3	3	3	3

Învățătorii care au funcționat la şcoală au fost: Ion S. Rădulescu, Elena M. Popa, Constantin St. Mihai, Victor Gh. Popescu, Veronica Marin, Elena Badea, Georgeta Florea, Maria-Mihaela Dumitraşcu (Amzăr), Mihaela Becheanu, Mihaela Badea, Iuliana Toma, Constanța

[73] Idem, fond Şcoala Siliştea, registru 2/1935-1959, f. 45-78.

Popescu, Paula Mihai, Camelia Sârbu, Iulia Guran, Mihaela Constantin, Florentina Florea, Ion Mihai, Andrea-Nicoleta Oancea, Mihaela Stan, Cătălin Stoica, Adelina-Elena Preda.

În momentul de față şcoala funcționează cu două posturi, predarea fiind simultană, învățătoarele care funcționează sunt: Maria Mihaela Amzăr şi Florentin Florea.

Elevii clasei a II-a şi învățătorul Ion S. Rădulescu, 1972.

Deschiderea anului şcolar 2009-2010, la Şcoala Siliştea.

Cadre didactice ale şcolii primare şi ale grădiniţei Siliştea:
Rândul 1: Nicoleta Sămărăscu (directoare), înv. Mihaela Amzăr;
Rândul 2: înv. Adelina Pătru, educ. Denisa Ghiță, educ. Camelia Sima.

Înv. Florentina Florea şi elevii claselor a II-a şi a IV-a. Foto, 2009.

Şcoala Cătanele

Baza materială

Până în anul 1922, în acest sat, n-a existat şcoală. Părinții care voiau ca fiii lor să învețe carte, îi înscriau la şcoala din comuna Oarja, aflată la 5 km depărtare, iar şoseaua de legătură între sat şi comună era impracticabilă, fiind traversată şi de o gârlă, peste care nu era pod. În anul 1921 erau 11 elevi din Cătanele care mergeau pe jos la şcoala comunală, toamna şi primăvara, iar iarna rămâneau la rude în Oarja.

Pentru a veni în ajutorul copiilor din Cătanele, învățătorii comunei Oarja „luară inițiativa înființării unui post de învățător în acest sat". În anul 1922 au fost recenzați 45 de copii de vârstă şcolară, dintre care 11 mergeau la şcoala din Oarja.

Începând cu septembrie 1922 s-a înființat şcoala , fiind numit suplinitor Stănciulescu Stratilat, care „avea şcoala de comptabili". Sătenii s-au bucurat că s-a înființat şi la ei şcoală, de aceea câțiva şi-au oferit casele pentru a învăța copiii. Alexandru Barbu Radu, care avea doi copii la şcoala din Oarja (în clasele a III-a şi a IV-a), a oferit în mod gratuit "o casă a fiului său".

Deoarece casa în care funcționa şcoala nu îndeplinea condițiile necesare, învățătorul şi locuitorii satului au hotărât să clădească local propriu. Doi locuitori din Oarja, care aveau pământ în vecinătatea satului, în moşia Tomşanca, s-au oferit să doneze terenul necesar. Aceştia sunt Radu M. Dumitrescu şi Andone Marinescu, „frați între ei", care donează 0, 5 ha pentru şcoală şi 0,75 ha pentru biserică. Cel de al doilea chiar s-a mutat în satul Cătanele, unde avea cea mai mare parte a proprietății sale. Pentru acest gest Ministerul Instrucțiunii le-a acordat distincția „Răsplata muncii pentru construcțiuni şcolare clasa a II-a".

Pentru realizarea localului Casa Şcoalelor a trimis la comună un plan tip, dar nu s-a ținut cont de el. Localul a fost construit din lemn, fără „temelie solidă, nefiind trainică"[74].

La 12 iunie 1924, administratorul plasei Dâmbovnic repetă propunerea către prefectură că satul Cătanele trebuie ajutat pentru construirea localului de şcoală. În rezoluția sa, prefectul arată că i s-au acordat 5.000 de lei[75].

---

[74] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 76/1924, f. 31.

[75] *Ibidem,* f. 86.

Administratorul plasei, la 23 martie 1925, transmite prefectului următoarele date privind stadiul lucrărilor: „Construcția ridicată până la căpriori şi lucrul este în continuare [...]. Cu stăruință şi cu bani s-ar putea termina şi da în funcțiune pentru anul şcolar 1925-1926[...]. Trebuie ajutată, satul fiind mic şi sărac”[76].

La 18 august 1926, revizorul şcolar transmite următoarele informații Inspectoratului Şcolar al Regiunii a VII-a Piteşti: localul de şcoală este în construcție, este învelit şi s-au cheltuit 36.310 lei, care au următoarea proveniență: 4.000 de la comună, 10.000 de la județ, 4.100 de la Comitetul Şcolar comunal, 18.210 lei din alte surse. Pentru terminarea clădirii se aprecia că mai era nevoie de 60.000 de lei[77].

Învățătorul Constantin D. Angheloiu raportează revizorului şcolar, la 4 august 1927, că şcoala este „acoperită, pomostită şi şipcită”[78]. În raportul întocmit la finele anului şcolar 1928-1929 învățătorul consemnează că localul are o sală de clasă şi cancelarie, este „propriu şi neterminat”[79].

Abia la 13 octombrie 1931 subrevizorul şcolar, inspectând şcoala, menționează în procesul-verbal încheiat că localul se află „în stare bună, reparat şi văruit”; prin urmare era terminat[80]. La 28 septembrie 1934, Constantin D. Angheloiu este detaşat la şcoala din Oarja şi în locul lui vine Ion A. Zamfirescu, învățător definitiv, detaşat de la şcoala din satul Băjeneşti, comuna Slătioarele.

Am arătat mai sus că localul s-a făcut în condiții nu tocmai bune „neavând temelie solidă şi nefiind trainică”. De aceea noul învățător a fost nevoit să se preocupe de clădire: în anul 1934 a fost înlocuit temeiul din spate, fiindcă putrezise, în 1936 a fost schimbat cel din față. Această remediere nu a fost suficientă, deoarece apăruseră crăpături mari în pereți, iar localul se lăsase în față. Trebuia făcută o reparație generală sau construit un nou local.

La 17 februarie 1934, subrevizorul menționează în procesul-verbal de inspecție că şcoala nu are coş şi fumul se duce în pod şi „se întoarce şi în clasă”. La 11 decembrie 1934 mai adaugă faptul că şcoala este mulțumitor de curată, este împrejmuită şi se construieşte în spatele

---

[76] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 51/1925, f. 18.
[77] Idem, dosar 2/1926, f. 12.
[78] Idem, dosar 3/1926, f. 18.
[79] Idem, dosar 2/1928, f. 71.
[80] Idem, dosar 15/1931, f. 13.

acesteia o magazie pentru depozitarea lemnelor de foc. Mai menționează că mobilierul este insuficient[81].

Clădirea în care a funcționat Școala Cătanele.

Prin urmare, localul, nu se prezenta în condiții optime pentru desfășurarea activităților școlare. De aceea învățătorul a solicitat Serviciului Tehnic al județului un specialist care să cerceteze localul. Acesta a mers la fața locului și a constatat că nu mai poate fi reparat pentru că:

- nu avea fundație bună, doar de 20 cm;
- era construit din lemn de foarte slabă calitate: cer, anine și salcie, care intrase în putrefacție;
- învelișul era din țiglă, fiind foarte greu;
- nu era construit după planul Casei Școalelor, trimis în anul 1934;
- era mic și neîncăpător.

Pe baza acestui raport comuna a luat decizia, în anul 1936, de a se clădi un nou local. S-a format un comitet de construcție, în frunte cu primarul comunei, iar Serviciul Tehnic a pus la dispoziție planul tip. Acum era nevoie să se strângă fondurile necesare. Sătenii din Cătanele, fiind săraci, n-au putut strânge decât 10.500 de lei, dar s-au obligat să

[81] Idem, dosare 15/1934, f. 220; 14/1935, f. 7, 576.

presteze „toată munca de salahori” şi toate transporturile de materiale în mod gratuit, inclusiv nisipul şi pietrişul. De asemenea s-au oferit să dea hrană pentru lucrători, cu rândul, tot gratuit. Învățătorul I. A. Zamfirescu se obligase să facă rost de materialele necesare.

Primele fonduri s-au adunat astfel: 30.000 de lei de la Primăria Oarja, 12.000 de lei ajutor de la prefectură, 50.000 de lei ajutor de la Ministerul de Interne, în urma intervenției lui Constantin Zamfirescu-Căteasca, deputat în Parlament; tot acesta, în anul 1937, a intervenit la Ministerul Domeniilor şi a primit 25 mc cherestea de brad, pe care au transportat-o sătenii cu căruțele de la fabrica din Curtea de Argeş. La toate acestea s-a mai adăugat o sumă de bani, obținută din vânzarea „vechiului local”.

Lucrările au fost executate de Serviciul de Drumuri al Județului Argeş, localul având fundație din beton, zidărie din cărămidă şi acoperit cu tablă galvanizată. Localul de şcoală se compunea dintr-o sală de clasă, antreu şi cancelarie[82].

La 7 iunie 1937, Primăria Oarja cere prefecturii 30.000 de lei ajutor pentru construirea şcolii din cătunul Cătanele şi a primit 50.000 de lei. Lucrarea a fost scoasă la licitație, fiind adjudecată de C. D. Zamfir din Căteasca[83]. În vara anului 1938 noul local era construit, astfel că anul şcolar 1938-1939 a început în şcoala nouă[84].

Despre noul local subrevizorul şcolar, în urma inspecției din 13 septembrie 1939, consemnează: localul este nou, bun, construit în anul 1938, văruit, fiind format dintr-o sală de clasă şi cancelarie[85]. Noul local a fost construit pe un loc mai potrivit, iar vechiul local, cumpărat de Marin Miu care, la 12 mai 1941, încă nu era ridicat din curtea şcolii pentru „a rămâne liber” terenul[86].

Dintr-o situație întocmită de Inspectoratul Şcolar al Județului Argeş, în anul 1948, despre starea localurilor de şcoală, aflăm că cel din satul Cătanele, comuna Oarja, se află în stare bună, însă avea „aspect neestetic”[87].

---

[82] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 87/1936, f. 1-3.
[83] Idem, dosar 56/1937, f. 133, 155.
[84] DANIC, fond MCEN, dosar 478/1942, f. 189-207.
[85] Idem, fond Şcoala Cătanele, dosar 16/1939, f. 24.
[86] Idem, dosar 1/1940, f. 106.
[87] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 38/1948, f. 346.

După 1948

O fişă statistică întocmită în anul 1949 conține mai multe date cu privire la baza materială a şcolii: localul de şcoală are o sală de clasă, de 77 mp şi cancelarie, însă nu are teren pentru sport. În privința mobilierului se consemnează: are 10 bănci şi mai trebuie 10; trebuie catedră; are o tablă şi mai trebuie una; are nevoie de 2 scaune, 2 cuiere; are un dulap şi mai trebuie 3, trebuie un dulap pentru material didactic; n-are dulap pentru arhivă, n-are mobilier sanitar şi nici materiale sanitare; biblioteca are 200 de volume, „procurate după 23 august 1944”[88].

Cadrele didactice şi procesul instructiv-educativ

Aşa cum am arătat mai sus satul Cătanele, care făcea parte din comuna Oarja, nu avea şcoală înființată. Aceasta a fost înființată începând cu anul şcolar 1922-1923, fiind numit învățător suplinitor un contabil, Stratilat Stănciulescu. Neavând pregătirea necesară, acesta a fost înlocuit cu Ion Eremia, la 29 ianuarie 1923, care era tot contabil, dar a funcționat până la finele anului şcolar.

În primul an şcolar au fost înscrişi 45 de elevi, dar au urmat şcoala numai 30, din care 20 în clasa I, 5 în a II-a, 3 în a III-a şi 2 în a IV-a; dintre ceilalți unul s-a mutat la altă şcoală, iar 14 n-au frecventat.

Începând cu 1 septembrie 1923 a fost numit Constantin D. Angheloiu, învățător definitiv, de fel din Oarja, care funcționase până atunci la Şcoala Gliganu. Având pregătirea necesară şi fiind stabil rezultatele s-au văzut: a fost construit local nou, iar rezultatele muncii la catedră s-au concretizat în sporirea numărului de copii care frecventau şcoala şi care promovau[89].

Legea pentru învățământul primar de stat din 26 iulie 1924 a prevăzut obligativitatea şi gratuitatea instruirii copiilor. Şcoala urma să-şi desfăşoare activitatea pe durata a 7 clase, prevederea trebuind să fie pusă în aplicare în decursul a cinci ani.

În toamna anului 1928 în acest sat erau 44 de copii cu vârsta între 7 şi 16 ani: 19 băieți şi 25 de fete. Situația şcolară a copiilor, la finele anului şcolar 1928-1929, a fost următoarea:

---

[88] Idem, dosar 156/1949, f. 22.

[89] DANIC, fond MCEN, dosar 478/1942, f. 190-193; ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 76/1924, f. 31.

	I		II		III		IV		V		VI		Total
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	
Înscrişi	4	4	3	3	2	2	1	3	6	7	2	4	**42**
Frecvență regulată	4	2	3	3	2	2	1	3	5	7	2	4	**39**
Promovați	3	1	3	3	1	2	1	3	4	6	1	4	**32**

Raportul încheiat de către învățător la finele anului şcolar cuprinde şi alte date care ne permit să ne facem o imagine de ansamblu asupra desfăşurării procesului de învățământ: cantina n-a funcționat; boli n-au fost printre elevi; şcoala n-are material didactic; s-au făcut împletituri de paie la orele de lucru manual; cooperativă şcolară şi casă de economie nu sunt; are bibliotecă; cursuri cu adulții n-au funcționat; are cor şcolar; n-are grădină şi nici câmp de experiență, şcoala nefiind împroprietărită; are 0,5 ha pământ donat.

Învățătorul/director C. D. Angheloiu mai consemnează că în sat este bancă populară, cu 150 de membri, cu 200.000 de lei fond social şi 25.000 de lei fond de rezervă[90].

La 13 octombrie 1931, şcoala este inspectată de subrevizorul şcolar D. Dinescu care consemnează în procesul-verbal mai multe aspecte. Din scriptele şcolii rezultă că în sat erau 58 de copii recenzați ca buni de şcoală, fiind înscrişi toți, însă nu frecventau decât o parte: la clasa I înscrişi 10 şi frecventau 8; la clasa a II-a 8 înscrişi, 8 frecventau; la clasa a III-a 6 înscrişi, 6 frecventau; la clasa a IV-a 6 înscrişi şi 2 frecventau; la clasa a V-a 5 înscrişi, 3 frecventau; la clasa a VI-a 2 înscrişi, nu frecventa niciunul, iar în clasa a VII-a nu era înscris niciun elev. În total erau 37 înscrişi şi frecventau cursurile 27 de elevi. Subrevizorul a mai constatat că şcoala avea material didactic suficient, avea bibliotecă şcolară cu 154 de volume, dar lipseau dulapuri în care să se păstreze cărțile, arhiva şi materialul didactic. I-a cerut învățătorului să înființeze un muzeu şcolar necesar instruirii elevilor.

Apoi a trecut la chestionarea elevilor: cei din clasa I la aritmetică au dat răspunsuri mulțumitoare, dar la limba română răspunsurile au fost slabe; cei din clasele a II-a şi a III-a la aritmetică „nu sunt deprinşi deloc cu calculul oral", iar la citire cei din clasa a III-a „citesc binişor"; la

[90] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 2/1928, f. 71.

istorie cei din clasele a IV-a şi a V-a au dat răspunsuri, în parte, mulţumitoare[91].

La 17 februarie 1934, subrevizorul şcolar, în urma inspecţiei făcute, a constatat următoarele: clădirea nu are coş şi fumul se duce în pod, dar „se întoarce şi în clasă"; a chestionat elevii din clasa a IV-a la toate materiile de învăţământ şi s-a convins că „şi-au însuşit cunoştinţele predate"; elevii sunt curaţi, vioi, disciplinaţi şi răspund corect; învăţătorul depune toată stăruinţa şi cu toate că predă la cinci clase „rezultatul este mulţumitor"; frecvenţa elevilor: la clasa I erau 13 înscrişi, 8 prezenţi; la clasa a II-a 6 înscrişi, 5 prezenţi; la clasa a III-a 8 înscrişi, 5 prezenţi; la clasa a IV-a 10 înscrişi, 8 prezenţi; la clasa a V-a, 5 înscrişi, 3 prezenţi[92].

În prima săptămână a anului şcolar 1934-1935 subrevizorul a inspectat şcoala şi a constatat: după recensământ se aflau în sat 56 de copii buni de şcoală, dar erau înscrişi 46, iar prezenţi pe 19 septembrie au fost 25; învăţătorul făcea „repetirea materiilor până la procurarea cărţilor"; „copiii sunt curaţi, bine dispuşi"; învăţătorul „se ocupă în mod conştiincios de şcoală"[93].

Începând cu 1 octombrie 1934 este numit învăţător şi director Ion A. Zamfirescu, fiind detaşat de la Şcoala Băjeneşti, comuna Slătioarele, unde era titular. La 11 decembrie 1934 este inspectată şcoala de către subrevizor, când constată că frecvenţa la cursul elementar era bună (clasa I, 11 înscrişi, 10 prezenţi, clasa a II-a 6 înscrişi, 5 prezenţi, clasa a III-a 5 înscrişi, 5 prezenţi, clasa a IV-a 10 înscrişi, 4 prezenţi) şi slabă la cursul complementar (clasa a V-a 9 înscrişi, 6 prezenţi, clasa a VI-a 5 înscrişi, unul prezent); total 46 înscrişi şi 31 prezenţi; elevii erau curaţi, atenţi, disciplinaţi, vioi şi bine dispuşi; învăţătorul are ton potrivit, predă cu claritate, elevii răspund corect şi precis. Apoi a chestionat elevii din clasele I, II, III la toate obiectele de învăţământ şi a constatat că „citesc curgător şi înţeleg cele citite, socotesc cu înlesnire". Mai menţionează în procesul-verbal că se fac orele de lucru manual, se fac exerciţii la gimnastică şi se învaţă cântece şcolare. Îi cere învăţătorului să înfiinţeze cor bisericesc şi muzeu şcolar[94].

În anul şcolar 1935-1936 elevii de curs superior (clasele V-VII) mergeau la Şcoala Oarja, iar la Cătanele urmau şcoala doar elevii din

---

[91] Idem, registru 15/1931, f. 13.
[92] Idem, dosar 15/1934, f. 220.
[93] Idem, dosar 29/1933, f. 142.
[94] Idem, dosar 14/1935, f. 7.

clasele I-IV. La inspecţia din 5 noiembrie 1935 s-au găsit prezenţi 27 din 33 de elevi înscrişi: clasa I, 12 înscrişi, 10 prezenţi, clasa a II-a 7 înscrişi, 7 prezenţi, clasa a III-a 8 înscrişi, 7 prezenţi, clasa a IV-a 6 înscrişi, 3 prezenţi. Subrevizorul mai menţionează că materialul didactic este aproape suficient, apa se ţine într-un vas acoperit, curăţenia se face de către servitor, ajutat de elevi. A constatat că elevii erau curaţi, sănătoşi şi vioi, răspundeau bine la întrebări, erau curajoşi şi siguri pe răspunsuri[95].

Distanţa de 5 km de la Şcoala Oarja la satul Cătanele a făcut ca elevii de ciclu superior să renunţe a mai merge la şcoală, astfel că subrevizorul şcolar, la 4 iunie 1936, face menţiunea că la Şcoala Cătanele se fac 6 clase. A mai precizat că s-au cultivat 150 mp cu ceapă, lăptuci, fasole, castraveţi „dar este prea puţin când trebuie să se dea mai mare atenţie învăţământului practic". În privinţa pregătirii elevilor a consemnat: mai mult de jumătate dintre elevii clasei I citesc satisfăcător şi scriu la fel, iar la matematică dau răspunsuri mulţumitoare; elevii de clasa a II-a au răspuns bine „la tot ce i-am întrebat", iar la lucru manual lucrează împletituri de richită; cântul şi gimnastica se fac[96].

La 2 ianuarie 1939, directorul şcolii, la solicitarea revizorului, răspunde că religia se predă în şcoală de către învăţător, fiindcă preotul Ion Burcea „refuză a veni la şcoală". Îşi exprimă opinia că preotul ar trebui să vină la şcoală, mai ales că au apărut sectanţi în sat, doi copii ai acestora fiind elevi[97].

Subrevizorul şcolar, la 26 ianuarie 1939, consemnează în procesul-verbal de inspecţie că elevii repartizaţi pentru cantină „au luat ceaiul", iar apoi au început programul străjeresc, făcându-se precizarea că învăţătorul urmase cursurile de pregătire la Breaza[98]. În privinţa „instituţiilor anexe" existente la şcoală în anul 1939 se precizează: are grădină şcolară, însă lucrată nesistematic, are cantină şcolară, cooperativă şcolară, bibliotecă, teatru şcolar (echipă de teatru), cămin cultural, cor şcolar. Cantina şcolară funcţiona într-o casă aflată în apropierea şcolii, servindu-se pâine cu ceai la 10 elevi mai săraci.

La finele anului şcolar 1937-1938 situaţia elevilor a fost următoarea:

[95] Idem, dosar 14/1935, f. 576.
[96] Idem, dosar 11/1936, f. 7.
[97] Idem, dosar 23/1929, f. 163.
[98] Idem, dosar 14/1939, f. 108.

	Clasa I		Clasa a II-a		Clasa a III-a		Clasa a IV-a		Total
	B	F	B	F	B	F	B	F	
Înscrişi	3	6	6	5	7	3	2	4	**36**
Promovaţi	2	3	5	3	7	3	2	2	**27**

După cum se poate observa şcoala funcţiona doar cu primele patru clase primare, elevii din clasele superioare (V-VII) rămânând în afara şcolii, fiindcă şcoala din Oarja se afla la 5 km depărtare de satul Cătanele[99].

Subinspectorul şcolar, la 18 noiembrie 1940, a consemnat următoarele în procesul-verbal: şcoala are 36 de elevi înscrişi şi frecventează 33; curs superior (clasele V-VII) nu există „din lipsă de învăţător şi sală de clasă", deşi sunt 26 de copii care sunt „lipsiţi de învăţătură"; cantina şcolară nu funcţionează, soba încă nu este instalată, iar lemnele erau puţine; apoi a asistat la ore şi a fost mulţumit de nivelul pregătirii elevilor[100].

Într-o situaţie întocmită la 9 iulie 1945 se precizează că localul de şcoală se află în stare foarte bună, dar nu au posibilităţi de întreţinere, iar lotul şcolar avea suprafaţa de 0, 33 ha, teren arabil, care se lucra cu elevii, însă nu se putea transforma în grădină şcolară[101].

În anul 1945-1946 funcţionează ca învăţător la şcoală Dumitru Ionescu, apoi Arpete Nicandru, care era titular la şcoala din Ţuţuleşti.

Şcoala Cătanele a primit al doilea post de învăţător, alături de Paraschiv Angelescu, fiind numit Dinu Ilie. La inspecţia din 11 ianuarie 1947 şcoala se afla închisă din cauza lipsei lemnelor de foc pentru încălzirea sălii de clasă. Deoarece directorul şcolii, Paraschiv Angelescu, locuia la Oarja, la distanţă de 7 km, şi nu se putea ocupa de problemele şcolii, la propunerea inspectorului, a cedat funcţia de director în favoarea lui Dinu Ilie, care locuia aproape de şcoală[102].

La 14 aprilie 1948 este inspectată de Constantin Iliescu, care consemnează în procesul-verbal: şcoala are un post, este condusă de Dinu Ilie, localul se află în stare bună, bine întreţinut şi frumos ornat; frecvenţa

[99] Idem, dosar 18/1941, f. 223.
[100] Idem, dosar 26/1939, f. 80, 326-329.
[101] Idem, dosar 70/1945, f. 450.
[102] Idem, dosar 12/1947, f. 181.

elevilor este mulţumitoare[103]. Situaţia şcolară la finele anului 1947-1948 a fost următoarea[104]:

Clasa	**Înscrişi**	**Frecvenţa**	**Promovaţi**	**Repetenţi**
I	23	23	16	7
II	9	9	7	2
III	9	9	9	-
IV	14	14	14	-
V	9	9	9	-
VI	8	8	7	1
Total	**72**	**72**	**62**	**10**

După cum se observă şcoala a funcţionat fără clasa a VII-a, iar rezultatele au fost mulţumitoare, având în vedere că nu avea decât un învăţător.

După 1948

Din toamna anului 1948 satul Cătanele este arondat la comuna Căteasca, iar şcoala a primit postul II care va fi ocupat de Floarea Dinu, ca suplinitoare, postul I fiind ocupat tot de Dinu Ilie, care era şi director. Începând cu anul şcolar 1948-1949 şcolile au primit post de „om de serviciu” pentru curăţenie.

În toamna anului şcolar 1948-1949, potrivit recensământului, erau în sat 86 de copii cu vârsta între 7 şi 14 ani: 56 de băieţi şi 30 de fete. Pe clase situaţia şcolară era aceasta în luna noiembrie 1948[105]:

	Clasa I		**Clasa a II-a**		**Clasa a III-a**		**Clasa a IV-a**		**Total**		**Clasa a V-a**		**Clasa a VI-a**		**Clasa a VII-a**		**Total**	
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F
Înscrişi	14	11	2	6	9	1	8	4	33	22	7	7	8	1	8	-	23	8
Frecvenţi	13	10	2	6	9	1	8	4	32	21	1	-	2	-	-	-	3	-

[103] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 21/1947, f. 362.
[104] Idem, dosar 49/1948, f. 35.
[105] Idem, dosar 60/1948, f. 267.

În anul şcolar 1949-1950 şcoala a funcţionat numai cu clasele I-IV, învăţător fiind Ilie I. Diaconu (şi director), şi Maria I. Diaconu[106]. La finele anilor şcolari 1950-1951 şi 1952-1953 situaţia şcolară a fost următoarea[107]:

1950-1951	Clasa				1951-1952	Clasa			
	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Promovaţi	12	12	12	8	Promovaţi	11	10	14	12
Repetenţi	6	3	1	-	Repetenţi	1	-	-	-

Este de observat faptul că numărul celor care promovau clasa era tot mai mare. În aceşti ani învăţători au fost Florica Mateescu şi Nicolae I. Diaconu[108].

Într-un raport statistic completat la finele anului şcolar 1954-1955, directoarea şcolii, Valeria Cristea (celălalt învăţător era Gheorghe I. Zamfirescu), dă câteva informaţii despre biblioteca şcolară: deţinea 67 de volume, din care 23 intrate în cursul anului şcolar; 63 de cărţi fuseseră consultate sau citite de către 30 de cititori (28 de elevi şi 2 adulţi)[109].

În anul şcolar 1955-1956, alături de directoarea Valeria Cristea, a funcţionat Maria Ogradă, absolventă a trei ani de şcoală pedagogică, numărul elevilor ridicându-se la 41, astfel: 14 clasa I, 9 clasa a II-a, 8 clasa a III-a şi 10 clasa a IV-a. Într-un raport întocmit de directoare se arată că trei elevi „sunt ameninţaţi să rămână repetenţi pentru rezultate slabe la învăţătură", adăugând şi alte informaţii: sala de clasă are 54 mp, şcoala are parcelă şcolară în suprafaţă de 300 mp, şi este încadrată cu om de serviciu[110].

Din diferite motive numărul şcolarilor a început să scadă, astfel că şcoala a rămas cu un singur post de învăţător, ocupat de Valeria Cristea, care era şi directoare. Prezentăm mai jos situaţia populaţiei şcolare, pe perioada 1970-1974, care justifică afirmaţia de mai sus[111]:

---

[106] Idem, fond Şcoala cătanele, dosar 1/1949, f. 1-12.
[107] Idem, Registrul matricol 1/1950, f. 1-28.
[108] Idem, Cataloage 1 şi 2/1952.
[109] Idem, dosar 1/1954, f. 1-6.
[110] Idem, dosar 1/1955, f. 1-4.
[111] Idem, dosar 1/1970, f. 102; 1/1971, f. 1-6; 1/1972, f. 1-6; 1/1973, f. 1-6.

1970-1971	Clasa				1972-1973	Clasa			
	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Înscrişi 25	8	4	6	7	Înscrişi 27	7	7	8	5
Promovați	6	4	6	7	Promovați	6	7	8	5
Retraşi	-	-	-	-	Retraşi	-	-	-	-
Repetenți	2	-	-	-	Repetenți	1	-	-	-

1971-1972	Clasa				1973-1974	Clasa			
	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Înscrişi 28	8	8	4	8	Înscrişi 36	15	6	7	8
Promovați	7	8	4	8	Promovați	13	6	7	8
Retraşi	-	-	-	-	Retraşi	2	-	-	-
Repetenți	1	-	-	-	Repetenți	-	-	-	-

Între anii 1998 şi 2008 a funcționat ca învățătoare Dorina Popescu.

Învățătoarea Dorina Popescu (1970-1973, Şcoala Cireşu; 1988-1990, Şcoala Căteasca; 1998-2008, Şcoala Cătanele).

Astăzi satele Cătanele şi Recea se pot mândri cu unul dintre cele mai frumoase, mai spaţioase şi mai bine dotate localuri de şcoală din judeţ, aşezat la punctul de întâlnire a acestora. În acest local, cu parter şi etaj, funcţionează clasele I-IV, clasa zero, pregătitoare, precum şi grădiniţa de copii. În anul şcolar 2015-2016 urmează şcoala 36 de copii, care sunt instruiţi şi educaţi de două cadre didactice: Ioan Stan şi Adelina Pătru. În momentul de faţă predarea se face simultan, însă în viitor numărul copiilor va creşte, având în vedere perspectiva dezvoltării celor două sate.

Învăţătoarea Florentina Florea cu elevi ai şcolii Cătanele. Foto, 2009-2010.

Şcoala Recea (Zeama Rece)

Fiind un sat mai mic, şcoala s-a înfiinţat mai târziu, iar copiii învăţau la şcoala din satul alăturat Cătanele. Documentele care se păstrează arată că şcoala a început să funcţioneze din anul şcolar 1957-1958, însă nu într-un local adecvat.

La 17 aprilie 1957, Secţia de Învăţământ şi Cultură a Raionului Topoloveni face cunoscut Sfatului Popular al Comunei Căteasca faptul că Întreprinderea „1 Mai" din Găeşti a repartizat prin O.R.A.D. cheresteaua necesară pentru confecţionarea ferestrelor şi uşilor la şcoala din satul Zeama Rece[112].

La 7 septembrie 1959, Sfatul Popular al Comunei Căteasca cere O.R.A.D. să i se aprobe 3 m^3 cherestea pentru terminarea clădirii de şcoală din cătunul Zeama Rece[113]. Administraţia locală îşi exprima speranţa că următorul an şcolar, 1959-1960, se va desfăşura în local nou. Un rol important în realizarea localului l-a avut Ilie Dinu, învăţător la şcolile Recea şi Cătanele.

Deschiderea anului şcolar 2009-2010 la fostul local de şcoală din satul Recea.

[112] ANSJA, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 7/1957, f. 11.
[113] Idem, dosar 3/1948, f. 60.

În Cartea Şcolii, învățătorul Gheorghe Zamfirescu (era şi director) menționează că localul de şcoală este propriu, are o singură sală de clasă, nu are loc experimental, nici atelier şcolar, nici muzeu, nici bibliotecă. Însă începând cu anul şcolar 1971-1972 se face precizarea că localul de şcoală are două săli de clasă[114].

În primul an şcolar, 1957-1958, care s-a desfăşurat la şcoala din cătunul Zeama Rece (ulterior s-a numit Recea) s-au înscris 25 de copii: 13 în clasa I, doi în clasa a II-a, şase în clasa a III-a şi patru în clasa a IV-a. Toți elevii care s-au înscris în clasele a II-a, a III-a şi a IV-a frecventaseră şi promovaseră primele clase la şcoala din satul Cătanele. La finele anului şcolar 1957-1958 toți elevii au promovat, în afară de doi elevi din clasa I care au rămas repetenți[115].

Învățător şi director al şcolii era Gheorghe Zamfirescu. În perioada anilor şcolar 1958/1959 şi 1962/1963 situația copiilor recenzați, înscrişi şi promovați se prezenta în felul următor[116]:

Anul şcolar	**Situația copiilor**	**Clasa**				**Absolvenți**
		I	**II**	**III**	**IV**	
1958-1959	Recenzați	9	9	3	5	
	Înscrişi	9	9	3	5	
	Promovați	9	8	2	5	
1959-1960	Recenzați	3	8	8	2	
	Înscrişi	4	9	9	2	
	Promovați	4	9	8	2	
1960-1961	Recenzați	6	4	9	8	
	Înscrişi	6	4	9	8	
	Promovați	4	4	8	8	
1961-1962	Recenzați	12	4	4	8	
	Înscrişi	14	4	5	8	
	Promovați	12	3	5	8	
1962-1963	Recenzați	9	12	3	5	
	Înscrişi	11	13	3	5	
	Promovați	8	9	3	5	

114 Idem, fond Şcoala de 4 ani Recea, dosar 2/1958-1973, f. 1-13.
115 Idem, registru matricol 1/1957-1958, f. 1-25.
116 Idem, registru 2/1958-1973, f. 1-3.

Începând cu anul şcolar 1962/1963 procesul instructiv-educativ s-a îmbogăţit prin încadrarea şcolii cu al doilea post de învăţător, ocupat de învăţătoarea Constanţa I. Muşa[117], iar din 1970 de Ilie Dinu[118].

În „cartea mare” („cartea şcolii”), la finele anului şcolar 1970-1971, se menţionează că localul de şcoală are două săli de clasă, lucru menţionat şi în anii următori.

La finele anului şcolar următor se mai adaugă alte informaţii importante, care arată că procesul instructiv-educativ se îmbunătăţise. Astfel, şcoala obţinuse un lot experimental în suprafaţă de 1.000 m^2, înfiinţase un atelier de tâmplărie şi fierărie, precum şi bibliotecă şcolară, care în anul 1974 se compunea din 115 volume.

Situaţia şcolară în perioada 1970-1973 se prezenta astfel[119]:

Anul şcolar	**Situaţia copiilor**	**Clasa**				**Absolvenţi**
		I	**II**	**III**	**IV**	
1970-1971	Recenzaţi	13	11	7	6	
	Înscrişi	13	11	7	6	
	Promovaţi	11	11	7	6	
1971-1972	Recenzaţi	12	10	11	7	
	Înscrişi	12	10	11	7	
	Promovaţi	8	10	11	7	
1972-1973	Recenzaţi	4	8	10	11	
	Înscrişi	4	8	10	11	
	Promovaţi	1	8	10	11	

Deoarece satul Recea este aşezat aproape de municipiul Piteşti, o parte a locuitorilor săi au început să-şi înscrie copiii la şcoala din cartierul Prundu, considerându-se că aici „se face carte”. S-a ajuns ca în momentul de faţă cam 60% din populaţia şcolară să urmeze şcoala în Piteşti.

În anul şcolar 2014-2015 personalul didactic a fost următorul: Dana Manea, educatoare, Ioana Stan şi Adelina Pătru, învăţătoare.

Începând cu anul şcolar 2015-2016 în acest sat s-a dat în folosinţă un local nou, cu parter şi etaj, dotat cu toate utilităţile, beneficiind de sală de sport, cabinet medical, grupuri sanitare moderne, mobilier nou etc. În această şcoală s-a mutat şi şcoala din Cătanele, din satul vecin, precum şi

---

[117] Idem, catalog 3/1962-1963.
[118] Idem, registru 2/1958-1959, f. 4.
[119] *Ibidem*, f. 5-7.

grădinițele din satele Recea și Cătanele. Se poate spune că localul de școală este unul dintre cele mai moderne din județ. În acest an școlar, 2015-2016, în noua școală funcționează grădinița cu două grupe, cu 42 de preșcolari, și 38 de elevi, curs primar (clasele I-IV)[120].

Preșcolarii și elevii din cursul primar de la Școala Recea, împreună cu educatoarea Ioana Manea (stânga) și învățătoarea Ioana Stan (dreapta), 2009.

Elevii claselor 0, 2 și 3 cu prof. Nicolae Mihai la ora de sport. Foto, 2016.

[120] Datele ne-au fost furnizate de secretara Școlii Gimnaziale Gruiu.

Grădinița de Copii din Siliştea

Legea pentru învățământul primar din anul 1924, la articolul 6, prevedea obligativitatea şi gratuitatea învățământului pentru copiii între 5 şi 7 ani în „grădinile de copii". Prin această lege se prevedea înființarea acestor grădini de copii (grădinițe) şi în mediul rural, însă condițiile materiale lipsind ele nu s-au înființat decât în foarte puține localități[1].

Se simțea nevoia pregătirii copiilor într-o formă preşcolară pentru a le fi mai uşor în clasa I de şcoală. De aceea Legea Învățământului din 26 mai 1939, la articolul 103, preciza că toți „copiii de cetățeni români sunt obligați să urmeze de la 5 la 7 ani grădina de copii"[2].

Nici de data aceasta prevederile legii nu s-au aplicat decât în puține cazuri, motivul fiind lipsa condițiilor materiale, iar mai apoi apropierea norilor negri ai războiului.

După reforma învățământului din anul 1948, problema înființării grădinițelor de copii s-a pus din nou. Acestea, la început, s-au înființat pe perioade mai scurte din an, adică sezoniere, după care au devenit permanente.

La 24 mai 1950 a fost inspectată şcoala din satul Siliştea şi grădinița sezonieră care funcționa într-o „casă particulară în curs de amenajare". Grădinița n-a avut continuitate, de aceea, la 21 octombrie 1968, Comitetul Executiv al Sfatului Popular al comunei Căteasca a decis să se deschidă grădinița în satul Siliştea. Dintr-o situație întocmită în anul 1977 de Şcoala Siliştea rezultă că Grădinița de copii a început să funcționeze regulat din anul şcolar 1968-1969, cu un număr de copii înscrişi de 30, în fiecare an, funcționând cu o singură educatoare.

Începând cu anul şcolar 1973-1974 numărul copiilor s-a dublat, astfel că a fost nevoie de al doilea post de educatoare. În anul 1976 Grădinița de copii funcționa tot cu două posturi, ocupate de educatoarele Alexandrina Popescu şi Maria Mihai, desfăşurându-şi activitatea în două săli de clasă spațioase şi luminoase. Ulterior a mai funcționat ca educatoare şi Ghiță Denisa[3].

---

[1] *Monitorul oficial* din 26 iulie 1924.
[2] *Monitorul oficial* din 27 mai 1939.
[3] Şcoala Cireşu, fond propriu, registru de inspecții, nenumerotat, pe anii 1962-2015, f. 167, 253.

După anul 1990 numărul copiilor a scăzut an de an, astfel că în momentul de faţă sunt numai zece copii şi o educatoare, Ioana Ciobanu, grădiniţa funcţionând în şcoală.

Aspecte de la grădiniţă.

Grădinița de Copii din Căteasca

În anul 1961 exista grădiniță în comună, însă numărul mare de preşcolari şi distanța mare până la localul acesteia impunea înființarea încă uneia. De aceea, la 24 mai 1961, Sfatul Popular al Comunei Căteasca solicită Secției de Învățământ şi Cultură a Raionului Piteşti să-i repartizeze un post de educatoare pentru înființarea unei noi grădinițe „deoarece comuna este complet colectivizată şi se întinde pe o lungime de şase km, iar grădinița actuală nu poate satisface cerințele tuturor copiilor [...] în număr de peste 100”.

În adresa Sfatului Popular se face precizarea că pentru noua grădiniță ce s-ar înființa comuna dispune de „local corespunzător şi o parte din materialele necesare la bucătărie şi dormitor”. Prin urmare ar fi vorba de grădiniță cu program prelungit. Se face mențiunea că distanța dintre cele două grădinițe ar fi de 3 km.

La 23 iunie 1961, Secția de Învățământ raională îi transmite Sfatului Popular comunal ordinul Secției de Învățământ şi Cultură a Regiunii Piteşti, nr. 32019/1961, prin care „a aprobat transferul grădiniței sezoniere din comuna Valea Ursului în comuna dvs.”[4].

Grădinița din comuna Căteasca funcționa în localul şcolii şi s-a hotărât în Comitetul Executiv al Sfatului Popular să se organizeze pentru preşcolari „o bază sportivă pentru copii, umbrar, groapă de nisip etc.”[5]. În momentul de față grădinița funcționează cu un post, are înscrişi 23 de copii, postul de educatoare fiind ocupat de Denisa Ghiță. Au mai funcționat ca educatoare Geta Popescu și Ana Dragomirescu.

Grădinița de Copii din Coşeri

La 24 octombrie 1973 exista grădiniță şi în acest sat, la care se înscriseseră 25 de copii, însă frecventau numai 12. Directorul coordonator al şcolilor din comună, Mihail N. Cârstea, i-a cerut educatoarei Mariana Popescu să facă eforturi pentru îmbunătățirea frecvenței, deoarece „nu poate fi plătită”.

Grădinița funcționa într-una din cele două săli de clasă ale şcolii satului Coşeri[6].

---

[4] ANSJA, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 6/1961, f. 12, 23, 27, 29.
[5] Idem, dosar 5/1967, f. 52.
[6] Idem, fond Şcoala Coşeri, registru 2/1963-1974, f. 22.

Localul în care a funcționat grădiniței din satul Coşeri.

După anul 1990 numărul copiilor a scăzut, astfel că unitatea şcolară n-a mai putut funcționa, iar copiii frecventează la grădinița din Căteasca, educatoare fiind Mariana Apostol.

Grădinița de Copii din Gruiu

Şcoala din satul Gruiu a fost inspectată la 21 martie 1951 şi în procesul-verbal de inspecție s-au făcut referiri şi la înființarea grădiniței: „Cu această ocazie am făcut propunere la Sfat <Popular comunal> pentru începerea grădiniței sezoniere” în acest sat[7].

După două luni şcoala a fost din nou inspectată, la 23 mai 1951, când s-au menționat următoarele în procesul-verbal de control: „În acest sat este şi grădiniță sezonieră şi permanentă. Am găsit astăzi 22 de elevi prezenți, cari servesc şi masa”; educatoare este „tovarăşa Anghel”[8]. În 1958 educatoare era Viorica Rădulescu.

---

[7] Idem, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 1/1930-1951, f. 66.
[8] *Ibidem,* dosar 2/1951-1955, nenumerotat.

La 20 aprilie 1965, Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Comunei Siliştea cere G.A.C. să dea ajutor la împrejmuirea clădirii unde funcționa grădinița.

Serbare în cinstea zilei de 8 Martie 2007
(directoarea Iuliana Voicu, stânga; educatoarea Georgeta Florea, dreapta).

Preşcolarii şi educatoarea Ionela Bărbulescu. Foto, 2015.

Într-un raport al educatoarei Viorica Rădulescu, din 7 mai 1965, se menționează că „în acel an" grădinița s-a deschis la 1 martie, cu 30 de copii, frecvența fiind considerată bună. În privința localului arată că este necorespunzător, dar întâmpină greutăți şi în ceea ce priveşte întreținerea şi curățenia acestuia. De asemenea, activitatea cu preşcolarii a fost stânjenită din lipsa combustibilului pentru perioada rece. În ceea ce priveşte activitățile specifice cu preşcolarii a întâmpinat greutăți din cauza lipsei materialelor necesare: hârtie, plastilină, culori etc.[9].

Într-un alt raport, întocmit de educatoare în 1967, se arată că frecvența copiilor este slabă din cauza spațiului necorespunzător. Din nou face apel la GAC pentru a sprijini grădinița cu diferite materiale de care ducea lipsă[10].

La 21 octombrie 1968, Comitetul Executiv al Sfatului Popular comunal a hotărât să îmbunătățească condițiile de lucru prin „amenajarea localului unde funcționează în prezent Secția de croitorie a Cooperativei de Consum". Au mai funcționat ca educatoare Alexandrina Popescu și Mariana Stoiculescu.

În momentul de față funcționează cu un post, ocupat de educatoarea Ionela Bărbulescu, fiind înscrişi 15 copii.

Grădinița de Copii din Cireşu

Aflându-se departe de satul Siliştea şi Gruiu a fost nevoie să se deschidă grădiniță şi în satul Cireşu. În anul 1967 frecventau 35 de copii preşcolari şi educatoarea Alexandrina Popescu îşi exprimă mulțumirea că GAC Cireşu a sprijinit-o pentru amenajarea localului şi procurarea unor materiale specifice. De asemenea, educatoarea îşi arată satisfacția că părinții au făcut eforturi şi au cumpărat uniforme micuților şcolari.

Educatoarea arată şi lipsurile: grădinița are nevoie de bănci mici pentru copii şi de jucării de care duc lipsă, iar localul trebuie împrejmuit.

Discutându-se în Comitetul Executiv al Sfatului Popular Comunal Siliştea situația grădiniței s-a propus „să fie asigurată cu paturi pentru dormitoare, cât şi găsirea unui nou local, deoarece localul existent va rămâne pentru şcoala generală". S-a mai propus ca „toată lumea să dea

[9] Idem, fond Primăria comunei Siliştea, dosar 7/1963, f. 27; 7/1965, f. 81.
[10] Idem, dosar 5/1967, f. 26.

ajutor" pentru îmbunătățirea frecvenței la grădinițele din comună, fiindcă micuților le va fi mai ușor în clasa I[11].

La inspecția din 27 decembrie 1976 grădinița funcționa cu două posturi ocupate de educatoarele Ana Dragomirescu şi Ana Stoiculescu. La această dată erau înscrişi 26 de copii la grupa mijlocie şi 25 la grupa mare.

La 5 iunie 1990 a fost inspectată educatoarea Georgeta Florea, care conducea o grupă combinată (mijlocie şi mare), cu un efectiv de 25 de copii. În procesul-verbal de control se menționează că „pregăteşte copiii cu conştiinciozitate pentru toate activitățile instructiv-educative, aplică în mod creator programa şcolară"[12].

Au mai funcționat la această grădiniță Camelia Sima, Cornelia (Oprea) Stănescu, Angela Petronela Mincă.

Grupa de preşcolari împreună cu educatoarea Cornelia Stănescu. Foto, 2015.

Grădinița de Copii Cătanele

Numărul mare de copii preşcolari din satul Cătanele a impus înființarea unei grădinițe şi în acest sat, la care a fost încadrată educatoarea Stela Văcaru.

---

[11] Idem, dosar 5/1067, f. 87.
[12] Şcoala Cireşu, fond propriu, registru de inspecții 1962-2015, f. 143.

Din lipsă de spaţiu unitatea preşcolară îşi desfăşura activitatea într-o sală a Căminului Cultural, apoi în Dispensarul din sat.

Interiorul sălii de preşcolari.

Preşcolarii şi educatoarea Ana Stoiculescu, 2009.

În anul 2014-2015 grădiniţa a funcţionat cu 15 copii, educatoare fiind Oana Eliza Tomescu. Începând cu anul şcolar 2015-2016 grădiniţa din Cătanele s-a mutat în clădirea nouă a şcolii din satul Recea, unde s-a mutat şi grădiniţa din satul Recea şi şcolile primare din cele două sate.

Grădiniţa de Copii din Recea

Nefiind grădiniţă de copii în acest sat, Comitetul Executiv al Consiliului Popular Comunal Căteasca, prin Decizia nr. 28 din 25 iulie 1969, a stabilit, având în vedere numărul sporit de copii din sat, să înfiinţeze o unitate preşcolară începând cu anul şcolar 1969-1970[13].

În luna mai 1969 „educatoarea de centru“, Gheorghiţa Popescu, a prezentat raport privind activitatea grădiniţelor din comună, pe baza căruia Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Comunei Căteasca a emis Decizia nr. 18 din 19 mai 1969 prin care s-a stabilit să se împrejmuiască grădiniţele din satele Cireşu şi Cătanele şi să se doteze toate grădiniţele cu: balansoare, groapă de nisip, bănci, putini de apă, să fie reparate WC, iar la grădiniţa din satul Gruiu să fie confecţionată o sobă[14].

La 14 august 1970 a fost prezentat în Comitetul Executiv al Consiliului Popular raport cu privire la activitatea unităţilor preşcolare din comună pe anul şcolar 1969-1970. În raport se arată că pentru a se putea trece la învăţământul de 10 ani (clasele I-X), în anul care s-a încheiat copiii au început clasa I la vârsta de şase ani, iar în grădiniţe au fost cuprinşi copii între trei şi şase ani.

La data prezentării raportului funcţionau în comună şase unităţi preşcolare: Căteasca (educatoare Gheorghiţa Popescu), Cătanele (educatoare Stela Văcaru), Cireşu (educatoare Marioara Stoiculescu), Gruiu (educatoare Viorica Rădulescu), Recea (educatoare Elena Dulcă), Siliştea (educatoare Alexandrina Popescu).

Referindu-se la baza materială raportoarea arată: grădiniţele din satele Recea, Căteasca şi Siliştea funcţionează în câte o sală de clasă, însă cea din Recea doar în timpul vacanţei fiindcă şcoala are numai o sală de clasă, de aceea trebuie găsită o altă locaţie; grădiniţa din satul Cătanele funcţionează într-o sală la Căminul Cultural; cea din Gruiu dispune de local separat, însă este necorespunzător (mic şi puţin luminos); localul

[13] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 7/1969, nef.
[14] *Ibidem*.

celei din satul Cireşu este corespunzător, însă necesită reparații; toate dispun de curți corespunzătoare, afară de cea din Gruiu care este foarte mică, iar cea din Cireşu nu este împrejmuită; fiecare are „colț higienic-sanitar“, alimentarea cu apă se face cu găleată sau putină cu robinet; toate au mobilier corespunzător şi suficient: măsuțe, scăunele, dulapuri pentru păstrarea materialului didactic[15].

Într-o informare prezentată în Comitetul Executiv al Consiliului Popular privind asigurarea bazei materiale pentru anul şcolar 1972-1973 se arată că unitățile preşcolare din satele Gruiu, Cătanele, Cireşu şi Căteasca nu dispun de localuri proprii.

În raportul privind activitatea şcolară în anul 1983-1984 se precizează că au funcționat şapte grădinițe, câte una în fiecare sat, cu nouă grupe de preşcolari, între trei şi şase ani, totalizând un număr de 249 de copii, de educația şi instrucția cărora s-au ocupat nouă educatoare[16].

Interiorul sălii de preşcolari de la vechiul local.

Numărul copiilor fiind în continuă scădere, mai ales după anul 1990, a făcut ca unitatea preşcolară din satul Coşeri să se desființeze, iar cea din Siliştea să funcționeze numai cu zece copii.

---

[15] Idem, dosar 18/1970, nef.
[16] Idem, dosar 22/1984, nef.

Situația este pozitivă în satele Cătanele şi Recea, însă nu datorită sporului de natalitate, ci creşterii numărului de locuințe (gospodării), lucru favorizat de apropierea de municipiul Piteşti. În anul şcolar 2014-2015 a funcționat ca educatoare Dana Manea.

În momentul de față grădinița funcționează în clădirea şcolii, care este cea mai nouă şi mai modernă din comuna Căteasca, unde învăță preşcolarii şi şcolarii ambelor sate (Cătanele şi Recea). Numărul preşcolarilor este de 42, fiind instruiți şi educați de două educatoare: Dana Manea şi Ionela Popescu.

Interior din actualul local al grădiniței.

Din activitatea preşcolarilor.

Localul nou din satele Recea, Cătanele în care funcționează școala și grădinița. Foto, 2015.

Organizaţii de şcolari şi tineret

După cum se ştie, începând din anul 1949 a fost creată o organizație politică pentru elevii școlilor generale, Organizația de Pionieri. Unitățile de pionieri din școlile de pe raza comunei actuale Căteasca erau conduse de câte un comandant de unitate şi era formată din detaşamente (pe clase), fiecare condus de câte un comandant de detaşament (comandanții erau aleşi de către pionieri şi erau dintre cei mai buni şcolari la învățătură şi model de comportament). Unitățile de pionieri, la început, erau conduse de câte un instructor superior de pionieri, care era salariat. Şcolarii care deveneau pionieri aveau vârsta între 9 şi 14 ani. Din anul 1966 Organizațiile de Pionieri se vor afla sub directa conducere şi îndrumare a Partidului Comunist Român. Şcolarii care deveneau pionieri aveau vârsta între 7 şi 14 ani, iar responsabilitatea unităților de pionieri cădea în sarcina învățătorilor şi profesorilor.

Organizațiile de pionieri desfăşurau activități educative şi sportive, organizau excursii, drumeții etc., activități care se suprapuneau celor şcolare, însă toate se aflau sub mantia propagandei comuniste.

Pionierii purtau uniforme la activitățile pe care le desfăşurau, însă semnele distinctive erau cravata roşie şi insigna de pionier.

În primii ani ai existenței organizațiilor de pionieri deveneau membri cei mai buni şcolari, făcându-se o oarecare selecție, dar mai apoi aproape toți elevii deveneau pionieri. Faptul de a deveni pionier se transformase în mândrie, iar pentru Partidul Comunist Român era speranța creării „omului nou". Ca să fie şi mai siguri în întreprinderea lor, comuniştii au creat în 1976 organizația *Şoimii Patriei* pentru copiii care frecventau o grădiniță şcolară.

Comandanții de detaşamente (fiecare clasă forma un detaşament), erau cei mai buni la învățătură şi mai disciplinați, iar comandant de unitate (toate detaşamentele formau o unitate pe şcoală) era un elev din clasele terminale. Alături de fiecare comandant răspundeau de activitatea pionierească cadrele didactice (învățătorii la clasele I-IV şi profesorii la clasele V-VIII), care purtau numele de comandant-instructor. Pentru controlarea activităților pionieresti P.M.R./P.C.R. a creat structuri ierarhice: pe țară, regiuni, raioane, apoi județe din 1968. Redăm conținutul unei *note*, consemnate de un activist al Organizației Pionierilor a Raionului Costeşti, din 24 octombrie 1967, în urma controlului făcut la Şcoala Cireşu. „Programul de activitate al detaşamentului a fost întocmit şi afişat în sala de clasă, cuprinzând acțiuni variate şi educative. Prin specificul lor comandantul de detaşament are posibilitatea să antreneze întreg colectivul clasei. Pregătirea unor acțiuni pionieresti este încredințată direct copiilor, comandantul dând doar îndrumările necesare. În vederea desfăşurării Festivalului Cultural artistic elevii au fost îndemnați la pregătirea serbării şcolare ce se va desfăşura". Comandantul detaşamentului era învățătorul Constantin Popescu[17].

În vara anului 1953 s-a creat pentru tineri între 14 şi 30 de ani organizația politică numită Uniunea Tineretului Muncitor, transformată în anul 1965 în Uniunea Tineretului Comunist. În această organizație politică au intrat şi tineri şcolari din clasele a VIII-a, a IX-a şi a X-a (acolo unde existau aceste clase), în mediul rural.

Organizarea şi desfăşurarea acestor activități cădeau în responsabilitatea diriginților claselor respective, care se subordonau comitetelor comunale UTM/UTC. Activitățile tinerilor înscrişi în aceste organizații se desfăşurau cu mai mare greutate şi erau tot mai formale, deoarece vârsta acestora le permitea să judece scopul organizării lor, dar mai ales să discearnă propaganda comunistă de nevoile lor reale.

---

[17] Şcoala Cireşu, fond propriu, registru de procese-verbale, 1962-2015, f. 319.

Un veteran de război în mijlocul pionierilor.

Nu intrăm în detalii, fiindcă nu este rostul acestei cărți, însă trebuie să subliniem faptul că aceste organizații, mai ales cea a pionierilor au avut şi rezultate pozitive, producând emulație între elevi, între detaşamentele de pionieri în ceea ce priveşte rezultatele la învățătură şi comportamentul şcolarilor. Rău a fost faptul că activitățile pur şcolare care se desfăşurau în şcoli au fost transformate în instrumente propagandistice ale comuniştilor.

Prof. Iuliana Voicu şi un grup de pionieri ai clasei a V-a de la Şcoala Gruiu.

Detaşamente ale Unităţii de pionieri din Căteasca.

Corul Şcolii Căteasca, dirijor prof. Dan Drăghici.

Promoția clasei a VIII-a, 1985, de la Şcoala Căteasca, împreună cu dirigintele, prof. Dan Drăghici.

Cercurile Culturale

Legea învățământului din anul 1924 a stabilit că pentru „perfecționarea, complectarea şi redobândirea cunoştințelor" se vor organiza conferințe didactice generale, pe parcursul a trei zile la şcolile normale din capitalele județelor, precum şi cercuri culturale, când se vor întruni o zi pe lună în „cercuri restrânse" şi vor purta discuții teoretice şi practice privitoare la învățământ. La aceste cercuri învățătorii erau obligați să țină și conferințe în fața sătenilor. Pe rând, fiecare şcoală trebuia să organizeze, cu ocazia cercurilor culturale, şi alte activități, în funcție de posibilitățile locale, de interesul şi priceperea învățătorilor, dar şi a preoților.

Pe baza textului de lege, Ministerul Instrucțiunii a decis: „Membrii corpului didactic primar şi al grădinilor de copii se vor întruni în fiecare lună în cerc cultural"; şcolile vor fi grupate câte 6-8 şi se va stabili reşedința fiecărui cerc de către inspectorii de circumscripții şi revizorii şcolari respectivi; cercurile culturale vor avea loc duminica şi sărbătorile legale[18]. Şedința Cercului Cultural „Răteşti", din care făceau parte şi şcolile actualei comune (mai puțin cea din satul Cătanele), din 11 decembrie 1932, s-a ținut la şcoala din satul Silіştea. „În orele de dimineață elevii şi învățătorii au luat parte la oficierea serviciului religios la biserica satului, la care au luat parte şi preoții cercului pastoral". Apoi, la ora 11, a început „şedința intimă", la care învățătorul Radu Zidaru a ținut o lecție de compunere la clasa a III-a. Şedința s-a încheiat cu un program artistic susținut de elevi: poezii şi coruri pe o voce[19].

Şedința din 24 noiembrie 1935 s-a desfăşurat la Şcoala Cireşu şi a început cu serviciul divin oficiat la biserica din sat de către preotul Ion Angelescu. La ora 11 a început şedința intimă, când învățătorul Stan Banu de la Şcoala Pătuleni a vorbit despre disciplina în şcoală. La ora 14 a început „şedința publică", la care a participat un numeros public, în fața căruia elevii şcolii, sub conducerea învățătorului Androne Zamfirescu, au recitat poezii şi au executat coruri şcolare pe două voci. De asemenea, a fost ținută o conferință despre cultura pomilor roditori. Serbarea a luat sfârşit cu o piesă populară, numită Fermecătoarea, care combătea superstițiile[20].

---

[18] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 2/1924, f. 128.
[19] Idem, dosar 15/1932, f. 166.
[20] Idem, dosar 23/1935, f. 251.

La 2 iunie 1935 şedinţa a avut loc la Şcoala Căteasca (Popeşti) şi a început cu oficierea serviciului religios la biserica satului, la care au participat elevii şi învăţătorii cercului cultural. Apoi, la ora 10:30, a început şedinţa intimă la care a conferenţiat învăţătorul Dumitru Şerbănescu despre Spiru Haret ca pedagog, fiind completat de învăţătorul St. Stănescu. Şedinţa publică a început la ora 15 şi s-a desfăşurat la Şcoala Coşeri, unde a conferenţiat învăţătorul Gh. Zamfirescu despre Rolul şcolii şi al bisericii în stat. După aceea elevii şcolii au recitat poezii (Moş Ene, Ţiganul furat de iapă, Speranţa, Icoana scumpă, Proverbe despre economie, Copilaşul, Avarul, Voinţa Neamului, Strigături, Unirea albinelor, Noaptea de vară, Fragi şi mure, Dimineaţa, Proverbe despre vrednicie, Pintea), au interpretat coruri pe două voci, conduse de Elisabeta Rădulescu (Marş de primăvară, Cine n-aude cântând, Fetele casnice, Jocul flăcăilor) şi au jucat o piesă (Când îţi calci jurământul)[21].

La 23 ianuarie 1938 s-a ţinut la Şcoala Căteasca: oficierea serviciului religios la ora 9^{00}, iar la ora 11^{00} a început şedinţa intimă cu o lecţie de compunere model, la clasa a III-a, intitulată „La săniuş", ţinută de învăţătoarea Elisabeta Rădulescu. Stoica Stănescu şi Ion Burcea au arătat că lecţia a fost „metodic tratată şi condusă după principiile şi noile metode introduse în şcoală". A urmat expunerea lui Badea Sandu despre organizarea bibliotecilor şcolare. Şedinţa publică a avut următorul program: intonarea imnului naţional; conferinţă despre 24 Ianuarie, ţinută de Ion Rădulescu; recitări: 24 Ianuarie, Unirea neamului, În jurul regelui cu toţii, Popor român, Pământul nostru, Tu ne-ai dat o ţară, Calvarul; coruri: Imnul neamului, Cultul patriei, Drapelul, Uniţi să fim, Odinioară şi acum, Cântaţi români, Pe-al nostru steag; teatru – piesa România Mare; cuvânt de încheiere ţinut de preşedintele cercului, Ion Burcea.

La 17 aprilie 1938, s-a ţinut la Şcoala Siliştea, când directorul Ion Burcea a ţinut o lecţie de ortografie, iar Radu Zidaru a conferenţiat despre „Activitatea practică în viaţa şcolară". Şedinţa publică s-a deschis cu Tatăl Nostru, apoi imnul regal, poezii, coruri; conferinţa: Străjeria – rostul ei; piesa de teatru: Portul românesc; cuvânt de închidere; încheierea programului cu rugăciunea: Cu noi este Dumnezeu[22].

Între timp cercurile s-au reorganizat, astfel că un centru cuprindea mai multe şcoli, dar s-a dovedit ineficient. De aceea, la 30 octombrie 1942, s-a încheiat un proces-verbal la Inspectoratul Şcolar Argeş când s-a

---

[21] Idem, dosar 24/1935, f. 442.
[22] Idem, dosar 19/1937, f. 112, 113, 297, 392.

propus de către subinspectorii şcolari să se revină la organizarea anterioară „care era mai suplă, fiind mai puţine şcoli”, iar preşedinţii şi secretarii să fie „dintre cei mai destoinici şi mai activi”. Dar războiul a adus multe greutăţi şi pentru şcoli, mulţi învăţători fiind concentraţi şi mobilizaţi. Astfel, la 2 decembrie 1942 s-a hotărât de către Ministerul Educaţiei Naţionale şi Cultelor suspendarea cercurilor culturale până la noi dispoziţii[23].

După terminarea războiului cercurile culturale şi-au reluat activitatea, după organizarea anterioară. Cercul Cultural „Gruiu“ era compus din opt şcoli (Gruiu, Siliştea, Cireşu, Căteasca, Coşeri, Răteşti-Tigveni, Pătuleni, Furdueşti) şi 22 de învăţători; preşedinte a fost ca şi înainte Ion St. Burcea, iar secretar Nicolae Stanciu[24].

Începând cu anul şcolar 1948-1949 componenţa şi conţinutul cercurilor culturale s-au schimbat. Cercul Cultural „Oarja“ se compunea din şcolile: Oarja, Siliştea, Cireşu, Gruiu, Cerşani, Burdeşti, Suseni-Boiereşti, Strâmbeni, Cătanele; şcolile Popeşti şi Coşeri au rămas mai departe la vechiul cerc cultural.

La 4 februarie 1948 are loc la Şcoala Gruiu, când învăţătorul Gheorghe Tănase a ţinut lecţie la clasa I, iar Florica Stan a conferenţiat despre: „Lenin, făuritorul primului stat socialist din lume”. La şedinţa publică sala a fost „arhiplină de lume, deşi vizavi de şcoală am avut nuntă”, programul conţinând recitări, coruri, dialoguri, piesă de teatru, jocuri.

După 1948 activitatea cercurilor culturale a fost îmbinată cu cea a organizaţiilor sindicale locale, astfel că şi denumirea cercurilor s-a schimbat în cercuri sindicale. Cercul Sindical „Răteşti“, din 7 martie 1948, s-a ţinut la Şcoala Căteasca: după „şedinţa grupei sindicale” s-a ţinut lecţie la clasa a III-a, de către Elisabeta Rădulescu, urmată de discuţii din partea învăţătorilor prezenţi; apoi a fost prezentată conferinţa „Învăţământul în şcoala sovietică”, concluzionându-se că „şcoala sovietică este model de aplicat în orice ţară cu caracter pur democratic”. După amiază a urmat şedinţa publică, având în program: coruri (imnul Republicii Populare Române), recitări şi o conferinţă despre neştiinţa de carte.

Şedinţa din 24 martie 1948 s-a ţinut la Şcoala Siliştea şi s-a desfăşurat după următorul program: la ora 9 a avut loc deschiderea cu

[23] Idem, dosar 49/1942, f. 2.
[24] Idem, dosar 56/1946, f. 9.

„repetirea cântecelor din Îndrumătorul Căminului Cultural nr. 1 şi 2, ca: Internaţionala, Mioara, Porniţi înainte, tovarăşi, Marşul partizanilor etc.”. Apoi s-a ţinut o lecţie la clasa a II-a (Rândunica şi ciocănitoarea), căreia i s-a făcut „critica”. Învăţătorul Stanciu Nicolae „închee critica atacând laturile principiului activist şi trăgând concluzia că lecţia a fost bine tratată în cadrul vechilor metode, dar i-a lipsit noutatea pe care trebuia s-o încerce fiecare învăţător, potrivit noilor metode ce caută a se impune în noua şcoală a poporului”. Un alt învăţător a ţinut, apoi, conferinţa intitulată „Şcoala democratică”. După aceea preşedintele cercului, Nicolae Stanciu, i-a îndemnat „pe colegi a se avânta întru căutarea mijloacelor practice care ne duc mai uşor spre democratizarea şcoalei”.

A doua modificare în programul cercurilor culturale, după eliminarea oficierii serviciului religios la biserică, a constituit-o activitatea sindicală. „La partea sindicală, colegul Stanciu Nicolae dă câteva sugestii în legătură cu programarea activităţii sindicale a grupei”. După aceea subinspectorul şcolar şi delegatul sindicatului au dat îndrumări de cum trebuie „prelucrat în faţa poporului noul proect de constituţie”. Şedinţa publică a avut loc la ora 15, când a avut loc o şezătoare cu recitări, coruri, jocuri etc. executate de elevii şcolii primare locale. Apoi s-a ţinut conferinţa: „Lămuriri în vederea alegerilor de la 28 martie a.c.”. În final preşedintele cercului a îndemnat pe săteni să dea de la 2 lei în sus pentru „fondul electoral”.

Şedinţa Cercului Sindical „Răteşti“, din 4 aprilie 1948, s-a ţinut la Răteşti, când „tovarăşul preşedinte” (acesta era modul de adresare impus de noul regim politic) a deschis şedinţa „cu prima parte – şedinţa sindicală”, apoi a început „şedinţa profesională” cu predarea unei lecţii. După „autocritica propunătoarei” (era obligatoriu ca cel ce ţinea lecţia deschisă să-şi facă şi autocritică), au urmat discuţiile critice şi laudative din partea celorlalţi învăţători. Apoi, Maria Drăghici[25] a conferenţiat despre: „Democratizarea şcolii primare în România”, concluzionând că acest lucru trebuie să se producă „pentru buna reuşită şi susţinere a Republicii Populare Române”.

După masă, între orele 14-17, s-a desfăşurat programul şedinţei publice: intonarea Internaţionalei, apoi recitări, coruri, piesă de teatru, încheindu-se cu o conferinţă (Intensificarea agriculturii în România)[26].

[25] Este coincidenţă de nume cu al prof. Maria Drăghici, soţia prof. Dan Drăghici.
[26] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 14/1948, f. 25, 36, 53, 56.

După reforma învăţământului din 3 august 1948, cercurile culturale (cercurile sindicale) s-au numit cercuri pedagogice, ca şi astăzi, desfăşurându-şi activitatea în zi lucrătoare: învăţătorii separat, iar profesorii pe specialităţi.

Cursurile de alfabetizare

Legea învăţământului din anul 1924 a prevăzut înfiinţarea cursurilor de adulţi cu scopul de a da tinerilor şi adulţilor neştiutori de carte, precum şi celor care nu terminaseră şcoala primară, cele mai elementare cunoştinţe de viaţă (art. 1 şi 70). Legea prevedea ca aceste cursuri să se desfăşoare pe durata a cel puţin patru luni, anual, timp de doi ani, de preferinţă iarna, cu cel puţin 12 ore pe săptămână, iar în restul anului şcolar câte două ore pe săptămână. Aceste cursuri erau gratuite şi obligatorii (art. 81 şi 89). Cei ce doreau să obţină certificat de absolvire a şapte clase erau obligaţi să mai urmeze un an de studiu, după care susţineau examen de absolvire.

Legea învăţământului din anul 1939 a adus unele precizări cu privire la neştiutorii de carte: copiii care până la vârsta de 12 ani nu făcuseră clasele I şi a II-a, cei care până la 14 ani nu frecventaseră clasele a III-a şi a IV-a şi cei care până la 16 ani nu absolviseră cursul superior al şcolii primare erau obligaţi să urmeze „cursuri speciale pentru neştiutorii de carte sau de întregire"; obligativitatea avea valabilitate până la împlinirea vârstei de 21 de ani. Absolvenţii acestor cursuri, după susţinerea unui examen, se bucurau de aceleaşi drepturi pe care le aveau absolvenţii şcolii primare (art. 62 şi 66). Deşi cursurile erau obligatorii şi gratuite, ele au fost organizate sporadic sau deloc, iar rezultatele au fost nule. Problema neştiutorilor de carte a fost reluată şi de către comunişti. Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român din 16-21 octombrie 1945 a hotărât lichidarea analfabetismului în România, prin organizarea cursurilor de alfabetizare, acţiunea căzând în sarcina cadrelor didactice.

În toamna anului 1945, subinspectorul şcolar al plasei Rociu, referitor la analfabeţi, cere şcolilor „propuneri de posibilităţi locale pentru alfabetizarea neştiutorilor de carte: copii, tineri, adulţi, iarna; alţi factori culturali locali <în afara învăţătorilor> care pot contribui la alfabetizarea poporului"[27].

---

[27] Idem, dosar 70/1945, f. 450.

În urma inspecției făcute Școlii Cătanele, la 11 ianuarie 1947, inspectorul școlar cultural a consemnat în procesul-verbal că în „anul trecut au funcționat cursurile de alfabetizare și culturalizare”, la care au participat: 6 bărbați și 10 femei la cele de alfabetizare și 5 bărbați și 7 femei la cele de culturalizare. Ambele cursuri au fost făcute de cei doi învățători ai școlii[28].

La 7 decembrie 1947, Școala Gruiu a fost inspectată de inspectorul școlar șef al județului care menționează în procesul-verbal că „în această școală funcționează și cursurile de alfabetizare”[29].

Și celelalte școli întocmesc și raportează diferite situații cu privire la cursurile de alfabetizare. Școala Căteasca-Popești a întocmit în 1948 „tabel cu învățătorii și muncitorii ce s-au oferit a preda la analfabeți:

Teodosie Moldoveanu, profesor
Cristina Moldoveanu, profesoară
Ion Rădulescu, învățător
Badea Sandu, învățător
Gheorghe Drăghici, învățător
Dumitra Ardeleanu, muncitoare
Maria Drăghici, muncitoare”.

Situația analfabeților, pe cicluri, era următoarea: 8 bărbați și 33 de femei la ciclul I, 3 bărbați și 11 femei la ciclul II.

La 12 aprilie 1949 directorul Școlii Căteasca, învățătorul Ion Rădulescu, raportează la Inspectoratul Școlar Argeș rezultatele muncii cu analfabeții, la finele anului școlar 1948-1949, pentru satele Căteasca (Popești) și Coșeri:

Satul	**Ciclul**	**Înscriși**		**Frecvenți**		**Prezenți la examen**		**Reușiți**	
		B	F	B	F	B	F	B	F
Căteasca	I	5	17	4	17	2	13	2	13
	II	7	29	7	29	7	29	7	29
Coșeri	I	2	8	-	6	-	6	-	6
	II	2	18	2	16	2	18	2	18

Deși se oferiseră să lucreze cu neștiutorii de carte și două muncitoare, pe care le-am menționat mai sus, ele n-au lucrat, neavând pregătirea necesară. Astfel că activitatea au desfășurat-o cadrele didactice

[28] Idem, dosar 12/1947, f. 181.
[29] Idem, dosar 21/1947, f. 123.

de la Şcoala Căteasca (Popeşti), enumerați mai sus, iar la şcoala din satul Coşeri învățătorii Adela Păunescu şi Elisabeta Rădulescu.

În satul **Siliştea** s-au ocupat de cursurile de alfabetizare:

Ion I. Angelescu, învățător
Florica P. Stan, învățătoare
Ilie Gh. Stoian, preot
Magda Mihai, moaşă
Florica M. Popa, 3 clase, liceu teoretic

Situația analfabeților, în anul 1948, era următoarea:

Ciclul I		**Total**	**Ciclul II**		**Total**	**Total general**
B	F		B	F		
12	62	74	14	23	37	111

O altă situație, întocmită după încheierea unui an de cursuri, arată astfel:

Ciclul	**Înscrişi**		**Frecvenți**		**Promovați**		**Amânați**			
							N-au întrunit media		**N-au urmat**	
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F
I	15	64	8	28	7	12	1	16	7	36
II	7	6	3	4	3	1	-	3	4	2
Total	22	70	11	32	10	13	1	19	11	38

Iar pe grupe de vârstă situația arată astfel:

Între 16-20 de ani				**20-30**				**30-40**				**40-50**				**Total**	
Ciclul I		**Ciclul II**		**I**		**II**		**I**		**II**		**I**		**II**			
B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F
5	7	3	5	4	6	1	6	5	22	7	13	3	31	7	-	35	91

Şcoala **Gruiu**, la 23 mai 1948, a trimis la Inspectoratul Şcolar Argeş, următoarea situație:

Între 16-25 ani		**25-40**		**40-50**		**Total**	
B	F	B	F	B	F	B	F
3	13	10	13	2	21	15	47

Iar situația analfabeților din satul **Cireşu**, tot în anul 1948, se prezenta astfel[30]:

Între 15-25 de ani				**25-40**				**40-50**				**Total**	
Ciclul I		Ciclul II		I		II		I		II			
B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F
7	8	5	9	4	33	-	1	15	77	5	1	36	129

În luna decembrie 1949 directorul şcolii a prezentat în Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Comunei Cireşu raport despre situația învățământului. Despre alfabetizare arată că satul a fost împărțit în patru sectoare, responsabil fiind câte un învățător; fuseseră înscrişi 90 de analfabeți, în ambele cicluri, însă urmau cursurile numai 45. Unii dintre analfabeți motivau absența fiindcă nu vedeau, de aceea „vom chema doctorul ca să-şi dea avizul"[31].

Responsabilitatea pentru organizarea şi desfăşurarea cursurilor de alfabetizare cădea, aproape în totalitate, în sarcina cadrelor didactice. Cursurile erau organizate pe două cicluri, în funcție de cunoştințele fiecărui analfabet.

După fiecare ciclu se organiza un examen de promovare, astfel că după terminarea ciclului II absolvenții primeau un certificat care echivala cu patru clase primare.

Greutăți în desfăşurarea acestor cursuri au fost multe şi diferite. La 9 aprilie 1949, Nicolae Stanciu, directorul Şcolii Cireşu, într-un raport către Inspectoratul Şcolar Argeş, menționează şi greutățile întâmpinate:

„a. O frecvență neregulată, mai ales la ciclul I. Cu toate lămuririle date de învățători, dar şi de organizațiile de masă locale pe cale politică, cei în cauză nu iau în seamă cursurile de alfabetizare. Mai multă îndărătnicie la cei mai în vârstă.

b. Lipsa de manuale.

c. Să se ia şi oarecari măsuri mai severe împotriva celor rău voitori".

Iar situația analfabeților în anul şcolar 1948-1949 a fost aceasta:

---

30 Idem, dosar 47/1948, f. 298, 339, dosar 48/1948, f. 116, 117, 166.
31 ANSJA, fond Primăria Cireşu, dosar 3/1949, f. 74-75.

Ciclul	Înscrişi		Frecvenți		Prezenți la examen		Promovați		Absolvenți	
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F
I	8	49	3	25	3	11	2	7	-	-
II	8	28	4	15	4	15	-	-	2	14

De aceşti analfabeți se ocupaseră învățătorii Nicolae Stanciu, Ioana C. Rădulescu, Radu V. Zidaru şi preotul Ion A. Dinu.

La 18 aprilie 1949, Constantin Petculescu, directorul Şcolii Gruiu, raportează la Inspectoratul Şcolar despre cum s-au desfăşurat cursurile de alfabetizare în anul 1948-1949. Arată că frecvența cursanților fiind slabă, învățătorii au fost nevoiți să meargă de 3-4 ori pe la fiecare acasă pentru a-i lămuri că trebuie să frecventeze cursurile. Referitor la greutăți acesta menționează:

1. „Deoarece predăm numai noi, învățătorii, nu avem timp, mai ales că iarna este ziua mică", de aceea „să se dea ca sarcină fiecărui intelectual să țină cel puțin 4 ore pe săptămână cu aceşti neştiutori, cari sunt tot rude şi prieteni cu noi toți".

2. „Nu avem caiete şi cărți", fapt ce îngreunează mult activitatea de alfabetizare.

Situația în cifre a analfabeților, la finele anului 1948-1949, arăta astfel:

Ciclul	Înscrişi	Frecvenți	Prezenți la examen	Reuşiți	Absenți(repetenți)
I	27	27	19	18	9
II	18	12	12	12	6

La examinarea cursanților participau şi reprezentanți ai organizațiilor de masă locale. De exemplu, la 10 aprilie 1949, s-a încheiat proces-verbal la Şcoala Siliştea cu ocazia organizării examenului cursanților de la ciclul I şi ciclul II: „Noi membrii consiliului pedagogic al Şcolii Siliştea [...], împreună cu cei doi voluntari, asistați de Ilie P. Ilie – delegat P.M.R., Marin C. Nae – Frontul Plugarilor, şi Gherghina Maria C. Nae – U.F.D.R., am ținut examen cu analfabeții". În continuare prezentăm rezultatul examenului pentru a ne da seama de ritmul eliminării neştiutorilor de carte, lucru valabil şi pentru celelalte sate.

Ciclul	Înscrişi		Frecvenți		Prezenți la examen		Promovați		Absolvenți	
	B	F	B	F	B	F	B	F	B	F
I	12	48	8	44	1	10	1	5	-	-
II	12	34	12	29	12	28	-	-	12	28

La această şcoală predaseră voluntar şi preotul Ilie Gh. Stoian şi moaşa Magda Mihai.

Şeful Secției de Învățământ a raionului constată, la 13 noiembrie 1952, că „învățătorii de la Gruiu nu sunt ajutați în munca de alfabetizare", de aceea a cerut „să se împartă satul pe funcționarii sfatului popular şi reprezentanții organizațiilor de masă ca să ajute la mobilizare. Să se urmărească dacă cooperativa aduce petrol pentru centrele de alfabetizare, de asemenea şi manuale didactice".

Directorul Şcolii Cătanele, Ilie Dinu, la 9 decembrie 1948, a raportat următoarea situație a neştiutorilor de carte[32]:

Ciclul	Înscrişi		Frecvenți		Absolvenți	
	B	F	B	F	B	F
I	18	60	10	50	8	10
II	8	1	8	1	-	-

Cei doi învățători care răspundeau de cursurile de alfabetizare (Ilie I. Dinu şi Maria I. Dinu) au raportat că la finele anului 1949-1950 au absolvit ciclul II 23 de analfabeți[33]. În anul şcolar 1953-1954 au fost înscrişi 30 de analfabeți la Şcoala Cătanele: 16 la ciclul I, din care au frecventat 13, şi 14 la ciclul II. După cum detaliază învățătoarea Florica Mateescu, într-un raport, s-a lucrat cu aceştia în lunile noiembrie şi decembrie 1953 şi ianuarie, februarie, martie 1954. În luna martie 1954 a avut loc examenul, în urma căruia cei 13 analfabeți de la ciclul I au promovat în ciclul II, iar cei 14 de la ciclul II au fost declarați absolvenți ai cursurilor de alfabetizare[34].

Pe măsură ce anii treceau numărul analfabeților scădea: unii terminau cursurile, iar alții depăşeau vârsta de 50 de ani şi erau scoşi din

[32] Idem, fonduri: Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 54/1948, f. 84-86, 138, 155, 158, 298-301, 409; Primăria Siliştea, dosar 1/1952, f. 3.
[33] ANSJA, fond Şcoala Căteasca, dosar 1/1949-1950, f. 1-12.
[34] Idem, dosar, 4/1953, f. 1-8.

rândul neştiutorilor de carte. Majoritatea analfabeților au învățat să se iscălească, puțini fiind cei ce au reuşit să învețe să scrie, să citească şi să socotească. Era mai mult o formalitate, scopul alfabetizării nu a fost atins. Sătenii se confruntau cu multe greutăți şi lipsuri, de aceea alfabetizarea a fost considerată o corvoadă.

Lichidarea analfabetismului a fost declarativă, formală, acțiune considerată încheiată după 10 ani, pe care Partidul Muncitoresc Român a considerat-o ca pe o victorie.

Neştiutorii de carte au dispărut prin înaintarea în vârstă a acestora, pe de o parte, iar pe de alta prin faptul că alții noi n-au mai apărut, fiindcă statul s-a preocupat ca toți copiii să urmeze şcoala elementară. Lucru mai trist este că fenomenul analfabetismului a reapărut după anul 1990.

Biblioteca Publică a Comunei Căteasca

Documentele create de Primăria Căteasca ne transmit unele informații privind activitatea bibliotecii. Astfel, aflăm că în fiecare an în luna februarie s-au organizat acțiuni în cadrul „Lunii cărții la sate": conferințe, prezentări de cărți, montaje literare etc. În luna februarie 1968 au fost înregistrați 371 de cititori, care au citit 1596 de cărți, după cum rezultă din raportul de activitate prezentat de directorul Căminului Cultural de centru în sesiunea deputaților Consiliului Popular Căteasca din 22 februarie 1968[35].

În şedința Comitetului Executiv al Consiliului Popular Căteasca din iunie 1970 bibliotecara Arhipa Rândaşu a prezentat raport de activitate, apreciindu-se că a ajutat toate sectoarele de activitate din comună: şcoli, cooperative agricole de producție, cooperative de consum, consiliul popular etc., recomandând salariaților, interesați cărțile potrivite pentru a le citi[36].

În septembrie 1978 a prezentat raport privind activitatea cu cartea aceeaşi bibliotecară, făcând o introducere care dezvăluie formalismul, superficialitatea şi exagerarea: „Bibliotecile sunt profund implicate în acest program politico-educativ de importanță națională, aducându-şi contribuția specifică la ridicarea nivelului general al cunoaşterii, la dezvoltarea conştiinței socialiste a maselor". Având „caracter activ" Biblioteca Publică a realizat următoarele activități:

---

[35] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 19/1968, nefoliat.
[36] Idem, dosar 18/1970, nefoliat.

- prezentări de cărți;
- lecturi în grup;
- montaje literare;
- recomandări de cărți;
- între ianuarie şi august au fost înscrişi 409 cititori, dintre care 168 - țărani, 172 - elevi, 77 - muncitori, 57 - intelectuali, fiind împrumutate 1.725 de cărți: 436 - agrozootehnice, 327 - politice, 549 - literatură pentru copii, 413 - literatură beletristică[37].

Bibliotecara Marcela Aldea de la Căteasca.

[37] Idem, dosar 4/1978, nefoliat.

La 30 martie 1982, Ana Dragomirescu, cadru didactic titular la Şcoala Cireşu, solicită Consiliului Popular Căteasca să fie încadrată ca bibliotecară cu indemnizaţie. În urma avizului primit de la Biblioteca Judeţeană Argeş, cererea a fost aprobată. Biblioteca dispunea de un fond de carte de 11.656 de volume, plus ziare şi reviste, acoperind cerinţele locuitorilor comunei[38].

Biblioteca din comuna Căteasca îşi are sediul într-o clădire în care funcţionează şi Căminul Cultural, spaţiul fiind potrivit pentru desfăşurarea activităţilor specifice. Dispune de 9.154 de volume de cărţi din diferite domenii: literatură, literatură pentru copii, ştiinţific, agricultură etc.

Fondul de carte se îmbogăţeşte permanent pe două căi: achiziţionare prin cumpărare cu fonduri planificate de către Primărie şi prin donaţii primite de la Biblioteca Judeţeană Argeş „Dinicu Golescu". De pildă, în anul 2015 au fost cumpărate 38 de volume cu 2.000 de lei şi 12 au fost primite prin donaţie, în valoare de 1.300 de lei.

Cititorii cărţilor bibliotecii sunt pensionari şi elevi, în anul 2015 fiind împrumutate 1.778 de volume.

Din anul 1990 este încadrată ca bibliotecară Aldea Marcela.

Biblioteca Publică a Comunei Siliştea

Fiind comună separată până în 1968, Siliştea avea şi bibliotecă. Aceasta, în octombrie 1964, era încadrată cu un salariat, la fel ca cea din Căteasca, şi dispunea de un fond de carte de 5.000 de volume, multe dintre ele fiind împrumutate doritorilor de lectură. În anul 1960 biblioteca a avut înregistraţi 550 de cititori care împrumutaseră 2.000 de cărţi, iar în 1963 au fost înregistraţi 1.310 cititori, care împrumutaseră 13.102 cărţi din diferite domenii.

Activitatea la bibliotecă se desfăşura sub diferite forme: cercuri de citit, biblioteci volante la sectoarele zootehnice de la G.A.C., recenzii de cărţi prezentate la serbări, montaje şi seri literare.

În anul 1964 existau 16 cercuri de citit, conduse de cadre didactice, la care participau colectivişti[39].

---

[38] Idem, dosar 19/1982, nefoliat.
[39] Idem, dosar 3/1964, nefoliat.

CAPITOLUL VIII

ACTIVITATEA SPORTIVĂ

Activitatea sportivă în mediul rural se desfăşura în şcoli, la orele de educaţie fizică, conform programei şcolare, dar în condiţii precare, lipsind sălile şi terenurile de sport. S-a pus problema ca tineretul să desfăşoare diferite activităţi sportive, dar într-un cadru organizat, în afara şcolii, şi astfel a apărut DACIADA, ca o activitate sportivă de masă, la care participau tineri din satele şi oraşele ţării, dar şi elevi şi studenţi.

Darea de seamă privind activitatea sportivă de masă pe anul 1977 arată că Asociaţia Sportivă Căteasca a obţinut rezultate slabe. Se aprecia că şi Consiliul comunal de educaţie fizică şi sport se făcea vinovat de aceste rezultate, fiindcă nu a antrenat în această activitate pe tineri, fiind inexistent. Sunt criticate şi unităţile economice, conducerile acestora, deoarece nu se ocupau de amenajarea bazelor sportive, nu stimulau pe tineri să facă sport. Sunt lăudaţi tinerii din satele Siliştea şi Cireşu care şi-au amenajat singuri un teren de sport.

Veniturile Asociaţiei Sportive Căteasca erau constituite din cotizaţiile salariaţilor Consiliului Popular, ai Cooperativei de Consum şi ale elevilor, totalizând suma de 3.000 de lei. Suma era mică în raport cu nevoile Asociaţiei. Se cheltuise suma de 3.617,55 lei pentru procurarea de echipament sportiv şi mingi de fotbal, plata arbitrilor, plata deplasărilor sportivilor; la acestea s-a adăugat încărcatul a 28 de maşini cu piatră de la râul Argeş şi întinsul pietrei pe terenurile de sport[1].

Dintr-un raport privind activitatea sportivă desfăşurată la nivelul comunei pe anii 1977-1978, prezentat în Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Comunei Căteasca, se desprind informaţii interesante. Astfel, ni se transmit date cu privire la bazele sportive, înfiinţarea unor echipe sportive, participarea lor la concursuri şi rezultatele obţinute etc. Dacă până în anul 1976 activitatea sportivă, „s-a desfăşurat la întâmplare, fără un cadru organizatoric“, din acest an se desfăşoară în cadrul „Daciadei“, constituindu-se Consiliul comunal pentru

---

[1] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 5/1977, nef.

educație fizică şi sport. Pe baza instrucțiunilor primite s-au constituit asociații sportive pe instituții şi întreprinderi, ai căror responsabili erau membri ai consiliului comunal menționat şi s-au întocmit calendare cu activitățile sportive. Pentru antrenarea sportivilor şi desfăşurarea întrecerilor s-au renovat bazele sportive existente şi s-a construit una nouă la centrul comunei.

Activitatea desfăşurată era analizată în cadrul Biroului de partid comunal, precum şi în cadrul Biroului Comitetului Executiv al Consiliului Popular comunal.

În continuarea raportului sunt prezentate rezultatele obținute: „Anul trecut ‹1977› ne-am calificat cu echipa de fotbal seniori în faza finală pe județ, ocupând locul VI, iar la juniori am obținut titlul de campioni“ pe județul Argeş. Echipa de volei băieți, înscrisă în campionatul județean, a ocupat locul I, cu şansa de a participa la calificări pentru Divizia B; în cadrul Cupei Tineretului a ocupat locul I, urmând să reprezinte județul Argeş la faza finală pe țară, ce se va desfăşura la Rm. Vâlcea. În anul 1978 echipele de fotbal seniori şi juniori participă la faza finală pe județ.

Pe 5 iunie 1978 a avut loc o selecție pe stadionul 1 Mai din Piteşti, când au fost selecționați şase copii din opt din comuna Căteasca şi care au fost legitimați la F. C. Argeş: Lăutaru Sorinel, Radu Emil, Ilie R. Ion, Alexe Marin, Voinicilă Marian şi Alexe Iulian (despre ultimul antrenorul Leonte Ianovschi a spus „că de 15 ani nu a mai avut un asemenea talent“). Toate aceste rezultate se datorează implicării (inclusiv materială) a prof. Dan Drăghici.

Mai departe se arată în raport că profesoara Doina Gâda a obținut cu echipa de handbal feminin locul III pe județ, la fel şi cu echipa feminină de gimnastică. Iar profesorul Mircea Pupezescu lucrează pentru depistarea de talente la atletism, participând la testele care s-au efectuat în oraşul Câmpulung. Se mai arată că de la şcoala din Căteasca nu a participat niciun elev la vreo competiție, simțindu-se lipsa unui cadru calificat pentru educație fizică.

Raportul conține critici la adresa Consiliului comunal pentru educație fizică şi sport care era „inactiv“, a Organizației de pionieri apreciată ca „fără activitate“; C.A.P.-urile sunt „indiferente“, directorii şcolilor nu sunt suficient de exigenți. Urmarea directă a acestei stări de lucru a fost că nicio bază sportivă nu a fost amenajată, mai ales la S.M.A şi I.A.S. Căteasca. Puține laude au fost aduse Fabricii de Ierburi, care

avea o echipă de fotbal şi una de volei, şi Complexului de Îngrăşare a Taurilor, unde au fost înființate un club şi o echipă de fotbal.

În vederea creării fondurilor necesare cheltuielilor, Consiliul comunal de educație fizică şi sport a hotărât ca toți salariații să cotizeze cu câte doi lei, lunar, iar elevii cu câte un leu, lunar, însă nu întotdeauna erau încasate sumele stabilite.

Cooperativele agricole de producție din comună, deşi aveau obligația să sprijine activitatea sportivă de masă, neglijau această activitate: n-au amenajat baze sportive, iar C.A.P. Gruiu a depozitat pe terenul de sport câteva vagoane de îngrăşăminte.

La capitolul realizări se subliniază faptul că terenul de sport din satul Căteasca este foarte bun, fiind amenajat cu elevii şcolii; mai trebuiau montate porțile de fotbal şi handbal şi stâlpii pentru volei; de asemenea mai trebuia amenajată popicăria. La finalul raportului sunt menționați responsabilii şi îndrumătorii activității sportive:

Pentru satele Cătanele şi Recea a fost ales tânărul Barbu Valeriu ca responsabil, iar ca îndrumător a fost numit Nistor Bărbulescu;

La satele Căteasca şi Coşeri, tinerii Voinel Constantin, Badea Mircea, Roşu Ilie, iar îndrumători Constantin Popescu şi Ion Jianu;

La satele Gruiu, Cireşu şi Siliştea, tinerii Iordan Constantin, Dinoci Tudor, Marin Alexandru, Neagoe Nicolae, îndrumători fiind Dan Drăghici, Doina Gâda, Mircea Popescu.

La întreprinderile economice au fost numiți următorii: Diaconescu Ştefan la Complexul de Îngrăşat Taurine; Ilie Chirița la Fabrica de Ierburi; Ivan Gheorghe la Stațiunea de Maşini Agricole; Inginer ? Miloiu la Întreprinderea Agricolă de Stat; inginer Mircea Stătescu la Cooperativa Agricolă de Producție „Căteasca"; contabil-şef Ion Popescu la Cooperativa Agricolă de Producție „Gruiu"[2].

În septembrie 1983 a fost prezentat în Comitetului Executiv al Consiliului Popular comunal raport privind activitatea sportivă pe anul 1983, menționându-se următoarele: elevii şcolilor au participat la „Cupa Pionierul", toate etapele (clasă, şcoală, comună), clasându-se pe locul 10 pe județ; echipa de handbal fete s-a calificat la faza pe județ; echipa de fotbal a comunei a participat la „Cupa României" şi în campionatul județean seria a II-a; şapte copii s-au prezentat la selecția pentru atletism,

---

[2] Idem, dosar 4/1978, nef.

care s-a desfăşurat la Liceul de Filologie-Istorie din Câmpulung, patru dintre ei fiind selecționați[3].

Echipa de volei a comunei Căteasca a câştigat zona „Daciadei” de la Râmnicu Sărat în 1977 şi apoi a ieşit vicecampioană a României la faza pe țară de la Tulcea. În anii 1977, 1978, 1979 şi 1980 echipa de volei a fost campioană a județului Argeş şi era condusă de prof. Dan Drăghici, el însuşi component al echipei.

În anul 1978 echipa de lupte libere a comunei Căteasca a ocupat locul III la faza pe țară a „Daciadei” de la Târgu Jiu.

În perioada 1978-1980 prof. Dan Drăghici făcea parte din Consiliul Județean Argeş de Educație Fizică şi Sport, deşi era prof. de limba română.

În 1980 a obținut de la generalul Dragnea, responsabilul pe țară al sportului, suma de 10.000 de lei pentru amenajarea terenului de fotbal de la Căteasca. Banii au fost primiți ca răsplată pentru rezultatele obținute de sportivii din comuna Căteasca.

Echipa de volei „Mecanizatorul” Căteasca, 1982.
Rândul de jos: Constantin Ivaşcu, M. Ivan, M. Voiculescu
Rândul de sus: Ion Toma, Costică Iordan, Gheorghe Ştirbei, Costică Popescu, Dan Popa, Dumitru Voicu.

[3] Idem, dos. 13/1983, nef.

CAPITOLUL IX

CĂMINE CULTURALE DIN COMUNA CĂTEASCA

Învățământul instituționalizat, organizat de stat, a favorizat şi dezvoltarea activităților de factură culturală, în astfel de inițiative, implicându-se, pe lângă dascăli, şi preoții. În aceeaşi ordine de idei, menționăm că, încă din 1860, guvernul a stabilit ca ziua de 24 ianuarie să se sărbătorească în oraşele şi satele de pe întreg cuprinsul țării, în toate bisericile organizându-se un *Tedeum*. Învățătorii şi preoții vor fi principalii actori ai acestei sărbători, dar şi al altora de acest gen.

După 1898, activitatea culturală a învățătorilor săteşti va deveni din ce în ce mai complexă, axându-se pe conferințe, serbări şcolare, spectacole de teatru, şcoli de adulți etc. Însă, pentru o activitate susținută, de ridicare spirituală a locuitorilor, se simțea nevoia asigurării unui cadru organizat, care va fi la început obştesc, iar mai târziu, în secolul XX, va avea un caracter instituționalizat.

Şezătorile populare au fost organizate încă de la începutul secolului trecut ca mijloace de educare a locuitorilor din mediul rural. Desfăşurate cu precădere iarna, sub îndrumarea învățătorilor, aveau un pronunțat caracter practic, în cadrul acestora predându-se lecții de lucru manual (brodat, croşetat, cusut, depănat, împletit, înşirat de mărgele, încheiat de ii, tors etc.), gospodărie şi igienă, creşterea şi îngrijirea copiilor, acțiuni însoțite întotdeauna de lecturi cu caracter moralizator, recitări de poezii şi intonări de cântece. Şezătorile săteşti se desfăşurau atât ziua (cele cu caracter literar, când se lecturau diverse pasaje din lucrări cunoscute, cu caracter istoric, etic şi literar, precum „Povestea lui Răzvan Vodă", „Dănilă Prepeleac", „Moş Ioan Roată şi Cuza Vodă", toate trei din creația lui Ion Creangă) şi seara, caz în care erau însoțite, de obicei, de coruri, recitări, teatru, hore şi cântece executate la diferite instrumente.

Acest cadru s-a dovedit, totodată, propice pentru expuneri referitoare la însemnătatea unor zile precum cele de 24 ianuarie, 10 mai, ori, mai târziu, 1 decembrie. Totodată, asemenea manifestări ofereau dascălilor ocaziile prielnice de a arăta celor prezenți folosul ştiinței de

carte, făcând referiri la datoria părinților de a-şi trimite copiii la şcoală, la obiceiurile românilor din alte provincii şi nu în ultimă instanță, la însuşi rostul şezătorilor săteşti.

Conferințele publice, desfăşurate în mediul rural, au contribuit, de asemenea, la ridicarea culturală a sătenilor, fiind, în general, redactate şi prezentate de către membrii corpului didactic, dar şi de către clerici.

O parte a acestora au fost publicate de către Casa Şcoalelor, în două volume, intitulate „Conferințe publice", în anii 1903 şi 1909, îngrijite de renumitul poet George Coşbuc[1].

Titlurile unor astfel de conferințe, precum şi autorii lor, s-au nominalizat şi în lucrarea de față, atât în cadrul acestui subcapitol, cât şi în cuprinsul altuia mai vast, dedicat învățământului.

Cercurile culturale. Din inițiativa unor cadre didactice, încă de la sfârşitul secolului al XIX-lea, în paralel cu bibliotecile populare, o activitate deosebită s-a desfăşurat şi în cadrul cercurilor culturale. Constituite prin gruparea mai multor învățători de la şcoli apropiate, ele îşi desfăşurau activitatea sub auspiciile Casei Şcoalelor, lunar, duminica, în perioada septembrie-mai, prin rotație. În cadrul acestor cercuri, se desfăşurau atât şedințe intime, unde se discutau probleme didactice, cât şi şedințe publice, în care li se prezentau sătenilor conferințe pe teme variate, de interes general.

Acest gen de activități, precum şi altele, aveau să se desfăşoare în continuare în cadrul şcolilor, dar şi al căminelor culturale, instituții ce aveau aceeaşi menire: ridicarea din punct de vedere cultural şi spiritual a satelor româneşti.

În anul 1921, la inițiativa şi sub patronajul prințului moştenitor, s-au pus bazele Fundației Culturale Regale „Principele Carol", între ale cărei obiective, o preocupare constantă a reprezentat-o înființarea de cămine culturale. Potrivit documentelor vremii, aceste instituții aveau un scop declarat naționalist: „să atace din plin probleme de cultură, morală, igienă, economie şi gospodărie", să protejeze „comoara artistică națională a satului", periclitată de „spoiala străinismului", să ocrotească simțul moral al săteanului român de pervertire", să-l elibereze pe țăran de sclavia ignoranței, ajutându-l „să-şi cunoască drepturile şi datoriile proprii", să păstreze „sufletul, trupul şi ființa națională" de agresiunea influențelor

[1] *Conferințe populare. Ținute de învățătorii rurali. Publicate de Casa Şcoalelor,* sub îngrijirea lui G. Coşbuc, vol. II, Bucureşti, Tipografia „Voința Națională", 1903, p. 215-224.

nefaste şi să organizeze „serbări admirabile, biblioteci, conferinţe" şi activităţi pentru ameliorarea nivelului de trai şi al gradului de civilizaţie a săteanului român[2].

Din 1935, căminele culturale au funcţionat pe baza statutului publicat în M.O. nr. 108 din 14 mai 1935[3].

Un cadru mai favorabil culturalizării satelor avea să se creeze în 1938, odată cu intrarea în vigoare, la stăruinţele sociologului Dimitrie Gusti, a „Legii pentru înfiinţarea Serviciului Social". Este perioada în care se depune o febrilă activitate pentru înfiinţarea şi organizarea la scară naţională a căminului cultural, ca instituţie fundamentală a Serviciului Social, având rolul de a realiza „o vastă operă de educaţie ţărănească", spre a obţine transformări esenţiale în conţinutul vieţii ţărăneşti, înfrăţindu-i pe toţi oamenii „ca să lucreze toţi laolaltă, pentru interesele obşteşti, pe deasupra acţiunilor ce-i despart şi învrăjbesc"[4].

În conţinutul legii amintite, la capitolul I (atribuţiile Serviciului Social), art. 1, se stipula: „Pentru munca de ridicare a satelor şi oraşelor se înfiinţează o instituţie autonomă, numită Serviciul Social.

Această instituţie are de scop:

a) A pregăti şi conduce tineretul de ambele sexe, absolvenţii din toate categoriile de şcoli, în munca de reorganizare a satelor, înţeleasă ca obligaţiune cetăţenească şi naţională;

b) A crea, în acest scop, ca organ de execuţie al său, Căminul Cultural, cu menirea de a conduce viaţa satului, prin conlucrarea locuitorilor în interesul obştesc, şi prin coordonarea şi unificarea activităţilor depuse în sat de autorităţi şi de iniţiative particulare;

c) A organiza şi conduce opera de cunoaştere a ţării, prin cercetări monografice, care vor forma temelia lucrărilor Serviciului Social;

d) A organiza şcoli pentru conducerea sătenilor şi orăşenilor în vederea activităţii Căminelor Culturale şi şcoli pentru pregătirea tinerilor

---

[2] George Brăescu, *75 de ani de la înfiinţarea primelor cămine culturale în România*, în „Buletinul informativ al Centrului Naţional de Conservare şi Valorificare a Tradiţiei şi Creaţiei Populare", nr. 9 (64), 1997, p. 24.

[3] DANIC, fond F.C.R. - Cămine culturale, dosar 3679/1935, f. 13[r].

[4] Pantelimon Cristescu, *Un membru marcant al şcolii româneşti de sociologi, Octavian Neamţu*, în „Eminescu, luceafărul românilor de pretutindeni, revistă de cultură", septembrie 2007, ediţie on-line: http://revistaeminescu.wordpress.com/memorie-si-cultura/pantelimon-cristescu-%E2%80%9Eun-membru-marcant-al-scolii-romanesti-de-sociologie%E2%80%9C/ [accesat la 2 mai 2010].

chemați la Serviciul Social"[5].

Capitolul IV includea articolele 8-12, din al căror conținut următorul conținut spicuim:

„Art. 8. Serviciul Social se execută prin Căminele Culturale.

Art. 9. În acest scop, se înființează în fiecare sat un cămin cultural, iar la orașe cămine culturale orășenești.

Art. 10. Căminul cultural este o unitate de lucru, alcătuită și condusă de localnici, săteni, intelectuali și fii ai satului. El este organul de execuție al Serviciul Social.

Scopul Căminului Cultural este de a ajuta, întări și adânci acțiunea Bisericii, Școlii și a autorităților de Stat.

El va coordona și unifica toate activitățile desfășurate în sat de organele de Stat și sociale, prin dezvoltarea armonică:

1. a culturii sănătății, prin preîntâmpinarea și combaterea bolilor, precum și prin educația fizică a poporului;

2. a culturii muncii, prin îndrumarea ei către o mai bună producție.

3. a culturii minții, sufletului și de educație națională, pe toate tărâmurile vieții obștești;

4. Căminul Cultural este persoană juridică, el este condus de un sfat cultural, cu un președinte ales și un director numit.

Directorul Căminului Cultural face parte de drept din consiliul comunal.

Un statut, un regulament, precum și instrucțiuni speciale vor arăta chipul cum se organizează și administrează Căminul Cultural.

Unitățile de lucru la sate ale Instituțiilor de Stat pentru educația tineretului și ale Societăților care și-au însușit programul Serviciului Social vor lucra prin Căminele Culturale [...]".

Potrivit articolului 11, „preoții, membrii corpului didactic, funcționarii administrativi (notarul, secretarul comunal, primarul, pretorul), precum și orice profesioniști salarizați de Stat, ținut, județ sau comună, sunt obligați să-și încadreze activitatea de muncă obștească în Căminul Cultural.

Cei ce se sustrag acestei obligații vor fi supuși la sancțiuni disciplinare, la cererea Serviciului Social, către șefii autorităților respective.

În fiecare an se vor trimite autorităților respective pentru ștatele de

[5] *Căminul cultural. Întocmire și funcționare*, București, Fundația Culturală Regală „Principele Carol", 1939, p. 3.

serviciu, fişele de activitate ale funcționarilor de Stat, ținut, județ şi comună, care au lucrat în cadrul Căminelor Culturale.

Ministerele şi autoritățile ținuturilor, județelor şi comunelor, vor da întâietate la numire şi înaintare, persoanelor care au lucrat în cadrul Căminelor Culturale".

În articolul 12 se preciza că „pentru coordonarea activității Căminelor Culturale din cuprinsul unui județ, se creează în fiecare capitală un cămin cultural județean […]"[6].

Precizări concrete asupra înființării şi atribuțiilor căminelor culturale săteşti erau cuprinse în articolele 90-125, la care ne vom referi în continuare.

„Art. 90. În fiecare sat din cuprinsul țării se înființează câte un Cămin Cultural, cu menirea de a conduce viața satului prin conlucrarea locuitorilor în interes obştesc şi de a îndruma şi unifica activitatea desfăşurată în sat de organele de Stat şi sociale, în vederea dezvoltării armonice:

1. a culturii şi întăririi sănătății;
2. a culturii şi punerii în valoare a muncii;
3. a culturii minții, sufletului şi conştiinței naționale.

Căminele culturale săteşti mai au menirea să statornicească între locuitorii satului o înfrățire activă în jurul trebuințelor locale, cum şi să facă a se naşte convingerea că mare parte din binele dorit se poate săvârşi prin puterile lor proprii, unite şi luminat îndrumate de Căminul Cultural".

Prin articolul 91, se stabileau cele patru secții prin care căminul cultural îşi îndeplinea menirea:

Secția culturii şi întăririi sănătății;
Secția culturii şi punerii în valoare a muncii;
Secția culturii minții;
Secția culturii şi sufletului.

Înființarea căminului cultural sătesc se făcea în urma unui îndemn local, „luat de un grup de 10 intelectuali şi gospodari fruntaşi, sau în urma îndemnului organelor Serviciului Social" (art. 93).

Constituirea căminului cultural trebuia să se facă în prezența întregii obşti a satului, convocată de către comitetul de inițiativă, în cadrul şedinței respective urmând a participa şi inspectorul județean al Serviciului Social, sau delegatul căminului cultural județean (art. 94).

[6] *Ibidem,* p. 7-10.

După autorizarea de către Serviciul Social, căminul cultural dobândea personalitate juridică, cu drepturi şi îndatoriri care decurgeau din această calitate: dreptul să stăpânească şi să administreze averea proprie (patrimoniul), dreptul să primească donaţii (danii) şi legate, îndatorirea să înfăptuiască programul Serviciului Social şi să se conducă de un consiliu numit „sfatul Căminului", să-şi întocmească un buget, să aibă cenzori şi, în sfârşit, să trimită în fiecare an Serviciului Social, dare de seamă de faptele împlinite şi de starea gospodăriei pe care o poseda (art. 95). Sfatul căminului cultural sătesc, format din şapte până la 21 de membri (o treime aleşi, iar restul numiţi de Serviciul Social), precum şi directorul, numit de către Serviciul Social, constituiau organele de conducere ale instituţiei (art. 112).

Potrivit articolului 96, orice cămin purta un nume „ales dintre figurile istoriei şi ale culturii naţionale sau dintre ale defuncţilor localnici, binefăcători ai satului, ori săvârşitori de isprăvi vrednice de pomenire, sau cuvinte care să tâlcuiască rostul Căminului".

În mod ideal, căminul cultural trebuia să aibă propriul său local, în centrul satului, pe un teren ce trebuia pus la dispoziţie de către autoritatea comunală, edificarea construcţiei urmând a se face atât cu mijloace proprii, cât şi „cu bunăvoinţa şi concursul obştii, cu sprijinul material al comunei, ţinutului, ministerelor şi instituţiilor care vor avea adăpostite în localul căminului, un serviciu sau un organ al lor"; căminele culturale cu o activitate deosebită beneficiau şi de sprijinul material al Serviciului Social (art. 97).

Potrivit legii, clădirea trebuia să fie de-a dreptul monumentală, depăşind cu mult posibilităţile comunelor româneşti interbelice. Spaţiul era alocat, în primul rând, celor trei secţiuni: Sanitară (dispensar şi farmacie, baie, maternitate, educaţie fizică etc.); Economică (cooperative, brutărie, măcelărie, remiză de unelte agricole etc.); Culturală (sală de festivităţi, conferinţe, radio, bibliotecă cu sală de lectură, muzeu, sală pentru şcoli ţărăneşti, cu ateliere de ţesătorie şi meşteşuguri ţărăneşti). De asemenea, tot aici, îşi aveau sediul: „unitatea locală a ‹‹Străjii Ţării››, alcătuirile locale ale Inspectoratului Pregătirii premilitare, alcătuirile post-militare, organul local al Inspectoratului Muncii de Folos Obştesc, precum şi orice organizaţie de cultură, educaţie şi muncă obştească, cuprinsă în programul Serviciului Social" (art. 98).

Pentru a putea funcţiona, căminul trebuia să aibă cel puţin 50 de membri; ideal era ca întreaga comunitate să fie implicată în activităţile

inițiate de conducerea acestei instituții (art. 99). Deveneau membri locuitorii „români, majori, bărbați şi femei, dintr-o localitate, care plătesc cotizație (ce nu putea fi mai mică de 12 lei pe an), iau parte la programul de lucru al Căminului Cultural şi au o bună purtare" (art. 100, 123). Existau şi membri de onoare, categorie în care intrau cei cărora adunarea generală anuală le acorda acest titlu pentru merite deosebite față de Cămin, obşte sau regiune (art. 101). De asemenea, erau membri de drept, „toți funcționarii publici de Stat, Ținut, județ şi comună, precum şi orice profesionist salarizat de Stat, Ținut, județ sau comună; primarul, notarul, membrii corpului didactic, preoții, comandantul străjer, comandantul premilitar, şeful de post de jandarmi, conducătorii celor trei secții ale Căminului Cultural şi şeful de echipă al tineretului obligat la Serviciul Social" (art. 102).

„Activitatea preoților în afara serviciului lor, ca aceea de predici; descoperirea şi combaterea sectanților; cununii de concubini; de ajutoare şi opere de binefacere; combaterea alcoolismului; procesiuni religioase; strângerea de fonduri pentru construiri de biserici; opere de asistență socială, intră conf. art. 11 al legii S. S., în activitatea Căminului Cultural, considerându-se această muncă nu o activitate personală sau cuprinsă în alte texte de legi, ci ca o activitate obligatorie în sânul Căminului Cultural al Serviciului Social" (art. 105).

Membrii corpului didactic, cărora li se solicita, prin diferite instituții, asociații, ligi sau societăți, să îndeplinească o anumită muncă, în diferite domenii de activitate, pentru obştea satului, precum serbări cu caracter cultural, combaterea analfabetismului, cursuri serale, combaterea alcoolismului, tuberculozei ş.a. „vor dezvolta obligatoriu, această activitate socială, în cuprinsul Căminului Cultural, în secțiile lui respective" (art. 106).

Atribuțiile culturale şi sociale ale notarilor, primarilor, secretarului comunal, şefului postului de jandarmi, se îndeplineau în cadrul căminului cultural, cei patru nelipsind „niciodată de la orice consfătuire a sfatului Căminului, fie în plenul lui, fie pe secțiile de specialitate, în care sunt cuprinşi"(art. 107). Medicii umani şi veterinari, inginerii agronomi, inginerii şi brigadierii silvici, picherii, conducătorii şi toți tehnicienii din raza comunei, erau şi ei obligați să-şi desfăşoare activitatea în sânul acestei instituții, atunci când li se solicitau sfaturi tehnice, în cadrul specialității lor (art. 109).

În cazul sustragerii de la aceste îndatoriri, în urma raportului

conducerii căminului cultural local, şi a cercetării făcute de către inspectorul județean, toate categoriile funcționarilor enumerați mai sus urmau să suporte pedepse, după gravitatea cazului (art. 110).

Rolul sfatului era acela de a administra căminul, de a duce la îndeplinire programul restrâns (minimal), pe care şi l-a fixat în cadrul celui extins (maximal), alcătuit pe baza regulamentului şi instrucțiunilor date de Serviciul Social. Sfatul cultural avea răspundere solidară, morală şi materială a întregii administrații şi averi a căminului (art. 114).

Membrii sfatului alegeau dintre ei, după primirea autorizației de funcționare, un preşedinte, doi vice-preşedinți, un bibliotecar, un secretar şi un casier (art. 115).

Preşedintele reprezenta căminul înaintea instanțelor judecătoreşti şi în fața tuturor autorităților civile şi militare. În lipsa lui, acest drept revenea directorului sau altui membru delegat anume de preşedinte, sau, în lipsa lui, de sfat. Totodată, avea ca atribuții, convocarea sfatului şi a adunării anuale, prezida toate adunările căminului, precum şi întocmirea programului; în lipsa lui, cu aceste atribuțiuni, era însărcinat vice-preşedintele delegat de sfat.

Corespondența şi ordonanțele de plată se semnau, atât de către preşedinte, cât şi de către director.

Conducătorul efectiv şi permanent al căminului era directorul; el supraveghea îndeplinirea programului şi a planului de lucru al instituției, precum şi hotărârile sfatului; totodată, se îngrijea ca membrii sfatului să-şi îndeplinească sarcinile. Tot el ținea corespondența, păstra arhiva şi inventarul căminului, scria cronica activității şi procesele verbale ale şedințelor şi ale consfătuirilor şi întocmea rapoartele de activitate cerute de Serviciul Social; păstra sigiliul căminului. Ajutat de secretar, întocmea registrele de intrare şi ieşire, condica de expediție, registrul inventar cu averea căminului, registrul membrilor, al proceselor verbale de şedințe, registrul-cronică al activității zilnice a căminului, condica de inspecții, registrul ordonanțelor de plată, precum şi toate formularele statistice (art. 118).

Casierul încasa „cotizațiile, donațiile, produsul serbărilor, venitul întreprinderilor şi orice sumă de bani cuvenită căminului”. El făcea plățile ordonate de preşedinte şi ținea registrul de casă, registrul chitanțier şi dosarele cu acte justificative (art. 119).

Întreaga activitate a căminului cultural se desfăşura pe secții şi subsecții alcătuite în numărul şi forma indicate în „Îndrumătorul muncii la

sate", carte tipărită de Fundația Culturală Regală „Principele Carol" (art. 116)[7].

În anul 1945 au fost aduse unele modificări, cu privire la înființarea, organizarea şi funcționarea căminelor culturale, însă, în general, ele urmau linia legii elaborate înainte de război[8].

Din 1948 și până la schimbarea regimului politic din decembrie 1989, în cadrul căminelor culturale se organizau șezători, serbări, echipe de dansuri populare, coruri, echipe de agitație și teatru, se țineau conferințe pe diferite teme.

În toate comunele și satele mai mari s-au construit localuri pentru căminele culturale, cu fonduri din „contribuția voluntară" (de fapt obligatorie), a locuitorilor așezărilor rurale, unde se desfășurau aceste activități.

Localurile au fost înzestrate cu aparate de proiecție, astfel că toți locuitorii din mediul rural au putut să vizioneze filme; e drept că multe dintre filme aveau caracter propagandistic. Tot în aceste locuri au funcționat și bibliotecile comunale.

Căminul Cultural „Gheorghe Coşbuc" din comuna Căteasca

Un merit cvasiunanim recunoscut controversatului regim politic carlist a fost acela de a fi sprijinit valorile culturale româneşti. La sate, această caracteristică a regimului s-a manifestat prin înființarea unui număr considerabil de aşezăminte culturale rurale (cămine culturale). Această tendință s-a făcut simțită şi la Căteasca, unde la data de 7 aprilie 1935 au fost puse bazele Căminului Cultural „Gheorghe Coşbuc".

Conform procesului verbal adoptat la data amintită, sediul provizoriu al aşezământului era fixat la Şcoala Primară Mixtă din localitate, urmând ca, pe viitor, pe măsura colectării de fonduri, să fie construit un local propriu.

Tot acum s-a ales conducerea provizorie: președinte - Ion Rădulescu, director al școlii din localitate, secretar - Myan Sârbu, absolvent de liceu, casier - Fănică Bădescu, absolvent de liceu și Constantin Mateiu, Gheorghe D. Zamfirescu și preotul Ion Drăghici -

---

[7] *Ibidem*, p. 17-29.

[8] *Căminul cultural. Instrucțiuni pentru aplicarea statutului şi Legii Fundației ‹‹Regele Mihai I››, cu privire la înființarea, organizarea, conducerea şi controlul căminelor culturale*, Bucureşti, Fundația „Regele Mihai I", 1945, p. 21-70.

membri. Dinu Zamfirescu - primarul comunei, Badea Sandu - învăţător, Ion D. Stănescu - comerciant au fost propuși să facă parte din Sfatul Căminului Cultural, iar studentul Gheorghe Rădulescu și agricultorul Ion Angelescu au fost aleși cenzori. În total s-au înscris, de la început, 22 de membri[9].

O primă sursă de fonduri, nu foarte consistentă, era cotizația membrilor, al cărei cuantum a fost stabilit la 30 de lei pe an. Bugetul aprobat cu acelaşi prilej era alcătuit din 1.400 de lei la venituri şi 1.300 de lei la cheltuieli[10].

Întregul dosar cu documentele de constituire a așezământului cultural a fost înaintat Fundației Culturale Regale din București pentru a primi aprobarea de înființare și afiliere la această fundație.

Preşedinte al căminului cultural a fost desemnat directorul şcolii primare din localitate: Ion Rădulescu, în vârstă de 35 de ani. Era secondat de Myan Sârbu, în vârstă de 20 de ani, proaspăt absolvent de liceu (secretar) şi de Fănică Bădescu, un alt absolvent de liceu (în calitate de casier). Din conducerea declarată provizorie a instituției culturale locale mai făceau parte, ca membri: Constantin Mateiu, Gheorghe D. Zamfirescu şi preotul Ion Drăghici. Primarul comunei, Dinu Zamfirescu, învățătorul Badea Sandu şi comerciantul Ion D. Stănescu erau propuşi a fi aleşi de către Fundația Culturală Regală „Principele Carol” membri în sfat, iar „agricultorul” Ion Angelescu era propus pentru postul de cenzor secund[11].

În total, la înființare, instituția avea un număr de 32 de membri, conform tabelului de mai jos:

Nr. crt.	**Numele și prenumele**	**Vârsta**	**Studiile**	**Activitatea culturală**	**Observații**
0	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Ion Rădulescu	35	Şcoala Normală	învățător	conferințe
2	Gh. Zamfirescu	32	Şcoala Normală	învățător	conferințe şi serbări şcolare
3	Badea Sandu	28	Şcoala Normală	învățător	şezători, conferințe
4	Ion Drăghici	29	Seminarul	preot	conferințe
5	Myan Sârbu	20	Liceul	-	serbări şcolare, şezători

9 ANIC, fond Fundațiile Culturale Regale, dosar 77/1935, f. 3^r, 16.
10 *Ibidem*.
11 *Ibidem*, f. 3^r.

0	1	2	3	4	5
6	Fănică Bădescu	20	Liceul	-	serbări şcolare
7	Gheorghe Ene	24	4 clase liceu	plutonier	conferinţe
8	Anghel Ionescu	26	Şcoala de Horticultură	plutonier	serbări şcolare
9	Ion Angelescu	30	Gimnaziul	agricultor	îndemnuri
10	Florea Ionescu	28	Şcoala primară	plutonier	îndemnuri
11	Stan Adela	27	5 clase liceu	plutonier	serbări şcolare
12	Soare Voiculescu	19	7 clase primare	-	rol în piese
13	Didina Ionescu	20	Şcoala primară	-	recitări şi rol în piese
14	Constantin Mateiu	20	Şcoala primară	-	recitări şi rol în piese
15	Ion Sârbu	45	Şcoala primară	agricultor	îndemnuri
16	Gh. Voiculescu	47	Şcoala primară	comerciant	îndemnuri
17	Marin Vintilescu	80	Seminarul	preot	îndemnuri
18	Dumitru Rădulescu	50	Şcoală notari	notar	îndemnuri
19	Florea Zamfir	40	Şcoala primară	secretar	îndemnuri
20	Ilie Popescu	38	Şcoala dascăli	dascăl	îndemnuri
21	Constantin Bădescu	48	Şcoala dascăli	dascăl	îndemnuri
22	Gheorghe Roşu	45	Şcoala primară	agricultor	îndemnuri
23	Nicolae Nedelea	48	Şcoala primară	agricultor	îndemnuri
24	Ion Voiculescu	50	Şcoala primară	comerciant	îndemnuri
25	Stanciu Badea	60	Şcoala primară	comerciant	îndemnuri
26	Marin Buican	28	Liceul	agricultor	îndemnuri
27	Ion Stănescu	28	Şcoala primară	cârciumar	îndemnuri
28	T. Grigorescu	48	Şcoala primară	perceptor	îndemnuri
29	Ionel Zamfirescu	30	Acd. Agricolă	inginer	conferinţe
30	Anghel Rădulescu	28	Gimnaziul	funcţ. P.T.T.	îndemnuri
31	Petru Rădulescu	27	Şcoala Normală	învăţător	conferinţe
32	Gheorghe Rădulescu	20	Liceul	student	serbări şcolare; conferinţe

Aşa după cum se poate observa, erau reprezentate toate categoriile sociale specifice lumii satului românesc interbelic, vârstele membrilor variind între 19 şi 80 de ani, cu o oarecare preponderenţă a celor sub 35 de ani. Era stabilită şi o diviziune a activităţilor culturale (vezi coloana 6).

Numele celor 32 de membri fondatori ai aşezământului cultural din Căteasca se regăsesc într-o mare măsură şi într-un tabel cu „intelectualii din comuna Căteasca-Popeşti Argeş”[12].

Conform legii, primăria comunei şi-a dat concursul pentru înfiinţarea căminului cultural, certificând printr-o adeverinţă inexistenţa unei alte societăţi culturale în localitate, implicit oportunitatea înfiinţării căminului cultural[13].

În urma primirii adresei nr. 8/7 aprilie 1935, conducerea Fundaţiei Culturale Regale „Principele Carol” a hotărât aprobarea cererii de înfiinţare şi de afiliere din partea Căminului Cultural „Gheorghe Coşbuc” din comuna Căteasca, judeţul Argeş, odată cu bugetul pe 1935 şi componenţa sfatului căminului, conform hotărârii adunării generale de la 7 aprilie. Decizia a fost comunicată petenţilor la data de 16 aprilie 1935, nu fără unele observaţii referitoare la lista „sfatului”. Astfel, în cazul a trei membri minori, cărora li se încredinţaseră şi funcţii de răspundere (secretarul Myan Sârbu, casierul Fănică Bădescu şi Constantin Mateiu), s-a obiectat, din partea forului tutelar din capitală, asupra vârstei, toţi cei trei având mai puţin de 21 de ani, pragul majoratului în perioada respectivă[14].

Înlocuirea celor trei membri minori a fost efectuată în ziua de 5 mai 1935, când, în locul lor, au fost aleşi Dragomir Pandelea (secretar), Ştefan C. S. Badea (casier) şi, respectiv, Constantin Gh. Vişan (membru). Fundaţia Culturală tutelară a luat cunoştinţă de această măsură şase zile mai târziu[15].

Un element indispensabil pentru activitatea culturală pe plan local era biblioteca, motiv pentru care conducerea căminului cultural, proaspăt înfiinţat, din Căteasca a solicitat Fundaţiei, tot în urma şedinţei din 5 mai 1935, o donaţie de carte. De asemenea, au fost cerute şi articole farmaceutice. În viziunea elitei locale, emanciparea culturală a sătenilor mergea mână în mână cu ameliorarea situaţiei igienico-sanitare prin abandonarea „tratamentelor” empirice de tradiţie medievală cu practici medicale în spiritul timpului. În vederea ridicării materialului bibliografic şi sanitar, a fost delegat studentul Gheorghe Rădulescu, desemnat *ad-hoc*

---

[12] *Ibidem*, f. 6^{r}.
[13] *Ibidem*, f. 8^{r}.
[14] *Ibidem*, f. 1, 7, 9.
[15] *Ibidem*, f. 12, 13, 15.

cenzor al căminului[16]. Cerințele exprimate la 5 mai au fost parțial îndeplinite chiar în următoarele două săptămâni, o dovadă în acest sens constituind-o adresa către Fundație, din 20 mai 1935, prin care președintele Ion Rădulescu mulțumea pentru primirea unui colet ce conținea 39 de cărți, reiterând rugămintea de a fi expediate şi articole farmaceutice[17].

În săptămânile următoare a fost rezolvată şi problema scutirii căminului de impozitele pe spectacole[18]. Integrarea Căminului Cultural „Gheorghe Coşbuc" din Căteasca în structurile Fundației a fost consacrată inclusiv prin participarea unui delegat la serbările regale organizate în data de 8 iunie 1935, cu prilejul împlinirii a cinci ani de la revenirea lui Carol al II-lea în țară. Delegatului din Căteasca (din păcate, nenominalizat în documente) i s-a înmânat o insignă; la întrunirea din 6 august (ziua praznicului Schimbării la Față), membrii căminului cultural au decis, în unanimitate nu lipsită de semnificații, să solicite trimiterea unui număr de 70 de insigne similare pentru a fi purtate de către toate persoanele ce aderaseră la această instituție[19]. Observăm creşterea substanțială a numărului de membri în decurs de nici patru luni, dar şi tendința liderilor locali de a se adapta coordonatelor politicii tot mai autoritare din partea suveranului.

Evoluția ascendentă a aşezământului cultural local este deductibilă şi dintr-o analiză sumară a proiectului de buget pe anul 1936/1937, comparativ cu primul proiect de acest gen. Astfel, veniturile, de data aceasta strict egale cu cheltuielile, se cifrau la 7.218 lei, în proporție de 8/9 din alte surse decât cotizațiile: 4.000 de lei proveneau din organizarea de serbări, 2.000 de lei din donații, 268 de lei din excedentul bugetar anterior, iar 150 de lei din exploatarea solului. Cele mai importante cheltuieli erau direcționate în activitatea de împrejmuire a perimetrului proiectatului cămin (5.000 de lei), urmat, la mare distanță, de renta de binefaceri (768 de lei), cărțile pentru bibliotecă (500 de lei), abonamentele la reviste (500 de lei), pe ultimul loc aflându-se cheltuielile de funcționare a cancelariei - registre etc. - (250 de lei)[20].

[16] *Ibidem*, f. 11, 14.
[17] *Ibidem*, f. 10.
[18] *Ibidem*, f. 7, 17.
[19] *Ibidem*, f. 20.
[20] *Ibidem*, f. 23.

În primele nouă luni de existență, Căminul Cultural „Gh. Coşbuc" din Căteasca a organizat patru serbări: la 26 aprilie 1935, 29 iunie 1935, 15 august 1935 şi 5 ianuarie 1936 (în ziua sau preziua unor importante sărbători religioase creştin-ortodoxe). Tematica acestora vădeşte preocuparea organizatorilor pentru a insufla sătenilor, mai ales celor tineri, sentimente de ataşament față de țară şi dinastie, concepute ca o unitate indisolubilă, precum şi un set de principii şi reguli de conduită în viața social-economică, axate pe ideile de „hărnicie şi chibzuință". Astfel, în cadrul serbării de la 26 aprilie 1935 s-au susținut conferințele: „Importanța căminelor culturale" şi „Problema tineretului", s-au recitat poezii şi s-au desfăşurat probe de aptitudini fizice. În cadrul serbării din 29 iunie 1935 s-a susținut conferința „Regele Ferdinand şi Războiul cel Mare", s-au recitat versuri, s-au intonat cântece, s-au spus ghicitori. Cea de-a treia serbare, desfăşurată la 15 august 1935 a avut ca punct principal conferința „Maiestatea sa, regele Carol II, şi activitatea sa culturală". Au urmat recitări, intonări de cântece, diverse monoloage.

În fine, la cea de-a patra serbare susținută prin concursul Căminului Cultural „Gheorghe Coşbuc" din comuna Căteasca-Popeşti, în anul 1935/1936, s-au prezentat două conferințe: „Muncă şi economie, lux şi risipă" şi „Beția şi consecințele ei", însoțite, ca şi în celelalte cazuri, de recitări şi cântece[21].

Subrevizorul școlar a inspectat școala din comuna Căteasca, la 17 septembrie 1935, și a consemnat în registrul de procese-verbale: școala are Cămin Cultural care „a dat trei serbări culturale cu elevii de curs primar și secundar". Se face precizarea: Căminul Cultural „Gheorghe Coșbuc",„ se folosește de localul școlii"[22].

Un moment important din viața culturală a comunei Căteasca-Popeşti s-a consumat la data de 17 mai 1936, când s-a desfăşurat prima adunare generală anuală a membrilor Căminului Cultural. Ordinea de zi a inclus numai puțin de şase puncte. Adunarea a aprobat procesul-verbal întocmit de comisia de cenzori, darea de seamă asupra activității căminului, contul de gestiune pe anul 1935/1936, precum şi bugetul de venituri şi cheltuieli pe anul următor. Punctul patru conținea importante dispoziții de ordin organizatoric: Badea M. Sandu a fost ales director, Gheorghe Zamfirescu, preşedinte, iar fostului preşedinte, I. Rădulescu, revenindu-i postul de secretar. Din conducere mai făceau parte: casierul I.

[21] *Ibidem*, f. 25.
[22] ANSJA, Fond Inspectoratul Școlar al Județului Argeș, dosar 715/1935, f. 20.

Stănescu, cenzorul Elisabeta I. Rădulescu, precum şi membrii A. Rădulescu şi S. Voiculescu. Totodată, la punctul şase, adunarea a hotărât efectuarea unor lucrări de împădurire în zona coastei Berca, pentru a combate procesul de eroziune a solului. Acelaşi punct prevedea reducerea cuantumului cotizațiilor la 20 de lei, planul de venituri acordând mai multă importanță organizării de serbări[23].

Următoarea adunare generală anuală a avut loc la data de 9 martie 1937 (sărbătoarea celor 40 de Mucenici). Gh. Zamfirescu, Badea M. Sandu şi I. Rădulescu, ca şi Ion Stănescu şi Elisabeta I. Rădulescu au fost reconfirmați în funcții, în timp ce numărul membrilor a fost stabilit la şase, şi anume: I. Angelescu, Anghel Rădulescu, Soare Voiculescu, Constantin Vişan, Ion Drăghici şi Din Zamfirescu. Cu excepția lui Din Zamfirescu (49 de ani) şi a lui Ilie Rădulescu (37 de ani), toți membrii sfatului aveau vârsta cuprinsă, între 24 şi 35 de ani[24].

Din punct de vedere financiar, la începutul anului 1937 Căminul Cultural avea un patrimoniu în valoare de 26.500 de lei, constând în proporție de ¾ (20.000 de lei) în terenuri. Diferența de 6.500 de lei era acoperită de valoarea cărților, a revistelor din bibliotecă (5.000 de lei) şi a mobilierului (1.500 de lei). Aşezământul nu dispunea de numerar lichid sau depozitat în bănci, nici de pavilion de joc, instrumente medicale ori inventar agricol, însă nici nu înregistra vreo datorie[25].

Raportul de activitate pe anul 1938 arată un anumit regres, pe care autorii îl puneau, în primul rând, pe seama repercusiunilor secetei asupra situației materiale şi, implicit, credem noi, a stării generale de spirit a sătenilor. Conform raportului, atmosfera generală de lucru, fusese una corespunzătoare, fără conflicte sau eschivări de la datorie. Dintre reviste, de aprecieri elogioase se bucurau „Căminul Cultural" şi „Cartea Satului", în timp ce revista „Curierul Echipelor" era necunoscută. De asemenea, conducerea căminului aprecia ca necesară difuzarea în comună a unei publicații periodice cuprinzând, cităm, „dări de seamă şi sfaturi practice pentru buna conducere a unei gospodării", cu un abonament costând 40-50 de lei anual.

Chestionată asupra posibilităților de optimizare a rezultatelor muncii culturale, conducerea instituției culturale comunale opina ca

[23] ANIC, fond Fundațiile Culturale Regale, dosar 77/1935, f. 27-29.
[24] *Ibidem*, f. 29-34.
[25] *Ibidem*, f. 33.

această activitate „să fie bine organizată [...] prin salarizarea directorului, care ar porni la muncă cu mai multă tragere de inimă”.

Aceeaşi conducere era silită de realitate să recunoască absenţa totală a unor activităţi precum cursurile ţărăneşti. Tot negativ, sunau răspunsurile la întrebările legate de existenţa iluminatului public, a organizaţiei „Bunii Gospodarii”, a unor articole de popularizare a activităţii căminului etc.[26].

Acelaşi raport ne dezvăluie completarea structurilor de conducere prin cooptarea unui cenzor numit de Fundaţie, în persoana Elisabetei Rădulescu, în vârstă de 31 de ani, învăţătoare, căreia i s-a încredinţat funcţia de bibliotecară, a unui preşedinte de onoare (avocatul Constantin C. Zamfirescu) şi a unui membru de onoare, inginerul I. Zamfirescu. Numărul total de membri nu înregistrase vreo creştere semnificativă, cifrându-se la 25, fapt care, foarte probabil, a fost principala cauză a sporirii cotizaţiei anuale la 50 de lei[27].

În ceea ce priveşte situaţia sanitară, datele raportului trădează foarte multe lacune, inclusiv nevoia acută a unui personal calificat.

Căminul Cultural dispunea de o suprafaţă de 2.500 m^2, plantată cu pruni, în urma unei donaţii de puieţi din partea inginerului I. Zamfirescu din Căteasca.

Biblioteca localităţii dispunea de 240 de volume şi primea publicaţiile „Căminul Cultural” şi „Albina”, numărul total de cititori fiind de 242.

Informaţiile privitoare la organizarea de şezători, teatru sătesc şi cor sunt şi ele destul de vagi, fără suficiente elemente concrete.

În decursul anului 1938, Căminul Cultural a continuat să organizeze serbări ocazionate de marcarea unor sărbători naţionale, sau dinastice (24 Ianuarie, 27 februarie[28], 10 mai[29], 8 iunie, 15 august, 15 octombrie[30], 8 noiembrie[31], 1 Decembrie), la care s-a adăugat şi o procesiune religioasă pentru aducerea ploii[32].

---

[26] *Ibidem*, f. 34-38.
[27] *Ibidem*, f. 39-40.
[28] 27 februarie 1938 (adoptarea Constituţiei carliste).
[29] Ziua regalităţii.
[30] Naşterea lui Carol II.
[31] Onomastica lui Mihai, Mare Voievod de Alba Iulia.
[32] ANSJA, Fond Inspectoratul Şcolar al Judeţului Argeş, dosar 715/1935, f. 51-53.

În mod surprinzător, consfătuirea generală anuală nu se finalizase cu adoptarea unui program de lucru pentru niciuna din principalele direcții de activitate (sănătate, muncă, minte şi suflet). Cu maximă sinceritate, directorul B. Sandu nota: „Nu ştim cum să organizăm cele patru secții. După ce va face directorul căminului cursurile de informații ale serviciului social, se vor înființa” [33].

Răspunzând ordinului Fundației, nr. 326/13 iulie 1939, directorul căminului, Badea M. Sandu, expedia forului tutelar raportul de activitate şi contul de gestiune aferente anului 1938, precum şi bugetul pe anul 1939[34].

Conform dării de seamă pe anul 1939, Căminul Cultural a ținut şase şezători, unde au conferențiat: Badea Sandu („Arăturile de primăvară”, „Îngrijirea vitelor în timpul iernii”, „Îngrijirea păsărilor de curte”), Ion Rădulescu („Arăturile de toamnă”, „Grădinile de zarzavat”), Elisabeta Rădulescu („Ocupațiile femeilor în timpul iernii”).

Serbările, nouă la număr, au fost însoțite de conferințe („Beția și urmările ei”, „Însemnătatea zilei de 8 iunie”, „Însemnătatea căminelor culturale”, „Unirea Basarabiei”, „Obiceiurile de Crăciun” – prezentate de Elisabeta Rădulescu; „Însemnătatea zilei de 10 mai”, „Ridicarea țării de către familia Domnitoare”- ținute de Badea Sandu; „Unirea Principatelor”, prezentată de Gh. Zamfirescu, „Munca de folos obștesc ”, ținută de D. Catrina).

Raportul consemnează faptul că biblioteca s-a îmbogățit cu 12 volume şi scoate în evidență implicarea așezământului cultural în acțiuni de susținere a familiilor celor concentrați, a familiilor sărace, dar și de înzestrare a armatei: a fost adunată recolta de porumb de pe o suprafață de 100 de pogoane aparținând unor familii cu bărbați concentrați; acelorași familii le-au fost arate și semănate cu grâu 50 de pogoane și li s-au distribuit 80 de metri steri de lemne de foc; pentru cele mai sărace 10 familii din comună s-au colectat 60 dublu-decalitri de porumb; pentru armată s-au colectat 16 kg de lână spălată și dărăcită, care a fost predată prefecturii, precum şi suma de 1.940 de lei, colectată de sora de ocrotire Maria Florescu.

De asemenea, pentru cantina școlară, la care serveau mâncare caldă zilnic 55 de elevi săraci, ai căror părinți erau concentrați, s-au

[33] *Ibidem*, f. 55.
[34] *Ibidem*, f. 57.

colectat de la săteni: 16.400 de lei, 500 de verze, care au fost puse la murat, 80 kg de fasole, 45 kg de prune uscate, 100 kg ceapă și 60 kg de zarzavat. S-au confecționat 25 de hăinuțe fără mâneci, care s-au împărțit celor săraci la sărbătorirea Crăciunului[35].

Situația gestiunii la data de 20 august 1939 este puțin schimbată, președintele Gh. Zamfirescu prezentând încasările la 268 lei, cotizația membrilor fiind, la aceea dată, de 12 lei, iar bugetul de 10.268 lei. Semnează, ca director, Badea M. Sandu, iar ca secretar, I. Rădulescu[36].

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, la 27 ianuarie 1940, la Căminul Cultural „Gheorghe Coșbuc" are loc o donație a doamnei Maria Florescu, „soră de ocrotire", care, cu prilejul sărbătorilor de iarnă a colectat suma de 1940 lei. Acești bani vor ajunge, prin intermediul căminului, pentru „înzestrarea armatei"[37].

La 30 octombrie 1942, la sediul Inspectoratului Școlar al județului, s-au prelucrat instrucțiuni primite de la Ministerul Educației Naționale și Cultelor referitoare la activitatea culturală. Li se cerea subinspectorilor școlari ca la inspecțiile ce se vor face la școli „să controleze" și activitatea desfășurată de învățători în cadrul căminelor culturale[38].

Deoarece învățătorii au fost concentrați sau mobilizați, președinte al căminului a fost numit Ion Drăghici. După 23 august 1944, activitatea căminelor culturale din Argeş era apreciată cu calificativul „slab"; iar pe anul 1945-1946 calificativul a fost „nul".

La 10 decembrie 1945 Căminul Cultural Județean anunță că „horele sătești și toate serbările" se vor organiza numai în cadrul căminelor culturale și în locul indicat de conducerile acestora[39].

La 4 noiembrie 1946, membrii Căminului Cultural „Gheorghe Coșbuc" din Căteasca au încheiat proces-verbal prin care a schimbat terenul său în suprafață de 2676 mp, aflat la intrarea în izlazul comunal, cu altul de aceeași întindere, tot din izlazul comunal, aflat vizavi de școala primară. Se face precizarea că dacă „autoritatea tutelară nu va aproba schimbul, atunci să fie socotit valabil pe termen de cinci ani".

---

35 ANIC, fond Fundațiile Culturale Regale, dosar 77/1935, f. 25, 27-40, 57.
36 *Ibidem*, f. 59.
37 *Ibidem*, f. 65.
38 ANSJA, fond Inspectoratul Școlar al Județului Argeș, dosar 49/1942, f. 7.
39 ANSJA, fond Prefectura Județului Argeș, dosar 415/1945, f. 3, 24; 91/1947, f. 23, 83.

La 17 februarie 1947 s-a deplasat la fața locului șeful Ocolului Agricol-Teiu, care semnează în procesul-verbal de constatare: „s-a găsit schimbul convenabil pentru ambele părți, distanța între ele fiind de 50 ml”; se precizează că ambele terenuri se află în Tompa[40].

Căminul Cultural din Căteasca, după instaurarea noului regim politic, a fost condus de către o comisie interimară. La 18 iulie 1948, aceasta a fost convocată în localul școlii în vederea alegerii sfatului căminului cultural. Au loc noi schimbări în structura organizatorică a căminului cultural, acest lucru petrecându-se în prezența lui Horațiu Mahu, delegatul Comisiei Interimare Județene. În prezența sus-numitului județului au fost aleși următorii: Gheorghe Voinel, Nicolae Gh. Popa, Gheorghe Drăghici, Iancu Dinescu, Ion Anghelescu, Elisabeta Rădulescu, Adela Păunescu, Constantin Neacșu, Constantin M. A. Badea, Anghel Jianu, Nicolae N. Apostol.

Cu titlul „membru de drept” au fost desemnați următorii: Gheorghe F. Zamfir, Mihai Păunescu, preot Ion Drăghici, Ion A. Marcu, plutonier major Ilie Brencea, Ion Militaru, învățătorul Badea Sandu, Constantin Popescu, Voinel Gherghina, Ion R. Rădulescu.

Imediat după constituire, sfatul a ținut prima ședință, când s-au stabilit şi atribuțiile: preşedinte - Gheorghe Voinel, vicepreşedinte - Nicolae Gh. Popa, director - Gheorghe Drăghici, secretar - Iancu Dinescu, resurse organizatorice, Ion Angelescu, resurse culturale – Adela Păunescu, resurse financiare - Constantin Neacșu, bibliotecar - Elisabeta Rădulescu. Cenzori au fost aleși: Constantin M. A. Badea, Anghel Jianu și Nicolae N. Apostol.

La final, s-a propus ca numele căminului să fie tot „Gheorghe Coșbuc”, iar dacă nu se va aproba, atunci să se numească „Gheorghe Vasilichi”[41]. Până la urmă a luat numele „Gheorghe Doja”, conform actului din 7 aprilie 1949[42].

La 20 decembrie 1948, căminul a prezentat situația pe ultima lună, în care se consemnează: a fost înființat la 16 aprilie 1935, funcționează în satul Popești, care are 1.216 suflete și 64 analfabeți, n-are local propriu, n-are electricitate, are local în construcție; are sală pentru bibliotecă, 175 de volume, 46 de cititori, 108 cărți citite, bibliotecar fiind

---

[40] ANSJA, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 4/1948, f. 40,41.
[41] ANIC, fond Fundațiile Culturale Regale, dosar 77/1935, f. 58, 60, 65, 66.
[42] *Ibidem*, f. 67.

Ion Anghelescu, agent agricol; activitatea s-a desfăşurat în şcoală: şase şezători cu 700 de participanţi, are cor mixt pe două voci, alcătuit din 32 de persoane, cu şapte cântece în repertoriu, dirijor Gheorghe Drăghici şi Elisabeta Rădulescu, învăţători; are echipă OTS sport cu 18 persoane; în sat sunt 18 abonamente la revista „Albina"; preşedinte este preotul I. Drăghici, director învăţătorul Gheorghe Drăghici[43] .

Directorul Gheorghe Drăghici a prezentat în Comitetul Executiv al Sfatului Popular comunal o dare de seamă privind activitatea căminului pe perioada 1 mai - 31 octombrie 1957. Precizează că are constituite şi desfăşoară activităţi: corul mixt, o formaţie de teatru şi alta de joc, o brigadă artistică. La realizări se consemnează: o ieşire în comuna Teiu, în luna iunie, cu brigada artistică, echipa de jocuri şi corul; o ieşire în comuna Căteasca, la finele anului şcolar 1956-1957; la fiecare două săptămâni s-a ţinut o conferinţă; în vacanţă nu s-a putut face nimic.

Darea de seamă se încheie cu angajamentul că în perioada următoare „ne vom dubla eforturile".

Deoarece spaţiul „pe care l-am folosit ne-a fost luat de comitetul de partid şi noi nu avem local pentru repetiţii, pentru adunări populare, serbări şi şezători, am hotărât să construim clădire pentru căminu‹l› cultural"[44].

La jumătatea anului 1959, Sfatul Popular comunal a făcut comandă la ORAD Piteşti, pentru a primi diferite materiale de construcţii necesare localului[45].

La 2 mai 1958, directorul căminului prezintă raport despre activitatea instituţiei, arătând părţile pozitive şi negative, făcându-se precizarea că activitatea se desfăşoară pe bază de planuri de muncă anuale, semestriale, trimestriale, săptămânale.

Între părţile pozitive menţionează: se fac regulat repetiţii la formaţiile artistice; a fost „închegată o formaţie de teatru cu tineri ai statului din salariaţi, iar a doua formaţie de teatru era formată din salariaţii din învăţământ şi Sfatul popular"; avem cor din 35-40 de persoane, echipă de jocuri şi brigadă artistică, dar care nu dispune de texte potrivite. Menţionează că activitatea căminului se desfăşoară cu

---

[43] *Ibidem*, dosar 131/1948, f. 61.
[44] ANSJA, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 2/1957, f. 15, 17-19.
[45] *Ibidem*, dosar 3/1948, f. 35.

participarea cadrelor didactice „care sunt obligate să efectueze 6 ore pe săptămână la căminul cultural și câțiva tineri din comună”.

La aspectele negative arată că cercurile de citit au funcționat doar pe hârtie; mobilizarea la activitățile culturale lasă de dorit[46].

În primăvara anului 1959 lucrările la căminul cultural și la localul de școală din cătunul Zeama Rece (Recea, astăzi) continuau și se spera că vor fi terminate până la finele anului. Într-adevăr, la 5 august 1959, căminul cultural era terminat, doar trebuia procurat combustibilul. În ședința de comitet executiv s-a propus să se cumpere din „contribuția voluntară” a locuitorilor, care urma să se stabilească pe anul 1960 pentru fiecare familie[47].

În ședința comitetului executiv din 25 aprilie 1961, directoarea căminului, Adela Păunescu, a prezentat referat privind activitatea culturală. Aceasta afirmă că după ce directorul căminului cultural a fost încadrat cu normă întreagă, activitatea instituției s-a îmbunătățit, atât la „Căminul Cultural, cât și la Colțul Roșu al G.A.C.”. Arată că în afara brigăzii artistice care activează la Colțul Roșu este necesar să se înființeze câte o brigadă artistică în satele Cătanele și Zeama Rece, în cadrul G.A.C. „Drumul Fericirii”.

Apoi, a criticat lipsa de participare a unor cadre didactice la acțiunile căminului, menționându-i pe Badea Sandu, Zamfirescu Gheorghe şi Zamfir Petre.

De asemenea, activitatea cinematografului era apreciată ca slabă, fiindcă „nu participă poporul și nici deputații nu caută să popularizeze filmele”; la fel și activitatea bibliotecarului a fost apreciată drept „slabă”[48].

Din anul 1961 apar cămine culturale de centru și cămine culturale sătești, la fel fiind și bibliotecile clasificate, iar colțurile roșii de la G.A.C. erau conduse de responsabili; căminele culturale au început să fie dotate cu aparate de proiectat filme, de care răspundea „operatorul de cinematograf”.

Secția de Învățământ și Cultură a Raionului Pitești coordona activitatea căminelor culturale și le stabilea data și locul când desfășurau activități în comun. De exemplu, la aniversarea zilei de 23 august 1961

---

[46] *Ibidem*, dosar 8/1958, f. 57.
[47] *Ibidem*, dosar 1/1959, nef.
[48] *Ibidem*, dosar 1/1961, f. 15.

Căminul Cultural Căteasca a fost planificat să participe la activitățile ce urmau să se desfășoare în Pitești, cu „brigada artistică de dans”, sau la 10 septembrie 1961 aceeaşi instituție culturală-comunală s-a deplasat la Căminul Cultural din comuna Golești, iar pe 27 septembrie în comuna Călinești, spectacolul dându-se la G.A.C., conferința fiind pregătită și prezentată de căminul cultural gazdă[49].

În luna mai a fost prezentată în ședința de comitet executiv darea de seamă privind activitatea cu filmul, pe perioada 1 ianuarie-1 mai 1966. „Dacă acum patru ani (cu aproximație), când în comună exista un televizor la Floarea Aldea, puteam să fac planul de 900-1.100 lei și de multe ori să-l depășesc, astăzi, cu peste 26 de televizoare, mă găsesc în imposibilitate de a-l mai face. În momentul când aud că cineva își cumpără un televizor, mă apucă pesimismul și întristarea, fiindcă el îmi răpește circa 10 prieteni ai filmului”, se destăinuia operatorul cinematografului sătesc[50].

Clădirea în care funcționează Căminul Cultural şi Biblioteca din comună.

În anii 1969-1975 activau corurile mixte din satele Gruiu (condus de Grigorescu) și Căteasca (condus de învățătorul Gheorghe Drăghici, apoi de renumitul dirijor preotul Ion Ionescu de la Topoloveni și, în final, de doctorul veterinar Băjan, care avea să fie un corist excepţional al Coralei Kiriac din Piteşti, condusă de Emanoil Popescu). În perioada 1985-1987, la Căminul Cultural Căteasca a activat brigada artistică

---

[49] *Ibidem*, dosar 6/1961, f. 23.
[50] *Ibidem*, dosar 1/1966, f. 6-10, 26.

condusă de actorul Gigi Ionescu de la Teatrul „Al. Davila”, cu care s-au obținut premii județene și naționale în cadrul Cântării României, precum și corul de femei condus de profesorul Dan Drăghici. Director de cămin cultural era învățătorul Constantin Popescu.

Căminul Cultural „Lt. col. Badea Dan” din satul Siliştea

Într-o situație întocmită în anul 1939 de către subrevizorul școlar, referindu-se la „anexele școalei”, se menționează că Școala Siliștea are cămin cultural[51].

La inspecţia din 7 noiembrie 1941 subrevizorul consemnează în procesul-verbal de control că directorul școlii, Ion Șt. Burcea, este și director al căminului cultural care își desfășura activitatea în școală[52].

Prin urmare, Căminul Cultural Siliștea funcționa în școală, neavând local propriu, dar intenția de a-și construi clădire era manifestată[53].

La 3 martie 1943, Prefectura Județului Argeș intervine la Ministerul Înzestrării Armatei și Producției de Război, conform art. 4 din Decretul – Lege, pentru unele măsuri de restricție pentru construcţii pe durata războiului, publicat în Monitorul oficial, nr. 46 din 24 februarie 1943, rugându-l să dea „cuvenita autorizaţie Căminului Cultural „Lt. col. Badea Dan” din comuna Siliștea, acest judeţ, pentru a construi în acest an local propriu de cultură pentru ridicarea satului”.

Prefectul județului era președinte al Căminului Cultural Județean „Mareșalul Ion Antonescu” și președinte de onoare al căminului din comuna Siliștea și, în această dublă calitate, este invitat „să ia parte la adunarea generală, fixată pentru 4 aprilie 1943, când va avea loc încheierea cursurilor țărănești”.

Dintr-un raport al căminului din Siliștea, înaintat prefectului la 3 aprilie 1943, aflăm amănunte despre viitorul sediu: „Clădirea ce voim a face, cuprinzând săli pentru birourile primăriei și cele ale căminului cultural, cu sală de festivități, are lungimea de 22,40 m, cu o lățime de 15,20 m, suprafaţa clădită fiind de 264,51 mp, fiind prevăzută cu următoarele camere: sală de festivități 14,20 x 7,46 m, muzău-bibliotecă

[51] ANSJA, fond Inspectoratul școlar al județului Argeș, dosar 26/1939, f. 80, 302.
[52] *Ibidem*, dosar 68/1941, f. 446.
[53] *Ibidem*, dosar 10/1940, f. 121.

5,40 x 4,07 m, arhiva-casieria 5,50 x 3,75 m, consiliul, primar de 6,40 x 4 m, secretar 3,90 x 3 m, sală de așteptare 3,96 x 2,15 x 2,40, hol 3,96 x 1,72 m, două antreuri 2,65 x 2,30 m, fiecare, scara 2,08 x 1,75 m. În total, cu mici, cu mari, 10 încăperi, toate la parter". Se face precizarea că devizul „nu ne-a sosit"; raportul este semnat de către președintele căminului, preotul Ilie Gh. Stoian și directorul Ion St. Bercea. Prefectul a pus următoarea rezoluție: „În original, Serviciul Tehnic al județului Argeș, cu rugămintea a arăta cantitatea de material feros necesar".

Căminul a avut aprobarea Prefectului Argeș să organizeze serbare, cu concursul elevilor de curs secundar din sat, pe data de 18 iulie 1943, în folosul său. Manifestarea trebuie să aibă loc în localul primăriei. Cu această ocazie, a fost anunțat și programul serbării:

„Cor - *Imnul regal*;

Recitări - *Închinare* și *Să ne aducem aminte*, poezii de Mihai Rădulescu;

- *Noi vrem pământ*, poezie de Gh. Coșbuc

Cor - *Ardealul*

- *Eroii*, poezie de Cincinat Pavelescu

- *Pupăza și cioara*, poezie de Vasile Militaru

- *Calul lui Guță* – recitare

Monolog – *Merin la București*

Cor – *Pe cărare sub un brad*

Musca și puricele – recitare

Dialog – *Prostul și deșteptul*

Piesă – *Copilul științei*

Dansuri naționale".

La 12 iulie 1943, prefectul a fost informat că în ședința din ziua precedentă, „Sfatul căminului" a hotărât să doneze comunei „terenul său din satul Siliștea, pe care a turnat circa 72 m^3 beton temelie, în vederea construirii unui local propriu cu apartament pentru primărie și săli anexe pentru cămin".

Donația a fost motivată astfel:

„1. Localul proiectat nu-l putem continua fără un însemnat ajutor din partea Prefecturii, care ajutor nu ni se poate da fără îndeplinirea acestei formalități: trecerea în proprietatea comunei;

2. Cumpărarea terenului făcut de noi, de cămin, a fost făcută în primul rând în vederea acestui scop: construirea localului de primărie;

3. Pentru a curma, a pune capăt atâtor intrigi, neadevăruri și diversiuni, țesute în jurul acestei chestiuni, căutându-se a se tăgădui de cei interesați și gândurile și intențiile și faptele noastre: construirea unui local, adăpost în primul rând pentru primărie și în al doilea rând săli anexe pentru cămin”.

Pretura Plasei Rociu a solicitat căminului să întocmească urgent formele de donație pe numele primăriei, fiindcă numai în felul acesta comuna putea fi sprijinită pentru a se realiza construcția. Terenul pe care „Sfatul căminului cultural” voia să-l doneze era cumpărat de la locuitorul Gheorghe B. Badea, cu act transcris la Tribunalul Argeş, la nr. 2878, la 28 septembrie 1940, și avea suprafața de 200 mp.

Proprietarul terenului punea următoarele condiții beneficiarului (primăriei): să continue imediat construcția începută și să respecte destinația dată viitoarei clădiri; terenul și clădirea să nu poată fi înstrăinate dacă nu va mai fi primărie, ci să revină căminului cultural.

Împuternicit cu întocmirea actelor a fost desemnat Ion St. Burcea, directorul căminului.

Membrii sfatului căminului care au hotărât donația au fost: Ion B. Tudor, Gheorghe Petrescu, Petre I. Teodorescu, Marian Gh. Alexe, Nicolae I. Stanciu, Gheorghe B. Badea; cenzori asistenți: Oprea Gh. Tănase și Constantin A. Marin.

Proiectul clădirii a fost întocmit de către Inspectoratul II Drumuri Craiova, având valoare de 4.200.000 de lei, pe seama Prefecturii Argeș. La 20 septembrie 1943, prefectul era anunțat că proiectul era aprobat din punct de vedere tehnic și informat că el trebuia mărit, fiind prea mic.

La 31 decembrie 1943, Prefectura Județului Argeş face cunoscut Căminului Cultural Județean „Mareșalul Antonescu” că donația terenului și clădirii începute se face pe numele primăriei, „deoarece s-a lucrat cu fondurile date de prefectură; comuna va lăsa căminul să funcționeze în camerile destinate, așa cum s-a făcut la Gruiu”.

În decembrie 1943, Pretura Plasei Rociu a întocmit o situație privind căminele culturale, în care a menționat că în comuna Siliștea funcționează două: în satul Siliștea unul și în satul Cireşu altul. Cel din Siliștea a organizat un curs țărănesc pe tema „Lt. Colonel Badea Dan”[54].

---

[54] ANSJA, fond Prefectura județului Argeş, dosar 84/1943, f. 20, 28, 33, 119, 120, 165, 197-199.

La începutul anului 1944, Primăria Comunei Siliștea, a primit de la Prefectura Argeș suma de 400.000 de lei, ca ajutor pentru ridicarea localului de primărie și cămin cultural și, cu Decizia nr. 450 din 10 aprilie 1944, a decis să fie cheltuiți în exercițiul financiar 1944-1945[55].

Activitatea pe care o desfășurau căminele culturale era controlată și apreciată de Căminul Cultural al Județului Argeș. De exemplu, pe anul 1945-1946, căminul cultural din comuna Siliștea a primit calificativul „foarte bine". În noiembrie 1947 președinte era tot preotul Ilie Gh. Stoian, membru al Partidului Social Democrat, iar director Ion St. Burcea, membru al Frontului Plugarilor[56].

Numele Căminului Cultural din Siliștea a fost schimbat și s-a numit „6 martie". În raportul din luna decembrie 1948, întocmit de conducerea căminului, sunt consemnate următoarele: satul are 761 de locuitori, cu 111 analfabeți; activitatea se desfășoară în localul școlii satului, deoarece clădirea nouă nu s-a terminat; n-are sală pentru bibliotecă, deținea 20 de volume de cărți, 10 cititori au citit 15 cărți, bibliotecar este Ilie Gh. Stoian; căminul a fost înființat în anul 1939 cu denumirea „Lt. Colonel Badea Dan"; președinte este preotul Ilie Gh. Stoian, iar director învățătorul Ion St. Burcea; satul nu este electrificat.

La activități sunt menționate următoarele: a organizat două șezători, la care au participat 30 de persoane; are cor pe o voce, format din 12 persoane (tineret), repertoriu cu patru cântece şi dirijor în persoana învățătoarei Florica Stan; are echipă de teatru formată din 12 persoane (tineret), a pus pe scenă două piese, instructor fiind aceeași învățătoare; are aparat de radio și funcționează, în sat sunt cinci abonamente la revista „Albina"[57].

În 1950, director al căminului este Marian Petrescu, iar în 1952 Stelian Bădescu. În ședința de Comitet Executiv al Sfatului Popular al Comunei Siliștea, din aprilie 1963, directorul Căminului Cultural Siliștea a prezentat raport cu privire la activitatea culturală pe trimestrul I a celor trei cămine din cele trei sate: Cireşu, Gruiu și Siliștea. De la început, se menționează că toată activitatea „s-a desfășurat sub directa îndrumare a comitetului executiv local, a comitetului de partid și a directorului căminului cultural de centru", adică cel din Siliștea.

---

55 ANSJA, fond Prefectura județului Argeș, dosar 285/1944, f. 24.
56 ANSJA, fond Prefectura județului Argeș, dosar 91/ 1947, f. 83, 85.
57 ANSJA, fond Prefectura județului Argeș, dosar 131/1948, f. 61.

Într-adevăr, activitatea celor trei cămine a fost bogată și variată, chiar dacă unele acțiuni erau dominate de latura politică. Trebuie să mai facem precizarea că participarea la activitatea culturală era asigurată prin constrângere. În continuare, prezentăm acțiunile care s-au organizat: în luna martie a luat ființă formația de cor, prezentându-se cu trei cântece la faza intercomunală, care s-a ținut la Rociu, pe 20 martie; cele trei brigăzi artistice de agitație au dat 27 de reprezentații în satele comunei și la faza intercomunală de la Rociu și se pregăteau pentru faza interraională care avea să se desfăşoare la Căteasca, pe 19 mai; la faza raională urma să participe brigada artistică de la Gruiu, la centrul Gliganu, pe 9 iunie; o a doua brigadă, care urma să participe, era alcătuită numai din membri de sindicat; echipele de teatru au prezentat piesele: „Zambilica e mortală", „Smeoaicele", „Baba Dochia și Brigadierul"; cele trei echipe de jocuri au prezentat, pe scenele celor trei cămine culturale, 18 programe, la care au participat cinci soliști vocali.

Aspect dintr-o piesă de teatru în care apar soții Ioana şi Gheorghe M. Tănase, profesori.

Apoi, a fost prezentată activitatea bibliotecii comunei Siliștea, care deținea un fond de carte de 4.686 volume, citite de 1.300 persoane,

elevi și adulți. Biblioteca, neavând sală de lectură, a împrumutat cărțile prin cercurile de citit din sate. S-a luat hotărârea, ca în viitor, să se folosească sala Căminului Cultural Siliștea, ca sală de lectură. Biblioteca a fost deschisă zilnic câte opt ore, astfel că, „elevii, colectiviștii și funcționarii" au putut împrumuta și citi cărți care le-au „ridicat nivelul cultural-științific"; cercurile agrozootehnice au funcționat în cadrul celor două gospodării agricole colective (G.A.C.). Apoi, raportul se referă la planul de încasări de la filmele care au fost prezentate de cele trei cămine, care a fost depășit cu 4%. Deoarece, începând cu luna aprilie, nu vor mai fi spectatori, aceștia fiind ocupați cu muncile agricole, s-a propus ca salariații și lucrătorii permanenți ai G.A.C. să facă abonamente la film și astfel, planul de încasări să fie asigurat.

Căminul Cultural - Silștea.

Propaganda comunistă se făcea prin conferințe ținute de cadre didactice cu ocazia serbărilor școlare și a altor activități culturale. S-a făcut propunerea ca alături de dascălii școlilor să țină conferințe și inginerii, tehnicienii și contabilii de la G.A.C.

Ca o mare realizare este menționată „agitația vizuală", precizându-se: „Pe marginea șoselelor comunei au fost plantate panouri pe care au fost scrise lozinci mobilizatoare din conținutul directivelor

Congresului al III-lea al P.R.M.”. La cele două G.A.C.-uri și la Sfatul Popular comunal era câte o gazetă de stradă la care erau afişate „diferite articole pe diferite teme: politică internă și externă, viața locală”.

În raport sunt menționate și alte activități care s-au desfășurat: montaje literare, călătorii pe hartă, audiții la radio și pikup, vizionări de filme.

Referitor la baza materială, se precizează că s-a reparat acoperișul Căminului Cultural din satul Gruiu și, cu ajutorul G.A.C.-ului „1 Mai” din localitate, clădirea a fost electrificată.

După alte trei luni, la 30 august 1963, a fost prezentat în comitetul executiv raportul privind activitatea culturală, de către Gh. Stoicescu. Acesta a propus, în vederea îmbunătățirii activității culturale, atât electrificarea celorlalte două cămine culturale (Cireșu și Siliștea), precum și a școlilor, televizorul de la G.A.C. „1 mai” să fie cedat Căminului Cultural din Gruiu, să se confecţioneze bănci și să se procure sobe pentru cele trei cămine culturale de către cele două C.A.P.-uri din comună[58].

În raportul de activitate pe trimestrul I al anului 1965 se menționează că au funcţionat, la G.A.C. Gruiu și G.A.C. Cireșu, nouă cercuri agricole, în sectoarele: viticol, legumicol, cultura mare, zootehnie; la căminele culturale s-au ținut „câte 12-15 conferințe agricole” în fața celor care fuseseră cuprinși în cercurile agricole; s-au organizat diferite acțiuni cu caracter artistic, activități cu filmul și cântări[59].

Căminul Cultural „Eroii Cireşului” din satul Cireşu

Conducătorii așezământului cultural în unele documente îl numesc „Eroii Gorjeni”[60], dar în cele mai multe, „Eroii Cireșului” din satul Cireșu ce făcea parte din comuna Siliștea.

Această instituţie s-a înființat mai târziu, autorizația de înființare datând de la 14 martie 1943[61]. Acest aspect se mai găsește menționat într-un tabel întocmit de plasa Rociu, în mai 1943 unde sunt amintite şi celelalte cămine din Căteasca și Gruiu.

---

[58] ANSJA, fond Primăria Comunei Siliștea, dosar 7/ 1963, f. 32, 33, 186.
[59] *Ibidem*, dosar 7/ 1965, f. 55.
[60] ANIC, FCR – Cămine Culturale, „Eroii Cireșului”, dosar 133/1943, f. 43.
[61] *Ibidem*, f. 26.

Inițiatorul constituirii acestui cămin este considerat preotul Corneliu Boncescu[62], bineînțeles cu sprijinul autorităților comunale de la aceea dată: Ion Nae - primar, Ion F. Șerban - notar, Marin Ianculescu - perceptor și Rădulescu - jandarm (doar numele de familie s-a păstrat în document, a nu fi confundat cu Constantin D. Rădulescu)[63]. Tot în documentele de înființare se regăsesc informații despre primii 53 de membri[64] ai căminului și componența Sfatului Consiliului Căminului, ce era împărțită în „membrii intelectuali ai comunei" și „membrii de sfat" [65], așa cum îi regăsim și în tabelele următoare:

Tabel cu „membrii intelectuali ai comunei"

Nr.	**Nume și prenume**	**Etate**	**Studii**	**Profesie**
1	Pr. Ioan Angelescu	56	Seminarul Central	preot
2	Androne Zamfirescu	39	Școala Normală	învățător
3	Ioana D. Rădulescu	26	Școala Normală	învățătoare
4	Constantin D. Rădulescu	31	Comerțul Superior	controlor financiar
5	Marin Ianculescu	43	5 cl. primare	agent fiscal

Tabel cu „membrii de sfat"

Nr.	**Nume și prenume**	**Etate**	**Studii**	**Profesie**
1	Petre N. Ion	33	5 cl. primare	agricultor
2	Radu I. Grigore	38	3 cl. primare	agricultor
3	Florea M. Stan	43	5 cl. primare	agricultor
4	Tănase I. Dragomir	49	5 cl. primare	agricultor
5	Nicolae Stroe Niță	49	5 cl. primare	agricultor
6	Stroe M. Tănase	50	4 cl. primare	agricultor
7	Constantin M. Popescu	29	5 cl. primare	agricultor

[62] *Ibidem*, f. 28.
[63] Ibidem, f. 39^r.
[64] *Ibidem* f. 31^r.
[65] *Ibidem*, f. 28^r.

Tabel cu membrii Căminului Cultural „ Eroii Cireşului”, 1943

Nr.	Nume şi prenume	Etate	Studii	Profesie
1	Androne Zamfirescu	39	Şcoala Normală	învăţător
2	Ioana D. Rădulescu	26	Şcoala Normală	învăţătoare
3	Pr. Ioan Angelescu	56	Seminarul Central	preot
4	Constantin D. Rădulescu	31	Comerţul Superior	control financiar
5	Marin Ianculescu	43	5 cl. primare	agent fiscal
6	Marin I. Sandu	68	2 cl. primare	agricultor
7	Tănase Udrea	72	1 cl. primară	agricultor
8	Petre N. Ion	33	5 cl. primare	agricultor
9	Ion R. Ivaşcu	41	5 cl. primare	agricultor
10	Mihai D. Ion	40	5 cl. primare	agricultor
11	Alexe I. Stănescu	70	4 cl. primare	agricultor
12	Ilie Zamfir	65	-	agricultor
13	Dumitru I. Gheorghe	64	-	agricultor
14	Constantin G. Dobre	27	3 cl. primare	agricultor
15	Constantin St. Bugan	59	3 cl. primare	agricultor
16	Gheorghe D. Stan	60	2 cl. primare	agricultor
17	Dumitru Gh. Stan	30	7 cl. primare	agricultor
18	Gheorghe Marinescu	44	5 cl. primare	agricultor
19	Anghel Bacui	37	-	agricultor
20	Ștefan I. Siță	36	5 cl. primare	agricultor
21	Florea M. Stan	43	5 cl. primare	agricultor
22	Radu I. Grigore	38	3 cl. primare	agricultor
23	Mihai C. Popescu	53	5 cl. primare	agricultor
24	Constantin M. Popescu	29	5 cl. primare	agricultor
25	Gheorghe A. Ionescu	37	4 cl. primare	agricultor
26	Vasile A. Popa	32	5 cl. primare	agricultor
27	Stan T. Bugan	51	-	agricultor
28	Stroe M. Tănase	50	5 cl. primare	agricultor
29	Florea N. Ion	46	2 cl. primare	agricultor
30	Ilie Eremia	29	5 cl. primare	agricultor
31	Florea D. Badea	32	1 cl. primară	agricultor
32	Ion Șt. Popa	26	7 cl. primare	agricultor

33	Ion M. I. Bugan	31	3 cl. primare	agricultor
34	Ion A. Ionescu	40	5 cl. primare	agricultor
35	Stan G. Radu	65	-	agricultor
36	Gheorghe T. Udrea	45	-	agricultor
37	Badea Stroe Niță	38	4 cl. primare	agricultor
38	Ion Petrache Niță	38	4 cl. primare	agricultor
39	Ilie I. Voicu	44	-	agricultor
40	Ion I. Gh. Bulumac	41	5 cl. primare	agricultor
41	Nicolae St. Niță	49	5 cl. primare	agricultor
42	Marin Petrică	52	5 cl. primare	agricultor
43	Florea Ghiță	44	-	agricultor
44	Ion Gh. Dobre	31	7 cl. primare	agricultor
45	Radu I. Mihăilescu	40	5 cl. primare	agricultor
46	Mircea I. Enache	31	5 cl. primare	agricultor
47	Florea M. Constantin	40	4 cl. primare	agricultor
48	Ion St. Ionescu	43	1 cl. primară	agricultor
49	Gheorghe Badea	28	3 cl. primare	agricultor
50	Const. Stroe Din	26	7 cl. primare	agricultor
51	Radu Zidaru	34	Școala Normală	învățător
52	Sandu A. Bugan	51	4 cl. primare	agricultor
53	Tănase I. Dragomir	43	5 cl. primare	agricultor

Bugetul acestui cămin cultural, ce funcționa în localul şcolii primare, fusese fixat, la înființare, la valoarea de 17.000 lei, iar cotizația anuală a membrilor săi la 100 lei. Cenzorii desemnați la acea dată au fost: Ion R. Ivaşcu, Constantin G. Dobre și Constantin Rădulescu, director fiind ales Androne Zamfir[66].

La 9 august 1943, Căminul Cultural „Eroii Cireșului” solicita Prefecturii Argeș să-i aprobe organizarea unei serbări culturale pe data de 16 august, cu precizarea că manifestarea va fi urmată de dansuri naționale. Se face mențiunea că în acea zi va avea loc sfințirea monumentului ridicat în cinstea şi memoria eroilor satului Cireşu, care şi-au dat viața în Războiul de Întregire al Neamului. Director al Căminului, la data respectivă era învățătorul Androne Zamfirescu[67].

[66] ANIC, FCR – Cămine Culturale, „Eroii Cireşului”, dosar 133/1943, f. 29,28.
[67] ANSJA, fond Prefectura județului Argeș, dosar 84/1943, f. 145.

Principalele obiective propuse de acest cămin pentru anul 1943 erau: înființarea unei farmacii școlare, realizarea unui monument al eroilor - pentru cei căzuți în Primul Război Mondial, înființarea unei biblioteci a căminului și a unei „şcoli ţărăneşti”[68].

Într-o situaţie întocmită de Pretura Plasei Rociu, în decembrie 1943, cu privire la căminele culturale, se arată că cel din Cireşu a organizat un curs ţărănesc pe tema eroilor satului Cireşu[69].

Pentru activitatea depusă în anul 1945 căminele culturale primeau calificative din partea Căminului Cultural al judeţului Argeş. Cel din Cireșu, al cărui președinte era preotul Ion A. Dinu, iar director fiind Androne Zamfirescu, a primit calificativul „slab”, iar pentru anul 1945-1946 calificativul „nul”, ceea ce înseamnă că, de fapt, nu avea activitate[70].

Acest lucru este dovedit și printr-o adresă a Fundației Culturale Regale de la 24 noiembrie 1946, semnată de îndrumătorul cultural Petre Vintilă, pentru reluarea activității căminului stabilindu-se o Comisie Interimară. Activitatea Căminului fusese oprită prin hotărârea din 20 septembrie 1946, moment în care Sfatul fusese dizolvat[71]. Tot atunci, a fost stabilit bugetul căminului la 358 364 lei[72].

Conform raportului din 11 mai 1947, căminul figurează cu o activitate foarte bună[73], „schimbarea conducerii”, așa cum se argumentează în „Darea de seamă”,[74] ducând la realizarea obiectivelor propuse de membrii instituției, și anume: au reușit să împrejmuiască biserica „cu concursul satului și contribuției lor”; au făcut consolidări școlii; au organizat hora satului, obținând suma de 162.500 lei numai de la „Sărbătorile Crăciunului”; planificarea deschiderii cursurilor țărănești; au dat suma de 20.000 lei pentru „Forul zootehnic” și au fost luate măsuri pentru aprovizionarea „celor lipsiți” din comună[75].

Într-o altă dare de seamă asupra activității din 1946-1947, redactat la 15 decembrie 1947, aflăm că membrii căminului au colectat, din sat, pentru a da Preturii Rociu, 7 ddal grâu, 7 ddal ovăz și 86.000 lei. Pe lângă

---

68 ANIC, FCR - Cămine Culturale, „Eroii Cireșului”, dosar 133/1943, f. 34^{r}.
69 ANSJA, fond Prefectura județului Argeş, dosar 212/1943, f. 12.
70 *Ibidem*, dosar 91/1947, f. 22, 23, 83, 85.
71 ANIC, FCR - Cămine Culturale, fond „Eroii cireșului”, dosar 133/1943, f. 7.
72 *Ibidem*, f. 5^{r}.
73 *Ibidem*, f. 10.
74 *Ibidem*, f. 15.
75 *Ibidem*, dosar 133/1943, f. 15.

această activitate, sunt menționate: refacerea gardului bisericii; ținerea a patru cursuri țărănești, care s-au suspendat ulterior, din cauza lipsei unui local; organizarea horei satului cu ocazia sărbătorilor Crăciunului, care a adus căminului un venit de 287.500 lei; alte acțiuni educative (șezători)[76].

Despre contul de gestiune din anii 1946-1947[77], putem spune că era de 15.947 lei[78], pe când cel din anii 1947 și 1948, va scădea la 10.010 lei.

Căminul Cultural din Cireșu a înaintat la 6 martie 1948, Căminului Cultural Județean, lista cu membrii aleși în sfatul instituției[79]:

- Ion V. Din, agricultor, președinte, PMR;
- Gheorghe Stanciu, agricultor, vicepreședinte, Frontul Plugarilor;
- Ion I. Angelescu, învățător, director, Frontul Plugarilor;
- Ioana Rădulescu, învățător, secretar, Frontul Plugarilor;
- Marin I. Grigorie, pensionar, casier, Frontul Plugarilor;
- Ioniță Sima, agricultor, Frontul Plugarilor;
- Constantin Stroe Gheorghe, agricultor, Frontul Plugarilor;
- Petre Voinicilă, agricultor, Frontul Plugarilor;
- Ioniță Dumitru Stan, agricultor, PMR;
- Gheorghe Liță, agricultor, PMR;
- Constantin M. Necula, agricultor, PMR;
- Gherghina Al. Ștefănescu, casnică, agricultor, PMR.

La 30 octombrie 1948 a avut loc alegerea unui alt director al căminului cultural, deoarece învățătorul – preotul Ion Angelescu pleacă din localitate. În locul său este ales Niculaie I. Stanciu[80], confirmat și de către Serviciul Ministerului Artelor și Informațiilor pe 9 decembrie același an[81].

Din darea de seamă pe luna decembrie 1948, sunt cunoscute următoarele: localitatea are 828 locuitori, cu 40 analfabeți; căminul are cor mixt, pe o voce, format din 25 de tineri, cu șase cântece în repertoriu; are echipă de jocuri formată din 10 tineri; a organizat două șezători și o conferință; are trei abonamente la: „Albina”, „Îndrumătorul Cultural” și „Călăuza Bibliotecarului”, în sat erau cinci abonamente la „Albina”; nu

---

[76] *Ibidem*, f. 20.
[77] *Ibidem*, f. 24[r].
[78] *Ibidem*, f. 21.
[79] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeș, dosar 199/1948, f. 83.
[80] ANIC, FCR - Cămine Culturale, „Eroii Cireșului”, dosar 133/1943, f. 1.
[81] *Ibidem*, f. 8.

are local și se folosește de școală; director este N. I. Stanciu, iar secretară Ioana Rădulescu.

Biblioteca avea 36 de volume, cu 20 de cititori, care au citiseră 20 de cărți; nu avea sală de lectură[82].

Brigada artistică a Căminului Cultural Cireşu, 1961.

Într-un raport întocmit de directorul școlii, în luna decembrie 1949, la capitolul cultură, se menționează că s-au ținut trei șezători culturale, toate „rezervate aniversării a 70 de ani de la nașterea tovarăşului Stalin".

Pentru perioada următoare au planificat următoarele acţiuni: pentru 30 decembrie „avem programată aniversarea a doi ani de la proclamarea R.P.R., iar pentru 1 ianuarie 1950, o serbare culturală".

[82] ANSJA, fond Primăria Comunei Cireşu, dosar 131/ 1948, f. 25, 58.

Centrul Cultural de Recreere, Cireşu.

Apoi, vor fi organizate două serbări cu piese de teatru, recitări, coruri și monologuri „luate din «Îndrumătorul cultural»” și două șezători cu programe diferite[83].

Căminul Cultural „Alexandru Ioan Cuza” din satul Gruiu

Prin actul emis la 24 mai 1935, pe baza procesului-verbal din 9 august 1934, ia ființă Căminul Cultural „Alexandru Ioan Cuza” din comuna Gruiu, județul Argeş[84].

Membrii care au fost aleși erau împărțiți în membrii aleși din partea Fundației Culturale şi reprezentanţii rezultați în urma votului „Adunării Generale” pentru a face parte din Sfatul Căminului Cultural „Al. Ioan Cuza”: Stoica Stănescu – președinte, Velcică Velcescu – casier, Stelian Bădescu – secretar, Ion Gardin – membru, Neagoe S. Popa - membru, Nicolae Cârstea – cenzor prim, Badea R. Ștefan – membru, Din Popescu - membru, Simion N. Rădulescu – membru, Ion Fl.

[83]*Ibidem*, dosar 3/1949, f. 29, 74-75.
[84] ANIC, FCR – Cămine Culturale, fond Căminul Cultural „Al. Ioan Cuza”, dosar 93/1935, f. 1.

Şerbănescu - cenzor secund[85]. Bugetul acestui cămin, la data înființării sale, era de 1.400 lei[86].

Președintele acestui cămin, care își va exercita autoritatea din 1935 până în 1938, an în care se va muta la Bucureşti, rămânând cu titlul onorific de președinte[87], va începe un șir lung de plângeri soldate și cu conflicte interne în sânul Sfatului, care vor duce la demiterea pentru o scurtă perioadă de timp a casierului Velcică Velcescu, între 1937-1938[88].

Nemulțumirile încep în 3 iulie 1935, când înaintează o adresă pentru scutirea taxei de radio, menționând faptul că a dat banii săi pentru funcționarea căminului.

Tot prin aceeași adresă, solicită acordarea unei săli de clasă la şcoala primară pentru desfășurarea acțiunilor Căminului Cultural „Al. Ioan Cuza”[89].

La 1935, căminul era abonat la revistele „Albina” și „Căminul Cultural”, iar în 1937 la „Căminul Cultural” și la „Satul”[90].

Componenţa membrilor Sfatului căminului era, în 1937, în număr de 11[91]:

Nr.	**Nume şi prenume**	**Vârsta**	**Ocupaţia**	**Funcţia deţinută**
1	Stoica St. Stănescu	43	învățător	președinte și bibliotecar
2	Gh. F. Șerban	26	licenţiat	casier
3	Velcică Velcescu	30	proprietar	cenzor
4	Nicolae Cârstea	38	picher	cenzor
5	Ion F. Șerban	24	bacalaureat	membru
6	Stelian Bădescu	22	agricultor	membru
7	Ion N. Gardin	44	agricultor	membru
8	Neagoe St. Popa	48	primar	membru
9	Din Popescu	40	agricultor	membru
10	Ion Fl. Șerbănescu	21	agricultor	membru
11	Gh. M. Comănescu	30	agricultor	membru

85 *Ibidem*, f. 2.
86 *Ibidem* , f. 10
87 *Ibidem*, f. 77.
88 *Ibidem*, f. 18,24, 27, 39.
89 *Ibidem*, f. 8.
90 *Ibidem*, f. 27.
91 *Ibidem*, f. 12.

Privitor la activitatea căminului pe anul 1935, precum se evidențiază în procesul-verbal din 8 iunie 1936, se poate spune ca au avut loc serbări, conferințe, s-a înființat o mică bibliotecă, cu 73 de volume, iar din banii dați de Stănescu s-a achiziționat și un aparat de radio[92] - deși bugetul era de numai 289 de lei la 31 decembrie 1936[93].

În anul următor, în luna mai, se înființează și o farmacie, pentru care președintele solicita Fundației o autorizație pentru procurarea de medicamente „pentru a nu fi în conflict cu legea sanitară"[94].

Bugetul Căminului Cultural a înregistrat o creștere în 1938, comparativ cu anii precedenți, ajungând la 2.391 de lei, atunci, președinte fiind, încă, Stoica St. Stănescu[95].

În raportul de activitate pe 1938 se menționează lipsa de solidaritate, existând, de altfel, unele tensiuni între membrii consiliului[96].

Potrivit procesului-verbal din 1939, ce s-a realizat în urma Consfătuirii comunale a Căminului Cultural „Al. Ioan Cuza", s-au ales doi cenzori: Dumitru Șerban și Radu V. Zidaru. Aceștia stabilesc bugetul pentru 1939 ca fiind de 54.678 lei, iar în planul pentru anul următor intră crearea unei subsecții sanitare, a unei subsecții de cooperație și tovărășie, achiziționarea de noi volume pentru bibliotecă și, nu în ultimul rând, construirea unui local pentru căminul cultural[97].

În 1941 se strânsese suma de 83.000 de lei pentru construirea unui local nou, dar arhitectul Fundației Culturale Regale „Principele Carol" considera că sunt necesari 600.000 lei pentru demararea construcției. Astfel, planurile vor fi amânate până în 1943, când valoarea contului de gestiune ajunsese la 35.035 de lei[98], an în care se va construi localul mult dorit. În anul anterior, 1942[99], contul de gestiune avea valoarea de 10.540 lei[100]. Noua clădire era dotată cu sală de festivități, bibliotecă, sală de lectură și birouri[101].

---

[92] ANIC, FCR – Cămine Culturale, fond Căminul Cultural „Al. Ioan Cuza", dosar 93/1935, f. 19.
[93] *Ibidem*, f. 15.
[94] *Ibidem*, f. 23.
[95] *Ibidem*, f. 23[r].
[96] *Ibidem*, f. 35, 37, 39.
[97] *Ibidem*, f. 30.
[98] *Ibidem*, f. 68[r].
[99] *Ibidem*, f. 66.
[100] *Ibidem*, f. 67[r].
[101] *Ibidem*, f. 67.

În fișa statistică a organizării căminului cultural, instituția a primit, în 1943, de la revizorul şcolar, calificativul „foarte bine". Atunci, director de cămin era preotul Marin Dumitru Popescu.

Printre realizările Căminului Cultural Gruiu, care număra 175 de membri, se menţionează unele dorințe şi realizări: întocmirea unei monografii a satului, construirea unui local propriu, deschiderea unei cantine şcolare (propuneri); activau: o echipă de dansuri, ce era formată din 16 persoane (opt fete și opt băieți), un cor condus de învățătoarea Maria C. Petculescu (20 de persoane).

Pe lângă activitățile obișnuite, serbări, conferințe, șezători, se creșteau și viermi de mătase. Biblioteca şi-a înmulţit colecţia de cărţi ajungând la 476 de volume şi avea abonamente la reviste precum: „Satul", „Căminul Cultural", „Vatra", „Argeșul", „Armata", „Albina"[102].

La 18 mai 1943, membrii căminului primesc felicitări de la Fundația Regală „Regele Mihai I" pentru organizarea cursurilor țărănești[103]. Căminul Cultural „Al. Ioan Cuza" cunoaște astfel o continuă ascensiune culturală în anii următori, primind și un premiu pentru că „s-a distins la concursul organizat pe centre de plasă". Fundaţia a premiat echipa cu cărți si reviste: 50 de exemplare „Albina", 20 - „Cartea satului", cinci - „Cartea refugiatului" și cinci exemplare cu lucrări diverse[104].

De asemenea, și bugetele înregistrează o creștere substanțială în anii 1944/1945, soldul rămas în urma cheltuielilor fiind de 22.055 lei[105], pentru ca în 1945/1946 să fie de 170.000 de lei[106].

O schimbare majoră se produce în schema organizatorică a Căminului Cultural Gruiu la 18 iulie 1948, când se votează, din nou, conducerea Sfatului, sub supravegherea lui Leon Pentaciuc, Gheorghe I. Costache și a delegatului județului, Popa Gheorghe.

Astfel, președinte va fi ales Nicolae Cristea, vicepreședinte Dumitru Marinescu, responsabil organizatoric Ilie I. Cană, responsabil cultural Ion I. B. Bușcan, responsabil financiar Ghiță M. Ghiță, bibliotecar Gheorghe I. P. M. Florea, director învățătorul Constantin

---

102 *Ibidem*, f. 63.
103 *Ibidem*, f. 72.
104 *Ibidem*, f. 78.
105 ANIC, FCR – Cămine Culturale, Căminul Cultural „Al. Ioan Cuza", dosar 93/1935, f. 80^{r}.
106 *Ibidem*, f. 82^{r}.

Petculescu (directorul Şcolii Primare), cenzori: Radu I. N. Neagoe, Florea I. R. Gheorghe şi Floarea R. St. Neacşu[107].

Căminul Cultural din Gruiu.

Tot la această dată, au fost desemnate ca „membri aleși” următoarele persoane: Petre I. Costache, Nicolae Cristea, Radu I. N. Neagoe, Florea I. R. Gheorghe, Ghiță N. Ghiță, Gheorghe I. P. M. Florea, Ilie I. Cană, Constantin Petculescu, Floarea R. St. Neacşu; iar „membrii de drept” au fost următorii: Trandafir Oprescu - Frontul Plugarilor, Gheorghe I. Costache - P.M.R., Nicu Grigorescu - A.R.L.U.S., Birman P. Boris - P.N.P., Maria Petculescu - U.F.D.R.; „delegaţi ai autorităților”: Vasile Ștefan - primar; Leon Penteliciuc - preot; Velcescu Maria - moașă; Gheorghe R. St. Neacşu - agricultor, Zamfir I. Chiran - președintele de la Sindicatul Agricol[108].

Este demnă de relevat contribuția cadrelor didactice de la Şcoala Gruiu, care a obținut în anul 1986 locul II pe țară la Concursul Național „Cântarea României” cu montajul literar-muzical „Odă Pământului”, instructor Octavian Pârvulescu.

[107] *Ibidem*, f. 84.
[108] *Ibidem*, f. 83.

Căminul cultural din satul Cătanele

Puține sunt documentele care vorbesc despre acest cămin. Într-un proces-verbal încheiat la 19 mai 1964 de către Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Comunei Căteasca se menționează că „adunarea populară din 1961 a stabilit construirea unui cămin cultural” în satul Cătanele, iar autorizația de construire a localului s-a obținut la 25 aprilie 1962. Mai departe, se afirmă că în iulie 1963 a început lucrul sub „conducerea maestrului zidar Jianu Anghel”[109].

Căminul Cultural - Cătanele (în aceeași incintă se află instalația de apă potabilă din localitate).

Documente care să menționeze existența unui proiect și a unui deviz nu se găsesc. Este probabil ca „maestrul zidar” menționat să fi fost o persoană care a stabilit materialele necesare construiri localului și tot el, cu echipa lui, urma să ridice căminul. Oricum, demararea lucrărilor a fost amânată, astfel nu se poate explica de ce, în ședința Comitetului Executiv al Sfatului Popular comunal, din 18 aprilie 1967, s-a hotărât construirea unui cămin cultural în satul Cătanele, de care să se folosească și populația cătunului Recea[110].

---

[109] ANSJA, fond Primăria comunei Căteasca, dosar 18/1964, f. 6, 24.
[110] *Ibidem*, dosar 5/1967, f. 1.

Căminul Cultural din satul Recea (Zeama Rece)

Un document din primăvara anului 1956 afirmă că lucrările la Căminul Cultural și la localul de școală din cătunul „Zeama Rece” continuau și se spera ca acesta să fie terminat până la sfârșitul anului. Ritmul lucrărilor a fost bun, astfel că la 5 august 1959 căminul era terminat, dar mai trebuia procurat mobilierul. În ședința Comitetului Executiv al Sfatului Popular s-a propus să se procure din „contribuția voluntară” a locuitorilor, ce urma a fi stabilită pentru anul 1960[111].

La finele anilor ’70 ai secolului trecut activitatea de culturalizare desfăşurată în şcoli este integrată în activitatea celor cinci cămine culturale, a Bibliotecii Publice şi a unui cinematograf cu bandă îngustă. În cadrul acestor instituții culturale îşi desfăşurau activitatea 18 formații artistice care au prezentat, la nivelul anului 1975-1976, circa 86 manifestări artistice la care au participat peste 11.200 spectatori.

Căminele culturale săteşti erau îndrumate de către Căminul Cultural Căteasca, în cadrul căruia îşi desfăşura activitatea şi Societatea Culturală „Neajlovul”, condusă de profesorul Mihail Cristea, ca preşedinte. Cinematograful cu bandă îngustă prezenta spectacole de două ori pe săptămână şi matineu pentru elevii şcolilor, duminica dimineața.

111 *Ibidem*, dosar 1/1959.

CAPITOLUL X

STAREA DE SĂNĂTATE A POPULAŢIEI ŞI A ANIMALELOR

Regulamentul organic din 1831 a prevăzut măsuri care să ducă la îmbunătăţirea sănătăţii populaţiei. Ocârmuitorii de judeţe erau obligaţi să raporteze Comitetului Carantinelor, de două ori pe săptămână, informaţii privind starea de sănătate a locuitorilor. Vornicia din Lăuntru cerea ocârmuitorilor de judeţe, ca atunci când apare o boală, să ia legătura cu doctorul ocrugului (circumscripţiei), care era obligat „să alerge cu toată pripa spre ajutorul şi căutarea celor bolnavi". La rândul lor ocârmuitorii cereau subocârmuitorilor de plase să le raporteze de două ori pe săptămână date despre starea de sănătate a locuitorilor. Ocârmuitorul judeţului Argeş, la 14 noiembrie 1831, trimite instrucţiuni în nouă puncte subocârmuitorului plasei Găleşeşti privitoare la atribuţiile sale. Punctul al cincilea se referă la starea de sănătate a populaţiei: „cercetarea sănătăţii să se păzească cu scumpătate, de obşte la toate satele, prin vătăşăi dintre hălăduitorii satelor, carii vor sluji cu rândul şi vor da dumitale ştiinţă nu numai pentru a lor întrăgime, ci şi pentru alte mişcări întâmplate în fieşcare sat. Iar dumneata eşti îndatorat a răportui de doao ori ocârmuirii pe săptămână"[1]. La apariţia „vreunei morţi neobişnuite sau chiar obişnuite" trebuiau să anunţe pe doctorul ocrugului, în cazul de faţă cel aflat la Piteşti, trimiţându-i, totodată, o căruţă cu cai pentru a se deplasa la faţa locului.

Doctorul ocrugului, Vasile Ananie, informează pe ocârmuitorii judeţelor Argeş şi Muşcel că i s-a pus în vedere de către Comitetul Carantinelor să interzică vânzarea unor produse vătămătoare sănătăţii locuitorilor: „ovreicile vând feluri de otrăvi, neguţătorii vând lucruri, cum peşte împuţit şi prefăcut cu sare ca să nu se cunoască, cârnaţi vechi şi altile, oţetarii asemenea vând oţet prefăcut cu vătămătoare mijloace". Cerea ocârmuitorilor să ordone poliţiilor „ a popri vânzarea acestor lucruri prin prăvăliile oroşanilor, pecetluindu-se ‹sigilându-se› şi arătatele, adică:

[1] ANSJA, fond Pretura Plasei Rociu (Găleşeşti), dosar 13/1831, f. 2.

piatră vânătă, şar, chinovar, afion, argint viu, sărăcică, şoriciie şi altele câte va fi vătămâtoare”.

La începutul anului 1832, Marea Vornicie informează ocârmuirile că „prezedentul divanurilor a aprobat altoirea copiilor cu vacțin”, iar la apariția bolilor molipsitoare să se „întrebuințeze şi din boierii județului, precum şi din boerenaşi, adică neamuri, postelnici şi mazili” pentru a se izola casa în care a apărut boala şi să oprească circulația locuitorilor din sat, dar şi între sate.

De asemenea, Marea Vornicie a trimis ordin ocârmuitorilor de județe să ia măsuri ca locuitorii „să culeagă în luna iunie ierburi ajutătoare sănătății: muşețel, floare de soc, floare de nalbă, pir, sământă de in şi orz”.

Doctorul Ocrugului IV, care avea sediul în Piteşti şi care deservea județele Argeş şi Muşcel, Carol Szekely, a fost încunoştințat, ca şi ocârmuitorii județelor, de către Comitetul Carantinelor că a fost angajat doctor cu leafă de la stat, pentru lăcuirea perdelelor la ochi” (cataractă) şi trebuie să se facă „publicare”. Li se făcea precizarea că cei săraci nu plăteau tratamentul şi medicamentele, ci doar cei bogați[2].

După cum am arătat mai sus starea de sănătate a populației celor două județe era supravegheată de un doctor care se deplasa în localitate cu căruța trasă de cai. Însă numărul celor care nu aveau pregătire de specialitate, vracii, era mare şi ştiau să folosească anumite leacuri.

Subocârmuitorul plasei Găleşeştilor, din care făceau parte satele actualei comune Căteasca, a întocmit o situație a bolnavilor din plasă, pe perioada 15-30 ianuarie 1834, din care se desprind următoarele date: bolnavi vechi 60, bolnavi noi 40, total 100; morți 15, însănătoşiți 49, rămaşi bolnavi la sfârşitul perioadei anunțate 36; născuți 4; morți de „moarte grabnică” n-au fost. Această situație a fost întocmită după raportările pe care le făcuseră „vătăşăii de sate”.

Bolile de care sufereau locuitorii acestei plase, menționate în documente, erau: lingoare, guturai, junghi, vărsat, turbare, iele, epilepsie, sfrenție, mâncătură, din facere, umflătură şi bătrânețe.

Prin urmare, în cele 19 sate ale plasei, în intervalul 15-30 ianuarie 1834, au decedat 15 persoane şi s-au născut patru copii; un spor natural destul de scăzut. Satele care compuneau plasa Găleşeştilor erau: Fierbinți, Slobozia, Mozăceni, Negraşi, Adunați Negraşi, Bârlog, Stănislăveşti, Cireşu, Rociu, Gliganu, Găleşeşti, Suseni, Cacaleții de Sus, Cacaleții de

---

[2] Teodor Mavrodin, *Aninoasa şi Slănicul Muşcelului. File de cronică*, Editura Cultura, Piteşti, 2000, p. 391-392.

Jos, Aleşii ot Cacaleți de Jos, Furdueşti, Cătunul Şindrilit, Teiu, Aleşi ot Teiu.

Din satul Cireşu decedase Stana lui Ivan „dă lingoare”, din Cacaleții de Sus, Tițu Radu de lingoare, Dumitra, soția lui Ghila „din facere”, din Cacaleții de Jos, Marin Arpaliu „dă umflătură”, Dina Dobre de lingoare, din Aleşi ot Cacaleții de Jos decedase unul de lingoare[3].

În intervalul 15-31 mai 1836 s-au transmis următoarele date:

Cacaleții de Jos = 3 bolnavi vechi, 2 noi, 1 însănătoşit, 4 rămaşi „în ființă”, fiind suferinzi de: 1 de sfrenție, 2 de lingoare, 1 de mâncătură;

Cireşu = 1 bolnav nou, 1 în ființă, bolnav de lingoare.

Sau pe perioada 1-15 decembrie 1836 situația a fost următoarea[4]:

Popeşti = 1 bolnav nou, 1 bolnav în ființă, de gâlci;

Cacaleții de Sus = 1 nou, 1 în ființă, de gâlci;

Cacaleții de Jos = 2 vechi, 5 noi, 2 însănătoşiți, 5 în ființă, fiind bolnavi de: 2 de iele, 2 de sfrenție, 1 de lingoare;

Cireşu = 1 nou, 1 în ființă, bolnav de sfrenție.

În continuare prezentăm situația bolnavilor şi decedaților pe o perioadă mai mare, 1 ianuarie-30 iunie 1838, pentru toate cele cinci sate:

Satul	**Bolnavi de:**												**Morți de:**				
	Lingoare	Friguri	Oftică	Sfrenție	Iele	Boala copiilor	Dropică	Tuse cu năduf	Vărsat	Boşorogeală	Umflătură	Bătrânețe	Lingoare	Bubă	Oftică	Arsură	Dropică
Cacaleții de Jos	21	1	2	6	1	1	1	1	-	-	-	-	18	1	1	-	-
Aleşi de Cacaleții de Jos	21	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	3	-	1	1	-
Cacaleții de Sus	12	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	7	-	-	-	-
Cireşu	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Popeşti	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1

[3] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 33/1834, f. 65.
[4] Idem, dosar 12/1836, vol. I, f. 14; vol. II, f. 492.

După cum se poate observa cei mai mulți sufereau de lingoare, aceasta fiind şi cauza celor mai multe decese.

La 11 martie 1838 Ocârmuirea județului dă instrucțiuni subocârmuitorilor de plase cu privire la măsurile ce trebuiau luate în cazul deceselor subite. Apoi subocârmuitorul plasei Găleşeşti porunceşte aleşilor satelor că de se vor „ivi morți grabnice" imediat să „priorisiți ‹separați› pă toți ai casii [...] a nu mai avea comunicație, nedând voe a se îngropa acel mort" şi „fără zăbavă, printr-adins dă olac, să raportuiți subocârmuirii toate înprejurările urmate, ca după aceia să vie dohtorul ocrugului întru vizitarisirea acelui mort"[5].

Uneori oamenii mureau din cauza unor fenomene pe care ei nu le cunoşteau şi de care nu ştiau să se apere. Se ştie că unele produse alimentare (mei, cartofi, morcovi, varză, etc.) le păstrau în gropi făcute în pământ şi acoperite. În acest spațiu închis se produceau diferite procese chimice, iar aerul alterat devenea periculos pentru om.

Aşa s-a întâmplat cu un locuitor din satul Tomşani, județul Saac[6], care a „destupat o groapă cu mei, a intrat în groapă şi s-a sufocat de aerul alterat". A intrat altul după el să-l scoată şi s-a sufocat şi el. A intrat al treilea, legat cu funie, cu gându-l de a-i lega pe ceilalți şi să-i scoată afară, gândindu-se că nu erau morți. Dar abia a fost scos ultimul şi el fiind amețit".

În urma acestei întâmplări s-au dat instrucțiuni în țară ca atunci când se desface „o groapă cu bucate", mai întâi să fie lăsată două zile pentru a se schimba aerul, ori să se dea „foc la păiş lângă groapă"[7].

Ocârmuirea Județului Argeş, la ordinul Vorniciei din Lăuntru, a cerut Subocârmuirii Plasei Găleşeştilor informații despre fântânile şi puțurile din sate, dar şi despre calitatea apei. La 13 iunie 1834, subocârmuitorul trimite informațiile cerute. Despre satele care compun actuala comună Căteasca s-au transmis următoarele date[8]:

[5] Idem, fond Pretura Plasei Rociu (Găleşeşti), dosar 282/1838, f. 15-248.
[6] Județ dispărut.
[7] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 82/1837, f. 7.
[8] Idem, dosar 54/1834, f. 13-14.

Satul	Puț	Fântână	Adâncimea stânjeni	Calitatea apei	Observații
Cireşu	2	-	6	Bună de băut	În vreme de secetă rămâne apă puțină; „clădite cu vizduri” ‹ghizduri›
Popeşti	1	 1	4 4	Bună, uşoară la băut; Bună de băut	„Cu vizduri” Făcută cu blăni
Cacaleți de Jos „În cătunu Roteşti”	2 2		5 4	Cu apă foarte bună, uşoară la băut; Apă bună	„Cu vizduri” „Cu vizduri”
Cacaleți de Sus	2		4	Apă bună	Apa stă în toată vremea; „de vizduri”
Aleşii ot Cacaleți	2 1		4 6	Apă bună, uşoară la băut; Apă potrivită, cam sălcie	„Cu vizduri” „Cu vizduri”

Prefectura Județului Argeş a cerut subocârmuitorilor de plase situații privind bolnavii de sfrenție (sifilis). La 29 iunie 1834 subocârmuitorul plasei Găleşeşti a răspuns că au fost două cazuri: unul în satul Suseni şi altul în satul Rociu. Face precizarea că vătăşeii satelor nu i-au transmis alte cazuri.

Cei depistați erau trimişi la spitalul din Piteşti pentru a fi tratați, unde cei „cu stare” (materială) plăteau medicamentele (62 de lei şi 36 de parale), iar pentru „cei săraci cu desăvârşire” acestea erau achitate de către sat, din „cutia satului”[9].

La 9 aprilie 1837, Comitetul Carantinelor face cunoscut Ocârmuirii Argeş că a sosit vremea „vacsinatului cel de obşte folos” şi astfel doctorii ocrugurilor, ai carantinelor şi cei „într-adins rânduiți” vor începe vaccinarea copiilor. Pentru buna desfăşurarea a acestei acțiuni era necesar ca doctorii să primească sprijin.

Pe 6 mai 1837, doctorul Ocrugului al IV-lea cere ocârmuitorului județului Argeş să anunțe pe subocârmuitorul plasei Piteşti că „luni viitor voiesc a altui ‹vaccina› copiii din câteva sate mai apropiate”. De aceea, în ziua fixată „să pornească din patru sate apropiate de oraş toate muierile cu copiii lor aici în oraş”, în Piteşti. Doctorul Carol Szekely dă şi amănunte

[9] Idem, dosar 3/1834, f. 64-68.

de felul cum să se prezinte copiii la vaccinare: toți să fie bine îmbrăcați şi „în bună curățenie", însoțiți de mamele lor şi de câte un jurat şi vătăşel din fiecare sat[10].

Întrucât unele „prafuri şi hapuri" care se comercializau s-au dovedit dăunătoare sănătății, s-a luat hotărârea interzicerii vânzării lor, iar cele aflate în prăvălii să fie sigilate. De aceea „obştescul enspector al carantinelor linii Dunării" trimite Ocârmuirii Județului Argeş, la 1 februarie 1837, adresă în acest sens: „Punerea la cale făcută asupra hapurilor şi prafurilor lui Morizon fiind vestită acei ocârmuiri de cinstitul Departament al Trebilor din Lăuntru, încă din anul trecut, după ce unii din doftorii județelor s-au luat știință că vânzarea acestor hapuri încă să urmează pă alocurea [...] mă grăbesc a scri acei ocârmuiri a privighea mai cu străşnicie asupra împrejurării aceştia şi veriunde să vor dovedi pă dată să să poprească şi să să pecetluiască spre a nu să mai putea vinde dă către nimeni".

Ocârmuitorul județului a trimis ordin subocârmuitorilor de plase în acest sens. Cu toate acestea „hapurile şi prafurile lui Morizon" se vindeau clandestin. De aceea Departamentul Pricinilor din Lăuntru face cunoscut Ocârmuirii Argeş că a primit de la Comitetul Carantinelor informația că „un Hristache Hagi Boiul dintr-acel oraş, care mai nainte se afla în rândul neguțătorilor braşoveni, acum, fără încetare, ar fi vânzând asemenea hapuri pe la unii-alții, cerând a să pune la cale ‹cele› de cuviință. Drept aceia să scrie acei ocârmuiri a stărui cu tot dinadinsul întru poprirea aceasta, fără a mai lua în băgare de seamă la deşartele pricinuiri a unui acest fel de îndărătnicie". Ocârmuirea județului a trimis poruncă subocârmuirilor de plase şi poliției să împiedice comercializarea hapurilor[11].

În catagrafia întocmită în anul 1838 sunt menționate „beteşugurile" de care sufereau unii locuitori, pe care le menționăm mai jos, pe sate:

Cacaleții de Jos. ciungi - 2, boşorogi - 5, ologi - 2, muți - 5, epileptic - 1, ciung şi şchiop - 1, mută şi proastă - 1, boală rea - 1, „sfrinjit din iele" - 1, „cu trupu moale" - 1, bolnavi din iele - 1, orb de un ochi - 1, mut şi surd - 1.

Cacaleții de Sus. □chiopi - 2, surpat - 1, surzi - 3.

Aleşii Cacaleți de Jos. □chiop - 1.

---

[10] Idem, dosar 70/1837, f. 1, 8.
[11] Idem, dosar 46/1837, f. 1-11.

Popeşti. orbi de câte un ochi - 2, epileptic - 1.

Cireşu. La acest sat nu este înregistrat nici un beteşug.

La 16 august 1840, Comitetul Carantinelor face cunoscut Ocârmuirii Argeş că primeşte rapoarte de la doctorii ocrugurilor şi reclamații de la farmacişti că se vând prin băcănii diferite mărfuri care sunt dăunătoare sănătății şi trebuie să se ia măsuri pentru stoparea comercializării lor: „Fiindcă din adesele raporturi ce primeşte Comitetul de la dohtorii ocrugurilor şi reclamații din partea spițerilor de prin oraşe, ‹că› cei mai mulți din băcanii mămulari şi alți asemenea vând feluri de materialuri ‹pe› care, după punerea lor la cale de Comitet şi hotărâtă de Măria Sa Vodă, nimeni altul, afară de spițeri, nu sunt slobozi să vândă. Comitetul, din băgările de seamă ce au făcut unor asemenea materialuri, găsind pă cele mai jos însemnate vătămătoare sănătății obşteşti, vânzându-să dă nişte asemenea oamnei carii nu numai că nu cunosc a lor putere, dar încă şi aşezământul spițerilor le popreşte numai pe seamă spițerilor a le slobozi, după rățetele dohtorului, cu chipul ce întocmită rânduială prin arătatul aşezământ povățueşte. Comitetul, ca să poată întâmpina pă viitor neorânduielile ce ar putea să izvorască din această împotrivă urmare a băcanilor, mămularilor şi alți asemenea lor, pune înainte ocârmuirii, ca prin înțelegere cu dohtoru ocrugului ori al carantinii sau al oraşului, cercetând pă nişte asemenea vânzători din coprinsul acelui județ, ver la care se va afla din însemnatele materialuri, poprindu-se de a mai vinde, să se pecetluiască, stând până atunci când ai lor stăpâni vor găsi a le vinde cu aridicata, cu urmarea care mărginindu-să aceşti pricinuitori de rău omenirii cu vânzarea lor şi sănătatea publică să rămâe apărată de o asemenea vătămare şi Comitetul mai liniştit de reclamațiile spițerilor”.

În continuare, Comitetul Carantinelor dă lista „materialurilor”care se vor interzice comercializării: revent, sărăcică, şoricioaică, turta lupului, gândaci, apă tare, piatră vânătă, piatra iadului, şar, sinamichie „iar argintul viu şi țiperigu vânzându-să dă băcani va priivi orice neorânduială în a lor răspundere”.

Ocârmuitorul județului Argeş a dat ordin doctorului ocrugului şi polițaiului oraşului „să se preumble din prăvălie în prăvălie şi oriunde să vor găsi asemenea dohtoriceşti lucruri să le pecetluiască, făcându-le cunoscut acelor negustori” hotărârea Comitetului Carantinelor de a interzice vânzarea lor.

Unii negustori din Piteşti au reclamat faptul că au fost opriți să vândă piatră vânătă şi țipirig, deşi acestea au şi alte întrebuințări. Ca urmare Comitetul Carantinelor, la 11 noiembrie 1840, transmite Ocârmuirii Argeş „să să sloboază în a lor dispoziție ca să le vânză fără nicio poprire", dar prin înțelegere cu doctorul ocrugului.

Doctorii se luptau nu numai cu bolile, dar şi cu „activitatea sanitară" a babelor şi cu credințele locuitorilor. La 11 septembrie 1840, doctorul Carol Szekely cere ocârmuitorului județului Argeş să publice interdicția ca babele să folosească doctorii sub pretext că dau ajutor bolnavilor. „Potrivit cu porunca cinstitului Comitet, cu nr. 2340, este poftită cins‹tita› ocârmuire a face publicație în tot județul ca nimina dân femei să nu întrebuințază darea de dohtorii supt cuvânt că poată da ajutor, căci aceasta este dat numai dohtorilor, împărtăşit cu legiuite diplome. Căci cei care să vor afla urmând dân împotrivă, să vor osândi dă către stepânire"[12].

Bolile de care suferea populația în această vreme, menționate în documente, sunt: lingoare, lipitură, răceală, junghiuri, gălbenare, friguri, reumatism, vărsat, oftică, dambla, inimă, ologeală, surpătură, buba rea, zgârceala, mâncătură, epilepsie, lepră, sfrenție, brâncă, colică, umflătură, amuțeală, podagră, râie, dropică, năduf, gâlci, tuse seacă, bube, strânsura inimii, iele, din facere.

În luna iulie 1840, în plasa Găleşeşti, erau 14 bolnavi vechi şi 16 noi; dintre aceştia 5 au decedat, 15 s-au însănătoşit şi 10 au rămas bolnavi şi în luna următoare.

Deoarece nu toți părinții erau convinşi de necesitatea vaccinării copiilor, la 2 martie 1853, mitropolitul țării a cerut protopopilor să dea ordin preoților să ajute la întocmirea listelor cu micuții care urmau să fie vaccinați.

Fiindcă unii locuitori erau prea săraci şi nu-şi puteau căuta sănătatea pe cheltuiala lor, statul a intervenit acordâundu-le medicamente gratis. În anul 1861 subadministrațiile plaselor şi plaiurilor fac cunoscut consiliilor săteşti ca bolnavii săraci să fie trimişi la medicul de district pentru a primi medicamente gratis pe baza unei dovezi că aceştia sunt lipsiți de mijloace materiale.

Am arătat mai sus că deplasarea medicului în sate cădea în sarcina acestora, care trebuiau să trimită căruța cu cai la Piteşti, fapt care se

[12] Idem, dosar 15/1840, f. 699, 703, 736, 750, 852, 954, 955.

producea cu mare greutate, având în vedere distanța. Pentru uşurarea deplasării medicilor de districte şi a felcerilor în județe s-a hotărât, începând cu anul 1861, ca „mijloacele pentru transportarea d-lor prin sate pentru îndeplinirea foncții d-lor” să fie asigurată de către stat. Mai târziu şi numărul medicilor a sporit, astfel că fiecare plasă îşi avea medicul său, dar şi personal auxiliar, iar la nivel de județ activitatea sanitară era controlată de medicul primar al județului. Medicul de arondisment era obligat să inspecteze toate satele din subordinea sa pentru a constata starea de sănătate a populației şi a lua măsurile corespunzătoare la nevoie.

Despre starea de sănătate a populației se interesau şi subprefecții plaselor care raportau prefectului, în urma inspecțiilor pe care le efectuau, lunar[13].

Profesorul Școlii Normale din Pitești, Toma Serghiescu, „într-un raport din martie 1846 către Eforia Şcoalelor, face o propunere interesantă. Arată că a citit în „Gazeta Sătească, nr. 12 din 1845”, publicație a Departamentului din Lăuntru, în care se cere ca doctorul de județ să fie ajutat de către învățătorii satelor la vaccinarea copiilor „ca să poată opera ei după întâmplare ‹la nevoie› în lipsa doctorului”. Profesorul propune ca doctorul, vara, când candidații se află la Şcoala Normală pentru învățătură „să binevoiască a jertfi un ceas pă zi să le arate mai întâi teoria cunoştinți‹i› vacsinuiri‹i› şi după aceea, dându-li-se drumul la vreme pă la sate, poate să le arate şi în practică operația aceasta”[14].

Legea sanitară adoptată în anul 1874 prevedea ca serviciile sanitare locale să rămână în subordinea Ministerului de Interne, însă consiliile comunale aveau obligații să prevadă în bugete fonduri pentru actul medical.

Legea sanitară din anul 1898 lăsa prefecților şi primarilor obligația de a organiza serviciile sanitare locale, iar Ministerul de Interne elabora numai normele sanitare cu caracter general[15].

Pentru depistarea şi stoparea extinderii unor boli în lumea satului s-a recurs la organizarea unei campanii la nivelul țării. În anul 1886, doctorul Gheorghe Polizu a transmis prefecților, în numele Ministerului

---

[13] Idem, dosar 15/1840, f. 617, 913-915, 934-938, 943-945, 961; idem, fond Episcopia Argeşului, dosar 61/1845, f. 1; idem, fond Primăria Valea Mare Podgoria (județul Muşcel), dosar 4/1861, nenumerotat.

[14] DANIC, fond MCIP, dosar 1705/1845, f. 310.

[15] Marius Păduraru, Aurelian Chistol, *Comuna Bârla, județul Argeş. Studiu monografic*, Bucureşti, Editura Impuls, 2010, p. 568-569.

de Interne, un anunț în acest sens: „În curând ambulanțele militare vor începe de a funcționa în toate județele [...] pentru căutarea locuitorilor săteni bolnavi [...] şi mai cu osebire a celor afectați de pelagră şi syphilis”[16].

Arondismentele (circumscripțiile) sanitare, în afară de medic, au fost încadrate şi cu moaşă. Iar comunele, începând cu anul financiar 1898-1899, au fost obligate să prevadă în bugete o anumită sumă de bani pentru plata moaşelor[17].

Medicul controla puțurile şi fântânile, curățenia din gospodării, starea sanitară a instituțiilor din comune, răspundea de starea de sănătate a populației. Mare atenție acorda medicul de circumscripție curățeniei din şcoli, fiindcă pericolul îmbolnăvirii copiilor era mare.

Moaşa Brădeanca.

Când o localitate era prinsă de o epidemie, medicul de circumscripție trebuia să ia măsuri severe pentru izolarea celor bolnavi, anunțând şi Serviciul Sanitar al județului, iar acesta raporta prefecturii. De exemplu, la 13 octombrie 1921, Serviciul Sanitar al Județului Argeş face cunoscut prefecturii că în Căteasca se află epidemie de dalac[18].

Pentru localizarea şi stingerea epidemiei de febră tifoidă declarată de medicul Circumscripției Sanitare Rociu, Comisia interimară a comunei Căteasca a luat hotărârea nr. 22 din 14 septembrie 1926 de punere în aplicare a măsurilor stabilite de către doctor: spoirea tuturor locuințelor din comună, sleirea puțurilor, aşternerea de pietriş în jurul lor şi închiderea cu palane; gospodarii să care băligarul la câmp, să-şi facă latrine în care să toarne var, să mături curțile o dată pe săptămână; casa în care se va ivi vreun bolnav se va curăți imediat şi dezinfecta, după izolarea bolnavului; toți locuitorii să-şi curețe corpul cel puțin o dată pe săptămână, iar rufele să

[16] Teodor Mavrodin, *Aninoasa şi Slănicul Muşcelului. File de cronică*, Piteşti, Editura Cultura, 2010, p. 395.
[17] ANSJA, fond Prefectura Muşcel, dosar 23/1898, f. 15, 272.
[18] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 15/1921, f. 62.

fie dezinfectate prin fierbere în leşie; gropile din curţi, făcute pentru a se scălda păsările şi porcii să fie astupate[19].

La 11 noiembrie 1932 s-a făcut „publicaţie” că în comuna Gruiu s-a declarat epidemie de febră tifoidă (lingoare), cerând locuitorilor din comuna Căteasca să nu intre în contact cu cei din Gruiu pentru a nu se contamina[20].

La 22 octombrie 1931, Ministerul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirii Sociale face cunoscut Ministerului Instrucţiunii Publice că scarlatina s-a întins în satul Siliştea, cuprinzând 19 persoane, 13 fiind copii (elevi).

Învăţătorul Ion St. Burcea, într-o declaraţie către subrevizorul şcolar, arată că în 1916 a bântuit scarlatina „care a făcut adevărate ravagii, cu numeroase cazuri mortale. Amintesc numai pe locuitorul Marin Stan Tudor care a avut 4 băieţi şi toţi 4 i-au murit”. Învăţătorul atacă sistemul sanitar: dezinfecţia locuinţelor contaminate a fost făcută superficial, la fel şi în şcoală. „De stropire cu sublimat corosiv pe pardoseală – cum am văzut că cer prescripţiunile higienice – nici pomeneală în a II-a perioadă de închidere a şcoalei”, motivându-se de către agenţii sanitari că nu au sublimat corosiv”.

Şcoala fusese închisă în două rânduri câte 10 zile, iar dezinfecţia localului s-a făcut doar prin stropirea pardoselii cu apă în care s-au pus 100 de grame de soluţie de acid fenic. Învăţătorul încheie declaraţia cerându-i medicului primar al judeţului să recunoască lipsa materialelor sanitare pentru dezinfecţie.

Serviciul Sanitar al Circumscripţiei Teiu, la 14 aprilie 1932, face cunoscut Şcolii Cireşu că localul va fi închis şase zile pentru a fi dezinfectat, împreună cu mobilierul, dependinţele şi celelalte obiecte; după executarea dezinfecţiei se va face văruirea pereţilor[21].

Vaccinarea copiilor era o acţiune sanitară de mare importanţă şi era tratată cu toată atenţia. Serviciul Sanitar al Cercului Ciupa-Lagăr face cunoscut Primăriei Căteasca, la 6 mai 1932, că urmează să se facă vaccinarea şi revaccinarea copiilor pe 14 mai şi să fie pregătită o sală a primăriei, iar părinţii copiilor anunţaţi.

La ordinul Prefecturii Argeş primăriile comunale aveau obligaţia să constituie comitete pentru propaganda în rândul locuitorilor de a

[19] Idem, fond Primăria Comunei Căteasca, dosar 1/1926, f. 19.
[20] Idem, dosar 1/1932, f. 37.
[21] ANSJA, fond Inspectoratul Şcolar Argeş, dosar 11/1931, f. 163, 168-171, 438.

consuma lapte, mai ales copiii. La 22 mai 1932, Primăria Căteasca a încheiat proces-verbal de constituire a comitetului[22].

Trebuie să facem precizarea că la 6 ianuarie 1941, în comună încă nu se înfiinţase dispensar[23].

Pretura Plasei Dâmbovnic, la 14 ianuarie 1939, întocmeşte o situaţie privind construcţiile executate în campania 1938-1939. În comuna Gruiu se arată că se construise o infirmerie. Iar în raportul pe trimestrul I al anului 1939 pretorul informează că în comuna Gruiu a fost epidemie de scarlatină(cinci cazuri).

La 5 mai 1939, pretorul face raport către prefectură cu privire la starea sanitară a populaţiei din plasa Dâmbovnic: „Nu sunt epidemii, decât tuse convulsivă, cu 4 cazuri, în comuna Negraşi. Boalele sociale există peste tot, în special tuberculoza, pentru că fiind boală molipsitoare nu există totuşi posibilitate de izolare. Ar fi necesar ca Serviciul Sanitar, care în plasa noastră este ajutat de câte o soră de caritate la fiecare comună, să înfiinţeze caziere pentru familiile bolnave, să stărue şi să supravegheze în mod deosebit, la intervale cât mai apropiate, izolarea la domiciliu a celor bolnavi şi păstrarea unei desăvârşite igiene. Majoritatea locuitorilor, chiar înstăriţi, n-au latrine. Ar fi necesar să se ceară concursul Dlui Comandant al Legiunii de Jandarmi şi Dlui revizor şcolar, ca prin organele în subordine, să ajute administraţia şi Serviciul sanitar în această acţiune”[24].

Un raport statistic, întocmit de către pretor în anul 1941, despre comuna Căteasca cuprinde câteva date din domeniul sanitar: postul de agent sanitar era girat de Gh. Cristescu, moaşă comunală era Niculina Barbu; în cursul anului a bântuit epidemie de scarlatină şi febră tifoidă (12 cazuri de scarlatină şi 1 de febră; s-au vindecat 9 bolnavi de scarlatină, 2 au decedat şi 1 încă bolnav); despre boli sociale: 2 bolnavi de TBC osos, 3 de TBC pulmonar, 1 de sifilis, 12 de pelagră, 6 de paludism, 1 de cancer, 2 de alcoolism. Cât priveşte tratamentul se arată răspicat că „nu se aplică”. Mai adaugă pretorul că în anul 1940 au fost 6 bolnavi de scarlatină, dintre care 2 au decedat, iar bolnavul de febră tifoidă menţionat mai sus „ a sucombat”[25].

---

[22] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 4/1932, f. 16, 20.
[23] Idem, dosar 27/1941, f. 13.
[24] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 92/1939. f. 121.
[25] Idem, dosar 98/1941, f. 5-6.

Despre comuna Gruiu se dau următoarele informații: agent sanitar – Gh. Cristescu, moașă – Maria C. Velcescu; epidemii: 2 cazuri de scarlatină, 4 de pelagră, cărora li se aplică tratamentul de către agentul sanitar; câteva cazuri de scarlatină au fost și în anii anteriori[26].

Directorul Şcolii Căteasca, în raportul întocmit la finele anului şcolar 1940-1941, arată că printre elevi a bântuit scarlatina, însă cursurile nu au fost întrerupte. În cursul anului şcolar şcoala fusese inspectată de nouă ori de către medic şi săptămânal de către agentul sanitar şi sora de ocrotire[27].

Medicul I. M. Ionescu de la Circumscripția Oarja a inspectat comuna Căteasca în 14 ianuarie 1943 constatând următoarele: elevii de la şcoală sunt sănătoşi şi curați, nu au paraziți; au fost două cazuri de scarlatină, copii, care au fost internați în Spitalul „Brătianu" din Piteşti. Celor care intraseră în contact cu bolnavii medicul le-a dat hipermanganat pentru a face gargară, precum şi celor suspecți. Locuitorii satelor au fost sfătuiți să văruiască locuințele şi să-şi fiarbă rufele. De asemenea, a cerut agentului sanitar Cristescu şi celor două moaşe din Căteasca şi Gruiu să inspecteze zilnic comuna.

La 7 februarie 1943, medicul primar al județului Argeş a vizitat comuna Căteasca, fiindcă se declarase epidemie de scarlatină la 14 ianuarie. Cele cinci cazuri fuseseră izolate la Spitalul Călineşti din județul Muşcel şi la spitalul din Piteşti.

Medicul I. M. Ionescu, la 5 aprilie 1943, face inspecție în comună şi consemnează în procesul-verbal că „starea sanitară şi sănătatea" sunt bune. La 24 mai 1943 a găsit trei şcolari bolnavi de scarlatină, părinții urmând să-i ducă la spitalul din Piteşti. A dat ordin ca agentul sanitar Cristescu şi moaşa Niculina Barbu să controleze toată comuna pentru a depista şi alte posibile cazuri de scarlatină.

Prefectul județului, la 16 iunie 1943, a inspectat comuna şi a constatat că cei bolnavi de scarlatină s-au vindecat, însă erau alții bolnavi de rujeolă şi tuse convulsivă.

La 11 mai 1944, medicul Circumscripției Oarja a inspectat „brutăriile şi cârciumile" din comună pe care le-a găsit curate; de asemenea a menționat în procesul-verbal de control că şanțurile sunt bine întreținute şi „au înclinarea necesară", ca să nu se formeze bălți[28].

---

[26] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 126/1941, f. 5.
[27] Idem, dosar 32/1941, f. 25-26.
[28] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 9/1943, f. 26, 63.

La 18 august 1944, medicul Ion Macarie de la Circa Oarja a inspectat în primul rând gospodăriile care nu aveau latrine în curte şi le-a cerut proprietarilor să şi le construiască. A controlat şi fântânile pe care le-a găsit curate şi cu apă potabilă. După aceea a controlat brutăria pe care a găsit-o „foarte curată” şi a cerut ca „începând din această săptămână să furnizeze pâine şi comunei Oarja, fiind o pâine bună şi mult mai convenabilă decât aceea pe care cârciumarii din Oarja o aduc de la Piteşti”. La vizita din 4 septembrie 1944 medicul a găsit mulți copii, sub cinci ani, bolnavi de bronşită.

Inspectând comuna la 10 noiembrie 1944 medicii au găsit la post moaşa comunală şi agentul sanitar; au dat consultații la domiciliul sătenilor, neînregistrând vreo epidemie. Şi la 23 ianuarie 1945, medicul I. M. Ionescu de la Oarja a inspectat comuna şi n-a constatat epidemii, iar agentul sanitar Udrişte şi moaşa Elena Ionescu se aflau la post.

La inspecția din 19 martie 1945, doctorul a constatat că nu sunt epidemii, dar a recomandat populației „să se deparaziteze, având în vedere că tifosul exantematic a început să devină o epidemie îngrijorătoare”. La fel ca în alte rânduri a dat consultații la domiciliu[29].

Pentru a împiedica îmbolnăvirea locuitorilor de pelagră, prin consumarea porumbului necopt, s-a hotărât ca în fiecare localitate să înceapă culesul la datele pe care le transmiteau camerele agricole județene. De exemplu, în toamna anului 1945 s-a hotărât să se facă în perioada 1-15 septembrie în grădini şi ogrăzi şi între 20-30 septembrie în lunca Argeşului. Cei ce nu respectau aceste perioade erau deferiți poliției[30].

Învățătorul Radu Zidaru, autorul unei schițe monografice a satului Cireşu, referindu-se la modul de viață al sătenilor afirmă: „au fost cândva familii în sat care s-au ruinat din cauza beției. Astăzi nimeni nu a ajuns la ea, ca să-l numim alcoolic, şi nici copii anormali, victime ale alcoolismului nu există. Majoritatea oamenilor fumează, femeile nu. Medicina băbească, descântecele la cele mai multe familii din sat stau înaintea medicinei adevărate. Au fost cândva descântători cu nume ca Sandu şi Ileana, la care veneau ca la fântâna de leac. Chiar sătenii nu pleacă cu bolnavul la doctor până ce mai întâi nu consultă un descântător, Ilie Sandu, fiul renumitului descântător”. Referindu-se la naşterea copiilor consemnează: „un lucru pe care îl consider periculos este că la naştere

[29] Idem, dosar 9/1943, f. 1, 6, 15, 22, 75-76, 80, 84.
[30] Idem, dosar 7/1945, f. 3.

femeile se lasă greu să fie asistate de moaşa oficială. Toate au credinţă nestrămutată că în asistenţa unei moaşe empirice(cari sunt destule) nasc mai uşor”[31].

Circumscripţia Sanitară Oarja a trimis adresă Comitetului Provizoriu al Comunei Căteasca, la 31 iulie 1949, să ia măsuri urgente de „a turna cantitatea de 5 kg var în fiecare fântână pentru a preveni epidemia de febră tifoidă, care în alte comuni din circumscripţie există”[32].

Medicul plasei Rociu, împreună cu personalul auxiliar, a inspectat comuna Căteasca „în cadrul săptămânii curăţeniei” şi a făcut recomandări cu privire la curăţenie şi igiena instituţiilor, fântânelor şi latrinelor; a cerut să se facă deparazitarea generală, să se facă în gospodării şi case curăţenie.

Tot în cadrul săptămânii curăţeniei comuna a fost inspectată de medicul Circumscripţiei Oarja, însoţit de oficiantul sanitar, Gh. Zamfir, şi moaşa din comuna Cireşu. În procesul-verbal încheiat la 24 februarie 1949 se consemnează: localul şcolii este curat, apa se ţine în găleată acoperită, latrinele sunt suficient de igienice; localul comitetului provizoriu (primăria) se află în necurăţenie, localul cooperativei este curat. A controlat 120 de elevi, şase fiind găsiţi cu paraziţi. În sate a găsit 35 de gospodării parazitate şi alte 25 având curţile murdare; din 67 de latrine inspectate, 24 au fost găsite murdare; au fost inspectate 14 fântâni şi toate erau curate.

La 27 martie 1950, comuna a fost inspectată de medicul şef al Secţiei Sanitare a Comitetului Provizoriu al Judeţului Argeş, menţionând în procesul-verbal: „Potenţialul demografic scăzut din cauza procentului ridicat al mortalităţii generale (30%), procentul natalităţii fiind însă normal (35%). Mortalitatea infantilă e de 7%. Asistenţa medicală se dă în mod regulat la punctul sanitar care funcţionează regulat; acolo se face şi tratamentul”.

Medicul Circumscripţiei Oarja, Dumitru Sachelarescu, a inspectat Gospodăria Agricolă de Stat din Căteasca, la 5 mai 1950, fiind nemulţumit deoarece grajdul de la secţia avicolă era murdar[33].

În martie 1954, medicul Ortansa Rebciuc de la Circumscripţia Sanitară Teiu, împreună cu sora de ocrotire, a inspectat comuna Siliştea, unde a fost însoţită de „personalul sanitar din Cercul Siliştea” şi a

---

[31] DANIC, fond M.E.N:, dosar 416/1946, f. 100-108.
[32] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1949, f. 309.
[33] Idem, dosar 2/1950, f. 3, 13.

constatat că mulți elevi de la Școala de 7 ani Siliștea, mai ales din clasele a VII-a și a V-a sunt „parazitați”. Localul de școală a fost găsit curat și în bune condiții de igienă, iar în rândul școlarilor nu bântuia nicio boală contagioasă. Apoi a vizitat mai multe familii, găsindu-le, în general, locuințele curate, iar cazuri de boli contagioase lipseau.

În procesul-verbal încheiat la primărie a luat ca măsuri următoarele: să se facă deparazitarea elevilor găsiți cu paraziți, fapt ce cădea în sarcina oficiantului sanitar, Roboiu Ștefan; să fie trimiși la tratament „toți lueticii”.

Un an mai târziu (23 februarie 1955) același medic a inspectat satele comunei, fiind însoțit de sora de ocrotire Ana Marinescu și moașa Elisabeta Roboiu și a constatat: mare parte dintre copii erau bolnavi de rujeolă; majoritatea locuințelor inspectate se aflau în „condiții igienice defectuoase”: „în curți este depozitat bălegar, iar closete nici nu există”, fântânile sunt neigienice, lipsind împrejmuirea; școala din Siliștea, parțial, era murdară, pereții claselor nevăruiți.

Pentru ca activitatea personalului sanitar să poată fi urmărită, doctorița a cerut ca acesta să semneze condica de prezență la Sfatul Popular la ora 8 dimineața, menționând unde se deplasează în teren[34].

Fiecare domeniu de activitate prezenta în Comitetul Executiv al Sfatului Popular, la anumite intervale de timp, rapoarte lunare sau trimestriale, ori pe intervale mai mari de timp. La 23 decembrie 1958, asistenta Sabina Botescu a prezentat raport privind sănătatea locuitorilor pe trimestrul IV. Datele prezentate nu sunt edificatoare în privința stării de sănătate, pentru că cifrele nu sunt însoțite de explicații. S-au pus întrebări privitoare la aprovizionarea Casei de Nașteri cu lemne de foc, evidența celor luetici (la Școala Gruiu erau elevi bolnavi) sau dacă cei bolnavi de boli venerice urmează tratamentul regulat.

În ședința de Comitet Executiv al Sfatului Popular din 28 februarie 1959 a prezentat raport de activitate sanitarul Alexandru Bănică, menționând că bântuie gripa, localurile publice nu sunt curate, Punctului Sanitar nu i s-a asigurat baza materială, iar la Căminul Cultural nu s-au ținut conferințe pe teme sanitare.

Același sanitar a prezentat raport privind starea de sănătate din comuna Siliștea în Comitetul Executiv din 16 mai 1959. Referindu-se la bolile de care sufereau unii locuitori se arată că erau 50 de cazuri de

---

[34] Idem, fond Primăria Siliștea, dosar 6/1954, f. 6, 20.

tuberculoză, mai ales copii, circa 20 erau bolnavi de pelagră, iar alții sufereau de gușă. Este scoasă în evidență lipsa de săpun, din care cauză copiii sunt murdari, la fel şi hainele, fiind cuprinşi de paraziți şi râie[35].

Circumscripția Sanitară - Răteşti deservea şi comuna Căteasca, doctorul vizitând satele săptămânal. În şedința Comitetului Executiv din august 1959 este criticată activitatea sanitară arătându-se lipsurile: „la magazinele Cooperativei Căteasca s-au găsit alimente (salam, biscuiți) alterate şi biscuiți murdăriți de gaz şi praf"; medicul să se deplaseze şi în satele Cătanele şi Zeama Rece „unde este o mare mizerie", precum şi la internatul şcolii din Căteasca[36].

În şedința Comitetului Executiv al Sfatului Popular al comunei Căteasca din 22 ianuarie 1961 medicul Florin Mocănescu de la Circumscripția Căteasca a prezentat referat privind „Munca Sanitară". Membrii comitetului executiv s-au arătat nemulțumiți de activitatea sanitară, criticând faptul că magazinul alimentar nu este inspectat, la şcoală s-au găsit copii cu paraziți, lenjeria paturilor unde dorm muncitorii de la GAS este murdară, closetele instituțiilor lasă de dorit „iar organele sanitare nu au luat măsuri". S-a mai consemnat în procesul-verbal de şedință că este necesar ca dormitoarele internatului şcolii de 7 ani din localitate trebuie să fie dezinfectate. Doctorul Marvan Harold a propus să se facă la şcoală cursuri sanitare cu elevii, iar la Căminul Cultural să se țină conferințe în domeniul sanitar.

Acum s-a stabilit ca pentru staționarul Circumscripției Sanitare Căteasca paturile să fie date de G.A.S. Căteasca[37].

La 18 august 1963, felcerul Dinu Gheorghe prezintă raport privind activitatea sanitară a Punctului Sanitar din Siliştea, pe semestrul I, din care rezultă că: medicul Petre Marinescu de la Circumscripția Sanitară Teiu săptămânal vine în comună; mortalitatea infantilă era de 7,3% față de 14,7% în anul 1962; s-au efectuat vaccinurile stabilite, pe grupe de vârstă, inclusiv vaccinul antigripal, la 150 de persoane; sunt în evidențe 53 de bolnavi de TBC şi pelagră. Ca aspect negativ se menționează faptul că Punctul Sanitar nu are un „cadru medical calificat" pentru asistența gravidelor, de aceea acest lucru se face „în mod empiric".

Felcerul Dinu Gheorghe, singurul cadru medical de la Punctul Sanitar din Siliştea, în raportul pe trimestrul III al anului 1963

---

[35] Idem, dosar 4/1958, f. 3, 18, 40.
[36] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1959, nenumerotat.
[37] Idem, reg. 1/1961, f. 1.

menționează că în evidențe sunt 53 de bolnavi de TBC şi 75 bolnavi de pelagră[38].

Începând cu 1 noiembrie 1964 Punctul Sanitar - Siliştea a fost încadrat cu un post de asistentă mamoșă (Elena Rădulescu), felcer fiind Gheorghe Rădulescu. În anul 1964 s-a acordat atenție sporită copiilor sub 1 an, indicele de mortalitate fiind de 4%.

În raportul prezentat în şedința Comitetului Executiv din noiembrie 1964 se face precizarea că pentru „copiii problemă sau cei cu situație mai puțin bună s-a atribuit lapte în mod gratuit" de la G.A.C. Gruiu, criticând G.A.C. Cireşu care refuză să dea lapte pentru acelaşi scop, deşi era plătit de către Secția Sanitară[39].

Dintr-un proces-verbal încheiat la 19 mai 1964 se constată că localul Dispensarului uman a fost supus unor reparații şi extinderii spațiului, dar lucrările au fost rău executate[40]. În darea de seamă pe anul 1965 a Sfatului Popular Căteasca se menționează faptul că Dispensarul uman a fost extins cu două camere şi s-a construit un puț lângă local[41].

Activitatea sanitară a fost discutată în sesiunea Sfatului Popular din 19 ianuarie 1967 când s-a pus problema ca medicul Gheorghe Săvulescu şi cadrele sanitare să inspecteze fântânile din comună, dar şi gospodăriile țărăneşti şi instituțiile, fiindcă sunt aspecte negative. S-a cerut ca deputații din Comisia permanentă social-culturală să controleze „felul cum îşi desfăşoară activitatea Circa Sanitară", starea de igienă a centrelor de prelucrare a laptelui, a chioşcurilor de vânzare alimente şi a brutăriei din Cireşu[42]. După dr. Gheorghe Săvulescu a funcționat dr. Mărculescu.

Consiliul Popular comunal lua diferite hotărâri în vederea îmbunătățirii sănătății locuitorilor şi a animalelor. Prin Hotărârea nr. 6 din 26 septembrie 1969 acesta „obligă" Comitetului Executiv să intervină la Direcția Sanitară a Județului Argeş „în vederea trimiterii medicului repartizat la Dispensarul Siliştea, comuna Căteasca", stabilindu-se termenul 30 septembrie.

Pentru ca locuitorii tuturor satelor comunei să beneficieze de actul medical Consiliul Popular a „obligat" pe doctorița Rodica Popescu „să se

[38] Idem, fond Primăria Siliştea, dosar 7/1963, f. 168, 217.
[39] Idem, dosar 4/1964, f. 264.
[40] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 18/1964, f. 27.
[41] Idem, dosar 1/1966, f. 6-10.
[42] Idem, fond Primăria Siliştea, dosar 8/1967, f. 3, 86.

deplaseze la Dispensarul Siliştea” două zile pe săptămână pentru consultaţii, până la sosirea noului doctor, şi o dată pe săptămână la Punctul sanitar din satul Cătanele pentru consultaţii şi tratament, unde, în termen de 30 de zile, urma să se amenajeze o cameră. Tot o dată pe săptămână urma să controleze unităţile cooperatiste şi centrele de prelucrare a laptelui de la cooperativele agricole de producţie din comună.

Medicul şi personalul auxiliar medical trebuiau să verifice curăţenia la magazinele de pe raza comunei, să urmărească dacă se respectă regulile de igienă la centrele de prelucrare a laptelui, la brutării şi la chioşcurile de alimente.

S-a propus să se înfiinţeze în cadrul dispensarului o comisie din cadre medicale şi deputaţi comunali care să controleze periodic igiena gospodăriilor locuitorilor, precum şi starea în care se află fântânile din sate şi dacă sunt împrejmuite.

De asemenea, Consiliul Popular „obliga” pe doctoriţa Rodica Popescu, să doteze şcolile cu medicamente de primă urgenţă”, iar C.A.P.-urile „să transporte gravidele de la domiciliu la Casa de naştere” din comună.

În septembrie 1969 a avut loc sesiunea ordinară a Consiliului Popular Căteasca, în localul Căminului Cultural din satul Cireşu, la care au participat 53 de deputaţi. Cu această ocazie a fost prezentat raport privind activitatea desfăşurată de către Circumscripţia Sanitară Căteasca. La dezbateri deputatul Mihai Cristea a cerut să se ia măsuri „pentru combaterea hepatitei care bântue pe raza comunei”, să se facă controlul apei la toate fântânile şi să fie dezinfectate, să fie împrejmuite, iar şcolile să fie asigurate cu medicamente”.

Un alt deputat, Ion Rădulescu, propune să se intervină la organele competente pentru a fi trimis în comună un medic stomatolog, măcar o dată pe săptămână. Arată că la magazinele de consum normele de igienă nu sunt respectate, gestionarii nu au lighene, apă, săpun şi prosop, pentru a le folosi.

Doctoriţa Rodica Popescu dă unele explicaţii la întrebările deputaţilor, cea mai importantă fiind aceea legată de reducerea bugetului la medicamente la jumătate, din care cauză, „nu sunt suficiente medicamente gratuite”. De asemenea, a cerut înfiinţarea unei comisii din deputaţi în vederea recondiţionării fântânelor[43].

[43] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 11/1969, nefoliat.

La 23 decembrie 1970, pe baza instrucțiunilor Ministerului Muncii, nr. 11107, din 15 mai 1970, s-a constituit în comună Colectivul de sprijin pentru asistența socială, alcătuită din opt persoane, între care doctorița Rodica Popescu. Acest colectiv trebuia să verifice condițiile de trai, felul cum erau îngrijiți, crescuți şi educați copiii, starea lor de sănătate, dezvoltarea fizică şi intelectuală, astfel ca la nevoie să se poată interveni[44].

Uneori personalul din domeniul sanitar uman şi veterinar îşi desfăşura activitatea cu superficialitate, fapt ce a dus la sancțiuni cu penalizare de 10% din salariu pe luna septembrie 1971 pentru medicul Rodica Popescu, pentru „nerespectarea planului de muncă"; cinci zile reținere din salariu pe luna septembrie oficiantului sanitar Gheorghe Zamfir pentru „absențe nemotivate"; 5% pe septembrie asistentei medicale Elena Dinu pentru „nerespectarea programului de lucru; nu a semnat condica de prezență"; o zi reținere din salariu pe aceeaşi lună sorei medicale Maria Marin pentru lipsă nemotivată; reținerea tuturor zilelor lipsă din septembrie sorei medicale Ioana Breazu; 10% pe luna septembrie medicului veterinar Georgeta Bucur pentru „plecarea din circumscripție fără învoire, nesprijinirea planului economic cu întreg personalul din subordine"; 5% pe septembrie îngrijitoarei Maria Ilie pentru „neîntreținerea curățeniei în Căminul Cultural Cătească"[45].

Aceste măsuri au condus la schimbarea de personal: şeful Circumscripției sanitar-veterinare devine medicul veterinar Napoleon Popescu, iar la Circumscripția sanitar-umană medicul Maria Mitu.

La 21 iunie 1973 este prezentată activitatea sanitară în comitetul executiv. Unul dintre vorbitori, Toma Ilie, arată că în comună „se provoacă avorturi, dar nu s-au adus la cunoştința Comitetului Executiv sau organului de miliție aceste cazuri pentru a se lua măsuri. Nu au fost luate măsuri pentru numita Chiripuş Ioana, care şi-a provocat avort cu diferite femei din comună"[46]. Pe aceeaşi linie a vorbit şi Constantin Ionescu, învinuind pe doctorița Maria Mitu că nu cunoaşte numărul gravidelor din comună, nu a participat niciodată la mulsul vacilor de la C.A.P. Gruiu, nu a sancționat pe responsabilul brutăriei din satul Cireşu

[44] Idem, dosar 4/1970, nefoliat.
[45] Idem, dosar 10/1971, nefoliat.
[46] Se ştie că statul decretase interzicerea avortului, fapt ce a condus la decesul multor femei din țară, în urma întreruperii sarcinii prin metode empirice, dar şi naşterea unor copii cu deficiențe grave.

care, la fel ca ceilalți muncitori, umblă cu ținuta murdară, nu stă suficiente ore în satele Siliştea şi Cătanele pentru a merge pe teren în vederea verificării curățeniei din gospodării, eliberează rețete unor cetățeni fără a fi consultați.

Un alt vorbitor, Valeriu Cristea, arată că deşi avortul este interzis „se observă că natalitatea nu sporeşte" şi prin urmare scopul interzicerii avortului nu este atins. Propune ca femeile care se ocupă cu întreruperea de sarcini „să fie date pe mâna legii". Mai arată că atmosfera de lucru în Circa Sanitară nu este potrivită activității, certurile dintre salariați fiind frecvente.

În şedința Biroului Permanent al Consiliului Popular Căteasca, din 25 iunie 1973, s-a discutat „atitudinea medicului Maria Mitu, şeful Circumscripției sanitar-umane Căteasca", deoarece avea multe lipsuri, hotărându-se să se propună Spitalului Călineşti şi Direcției Sanitare a Județului Argeş transferul acesteia la altă circumscripție[47].

La 12 iulie 1974 este prezentată activitatea sanitară în Comitetului Executiv de către noua doctoriță Cecilia Suciu, care este apreciată ca pozitivă. Vorbitorii cer doctoriței să planifice zile de vizite şi în satele Recea şi Cătanele, să inspecteze magazinele cooperativei, precum şi brutăria. Se propune să se facă intervenție la Direcția Sanitară a județului pentru repartizarea la Căteasca a unui medic stomatolog[48].

În şedința Comitetului Executiv din 17 noiembrie 1975 i se cere doctoriței Maria Pascu să fie controlată curățenia la toate unitățile din comună, să se verifice modul cum este folosită putina de apă, să se facă educația populației pentru păstrarea curățeniei în gospodării şi locuințe, să impună mulgătoarelor vacilor de la C.A.P.-uri să folosească halatele şi să-şi spele mâinile. De asemenea, la discuții, s-a subliniat faptul că personalul sanitar nu respectă programul de lucru, că se fac întreruperi de sarcini de către unele cadre sanitare, că nu toate gravidele merg să nască la casa de naştere a dispensarului, fiindcă nu li s-a făcut educație în acest sens.

În final s-a propus ca dispensarul să fie dotat cu şaretă şi cal pentru înlesnirea deplasărilor în circumscripția sanitară[49].

Circumscripția Sanitară Căteasca, în ianuarie 1975, era încadrată cu doi medici, cinci cadre medii sanitare, un agent dezinfectator, o

---

[47] Primăria Comunei Căteasca, fond propriu, dosar 33/1972-1977, nefoliat.
[48] *Ibidem.*
[49] *Ibidem.*

infirmieră, toți desfăşurându-şi activitatea la dispensarul din Căteasca şi alte două puncte sanitare de la Siliştea şi Cătanele.

În martie 1975, Comitetului Executiv al Consiliului Popular Căteasca a constatat că numărul avorturilor a scăzut şi că după „o perioadă lungă de inactivitate şi-a început, în sfârşit, activitatea Casa de naştere pe 26 februarie 1975, înregistrând o naştere”[50].

Pe linie sanitar-veterinară a fost prezentat raport în Comitetul Executiv, la data de 15 februarie 1975, când s-au adus mai multe critici personalului veterinar de la Dispensarul Sanitar-Veterinar Căteasca: medicul veterinar nu a dat nicio amendă pentru murdărie, pentru păsări moarte şi aruncate pe marginea drumului, în loc să fie îngropate, din care cauză molima s-a extins; nu s-au vaccinat toți câinii; Consiliul Popular nu a primit notă cu cei ce dețin mai mult de un câine pentru a fi impuşi la taxă; nu se mai foloseşte puțul sec; se taie porci de sărbători, însă nici 50% n-au scos certificate medicale şi nu au dus carne la analiză[51].

La 2 iulie 1980, Dispensarul Sanitar Uman a prezentat un raport de activitatea desfăşurată pe primul semestru al anului, menționându-se următoarele: periodic au fost vizitate şcolile şi grădinițele, când au fost instruiți elevii pe linie sanitară; au fost verificate periodic meniurile de la cele trei cantine de pe raza comunei şi de la grădinița Coşeri de către medici şi cadrele medii; au fost examinați toți copiii între 1 şi 3 ani; cei cu afecțiuni cronice au fost dispensarizați în vederea recuperării lor; s-a încheiat prima etapă de pregătire a instructorilor în vederea acordării primului ajutor şi s-a trecut la etapa a doua când instructorii au început instruirea populației.

S-au dat informații şi despre avorturi, acestea fiind mai puține față de anii anteriori, ele reducându-se la 25, fiind comunicate la miliție numele celor cu avorturi repetate.

Nou-născuții şi mamele au fost vizitate de medic şi cadrele medii; mortalitatea infantilă pe semestrul I fiind de 24,39% (a decedat un prematur); copiii între 1 şi 16 ani cu afecțiuni cronice (R.A.A., hepatită cronică, astm bronşic, M.C.C., afecțiuni psihice, deficiențe motorii) au fost dispensarizați; s-au efectuat, conform planificării, examenele de bilanț la elevi, la fel şi triajul epidemiologic în colectivitățile şcolare şi preşcolare.

[50] Idem, dosar 17/1975, nefoliat.
[51] Idem, dosar 33/1972-1977, nefoliat.

În primul semestru au fost „puține cazuri" de boli transmisibile: HE - 2 cazuri, dizenterie - 1 caz; vaccinurile s-au făcut conform planificării, dar s-au întâmpinat şi greutăți şi chiar refuz la unele vaccinări, mai ales vaccinul A.P. şi antirujeolic; a fost înregistrat un caz nou de T.B.C., pe lângă cele opt vechi.

Pentru prevenirea bolilor venerice s-a recoltat R.B.W. de la cei ce se angajau în muncă pentru prima dată şi de la cei care urmau să se căsătorească, nefiind depistat vreun caz. Tot în domeniul prevenirii bolilor au fost organizate cursuri cu tinerele mame şi tinerele căsătorite, iar în şcoli s-au ținut lecții de educație sanitară şi de acordare a primului ajutor[52].

În luna iunie 1983 a fost prezentat în Comitetului Executiv, de către medicul Mariana Drăghici, raport de activitate pe prima jumătate a acestui an. Astfel, au fost vizitate periodic şcolile şi grădinițele, au fost instruiți elevii în vederea formării deprinderilor igienice, accentuându-se importanța educației fizice şi a sportului. Medicul şi cadrele medicale medii au vizitat cele trei cantine şi cea a grădiniței din Coşeri şi au verificat meniurile acestora. Au fost verificate toate sursele de apă potabilă, fiind dezinfectate cu cloramină. Împreună cu Consiliul Popular comunal s-au organizat acțiuni de igienizare a localităților, a gospodăriilor individuale, de îndepărtare a gunoaielor, amenajarea şanțurilor, văruirea pomilor. Se mai precizează în raport că s-au luat în evidență 32 de gravide, sarcina acestora fiind urmărită de medic şi cadrele medii, fiind sfătuite să nască la maternitățile spitalelor Călineşti sau Piteşti. În privința mortalității infantile lucrurile nu stăteau bine: în 1982 s-au înregistrat trei decese de copii până la un an, însemnând 58,82%, iar în anul 1981 procentul a fost de 60%. Deşi s-au organizat acțiuni de combatere a T.B.C., în anul 1983 s-au înregistrat trei cazuri noi; cazuri de boli venerice nu existau[53].

A fost prezentată în Comitetului Executiv al Consiliului Popular Căteasca şi activitatea Dispensarului Sanitar-Veterinar pe anul 1982, de către medicul veterinar Ion Gheorghe. În comună era un număr mare de animale, atât în sectorul socialist, cât şi în cel individual, de sănătatea cărora se ocupa doctorul ajutat de către trei tehnicieni veterinari. Se precizează că prin vaccinări au fost prevenite epizootiile, astfel că mortalitatea a fost scăzută. Activitatea sanitar-veterinară era îngreunată de

[52] Idem, dosar 11/1983, nefoliat.
[53] Idem, dosar 13/1983, nef.

atitudinea unor locuitori care refuzau să-şi vaccineze animalele, mai ales câinii şi păsările. În cazul câinilor a fost necesar să se ia măsuri de „omorârea lor prin stricnizare”.

În raport se dau informații privitoare la înstrăinarea a 104 taurine şi 87 de ovine „fără bilet de proprietate şi fără consimțământul Consiliului Popular Comunal Căteasca”, fapt ce a dus la amendarea unora dintre proprietari[54]. Pentru o mai bună activitate în domeniul sanitar-veterinar, în anul 1989, numărul tehnicienilor veterinari a crescut la patru[55].

Clădirea în care funcționează cabinetele medicale din comuna Căteasca.

Astăzi în comuna Căteasca funcționează următoarele cabinete medicale:

1. Dr. Eugenia Leoveanu, asistentă medicală Mihaela Briceag, cu 1.000 de pacienți în satele Căteasca şi Cireşu;

2. Dr. Maria Radu, asistentă medicală Alina Mariana Alexandru, cu 1.100 pacienți din satele Căteasca, Gruiu şi Recea;

---

[54] *Ibidem.*

[55] Idem, dosar 2/1989, nef.

3. Dr. Liliana Elena Călinescu, asistentă medicală Cornelia Ilie Enache, cu 1.000 de pacienți în satele Căteasca, Cătanele şi Recea;

4. Cabinet stomatologic dr. Ana Maria Tițescu.

Dr. Eugenia Leoveanu, în cabinetul medical.

Pe raza comunei funcționează patru farmacii în satele: Căteasca, Gruiu, Siliştea, Cireşu.

În satul Cătanele s-a înființat un Centru de Permanență, cu medic şi asistent medical, în subordinea Casei de Asigurări de Sănătate - Argeş, care asigură servicii medicale curente.

În privința bolilor cronice de care suferă populația, ordinea ar fi următoarea: hipertensiune arterială, boli cardio-vasculare, diabet zaharat, neoplasm[56].

O perioadă îndelungată Dispensarul Căteasca a funcționat în casa na □ionalizată a col. Ionescu.

[56] Datele ne-au fost puse la dispoziție de către dr. Liliana elena Călinescu.

Farmacia Căteasca.

Centrul de permanență din Cătanele. Foto, 2016.

CAPITOLUL XI

BISERICA ŞI SLUJITORII EI

Slujbașii bisericilor nu-și făceau datoria cum ar fi trebuit față de biserică și enoriași, dar nici ultimii nu se arătau prea evlavioși. Aceste realități l-au făcut pe protopopul județului să se adreseze Ocârmuirii Județului Argeș, la 23 iulie 1834, cerând sprijin pentru a-i determina pe slujitorii bisericilor să-și facă datoria față de biserică și enoriași „măcar sâmbăta și duminica și la sărbători și praznicele însemnate", dar și enoriașii să meargă la biserică în aceste zile, fiindcă se adună mai mult pe la cârciumi „de fac chefuri".

Protopopul mai arată ocârmuitorului că le-a cerut preoților să nu intre în casele celor ce nu merg la biserică „la nicio rugăciune, sau la praznice, sau la pomenire" și „nici la biserică să nu-i îngroape, ca pe niște călcători de poruncile lui Dumnezeu și nici așa nu i-au putut aduce la cunoștință". Îl roagă pe ocârmuitor să poruncească subocârmuitorilor de plase și plaiuri să-i determine pe aleșii satelor ca și ei să-i anunțe pe toți sătenii că trebuie să acorde atenție bisericii. Protopopul amenință că se va recurge chiar la închiderea bisericilor.

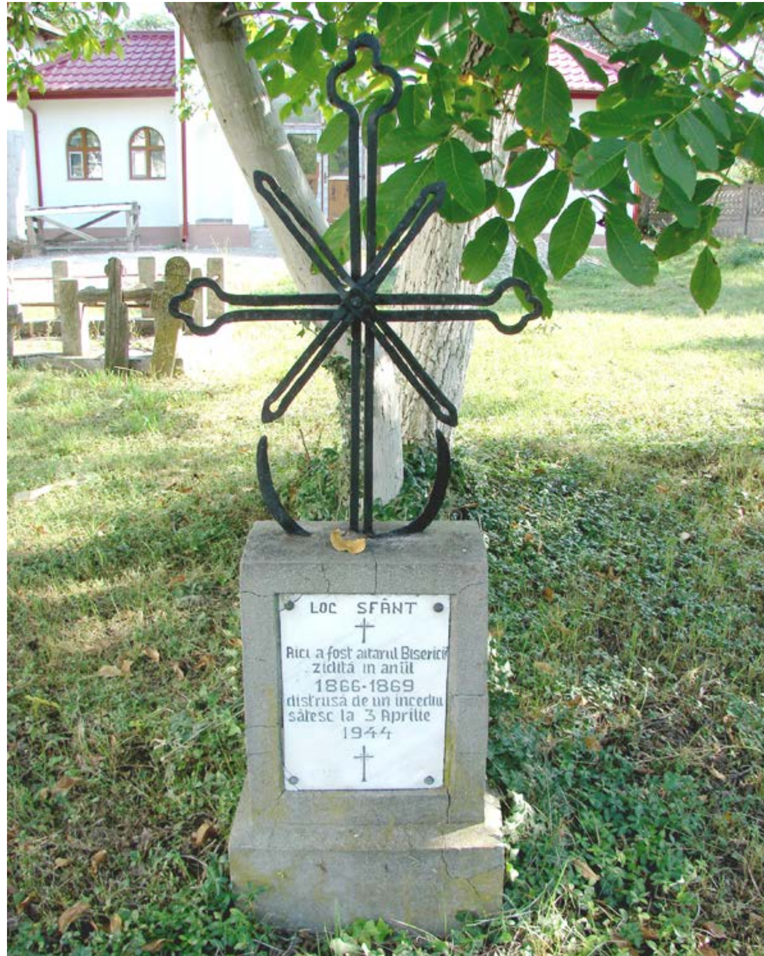
În rezoluția pusă pe jalbă, ocârmuitorul județului poruncește subocârmuitorilor să-i lămurească pe locuitori să meargă la biserică, afară de bolnavi și neputincioși[1].

Biserica Popeşti-Căteasca

Învățătorul Gheorghe Zamfirescu, în anul 1946, pentru obținerea gradului didactic I a întocmit o schiță monografică a satului Popeşti în care arată că bătrânii povesteau că satul a fost aşezat pe malul drept al râului Argeş, ale cărui ape au înghițit din terenul agricol, amenințând satul şi obligându-l să se mute mai spre apus. „Probă că satul a fost aşezat pe malul râului sunt urmele caselor şi bisericii vechi care au fost dărâmate de apă în vremea părinților mei. S-au găsit şi case şi cruci în malul râului. Crucea din altarul acestei biserici a fost găsită şi păstrată în podul bisericii

[1] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) județului Argeș, dosar, 65/1834, f. 1.

vechi a satului de astăzi şi aşezată în 1937 în locul altarului bisericii noui, fără pereche în împrejurimi, ce s-a construit din inițiativa, stăruința şi fondurile băneşti ale familiei C. Zamfirescu, locuitorii contribuind numai cu munca”.

Locul unde se afla altarul vechii biserici.

Noul sat, construit mai departe de furia apelor, şi-a clădit şi biserică nouă, din lemn, la care a slujit popa Stan Popescu, al cărui tată fusese tot preot[2].

[2] DANIC, fond Ministerul Educației Naționale, dosar 416/1946, p. 85.

Primele informații scrise despre biserica din satul Popeşti şi slujitorii acesteia ne sunt cunoscute ca urmare a publicării catagrafiei eparhiei Argeş din 1824, de către prof. Ion Ionaşcu[3].

Plasa Găleşeştilor, din care făceau parte satele actualei comune Căteasca, a aparținut de județul Vlaşca, până la 1 ianuarie 1831, când a fost arondată la județul Argeş, fiind trecută de la eparhia mitropoliei la eparhia Argeşului. De aceea I. Ionaşcu, în 1942, când a publicat recensământul eparhiei Argeş la 1824 a cuprins şi plasa Găleşeşti. Însă trebuie făcută precizarea că recensământul (catagrafia) Mitropoliei Ungrovlahiei a fost realizată în anul 1810, astfel că informațiile care ne interesează sunt din acest an.

Satul Popeşti, la 1810, era alcătuit din 23 de case, cu o populație de 83 de suflete (36 de bărbați şi 47 de femei) şi avea o biserică de lemn, cu hramul Naşterea Precistii, care era deservită de următorii slujitori:

- preotul Dimitrie, hirotonisit cu blagoslovenia răposatului mitropolit Grigorie, de 80 de ani, văduv, şi avea doi copii (Oprea de 16 ani şi Stanca de 12 ani);

- diaconul Marin sin diaconul Pătru, de 50 de ani, hirotonisit de părintele Stavropoleos chir Grigore, la 2 aprilie 1790, căsătorit cu Dumitra de 45 de ani, având o fiică, Badea, de 15 ani şi doi băieți: Radu de zece ani şi Dumitru de opt ani;

- diaconul Stoica sin Marin, de 35 de ani, hirotonisit de părintele Theofilact, la 13 ianuarie 1800, căsătorit cu Dumitra, de 30 de ani, având trei copii (un băiat de trei ani, neprecizându-i-se numele, Maria de şase ani şi Ioana de şapte luni);

- diaconul Ioan, de 30 de ani, hirotonisit la 10 ianuarie 1810, căsătorit cu Nedelea, de 24 de ani, având un fiu, Ioan, de patru ani;

- diaconul Anghel, de 27 de ani, hirotonisit la 9 iunie 1809, căsătorit cu Anca, în vârstă de 22 de ani, având un fiu de o lună şi botezat Costandin[4].

Atrage atenția numărul mare de clerici: un preot şi cinci diaconi, deşi satul avea numai 83 de suflete.

În catagrafia bisericilor şi personalului acestora, alcătuită în anul 1832, se menționează că în satul Popeşti se găseşte o biserică din lemn, cu hramul Naşterea Maicii Domnului, clădită pe moşie „megieşească, devălmaşă”, la care slujeau preoții „Trandafir duhovnic şi Costandin sin

[3] I. Ionaşcu, *Catagrafia eparhiei Argeş la 1824*, Bucureşti, 1942, p. 14.
[4] *Ibidem*, p. 71, 77.

Ştefan”[5]. Aceleaşi informaţii sunt transmise de către subocârmuitorul plasei, la 18 iulie 1832, către ocârmuitorul judeţului Argeş[6].

Într-un raport al subocârmuitorului, din 4 iunie 1837, înaintat ocârmuirii, se arată că satul Popeşti, format din 41 de familii, avea o biserică, la care slujea preotul Trandafir duhovnic, cântăreţ fiind Matei, fiul său. Iar la 12 august 1837 raportează că preotul Trandafir duhovnic primise de la magazia de rezervă a satului trei chile de „producte”, iar cântăreţul Matei două chile[7]. La 12 decembrie 1837, subocârmuitorul întocmeşte o situaţie cu toţi preoţii, diaconii şi ţârcovnicii care „plătesc plocon”. Despre biserica Naşterea Maicii Domnului din Popeşti se menţionează că este slujită de preoţii Trandafir duhovnic şi Costandin Ştefan („rămas pă dinafară”), cântăreţ fiind Matei, fiul popii Trandafir. Tot la satul Popeşti se mai face menţiunea că preotul Manea Gheorghe slujea la biserica din cătunul Răteşti, „ce ţine de satul Cacaleţi de Jos”[8].

Iată că numărul slujitorilor bisericii scade, deşi populaţia satului a crescut: în anul 1810 erau 23 de gospodării şi cinci clerici, iar în 1837, la 41 de familii, erau doi preoţi şi un cântăreţ.

Arhiereul Samuil Sinadon, la scurtă vreme după ce a fost numit la conducerea episcopiei Argeşului, adică la începutul anului 1845, a cerut protopopilor din eparhie o situaţie despre biserici. Despre cea din Popeşti s-au transmis datele următoare: din lemn, construită în anul 1760, cu hramul Naşterea Maicii Domnului şi se afla pe moşie moştenească[9]. Această biserică, în anul 1859, avea o enorie de 62 de familii. Cu timpul, biserica a început să se degradeze, astfel că enoria a cerut aprobare pentru a clădi una nouă, pe care s-o aşeze lângă cea veche. Episcopia a aprobat iniţiativa locuitorilor şi astfel lucrările au început în anul 1866. După trei ani biserica de zid a fost terminată, fiind târnosită la 21 decembrie 1869, primind hramul Sf. Nicolae, alături de Adormirea Maicii Domnului, hramul bisericii vechi.

La inspecţia revizorului ecleziastic din 19 aprilie 1888, biserica din Popeşti-Căteasca avea nevoie de reparaţii la învelişul de şiţă[10].

---

5 ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Argeş, dosar 44/1832, f. 68, 92, 93.
6 Idem, dosar 150/1832. f. 150-152.
7 Idem, dosar 7/1837, f. 223, 354-358.
8 Idem, dosar 47/1837, f. 67.
9 Teodor Mavrodin, *Episcopia Argeşului, 1793-1949*, Editura Europroduct, Piteşti, 2005, p. 199.
10 *Ibidem*, p. 436.

Învățătorul Gheorghe Zamfirescu, în schița sa monografică, menționată mai sus, arată că, potrivit tradiției, familia Din Cojocaru a construit o biserică, între anii 1866-1868, din cărămidă, în formă de corabie, cu o turlă, de formă hexagonală. Biserica a fost construită pe cheltuiala familiei Din Cojocaru, deoarece voia să-şi căsătorească fata cu un preot, având în vedere că cel aflat în activitate era bătrân. „Aşa s-a şi întâmplat, că la doi ani după sfințirea bisericii popa Constantin Popescu a murit şi i-a luat locul preotul Marin Vintilescu, originar din comuna Vrăneşti, județul Muşcel, fiindcă s-a căsătorit cu fiica lui Din Cojocaru, acesta îndeplinindu-şi, astfel, dorința […]. După ce preotul Vintilescu a păstorit cu cinste 57 de ani a lăsat nepotului său de fiică locul, preotul de astăzi Ioan Drăghici, care a mai slujit în această biserică în anul 1943, când focul nemilos a ars aproape jumătate din sat, arzând şi această biserică”[11].

Începând cu anul 1846 registrele de stare civilă sunt semnate numai de preotul Costandin, alături de care apare şi preotul Matei, în anul 1849, iar din anul 1857 semnează amândoi[12].

Este de menționat că în registrul de stare civilă sunt menționate două cătune: „Arghiropol” sau „Linia Arghiropului” şi „Băduleşti”.

Într-un anuar din anul 1909 se consemnează următoarele date: „Parohia Popeşti, comuna Căteasca-Popeşti, cu biserică parohială Naşterea Maicii Domnului, paroh preotul Vintilescu Marin, născut la 22 Iulie 1857, cu seminar inferior; numit aci la 1 Martie 1878. Această parohie are 212 familii, cu 910 suflete. Biserica e din zid, s-a clădit de la 1866-1869, s-a reparat în parte la 1888 şi 1899”[13].

Prim-pretonul plasei Dâmbovnic, inspectând comuna Căteasca, la 29 aprilie 1933, a consemnat în procesul-verbal de control despre biserică: i s-a refăcut învelişul în primăvară, cimitirul este împrejmuit cu sârmă şi în general se prezintă mulțumitor. Dar, față de populația comunei, este neîncăpătoare, de aceea locuitorii au luat inițiativa construirii unei noi biserici. Este de precizat că biserica dispunea de un teren în suprafață de 1770 mp, iar cimitirul comunal avea 2.500 mp[14].

---

[11] DANIC, fond MEN, dosar 416/1946, f. 84-108.

[12] ANSJA, colecția de Stare civilă, biserica Popeşti-Căteasca.

[13] *Administrațiunea Casei Bisericii - Anuar,* 1909, Tipografia Cărților Bisericeşti, Bucureşti, 1909, p. 286.

[14] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 72/1930, f. 104 şi 32/1933, f. 39-40.

Preotul Marin Vintilescu şi preoteasa Gherghina.

În anuarul eparhiei Argeşului pe anul 1934 se dau mai multe informații despre biserici şi slujitorii acestora. Referitor la biserica din satul Popeşti, comuna Căteasca, plasa Dâmbovnic, sunt menționate următoarele: comuna Căteasca este alcătuită din satele Căteasca, Popeşti, Coşeri, aparține de Oficiul Poştal Rociu, gara cea mai apropiată este Leordeni, se află la 16 km depărtare de Piteşti şi însumează 259 de familii, cu 1.135 de suflete; biserica era parohială, cu hramul Naşterea Maicii Domnului, aşezată în satul Popeşti, construită din zid, între anii 1866-1869, se găsea în stare mediocră şi nu avea casă parohială; paroh era preotul Ion I. Drăghici (în 1932 încă mai era paroh Marin Vintilescu sachelar), absolvent de seminar gradul II, născut la 12 iunie 1910, hirotonisit la 18 septembrie 1932; cântăreți erau: Constantin Bădescu, născut la 30 octombrie 1883, absolvent al şcolii de cântăreți, numit la 1 aprilie 1901, retras la 1 ianuarie 1906, din nou venit la 1 octombrie 1912; Ilie I. Popescu, născut la 20 iunie 1893, absolvent al şcolii de cântăreți, numit la 1 aprilie 1910, retras la 1 noiembrie 1914, numit din nou la 1 iulie 1918.

NICHITA

Din mila lui Dumnezeu Episcop al Eparhiei Argeşului

Pr. Aurel D. Popescu

Facem cunoscut tuturor celor ce se cuvine, că, în virtutea Darului şi puterii, moştenite dela Sfinţii Apostoli, pe cari Hristos, adevăratul Dumnezeu, prin trimiterea Prea Sfântului Duh peste dânşii, în chipul limbilor de foc, i-a întărit cu Darul de a propovedui cuvântul Evangheliei sale şi cu puterea de a aşeza în sfânta sa biserică trepte şi vrednicii de duhovnicească slujbă, iar prin punerea mâinilor s'au împărtăşit unii dela alţii, ca astfel păstorii turmei lui Hristos să se facă pururea vrednici a fi părtaşi aceloraşi daruri şi dăruiri şi urmând poruncilor Sfântului Marelui Apostol Pavel, scrise către Timotei, Episcopul Efesului (I 3, 7 şi 5, 22) şi către Tit, Episcopul Critului (1, 5-6), pe clericul Ioan I. Drăghici din comuna Tutuleşti-Argeş, după ce în tot chipul am cercat vrednicia lui, atât în ce priveşte pregătirea lui, după legile în vigoare ale ţării, cât şi mai ales după sfintele canoane — fiind mărturisit de duhovnicul său, fără prihană — având consimţământul organelor cu cădere şi primind dela dânsul făgăduinţele, date în scris şi cu cuvântul în faţa bisericii, că va obverva ordinea canonică şi va fi cu ascultare faţă de toate legile în vigoare ale ţării şi faţă de Noi, Episcopul său, l-am hirotonit cu harul întru tot Sfântului şi de viaţă făcătorului Duh, după orânduiala sf-telor canoane: Diacon în 17 ale lunei Septembrie anul 1932 iar preot în 18 ale lunei Septembrie anul 1932 dându-i binecuvântarea, ca să lucreze cele preoţeşti la sfânta biserică cu hramul [illegible] din parohia Căteasca Pop. comuna Căteasca Judeţul Argeş şi la sfintele biserici filiale, cari să ţin acum ori se vor ţine în viitor de această parohie Căteasca Popeşti.

Când dar, pe numitul preot Ioan I. Drăghici prin aceasta vi-l anunţăm tuturor de adevărat şi canoniceşte instituit paroh al parohiei Căteasca Popeşti cu filialele din judeţul Argeş vă îndatorăm pe întreg poporul credincios, pe toate corporaţiunile şi organele bisericeşti şi civile din această parohie, ca faţă cu acest nou paroh, toţi şi fiecare să fiţi cu respectul cuvenit, să-i daţi ascultare şi tot ajutorul în oficiul său şi în toate acţiunile, cari aparţin la sfera de activitate a parohului. Către acest paroh al vostru să vă întoarceţi cu toată încrederea, ca faţă de părintele vostru duhovnicesc. Iar în celelalte suntem în aşteptare, ca noul paroh, în purtarea sa şi în toate acţiunile activităţii sale publice, să ţină strâns la aşezămintele canonice şi la disciplina sfintei noastre biserici ortodoxe şi să fie spre exemplu enoriaşilor săi şi altora, cu virtuţile sale şi cu activitatea-i ordonată şi cinstită, izvorită din adevărata dragoste către turma sa, fiind intr'aceea cu reverinţă, supunere şi ascultare către superiorii săi.

Rugând pe Atotputernicul Dumnezeu, să trimită toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit asupra turmei credincioase şi a păstorului vrednic, sădind în inima tuturora dragostea şi credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos şi în mântuitoarea Lui biserică, împărtăşim tuturor binecuvântarea noastră arhierească.

Dat în reşedinţa noastră episcopească Curtea de Argeş în anul mântuirii una mie nouă sute trei zeci şi doi. luna Septembrie ziua 20.

EPISCOP,

SFÂNTA EPISCOPIE A ARGEŞULUI 1906

Director,

Şef de Serviciu

No. 634

Cartea de hirotonire ca diacon, la 17 septembrie 1932 şi preot la 18 septembrie 1932, a lui Ioan I. Drăghici pentru comuna Căteasca.

Biserica aparţinea de protopopiatul Argeşul de Jos[15] care avea reşedinţa în Piteşti, şi era condus de protopopul Marin Popescu[16].

Parohul bisericii din Popeşti, preotul Ion Drăghici, la 9 iunie 1937, a înaintat un raport către Ministerul Lucrărilor Publice şi Comunicaţiilor în care arată că biserica din comună este „mică, veche şi ruinată”, solicitând sprijin material pentru construirea uneia noi şi încăpătoare.

Direcţia Generală a Drumurilor din cadrul ministerului menţionat, la scurtă vreme, face cunoscut Primăriei Căteasca faptul că s-a aprobat suma de 150.000 de lei pentru construirea bisericii, iar pe 1 iulie 1937 îi

---

[15] La această dată judeţul era organizat în 3 protopopiate: Argeşul de Jos (reşedinţa la Piteşti), Argeşul de Sus (reşedinţa la Curtea de Argeş) şi Costeşti (cu reşedinţa în comuna Humele).

[16] *Anuarul Eparhiei Argeşului pe 1934*, Curtea de Argeş, Editura Consiliului Eparhial, Tipografia «Artistica» P. Mitu-Piteşti, 1934, p. 57.

cere Serviciului de Drumuri al Județului Argeș, aflat în subordine, să întocmească un deviz la lucrările ce s-ar putea face cu suma menționată, precizându-i-se ca lucrările să se facă în regie.

Adresa Şcolii Primare Mixte Căteasca prin care face cunoscut preotului Ion Drăghici că urmează să țină orele de religie cu elevii şcolii.

Caietul de sarcini prevedea următoarele: „Cărămida va fi din cea ordinară, însă de cea mai bună calitate, bine frământată, bine arsă, fără a fi vitrificată, fără piatră de var sau alte materii eterogene, sonoră; va avea muchiile drepte, fețele paralele, fără strâmbături, crăpături sau lipsuri; dimensiunile de 6/13/27 cm. Mortarul va fi compus din 350 kg var în pastă şi 80 kg ciment la 1 mc de nisip. Cărămizile, înainte de a fi puse în

zidărie, vor fi udate cu apă. Lucrările vor dura 20 de zile. Orice întârziere va duce la amendă de 100 lei”.

ROMANIA

EPISCOPIA ARGEŞULUI

GRIGORIE

CU MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL ARGEŞULUI

Puterea de a lega şi deslega păcatele oamenilor a dat-o Mântuitorul Iisus Hristos sfinţilor Săi apostoli... şi prin ei nouă urmaşilor episcopi.

Smerenia noastră, potrivit acestor rândueli canonice, an hirotesit duhovnic pe cucernicul preot Ioan I. Drăghici investindu-l cu aceiaş putere prin invocarea Sfântului Duh.

Drept aceia îi dăm învăţătoare poruncă să săvârşească această sf. taină cu frică şi cu cutremur înaintea lui Dumnezeu. Mare şi grea îi e răspunderea! Este un chivernisitor al mântuirei sufletelor. Să fie nezăbavnic la spovedirea mai ales a bolnavilor şi cu mare chibzuială în povăţuire şi canonisire. Să fie neprihănit şi nebiruit de patimi, pentru a nu fi sminteală fiilor duhovniceşti, rugându-se în toată vremea şi în tot ceasul, ca Dumnezeu să-l lumineze în lecuirea sufletească a credincioşilor.

Spre adeverire, îi dăm această „Carte de duhovnic”, iscălită de noi şi întărită cu pecetia Sf. Episcopii în reşedinţa noastră episcopală din Curtea de Argeş astăzi 15 Martie 1937. —

Episcop, Grigorie

Consilier Referent,

No. 1705

Carte de hirotesire ca duhovnic a preotului Ion Drăghici, din 15 martie 1937.

Şeful Serviciului de Drumuri - Argeş avea obligaţia să trimită la minister, la anumite perioade, situaţii privind lucrările executate. Prima situaţie a fost înaintată la 1 noiembrie 1937 pentru lucrările ce se efectuaseră până la 25 octombrie. Cu această ocazie a făcut propunerea ca în toamna anului 1937 să se execute numai fundaţia, iar zidăria să înceapă în primăvara anului 1938, când vremea devenea bună.

Ministerul Lucrărilor Publice, într-o adresă, din 28 decembrie 1937, îşi arată nemulţumirea faţă de inginerul şef al Serviciului de Drumuri al judeţului Argeş, fiindcă nu a început lucrările imediat după 15 octombrie, încălcându-se prevederile legii contabilităţii. Îi ordonă să execute lucrarea după instrucţiuni şi să termine până la 15 martie 1938.

Deoarece terenul era „mai slab într-o parte”, poate şi din cauza timpului umed, soclul a crăpat şi nu se putea face zidăria. Trebuia găsită o soluţie. Conductorul a propus o „centură de beton armat peste soclu şi

completată bineînțeles cu o a doua centură de beton armat, aşezat cam la două treimi din înălțimea zidurilor". La ordinul ministerului preotul paroh I. Drăghici a invitat la fața locului şi pe arhitect. Acesta a propus să se toarne o placă de beton armat „drept ciubuc al soclului, iar peste această placă să înceapă zidăria"[17].

La 18 iunie 1938 ministerul a cerut Prefecturii Argeş o situație cu lucrările efectuate din subvenția de 50.000 de lei, ordonanțată la 30 septembrie, şi cea de 50.000 de lei, ordonanțată la 28 octombrie 1937. Alte 50.000 au fost ordonanțate la 28 iunie 1938 pe numele primarului[18].

Un moment din etapa de construcție a bisericii.

În anul 1939 lucrările au continuat. La inspecția din 3 iulie 1939 făcută în comuna Căteasca, pretorul plasei s-a interesat şi de mersul lucrărilor la noua biserică, la care participau şi premilitari şcolari cu muncă necalificată: „În comună există o tabără de muncă de folos obştesc cu un efectiv de 52 premilitari şcolari; se lucrează la cărămidă şi se ajută la construirea bisericii cu mână de lucru necalificată [...]. Alimentația taberei şi cazarea se face în bune condițiuni"[19].

[17] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 85/ 1937, f. 1, 2, 16, 18, 32.
[18] Idem, dosar 4/1938, f. 65, 66, 69, 93, 94.
[19] Idem, dosar 23/1939. f. 231.

Noua biserică la care se lucra era amplasată în aceeaşi curte cu cea veche, clădită între anii 1866-1869, şi dispunea de următoarele terenuri: 600 mp de la biserica veche, pe care îi primise „donaţie de la generalul Călinescu", 1.770 mp teren cumpărat de comună şi de C. Zamfirescu, 10 mp pe care locuitorii au construit o troiţă, pentru a „marca locul fostei biserici", plus un lot de 4 ha, situat în vatra satului Coşeri, primit în anul 1923, pe baza Legii reformei agrare din anul 1921[20].

Anuarul eparhiei Argeşului pe 1939 cuprinde informaţii culese de către episcopul Grigorie în timpul vizitelor canonice din anii 1936, 1937, 1938 şi anume: biserica Popeşti-Căteasca, din comuna Căteasca, aparţine de Oficiul Poştal Leordeni, judeţul Muşcel, are o enorie de 263 de familii, cu 1.123 de suflete; biserica se află în satul Popeşti, cu hramul Naşterea Maicii Domnului, „construită din zid în anul 1869"; are nevoie de reparaţii; parohia are 4 ha pământ în folosinţa personalului. Despre preotul Ion Drăghici, faţă de anuarul din 1934, menţionează că a fost hirotonisit duhovnic la 15 martie 1937. Cântăreţi sunt cei doi menţionaţi în 1934, dar cu date mai puţine.

Cu ocazia sfinţirii bisericii din Ciupa-Lagăr, la 29 noiembrie 1936, care fusese restaurată, episcopul a vizitat parohiile Răteşti, Furdueşti, Popeşti-Căteasca[21]. Pretorul plasei Dâmbovnic, la 30 ianuarie 1941, inspectează comuna şi menţionează că în satul Popeşti este o biserică nouă, tencuită, iar biserica veche se află în stare bună de funcţionare[22].
La 6 octombrie 1941, pretorul a inspectat din nou biserica din Popeşti, comuna Căteasca, menţionând în procesul-verbal de inspecţie, printre altele, că biserica din satul Popeşti este nouă, dar neterminată[23]; la acea dată era de roşu şi pentru a fi isprăvită avea nevoie de 1.500.000 de lei, iar parohia nu dispunea decât de 90.000 de lei[24]. În acest timp personalul bisericii era următorul: preot paroh Ion Drăghici, ajutor Marin Vintilescu, preot pensionar, C. Bădescu şi Ilie Popescu, ambii cântăreţi[25].

---

[20] Idem, dosar 93/1938, f. 7, 8, 12.
[21] *Anuarul Eparhiei Argeşului*, Librăria şi Tipografia «Artistica», P. Mitu, Piteşti, 1939, p. 123.
[22] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 9/1943, f. 3.
[23] În *Eparhia Râmnicului şi Argeşului, monografie*, 1, 1976, Râmnicu Vâlcea, p. 465, se afirmă greşit că biserica a fost zidită între anii 1937-1939.
[24] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 27/ 1941, f. 6; Prefectura Argeş, dosar 203/1941, f. 141.
[25] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 98/ 1941, f. 1-7.

Lucrările pentru terminarea locaşului înaintau greu din cauza lipsei fondurilor comunale, iar ţara se afla în război. La 16 iunie 1943, prefectul Constantin Popescu a inspectat comuna şi a constatat că biserica cea nouă are nevoie de fonduri pentru a fi terminată. La solicitarea oficialităţilor locale prefectul le-a transmis următoarea hotărâre: „Se aprobă din fondurile date de minister suma de 500.000 lei, cu condiţia ca locuitorii să dovedească că merită ajutorul".

La lipsa resurselor financiare s-au adăugat şi urmările unui incendiu, care a avut loc pe 3 aprilie 1944, când au ars mai multe case, dar şi biserica cea veche de lemn, aflată în aceeaşi curte. Pe 4 aprilie 1944 s-a deplasat la faţa locului prefectul lt. col. Emil Poruţiu, când a luat măsuri pentru ajutorarea sinistraţilor. Tot acum a cerut oficialităţilor locale să se intervină la episcopia Argeşului ca slujba de Paşti, din 5 aprilie, să se oficieze în biserica cea nouă, chiar dacă nu este târnosită[26].

Rămânând fără locaş unde să se oficieze slujbele, la 6 aprilie 1944, prefectul înaintează episcopiei adresa parohiei Popeşti-Căteasca prin care cerea sprijin „pentru a pune în stare de funcţionare biserica cea nouă, în locul bisericii parohiale distruse de incendiu în ziua de 3 aprilie a. c.". La 19 aprilie, episcopul Iosif Gafton răspunde prefectului: „Noi am aprobat a se da cultului, în mod provizoriu, biserica cea nouă din parohia Popeşti-Căteasca şi vă rugăm a le acorda şi ajutorul material de care are absolută nevoie"[27].

Despre construirea noii biserici învăţătorul Gh. Zamfirescu, în schiţa monografică, de care am amintit mai sus, dă unele informaţii: „Norocul că, încă din 1937, fraţii Zamfirescu, pentru a împlini dorinţa tatălui său (răposatul unchiu), C. Zamfirescu, care n-au întârziat a face fala satului Popeşti cu una din cele mai mărețe biserici din plasă. Prin stăruinţa dârză a D-lui Constantin C. Zamfirescu, fost deputat, şi a fratelui său inginer Ionel Zamfirescu, s-a adus aci atât material şi fonduri băneşti, încât enoriaşilor nu le-a rămas decât salahoritul şi hrana meşterilor. Construcţia a fost luată de meşterul Ioniţă Martinescu şi fiul său Costică din comuna Slătioarele - Argeş, la preţul de 300.000 lei, care au fost angajaţi cu zidăria, ei ducând-o la bun sfârşit şi rămânând a face astăzi doar pictura care din cauza timpurilor grele a stagnat. S-au întrebuinţat la zidărie 15 vagoane de ciment, peste 200.000 cărămidă, 40.000 kg fier pentru armat beton, 50.000 kg var, 100 mc cherestea şi altele. Uşile şi

[26] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 9/1943, f. 23, 24, 60-62.
[27] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 285/1944, f. 25, 26.

ferestrele sunt de fier, executate de meşterul Gh. Popescu din Bucureşti, la preţul de 110.000 lei [..]. Catapeteasma şi mobilierul lucrate în sculptură în lemn de stejar, executate de meşterul D. Iliescu, Călineşti – Muşcel, la preţul de 100.000 lei. La acoperiş s-au întrebuinţat 60 legături tablă, învelită de Oţelescu din Piteşti.

E construită în formă de cruce, cu trei turle: 2 în faţă mai mici şi una mai mare în spate". Adăugăm că icoanele din catapeteasmă au fost pictate de Dumitru Norocea din Curtea de Argeş.

Noul locaş de cult în toată măreţia lui. Foto, 2015.

Pregătirile pentru pictarea bisericii au început la finele anului 1951 şi s-au terminat în anul 1956, fiind executată de Eremiea Proteta. Biserica a fost sfinţită la 11 noiembrie 1956 de către arhiereul vicar Teoctist Botoşeneanul, viitorul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, primind

hramul Naşterea Maicii Domnului, iar la 23 octombrie 1988 a fost resfințită de Prea Sfințitul Calinic, episcop al Argeşului şi Muşcelului, după refacerea picturii.

Preotul Ioan Drăghici oficiind taina botezului.

Documentele nu menționează dacă familia deputatului C-tin Zamfirescu din localitate a contribuit cu bani proprii pentru ridicarea bisericii, însă este sigur că influența politicianului a fost determinantă pentru obținerea de fonduri şi materiale. Preotul Ioan Drăghici, în istoricul bisericii, menționează contribuția bănească a lui Constantin Zamfirescu (tatăl deputatului C. C. Zamfirescu), care înainte de deces (01. 01. 1932) a dăruit pentru biserică aproximativ 100.000 de cărămizi şi 100.000 de lei, iar soția sa Dumitra tot 100.000 de lei. Clopotul bisericii a fost dăruit de Constantin C. Zamfirescu şi soția sa Livia.

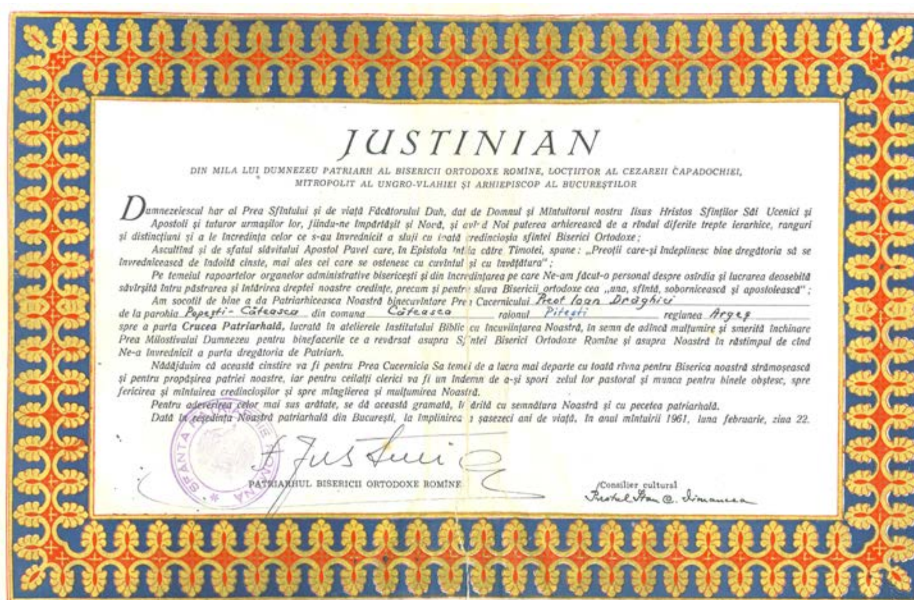
Tradiția locală spune că familia Zamfirescu este ctitorul bisericii.

La 17 octombrie 1949 parohia Popeşti-Căteasca avea 334 de familii, cu 1.248 de suflete, toți creştini ortodocşi. Prin urmare în satele Căteasca, Popeşti şi Coşeri, care formau parohia Popeşti, nu se afla niciun sectant, ortodoxia nefiind tulburată de secte.

Nu aceeaşi situație era în satul Cătanele. La 10 septembrie 1949 parohia Căteasca-Popeşti trimite adresă către parohia Cireşu, comuna Cireşu, pentru a face „mențiunile" de rigoare în evidențele bisericii, fiindcă următorii locuitori: Marin R. Marinescu şi fiii Ion şi Ilie, Ioana M. R. Marinescu şi fiicele Elena şi Ştefania, Badea St. Constantina „din satul

Cătanele, pendinte de parohia Cireşu, trec de la religia ortodoxă la credința apostolică penticostală”[28].

La 22 februarie 1961, pentru strădIuința depusă la realizarea monumentalei biserici, preotul a fost onorat de către Iustinian, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu dreptul de a purta crucea patriarhală.

JUSTINIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÎNE, LOCŢIITOR AL CEZAREII CAPADOCHIEI, MITROPOLIT AL UNGRO-VLAHIEI ŞI ARHIEPISCOP AL BUCUREŞTILOR

Dumnezeiescul har al Prea Sfîntului şi de viaţă Făcătorului Duh, dat de Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Sfinţilor Săi Ucenici şi Apostoli şi tuturor urmaşilor lor, fiindu-ne împărtăşit şi Nouă, şi avînd Noi puterea arhierească de a rîndui diferite trepte ierarhice, ranguri şi distincţiuni şi a le încredinţa celor ce s-au învrednicit a sluji cu toată credincioşia sfintei Biserici Ortodoxe;

Ascultînd şi de sfatul slăvitului Apostol Pavel care, în Epistola întîia către Timotei, spune: „Preoţii care-şi îndeplinesc bine dregătoria să se învrednicească de îndoită cinste, mai ales cei care se ostenesc cu cuvîntul şi cu învăţătura”;

Pe temeiul rapoartelor organelor administrative bisericeşti şi din încredinţarea pe care Ne-am făcut-o personal despre osîrdia şi lucrarea deosebită săvîrşită întru păstrarea şi întărirea dreptei noastre credinţe, precum şi pentru slava Bisericii ortodoxe cea „una, sfîntă, sobornicească şi apostolească”;

Am socotit de bine a da Patriarhiceasca Noastră binecuvîntare Prea Cucernicului Preot Ioan Drăghici de la parohia Popeşti - Căteasca din comuna Căteasca raionul Piteşti regiunea Argeş spre a purta **Crucea Patriarhală**, lucrată în atelierele Institutului Biblic cu încuviinţarea Noastră, în semn de adîncă mulţumire şi smerită închinare Prea Milostivului Dumnezeu pentru binefacerile ce a revărsat asupra Sfintei Biserici Ortodoxe Romîne şi asupra Noastră în răstimpul de cînd Ne-a învrednicit a purta dregătoria de Patriarh.

Nădăjduim că această cinstire va fi pentru Prea Cucernicia Sa temei de a lucra mai departe cu toată rîvna pentru Biserica noastră strămoşească şi pentru propăşirea patriei noastre, iar pentru ceilalţi clerici va fi un îndemn de a-şi spori zelul lor pastoral şi munca pentru binele obştesc, spre fericirea şi mîntuirea credincioşilor şi spre mîngîierea şi mulţumirea Noastră.

Pentru adeverirea celor mai sus arătate, se dă această gramată, întărită cu semnătura Noastră şi cu pecetea patriarhală.

Dată în reşedinţa Noastră patriarhală din Bucureşti, la împlinirea a şasezeci ani de viaţă, în anul mîntuirii 1961, luna februarie, ziua 22.

† Justinian

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÎNE

Consilier cultural

Cartea prin care preotul Ioan Drăghici a primit dreptul să poarte Crucea Patriarhală.

În anul 1976 paroh este tot preotul Ion I. Drăghici, care obținea rangul de iconom stavrofor, de numele lui legându-se zidirea bisericii. La această dată cântăreț era Zamfir G. Pierşinaru.

Lunga şi rodnica activitate a preotului Ioan Drăghici a început în anul 1932 şi s-a încheiat în anul 1994. Slujirea altarului, începând cu noiembrie 1993, i-a fost încredințată preotului Ion Cornel Sârbu, fiind ajutat de cântărețul Sorin Dovlecel.

În timpul tânărului preot s-a realizat racordarea lăcaşului sfânt la rețeaua de gaze, lucrare inaugurată la 11 decembrie 2000, fiind sprijinit de domnii Ion Stan (fiu al satului) şi Ştefan Vişinescu (fiu de preot).

[28] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1949, f. 340, 403.

Maria Rodica Gorsky
Av. de Morges 153
1004 Lausanne
Telefon: 021 624.44 53

Lausanne, 21 aprilie 2008

Preot Sârbu Ion Cornel
Parohia Căteasca
117220 Căteasca
Județul Argeş
Romania

Stimate Părinte,

Sunt fiica lui Constantin Zamfirescu şi acum câțiva ani am venit la Căteasca şi am discutat cu dumneavoastra, nu ştiu dacă vă mai amintiți. Am fost foarte impresionată de grija cu care vă ocupați de mormintele familiei mele şi de dorința pe care ați exprimat-o de a găsi locul unde a fost înmormântat tata spre a-i face un mormânt creştinesc.

Cu ajutorul lui Dumnezeu care mi-a scos în cale un preot, om cu totul deosebit, am reuşit să găsesc locul unde a fost nu înmormântat, ci aruncat, tatăl meu, într-o groapă în colțul cimitirului Eternitatea din Botoşani. Cum obiceiul era să se pună doi deținuți de drept comun să sape o groapă in care se arunca deținutul politic, uneori cu cătuşele la mâini, peste care se aruncau şi corpurile celor de drept comun, împuşcați pe loc pentru a nu divulga locul cu pricina, nu am putut dezgropa osemintele tatălui meu, pentru a nu avea surpriza de a găsi 2 sau 3 rânduri de oseminte cum li s-a întâmplat la mai multe persoane din familiile foştilor mari demnitari care erau deținuți in penitenciarul de la Botoşani. Deci, am făcut acolo un mormânt frumos a cărui fotografie o alătur (anul naşterii a fost pus greşit, el fiind 1896 şi nu 1886) şi o slujbă de parastas (şi înmormântare în primul an), după toate regulile. În fiecare an mă duc personal la mormânt, fac parastas mare cu împărțeală de mâncare, pachete, colivă, în fine, tot ce se face după datină iar de mormânt şi pomenire la toate slujbele se ocupă preotul din Botoşani. Aceasta în afara parastaselor pe care le fac cu ocazia moşilor de primăvara, vara, toamnă şi iarnă la biserica ortodoxă română din Lausanne.

Daca aveți un calculator şi internet, adresa mea email este: mgorsky@bluewin.ch. Aş fi foarte mulțumită să primesc veşti de la dumneavoastră.

Vă urez un Paşte fericit şi vă doresc multă sănătate, noroc şi numai bucurii.

Cu toată stima.

Maria Rodica Gorsky

M. Gorsky

Scrisoarea Mariei Rodica Gorsky din Lausanne - Elveția, din 21 aprilie 2008, adresată preotului bisericii Căteasca prin care-l anunță că i-a ridicat cruce tatălui său, Constantin Zamfirescu, mort în închisoarea din Botoşani, la 16 decembrie 1963, şi îngropat în cimitirul „Eternitatea” din acest oraş.

Crucea ridicată la mormântul lui Constantin Zamfirescu din Căteasca, născut la 19 ianuarie 1896 şi decedat la 16 decembrie 1963, aflată în cimitirul „Eternitatea” din Botoşani.

De asemenea, este de menționat faptul că în anul 2008 au început lucrările la noua clopotniță cu capelă mortuară, astăzi fiind în stadiul de finalizare.

Preotul Cornel Sârbu.

Clopotnița și capela mortuară.

Biserica din cătunul Căteasca (Căteşti)

Cârmuitorul județului Argeş, Teodor Brătianu, la 18 ianuarie 1854, informează Departamentul Credinței că subocârmuitorul plasei Gălеşeştilor i-a raportat că „biserica cea nouă din satul Cacaleți, cu hramurile Sf. Împărați, Adormirea, Sf. Nicolae şi Sf. Ecaterina” are lipsă de preot. Odată cu raportul i-a trimis şi documentele necesare pentru Fratea Lepădatu, propus a fi hirotonisit preot[29]:

- atestatul seminarului Curtea de Argeş că a urmat cursurile;
- înscris de învoială a satului;
- dovadă dată de sat privind vârsta candidatului şi conduita sa în societate;
- încredințarea protopopului plasei, Atanase sachelarie, că locul este vacant şi este nevoie de preot;
- raport al enoriaşilor că au nevoie de preot;
- raport al „deputaților satului şi comisarilor cutiei” că numitul şi-a achitat capitația „pe întregul period”.

Ocârmuitorul județului încheie raportul său astfel: „Toate acestea în favorul însemnatului țârcovnic Fratea Lepădatu, ce este trecut între birnici‹i› pomenitului sat Căteşti la nr. 103”, precizând că şi el este de acord cu hirotonisirea acestuia.

Atestatul eliberat de Episcopia Argeş, la 11 ianuarie 1854, arată că a absolvit cursurile seminarului din această eparhie, „fiind trimis la învățătură cu porunca nr. 1415”, menționându-se obiectele de studii şi notele obținute:

„Citirea - bine, Deprinderi asupra rugăciunilor şi forma botezului - bine; idem asupra osfeştanii - bine; idem asupra cununiilor - bine; idem asupra maslului - bine; idem asupra podreganii - bine; Catehismul - bine; Prescurtări din Noul Testament - bine; Scrisul - bine; Aritmetică, cele 4 lucrări - bine; Cele 7 taine bisericeşti - bine; Ecteniile şi opusturile du preste an - bine; Ecsersiții asupra slujbei Sf. Ioan, Vasilie şi Grigorie - bine; idem asupra litiilor ce să fac la hramuri şi privegheri - bine; Cântări bisericeşti - bine; Prestarea - bună”.

---

[29] În anul 1845 învățătorul Marin Ionescu de la şcoala din Cacaleții de Jos a devenit subrevizor şcolar şi în zilele când făcea inspecție la şcolile din plasa Gălеşeşti era înlocuit la clasă de Fratea Lepădatu. Acesta avea 19 ani, se născuse în Cacaleții de Jos, era fiu de birnic, rumân, neînsurat (Vezi Şcoala Gruiu).

Atestatul a fost semnat de „eclisiarhul Sf. Episcopii de Argeş - Nichifor singhelul” şi de Zaharia Boerescu - „inspector şi profesoru I al seminarului”.

În „Înscrisul de învoială” între locuitorii satului Cătească, aflat pe „proprietatea D‹umnea›lui marelui sărdar Cost‹andin› Greceanu”, şi candidatul Fratea Lepădatu, se precizează că este nevoie de preot la „biserica nouă a boierului” şi va primi de la proprietar „legiuitele pogoane de hrană”, iar din partea satului „legiuitul product de la magazia de rezervă”. Actul este semnat de serdarul Costache Greceanu - proprietar, şi 65 de săteni.

Dovada că „Fratea sin Lepădat” are 27 de ani şi are „purtări cinstite şi paşnice” a fost semnată de „deputații: Mihai Sandu, Gh. Stănilă, Gh. Neagoe, Şărban Bucura, Şărbănică […][30], Dumitru Neagoe, Ghiță zet Safta, Matei Fratea, Dincă Dinu „dinpreună cu toți sătenii ai satului Cacaleții de Jos”, precum şi de boierul Costache Greceanu, fiind întărită de sigiliul satului.

În baza acestor documente episcopul Climent al Argeşului, la 1 martie 1854, face raport la Departamentul Credinței pentru a aproba hirotonisirea candidatului Fratea Lepădatu pe seama bisericii din cătunul Cătească, satul Cacaleții de Jos, plasa Găleşeşti, județul Argeş, care avea hramurile Adormirea, Sf. Împărați, Sf. ierarh Nicolae şi Sf. muceniță Ecaterina. Episcopul motivează şi de ce îl propune să devină preot: „a trecut în seminar cursul învățăturilor hotărâte şi s-a dovedit a fi destoinic pentru chemarea ce i se face”[31].

După cum se observă din documentele prezentate cătunul Cătească făcea parte din satul Cacaleții de Jos, iar locuitorii îşi aveau gospodăriile pe proprietatea boierului Costache Greceanu.

În statistica întocmită de protopopul plasei Găleşeşti, în anul 1845, cătunul Cătească este menționat că are o biserică nouă, cu hramul Adormirea, fără să se precizeze anul construirii, dacă era din lemn sau zid şi nici câte familii avea cătunul, aşa cum se arată la toate celelalte.

Într-un alt document se menționează că proprietarul a cerut voie episcopiei să clădească „biserică nouă”. Răspunsul a fost favorabil şi biserica a fost sfințită la 20 februarie 1854, primind hramurile: Adormirea, Sf. Nicolae, Sf. Împărați şi Sf. Ecaterina.

---

[30] Un nume indescifrabil.

[31] DANIC, fond MCIP, dosar 101/1854, f. 1-10.

Se pune întrebarea de ce biserica a fost menționată în situația întocmită de plasa Găleşeşti în anul 1845, dacă a fost sfințită abia după nouă ani? Probabil că serdarul Costache Greceanu, la acea dată, era hotărât să clădească biserica, însă nu s-a materializat intenția imediat. De altfel biserica este trecută la finalul tabelului plasei Găleşeştilor: „46. Căteasca b‹iserică› nouă. Adormirea”, fără alte date[32].

Aceasta a fost biserica pe seama căreia a fost hirotonisit Fratea fiul lui Lepădat din Cacaleții de Jos, care este menționat în documentele de stare civilă începând cu anul 1855 până în 1865[33]. De cele mai multe ori biserica este menționată cu hramurile Adormirea şi Sf. Împărați, iar localitatea consemnată sub forma: „Satul Căteasca-Popeşti, mahalaua Căteasca”. Alte documente privind această biserică nu s-au păstrat, dar nici locaşul n-a dăinuit.

Biserica Gruiu (Cacaleții de Jos)

În lucrarea sa privind bibliografia localităților şi monumentelor feudale din România, Nicolae Stoicescu menționează satul Cacaleți ca având patru biserici de lemn şi una de zid cu hramul Sf. Nicolae[34].

Catagrafia Mitropoliei Ungrovlahiei, realizată în anul 1810, din care au fost extrase datele referitoare la satele care compun astăzi comuna Căteasca, conține diferite informații despre lăcaşurile sfinte şi despre slujitorii acestora. În satul Cacaleții de Jos este menționată o biserică de lemn, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, cu 74 de case şi 332 de suflete (174 de bărbați şi 158 de femei), la care slujea următorul personal:

Preot Gheorghe sin diaconul Barbul (adică Gheorghe fiul lui Barbul), de 28 de ani, bun, hirotonisit de părintele Vrața chir Sofronie, 19 aprilie 1808, Catrina preoteasa, de 25 de ani, Marin un an, fiu;

Preot Gheorghe sin Costandin, 30 de ani, bun, hirotonisit de părintele Vrața chir Sofronie, la 13 iulie 1808, Badea preoteasa, de 25 de ani, Marin, doi ani, Stan un an, Maria, șase luni, copii;

Diacon Barbu sin Ion, 70 de ani, bun, hirotonisit de părintele Sidis chir Grigore, 1784 ianuarie 23, preoteasa Creața, de 60 de ani, Neacşu 15 ani, Manole 13 ani, Maria opt ani, Stan cinci ani, Florea trei ani, fii;

---

[32] ANSJA, fond Episcopia Argeş, dosar 200/1845; 44/1853, f. 13; 104/1860.

[33] Idem, Colecția de Stare Civilă, comuna Căteasca, 1855-1865.

[34] Nicolae Stoicescu, *Bibliografia localităților şi monumentelor feudale din România*, 1 Țara Românească (Muntenia, Oltenia şi Dobrogea), vol. 1: A-L, editată de Mitropolia Olteniei, 1970, p. 127.

Diacon Dumitru sin Barbu, 50 de ani, bun, hirotonisit de părintele Sardeon chir Timotheiu, Rada diaconeasa, 45 de ani, Manole 13 ani, Stanciu trei ani, Ion doi ani, Stancea şase ani, copii;

Diacon Neagoe, 22 de ani[35], slab, hirotonisit de proin mitropolit Dosithei, 1809, Maria diaconeasa, 20 de ani[2], Şerban şapte ani, Gherghina cinci ani, Ion o lună, copii;

Diacon Nestor, 25 de ani, slab, hirotonisit de proin mitropolit Dosithei, 1809 martie 13, Ilinca diaconeasa 20 de ani[36].

Conţinutul acestei catagrafii ne atrage atenţia asupra numărului mare de clerici: doi preoţi şi patru diaconi la un sat alcătuit din 74 de case, în care locuiau 332 de suflete.

După 22 de ani, adică în anul 1832, la nivelul judeţului Argeş, a fost alcătuită catagrafia bisericilor şi slujitorilor acestora, pe sate. În satul Cacaleţii de Jos au fost înregistrate trei biserici, după cum se arată în continuare[37]:

„Biserica		**Ce hramuri are**	**Numirea satelor**	**Pă a cui moşie**	**Preoţi**	**Diaconi**	**Ţârcovnici**	**Însă ‹Numele slujitorilor›**
de zid	**de lemn**							
-	1	Cuvioasa Paraschiva	Cacaleţi dă Josu	Megieşească, Stan Răcean	1 2 3			Gheorghe Vărgat; Marin sin[38]; Tudor Stan Răcean
-	1	Ipac[39]	Ipac[6]	Dumnealui dvornic[40] Iordache Golescu	1	1	1	Dumitru Mogoş; Dumitru sin Barbu Şoldea; Costache popa Gheorghe
-	1	Ipac[6]	Ipac[6]	Dumnealui Balosache Aslanogul	1			Trandafir, venit dă curându".

[35] Vârsta părinţilor sau a copiilor trebuie să fie greşită.
[36] I. Ionaşcu, *Catagrafia eparhiei Argeş la 1824*, Bucureşti, 1942, p. 70-71.
[37] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Judeţului Argeş, dosar 44/1832, f. 67v-68, 92, 93.
[38] Sin = fiu, fiul lui.
[39] Idem, la fel.
[40] Dvornic = vornic.

Prin urmare în satul Cacaleții de Jos, în anul 1832, existau trei biserici de lemn, toate cu hramul Cuvioasa Paraschiva, dintre care prima se afla pe proprietatea moşnenilor satului Cacaleții de Jos, la care slujeau trei preoți. După cum se vede din tabel proprietatea era „megieşească, Stan Răcean", această formulare lăsând să se înțeleagă faptul că terenul era al moşnenilor, însă o parte fusese donată de Stan Răcean, de aceea fiul său Tudor fusese numit preot la această biserică.

O a doua biserică din Cacaleții de Jos se găsea pe proprietatea boierului Iordache Golescu, la care slujeau un popă, un diacon şi un țârcovnic (Costache, fiul preotului Gheorghe Vărgatu de la biserica megieşească). Iar a treia biserică se afla pe proprietatea boierului Balosache Aslanoglu, deservită de un preot. Enoriaşii ultimelor două biserici erau locuitorii cătunelor (mahalalelor) satului Cacaleții de Jos, care nu erau numeroşi.

Un an mai târziu, la 18 iulie 1833, subocârmuitorul plasei Dâmbovnic, într-un raport către Ocârmuirea Argeş, menționează că în satul Cacaleții de Jos există numai două biserici, în loc de trei. Una era pe „moşia megieşească", la care slujeau preoții Gheorghe (Vărgatu), Marin fiu-său, dar şi diaconul Dumitru şi țârcovnicul Costache. Ultimii doi în catagrafia din anul 1832 se aflau slujitori la biserica boierului Iordache Golescu. Cealaltă biserică se afla „pă moşia d-lui Manolache Arghiropolu", la care slujea popa ‹Mogoş›[41].

Biserica aflată pe moşia lui Iordache Golescu nu mai este consemnată în anul 1833, deoarece proprietarul a scos moşia la vânzare, la 4 mai 1832, pe care a cumpărat-o Manolache Arghiropolu[42]. De aceea subocârmuitorul consemnează în raportul său către Ocârmuirea județului pe noul proprietar al moşiei şi al bisericii. Aşa se şi explică plecarea diaconului Dumitru sin Barbu Şoldea şi a țârcovnicului Costache, fiul preotului Gheorghe (Vărgatu), la biserica satului Cacaleții de Jos, aflată pe moşia moşnenilor. La biserica noului proprietar a rămas numai popa Dumitru Mogoş.

Iordache Golescu a scos la vânzare „moşia Cacaleți, ce-i zice şi Popeşti, însă numai partea ce cade în sud ‹județul› Vlaşca, adică în lung din matca Argeşului, de acum, până în hotaru ei despre Cacaleți [...] şi în lat în hotarul Popeştilor [...]", dar şi moşia Răteşti, ce-i zice şi Tufeanca, din sud Vlaşca, cu opt roate de moară [...]".

---

[41] ANSJA, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 150/1832, f. 150-152.
[42] Idem, fond Tribunalul Județului Argeş, dosar 11/1833, f. 1, 3.

Biserica lipsă în raportul subocârmuitorului plasei Găleşeşti, din anul 1833, este cea aflată pe moşia lui Balosache Aslanoglu, preotul Trandafir fiind menționat în anul 1832 ca „venit dă curându". După câțiva ani îl vom găsi pe preot la biserica Adormirea Maicii Domnului din satul Popeşti.

În registrele de stare civilă (botezați, căsătoriți, morți) ale satului Cacaleții de Jos sunt menționați toți slujbaşii bisericeşti consemnați mai sus, mai puțin preotul Trandafir care va sluji la biserica Naşterea Precistei din satul Popeşti. Însă satul Cacaleții de Jos va fi menționat mai rar, fiind numite cătunele unde se aflau bisericile: Gruiu Nou şi Gruiu Vechi. Începând cu 1854 cătunele sunt numite şi mahalale: „Mahalaua Gruiu Nou" şi „Mahalaua Gruiu Vechi"[43].

La 4 februarie 1837, Subocârmuirea Plasei Găleşeşti informează Ocârmuirea Județului Argeş că „Aleşii satului Cacaleții de Jos i-au înaintat o adeverință din partea a 40 de familii care, aflându-se în lipsă de preot, cer prin rugăciune hirotonisirea unui grămătic din satul lor şi anume Costache, fiul preotului Gheorghe" ‹Vărgatu›. Subocârmuitorul spune că a făcut cercetare la fața locului şi a găsit dreaptă cererea pentru că „aceste 40 de familii să află deosebite de satul numit, într-un cătun". Prin urmare acest cătun se afla la oarecare distanță de sat, fiind numit în documentele vremii „Aleşii Cacaleți de Jos", ori „Aleşi Cacaleți".

Grămăticul Costache, propus de cătun să fie hirotonisit preot, este cel care în anul 1833 se afla țârcovnic la biserica moşnenilor din satul Cacaleții de Jos, aşa cum s-a arătat mai sus, fiu al preotului Gheorghe Vărgatu.

Subocârmuitorul plasei susține cererea celor 40 de familii, fiindcă „deşi sunt trei preoți în sat ‹Cacaleții de Jos›, iar după legiuire socotindu-se fieşcare în lucrare pentru 50 de familii, acest cătun de 40, trecând mai mult, nu să pot îndemna preoții a-i împărtăşi şi pă dânşii cu semnele sfintei legi". La finalul raportului subocârmuitorul propune hirotonisirea grămăticului Costache. Ocârmuitorul județului găsind cererea îndreptățită, înaintează dosarul în cauză la Logofeția Treburilor Bisericeşti pentru aprobare. Cererea celor 40 de familii din cătunul „Aleşi Cacaleți de Jos" a fost aprobată, preotul Costache aflându-se, începând cu decembrie 1837, semnatar al registrelor de stare civilă ale cătunului Gruiu Vechi, alături de preotul Dumitru Mogoş de la biserica lui Manolache Arghiropol[44].

[43] Idem, colecția Stare civilă, comuna Gruiu (Cacaleții de Jos), 1832-1865.
[44] Idem, fond Prefectura Argeș, dosar 47/1837, f. 1.

[illegible]

Zapis din 4 februarie 1837 prin care Subocârmuirea Găleşeşti solicită Ocârmuirii Argeş să intervină pentru hirotonirea ca preot a grămăticului Costache, fiul popii Gheorghe, pe seama bisericii satului Aleşii Cacaleți.

Într-un raport către Ocârmuirea județului, din 4 iunie 1837, subocârmuitorul plasei Găleşeşti transmite unele informații despre bisericile satului Cacaleții de Jos şi slujitorii acestora. Satul era alcătuit din 175 de familii şi avea trei biserici la care slujeau următorii: Dumitru Mogoş, Gheorghe Vărgatu, Stanciu, fiul popii Gheorghe, Manea ot Furdueşti, preoți; Dragomir Mihai, Gheorghe Stan şi Dinu Jugravu, cântăreți; Marin Ion, paraclisier la biserica unde preot era Dumitru Mogoş, fără să fie menționată biserica. Un alt raport, din 12 august 1837, arată că cele trei biserici au hramurile Sfânta Paraschiva, Sfântul Nicolae, iar a treia Sfânta Paraschiva, personalul bisericesc fiind acelaşi, plus țârcovnicii Costandin Dumitru şi Velcea Dinu nenominalizându-se la care dintre biserici. Raportul mai precizează că slujitorii bisericilor primiseră de la magazia de rezervă a satului Cacaleții de Jos 22 chile de „producte": câte trei chile de fiecare preot şi câte două chile de fiecare cântăreț şi țârcovnic[45].

Este de subliniat faptul că cele două rapoarte ale subocârmuitorului fac referire la trei biserici, două cu hramul Sfânta Paraschiva şi una cu hramul Sfântul Nicolae, dar registrele de stare civilă menționează două sub forma: „Cacaleții de Jos - mahalaua Gruiu Nou" şi „Cacaleții de Jos - mahalaua Gruiu Vechi".

Nici statistica întocmită de protopopul județului Argeş, în anul 1845, nu limpezeşte lucrurile. Acum satele Cireşu şi Siliştea sunt prezentate împreună, ca având amândouă o biserică, iar celelalte două biserici, cu hramul tot Cuvioasa Paraschiva, ca şi în cazul celei din Cireşu, sunt prezentate astfel: satul „Gruiu Vechi sau Cacaleții de Sus", biserică, de lemn, construită în anul 1795, şi satul „Gruiu Nou sau Cacaleții de Jos", biserică de lemn, construită în anul 1820, amândouă aflându-se pe proprietate moştenească.

Statistica realizată în anul 1845, pe baza informațiilor primite de la preoți, nu are completate toate rubricile cerute de protopop. Biserica din Cacaleții de Jos (Gruiu Nou), a cărei enorie în anul 1859 era alcătuită din 160 de familii, nu se găsea într-o stare de conservare bună. De aceea locuitorii au luat hotărârea să clădească un locaş nou, din cărămidă, şi mai mare. Protopopul, fiind informat despre dorința enoriei, a intervenit la episcop pentru a primi aprobare. Acesta, la 5 iunie 1864, a eliberat protopopului documentul necesar pentru realizarea noii biserici. Era

[45] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Județului Argeş, dosar 7/1837, f. 223, 354-358.

nevoie de eforturi financiare din partea locuitorilor, de aceea lucrarea nu a început imediat. Strângerea fondurilor băneşti şi pregătirea materialelor a durat câţiva ani. Revizorul ecleziastic, inspectând satul în anul 1867, constată că „biserica de lemn", aflată în activitate nu avea preot şi se afla în „mare murdărie", din partea preoţilor care „serveau provizoriu".

La 16 martie 1870, protoiereul informează pe episcop că primarul comunei şi preotul Gheorghe Văргatu cer aprobare să strice biserica cea veche, ca să poată isprăvi pe cea nouă. Episcopul a fost de acord cu demolarea cu condiţia ca locul unde se afla sfântul prestol să fie închis cu o troiţă, „spre a nu fi expus la murdalităţi".

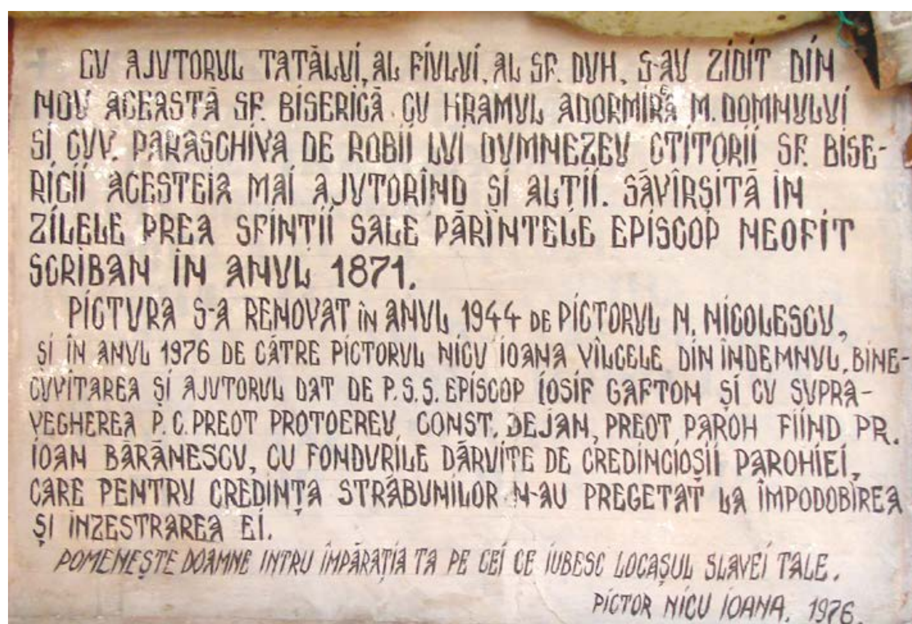

Biserica din satul Gruiu, sfinţită la 11 noiembrie 1871. Foto, 2015.

La 27 mai 1871, enoriaşii fac cunoscut protopopului că lăcaşul a fost terminat. Acesta, după ce a verificat la faţa locului, a informat episcopia, la 25 octombrie 1871, că biserica din satul Gruiu Nou

(Cacaleții de Jos), începută în anul 1864, este desăvârşită şi primeşte aprobare pentru a fi sfințită pe 11 noiembrie. După aprobare, lăcaşul a fost târnosit primind hramul Adormirea[46]. Pisania aşezată pe peretele pronaosului are următorul conținut: „Cu ajutorul Tatălui, al Fiului, al Sf. Duh s-au zidit din nou această Sf. biserică, cu hramul Adormirea M. Domnului şi Cuv. Paraschiva, de robii lui Dumnezeu, ctitorii Sf. biserici acesteia, mai ajutorând şi alții. Săvârşită în zilele Prea Sfinții Sale părintele episcop Neofit Scriban în anul 1871”.

Modul cum este conceput conținutul pisaniei, prescurtările întrebuințate, dar şi ortografia şi punctuația folosite ne îndrituesc să afirmăm că textul pisaniei nu este cel original, ci unul modificat ulterior. S-au păstrat elementele principale, care sunt întărite de alte documente: hramul bisericii, anul sfințirii şi numele ierarhului care conducea episcopia.

CV AJVTORVL TATĂLVI, AL FIVLVI, AL SF. DVH, S-AV ZIDIT DIN
NOV ACEASTĂ SF. BISERICĂ CV HRAMVL ADORMIREA M. DOMNVLVI
ŞI CVV. PARASCHIVA DE ROBII LVI DVMNEZEV CTITORII SF. BISE-
RICII ACESTEIA MAI AJVTORIND ŞI ALŢII. SĂVIRŞITĂ IN
ZILELE PREA SFINŢII SALE PĂRINTELE EPISCOP NEOFIT
SCRIBAN IN ANVL 1871.
PICTVRA S-A RENOVAT IN ANVL 1944 DE PICTORVL N. NICOLESCV,
ŞI IN ANVL 1976 DE CĂTRE PICTORVL NICV IOANA VILCELE DIN INDEMNVL, BINE-
CVVITAREA ŞI AJVTORVL DAT DE P.S.S. EPISCOP IOSIF GAFTON ŞI CV SVPRA-
VEGHEREA P.C. PREOT PROTOEREV CONST. DEJAN, PREOT PAROH FIIND PR.
IOAN BĂRĂNESCV, CU FONDVRILE DĂRVITE DE CREDINCIOŞII PAROHIEI,
CARE PENTRV CREDINŢA STRĂBUNILOR N-AU PREGETAT LA IMPODOBIREA
ŞI INZESTRAREA EI.
POMENEŞTE DOAMNE INTRU IMPĂRĂŢIA TA PE CEI CE IUBESC LOCAŞUL SLAVEI TALE.
PICTOR NICU IOANA, 1976.

Pisania bisericii din satul Gruiu, comuna Căteasca.

[46] ANSJA, fond Episcopia Argeşului, dosar 200/1845; 23/1864, f. 13, 26; 70/1867, f. 63; 38/1870, f. 104.

Când şi de ce s-a produs acest lucru, pe care l-am întâlnit şi la alte biserici? Răspunsul îl găsim în partea a doua a pisaniei: „Pictura s-a renovat în anul 1944, de pictorul N. Nicolaescu, şi în anul 1976, de către pictorul Nicu Ioana Vîlcele, din îndemnul, binecuvî‹n›tarea şi ajutorul date de P.S.S. Episcop Iosif Gafton şi cu supravegherea P.C. Preot Protoereu Constantin Dejan, preot paroh fiind Pr. Ioan Bărănescu, cu fondurile dăruite de credincioşii parohiei, care pentru credinţa străbunilor n-au pregetat la împodobirea şi înzestrarea ei.

Pomeneşte Doamne întru împărăţia Ta pe cei ce iubesc locaşul slavei Tale.

Pictor Nicu Ioana, 1976”.

Prin urmare modificarea s-a produs în anul 1976, în timpul preotului Ioan Bărănescu, care a ţinut neapărat să se menţioneze în pisanie că în vremea păstoririi sale a fost renovată pictura, cel mai important personaj fiind pictorul al cărui nume este consemnat de două ori. Şi uite aşa tot spaţiul rezervat pentru pisanie de către constructorul bisericii a fost ocupat, în anul 1976, de un text care să satisfacă mândria preotului.

Ce va face preotul în timpul căruia, peste decenii, se vor executa lucrări de reparaţie şi întreţinere a lăcaşului, cu adevărat importante? Va şterge conţinutul pisaniei scrise în anul 1976 şi va scrie un altul şi tot aşa mereu.

Preotul Costache şi preotul Marin, fii ai preotului Gheorghe Vărgatu, şi-au îndeplinit cu cinste obligaţiile preoţeşti, la fel ca părintele lor, amândoi ocupând, în perioade diferite, funcţia de proistos, întocmai ca şi tatăl. Costache şi tatăl său, în semn de recunoaştere a meritelor, au primit din partea episcopiei distincţii/ranguri (oficiuri) preoţeşti: Gheorghe Vărgatul, în anul 1864, a primit pe cel de referndarie, iar fiul Costache, în anul 1845, pe cel de deputat[47]. Pentru reputaţia bună de care se bucura în rândul locuitorilor preotul Gheorghe Vărgatu referendarie a fost ales primar al comunei Cacaleţii de Jos (Gruiu) în perioada septembrie 1867 - februarie 1869[48].

La 14 mai 1891, enoria a cerut aprobare să clădească o capelă din lemnăria recuperată de la vechiul locaş demolat. Noii biserici i s-au făcut unele reparaţii în anii 1898 şi 1906[49].

---

[47] Teodor Mavrodin, *Episcopia Argeşului 1793-1949*, Piteşti, 2005, p. 198, 479.
[48] ANSJA, colecţia de Stare civilă, anii 1867-1869.
[49] Idem, dosar 7/1891, f. 25; 9/1898, f. 75; 11/1906, f. 33.

Icoane din interiorul bisericii din satul Gruiu.

Într-un anuar din anul 1909 sunt consemnate următoarele: în comuna Cacaleţii de Jos este biserică parohială, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, clădită din zid, între anii 1866 şi 1870 (corect 1864-1871), reparată în 1906, preot paroh Marin Petculescu, născut la 15 noiembrie 1879, absolvent al seminarului superior, numit la această biserică la 1 aprilie 1901; parohia are 200 de familii, cu 780 de suflete[50].

Primăria Gruiu, la 12 februarie 1918, a întocmit un inventar privind averea comunei. Despre biserică se menţionează că era de zid, acoperită cu şiţă, poseda toate „obiectele şi mobilierul necesar”, se folosea de un teren în suprafaţă de 1.526 m^2, proprietate a comunei, avea cimitir în suprafaţă de 2.500 m^2, împrejmuit cu ulucă, unde se afla „şi o capelă”[51]. În inventarul din 30 aprilie 1930 se consemnează că biserica a fost împroprietărită cu un lot de 5 ha, după Legea agrară din anul 1921, din „moşia Gruiu-Furdueşti”[52].

Anuarul Eparhiei Argeşului pe 1934 conţine diferite informaţii despre biserica parohială Gruiu: parohia era alcătuită din satele Gruiu şi Cacaleţii de Jos; aparţinea de Oficiul Poştal Rociu, gara CFR cea mai apropiată se afla în comuna Leordeni, judeţul Muşcel, distanţa de reşedinţa judeţului, Piteşti, era de 20 km; enoria era formată din 222 de familii, cu 987 de suflete; lăcaşul se aflã în stare mediocră, şi nu avea casă parohială. Preot paroh era tot Marin Petculescu, care fusese hirotonit la 18 martie 1901, hirotesit duhovnic la 12 aprilie 1905, cântăreţi fiind: Gheorghe P. Popescu, absolvent de şcoală de cântăreţi, numit la 1 iulie 1901, şi Petre Georgescu, absolvent de şcoală de cântăreţi, numit la 1 aprilie 1895. Parohia aparţinea de Protopopiatul Argeşul de Jos, cu sediul în Piteşti, protopop fiind Marin Popescu[53].

Anuarul pe anul 1939, care cuprinde concluziile episcopului, ca urmare a vizitelor pe care le-a efectuat în eparhie, între anii 1936 şi 1938, conţine câteva informaţii despre biserica din comuna Gruiu: este parohială, situată în satul „Gruiu de Jos”, reparată în anii 1906 şi 1932; comuna este formată din satele „Gruiu de Jos şi Gruiu de Sus” (este pentru prima dată când satul Cacaleţii de Jos nu mai este menţionat sub

[50] *Administraţia Casei Bisericii, Anuar, 1909*, Tipografia Cărţilor bisericeşti, Bucureşti, 1909, p. 276.
[51] ANSJ Argeş, fond Prefectura Judeţului Argeş, dosar 33/1918, f. 9.
[52] Idem, dosar 72/1930, f. 115.
[53] *Anuarul Eparhiei Argeşului pe anul 1934*, Curtea de Argeş, Editura Consiliului eparhial, Tipografia Artistica P. Mitu, Piteşti, 1934, p. 53.

această titulatură); biserica se afla în stare bună şi dispunea de un teren de 5 ha, aflat în folosința personalului acesteia; paroh era Marin D. Popescu, absolvent de seminar gradul II, născut la 9 octombrie 1911, hirotonisit preot la 26 martie 1939 şi numit deservent la mănăstirea Văleni-Argeş, transferat la Gruiu pe 1 octombrie 1939; cântăreți: Gheorghe Popescu, numit la 1 octombrie 1904 la parohia Găujani-Argeş, pe 1 ianuarie 1925 la parohia Buna Vestire „Greci" din Piteşti, transferat disciplinar, pe 1 iunie 1939, la biserica Gruiu; Ion M. Negoescu, absolvent al şcolii de cântăreți, numit pe 1 ianuarie 1926 la parohia Răteşti-Furdueşti, mutat la parohia Leordeni - Muşcel, începând cu iulie 1933, transferat pe 1 februarie 1935 la parohia Ceauşeşti - Oarja, iar din 1 octombrie 1936 mutat la parohia Gruiu[54].

Deoarece capela din cimitir avea nevoie de reparații, la 23 februarie 1940, enoria cere protopopului aprobare în acest sens, solicitând şi pantahuză. Protopopul raportează episcopului, care face intervenție la minister pentru a i se acorda pantahuză. Ministerul i-a aprobat, însă numai pe teritoriul parohiei Gruiu[55].

Preot Marin D. Popescu.

În urma cutremurului din noiembrie 1940, biserica a suferit stricăciuni: zidurile au crăpat, iar pictura s-a deteriorat. În urma intervențiilor care s-au făcut, comuna a primit un ajutor financiar în valoare de 400.000 de lei de la Preşedinția Consiliului de Miniştri. La 3 aprilie 1944, Primăria Comunei Gruiu a emis Decizia nr. 499 prin care a hotărât ca ajutorul primit „pentru reparația bisericii parohiale" să fie reportat pe anul financiar 1944-1945, fiindcă lucrările trebuiau efectuate pe timp favorabil, iar execuția lor se întindea pe un timp mai lung.

Pretura Plăşii Rociu, la 3 mai 1944, face cunoscut primăriei că prefectura a aprobat decizia de mai sus[56]. Astfel că lucrările de reparație

[54] Idem, pe anul 1939, p. 104.
[55] ANSJA, fond Episcopia Argeşului, dosar 11/1940, f. 203.
[56] Idem, fond Prefectura Județului Argeş, dosar 126/1941, f. 1-8; 285/1944, f. 15; Primăria Gruiu, dosar 1/1943, f. 610.

s-au efectuat: biserica a fost încercuită cu fier, învelişul de şiţă a fost înlocuit cu tablă galvanizată, iar pictura a fost renovată de pictorul bucureştean Nicolescu.

După Marin D. Popescu (1939-1945) a urmat preotul Leon Panteliciuc (1945-1957), apoi Ion Angelescu (1957-1958), Ilie Stoian (1958-1959), Nicolae Stroescu (1959-1966), Ion Bărănescu (1966-1987), în timpul căruia pictura a mai fost renovată în anul 1976, de pictorul Nicu Ioana din satul Vâlcelele - Argeş, care „nu a fost schimbată cu nimic, ca desene şi scene biblice, cât şi ca ornamente, care sunt foarte vechi prin structura şi frumuseţea lor”, ne asigură preotul actual, Ion Matei. Tot în timpul lui Ion Bărănescu s-au mai executat lucrările următoare: s-a reparat pardoseala din mozaic (1967), a fost introdus curentul electric şi s-a recondiţionat mobilierul (1968-1969), a fost renovată troiţa din cimitir (1969), s-au efectuat lucrări de subzidire (1985), iar clopotniţa a fost reparată de câte ori a fost nevoie.

Monument al Eroilor din satul Gruiu căzuţi pe câmpul de luptă în Primul şi Al Doilea Război Mondial, ridicat în curtea bisericii.

După Ion Bărănescu a urmat preotul Ion Matei (1987), care sluješte şi astăzi, în timpul căruia s-au executat diferite lucrări de reparaţie

şi îmbunătăţire a bisericii: împrejmuit cimitirul cu plasă de sârmă (1990); refăcut troiţa din cimitir (2000-2002); reparat tencuielile exterioare, acoperişul bisericii, al clopotniţei şi instalaţia electrică (2003-2006); înlocuit tâmplăria de lemn cu termopan; construit un praznicar în curtea bisericii; a fost introdusă apa curentă în incinta bisericii; a fost înnoit mobilierul din biserică; s-au procurat veşminte noi, s-au completat cărţile de cult, s-au înnoit sfintele vase (2007-2009).

Preotul Ion Matei.

Toate aceste lucrări de reparaţie şi îmbunătăţire s-au executat cu ajutorul enoriaşilor, al sponsorilor şi al Primăriei Căteasca.

Curtea bisericii are o suprafaţă de 1.922 m^2, donată de săteni, iar terenul pentru cimitir, în suprafaţă de 6.500 m^2, aflat la 250 metri de biserică, de asemenea, a fost donat de către enoriaşi[57].

[57] Informaţiile le-am primit de la actualul preot paroh Ion Matei.

Celelalte două biserici, aflate pe proprietăți boiereşti, n-au mai fost menționate de documente, ele dispărând, enoriaşii acestora ataşându-se la biserica satului Gruiu.

Biserica Cireşu

Lucrarea *Bibliografia localităților şi monumentelor feudale din România*[58] nu menționează existența satului Cireşu, şi deci a vreunei biserici. În catagrafia eparhiei Argeş din 1824, în care este cuprinsă şi plasa Găleşeşti din județul Vlaşca, arondată la județul Argeş începând cu 1 ianuarie 1832, sunt cuprinse informații despre satele, bisericile şi personalul bisericesc din această plasă, extrase din catagrafia eparhiei mitropoliei țării, întocmită în anul 1810[59].

În catagrafia mitropoliei este menționat satul Cacaleții de Sus, care avea o biserică „de lemn tare", cu hramul Cuvioasa Paraschiva, alcătuit din 75 de case, în care locuiau 320 de suflete (156 de bărbați şi 164 de femei). Slujbaşii bisericii şi familiile acestora erau următorii:

Preot Radu fiul lui Dumitru, de 30 de ani, „cu citire, bun", hirotonisit de părintele Sevastis chir Dionisie, la 1806 decembrie 12, Teodora preoteasa de 25 de ani, Neaga şapte ani, fiică;

Preot Ioan fiul lui Dimitraşco, de 38 de ani, bun, hirotonisit de părintele Sevastis chir Dionisie, la 12 iulie 1804, Badea preoteasa de 27 de ani, Maria cinci ani, Voica trei ani, fiice;

Diacon Gheorghe fiul preotului Gheorghe, de 75 de ani, bun, văduv, hirotonisit de părintele Sidis chir Grigore, la 12 iulie 1790, Ioan 22 de ani, Stan 15 ani, Theodora 10 ani, copii;

Diacon Stan fiul lui Badea, de 40 de ani, bun, hirotonit de părintele Sidis chir Grigore, la 25 septembrie 1790, Păuna diaconeasa de 35 de ani, Stana 14 ani, Păuna 12 ani, Ioana 10 ani;

Țârcovnic Chiriță fiul lui Tănasie, cu carte de la mitropolitul Ignatie, la 7 august 1810.

În catagrafia din anul 1832 se precizează că la una dintre bisericile din satul Cacaleții de Sus slujeau preoții „Badea sin Voicu ot Cireş" şi „Stanciu sin popa Duminică", cătunul numindu-se Cireşu în documentele ulterioare. (Amănunte vezi la biserica Siliştea).

[58] Nicolae Stoicescu, *Bibliografia localităților şi monumentelor feudale din România*, 1 Țara Românească (Muntenia, Oltenia şi Dobrogea), vol. 1: A-L, editată de Mitropolia Olteniei, 1970.
[59] I. Ionaşcu, *Catagrafia eparhiei Argeş la 1824*, Bucureşti, 1942, p. 68-70, 77.

Într-un raport al subocârmuitorului plasei Găleşeşti, din 18 iulie 1833, înaintat Ocârmuirii Judeţului Argeş, se arată cu claritate că în „satul Cireş” se află o biserică, având hramul Cuvioasa Paraschiva, construită pe moşie megieşească (moşnenească), la care slujeau preoţii Badea şi Stanciu[60]. Într-un alt raport, din 4 iunie 1837, subocârmuitorul informează pe ocârmuitorul judeţului că satul Cireşu, format din 100 de familii, are o biserică, la care slujeau tot preoţii Badea Voicu şi Stanciu Duminică, cântăreţ fiind Ion Pârvu. Însă la numai două luni, la 12 august 1837, subocârmuitorul informează pe ocârmuitor că la această biserică slujeşte numai preotul Badea Voicu, paracliser fiind Ion Pârvu, iar enoria era formată din 51 de familii. Ce anume a determinat această diferenţă, nu ştim. O greşeală din partea subocârmuitorului sau mai degrabă arondarea a 49 de familii la altă biserică, din care motiv a rămas la biserica Cireşu numai un preot. Însă, o situaţie întocmită la 29 decembrie 1837 „cu privire la personalul bisericesc care plătea plocon”, precizează că la biserica din satul Cireşu slujeau preoţii Badea Voicu şi Stanciu, fiul popii Duminică, paraclisier fiind Dumitru Luţă[61].

Uneori documentele conţin informaţii contradictorii şi din cauza faptului că sunt întocmite cu oarecare superficialitate. Iată o situaţie întocmită de protopopul judeţului, în anul 1845, pe baza informaţiilor primite de la plasă şi biserici, cuprinde şi erori şi omisiuni. La satul Siliştea nu este trecută nicio dată, iar imediat este menţionat satul Cireşu, ale cărui date par a fi pentru amândouă satele. În acelaşi tabel este menţionat separat satul Cacaleţii de Sus. La biserica din Cireşu sunt menţionate următoarele date: hramul Cuvioasa Parasachiva, de lemn, construită în anul 1860[62], enoria formată din 70 de familii[63] şi se află pe proprietate moştenească[64]. Datele privind numărul familiilor care compuneau enoria unei biserici sau al alteia sunt contradictorii şi pentru faptul că, potrivit prevederilor Regulamentului organic din anul 1831, începuse acţiunea de grupare a cătunelor şi de aliniere a caselor (Vezi subcapitolul *Gruparea cătunelor şi alinierea caselor*).

---

60 ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 150/1832, f. 150-152.

61 Idem, dosar 47/1837, f. 87.

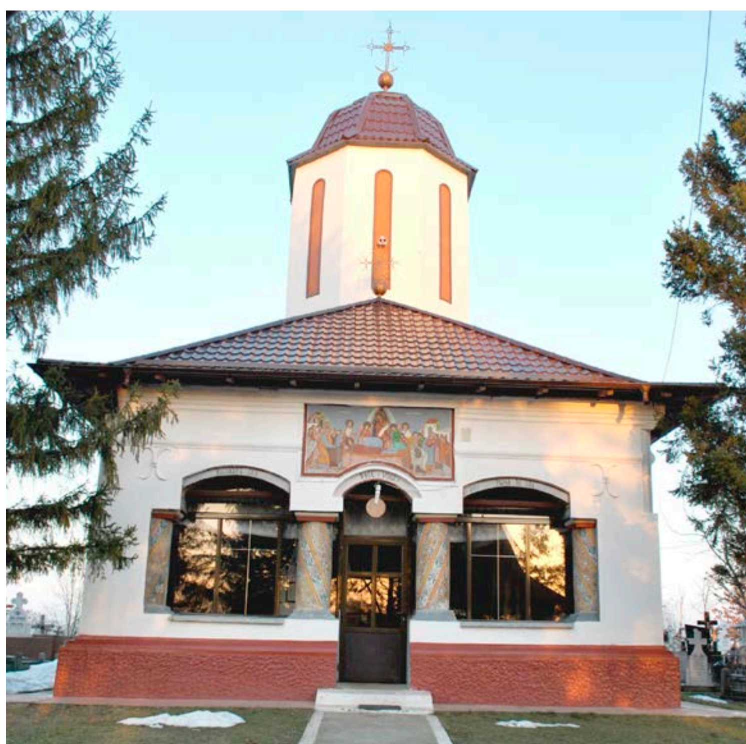
62 Nu putea să fie construită în anul 1860, deoarece situaţia a fost întocmită de către protopop în anul 1845.

63 În anul 1837 enoria era alcătuită când din 100 de familii, când din 51 de familii.

64 Teodor Mavrodin, *Episcopia Argeşului, 1793-1949*, Piteşti, 2005, p. 199.

Biserica din satul Cireşu fusese construită în mod sigur în secolul al XVIII-lea, iar în această perioadă starea ei de conservare lăsa de dorit. Faptul este confirmat de raportul revizorului ecleziastic, care a inspectat biserica în anul 1869, în care se menționează că biserica era împrejmuită dar „pe alocuri”, învelişul era ruinat, epitrafirul şi procovețele erau rupte şi vechi şi peste tot era „mare murdărie din partea servitorilor”[65].

După opt ani, la 25 aprilie 1877, biserica este inspectată de către protopopul județului când constată că biserica din „cătunul Cireşu, comuna Cacaleți” este de lemn, „veche şi ruinată”, însă enoria a luat hotărârea să clădească una nouă, de zid. În urma raportului înaintat de către protopop la episcop, acesta a dat aprobare pentru zidirea unui nou locaş. Ca urmare enoriaşii s-au apucat de lucru şi biserica a fost gata la începutul anului 1880, iar la 15 februarie acelaşi an a fost sfințită, primind hramul „Adormirea Maicii Domnului.

Biserica *Adormirea Maicii Domnului* din Cireşu. Foto, 2009.

[65] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 70/1867, f. 11.

Pisania bisericii din Cireşu.

În anul 1942, învăţătorul Nicolae I. Stanciu, pe baza tradiţiei locale, a realizat o schiţă monografică privind satul Cireşu, dând diferite informaţii, unele eronate. Afirmă că în sat s-a construit o biserică de lemn, după anul 1800, la fel ca cea anterioară, la „nucii lui Piele”, chiar pe muchia de deal, unde „se află astăzi biserica de zid”. Biserica de lemn a fost demolată şi în locul ei s-a clădit una de zid, învelită cu şiţă, care a fost sfinţită în anul 1885[66]. Din cauza cutremurului din anul 1940 au apărut crăpături în pereţi, de aceea biserica a fost „legată cu fier”. În curte a fost construită o clopotniţă de lemn şi „o polată, unde se fac praznuirile”. Despre preoţi spune că în anul 1942 era preot Ilie, iar mai înainte Nicolae şi Stanciu[67].

Şi învăţătorul Radu Zidaru, de la Şcoala Cireşu, în anul 1946, a întocmit o schiţă monografică a satului Cireşu, tot pe baza tradiţiei locale, dar influenţându-se şi de la Nicolae I. Stanciu.

Afirmă că „satul, întinzându-se spre sud de Bobaru până la eleşteul Niţă Tănase, şi-a construit aşezămintele publice […]. Dărâmându-se vechea biserică de lemn a bobărenilor, s-a clădit, după 1800, altă biserică, tot de lemn, mai spre sud, la nucii lui Piele, chiar pe muchia de deal, unde se găseşte biserica de astăzi”. Afirmă că biserica existentă a fost sfinţită în anul 1885 (de fapt la 15 februarie 1880), era clădită din cărămidă, învelită cu şiţă şi a fost legată cu fier, cimitirul aflându-se alături de biserică, pe muchia dealului[68].

---

[66] Greşit. A fost sfinţită la 15 februarie 1880.
[67] DANIC, fond MEN, dosar 477/1942, f. 277-333.
[68] Idem, dosar 416/1946, f. 100-108.

Primele mici reparații i s-au făcut bisericii în anul 1909, aşa cum se menționează în documente[69].

Într-un anuar din anul 1909 sunt consemnate unele informații despre biserică şi enorie, dar şi despre preot: Parohia Cireşu, comuna Cacaleți-Cireşu, are o biserică parohială, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, de zid, clădită la 1881[70]; paroh Ilie Predescu, născut la 2 iunie 1860, absolvent al seminarului inferior, numit aici la 9 ianuarie 1885; biserica filială, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, din cătunul Cacaleți, de zid, clădită între 1885 şi 1896[71]; enoria parohiei alcătuită din 246 de familii, cu 1138 de suflete[72]. În această perioadă cântăreți au fost Stan Popescu şi Stanciu Ploieşteanu, iar epitropi Ion Tudor şi Anghel Popa.

Enoria fiind menționată la un loc, nu ştim care dintre cele două sate ale comunei era mai mare: Cireşu sau Cacaleți (Siliştea). Dar având în vedere că biserica parohială era cea din Cireşu, se presupune că acest sat era mai mare.

La 12 februarie 1918, Primăria Gruiu, de care aparținea şi satul Cireşu, a întocmit un inventar cu averea comunei. Printre bunurile care aparțineau primăriei este menționată şi biserica din satul Cireşu, construită din cărămidă şi acoperită cu şiță, care era dotată cu mobilierul necesar şi poseda un teren în suprafață de 375 m^2, pe care se afla cimitirul[73].

După Primul Război Mondial, enoriaşii bisericii, prin contribuția în bani sau muncă, s-au îngrijit de efectuarea unor reparații şi îmbunătățiri, cea mai importantă fiind schimbarea acoperişului de şiță cu unul de tablă. Pentru realizarea acestor lucrări enoriaşii au contribuit cu suma de 120.000 de lei[74].

Într-un inventar din anul 1930, privind averea satului Cireşu, se menționează că biserica era clădită pe un teren în suprafață de 250 m^2, dispunea de un cimitir în mărime de 2.600 m^2, împrejmuit cu ulucă, şi un lot arabil de 5 ha, cu care a fost împroprietărită din moşia Ion Velcescu[75].

---

[69] ANSJA, fond Episcopia Argeşului, dosar 200/1845; 70/1867, f. 11; 71/1877, f. 104; 10/1909, f. 41.

[70] Eroare. La 15 februarie 1880 a fost târnosită.

[71] Eroare. A fost clădită între 1893 şi 1895.

[72] *Administrația Casei Bisericii, Anuar, 1909*, Tipografia Cărților bisericeşti, Bucureşti, 1909, p. 278.

[73] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 33/1918, f. 9.

[74] Idem, dosar 51/1926, f. 1.

[75] Idem, dosar 72/1930, f. 133.

La 16 iunie 1933, prim-pretorul plasei Dâmbovnic a inspectat comuna Cireşu şi a cerut oficialităților locale să găsească un teren pentru a fi scos cimitirul din curtea bisericii, aceasta la recomandarea conducerii centrale[76].

Preot Ion D. Angelescu.

În Anuarul eparhiei Argeşului pe anul 1934 sunt consemnate diferite informații despre biserică, slujitorii ei şi enorie: satul Cireşu, din comuna Cireşu, era alcătuit din 183 de familii, cu 750 de suflete; biserica a fost zidită în anul 1885[77] şi reparată în anul 1924, iar în anul 1934 se afla în stare bună; nu avea casă parohială; paroh era preotul iconom Ion D. Angelescu, absolvent de seminar gradul II, născut la 1 august 1886, hirotonit la 3 septembrie 1907 pe seama bisericii din Borleşti, județul Argeş, transferat la 1 octombrie 1909 la parohia Prundu - Argeş, apoi pe 1 iunie 1912 la parohia Silіştea, iar la 1 octombrie 1913 la biserica din satul Cireşu, fiind hirotesit duhovnic pe 1 martie 1911; cântăreți erau: Badea V. Ştefănescu, absolvent al şcolii de cântăreți, Petre Stan Teodor, absolvent al şcolii de cântăreți[78].

Noul episcop, Grigorie Leu, în anii 1936, 1937, 1938 a făcut vizite canonice la bisericile din județul Argeş, iar constatările au fost consemnate în Anuarul eparhiei pe anul 1939: satul Cireşu era arondat la comuna Gruiu, avea 176 de familii şi 741 de suflete; biserica fusese reparată în anul 1924 şi la inspecție se afla în stare mediocră, dispunea de un teren agricol în suprafață de 5 ha, aflat în folosința slujitorilor ei, care erau tot cei din anul 1934[79].

Cu trecerea anilor acoperişul bisericii s-a degradat, de aceea autoritățile locale şi enoriaşii au hotărât să-l repare cu fonduri de la

[76] Idem, dosar 32/1933, f. 178.
[77] Greşit. Biserica a fost sfințită la 15 februarie 1880.
[78] *Anuarul Eparhiei Argeşului pe anul 1934*, Curtea de Argeş, Editura Consiliului eparhial, Tipografia „Artistica” P. Mitu - Piteşti, 1934, p. 47, 48.
[79] *Anuarul Eparhiei Argeşului*, Librăria şi Tipografia „Artistica” P. Mitu - Piteşti, 1939, p. 85-86; ANSJA, fond Primăria Siliştea, dosar 2/1945, f. 108.

primărie. Aceasta, la 9 mai 1945, a emis o decizie în acest sens, iar Prefectura Argeş a aprobat achiziţionarea tablei din bugetul comunei.

Într-o lucrare tipărită în anul 1976, referitoare la Eparhia Râmnicului şi Argeşului, sunt consemnate unele date despre parohia Cireşu. Aceasta se compunea din satele Cireşu, Cătanele şi Zeama Rece; biserica parohială cu hramul Adormirea Maicii Domnului a fost zidită în anul 1870[80] şi reparată în anii 1948, 1951, 1956, 1965-1966, când a fost şi repictată; paroh era preotul iconom Ion A. Dinu, născut la 15 octombrie 1911, hirotonit la 29 august 1935, hirotesit duhovnic la 4 septembrie 1935, transferat la biserica Cireşu la 1 ianuarie 1944[81].

Prin urmare, începând cu 1 ianuarie 1944 preot al bisericii va fi Ion A. Dinu (Stoean), în timpul căruia s-au efectuat unele lucrări de reparaţie şi întreţinere a lăcaşului.

Preotul Ion A. Dinu (Stoean) şi preoteasa Maria.

Cea mai importantă lucrare a fost repictarea bisericii în anii 1965-1966, fapt ce a determinat resfinţirea bisericii de către episcopul Iosif al Râmnicului şi Argeşului, aşa cum rezultă din următorul text[82] scris cu ocazia evenimentului:

---

[80] Greşit. Biserica a fost sfinţită la 15 februarie 1880.

[81] Pr. Dumitru Sandu, *Eparhia Râmnicului şi Argeşului, monografie*, 1, 1976, Râmnicu Vâlcea, p. 409.

[82] Însemnarea episcopului a fost făcută pe Sfânta Evanghelie, aflată la biserica Cireşu.

Aspect din naosul bisericii.

„6 Noiembrie 1966

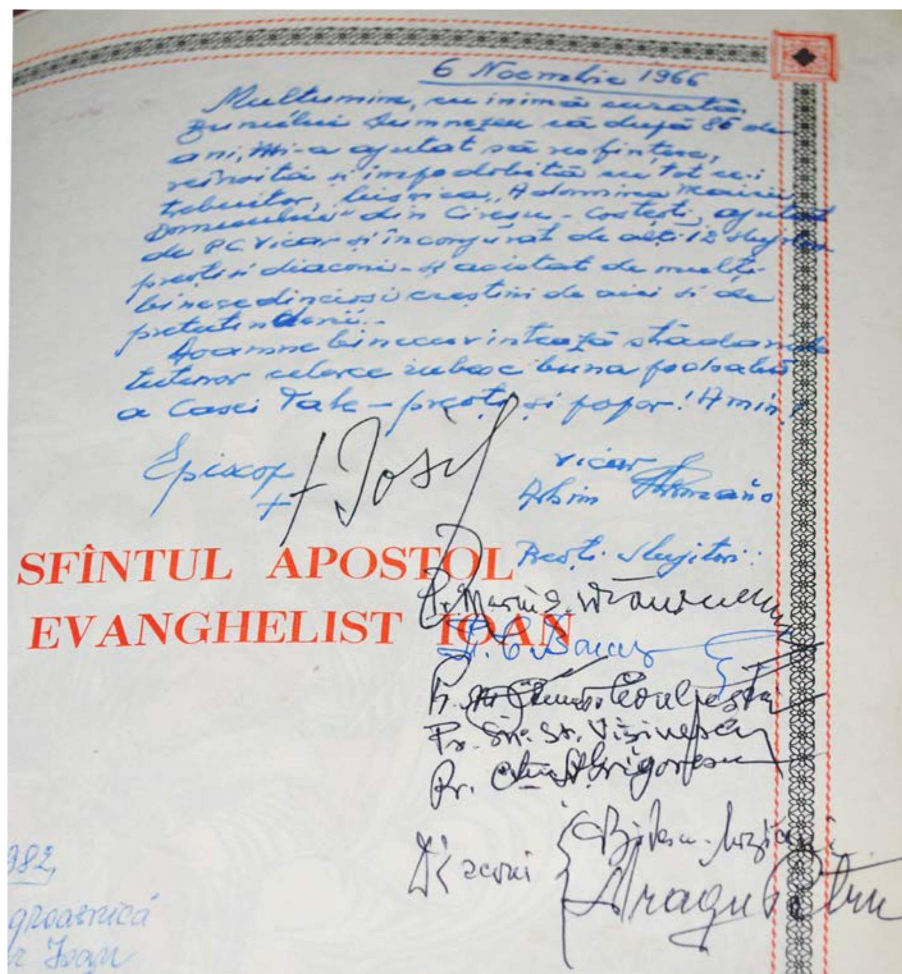
Mulțumim, cu inimă curată, Bunului Dumnezeu că după 85 de ani mi-a ajutat să resfințesc, reînnoită şi împodobită cu tot ce-i trebuitor, biserica Adormirea Maicii Domnului din Cireşu-Costeşti, ajutat de P. C. vicar şi înconjurat de 12 slujitori - preoți şi diaconi, şi asistat de mulți binecredincioşi creştini de aici şi de pretutindeni.

Doamne binecuvântează strădaniile tuturor celor ce iubesc buna podoabă a Casei Tale - preoți şi popor! Amin”.

Episcop † Iosif

Vicar,
Arhim‹andrit› Ghermano
Preoți slujitori:
Preot Marin S. Diaconescu
Preot Cornel Boncescu
Pr. …[83]
Pr. Gheorghe Vişinescu
Pr. Constantin St. Grigorescu
Diaconi:
C. Bădescu - Mozăceni
Dragu Petru

[83] Indescifrabil.

Însemnarea lăsată de episcopul Iosif pe Sfânta Evanghelie, cu ocazia resfinţirii bisericii.

Preotul paroh a fost ajutat de cântăreţii Badea Ştefănescu şi Petre Teodorescu, epitropi fiind Dragomir Tănase şi Gheorghe Marinescu.

După ce preotul Ion A. Dinu a fost pensionat, la 31 decembrie 1977, i-a urmat preotul Nicolae Stănescu, transferat de la parohia Voroveni, comuna Davideşti, judeţul Argeş, începând cu 1 aprilie 1978. Acesta a absolvit seminarul (1974) şi Institutul Teologic din Bucureşti (1980), fiind hirotonit diacon la 5 octombrie 1975 şi preot la 12 octombrie 1975.

Acesta a continuat să se preocupe de buna păstrare a lăcaşului sfânt executându-se diferite lucrări: a fost spălată şi restaurată pictura (1982-1983); s-a făcut branşarea la rețeaua de gaze pentru încălzirea bisericii (2004); acoperişul bisericii a fost înnoit tot cu tablă tip țiglă (2013), s-a construit agheasmatarul.

Preotul Nicolae Stănescu.

Agheasmatar.

Cântăreții bisericii au fost: Radu Sima, Marin Teodorescu, Gheorghe Tudor, Paul Stănescu, Ionuț Borcan şi din anul 2006 George Anghel. Iar epitropi sunt: Stan Lupu, Dumitru Gh. Stan II şi Stan Ştefănescu.

Buna gospodărire a parohiei se vede din adnotarea pe care a făcut-o episcopul, la 9 aprilie 2005:

„E o mare bucurie să vezi biserică păstorită cu inima de Părintele Stănescu Nicolae, de care sunt bucuros că iubeşte podoaba Casei lui Dumnezeu! Sunt bucuros şi-l felicit!

† Calinic, episcop al Argeşului şi Muşcelului”[84].

Însemnarea Înalt Prea Sfințitului Calinic, episcop al eparhiei Argeşului şi Muşcelului, scrisă pe Sfânta Evanghelie, aflată în patrimoniul bisericii.

[84] Însemnarea Înalt Prea Sfințitului Calinic a fost făcută pe Sfânta Evanghelie, aflată la biserica Cireşu.

Biserica Siliştea (Cacaleţii de Sus)

Din „catagrafia mitropoliei Ungrovlahiei din anul 1810”, bisericile din satele plasei Găleşeşti, judeţul Vlaşca, au fost extrase şi introduse în catagrafia „eparhiei Argeşului” din anul 1824, publicată în anul 1942 de către profesorul Ion Ionaşcu, deoarece această plasă, începând cu 1 ianuarie 1832, a fost arondată la judeţul Argeş[85].

Despre satul Siliştea se menţionează că era format din 52 de case, în care locuiau 206 suflete (108 bărbaţi şi 98 de femei) şi avea o biserică de lemn, cu hramul Cuvioasa Paraschiva. De asemenea, s-au dat unele informaţii despre slujitorii bisericii şi familiile lor. La această biserică slujeau doi preoţi şi doi diaconi şi anume:

Preot Sima fiul diaconului Dumitrache, de 30 de ani, bun, hirotonisit de părintele Vraţa chir Sofronie, la 7 iunie 1809, Ioana preoteasa de 28 de ani, Neagoe de şase ani şi Mihalcea de trei ani, fii;

Preot Radu fiul lui Vasile, de 48 de ani, bun, hirotonisit de părintele Sevastis chir Dionisie, la 1804 februarie 12, Smaranda preoteasa, Oprea 10 ani, Gherghina trei ani, fiice, Ioan şapte ani şi un alt fiu de şase luni;

Diacon Dumitru fiul preotului Badea, de 60 de ani, bun, hirotonisit de părintele Sardeon chir Thimotheiu, la 25 iulie 1785, Vişa diaconeasa de 58 de ani, Tănase 15 ani, Radu şase ani, fii;

Diacon Rizea fiul preotului Gheorghe, de 35 de ani, hirotonisit de părintele Sevastis chir Dionisie, la 18 decembrie 1791, Maria diaconeasa de 30 de ani, Stan 10 ani, învaţă psaltirea, alt fiu de opt ani, Ion şase ani, Maria trei ani, copii.

O catagrafie întocmită în anul 1832, la nivelul judeţului Argeş, ne transmite alte informaţii privitor la biserici, slujitorii acestora şi satele arondate acestor biserici. Recensământul pentru plasa Găleşeşti a fost realizat în luna martie, în două variante, la intervale diferite, pe care îl prezentăm mai jos[86].

---

[85] I. Ionaşcu, *Catagrafia eparhiei Argeş la 1824,* Bucureşti, 1942, p. 68-70, 77.

[86] ANSJA, fond Prefectura (Ocârmuirea) Judeţului Argeş, dosar 44/1832, f. 67, 68, 92, 93.

„Biserica		Ce hramuri are	Numirea satelor	Pă a cui moşie	Preoţi	Diaconi	Ţârcovnici	Însă ‹Numele slujitorilor›
de zid	de lemn							
-	1	Cuvioasa Paraschiva	Cacaleţii de Sus	Megieşească devălmaşă	1 1			Neagoie sin popa Sima; Radu Paicu ot Aleşi Cacaleţi dă Jos, tot la această biserică
-	1	Ipac[87]	Ipac[87]; la cele 2 b‹iserici› vine în sat Cireş şi Aleşi Cacaleţi	Ipac[87], pă a Cacaleţilor	1			Badea sin Voicu ot Cireş, la altă biserică tot pă a Cacaleţilor dă Sus; Stanciu sin popa Duminică”.

Informaţiile cuprinse în documentul de mai sus ar putea ridica multe semne de întrebare, de aceea se impun unele lămuriri. În catagrafia întocmită de mitropolia Ţării Româneşti, în anul 1810, sunt menţionate satele Siliştea şi Cacaleţii de Sus, dar în cea alcătuită în anul 1832 satul Siliştea lipseşte. Oare a dispărut satul Siliştea în intervalul de timp 1810-1832? Nu. Tabelul de mai sus ne arată că pe proprietatea satului „Cacaleţi de Sus” se aflau două biserici, de lemn, amândouă cu hramul Cuvioasa Paraschiva, moşia fiind „devălmaşă” (moşnenească). La cea de a doua biserică în tabel se mai face o precizare importantă, anume că la cele două biserici din satul Cacaleţii de Sus vin şi locuitorii din „Cireş şi Aleşii Cacaleţi”. Este pentru prima dată când apare denumirea acestor sate[88] în documente.

În Indicele localităţilor orăşene şi rurale din Muntenia, alcătuit în anul 1861, sunt menţionate satele Cacaleţii de Sus şi Cireşu, dar Siliştea din nou lipseşte. Însă Indicele comunelor din România, alcătuit în anul 1865, ne aduce alte lămuriri[89]. Comuna Cacaleţii de Sus, formată după legea administrativă, promulgată în timpul lui Alexandru Ioan Cuza, este alcătuită din cătunele Cacaleţii de Sus şi Cireşu. La rubrica „Numirea ce mai au aceste cătune din vechime” se precizează că se mai numesc Silişte.

---

[87] Idem, la fel.
[88] Despre cătunele Aleşi Cacaleţi vezi la biserica din Gruiu (Cacaleţii de Jos).
[89] Indicele comuneloru orăşiane şi rurale din Muntenia, publicate de Officiulu Statisticu, Bucureşti, Imprimeria „Statului Sf. Sava şi Nifon”, 1861.

Prin urmare, prin toponimul Silişte, menţionat în catagrafia din 1810, se înţelege cătunul Cacaleţii de Sus, dar şi cătunul Cireşul, încă necunoscut sub această denumire.

Şi numele preoţilor celor două biserici, menţionaţi în tabelul de mai sus, ne aduc unele precizări. Astfel, la prima biserică din tabel slujeau preoţii Neagoie sin popa Sima (adică Neagoie fiul preotului Sima) şi Radu Paicu „ot ‹din› Aleşi Cacaleţi dă Jos". După cum am arătat mai sus catagrafia din anul 1810 îl menţionează pe preotul Sima ca slujitor al bisericii din Siliştea, iar în 1832 apare ca preot fiul său, Neagoie, tatăl său, între timp, pensionându-se, sau poate decedase. La cea de a doua biserică menţionată în tabel slujeau preoţii „Badea sin Voicu ot Cireş" şi „Stanciu sin popa Duminică" (alteori este numit Stan)[90].

În concluzie: prima biserică din tabelul de mai sus, la care slujeau preoţii Neagoie şi Radu Paicu, se afla în cătunul Cacaleţii de Sus, numit şi Siliştea; cealaltă biserică din tabel se afla în cătunul Cireş, aflat tot pe moşia „megieşească devălmaşă" a Cacaleţilor de Sus.

Un alt document, din 18 iulie 1833, prin care subocârmuitorul plasei Găleşeştilor transmite Ocârmuirii Argeşului unele informaţii despre biserică şi slujitorii ei, întăreşte concluzia de mai sus. Subocârmuitorul arată că biserica din satul Cacaleţii de Sus, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, se afla pe proprietatea megieşească (moşnenească) şi era slujită de preoţii Radu Paicu şi Neagoe[91].

La 4 iunie 1837, enoria satului Cacaleţii de Sus era alcătuită din 30 de familii, biserica fiind slujită de preotul Neagoe (Neagoie) şi cântăreţul Ivan Pătru. Însă subocârmuitorul plasei, la 12 august 1837, informează pe ocârmuitorul judeţului Argeş că satul Cacaleţii de Sus avea 66 de familii, probabil, prin includerea cătunului Aleşi Cacaleţi, iar preotul Neagoe primise de la magazia de rezervă a satului „trei chile de producte", iar cântăreţul Ivan Pătru „două chile"[92]. După cum se vede preot era numai Neagoe, deşi în registrele de stare civilă încă mai este menţionat şi popa Radu, care, probabil, se pensionase. Începând cu anul 1839 popa Radu nu mai este menţionat, alături de popa Neagoe, fiind consemnat popa Toma. Acesta din urmă, în perioada 1853-1865, este menţionat singur ca preot al bisericii din Cacaleţii de Sus.

---

90 ANSJA, dosar 44/1832, f. 67. 92. 93.

91 Idem, dosar 150/1832, f. 150-152.

92 Idem, dosar 7/1837, f. 223, 354-358; 47/1837, f. 87.

La ordinul arhiereului Samuil Sinadon, locțiitor de episcop al eparhiei Argeșului, în anul 1845, protopopul județului a întocmit o situație privitoare la biserici. În această catagrafie se menționează că biserica era de lemn, fusese construită în anul 1795, pe proprietate moștenească. Dar cea mai importantă informație se referă la denumirea cătunului: „Gruiu Vechi sau Cacaleții de Sus”, deosebindu-l în acest fel de „Gruiu Nou sau Cacaleții de Jos”. În anul 1859 enoria bisericii era alcătuită din 70 de familii[93].

Biserica, fiind de lemn și veche, a început să se degradeze, nemaiputându-se sluji în ea. La inspecția pe care a făcut-o protoiereul, la 23 decembrie 1892, biserica se afla în ruină și închisă. Era nevoie de mulți bani pentru a se construi o biserică de zid, mare și încăpătoare, iar enoriașii nu dispuneau de fonduri financiare. Dar s-a găsit un bun creștin, lt. col. Badea Dan, cu rădăcini în acest sat, care locuia în Capitală, dispus să facă ceva pentru satul de origine. Acesta dorea să clădească o școală, fiindcă și aceasta lipsea, însă rudele și alți săteni l-au rugat, iar acesta a acceptat să-și cheltuiască banii cu ridicarea lăcașului sfânt, suma donată ridicându-se la 20.000 de lei. După întocmirea formelor legale s-a trecut la ridicarea unui edificiu impozant, lucrările întinzându-se pe perioada 1893-1895.

La data de 8 octombrie 1895, biserica din „satul Siliștea”, comuna Cacaleți-Cireșu, a fost sfințită de episcopul Argeșului, Gherasim Timuș, primind hramul de Cuvioasa Paraschiva[94]. După cum se poate observa satul în care s-a clădit biserica se numea Siliștea, iar comuna Cacaleți-Cireșu.

Dar cine să fi fost acest binevoitor care a înzestrat satul cu o așa mare și frumoasă biserică? Răspunsul îl aflăm în pisania așezată deasupra ușii de intrare în pronaos:

„Fondatorul bisericii, Lt. Colonel Badea Dan, născut la 10 Mai 1824, în comuna Cacaleți, plasa Găleșești, județul Argeșiu, din părinți Dan Diaconu Rizea[95] și Tănasea, mama mea, soția lui Dan Diaconu Rizea; la 1845 Ianuarie 1 intrat în armată, în corpul Pompierilor din București, ca soldat, avansat sergent la 13 Septembrie 1848, luat parte în războiu din Dealul Spirii cu Turcii, la 1853 avansat Sublocotenent, la

[93] Teodor Mavrodin, *Episcopia Argeșului, 1793-1949*, Pitești, 2005, p. 199, 348.
[94] ANSJA, fond Episcopia Argeșului, dosar 31/1892, f. 115.
[95] Dacă mama sa nu s-ar fi numit Tănasea am fi putut crede că era fiul diaconului Rizea, menționat în catagrafia Mitropoliei din anul 1810, a cărui soție se numea Maria.

1859 Locotenent, la 1860 Căpitan, la 1868 avansat Maior, numit comandantul corpului de Pompieri din Bucureşti, la 1872 avansat Locotenent Colonel, comandantul divizionului de Pompieri, detaşamentele Ploeşti, Buzău şi Giurgiu. La 1879 retras din armată, după un serviciu de 33 ani, rămas pensionar.

Biserica din Siliştea, comuna Căteasca. Foto, 2009.

Deosebit de aceasta, în anul 1877 şi 1878, am luat parte în campanie ca instructor peste două trenuri care transporta‹u› bolnavi, răniți şi prizonieri Turci în România".

În pronaos este pictat ctitorul, îmbrăcat ostăşeşte, în uniformă de paradă: în mâna dreaptă ține un document, pe care scrie: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, iar acoperământul Duhul Sfânt".

FONDATORU BISERICII LOCOTENENT COLONEL
BADEA DAN NĂSCUT ANUL 1824 ÎN COMUNA
CACALEȚI PLASA GĂLEȘEȘTI JUDEȚUL ARGEȘIU
DIN PĂRINȚI DAN DIACONU RIZEA ȘI TĂNASEA
SOȚIA SA MOȘTENI ANUL 1845 IANUARIE 1iu ÎN=
TRAT ÎN ARMATĂ CORPUL POMPIERI BUCUREȘTI
SOLDAT AVANSAT SERGENT 1848 SEPTEMBRIE
13 LUAT PARTE ÎN RESBOIUL DIN DEALU SPIRII
CU TURCI 1853 AVANSAT SUB LOCOTENENT
1859 LOCOTENENT 1860 CĂPITAN 1868 MAJEOR
COMANDANTUL CORPULUI POMPIERI BUCUREȘTI
1872 LOCOTENENT COLONEL POMPIERI BUCUREȘTI CU
DETAȘAMENTELE PLOEȘTI BUZEU ȘI GIURGIU 1879
RETRAS DIN ARMATĂ DUPĂ UN SERVICIU DE 33 ANI
RĂMAS PENSIONAR PUS ACESTĂ PIATRĂ CUMINA

Catapeteasma bisericii din Siliştea.

Binefăcătorul a trecut în lumea celor veşnice după un an de la sfințirea bisericii fiind înmormântat în curtea bisericii, iar pe lespedea de pe mormânt sunt scrise următoarele: „Acest monument este ridicat de Ştefan Marin Dan în memoria regretatului său unchi. Odihnească-se în pacea lui Dumnezeu”. Pe capacul criptei este scris textul pisaniei, menționate mai sus.

Obelisc şi monument funerar închinat filantropului col. Badea Dan, aflat în curtea bisericii din satul Siliştea.

Lângă biserică a fost construită, tot din cărămidă, şi o clopotniță, iar lăcaşul sfânt a fost dotat cu mobilierul, obiectele şi cărțile necesare cultului.

Beneficiar al acestui frumos locaş a fost şi este enoria satului Siliştea, dar şi preoții care au slujit şi slujesc la ea, aceştia fiind: Ilie Predescu, slujitor până la finele anului 1912, Ion D. Angelescu, slujitor între anii 1913 şi 1929, Ilie Gh. Stoian, 1930-1970, Ion St. Mihai, 1971-2010, Aurel-Iulian Costeleanu, 2011 şi în prezent.

Într-un inventar întocmit de Primăria Comunei Gruiu, la 12 februarie 1918, se menționează că biserica din satul Cacaleții de Sus, numită şi Siliştea, este construită din cărămidă, acoperită cu fier, dispune

de „mobilierul şi obiectele necesare”, deține un teren de 2.500 mp, împrejmuit cu ulucă, pe care se afla cimitirul satului şi o capelă[96].

La 6 martie 1922 Ministerul Cultelor şi Artelor face cunoscut Prefecturii Argeş şi episcopului Visarion al Argeşului că prin „Înaltul Decret Regal, nr. 1091/a.c. s-a aprobat desființarea parohiei Siliştea-Cacaleți din acel județ, iar biserica acestei parohii, cu hramul Cuvioasa Paraschiva şi Sf. Nicolae a fost trecută ca filială la parohia Cireşu”[97].

Preot Ilie Gh. Stoian.

Între timp, învelişul bisericii s-a degradat, de aceea locuitorii satului, după încheierea Primului Război Mondial, au făcut eforturi financiare pentru a-l repara[98], lucru realizat în timpul preotului Ilie Gh. Stoian.

Într-un inventar privind averea bisericii, realizat în anul 1930, se consemnează că biserica filială deține un teren în suprafață de 1.050 mp, cimitirul în suprafață de 2.500 mp, împrejmuit, şi 5 ha teren arabil, obținut prin împroprietărire în moşia Velcescu[99].

În Anuarul Eparhiei Argeşului pe anul 1934, biserica din satul Siliştea, comuna Cireşu, plasa Dâmbovnic, este menționată cu denumirea „Siliştea III” şi avea o enorie de 205 familii, cu 689 de suflete. Satul era arondat la Oficiul Poştal Rociu, se folosea de gara Leordeni din județul Muşcel şi se găsea la 20 km de oraşul Piteşti. Despre biserică şi slujitorii ei s-au consemnat diferite date: biserica parohială, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, a fost zidită în anul 1895, reparată în anul 1925, se află în stare bună şi are casă parohială; paroh pr. Ilie Gh. Stoian, absolvent de seminar, gradul II, născut la 22 iulie 1903, hirotonisit la 24 iunie 1930, iar la 20 februarie 1931 hirotesit duhovnic; cântăreți: Marin A. Stamulea, absolvent al şcolii de cântăreți, născut la 28 septembrie 1895, numit cântăreț la 1 septembrie 1913 în parohia „Siliştea III-Gruiu”, retras la 1

[96] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 33/1918, f. 9.
[97] Idem, dosar 5/1922, f. 15.
[98] Idem, dosar 51/1925, f. 23.
[99] Idem, dosar 93/1931, f. 403.

aprilie 1922, numit din nou la 1 aprilie 1923 în parohia Găleşeşti, retras la 1 aprilie 1926, numit din nou la 15 octombrie 1926 în parohia Ţuţuleştii Noi, transferat la Siliştea la 1 decembrie 1933; un post este vacant[100].

În Anuarul eparhiei pe anul 1939 se menţionează că satul Siliştea avea 203 familii, cu 689 de suflete, biserica parohială are hramurile Cuvioasa Paraschiva şi Sf. Nicolae, are nevoie de reparaţii şi posedă 5 ha pământ, aflat în folosinţa personalului. Personalul slujitor este acelaşi de mai sus, iar postul vacant de cântăreţ era ocupat de Marin St. Tudor, absolvent al şcolii de cântăreţi, născut la 21 aprilie 1885, numit la 1 iulie 1905 la parohia Cireşu, transferat la 1 noiembrie 1934 la Siliştea[101].

La intervenţiile învăţătorului Ion St. Burcea, biserica din satul Siliştea a devenit din nou parohie. Personalul care slujea la biserica din sat, în anul 1941, era următorul: Ilie Gh. Stoian - preot, Marin St. Tudor şi Marin A. Stamulea - cântăreţi. Biserica dispunea de o casă parohială, care era nelocuită, de aceea se ruinase[102].

În anul 1976, biserica parohială Siliştea era slujită de preotul paroh Ion St. Mihai, născut la 29 ianuarie 1945, hirotonisit la 1 ianuarie 1971, pe seama acestui locaş, şi preotul Ilie Gheorghe Stoian, născut la 19[103] iulie 1903, hirotonisit la 1 iulie 1930, pensionat la 1 octombrie 1970, îngrijitor fiind Radu C. Mincu. În timpul parohului Ion St. Mihai s-au efectuat lucrări de întreţinere şi reparaţie: înnoit gardul împrejmuitor (1971), reparat prăznicarul (1974), reparat tencuielile exterioare ale bisericii (1977), închiderea pridvorului (1980), zugrăvirea icoanelor exterioare (2004), înlocuirea acoperişului cu tablă zincată (2006), racordarea la reţeaua de apă curentă şi la reţeaua de gaze pentru încălzirea bisericii (2008-2009), reconstruirea prăznicarului pe cheltuiala generalului de brigadă în rezervă Nicolae Bănuţă (2008), spălarea picturii de la catapeteasmă (2009). Toate aceste lucrări au fost executate cu cheltuiala generalului Nicolae Bănuţă, a enoriaşilor şi a Primăriei Comunei Căteasca.

În octombrie 2010 preotul Ion St. Mihai a fost pensionat, iar în martie 2011 a fost hirotonit diacon ginerele său, Aurel-Iulian Costeleanu.

---

[100] *Anuarul Eparhiei Argeşului pe anul 1934,* Curtea de Argeş, Editura Consiliului eparhial, Tipografia „Artistica" P. Mitu-Piteşti, 1934, p. 59.

[101] *Anuarul Eparhiei Argeşului,* Librăria şi tipografia „Artistica", P. Mitu-Piteşti, 1939, p. 132.

[102] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 126/1941, f. 1-8.

[103] Nepotrivirea datelor nu ne aparţine. Mai sus data este 22 iulie 1903.

Preoții Ion St. Mihai şi Aurel-Iulian Costeleanu.

Prăznicarul de la biserica Siliştea.

Biserica din satul Cătanele

În anul 1942, învățătorul Ion A. Zamfirescu a întocmit o schiță monografică a satului Cătanele. Despre biserică afirmă că a fost construită în anul 1927, până la acest an locuitorii mergând la biserica din Oarja, aflându-se la 5,6 km depărtare.

Inițiativa construirii bisericii a aparținut fraților Radu M. Dumitrescu şi Androne Marinescu din Oarja, care au donat un teren în suprafață de 7.500 m^2 „în Raionul Comunei Oarja, Hotarul Tompa". Actul de donație a fost întocmit de avocatul I. Constantinescu, din Piteşti, la 17 ianuarie 1924, fiind autentificat de Tribunalul Județului Argeş, Secția I, la 24 ianuarie 1924, cu procesul-verbal nr. 162.

Celor doi donatori li s-au alăturat şi sătenii din Cătanele, în frunte cu Ion Chiriță, „om de inimă şi cu mare autoritate morală în sat", care au strâns „în întregime fondurile necesare construcției". Aceştia au colectat din satul Oarja şi din alte sate ofrande, brațele de muncă fiind asigurate de ei, cum au procedat şi la construirea şcolii.

Cum terenul a fost donat în ianuarie 1924, imediat s-a trecut la procurarea materialelor necesare construcției şi la edificarea lăcaşului. Construită din cărămidă şi acoperită cu tablă galvanizată, având formă de navă, cu altar, naos, pronaos, pridvor şi o turlă, biserica a fost terminată în anul 1927. Pictura a fost executată de meşterul zugrav Oprea din Priboieni, județul Muşcel. Obiectele şi podoabele necesare cultului religios au fost procurate tot de binevoitori, printre ei aflându-se Ion M. Dănălache (a donat un epitaf), Radu Dumitrescu (a donat policandrul), C. I. Teodorescu şi Maria Miu (au donat cărțile bisericeşti), toți din Oarja.

Totul era pregătit (lăcaşul, mobilierul, cărțile bisericeşti, obiectele şi vasele sfinte), precum şi clopotnița, astfel că preotul Roman Ionescu a solicitat protoiereului sfințirea bisericii. Evenimentul s-a întâmplat la 8 septembrie 1927, slujba de sfințire fiind făcută de episcopul Nichita Duma al Argeşului, biserica primind hramul Sfântul Arhidiacon Ştefan.

Pisania aşezată pe peretele pronaosului are următorul conținut:

„Cu voia lui Dumnezeu s-a ridicat această biserică în anul 1926, în zilele P. S. Nichita, cu osteneala următorilor donatori: Radu Ioan, Badea Gheorghe, Andronie Dumitra, Marin Maria, Tudor Stana, Ion Maria Toma, Rizea Ion, Marin Sanda, Stelian, Ion, Ilinca, Ion Mincă, Rizea Maria, Iorga Marin, Gheorghe Catrina, Anghel Stanca, Gheorghe Steliana, Dumitru Catrina, Ion Rada, Stan Gherghina, Toma Alexandra,

Stancu Ion, Dumitru Neacşu, Ana Gheorghe, Stanca Ion, Ioana Ion, Gherghina Stan, Păuna Dumitra, Alexandra, Stancu, Ion, Dumitra, Florea, Gherghina, Badea, Anca Voica, Rada, Maria, Margareta, Petre, Constantin, Dumitru, Maria, Marin, Maria, Ion Toma, Ioana Marin, Marin Florea, Marin Rizea, Dumitru Dumitra, Radu Rada, Elena, Ion, Gheorghița, Rada, Gheorghe Alexandra, Rada, Florea, Dumitra, Constantina, Alexandra, Alexandru, Stanca, Constantin, Ioana, Lința, Nicolae, Ion, Anghelina, Preda, Constantin, Dumitra, Gheorghe, Rusa, Marin, Florea, Gherghina, Radu, Sandu, Ioan".

Biserica parohială Cătanele. Foto, 2015.

Satul Cătanele a fost arondat la parohia Ceauşeşti unde păstorea preotul Marinache Drăghici. La 1 martie 1933 a fost numit preot ajutor la filiala Cătanele Ion St. Burcea, care la 1 martie 1935 a fost numit paroh la parohia Oarja, de care a trecut şi filiala Cătanele.

Câteva luni în anul 1940 a slujit preotul Mihail Gherăsoiu, care s-a mutat în comuna Uda, judeţul Argeş, iar la Cătanele a slujit tot preotul Ion St. Burcea: trei duminici slujea la parohia Oarja şi una la Cătanele.

În anul 1936 a pătruns în sat secta baptistă, când trei familii au renunţat la ortodoxism sub influenţa altora din comuna Oarja. Pentru stoparea creşterii numărului acestora, episcopia a propus ministerului ca filiala Cătanele să fie transformată în parohie extrabugetară, începând cu anul 1940, postul de paroh urmând să-l ocupe un preot-învăţător. Însă propunerea episcopiei nu a fost acceptată de către minister[104].

Din cauza cutremurului din noiembrie 1940, biserica a suferit mari stricăciuni care au fost eliminate prin legarea zidurilor de jur împrejur cu centură de fier.

La 11 august 1944, biserica a fost inspectată de către episcopul Iosif Gafton care, într-o însemnare lăsată pe o evanghelie din anul 1923, aflată la biserică, îşi arată nemulţumirea că aceasta nu are un preot al său: „La 11 august 1944, când am cercetat această Sfântă Biserică, am înţeles că ea cere un preot care s-o îngrijească regulat şi să-i învioreze pe copiii ce pare a o fi uitat”.

Într-adevăr, începând cu 1 ianuarie 1950 biserica nu va mai fi filială a celei din Oarja, ci a parohiei Cireşu, preot fiind numit Ion Dinu.

Dintr-un inventar întocmit de preot la 1 aprilie 1972 aflăm că biserica nu deţinea obiecte din argint sau aur şi nici de valoare istorică, documentară ori artistică. La construcţii sunt menţionate biserica şi clopotniţa, dar şi cimitirul, toate aflate pe teren donat, aşa cum s-a arătat mai sus[105].

Dintre obiectele de cult menţionăm: antimis, candele, cristelniţă, cădelniţă, cruci, chivot, cununii, căldăruşă, clopot, disc, epitaf, icoane, linguriţă, miruitor, potir, procoveţe, policandru, sfeşnice, steag, veşminte.

Printre cărţile de ritual biserica poseda: cazanie, octoih mare, triod, evanghelie, penticostar, apostol, tipic, ceaslov, psaltire, molitfelnic, liturghier, Dumnezeieştile liturghii, minee.

---

[104] DANIC, fond MCIP, dosar 478/1942, f. 498-506.

[105] Preotul din necunoaştere afirmă că terenul a fost donat, fără acte.

Interior din biserica parohială Cătanele.

Iar dintre obiectele gospodăreşti amintim: jeț arhieresc, strane, iconostas, tetrapod etc.

După pensionarea preotului Ion Dinu, a fost numit preotul Nicolae Stănescu, începând cu 1 aprilie 1978.

Lăcaşul n-a fost o construcție solidă, iar cutremurul din martie 1977 i-a provocat stricăciuni importante. De aceea în perioada 1977-1980 a intrat într-un proces de reparații, după cum menționează preotul paroh: „Astăzi, 22 decembrie 1979, s-a făcut pentru prima oară slujbă în această Sf. Biserică, după o întrerupere de aproape doi ani. Întreruperea s-a datorat şantierului de la biserică, care a constat din: ridicarea tuturor zidurilor cu un metru şi două centuri de beton, cu bolți din beton armat, acoperiş şi asterială nouă, tâmplărie metalică, tencuielile interioare şi exterioare.

Cu ajutorul lui Dumnezeu am reuşit să facem o altă biserică, frumoasă, urmând în primăvara lui 1980 s-o pictăm".

O altă menţiune a preotului precizează data sfinţirii lăcaşului de către episcopul Gherasim : „Astăzi 28 decembrie 1980 a avut loc sfinţirea bisericii de către P. S. Gherasim, arhiereu-vicar al Sf. Episcopii a Râmnicului şi Argeşului", înconjurat de mai mulţi preoţi: Constantin Dejan - protopop, Muşceleanu Pandelimon din Piteşti, Drăghici Ioan de la Căteasca, Bărănescu Ion de la Gruiu, Ungureanu Dumitru de la Tigveni, Burcea Ion, Buican Traian, Ghilencea Ştefan, Hetea David, toţi de la Oarja, şi diaconul Gavrilă Vasiliu de la Râmnic.

Pr. Adrian Paul Stănescu. Foto, 2009.

Biserica, începând cu 1 noiembrie 2002, a fost ridicată la rang de parohie, iar începând cu 1 ianuarie 2003 preot paroh este Adrian - Paul Stănescu. În ultimii ani biserica a fost înzestrată cu obiecte de cult, icoane, strane, şi catapeteasmă nouă. De asemenea, a fost refăcut acoperişul, s-au construit o clopotniță, o bucătărie şi un praznicar, iar încălzirea lăcaşului se face prin centrală termică.

Toate cheltuielile au fost suportate de către enoriaşi şi binevoitori.

Începând cu luna februarie 2015 preot la această biserică este numit Cristian Diaconescu, în locul preotului Adrian-Paul Stănescu, transferat la Biserica Mavrodolu din Piteşti.

Biserica Penticostală „Vestea Bună"

Denumirea penticostal vine din limba engleză şi înseamnă „adept al unei secte creştine apărută la începutul sec. douăzeci în S.U.A. şi răspândită şi în Europa"[106].

Primele informații despre existența acestor adepți în unul din satele actualei comune şi anume Cătanele, se păstrează din 10 septembrie 1949. La această dată parohia Căteasca-Popeşti trimite o adresă către parohia Cireşu, comuna Cireşu, pentru a face mențiunile de rigoare în evidențele bisericeşti, deoarece unii locuitori „din satul Cătanele, pendinte de parohia Cireşu, trec de la religia ortodoxă la credința apostolică penticostală". Aceşti adepți au fost următorii: Marin R. Marinescu şi fiii Ion şi Ilie, Ioana M. R. Marinescu şi fiicele Elena şi Ştefania, şi Badea St. Constantina[107].

Actualul pastor, Petre Ivan, ne-a trimis câteva informații pe care le prezentăm mai jos. „Prin anul 1937-1938, doi oameni, cetățeni ai satului Cătanele, Marinescu Ion şi Boboc Ion au îmbrățişat credința creştină penticostală, care avea cam două decenii de existență în România". Nefiind casă de rugăciune în Cătanele, aceştia mergeau la biserica penticostală din comuna Oarja.

În România biserica penticostală a fost acceptată ca fiind cult creştin după 1947. Numărul adepților a crescut ajungând în anul 1969 la câteva zeci în satele Cătanele şi Recea, folosindu-se în continuare de

---

[106] *Mic Dicționar Enciclopedic*, Ediția a II-a, revăzută şi adăugită, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978, p. 717.

[107] ANSJA, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1949, f. 340, 403.

biserica din Oarja. În anul 1969 aceştia au primit de la Ministerul Cultelor din România Autorizația nr. 113 prin care aveau dreptul de a se aduna şi închina într-o locație din satele în care locuiau.

Casa de rugăciune din satul Recea.

Primul slujitor al adepților penticostali din Cătanele şi Recea a fost Ion Marinescu, mai apoi Gheorghe Manea, iar locația de închinăciune aparținea tatălui acestuia, anume Radu Mănescu. În luna august 1990 a fost „ordinat” (hirotonisit) Petre Ivan, care a slujit alături de Gheorghe Manea. Credincioşii penticostali au hotărât construirea unei case de rugăciuni care a început în anul 1991, iar la 12 aprilie 1992 a fost inaugurată.

După decesul lui Gheorghe Manea, întâmplat la scurtă vreme după inaugurarea casei de rugăciuni, responsabilitatea slujirii a rămas doar pe seama „fratelui Petre Ivan, actualul pastor”, având ca „pastor asistent” pe fratele Daniel Marin.

CAPITOLUL XII

PREGĂTIREA MILITARĂ ŞI PARTICIPAREA LA RĂZBOAIE PENTRU APĂRAREA ȚĂRII

Pregătirea militară

După anul 1830 s-au înființat în Țara Românească milițiile (gărzile pământene), formate din trupe permanente (pentru menținerea ordinei interne şi paza granițelor) şi trupe nepermanente sau teritoriale (rezerva celor permanente). Efectivele acestora erau asigurate din țărani, înscrişi voluntar sau prin tragere la sorți, iar ofițerii erau recrutați din rândul boierilor. Cele nepermanente erau alcătuite din dorobanți de județ, pedestraşi şi călăreți, repartizați pe lângă conducerile administrative ale plaselor (apoi subocârmuirilor). Aceştia executau serviciul militar cu rândul, câte 10 zile pe lună. Tinerii care compuneau aceste trupe trebuia să fie „întregi la fizic şi mintal, necăsătoriți”. Familiile acestora erau scutite de orice dare pe perioada cât făceau serviciul militar[1].

În anul 1831 Vornicia din Lăuntru a trimis la ocârmuirile județelor instrucțiuni cu privire la recruți: „să nu fie dintre cei câte unul la părinți, a fi oameni zdraveni, încât să poată fi primiți de ostaşi”. Instrucțiunile s-au dat, fiindcă satele trimiteau, uneori, tineri „netrebnici” de slujbă, adică erau „cu slăbiciune trupească şi proşti de minte”, iar alteori erau feciori „de văduve sărace şi de bătrâni slabi, încă câte unul la părinți”.

Militarii erau orânduiți pe la gazde, care erau obligate să-i hrănească bine, iar „pentru cai să va da furaj, fân dă cel gătit pentru miliție, şi grăunțe cumpărate. În schimb gazdele primeau 16 parale pe zi pentru fiecare militar. Miliția se ocupa de „buna orânduială polițienească” prin județe şi „ținerea cordoanelor şi a carantinelor”.

În urma reformei militare făcute de domnitorul Alexandru Ioan Cuza cele două oştiri au fost contopite şi astfel a luat naştere armata națională unică cu scopul apărării granițelor, iar mai apoi obținerii independenței țării. Tinerii recrutați prin tragere la sorți pentru această

[1] Constantin Olteanu, *Evoluția structurilor ostăşeşti la români*, Editura Militară, Bucureşti, 1986, passim.

armată, aveau vârsta de 20 de ani împliniți, deveneau dorobanți, iar cei călări se numeau călăraşi. În timp de război dorobanții şi grănicerii formau armata de operațiuni.

Pentru ca tinerii care urmau să devină dorobanți (de infanterie sau de cavalerie) să aibă unele noțiuni de bază, la nivelul țării s-au luat măsuri pentru a fi pregătiți în acest sens. Astfel, în anul 1868, s-a întocmit „Regulamentul pentru înființarea dării la semn, care prevedea ca în fiecare comună „să se aleagă un loc pentru dare", unde să se facă exerciții de tragere la țintă cu arma. Terenul trebuia să aibă 200 de stânjeni lungime şi 50 lățime, care se afla în apropiere „de barieră" (marginea satului) şi sub un mal „pentru a se evita nenorocirile cauzate de gloanțe".

Începând cu bugetul pe anul financiar 1869-1870 comunele au fost obligate să prevadă la cheltuieli suma de 60 de lei pentru cumpărarea de arme şi 7, 41 lei pentru „cumpărarea de praf şi plumb etc. pentru tragerea la țintă"[2].

Războiul de Independență

În Războiul de Independență de la 1877-1878 ostaşii argeşeni au fost încadrați în Batalionul 1 Dorobanți Argeş, care, alături de Batalionul 2 Muşcel, au alcătuit Regimentul 4 Dorobanți Argeş, creat la 1 ianuarie 1876, iar călăraşii au fost încadrați în escadronul 1 Argeş şi a făcut parte din Regimentul 2 Călăraşi Vâlcea.

Câți bărbați au fost mobilizați în acest război din satele actualei comune Cătească nu ştim, documentele lipsind. Cunoaştem numai numele soldatului Jianu Niță din Regimentul 4 Dorobanți - Argeş[3]. Mai ştim că Badea Dan din comuna Cacaleți, plasa Găleşeşti-Argeş, în anii 1877 şi 1878, a luat parte la campanie ca instructor peste două trenuri care transportau bolnavi, răniți şi prizonieri turci în România (Vezi Biserica Siliştea).

Regimentul 4 Argeş s-a deplasat la Calafat, unde a executat lucrări de organizare a terenului şi a apărat un sector al Dunării, între localitățile Cetate şi Ciuperceni, lung de 20 km. Apoi, după trecerea Dunării, ostaşii argeşeni au participat la luptele de la Grivița, Plevna, Rahova şi Smârdan,

---

[2] Teodor Mavrodin, *Aninoasa şi Slănicul Muşcelului…*, p. 455-457.

[3] *Tabelă de ostaşii morți în Resboiul din 1877-1878,* Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl", Bucureşti, ‹1898›, p. 1.

contribuind la victoria finală şi obţinerea independenţei de stat a României.

Printr-un „regulament” din octombrie 1883, Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice a hotărât prelungirea anilor de studiu, adăugându-se clasele a V-a şi a VI-a, numite „complementare”. Acelaşi regulament stabilea ca în aceste clase să se facă „exerciţii militare”. În anul 1906, acelaşi minister, de comun acord cu Ministerul de Război, a hotărât ca băieţii de la şcolile rurale să înveţe executarea unor exerciţii cu caracter militar. Astfel, la nivelul fiecărui judeţ, s-a înfiinţat câte un revizorat şcolar militar, subordonat Inspectoratului General Şcolar.

Această activitate a fost întărită prin legea pentru introducerea instrucţiunii militare obligatorii în şcolile primare, secundare şi profesionale de băieţi, publicată în M.O. nr. 269 din 7/20 martie 1906. Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice a cerut prefecţilor să urmărească aplicarea legii, iar comunele au fost îndemnate să prevadă în buget fonduri pentru achiziţionarea de arme necesare şcolarilor pentru tragerea la ţintă.

În fiecare comună s-a înfiinţat câte o garnizoană, condusă de un şef, care se ocupa de instrucţia bărbaţilor, fiind plătit din bugetul comunal[4].

Primul Război Mondial

La luptele care s-au dat în acest război au participat şi bărbaţii mobilizaţi din satele care compuneau actuala comună Căteasca. Majoritatea participanţilor la luptele din perioada 1916-1918 s-au întors la casele lor, unii dintre ei fiind răniţi, dar alţii au rămas pe câmpul de luptă.

La ordinul Prefecturii Judeţului Argeş plasa Dâmbovnic, la 10 iunie 1918, trimite o situaţie cu răniţii. Din comuna **Căteasca** au fost menţionaţi următorii:

Ene Gheorghe, soldat, Regimentul 44 Infanterie, contingentul 1901;

Aldea Ion, caporal, Regimentul 44 Infanterie, contingentul 1908;

Aldea Ilie, soldat, Regimentul 44 Infanterie, contingentul 1898;

Nae Dumitru, soldat, Regimentul 4 Infanterie, contingentul 1911;

Iar din comuna **Gruiu** următorii:

[4] Teodor Mavrodin, loc. cit., p. 455-457.

Ionescu Grigore, soldat, Regimentul 45 Infanterie, contingentul 1911;

Chiroiu Marin, caporal, Regimentul 4 Infanterie, contingentul 1916[5].

La 4 august 1918 primarul comunei **Căteasca**, I. Dragomirescu, a întocmit alt tabel pe baza „biletelor de clasare”:

„1. Aldea Ilie, soldat, reg. 44/68 Infanterie, lipsă ochiul drept;

2. Aldea Ion, caporal, reg. 44 Infanterie, paralizia antebrațului drept;

3. Nae Dumitru, soldat, reg. 4 Infanterie, amputat degetele mare şi arătător, mâna stângă;

4. Ene Gheorghe, soldat, reg. 44 Infanterie, anchiloză deget mijlociu şi lipsă două degete, mâna stângă;

5. Cojocaru Stan, soldat, reg. 44 Infanterie, infirmitate la piciorul drept, la cap şi la umăr”.

Situația răniților din comuna **Gruiu** a fost întocmită de şeful Postului de Jandarmi comunal, I. Tomescu, fiind semnată şi de primarul Ș. Şerbănescu şi notarul N. Georgescu:

„1. Popa Neagoe, sergent, reg. 4 Argeş, cicatrice aderentă craniană în uşoară înfundare osoasă lineară şi uşoară hemipareză (pe baza biletului de reformă provizorie, nr. 2539);

2. Dumitru Soare, caporal, reg. 4 Argeş, nu posedă acte;

3. Nicolae Marin, soldat, reg. 26 Artilerie, nu posedă acte;

4. Popa Anghel I, soldat, reg. 44 Infanterie, nu posedă acte;

5. Stan Gh. Dumitru, soldat, reg. 44 Infanterie, nu posedă acte;

6. Bugan Ion, soldat, reg. 10 Vânători, nu posedă acte;

7. Gheorghe Ion, soldat, reg. 44 Infanterie, nu posedă acte;

8. Popa Anghel II, soldat, reg. 44 Infanterie, nu posedă acte;

9. Gheorghe Gheoghe, soldat, reg. 46 Infanterie, nu posedă acte;

10. Alecse Marin, soldat, reg. 44 Infanterie, nu posedă acte;

11. Avram Ilie, soldat, reg. 44 Infanterie, nu posedă acte;

12. Ioana Marin, soldat, reg. 44 Infanterie, nu posedă acte;

13. Ion Dumitru, sergent, reg. 1 Artilerie de munte, nu posedă acte;

14. Ion Gh. Stroe, soldat, reg. 44/68 Infanterie, nu posedă acte”[6].

---

[5] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 41/1918, f. 6, 206-207.
[6] Idem, dosar 33/1918, f. 63-67.

La 14 iulie 1919 a fost alcătuită „listă de morți şi dispăruți” din comuna Căteasca, semnată de primar, preotul paroh şi notar.

Casa de sprijin a „Familiei Luptătorilor” din județul Argeş avea comitete în fiecare comună şi făcea colecte pe care le împărțea ca ajutoare familiilor nevoiaşilor care participaseră la război şi familiilor morților şi dispăruților. Comitetul de sprijin din comuna Căteasca era format din: D. Zamfirescu - preşedinte, învățătorul I. Rădulescu şi preotul M. Vintilescu - membri. Cel din comuna Gruiu avea următoarea alcătuire: D. Popescu - preşedinte, I. Georgescu, preot, C. Apostolescu, preşedintele Băncii Populare, P. Popescu, notar - membri.

Învățător Stoica Stănescu, căpitan în rezervă, participant la Primul Război Mondial cu Regimentul 4 Dorobanți Argeş, prizonier în Germania.

Familiile morților, dispăruților şi ale nevoiaşilor (participanți la război) au primit de la comitetele menționate câte 100 de lei[7].

La nivel de țară s-a luat hotărârea să se ridice în fiecare comună câte un monument în memoria eroilor căzuți în luptele pentru apărarea țării.

Inițiativa ridicării unui monument în comuna Căteasca a aparținut primarului comunei, Ion C. Voiculescu, şi directorului şcolii, Aurel Matei, care, la 7 februarie 1926, au încheiat un proces-verbal cu ocazia constituirii unui comitet de inițiativă. Acest comitet avea următoarea componență: primar Ion C. Voiculescu – preşedinte, Aurel Mateiu, directorul şcolii, secretar, iar ca membri au fost aleşi următorii: preot M. Vintilescu, Constantin Bădescu, Gheorghe preot Dina, Petre Alexandrescu, Dumitru Rădulescu – notarul comunei.

Inaugurarea monumentului s-a făcut odată cu a localului de şcoală, la 13 mai 1926 (Vezi Şcoala Căteasca) şi cuprinde pe următorii eroi căzuți la:

---

[7] Idem, dosar 202/1919, f. 20, 78, 145-146, 272.

„**Jiu -** soldați

Constantin Nae	C.R.A.
Dumitru Ilie	„
Radu Tudor	„
Nițu Marin	Reg. 4 Argeş
Ştefan Constantin	„
Drăghici Niculae	„
Ioniță Niculae	„
Ion Dumitru	„
Dincă Constantin	„
Ivaşcu I. Alexandru	Sergent”

„**Mărăşeşti-Mărăşti -** caporali

Şerban Gheorghe	Reg. 44		Voicu Marin	Comp. 2 S
Stan Alexandru	Reg. 4		Apostol Ion	Reg. 4
soldați				
Neacşu Zamfir	Reg. 4		Rădulescu Ion	Reg. 22 Art.
Gheorghe M. Ion	Reg. 44		Popa I. N. Gheorghe	Reg. 44
Matei Gh. Rizea	„		Ciobanu Vasile	„
Popescu I. Marin	„		Constantin Gheorghe	„
Turcu Cârstea	„		Dincă Dumitru	„
Rizea Zamfir	„		Dina I. Stan	„
Dina Stan	„		Turcu Niculae	„
Marin Pavel	„		Ivaşcu Nicolae	Reg. 70

„**Oituz** - soldați

Matei Dumitru	Reg. 4 Argeş
Popescu Stan	„
Nae Ştefan	„
Nițu Dumitru	„
Zamfira Marin	„
Popa I. N. Dumitru	I Grăn.
Popa I. N. Constantin	35 Inf.
Gheorghe Gheorghe	74 Inf.
Vasile B. Tudor	- mort pe timpul invazii”.

Apoi au fost adăugați cei morți între anii **1941 şi 1945:**

Maior	Marin Preda	Sold.	Ciobanu V. Ştefan
Serg. Major	Neagu S. Gheorghe	„	Grigore C. Nicolae
„	Aldea I. Gheorghe	„	Şerban B. Florea
„	Ciobanu M. Aurel	„	Maria P. Gheorghe
Serg.	Ionescu S. Constantin	„	Maria P. Marin
„	Sima N. Oprea	„	Stoica S. Ion
„	Neagu M. Ilie	Serg.	Popa Gh. Ilie
„	Neagu M. Marin	Sold.	Voicu C. Constantin
„	Stoica C. Constantin	„	Scarlat I. Anghel
„	Aldea I. Constantin	„	Scarlat I. Constantin
Cap.	Matei V. Ilie	„	Onilă D. Vasile
„	Ardeleanu Stan	„	Şerban D. Ion
„	Popa I. Tudor	„	Belchiță Constantin
Sold.	Ilie C. Gheorghe	„	Bou Gheorghe
„	Tudor N. Ilie	„	Tudor B. Gheorghe

Comitet de construcție şi donatori:
Ion Voiculescu - primar
Aurel Mateiu - directorul şcolii
Constantin Zamfirescu - proprietar
Gh. Voiculescu
Stan Ionescu
Pr. M. Vintilescu
Elena M. Popescu şi alți locuitori binevoitori.
Construit în anul 1926.

Monumentul Eroilor din satul Căteasca.

Pentru fapte de bravură unii ostaşi au fost decoraţi cu medalia Bărbăţie şi credinţă cu spade:

1. Badea Ion, Cireşu, agricultor, soldat, Regimentul 1 Artilerie de munte, decorat la 14 aprilie 1919;

2. Dumitru Ion, Gruiu, agricultor, soldat, Regimentul 22 Artilerie, decorat la 11 decembrie 1919;

3. Popa Neagoe, Gruiu, agricultor, sergent, Regimentul 4 Argeş;

4. Alexe Nicolae, Gruiu, agricultor, sergent, Regimentul 1 Artilerie de munte;

5. Ghiță Constantin, Gruiu, agricultor, soldat, Regimentul 4 Argeş;

6. Mihai Gheorghe, Gruiu, agricultor, soldat, Regimentul 22 Artilerie; la ultimii patru „nu s-a putut preciza data decorării, având brevetele trimise la U.N.L. Bucureşti”[8].

În toamna anului 1932 s-a făcut recensământul mijloacelor de transport, în vederea executării „manevrelor regale”. În comuna Căteasca au fost trecute în documente ca fiind bune pentru aceste exerciții următoarele: 83 de cai şi iepe, 67 de perechi de boi de jug, 32 de perechi hamuri de piept, 4 jumătăți guri de hamuri cu şleauri, 5 trăsuri pe arcuri, 8 căruțe de Braşov, 30 de căruțe orzăreşti (sau harabale), 67 de care cu osii de fier şi 14 biciclete[9].

Un alt recensământ, din 28 septembrie 1934, ne arată o situație puțin schimbată: 88 de cai şi iepe, 68 de perechi de boi, 43 de perechi de hamuri, 2 guri de ham, 1 şa, 5 trăsuri, 8 căruțe de Braşov, 35 de care orzăreşti, 63 de căruțe cu osii de fier, 14 biciclete[10].

În satul **Gruiu**, la 26 mai 1940, a fost sfințită o troiță, amplasată în curtea şcolii şi pe una din fețele crucii „s-a montat o placă de marmoră albă cu numele eroilor căzuți în războiul de întregire a neamului”.

În anul 1993 a fost ridicat un monument închinat eroilor căzuți pe câmpul de luptă, imortalizându-li-se numele:

1877-1878

Iordache St. Dumitru
Iordan Şerban

1916-1918

Anghel D. Dinuță		Gheorghe R. Stan	
Anghel R. Stan		Iordan A. Badea	
Anton S. Ion		Lungu S. Ion	
Bănuțoiu S. Nicolae		Nae B. Gheorghe	
Buşcan F. Fratea		Necula Zamfir	
Buşcan St. Gh.		Nedelea M. Petre	
Cârstea B. Şerban		Pandelea I. Petre	
Cârstea D. Dumitru		Pălici Constantin	

[8] Idem, dosar 19/1934, f. 149.
[9] Idem fond, Primăria Căteasca, dosar 12/1932, f. 27.
[10] Idem, dosar 19/1934, f. 1-8.

Cârstea I. Mihai			Pălici Nicolae	
Constantin S. Ion			Popa Nicolae	
Dincă Gh. Constantin			Preda Nicolae	
Ene Şerban			Stanciu I. Tudor	
Florea D. Gh.			Şerban Nicolae	
Florea D. Ion			Stănică Marin	
Fratea Marin			Tănăsescu Manu	
Gheorghe A. Gheorghe			Voicu I. Marin	
Gheorghe P. Toma			Voicu M. Ion	
Costea Petre			Voinicilă Gheorghe	

1941-1945

Cârstea Ion Dumitru	soldat
Popescu Gh. Inocențiu	„
Costache Gh. Gavrilă	serg.
Florea St. Ion	„
Mihai B. Gheorghe	„
Negoescu M. Ion	„
Rădulescu Constantin	„
Dumitru I. Marin	caporal
Alexe N. Gheorghe	soldat
Burcea Gh. Gheorghe	„
Buşcan St. Marin	„
Dobre Gh. Gheorghe	„
Dobre Florea	„
Dumitru I. Ştefan	„
Nae Z. Traian	„
Necula M. Ion	„
Stanciu I. Vasile	„
Stănică R. Simion	„
Anghel Ion, dispărut	„

Construit în anul 1993
Proiect: col. ing. Necula D. Florea
Execuție: col. prof. Necula D. Mihai
Donator principal: Ştefan V. Ilie
Sculptor: Nae I. Gheorghe.

Monumentul Eroilor din satul Gruiu, comuna Căteasca.

Şi în satul **Cireşu** a fost înălţat un frumos monument închinat eroilor, după cum se menţionează pe faţa principală a acestuia: „Ridicat în 1943, prin contribuţia benevolă a locuitorilor satului Cireşu”. Apoi urmează numele celor căzuţi pe câmpul de luptă.

Ridicat în 1943 de săteni

1877

Jianu Niţă - soldat

1916-1918

Dinu Florea	sergent	Marin Şt. Constantin	soldat
Bugan Gheorghe	caporal	Marin Şt. Stan	„
Dinu Gh. Marin	caporal	Militaru Badea	„
Ban I. Petre	soldat	Mincă D. Marin	„
Ban I. Radu	„	Nania Dumitru	„
Badea I. Constantin	„	Nedelea Ion	„
Bugan St. Ion	„	Niţă P. Tănase	„
Bugan T. Mihalcea	„	Oprea Gheorghe	„
Dumitru Gh. Ilie	„	Popa M. Ştefan	„
Enache I. Ion	„	Roşu Gh. Gheorghe	„
Gârta I. Nicolae	„	Sandu I. Nicolae	„
Iorga C. Gheorghe	„	Sima D. Gheorghe	„
Iorga C. Ilie	„	Sima N. Nicolae	„
Ion M. Constantin	„	Stoian D. Mircea	„
Ion Udrea Constantin	„	State T. Marin	„
Jianu I. Constantin	„	Stoica Marin	„
Marin S. Ion	„	Stan B. Radu	„
Marin Gh. Dumitru	„	Staicu Marin	„
Marin Gh. Radu	„	Udrea I. Alexandru	„
Marin A. Ştefan	„	Constantinescu Ion Teiu	„

Apoi sunt trecuţi eroii căzuţi între anii **1941 şi 1944**

Ion B. Florea	sergent	Badea A. Florea	caporal
Nae T. Constantin	„	Bugan I. Marin	soldat
Nicolae V. Gh.	soldat	Baicia A. Constantin	„
Licu T. I. Florea	sergent-major	Stroe N. Florea	„
Marin M. Gheorghe	sergent		

Iar pe o altă față a monumentului sunt menționați eroii căzuți în anii:

1944-1945

Rădulescu D. Constantin	S.T.R.
Ion Gh. Aurelian	caporal
Ştefănescu B. Dumitru	soldat

Năstase I. Ion	soldat
Constantin Ion	*
Sima N. Constantin	*

* Nu se precizează gradul.

Monumentul Eroilor din satul Cireşu, comuna Căteasca.

Al Doilea Război Mondial

Declanşat la 1 septembrie 1939, a adus multe necazuri României şi populației. După intrarea în război a României, la 22 iunie 1941, greutățile de ordin economic au devenit tot mai mari şi mai numeroase, pe care le-a resimțit mai ales populația săracă. Înainte de intrarea țării în război autoritățile locale au luat diferite măsuri în privința aprovizionării populației cu produse alimentare. Pentru aprovizionarea zonelor care duceau lipsă de cereale Prefectura Argeş a ordonat pretorilor, iar aceştia primarilor, să se întocmească situații cu numele proprietarilor şi cantitățile de grâu blocate în comună pentru a nu fi vândute. În comuna Căteasca, la 13 mai 1941, a fot întocmită următoarea situație: Ion C. Voiculescu, 800 kg, Constantin Z. Rizea, 400 Kg, Gheorghe C. Voiculescu, 700 kg, Gheorghe Roşu, 300 kg, Constantin Ene, 300 kg, Marin Duță, 200 kg. Toată această cantitate de grâu - 2700 kg - a fost cumpărată de Federala „Argeş" a Băncilor Populare şi Cooperativelor şi distribuită locuitorilor din zonele cele mai lipsite. La 30 iunie 1941 pretorul a fost anunțat că la „marele proprietar" Ioan C. Zamfirescu din comuna Căteasca a fost blocată cantitatea de 15.000 kg porumb, din care s-au ridicat 5.250 kg şi s-au trimis la comuna Goleşti, județul Argeş. Tot prin Federala „Argeş" se făcea aprovizionarea locuitorilor cu făină, zahăr şi ulei.

Prefectul a dat noi ordine pretorilor şi aceştia comunelor pentru a se întocmi tabele cu proprietarii şi cantitățile de porumb care au fost blocate la aceştia „pentru a fi repartizate, cu bani, la comunele din județ aflate în lipsă". Se avea în vedere mai ales comunele din plasele Olt şi Topolog. Porumbul se ridica şi era împărțit de către Federala „Argeş", la suma de 72.000 lei vagonul, loco, adică la producător. Convoaiele cu căruțele plaselor lipsite de porumb aveau asupra lor aceste situații cu locuitorii din respectivele localități pentru a se evita specula, „întrucât se poate întâmpla să cumpere peste nevoile lor, cu preț legal, şi apoi să comecializeze porumbul".

La 1 iulie 1941 Federala „Argeş" a ridicat de la Ioan C. Zamfirescu 645 kg grâu, din cantitatea de 1000 kg blocate, iar de la Ilie D. Apostol a ridicat tot 645 kg, din 1030 kg blocate, ambii din Căteasca, pe care l-a dus la moara fraților Dumitrescu din Piteşti pentru a fi măcinat[11].

[11] Idem, dosar 8/1941, f. 47, 76, 91, 103.

La 6 octombrie 1941, pretorul plasei a inspectat comuna şi a consemnat în procesul-verbal de control, printre altele, că prin Sfatul comunal s-au strâns pentru răniţi 9.894 de lei, care au fost depuşi la prefectură, de asemenea „s-au dus la spitale în Piteşti, prin prefectură, 72 pui şi 38 kg brânză [...]; s-au mai predat pentru înfiinţarea noului spital: 3 cămăşi de zi, 2 cămăşi de noapte, 5 prosoape şi una pijama”. La 18 octombrie prefectul Constantin (Tică) Popescu, inspectând comuna Căteasca din plasa Rociu, cere administraţiei locale să acorde atenţie şi ajutor familiilor invalizilor, orfanilor şi văduvelor de război[12].

Iar la 17 octombrie 1941, a inspectat comuna Căteasca şi a constatat că s-au strâns, de către Crucea Roşie şi Darul Ostaşului, 9.894 de lei pentru familiile mobilizaţilor, exprimându-şi nemulţumirea că suma este mică „pentru o comună care are proprietari mari, ce trebue să contribue cu jertfa materială cel puţin, dacă nu contribue cu jertfa de sânge”[13]. Tot el a cerut situaţii cu refugiaţii ardeleni şi basarabeni stabiliţi în Argeş. La 16 iunie 1941 în comuna Căteasca se aflau următorii: Ştefan Olaru din comuna Corbu, judeţul Mureş, servitor, şi Theodor Dorneanu din Borsec, judeţul Mureş, ambii ardeleni „plasaţi la moşia lui Gh. C. Zamfirescu”; Aftenie Bostan, notar din comuna Cârpeşti, judeţul Cahul, plasat ca notar la comuna Căteasca şi plutonierul de jandarmi Ioan Arsenie din comuna Bulăeşti, judeţul Orhei (cu şapte membri de familie), plasat la Postul de Jandarmi Căteasca.

Primăriile erau obligate să formeze, fiecare, câte un comitet I.O.V.R. care, împreună cu preotul şi învăţătorii, să viziteze regulat familiile văduvelor şi invalizilor de război”.

Pretorul plasei Rociu, la inspecţia făcută în Căteasca, la 20 mai 1943, a menţionat în procesul-verbal de control că „tăbliţele pentru I.O.V.R. s-au aşezat, însă nu sânt vopsite cu chenar tricolor, aşa cum s-a ordonat de către subprefect”. A cerut primarului să se raporteze zilnic numărul refugiaţilor sosiţi în comună şi să fie aprovizionaţi cu alimente cei săraci. De asemenea, a cerut să se respecte ordinele date privind rechiziţiile de cai, căruţe şi hamuri, avertizând că cei ce nu se supun vor fi daţi în judecată.

Subprefectul judeţului, Ion Cârstocea, a inspectat comuna la 26 mai 1944 şi a constatat că în comună se stabiliseră 65 de familii de refugiaţi, cu 280 de suflete, şi cantina comunală funcţiona, la care serveau

[12] Idem, registru 27/1941-1942, f. 1-3, 25.
[13] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 203/1941, f. 12.

masa, zilnic, 40 de săraci. A cerut ca pe lotul şcolar să se cultive o jumătate de pogon cu zarzavat pentru cantină şi refugiaţi.

La 11 decembrie 1944, pretorul plasei constată că nu funcţionează cantina, neavând decât 208 kg de grâu. Îi cere primarului să fie aprovizionată de la „patronaj" sau să facă apel la oamenii înstăriţi, uleiul să-l ia de la presa din comună, aflată în funcţiune, zarzavaturile să le ia de la Răteşti sau din „bâlciul săptămânal Topoloveni". Despre evacuaţi arată că mai sunt în comună 65 de suflete care vor rămâne peste iarnă şi de care primăria trebuia să se ocupe. Mai precizează că cei fără acte legale „vor fi prinşi imediat şi înaintaţi Comandamentului Sovietic", conform art. 5 din Convenţia de Armistiţiu. Pretorul mai consemnează: „Bunurile aparţinând statului URSS, aflate la Subcentrul de colectare Căteasca, sunt bine conservate şi se aşteaptă ordinul de a fi îmbarcate pe CFR"[14].

În timpul trecerii către frontul de vest, după 23 august 1944, armatelor sovietice au luat de la populaţie diferite bunuri, fără forme legale: din Siliştea, de la 17 familii, s-au ridicat 8.900 kg de hrană şi ovăz verde, 4.400 kg de lucernă, 4.400 kg de diferite furaje; din Căteasca s-au luat 7.200 kg de porumb, 18.050 kg de ovăz, 18.000 kg de fân, 161.100 kg de trifoi, 29 de oi, un cal, 5 păsări[15].

Pierderile cele mai mari în acest război au fost cele umane: morţi şi dispăruţi, deveniţi eroi ai neamului.

Învăţătorul Gheorghe Zamfirescu în schiţa monografia, alcătuită în anul 1942, consemnează: „în ultimul timp s-a luat frumoasa iniţiativă de a se ridica în sat un monument, chiar în faţa şcoalei, în cinstea eroilor fii ai satului, ce şi-au jertfit viaţa pentru ţară, în campaniile: 1877, 1916-1918 şi cea de acum. S-au colectat 85.000 lei, s-a comandat piatra, care ne costă 75.000 lei; ar fi fost chiar terminată lucrarea, dar ne încurcă obţinerea unei autorizaţii de instalare de <la> Ministerul Cultelor şi Artelor. Banii sunt asupra noastră şi cu voinţa Celui de Sus, lucrarea va fi dusă la bun sfârşit"[16].

Monumentul a fost executat, însă la scurt timp a fost mutilat. Dintr-o adresă a Consiliului Popular al Comunie Căteasca, din 8 decembrie 1983, adresată Centrului de Îndrumare a Creaţiei Populare şi a Mişcării Artistice de Masă aflăm că monumentul închinat eroilor din Primul şi Al Doilea Război Mondial avea pe soclu un vultur. Însă, în

---

[14] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 9/1943, f. 20, 24, 60, 77, 78.
[15] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 175/1945, f. 1; 181/1945, f. 1; 187/1945, f. 2.
[16] DANIC, fond MEN, dosar 477/1942, f. 277-333.

perioada 1947-1948, datorită unei înțelegeri greșite a semnificației sale, vulturul a fost scos şi aruncat. Ulterior s-a primit ordin pentru refacerea monumentului, însă vulturul se afla „într-o stare deplorabilă, lipsindu-i mai multe elemente componente”. Consiliul Popular Comunal cerea sprijin pentru a putea fi turnat un alt vultur, lucrarea urmând să fie achitată de comună, conform Legii 20/1971[17].

*

*   *

În satul **Siliştea** nu s-a ridicat monument în memoria eroilor căzuți în cele două războaie mondiale decât mult mai târziu.

Învățătorul Ioan Şt. Burcea, directorul şcolii din localitate, ca un bun român, a aşezat o placă de marmură, în luna mai 1940, pe unul dintre pereții cancelariei, pe care au fost incizate numele a 31 de eroi, căzuți în timpul Primul Război Mondial:

Mircea Gheorghe	Ilie M. Ion
Badea Pantazi	Ilie I. Gheorghe
Badea Marin	Ilie B. Marin
Ciobanu Ion	Ilie S. Nicolae
Cioacă Dumitru	Ilie I. Nicolae
Chiriță Gheorghe	Ion Lazăr
Din Udrea	Mihai Gheorghe
Despa Gheorghe	Mihalcea Marin
Eremia Ilie	Manea Dumitru
Garta Nicolae	Manea Ilie
Gheorghe Nedelea	Neagoe Marin
Popa Marin	Trică Gheorghe
Radu Gh. Stan	Vasile Fratea
Stanciu I. Mihai	Burcea Tudor
Sandu Marin	Tănase Tudor
Teianu Gheorghe	

[17] Primăria Căteasca, fond propriu, dosar 2/1983 nefoliat.

În partea de sus a plăcii era scris următorul text:

„Cititorule

Spune familiilor noastre că şi noi, următorii 31 de ostaşi din satul SILIŞTEA, rămas-am permanentă strajă pe câmpurile de luptă, de când se împlini ursita României Mari în anii

1916-1918

Iar sub lista eroilor a scris versurile:

Când a sunat ceasul unirii
Ați părăsit al vostru cuib,
Şi cu bogat prinos de sânge
Urcând spre culmile de aur
Ați pus coroana întregimii
Pe fruntea unui MARE REGE.

Maiu 1940”.

Placa a stat pe peretele cancelariei până în anii '50 când un „vigilent” al regimului comunist a dispus înlăturarea şi distrugerea ei, fiindcă era menționat regele.

Un timp placa a stat aruncată în magazia şcolii, apoi a dispărut. Fotografia plăcii a fost păstrată de fiica cea mică a directorului şcolii, Maria Burcea, care ne-a pus-o la dispoziție, astfel s-a putut reconstitui textul.

După evenimentele din decembrie 1989 s-au creat condiții pentru ridicarea unui monument închinat eroilor căzuți în Primul şi Al Doilea Război Mondial. Inițiativa i-a aparținut gl. bg. (r) Nicolae Bănuță, consilier local, prin referatele 5481/30.09.2008 şi 2250/06.05.2009, aprobate de Consiliul Local cu hotărârea 32/08.05.2009 şi pusă în aplicare de primarul comunei Cătească, economist Corneliu Oprescu. Pentru realizarea monumentului s-a prevăzut în bugetul comunei, pe anul 2009, suma de 25.000 de lei, apoi încă 5.000 de lei, la care s-a mai adăugat suma de 4.000 de lei din partea inițiatorului.

Monumentul este realizat din beton armat, de forma unui trunchi de piramidă, având la bază latura de 1 m, iar la vârf de 0,6 m. În vârful monumentului a fost aşezată o cruce de marmură albă, înaltă de 0,6 m, iar înălțimea totală fiind de 4,5 m. În jurul monumentului s-au realizat trei trepte, placate cu marmură tot albă; pe treapta a doua s-au montat 8 stâlpi de oțel inox, legați cu lanț de inox.

Pe cele patru fețe ale monumentului s-au fixat plăci de marmură cu numele eroilor şi al veteranilor:

Pe fața de sud este inscripția: „Glorie nepieritoare eroilor şi înaintaşilor noştri”, urmată de numele celor 31 de eroi din Primul Război Mondial, menționați mai sus[18].

Pe latura de est sunt trecuți 14 eroi din Al Doilea Război Mondial:
1941-1945
Dincă Ilie - sublocotenent;
Badea S. Dumitru - soldat;
Bănuță D. Petre, soldat;
Chiriță Stan, soldat;
Coman St. Ion, soldat;
Dorobanțu Ştefan, soldat;
Florea St. Ion, soldat;
Mihalcea M. Ion, soldat;
Nae Florea, soldat;
Predescu Florea, soldat;
Marin St. Ion, soldat;
Tănase A. Marin, soldat;
Neagoe I. Alexe, soldat;
Dinoci I. Stan, sublocotenent;
Giubega M. Petre, soldat;

Pe laturile de vest şi nord sunt trecuți 49 de veterani din Al Doilea Război Mondial:

Badea C. Alexe	Marin I. Petre
Badea I. Mihai	Micu S. Gheorghe
Badea S. Marin	Mihai Gr. Stoica
Bănuță B. Dumitru	Mitoi M. Ion
Bănuță B. Ion	Mincu C. Florea
Chiriță B. Ion	Mincu C. Gheorghe
Dincă Constantin	Mincu C. Radu

[18] Față de placa aşezată în şcoală, în 1940, de către învățătorul Ioan St. Burcea, apar câteva nepotriviri: pe placă sunt 31 de eroi, iar pe monument 33; pe placă primul erou trecut este Mircea Gheorghe, dar pe monument este trecut Badea Gheorghe (din greşeală); pe monument sunt trecuți Bănuță Ion şi Mircescu Gheorghe, dar lipsesc pe placă.
Placa a fost pusă după 20 de ani de la încheierea războiului, iar monumentul s-a ridicat după 90 de ani (!!).

Dincă D. Dumitru
Din I. Marin
Din Gheorghe
Duță I. Gheorghe
Florea Gh. Ilie
Florea M. Ilie
Garta Tănase
Ghiță I. Stancu
Grigore C. Ion
Iacu Gh. Ilie
Ilie A. Ilie
Ilie I. Radu
Ilie M. Ion
Ilie P. Ilie
Ilie S. Gheorghe
Ion I. Gheorghe
Marin I. Florea
Marin I. Marin
Nae C. Marin
Nae I. Gheorghe
Neagoe I. Stoica
Radu A. Marin
Radu Gh. Radu
Radu P. Dumitru
Sandu A. Ion
Sandu I. Anghel
Tănase A. Ion
Tănase C. Ion
Tănase M. Dumitru
Tănase M. Gheorghe
Trandafir Gh. Anghel
Trandafir Gh. Marin
Tudor I. Aurelian
Tudor S. Gheorghe
Vulpeanu R. Ilie

În continuarea listei veteranilor se precizează: „Monumentul Eroilor din Siliştea a fost construit cu aprobarea Consiliului Local Căteasca şi a domnului primar Corneliu Oprescu şi din inițiativa şi cu sprijinul domnilor consilieri gl. bg. (r) Nicolae Bănuță şi Gheorghe Vulpeanu, **fiind inaugurat la 28 mai 2009**, Ziua Eroilor şi Înălțarea Domnului, precum şi proiectantul şi constructorii: Proiectant: SC Eftimex Grup SRL, director general Eftimie Ionescu; constructor: SC Ando Instalații Trust SRL, directori: Lucian Andronic şi Cristian Buciuc".

În spatele monumentului sunt montate două catarge pe care sunt înălțate tricolorul național şi drapelul Uniunii Europene.

În decembrie 2011, din inițiativa şi contribuția generalului de brigadă în rezervă Nicolae Bănuță şi a colonelului în rezervă Liviu Târsea din Bucureşti, au fost montate două tunuri antitanc, în dreapta şi stânga monumentului, preluate contracost de la Baza Logistică Târgovişte a M.Ap.N.[19].

Monumentul este amplasat pe domeniu public, în mijlocul satului, în jurul lui fiind amenajat un mic parc.

[19] Informații primite de la g-ral. bg. (r.) Nicolae Bănuță.

Monumentul Eroilor din satul Siliştea, comuna Căteasca.

Aspecte de la inaugurarea Monumentuui Eroilor din Siliştea, comuna Căteasca.

La inaugurarea monumentului s-a organizat o frumoasă manifestare populară, la care au participat peste 400 de cetățeni din toate satele comunei, printre ei aflându-se şi Badea Mihai, de 89 de ani, şi Ion Chiriță, de 88 ani, din satul Siliştea, veterani. De asemenea au participat: Constantin Nicolescu – preşedintele Consiliului Județean Argeş, Tudor Pendiuc – primarul municipiului Piteşti, deputatul Cristian Boureanu – preşedintele organizației Argeş a PDL, Adrian Miuțescu – preşedintele organizației Argeş a PNL, Marian Fulga – preşedintele organizației Argeş a PRM, col. r. Marius Balaban – preşedintele Filialei Argeş a Asociației „Cultul Eroilor", consilieri locali, funcționari ai Primăriei Comunei Căteasca, cadrele didactice cu 100 de elevi de la şcolile comunei, preoții bisericilor din comună, împreună cu Darius Turturoiu – protopopul de Topoloveni, 10 militari ai Unității Militare din Gruiu, reprezentanți ai presei.

Programul manifestărilor a început la ora 11^{15} cu intonarea imnului național, apoi, pe acordurile Imnului eroilor au fost depuse coroane de flori, iar soborul de preoți a făcut slujba de sfințire a monumentului. Apoi Corneliu Oprescu, primarul comunei Căteasca, a înmânat celor 10 veterani supraviețuitori din comună câte o diplomă de onoare, instituită de Consiliul Local, şi o sumă de bani, iar Constantin Nicolescu şi Adrian Miuțescu au ținut discursuri. A urmat un frumos program artistic susținut de către elevii şcolilor Siliştea, Cireşu, Gruiu, îmbrăcați în costume populare, şi Corul veteranilor din Piteşti.

Întreaga manifestare s-a încheiat cu o masă festivă, la care au participat peste 150 de invitați. Evenimentul a fost prezentat pe larg în ziarul local Curierul Zilei de către Florian Stoian - Siliştearu, fiu al satului.

*

*   *

Constantin Aldea, mort în Al doilea Război Mondial, la Vasilovska - U.R.S.S.

Stan Aldea, la mormântul fratelui decedat, Constantin Aldea.

Petre Bănuță şi Ion M. Negoescu (Badea)
morți la Odessa în Al Doilea Război Mondial.

Caporal Marin Duță.

Copii de trupă în
Al Doilea Război Mondial
(cel din stânga Marin Duță).

Monumentul Eroului Cordaş Benone Andrei, mort în timpul Revoluției din decembrie 1989, înhumat în curtea bisericii din satul Căteasca.

Printre eroii comunei Căteasca se numără şi Cordaş Benone Andrei (1967-1989), născut în satul Coşeri, rămas orfan de tată la vârsta de patru ani. După absolvirea Liceului nr. 8 din Piteşti a fost încorporat pentru a satisface stagiul militar, astfel că Revoluția din decembrie 1989 l-a găsit sub armă cu gradul de caporal. La 23 decembrie 1989 se afla în misiune pe Şoseaua Antiaeriană din Bucureşti când a fost împuşcat mortal de autori necunoscuți. A fost avansat post-mortem la gradul de sublocotenent şi înhumat în curtea bisericii din satul Căteasca.

CAPITOLUL XIII

COMERȚUL

Până la finele deceniului al doilea al secolului al XIX-lea comerțul în Țara Românească a fost subordonat intereselor Imperiului Otoman. În urma războiului ruso-turc din anii 1828-1829 s-a încheiat Tratatul de la Adrianopol (2/14 septembrie 1829), care conținea referiri şi la principatele române, fiind abolit „regimul de furnituri de grâne, oi, lemn şi alte produse”, precizându-se „deplina libertate a comerțului pentru toate produsele solului şi industriei lor”.

În timpul ocupației principatelor de către Imperiul Țarist, învingător în război, au fost redactate şi adoptate regulamentele organice (în 1831 în Țara Românească şi în 1832 în Moldova), care au contribuit la „modernizarea, în ansamblu, a societății româneşti[1].

Înființarea şi funcționarea târgurilor şi bâlciurilor au fost reglementate de Regulamentul organic din anul 1831, la capitolul V, art. 160. Pentru încurajarea negoțului se prevedea că în aceste bâlciuri şi târguri să nu se perceapă nicio taxă de către nimeni, țăranii fiind liberi să aducă aici „vitele, legumile, cherestelile, precum şi orice alt lucru vor avea de vânzare”. Şi în cazul târgului care se organiza „pe moşia vreunui particular”, de asemenea se făcea precizarea „ca nici el să cerce vreo pagubă”, iar locul destinat târgului să fie destul de larg.

Înființarea unui târg se făcea cu aprobarea Vorniciei din Lăuntru şi ocârmuirii județului şi nu trebuia să intre în concurență cu altul deja înființat în apropiere. După ce un târg sau bâlci era înființat ocârmuirea județului era obligată să-l anunțe în sate prin intermediul subocârmuitorilor, dar şi în alte județe.

La 16 mai 1832, Vornicia din Lăuntru cere Ocârmuirii Argeş să se publice în toate plasele județului că „în oraşu Câmpulung se face târg sâmbăta, unde merg lăcuitori numai cu zaherele şi alte lucruri dă vânzare şi face trebuință a merge şi cu vite”, făcându-se precizarea că „nu au a plăti nimic pentru acele vite ce vor vinde acolo în niciun fel de numire”.

---

[1] Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1997, p. 210-214.

Plasa Găleşeştilor raportează ocârmuirii judeţului că a publicat în toate satele „târgul din Câmpulung”. De asemenea răspunde că a făcut cunoscut în sate hotărârea „Magistratului oraşului Argeş” ca târgul săptămânal ce se ţinea duminica să fie mutat sâmbăta.

Oraşul Giurgiu, la 7 august 1832, face cunoscut Ocârmuirii Argeş că acolo se face târg de două ori pe săptămână, cum şi două bâlciuri pe an cu obor de vite, cerându-i să se facă „publicaţie” în sate. La fel au solicitat şi oraşele Brăila şi Buzău.

Medelnicerul Ioan Budişteanu trimite jalbă la Marea Vornicie din Lăuntru acuzând Magistratul Oraşului Piteşti că „n-a lăsat slobod niciun loc deschis pentru târg în săptămână”, din care cauză se producea „o mare neorânduială la asemenea împrejurare a obştii”. Magistratul Oraşului Piteşti, la 26 iunie 1832, arată Marii Vornicii că în cătunul Prundu, aflat pe moşia oraşului, a fost „obor de vite, făcându-se peste an târg în mai multe rânduri”, care a fost mutat dinsus de oraş „pă o moşioară ce are mănăstirea Cotmeana”, însă orăşenii vor „să-l întoarcă la loc chiar de acum de ziua Sf. Apostoli”. Dorinţa orăşenilor era motivată de faptul că venitul ce-l obţinea oraşul se folosea la „facerea de ceşmele, puţuri, poduri, drumuri şi altele”.

În anul 1832 iunie 12, Subocârmuirea Plasei Găleşeştilor raportează ocârmuitorului judeţului că a făcut „publicaţie” pentru ca vânzătorii de sare din târguri, bâlciuri şi sate să nu fie împiedicaţi de nimeni să facă acest comerţ „fiind liberi a vinde cu mărunţeaoa, fiind un negoţ care priveşte interesul statului şi al locuitorilor”[2].

În anul 1834 în plasa Găleşeştilor funcţionau următoarele bâlciuri:

„1 la Duminica Floriilor pă moşiia Sloboziia a d‹umnealui› vornicului Barbu Ştirbei;

1 ipac la Duminica Tomii; 1 la 8 septembrie; 1 la 14 octombrie;

1 la Înălţarea Domnului pă moşiia Bârlogu a d-lui paharnicului Costandin Olănescu;

1 la ziua Duminicii Mironosiţelor pă moşiia Bârlogu”[3].

La 15 septembrie 1839 subocârmuitorul plasei Găleşeştilor înaintează la Ocârmuirea Judeţului Argeş „listă cu târgurile şi bâlciurile de peste an”:

„Slobozia - bâlci, pe proprietatea marelui logofăt Barbu Ştirbei, la Duminica Floriilor;

---

[2] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 53/1832, f. 10, 11, 18, 19, 32, 44, 52.
[3] Idem, dosar 55/1834, f. 7.

- târg, idem, la Duminica Tuturor Sfinților;
- târg, idem, la Sfânta Maria Mare;
- târg, idem, la Vinerea Mare.

Găleşeşti - bâlci, pe proprietatea moştenitorilor Găleşeşti, la Duminica Mironosițelor

Aleşi Teiu - bâlci, pe proprietatea paharnicului Dincă Olănescu, la Înălțarea Domnului"[4].

În nicunul din satele actualei comune Căteasca nu s-au înființat bâlciuri sau târguri, locuitorii acestor sate folosindu-se de cele menționate mai sus.

În anul 1840 s-a înființat un alt bâlci în apropierea satului Căteasca. La 4 iunie 1840, Subocârmuirea Plasei Olt, din județul Argeş, raportează ocârmuirii că a primit înştiințarea înființării unui bâlci pe moşia Răteşti - Tigveni a serdarului Grigorie Tigveanul, pe care a publicat-o în toată plasa. Bâlciul avea loc la următoarele date:

„la Sf. Teodor, în sâmbăta dintâi din postul Paştelui;
la 9 martie, Sfinții 40 de mucenici;
la 20 iulie, Sf. Ilie;
la 15 august, Adormirea Maicii Domnului;
la 26 octombrie, Sf. Dimitrie;
la Moşi".

Documentul face mențiunea că în afară de bâlci avea loc şi „târg pe toată săptămâna[5]".

Acest bâlci şi târg săptămânal, fiind aproape, a fost frecventat şi de locuitorii satelor actualei comune Căteasca. În afară de acesta şi cele menționate mai sus, sătenii mergeau şi la Târgu Cârcinov (Topoloveni), aflat în stânga râului Argeş, în județul Muşcel, cu precădere cei din satul Popeşti.

Vornicia din Lăuntru a cerut ocârmuirilor de județe şi acestea subocârmuitorilor de plase informații cu privire la numărul morilor, aflate în stare de funcțiune. Plasa Găleşeştilor, la 6 iunie 1839, informează Ocârmuirea Județului Argeş de existența morilor în următoarele sate: Cacaleții de Jos, pe moşia Cacaleți, a marelui logofăt Manolache Arghiropol, cu „două roți, făcaie, aşezată pă matca apei Neajlov",

[4] Idem, dosar 52/1839, f. 26-27.
[5] Idem, dosar 33/1840, f. 12.

Şerbăneşti, Fierbinţi, Ţuţuleşti, Teiu, Negraşi, Ştefăneşti, toate „sunt făcaie cu 2 roate”[6].

Prin urmare, la această dată, în plasa Găleşeştilor se aflau în funcţiune şapte mori (făcaie), cu câte „două roate”, pe păraiele Neajlov, Nejlovel, Dâmbovnic. Privind, astăzi, harta judeţului Argeş ne mirăm cum puteau exista mori pe apă, când pâraiele menţionate au apă doar în timpul ploios. Explicaţia este că la acea vreme pădurile cuprindeau mari suprafeţe de teren, astfel că şi apele menţionate aveau debite mai mari şi constante pe perioade mari din an. Încetul cu încetul pădurile de stejar au fost defrişate, pentru extinderea suprafeţelor de cultură, iar debitele apelor au scăzut, ducând la dispariţia morilor (făcaielor) şi apariţia celor cu aburi.

Deşi randamentul acestor mori pe apă era mai scăzut, ele au permis comercializarea porumbului şi sub formă de mălai, dar mai ales veneau în ajutorul locuitorilor din satele care compun actuala comună pentru a nu se deplasa la mari distanţe să-şi macine porumbul. Apoi au apărut morile cu aburi, al căror randament a crescut mult. În satul Căteasca, în anul 1911, documentele menţionează o astfel de moară cu aburi, la care măcinau locuitorii din mai multe sate[7]. În anul 1916 este menţionată moara lui C. Zamfirescu din Căteasca, probabil cea deja menţionată în anul 1911, care măcina 10.000 kg în 24 de ore[8].

În afară de bâlciuri şi târguri, care existau doar în unele sate, aşa cum am arătat mai sus, comerţul cu bunuri de primă necesitate se făcea şi prin cârciumi, hanuri, brutării. În anul 1911 existau în comuna Căteasca o cârciumă şi o brutărie, iar în comuna Gruiu un han şi trei cârciumi[9].

Şi băncile populare şi cooperativele rurale au contribuit la desfăşurarea comerţului. În anul 1911 funcţionau următoarele bănci populare: „Biruinţa” în comuna Căteasca, satul Popeşti, cu un capital de 9.500 de lei, al cărei preşedinte era preotul M. Vintilescu; „Albina” în Gruiu, cu un capital social de 8.150 de lei, preşedinte fiind Radu Stoica; „Ştefan cel Mare”, în satul Cireşu, comuna Gruiu, cu un capital social de 81.890 de lei, având ca preşedinte pe Stan Ionescu. Obiectul comerţului celor trei bănci populare erau „operaţiunile de credit şi economie”[10].

---

[6] Idem, dosar 54/1839, f. 12-13.
[7] Idem, dosar 3/1911, f. 49.
[8] Idem, dosar 105/1916, f. 36.
[9] Idem, dosar 3/1911, f. 43-45.
[10] *Ibidem*, f. 45.

Administratorul plasei Dâmbovnic, în anul 1915, arăta, într-un raport către prefect, că cele 14 comune ale plasei, se află „în zona de trecere de la deal-munte către câmpie”. Locuitorii din zona de deal-munte, mai ales din stânga râului Argeş, din județul vecin Muşcel, duc în zona de câmpie „lemnărie fasonată pentru căruțe, case, împrejmuiri, olărie, fructe etc. şi iau în schimb cereale”. Referindu-se la starea financiară spune că „este jenă financiară, după ce s-au închis granițele comerțul a stagnat”. Deşi recolta de grâu a fost mulțumitoare, acesta se vinde cu prețuri mici, deoarece exportul este împiedicat din cauza declanşării Primului Război Mondial[11].

În anul 1924 în plasa Dâmbovnic funcționau târguri anuale în 4 localități[12]:

Satul	Data	Felul
Bârlogu	Duminică, înainte de Înălțarea Domnului	De mărfuri şi vite
Slobozia	25 martie	De mărfuri şi vite
Şerbăneşti	Duminica Tomii Mari	De mărfuri şi vite
Țuțuleşti	Joi şi Vineri în ajunul Mironosițelor	De mărfuri şi vite

După Primul Război Mondial comerțul s-a înviorat simțitor, atât în mediul urban, cât şi rural. Comisia interimară a comunei Căteasca, prin încheierea din 17 ianuarie 1926, a aprobat ca locuitorul Marin N. Dedu să exercite comerț ambulant cu peşte în comuna Căteasca şi alte comune învecinate. La 18 iulie 1926, comuna a scos la licitație „ținerea cârciumii” pentru satele Popeşti şi Coşeri[13].

La 13 ianuarie 1927, Consiliul Comunal a aprobat înființarea unei cârciumi doar pentru vin, în satul Popeşti, de către Ion I. Aldea, în localul fostei cooperative, cu o arendă anuală de 1.100 de lei (câte 10 lei pentru fiecare cap de familie). Iar la 9 aprilie Ion P. Neculae primeşte autorizație de a executa comerț ambulant în Căteasca, Târgu-Cârcinov şi alte localități cu articole de bragagerie, cozonaci, peşte proaspăt şi sărat, articole de simigerie şi turte dulci. De asemenea, C. Stănescu, la 23

---

[11] Idem, dosar 4/1915, f. 99-100.
[12] Idem, dosar 81/1924, f. 24.
[13] Idem, fond Primăria Căteasca, dosar 1/1926, f. 4, 12.

ianuarie 1928, obține prelungirea contractului de arendare a cârciumii în satul Popeşti până la 1 ianuarie 1929[14].

La 30 noiembrie 1930, primăria a hotărât să rămână numai un debit de băuturi, deşi după numărul populației (peste 500 de familii) avea dreptul la al doilea debit. Însă neprezentându-se al doilea solicitant, populația neavând bani din cauza crizei, s-a licitat numai cârciuma condusă de C. Stănescu[15]. Şi în satul Căteasca s-a scos la licitație, la 7 martie 1935, un debit de băuturi spirtoase[16].

Local de Băcănie din comuna Căteasca.

Numărul unităților comerciale a crescut, mai ales între 1933-1939, după cum se arată mai jos[17]:

[14] Idem, dosar 2/1927, f. 3, 12, 32, 54.
[15] Idem, dosar 1/1929, f. 30.
[16] Idem, dosar 2/1934, f. 34.
[17] Teodor Mavrodin, Ion Căpățână, Sorin Vişinescu, *Camera de comerț şi industrie în istoria economiei argeşene, 1864-1949, 1990-2000*, Pitești, Editura Tiparg, 2000, p. 159-206.

Localitatea	Anul începerii comerțului	Proprietarul firmei	Obiectul şi felul comerțului
Cireşu	1933	Ion M. Panait „La Bolintineanu”	Cârciumă cu tot felul de băuturi spirtoase, cu amănuntul, coloniale, măcelărie, cereale, fierărie şi diferite mărunțişuri.
Cireşu	1935	Petre Stremțianu „La cumpăna dreaptă”	Băcănie şi articole de manufactură şi mărunțişuri, cu amănuntul.
Cireşu	1936	Mihai Popescu	Cârciumă cu tot felul de băuturi spirtoase, cu amănuntul, produse C.A.M., băcănie, peşte şi diferite mărunțişuri.
Căteasca	1935	Ion C. Zamfirescu	Desfacerea produselor Fermei Zamfirescu: țuică, vin, cereale şi produsele lor, fructe proaspete şi uscate, brânzeturi etc.
Căteasca	1938	Ion C. Voiculescu	Băuturi spirtoase de tot felul, cu amănuntul, produse C.A.M., cereale, băcănie, diferite mărunțişuri şi borhot de prune pentru fabricat țuică, toate cu amănuntul.
Gruiu	1937	Nicolae I. Velcescu	Pescărie, brânzeturi, măcelărie, băcănie, covrigi, pâine, articole de fierărie şi manufactură, produse C.A.M., cereale, furaje şi antreprize de lucrări publice, cu amănuntul.

Gruiu	1938	Marin Tudor Stănescu	Cârciumă cu tot felul de băuturi spiroase, băcănie şi diferite mărunțişuri, cu amănuntul.
Siliştea	1936	Gheorghe Stroe Badea	Băcănie, produse C.A.M., manufactură şi diferite mărunțişuri, cu amănuntul.
Siliştea	1939	Constantin Gh. Burcea	Băcănie, manufactură, fierărie, debit de tutun şi alte produse C.A.M. şi diferite mărunțişuri.

Local de Băcănie din satul Popeşti.

Într-o situație întocmită în anul 1941, înaintată prefecturii, se dau diferite informații despre comuna Gruiu: existau o moară de 20 HP, pe benzină, proprietatea lui Constantin Stănescu, 25 de cazane pentru fabricat țuică, trei băcănii şi cinci cârciumi; funcționau două bănci populare: „Albina”, înființată în anul 1907, avea 83 de membri, un capital social de 105.052 de lei şi era condusă de Dumitru R. Stoiculescu - preşedinte, şi Nicolae I. Velcescu - secretar şi casier; „Ştefan cel Mare”, înființată în anul 1906, avea 217 membri, un capital social de 301.700 de

lei şi era condusă de Alexe I. Stănescu - preşedinte, şi Gheorghe B. Badea - casier şi secretar; ambele făceau „operații bancare şi împrumuturi”; Cooperativa „Gruiu”, înființată în anul 1941, cu 101 membri şi un capital de 200.000 de lei, fiind condusă de Velcea I. Velcescu - preşedinte, şi Nicolae Gh. Popescu - casier[18].

În acest an în Căteasca erau şapte cazane de fabricat țuică şi o băcănie[19].

Administrația Financiară a județului, la 20 iulie 1945, a aprobat lui Vasile Gh. Luță să deschidă debit de băuturi spirtoase, iar la 27 octombrie a aprobat arendarea dreptului de a ține cârciumă, prin licitație, pe termen de cinci ani, lui Dumitru B.M. Florea, ambele în Căteasca. Începând cu anul 1948 arenda ambelor debite de băuturi spirtoase s-a majorat la 15.000 de lei, anual, pentru fiecare[20].

În acelaşi an 1948 în satul Cireşu funcționa o cârciumă a Cooperativei din localitate şi alta în satul Gruiu a Cooperativei locale; numai satul Siliştea nu avea cârciumă[21].

Începând cu 1949, pe baza prevederilor Decretului 133 din 2 aprilie 1949, toată activitatea cooperatistă s-a reorganizat, precizându-se formele sub care poate activa: cooperativa de consum, aprovizionare, prelucrare şi desfacere; cooperativa de producție meşteşugărească; cooperativa de producție agricolă ş.a. Acestea, la nivel județean, se asociau în uniuni județene, iar la nivel de țară în centrale ale uniunilor județene. De-a lungul timpului, în funcție de forma de organizare administrativă a țării, uniunile cooperativelor s-au numit județene, apoi raionale, regionale şi din 1968 din nou județene.

Cooperativa de Producție, Aprovizionare şi Desfacere a Mărfurilor (CPADM) din Căteasca a prezentat în Comitetului Executiv al Consiliului Popular o dare de seamă privind activitatea desfăşurată pe perioada 1 ianuarie 1982 - 26 februarie 1983. Dintru început se afirmă că „s-a înregistrat o dinamică accentuată a activității: 27% la producția marfă şi prestări de servicii pentru populație, 25% la desfacerea mărfurilor cu amănuntul, 24% la intrările de produse agroalimentare pentru fondul de stat”, trăgându-se concluzia că se va „realiza planul pe întregul cincinal”.

---

[18] ANSJA, fond Prefectura Argeş, dosar 126/1941, f. 5.
[19] Idem, dosar 98/1949, f. 4.
[20] Idem, fond Primăria Căteasca, dosare 138/1945, f. 85; 7/1945, f. 8, 48.
[21] Idem, fond Prefectura Argeş, dosar 92/1948, f. 12-18.

Apoi se dau amănunte pentru fiecare din cele trei sectoare importante ale activității cooperativei.

La sectorul producție şi prestări de servicii pentru populație contribuție importantă a adus Secția de croitorie din satul Căteasca şi mai puțin Secția de croitorie din satul Siliştea, Secția de cizmărie din satul Gruiu şi Secția de tinichigerie din acelaşi sat, din lipsă de materiale.

La contractări şi achiziții de produse alimentare volumul a crescut, ajungându-se la următoarele cantități: 123.000 de ouă, 5.500 kg de carne de pasăre, 540 kg de carne de iepure, 470 kg de miere de albine, 2.600 kg de fasole, 111 tone de fân, 25 tone de legume şi alte produse, toate de la gospodăriile individuale.

La sectorul de desfacere a mărfurilor sunt lăudate magazinele mixte din satele Gruiu şi Cireşu, bufetele din satele Cătanele, Cireşu, Căteasca. La acest sector realizările ar fi fost mai mari dacă s-ar fi onorat comenzile populației pentru unele produse: țesături, încălțăminte, materiale de construcție (țiglă, tablă zincată, carton asfaltat, sârmă), articole de librărie, accesorii pentru biciclete, tricotaje etc.

Lipsa acestor produse şi a altora de pe piața internă a dus la apariția câtorva magazine, la nivelul județului, aprovizionate bine, aşa cum ar fi trebuit să fie toate, responsabilii acestora„descurcându-se” altfel decât ceilalți.

În ceea ce priveşte minusurile în activitatea Cooperativei se menționează în raportul prezentat: neigienizarea localurilor, atitudine necuviincioasă din partea vânzătorilor față de clienți, nerespectarea programului de lucru, expunerea necorespunzătoare a mărfurilor, mai ales la bufetele din Gruiu şi Căteasca, magazinele din Popeşti şi Căteasca[22].

După anul 1990 comerțul s-a liberalizat, astfel că au apărut în toate satele comunei unități comerciale mai mari sau mai mici, care desfac produse după cerințele locuitorilor.

[22] Primăria Căteasca, fond propriu dosar 13/1983, nef.

CAPITOLUL XIV

ARHITECTURA ŞI PORTUL POPULAR

Componenţa gospodăriei

Aşezările din zona comunei Căteasca au fost determinate, mai ales, de factorii naturali, calitatea şi cantitatea materialelor ce le-au avut la îndemână oamenii răsfrângându-se în profilul construcţiilor. De asemenea, ansamblul gospodăresc s-a dezvoltat potrivit cerinţelor ocupaţiilor de bază: agricultura şi creşterea animalelor.

Aşadar, componenţa gospodăriei tradiţionale a comunei este următoarea: casa de locuit, şatră, grajd cu fânar deasupra, slon, coşare, povarnă (în gospodăriile proprietarilor înstăriţi), coteţul porcului şi păsărilor.

Tipul zonal de gospodărie s-a individualizat în timp prin planul şi arhitectura caselor, profilul şi numărul construcţiilor anexe, modul de grupare în cadrul curţilor, orientarea acestora în funcţie de uliţe, puncte cardinale etc.

Casele au orientarea spre sud, iar anexele sunt amplasate în continuarea casei, nefăcând corp comun cu aceasta, chiar mai departe de casă sau, cel mai adesea, în faţa casei.

Gospodăria avea o împrejmuire cu gard din nuiele sau mărăcini, material procurat uşor din luncile râurilor sau din tufărişuri. Acolo unde gospodarii au dispus de mai mult material, s-au făcut garduri din nuiele împletite printre laţi, apoi din ulucă cioplită din bardă sau cumpărată „de la deal”. Poarta mică şi cea dublă, folosită pentru intratul căruţei, nu prezintă ornamente şi nici acoperiş.

Tipologia construcţiilor de locuit

Tipurile iniţiale de casă au apărut pe primele trepte ale dezvoltării sociale. Ele s-au îmbunătăţit, în timp, sub impulsul cerinţelor generale de a oferi o tot mai bună adăpostire şi un spaţiu cât mai confortabil pentru activităţile casnice.

Casa tradițională din această comună s-a construit după tipul casei de şes, caracteristic unei economii în care creşterea vitelor era ocupația dominantă alături de o agricultură rudimentară şi restrânsă, drept material de construcție folosindu-se lemnul şi pământul.

În acest sens, exemplificăm existența a două tipuri de case, alături de bordeiele săpate în pământ.

Casa joasă, aşezată direct pe pământ, avea două rânduri de temeie din lemn de stejar, prevăzute cu scoburi în care intrau stâlpii pentru construirea pereților, obligatoriu câte unul în colțurile casei. Pentru o casă cu două încăperi, se aşezau cel mult şase stâlpi, la doi metri unul de altul, în jgheabul cărora se aşezau „ostrețe" - blăni lungi de circa 1-1,50 metri. Peste ostrețe se băteau şipci, atât în interior cât şi în exterior, după care se tencuia cu pământ. Grinzile superioare care unesc stâlpii se denumesc local „călcători". De la călcători se realizează „căprioreala" - căpriori uniți printr-un lemn denumit „cal". Peste căpriori se bat lații, mai deşi la acoperişul cu paie, papură sau coceni de porumb şi mai rari la cel din şiță sau şindrilă. Grinzile tavanului erau podite cu scândură peste care se aşeza un strat gros de pământ (circa 10 cm grosime).

Cel de al doilea tip de casă construită din „pământ la lați", avea acelaşi principiu de construcție, cu deosebirea că stâlpii pereților prezentau două rânduri de lați, între care se introducea pământ în amestec cu pleavă.

Acoperişul scund, mai puțin expus crivățului, care în câmpie bate cu tărie, era realizat din paie, papură sau coceni de porumb. Aşezatul începea de la streaşină spre coamă, primul rând fiind dispus cu cotorul în jos, următoarele cu vârful, pentru ca apa să alunece uşor şi repede. Coama se constituia dintr-un rând aşezat în curmeziş. Susținerea acestui gen de acoperiş se făcea prin „pauze" - prăjini legate de coamă.

Intrarea în casă se făcea direct de afară, aceasta fiind marcată de existența unui butuc de lemn în dreptul uşii.

Chiar şi cei mai înstăriți proprietari din comună aveau case ale căror planuri conțineau două camere: tinda şi odaia de locuit, prevăzute în față cu o sală lungă din lemn.

Totdeauna, alipit de peretele dinspre răsărit, ***timnicul*** a servit la protejarea casei de vânturi şi ploi. Confecționat din „pământ la lați", ca şi casa, acesta adăpostea unelte, precum: furca, sapa, toporul, tesla, burghiul, jugul boilor, războiul de țesut, putinica cu brânză şi hambarul cu mălai.

Casă cu sală de lemn, Siliştea, comuna Căteasca.

Timnic, Siliştea, comuna Căteasca.

Casă cu sală din lemn din Căteasca, astăzi dispărută.

Casă cu sală pe două laturi din Căteasca, astăzi dispărută.

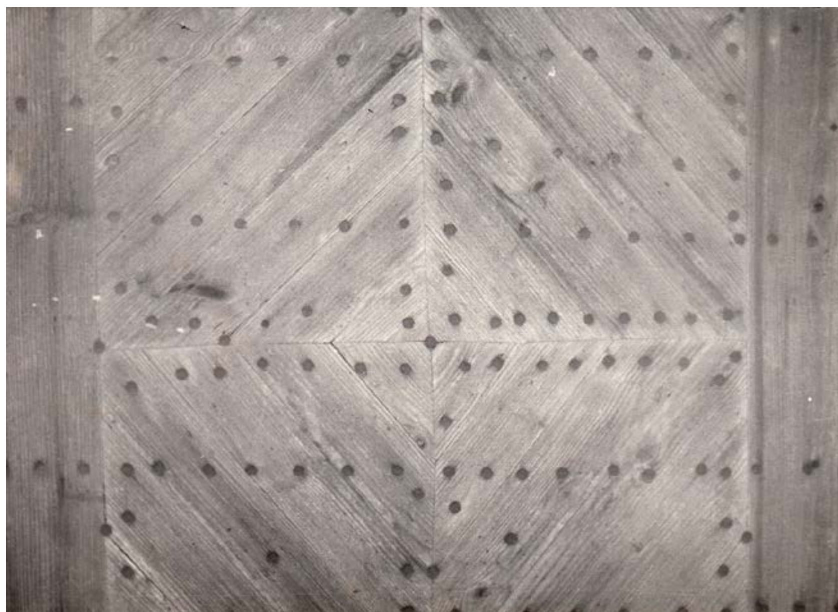
Casă cu tindă şi două odăi din satul Siliştea, astăzi dispărută.

Casă cu tindă şi odaie din satul Siliştea, astăzi dispărută.

Detaliu stâlp de casă din Căteasca.

Detaliu uşă de casă din Căteasca.

După anul 1900, evoluția locuințelor se face din plin simțită, când la oamenii mai înstăriți apar case cu două camere şi tindă, dar construite tot din lemn şi pământ.

Începând cu a doua jumătate a secolului al XX, au apărut noi încăperi cu destinație precisă: bucătărie, cămară, baie, dormitor etc. Ca material de construcție este folosit cimentul şi cărămida. Acoperişul din paie, papură sau coceni a dispărut definitiv, fiind înlocuit cu cel de tablă, cel mai frecvent cu şiță şi țiglă. Gardul din ulucă este înlocuit cu cel din ciment şi fier forjat.

Tipologia construcțiilor anexe

Amplasarea anexelor gospodăreşti a constituit o preocupare deosebită a oamenilor. În majoritatea cazurilor, ele erau aşezate pentru a putea fi uşor supravegheate din casă.

Şatra - cum i se spune grajdului pentru animale - este confecționată din lemn şi pământ. În funcție de numărul animalelor, ea este sau nu compartimentată cu gărdulețe din nuiele. Fânul şi cocenii sunt puse în iesle din nuiele împletite.

Mai târziu a apărut grajdul cu fânar deasupra, confecționat după aceeaşi tehnică de construcție ca şi a şatrei sau a casei.

Partea superioară este construită din şipculițe şi prezintă o deschidere pentru introducerea fânului. Acoperişul, în patru ape, este realizat din şiță bătută pe lați.

Coşarul sau pătulul pentru porumb era cumpărat sau confecționat în gospodărie, din nuiele de zăvoi. El era aşezat pe patru „furci” (stâlpi groşi din lemn) înfipte în pământ şi închis cu blană. Aici se mai păstrau: plugul, prăşitoarea, rarița, putina cu prune etc.

Slonul este o construcție din lemn, pe temeie solide din lemn de stejar. Îmbinarea se efectua în tehnica denumită „în frânghie” - sau în cleşte, cum spun oamenii. În el se adăpostea hambarul cu mălai, putina cu varză sau cu borhot, toamna se depozita chiar porumbul, înainte de a fi depănuşat. Vara era folosit şi ca bucătărie, mâncarea pregătindu-se pe pirostrii. Pe sală, gospodarii aşezau postamentul tăvălugului şi diverse alte obiecte mărunte agățate pe pereți, iar sub sală buşteanul tăvălugului.

Cotețul porcului, confecționat din nuiele şi pământ sau din scândură avea aşternuturi din paie şi papură. Păsările erau închise noaptea în cotețe, ori dormeau în pomii de lângă casă.

Pătul aşezat pe furci şi închis cu nuiele.

Slon din satul Siliştea, în gospodăria învățătorului Ioan St. Burcea.

Pătul din nuiele împletite din Căteasca.

Grajd cu fânar din Căteasca.

Numărul mare de pruni existenți în comună, atât în trecut, cât şi în prezent, confirmă prezența povernelor, care au aparținut proprietarilor înstăriți (în anul 1941, în Cătească erau şapte cazane de țuică). Borhotul era adus la povarnă cu ajutorul cărătorului sau cu putina. Într-un cazan intrau 12-16 vedre de borhot. Cazanul era aşezat într-un cotlon de cărămidă. Capacul avea două sau trei țevi, care treceau prin putina cu apă adusă de la puț. Țuica se scurgea în botă şi era păstrată în butoaie.

Cei care dețineau un număr mai mic de pruni şi-au făcut o instalație primitivă, al cărei principiu de funcționare era asemănător cu cel al cazanului. Astfel, borhotul era pus într-un ulcior mare de pământ. Din el pleca o țeava, care trecea printr-o oală de pământ, în care era apă rece.

Astăzi, în curțile locuitorilor, anexele gospodăreşti prezentate anterior, au fost mutate din fața caselor şi de la uliță, unde erau amplasate, după cum am mai arătat, spre a fi mai în siguranță, în spatele casei, sau pe părțile laterale, în locul lor apărând pomi fructiferi, viță-de-vie şi flori.

Interiorul locuinței şi funcționalitatea

Spațiul, multă vreme restrâns, a fost repartizat în aşa fel încât să asigure condiții pentru desfăşurarea activităților casnice.

În tindă, vatra se afla plasată în colțul format de peretele exterior al acesteia cu peretele despărțitor al celor două camere, având dimensiunea de 0,50/0,50 m. Fumul era dirijat spre o gură de formă pătrată denumită aici „foale”, prevăzută cu două policioare de lemn care alcătuiesc corlata. Pe corlată se aşezau linguri de lemn, străchini de pământ, găvanul de lemn pentru pisat usturoi, solnița pentru sare etc.

Ladă de zestre din Cătească.

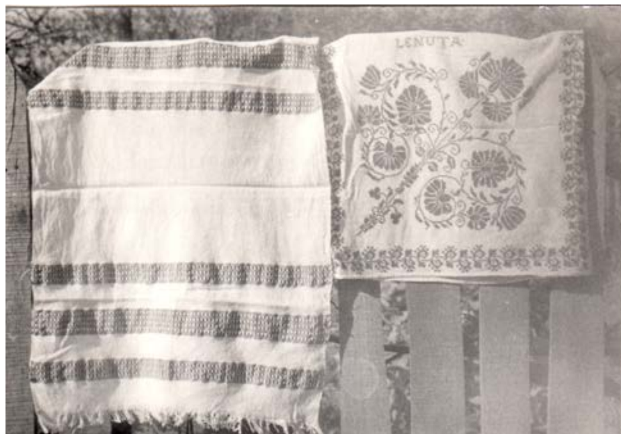
Vatră.

Foalele se continuau în podul casei şi fumul ieşea pe coşul construit pe una din plasele acoperişului. Ele aveau un lanț de care se agăța tuciul de mămăligă. Mestecatul acesteia cu făcălețul de lemn se făcea pe vatră. Până spre sfârşitul secolului al XIX-lea, în satul Gruiu existau gospodari care pregăteau mâncarea la vatra cu foale, deşi în celelalte camere aveau sobă de teracotă sau din cărămidă cu plită. Mămăliga era făcută pe pirostrii confecționate dintr-un triunghi de fier sprijinit pe trei picioare. Focul era întreținut cu coceni şi preparatul hranei nu dura prea mult.

La vatră, se întâlneau masa joasă cu trei picioare, scăunele joase, lacra cu mălai, donița cu apă, iar iarna şi putina cu varză.

Pâinea se cocea în țest. Fiecare gospodină îşi confecționa țestul din pământ de „țelină" - mai humos. Pământul era udat, călcat cu picioarele şi introdus într-un tipar din scândură. În partea superioară a țestului se realizau două orificii cu ajutorul unui băț. Se usca la soare.

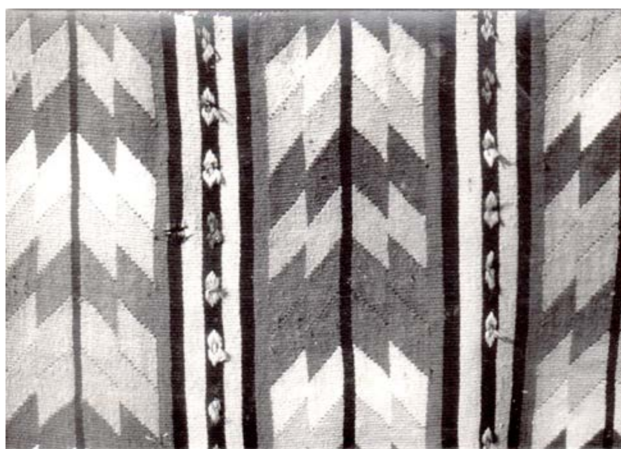
Tinda s-a folosit şi ca loc de dormit, nu numai pentru preparatul hranei. O uşă din peretele despărțitor asigura trecerea în odaia de dormit. La construirea acestui perete, se lăsa ochiul pentru pisică de dimensiunea 0,10/0,10 m, prevăzut cu o blăniță, prin care pisica ieşea sau intra după şoareci.

Șervet și față de pernă.

Pătură.

Velință - detaliu.

Membrii familiei, destul de numeroşi, dormeau pe paturi de lemn fixate în pământ, sau pe rogojini puse direct pe lutul din cameră. Peste rogojini se aşterneau pături ţesute în război din câlţi de cânepă. Pe colţul cu vatra, se construia soba oarbă, care din zidire avea o oală sau două de pământ, în care sa coceau boabe de porumb, iarna. Pereţii erau ornamentaţi cu velinţe alese, din două foi, sau cu macaturi asemănătoare cu cele de pe pat, cu şervete din loc în loc. Ca şi tinda, peretele de răsărit avea icoană cu candelă sau cruci de lemn încadrare de un şervet şi busuioc.

Şi în cazul planului evoluat, cu două camere plasate de o parte şi de alta a tindei, mâncarea era pregătită tot la vatra cu foale.

Abia după 1925, dispare vatra din tindă şi apare în camera de dormit soba de cărămidă cu plită. Acum, tinda este folosită ca loc de trecere între cele două camere. Odaia în care se făcea mâncarea era şi pentru dormit.

Odaia pentru oaspeţi rămâne neîncălzită. Pe paturi îşi fac apariţia pături în scoarţă, ornamentate cu vărgi de diferite dimensiuni care alternează într-o cromatică multicoloră, predominând culorile roşu, galben şi verde. Căpătâiele sunt ţesute din lână în patru iţe şi umplute cu foi de porumb. Fultucile din pânză de bumbac sunt cusute cu arnici roşu. Peretele din dreptul patului este ornamentat cu velinţă aleasă în diferite motive geometrice. Lada de zestre, pictată, cumpărată din târguri, se afla la capul patului şi în ea se păstrau hainele de biserică şi pentru înmormântare.

Ocupaţii şi meşteşuguri

Ocupaţia de bază, cu o veche tradiţie, specifică acestui areal, a fost agricultura, în cadrul căreia primul loc 1-a ocupat cultura cerealelor, legumicultura, creşterea vitelor şi parţial pomicultura şi viticultura.

Pământul, care a constituit principala sursă de muncă şi venituri, era inegal împărţit. Majoritatea ţăranilor deţineau suprafeţe de 1-2 ha de teren, iar o altă parte nu aveau deloc, lucrând ca zilieri sau în dijmă pe moşiile celor avuţi.

În dezvoltarea agriculturii tradiţionale, având în vedere plantele cultivate, se disting două etape mai importante. În prima etapă, întâietatea şi-au disputat-o grâul pentru faină şi meiul pentru mămăligă, preferat în condiţiile sărăciei şi înapoierii economice.

Lucratul pământului s-a efectuat cu mijloace tradiţionale, mai avansate sau mai înapoiate, dar totdeauna la timp, după datini din bătrâni, în care au fost concretizate observaţiile atente, îndelungate asupra mersului vremii, dezvoltării vegetaţiei, în urma cărora s-au stabilit perioadele optime de însămânţare a diferitelor plante, utile, depăşite azi, dar foarte importante în agricultura din trecut. Aşadar, în comună se ara pentru porumb, când lăstărea socul. Nu se ara sâmbăta, marţea şi în zilele de sărbătoare.

În vederea efectuării la timp a muncilor agricole, de lăsatul secului de Paşti se făcea „băgatul în plug" - o înţelegere între săteni unde se stabilea pogoniciul - omul care semăna porumbul cu călcâiul ori cu parul, care, de regulă, nu avea animale pentru arat. La fiecare cuib, un alt asociat punea bălegar.

Aratul era urmat de tăvălugit. Tăvălugul era un buştean de formă cilindrică cu dimensiune circulară de 0,30 m şi lungimea de 2-3 m, fiind prevăzut, în cele două extremităţi, cu pene metalice de la care plecau două bare metalice care se întâlneau în unghi ascuţit. De aici se lega proţapul în cazul tăvălugitului cu boii şi oiştea pentru cai. Pe postamentul asemănător unui pat se aşezau doi-trei copii pentru ca tăvălugul sa mărunţească mai bine brazda.

Porumbul răsărit era cârpit, săpat manual de două ori, după ce înainte a fost prăşit cu prăşitoarea sau răriţat cu rariţa. Culesul se efectua cu mâna. Cotolanii erau aşezaţi în coşuri de nuiele şi transportaţi acasă cu cotiga pe două roţi, trasă de un bou sau chiar de vacă.

Înainte vreme, pentru mămăligă, aici s-a cultivat meiul. El se semăna primăvara şi se secera vara cu mâna, făcându-se snopi legaţi cu legători din spice. Sămânţa, atât de necesară în gospodărie, se scotea prin bătut, cu un băţ sau cu maiul, direct pe pământ. Pleava era vânturată la vânt amestecând seminţele cu lopeţi din lemn de salcie sau plută. Se depozita în hambare şi se măcina cu râşniţa. Aceasta era alcătuită din două pietre prinse într-un stâlp puternic sau pe şatra animalelor. Una dintre pietre avea o gaură şi cu ajutorul unui băţ se învârtea. Orificiul, în care se introducea meiul pentru măcinat, era destul de mic, în el intrând circa 300 de grame boabe.

În datele statistice ale catagrafiei pe anul 1838 comuna Căteasca se înscrie cu 688 pogoane de porumb, 25 pogoane de mei, 13 pogoane ovăz şi 13 pogoane cu orz. După cum se observă, în acea perioadă predo-

mina cultura porumbului. Din totalul de 281 de familii, 158 erau clăcaşi plugari şi 47 moşteni plugari.

La începutul secolului al XX-lea, în cultura cerealelor pe primul loc se situează porumbul şi grâul. Astfel, în anul 1915, în Căteasca, 620 ha erau ocupate de cultura porumbului, 537 ha însămânțate cu grâu, iar 441 ha cu ovăz. Comuna Gruiu avea, la aceeaşi dată, 548 ha cu grâu, 1.123 ha cu ovăz, 10 ha cu secară şi 21 ha cu orz.

În anul 1941, cel mai mare sat al comunei, Gruiu, avea 635 de gospodării şi 2.535 de locuitori cu 1.040 ha cultivate cu porumb, 500 ha cu grâu, 55 ha cu orz, 650 ha cu ovăz, 30 ha cu floarea soarelui şi 8 ha cu fasole.

Dintre utilajele cu care se lucra acest pământ cultivat, menționăm: cinci batoze de treierat, o maşină de semănat, nouă maşini de secerat, 308 pluguri, 166 grape, 211 prăşitoare şi patru vânturătoare.

În anul 1976 cea mai întinsă suprafață era ocupată de grâu - 1.470 ha, urmat de porumb - 890 ha.

La nivelul anului 1989, din suprafața totală agricolă de 7.027 ha, 6.809 ha reprezenta terenul arabil ocupat cu cereale, în suprafață de 2.513 ha, 300 ha cu plante tehnice, 140 ha cu leguminoase. Dintre plantele legumicole amintim: varza, ardeiul, morcovul, păstârnacul, pătrunjelul etc. Cu precădere, acestea se cultivau şi se cultivă în luncă, iar pe terase: grâul, porumbul, ovăzul, orzul, lucerna, trifoiul, sfecla furajeră etc.

Cultura grâului are şi ea o tradiție îndelungată. Semănatul se efectua toamna, cu mâna. Semințele se acopereau cu grapa de mărăcini, apoi cu grapa cu colți de lemn şi crenguțe ori mărăcini. Dintre lucrări amintim plivitul pălămidei cu oticul. Unealta străveche folosită la recoltat a fost secera. Lama arcuită are o coadă introdusă într-un mâner de lemn. Grâul secerat era aşezat pe mirişte în mănunchiuri care se făceau snopi. Pentru separarea grăunțelor din spice, s-a practicat călcatul pe arie cu caii. Se pregătea un „arioi” - suprafață circulară cioplită de iarbă, în mijlocul căreia se bătea un țăruş denumit „bedreag”. De la bedreag plecau funii care se legau de „gâtarele” cailor. Snopii erau aşezați roată, dezlegați. Caii, potcoviți de curând, se învârteau, funiile fiind înfăşurate şi desfăşurate în timpul marşului. Paiele se luau treptat de pe „arioi” cu furcile. Grâul era apoi vânturat cu banița, pe câmp, aşezat în saci şi transportat cu căruța acasă.

La seceriş, 1963 - Gruiu.

Maşinile de treierat au înlocuit uneltele tradiţionale. În anul 1941, în Căteasca şi Coşeri erau patru batoze de treierat iar în Gruiu, Cireşu şi Siliştea, nouă maşini de treierat. Prin măcinare se obţinea făina pentru pâine. La aceeaşi data, în Gruiu era o moară cu benzină având capacitatea de a măcina 340 de duble pe zi, proprietar fiind Iile Ion Bordea. La Cireşu, funcţiona, de asemenea, o moară cu motor cu benzină şi cu piatră, a proprietarului Stănescu Constantin. În anul 1918 se înfiinţează o moară la Căteasca având capacitatea de a măcina şapte tone pe zi, proprietarul acestui utilaj fiind Ion C. Zamfirescu. La nivelul anului 1989, pe teritoriul comunei funcţionau două mori, una pentru făină, la Căteasca, şi alta pentru mălai, la Gruiu.

Ovăzul a fost şi el frecvent utilizat în culturi, fiind o cereală mai puţin pretenţioasă la condiţii climatice şi sol. Se comercializa pe bani, în târguri.

Atât cânepa de vară cât şi cea de toamnă se cultivau în acelaşi timp. Pământul se săpa cu cazmaua, se mărunţea cu sapa şi grebla şi se îngrăşa bine cu bălegar putred. Cu cât era mai deasă, cu atât firul creştea mai subţire, fiind mai bun pentru prelucrat. După ce i se lua sămânţa, se topea în eleşteie sau la râu, timp de şapte-opt zile. Apoi, se meliţa. Partea

lemnoasă, denumită „pâzdări”, era folosită la foc. Dărăcitul era operația prin care se obțineau cele două categorii de fire: fuiorul, care se torcea într-un fir mai subțire şi zgrebenii din care se torcea un fir mai gros.

Cultura prunului are tradiții îndelungate în această comună. In anul 1838, în Căteasca, erau 11.176 de pruni, iar în Cireşu 24.980.

Prunele au avut, ca şi în alte părți, un loc important în alimentație. Înainte ca borhotul să fie dus la cazan, se lua zeama din care se obținea oțetul necesar în casă. Prunele în amestec cu zarzările fierte, formau aşa-numita chiseliță, consumată cu mămăligă. Pentru iarnă, prunele erau opărite şi uscate pe gratii de nuiele împletite.

Schimbări importante în agricultura comunei au avut loc, mai ales, după anul 1952, când ia ființă, în satul Gruiu, prima cooperativă agricolă de producție, cu 29 de familii din satele Gruiu, Siliştea şi Cireşu. Treptat, țăranii au fost nevoiți să se înscrie în cele opt întovărăşiri agricole, punându-se problema fertilizării terenurilor, plantării cu pomi fructiferi în zona Cireşu, Siliştea şi Gruiu, la care s-au adăugat cele două cooperative agricole de producție din Cireşu şi Căteasca. La nivelul anului 1989 exista un singur C.A.P., cu sediul în satul Gruiu.

Animalele mari şi mici s-au crescut şi ele după necesități şi posibilități. Cele mari, bovinele şi cabalinele, au asigurat desfăşurarea muncilor agricole şi transportul produselor. Dispunând de cereale, numărul porcilor a fost destul de mare. Datele statistice sunt exemplificatoare în acest sens. Astfel, la nivelul anului 1838, în Căteasca erau 408 cai, 379 de boi, 763 de vaci, 733 de oi şi 767 râmători, În anul 1989 exista o „Asociație de îngrăşarea şi creşterea tineretului taurin”, cea mai mare din județ, cu 7.000 de capete bovine din totalul de 12.485 efectiv bovine şi o fermă de ovine a „Stațiunii de cercetare şi producție pajişti - Argeş”, cu un efectiv de 3.000 capete, la care se adăuga numărul de 2.200 capete porcine. Pentru acest efectiv de animale, în comună existau 173 ha pajişti naturale, 9 ha fânețe naturale şi 154 ha păşuni naturale.

Aceste ocupații se mențin şi astăzi, ele diversificându-se când o parte din populația comunei, beneficiind de distanța mică față de oraşul Piteşti, din vechi agricultori, urmând şcoli de specialitate, au devenit chimişti, petrolişti, mecanici etc. În anul 1989, din totalul locuitorilor, 560 lucrau pe teritoriul comunei, circa 1.000 erau navetişti la unități industriale din Piteşti, iar 15 femei angajau lucrări la domiciliu de la Cooperativa „Muncitoarea” din Topoloveni.

Schimburi. Comerț

Distanța mică față de Pitești, a favorizat desfacerea produselor cerealiere la târguri. Pe de altă parte, în comună erau anumiți oameni care cumpărau ovăz, grâu și porumb, de la marii proprietari și îl comercializau pe bani. De exemplu, comerț cu cereale făceau în Siliștea: frații Stamulea și Constantin Anghel, Anghel Radu, Gheorghe Trandafir etc. Ei ajungeau prin Leurdeni la Târgoviște, apoi prin Pitești la Curtea de Argeș. Cerealele erau vândute și direct de acasă.

Pe Drumul Mare, care se presupune că ar fi fost Drumul Giurgiului, veneau căruțe care comercializau gaz și petrol din Dâmbovița. Schimbul se făcea pe bani sau pe produse. Tot în comună, din Priboieni, Bogați și Boțești veneau căruțe cu mere, schimbul efectuându-se în natură: mărul și cotolanul sau plin pe plin.

Prin Căteasca treceau și olarii din Coșești, scândurarii din Albeștii de Mușcel cu ulucă, șipci și lați. Cârciumarii își negustoreau țuica în cârciumi proprii ca cele ale lui Ion Voiculescu, Gheorghe Voiculescu, Ion Zamfirescu. Unii cumpărau borhot și apoi vindeau țuica obținută în povernele proprii.

Portul popular

Costumul popular din comuna Căteasca prezintă caracteristici specifice zonei Mușcel, județ căruia i-a aparținut o parte a teritoriului comunei în Evul Mediu, la care se adaugă elemente de șes. Portul popular bărbătesc este mai unitar decât cel femeiesc. De aceea, în cadrul costumului popular femeiesc piesa definitorie este cea care acoperă corpul de la talie în jos. În acest sens, exemplificăm existența a trei tipuri de costum femeiesc.

1. costum popular femeiesc cu zăvelci;
2. costum popular femeiesc cu fotă;
3. costum popular femeiesc cu vâlnic și șorțuri ungurenești.

Costumul popular femeiesc cu zăvelci se compune din căpeneag din bumbac sau marchizet, cusut cu motive geometrice și fluturi, fustă sau poale din patru sau mai mulți clini și două zăvelci din lână roșie cu alesături florale dispuse orizontal.

Familia preotului Ilie Predescu din Siliştea, 1893-1895.

Port popular din comuna Căteasca (costume femeieşti cu zavelci şi port bărbătesc).

Anghel şi Elena Sandu din satul Siliştea, circa 1935.

Lina şi Gheorghe Voiculescu, fratele primarului Ion Voiculescu, circa 1940.

Ilinca Gh. Tănase (1905-1987) din Siliştea, soţia lui Oprea Gh. Tănase, primarul comunei în anii 1938-1940, cca. 1965.

Ioana Marin din satul Siliştea, bunica poetului Ion Siliştean, cca. 1940.

Învăţătoarele Stoiculescu (stânga) şi Petculescu (dreapta) din satul Gruiu, în costume naţionale, 1964.

Marginile zăvelcilor sunt marcate de o danteluță neagra croşetată. Peste căpeneag se îmbracă mureaua din catifea cu aplicații florale din fir şi mărgeluțe tubulare multicolore şi fluturi. Pe cap, la lucru se purta testemel cumpărat, dormea neagră, iar în zile de sărbătoare marama cu galon - legătoare. În picioare se încălțau cu ciorapi din lână şi opinci din piele de porc sau de gumă. Iarna se îmbrăcau cu mintene din dimie sau cortel - haină lungă albă; pe cap aveau broboadă lucrată în casă cu cârligul.

În zonă, alături de zăvelci, s-au purtat fotă dreptunghiulară din lână cu alesături geometrice din fir auriu şi argintiu, vâlnicul plisat sau încrețit şi şorțuri ungureneşti cu diferite tăieturi cumpărate de la oraş.

Costumul femeiesc de mireasă se compune din ie de bumbac sau marchizet alb, cusută pe mâneci, piept şi guler cu mătase albă şi fluturi mici, galbeni; poale albe cusute cu aceleaşi motive.

Port popular de nuntă (Dumitru şi Badea Velcescu). Circa 1880.

Peste poale erau îmbrăcate zăvelcile sau fota. Pe cap, mireasa avea, ca semn distinctiv, pălărie albă, confecționată în casă, pe care se aplicau diverse fiori de grădină şi de glastră: muşcate, garoafe şi trandafiri. Pe frunte avea o jurubiță de beteală care se lega în spate atârnând.

Costumul bărbătesc se constituie din următoarele piese: nădragi din dimie albă sau izmene din cânepă sau din bumbac cu năvăditori şi pantaloni de şai pentru sărbătoare, cămeşoiul din bumbac îmbrăcat direct pe piele, cămaşa cusută în motive geometrice cu arnici multicolor sau din test, simplă, purtată pe deasupra la lucru şi fusta care era încrețită la talie şi avea la poale diverse ornamente cusute; vestă neagră, pălărie cu boruri mari, opinci cu obiele. Se încingeau cu brâu, bete şi cei mai înstăriți cu chimir. Iarna îmbrăcau mintene şi pe cap purtau căciuli.

Obiceiuri

Obiceiuri de iarnă

Între acestea, amintim: „Colindatul” - în Ajunul Crăciunului, utilizându-se versurile: „Sus boieri nu mai dormiți/ Vremea e să vă treziți / Casa să v-o măturați / Masa să v-o încărcați”;

„Steaua” se practică în dimineața de Crăciun, iar „Plugușorul” şi „Sorcova” de Anul Nou, uratul cu lăutari la casele unde erau persoane care purtau numele Sf. Ion - în seara de Bobotează; Iordanul, - de Sf. Ion.

Obiceiuri de primăvară - vară - toamnă

Focuri în grădini - la 9 martie (Sfinții 40 de Mucenici) se sare peste foc, se afumau vitele ca să nu fie muşcate de nevăstuică; se punea răchita la poartă şi la icoană de Florii; încinsul peste mijloc cu salcie - de Florii; încondeierea ouălor de Paşti; în săptămâna Rusaliilor, atât animalelor, cât şi oamenilor li se lega usturoi; împărțitul ouălor - la moşii de vară; paparudele pe timp de secetă; focul lui Sânmedru de Sf. Dumitru (26 octombrie).

Obiceiuri legate de procesul muncii

- claca la depănuşat porumb, scărmănat de lână (se cocea dovleac, se fierbeau boabe);
- plosca cu vin la ridicatul căpriorilor;
- botezatul pomilor cu agheasmă pentru rodire - de Bobotează.

Obiceiuri legate de ciclul vieții

Acestea includ practici legate de naştere, nuntă şi înmormântare.

Înainte de naştere existau o serie de superstiții. Se spunea că o femeie ,,îngreunată” nu e bine să mănânce două poame care sunt crescute şi lipite una de alta, căci va face copii gemeni.

În tot timpul îngreunării, femeia nu trebuia să fure nimic de-ale mâncării, pentru că pruncul se va naşte cu semnul lucrului furat pe trup.

Femeia însărcinată nu trebuia să privească îndelung lucruri urâte, oameni orbi, ologi sau şchiopi, dar nici să nu se uite la persoane sau animale însemnate, ca nu cumva copilul să se nască după chipul şi asemănarea acestora.

Femeia nu trebuie să dea cu piciorul în vreun câine după ce ,,a rămas grea”, căci va naşte un fiu câinos la inimă sau păros, ca animalul lovit.

Se mai spunea că femeia însărcinată, care se va aşeza pe treptele casei, va naşte greu, iar aceea care va sta pe o albie va naşte o fată.

Moaşa pune pe un fir de păr o verighetă de la o nevastă care a fost domnişoară la cununie şi care a fost slujită la biserică, şi ținea firul nemişcat deasupra pântecelui gravidei. Dacă firul să balansa liniar, pruncul avea să fie băiat, iar dacă se balansa circular, va fi fată[1].

Naşterea. Tradițiile legate de momentul naşterii evidențiază rolul moaşei, în mod special. Când venea ceasul naşterii, bărbații erau obligați să părăsească încăperea în care se afla gravida.

Moaşa punea apă la fiert şi un fir de strămătură roşie în tocul uşii, care era legat la mâna noului născut, pentru a-l feri de deochi. Mama nu avea voie să stea cu picioarele spre uşă, considerându-se că doar morții ies cu picioarele înainte. După ce a legat cordonul ombilical, moaşa ridica pruncul şi apoi îl spăla într-o copaie plină cu apă rece, indiferent dacă era vară sau iarnă. Îl învelea într-o cămaşă şi îl aşeza la căldură, ca nu cumva să răcească.

Se credea că ursitoarele sunt trei zâne care veneau în nopțile fără soț, a treia, a cincea sau a şaptea din prima săptămâna de viață a copilului şi îi meneau soarta. Se zicea că în timpurile străvechi ele puteau fi văzute şi auzite cum urseau de moaşele care îngrijeau nou-născuții şi mamele acestora.

Floarea Bănuță, moaşa satului Siliştea în sec. XX.

Pentru că au destăinuit secretul, li s-a luat acest dar, de aceea nu mai putem beneficia de el şi în zilele noastre. Credința în ursitoare a fost foarte răspândită. Se credea că ursitoarele aveau puterea de a croi soarta unui om. Se spunea că moaşa care ajută la venirea pe lume a pruncului trebuie să pună în camera unde va sta micuțul, pe o pânză albă, nouă, o strachină cu făină de grâu, sare, o pâine, un bănuț şi un caier de lână. După trei zile şi trei nopți, dacă zânele apăreau, moaşa şi părinții copilului vedeau pe făină urmele lăsate de acestea.

---

[1] Informații de la profesoara Iuliana Georgeta Toma, profesor pentru ciclul primar la Şcoala cu clasele I-VIII, Cireşu, auzite de la bunica ei, Floarea Bănuță, moaşa satului Siliştea, născută în 1910, la 10 aprilie şi decedată în 7 iunie 1989. Informațiile au fost puse la dispoziția noastră prin amabilitatea dlui general Nicolae Bănuță, fiu al satului Siliştea.

După trei zile de la naştere trebuia să se întindă „cina ursitoarelor”, o masă mare, cu bucate alese, pentru ca zânele să fie mulțumite şi să ursească o soartă bună copilului.

De asemenea, când se îngâna ziua cu noaptea, moaşa trebuia să pună o lumină în camera copilului, pentru ca ursitoarele să fie mulțumite şi să rânduiască un destin favorabil micuțului.

În cea de-a treia seară de la naştere, tatăl copilului se pregătea pentru ursitori, fiind obligat să doarmă în încăperea destinată pruncului. Pe o masă se aşeza o tavă cu tot felul de obiecte, simbolizând diferite calități, însuşiri sau profesii pe care le va putea avea noul născut: aur, bani, cărți, pieptene, dulciuri, foarfece, ac, ață, un creion, o verighetă, o oglindă, un pahar cu vin etc.

Pentru prima scăldătoare se foloseşte apă rece, existând convingerea că astfel copilul devine rezistent la frig, vioi, sprinten, voinic şi isteț. În această apă se adaugă diferite lucruri cu încărcătură simbolică şi magică:

- bani de argint ca pruncul să fie scump, nepătat şi iubit precum argintul, să aibă toată viața bani, să fie curat, să nu se prindă de el farmecele, vrăjile şi boala, cum nu se prinde rugina de argint;
- busuioc, pentru a fi iubit şi atrăgător ca busuiocul;
- miere, să fie dulce la vorbă ca mierea-n ou, să se împlinească şi să fie sănătos şi întreg ca oul;
- puțin lapte dulce, să-i fie pielea albă şi dulce ca laptele;
- agheasmă, să fie ferit de rele;
- nuci, ca să nu se vatăme;
- o pietricică, pentru a fi tare ca stânca;
- flori, pentru a fi drăgălaşi, frumoşi şi atrăgători ca florile;

Se rostesc următoarele cuvinte:

Să fie sănătos, şi norocos, şi mintos, şi voios, şi frumos, şi drăgăstos, şi învățat, şi bogat. Om de treabă!

Pruncul trebuie să fie scăldat întotdeauna înainte de apusul soarelui, altfel capătă plânsori şi nu poate dormi. Nu e bine a se arunca apa de baie după ce s-a înserat sau în decursul nopții, ci înainte, pentru a fi ferit de tot ce este rău, altfel copilul capătă plâns şi suspin. Hăinuțele nu trebuie lăsate să le apuce asfințitul soarelui la uscat în curte.

Copilul este botezat la şase săptămâni. De Sf. Vasile se dă de grindă, prilej cu care părinții dăruiesc moaşei un plocon din care nu trebuia sa lipsească o pasăre netăiată, pâine, turte dulci, vin şi țuică. De la

doi ani în sus i se retează moțul care este păstrat de către părinți fără a i-1 arăta.

Botezul. Este cel care încununează naşterea, acest act fiind prima introducere în viața spirituală şi o binecuvântare.

Botezul este taina prin care omul se naşte din nou, duhovniceşte, şi devine membru al Bisericii, dobândind iertarea de păcate şi darul Duhului Sfânt.

Taina Sfântului Botez oficiată de pr. Drăghici.

De la botez, când noul-născut primeşte un nume creştin, unele din atribuțiile moaşei sunt preluate de naşă. Când pleacă la biserică, copilul este dus de către moaşă, iar la întoarcere este adus de naşă.

La un an de la botez are loc tăiatul moțului la băieți şi ruperea turtei la fete. Pe o tavă se pun diferite obiecte: inel, creion, cleşte, cui, ață, carte, icoană etc., iar copilul va alege câteva dintre ele, existând convingerea că micuțul va opta mai târziu pentru o anumită meserie, în funcție de lucrurile selectate.

Nunta. Pețitul se făcea duminica şi joia. Acum se înțelegeau părțile asupra zestrei. Fetele nu aveau dreptul să moştenească pământ, zestrea lor constând în vite şi „țoale” pentru îmbrăcat şi împodobit casa. Nunta se fixa peste două - trei săptămâni de la pețit, iar în sâmbăta de dinaintea nunții se încheia căsătoria, când avea loc şi fedeleşul. Nunta avea loc la mire.

Mirii Ion şi Maria Popescu, 1925.

Floricel Voiculescu, soția Maria şi părinții săi, Gheorghe şi Lina Voiculescu din Căteasca, perioada interbelică.

Nuntă în familia primarului Ion Voiculescu din satul Popeşti, circa 1940.

Toate obiceiurile legate de nuntă se desfăşurau începând de dimineață. Ginerele era bărbierit de către un flăcău în cântecul lăutarilor. Se îmbrăca bradul cu hârtie creponată. Rând pe rând, soseau ploconaşii care aduceau patru pâini, zahăr, păsări tăiate, mere. Aceştia erau aşezați la masă împreună cu tinerii care au participat la „îmbrăcatul" bradului.

Mireasa mergea cu vadra la udat. În ea se aflau flori, boabe de grâu şi porumb. Vadra era purtată pe un şervet de către un băiat şi o fată până la un puț. Aici mireasa vărsa apa cu piciorul în trei părți. Restul apei era împrăştiat prin curte înainte de a pleca la cununie. Ginerele mergea la naşi cu plocon, apoi venea să ia mireasa (când nunta se desfăşura în ambele părți), însoțit de călăreți în frumoase costume naționale. Numărul lor era totdeauna cu soț. La poartă erau opriți de doi flăcăi care nu permiteau intrarea până nu spuneau orațiile.

Înainte de a pleca la cununie se făcea hora miresei, iar o femeie mergea în spatele miresei cât timp se învârtea (de 3 ori) cu un cozonac şi un pahar cu vin din care-i dă să mănânce când pleca la cununie.

După cununie, în hora mare se ofereau daruri părinților şi rudelor apropiate, iar bradul e urcat la streaşina casei.

Luni se cântau zorile şi nunta continua şi marți.

Înmormântarea – ultimul obicei al ciclului vieții se desfăşoară după un ritual obişnuit în care decedatul este plâns de rude. Dacă era flăcău sau fată nemăritată, se pregătea bradul care era purtat cu moțul în jos. În biserică se împart pomneți, iar peste groapă o găina vie. Pomana avea loc acasă, în curte, unde pe o bucată lungă țesută din cânepă se punea mâncarea. Oamenii stăteau pe coceni de porumb. La şase săptămâni se dă drumul la apă şi se împart haine. Comemorările au loc din jumătate în jumătate de an, până la 7 ani.

Descântecele. Beneficiem de câteva informații consemnate în monografia satului Cireşu din comuna Siliştea, elaborată în 1942 de învățătorul Nicolae I. Stanciu. Acesta precizează că „nu cu mulți ani în urmă, au trăit în sat descântători cu renume, ca: moş Sandu şi baba Ileana. Veneau la ei mulți bărbați şi femei chiar din sate depărtate, ca să-şi găsească leacul în paiul sau cuțitul fermecat, ce mesteca pe vatra focului, în apă neîncepută, însoțit de vorbe spuse în şoapte şi de zeci de căscări pofticoase care consfințeau existența boalei la cel pentru care se descânta: ‹‹Ah! Maică, ce deocheat e!›› sau ‹‹Năprasnic îl mai canuneşte cuțitul, pe care i l-au pus spurcații de vrăjmaşi!››. Şi astăzi nenea Ilie al Sandului, fiul renumitului descântător de altă dată, câştigă bunişoare parale prin meseria ce l-a învățat tătână-său”[2].

Folclor geografic. Printre jocurile populare specifice acestei localități, amintim: Hora Mare, Sârba, Sârba lui 22, Bătrâneasca, Bugheanu, Murgulețu, Banu Mărăcine, Brâul.

În comună au circulat numeroase cântece, dat fiind faptul că în cătunul Ploieşteni erau foarte mulți lăutari. Avem de-a face cu o zonă de interferență, în care se întâlnesc elemente folclorice aparținând sudului zonei, precum şi elemente din partea nordică, dacă ne gândim la faptul că aceşti lăutari colindau nu numai satele din jur.

Dintre speciile cântecului epic popular, cele mai bine conservate sunt cele fantastico - mitologice precum: „Soarele şi luna” şi „Cântecul Şarpelui”; cele haiduceşti precum „Radu Anghel de la Greci”, aici fiind zona în care, după legendele amintite de Ion Vlaicu, rapsod popular, eroul şi-a extins acțiunile sale haiduceşti asupra lui Stoica Cocoşatul, care avea aur[3].

---

[2] ANIC, fond MEN, dosar 477/1942.

[3] Totodată s-a emis ipoteza că pe teritoriul satului Cacaleții de Jos în „Drumul Mare”, ar fi existat „Hanul Stanii” unde un alt haiduc contemporan cu Radu din Greci, Radu din Tufeni, județul Teleorman se refugia din calea poterii.

Zona Căteasca era recunoscută pentru lăutarii ei, dintre care îi amintim pe Marinică Corbu cu Costică Corbu, care erau nelipsiţi de la nunţile ţărăneşti. Un alt lăutar cunoscut a fost Aurică Oană, căsătorit cu Ionica din Petreşti, judeţul Dâmboviţa, care fusese colegă de clasă cu Elena Ceauşescu. Familia lăutarilor Muscalu (Mitică şi Marin Muscalu) a activat ani întregi la Doina Argeşului. Copiii acestora sunt lăutari vestiţi în orchestre de muzică populară renumite: Doina Argeşului din Piteşti, Taraful lui Tudor Gheorghe, Ion ţambalagiul de la orchestra din Alba Iulia.

De asemenea, sunt foarte cunoscuţi şi lăutarii din Gruiu (Voinicilă, Dobre) sau din Siliştea. Există şi solişti de muzică populară, precum Milica Muscalu şi Cătălin Matei apreciaţi atât pe plan local, cât şi naţional[4].

Cântecul miresei şi al ginerelui sunt interpretate de către lăutari care devin adevăraţi maeştri de ceremonii în desfăşurarea obiceiului nunţii. Spicuim din cântecul miresei:

„Miresică cu părinţi/ La ce naiba te măriţi/ Că mila de la părinţi/ Anevoie ai s-o uiţi/ Plângeţi ochi şi lăcrimaţi/ Că voi sunteţi vinovaţi/ Că ce vedeţi nu lăsaţi/ Şi ce iubiţi nu uitaţi".

Adăugăm câteva versuri din cântecul „Radu mamii":

„Foaie verde a bobului/ Prin pădurea Bradului/ Trece mama Radului/ Dragul mamii, Radule,/ Din ochi negri lăcrimând/ Din inimă suspinând/ Din guriţa întrebând/ Toţi primarii/ Toţi jandarii/ Întreabă de Radu mamii".

Din repertoriul rapsodului popular, Ion Vlaicu, amintim: „Tudoriţo nene", „Mândra mea sprâncene multe", „Uite Gheorghe urcă dealul", „Doină", „Boiereasca" etc.

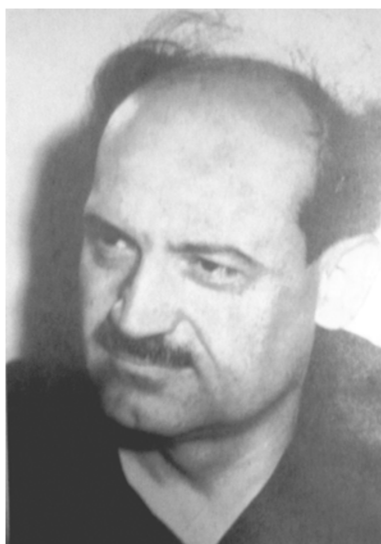
Amplasată la o distanţă relativ mică faţă de Piteşti, din păcate, comuna Căteasca mai conservă foarte puţin elementele tradiţionale în domeniul arhitecturii şi al ocupaţiilor, al tradiţiilor populare şi portului naţional.

[4] Informaţii de la profesorul din localitate Dan Drăghici.

CAPITOLUL XV

PERSONALITĂȚI ALE COMUNEI CĂTEASCA

A. Cetățeni cu notorietate[1]

Ion Bănuță.

BĂNUȚĂ Ion[2]. „M-am născut pe meleagurile Argeșului, înainte de a se fi revărsat zorile dimineții ce se chema 7 noiembrie 1914" mărturisea poetul Ion D. Bănuță într-un succint cuvânt de autoprezentare a primei sale apariții de carte „Cetatea tăcerii" - poeme, de ziua lui - 7 noiembrie 1946, la Timișoara.

Părinții săi au fost Dumitru Bănuță (Stoian) şi Rada.

Poetul descrie momentul nașterii sale în poezia „Printre argeșeni săraci": „… – Ce mai e prin sat?/ Toba a sunat, / a mai adunat / arnici şi țoale,/ de la Chirița până mai devale/ – Mâine avem clacă./ Rada lui Peleacă/ a născut un plod/ în glod./ Spunea primarul,/ despuind tot călindarul/ pe Valea Mozacului:/ Satul… s-a dat dracului,/ Face doar copii/ şi uită de datorii…".

Urmează clasele primare în satul natal, până în 1929, sub îndrumarea învățătorului Ioan St. Burcea, ultimii ani chiar în noul local al şcolii. Iată cum descrie poetul momentul întâlnirii cu şcoala: „M-am dus şi eu la şcoală, la Şcoala Domnului învățător Ioan. Ioan St. Burcea. Şi asta a fost într-o zi de septembrie, în 1921, în acea frumoasă Silişte de Argeş… şcoala n-avea uşă. Băncile erau așezate în curtea unuia pre

[1] Componența listelor (A şi B) a fost întocmită de către: general de brigadă (r.) Nicolae Bănuță (pentru satul Siliştea), prof. Dan Drăghici (pentru satele Căteasca, Popești, Coşeri, Cătanele, Recea), pr. Nicolae Stănescu (pentru satul Cireşu), prof. Iuliana Voicu (pentru satul Gruiu), ordinea fiind alfabetică.

[2] Text întocmit de gral bg. (r) N. Bănuță.

numele lui Luță, sub nişte pomi. Când a venit în „clasă” Domnul învățător Ioan am încercat un fior cum n-a mai fost altul şi care nu se afla scris nicăieri… Eram fascinat de învățătorul nostru, îmbrăcat într-un tulburător costum național… Aici am învățat carte, carte adevărată. Am învățat, aici, în această casă, (casa părinților învățătorului - n.n.) cu o singură odaie”.

După absolvirea şcolii, pleacă în Bucureşti şi, în 1933, îl găsim muncitor la Uzinele Grivița. Participă la grevele din februarie 1933. Această perioadă îi va marca întreaga viață, inclusiv o mare parte din creația sa poetică de mai târziu. Aici va fi cucerit de ideile de stânga, socialiste, care-i vor influența destul de mult cărțile de poezie din perioada maturității.

A fost căsătorit cu Marioara, originară de undeva din Moldova, despre care nu avem date cu excepția uneia, despre o soră a sa, șotie a generalului Leontin Sălăjan, ministrul forțelor armate până în 1966 (dar neconfirmata pe deplin).

Iată cum descrie însuși poetul trăirile personale din perioada anilor petrecuți la Grivița: „… sunetul ciocanului ce lovea înciudat oțelul de pe nicovală, mi-a făcut din suflet goarnă răzvrătirii… Îmi plăceau mult oamenii aceștia, cu vesmintele negre şi lucioase de ulei, cu fețele aspre, cu priviri de fulger şi… pierdut lângă mașină, visam să fiu ca dânșii”.

Lucrează în uzină până la 13 decembrie 1942, când este arestat pentru participarea sa repetată la mișcările muncitorilor bucureșteni (credem că ultimele, din ziua arestării, fiind cele ale muncitorilor tipografi - 13 decembrie fiind ziua acestora).

Rămâne în închisoare până la 23 august 1944, când este eliberat în urma insurecției armate, eveniment ce a determinat schimbări sociale de anvergură în Romania.

De la această dată îndeplinește diferite funcții publice, cea mai importantă fiind cea de adjunct al ministrului transporturilor, până către anul 1960.

După acest an, se dedică într-o măsură din ce în ce mai mare creației sale poetice, iar în plan public îndeplinește funcții, precum cele de director al unor edituri (ex. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă - ESPLA), al unor reviste culturale (ex. „Albina”, fiind cofondator al seriei a II-a, seria I fiind fondată de Spiru Haret în 1897).

Văd lumina tiparului, rând pe rând, cărțile sale de poezie, începând cu „Cetatea tăcerii” - 1946 şi apoi: „Izvoare”- Poezii - ESPLA -

1956, „La hotarul dintre lumi”- Poezii - ESPLA -1960, „Am rechemat iubirea” - Editura Tineretului - 1962, „Scrisoare către anul 2000” - Poezii - Editura pentru Literatură - 1963, culegerea „Cele mai frumoase poezii” - Editura Tineretului - 1964, „Lacrima Diavolului” - Editura Tineretului - 1965, „Olimpului Diavolului - Panorama efemeridelor” - Poezii - Editura Tineretului - 1967, „Panorama sărutului” poezii - cu o prefață de D. D. Panaitescu-Perpessicius - 1969.

A publicat numeroase articole în publicațiile vremii, o colaborare prodigioasă având la „Albina” - Revista pentru sate, al cărei redactor şef a fost.

Temele abordate de poetul Ion D. Bănuță în creația sa au fost numeroase: exprimarea foarte diversificată a convingerilor sale socialiste, sentimentul sublim al iubirii, întoarcerile repetate la satul şi plaiurile natale, la părinți şi mai ales la mama sa, succesiunea de panorame (viziuni personale) ale efemeridelor, culorilor, sărutului, pietrei, a „cântării cântărilor” etc.

A beneficiat de aprecieri şi critici, exprimate în prefaţa volumelor sale de poezie de nume cu rezonanță deosebită în literatura română.

George Călinescu arăta în Cuvânt înainte la volumul „Cele mai frumoase poezii”, publicat în 1964: „Pot să spun că Ion Bănuță are talent, că se află pe un drum foarte bun… rămânem plăcut surprinși de ingenuitatea unui poet care-şi alege un vers solid și cărnos, punând în el o simțire proaspăta şi o sete de viață, prezentă chiar acolo unde alții s-ar socoti obligați să se crispeze”.

În prefața destul de consistentă la volumul „Panorama sărutului” - 1969, Dumitru Panaitescu-Perpessicius releva: „…. în poezia lui Ion Bănuță, pulsează o mare iubire de oameni, alternând intre poemele politice, ale lagărelor de exterminare hitleriste, şi confesiunile… în care iubirea individuală… își continuă neîntrerupt esențele”. Iar în final Perpessicius conchide: „Poet al iubirii de oameni, aşa cum l-au vădit împrejurările sociale şi politice prin care a trecut, dar şi bântuit de frământări, aşa cum lucid, s-a intuit într-una din predosloviile sale… poezia lui Ion Bănuță rezervă amatorului de poezie încă multe surprize”.

Poetul s-a stins, la vârsta de 72 de ani, pe 31 decembrie 1986, cu numai câteva ore înainte de finalul anului.

Gral. bg. (r) BĂNUȚĂ Nicolae[3]. Născut la 12 iunie 1953 în Siliştea, al treilea copil al Floarei (1910-1989) şi Ion Bănuță (1902-1988).

Nicolae Bănuță.

Fratele cel mare, Constantin Bănuță (1933-2008) a îndeplinit funcții în CFR (impiegat de mişcare), Administraţia Municipiului Piteşti, director administrativ al Combinatului Petrochimic Piteşti (1981-1988) şi director în cadrul Consiliului Județean Argeș (1988-1990).

Sora cea mare, Badea Alexandra (1938-1995) a fost muncitoare la ICIL Piteşti şi Schela de extracție petroliera Valea Caselor, P. L. Cireşu.

Tatăl, Ion B. Bănuță, agricultor, descendent dinspre mama din Dinu (Dinicu) Ploieşteanu, ale cărui vlăstare au întemeiat familii de frunte în cele trei sate: Gruiu, Siliştea şi Cireşu (Velcescu, Necula, Badea, Dincă, Radu, Nedelea…), iar dinspre tată, Badea Bănuță, fratele cel mare al lui Dumitru Bănuță (Stoian), tatăl poetului Ion Bănuță. A avut numai cinci clase primare, dar prin prodigioasa sa memorie (recita pasaje întregi din poeziile şi legendele învățate în şcoală) şi prin dragostea față de istoria neamului romanesc, a contribuit hotărâtor la educaţia patriotică a fiului său Nicolae.

Prin căsătoria cu Floarea Dinoci, unul dintre cei nouă copii ai lui Ion şi Ioana Dinoci din Țuțuleşti, proprietar a peste 100 ha de teren, membru de frunte al Partidului Liberal şi al Camerei Agricole Argeş, averea sa a depăşit limita celor 10 ha, astfel că în anul 1953 este încadrat în categoria „chiaburi", până când, sfătuit de vărul său, poetul Ion D. Bănuță, donează o parte importantă statului, fiind trecut în categoria țăran mijlocaş. Prea târziu, răul fiind în mare parte făcut: aproape toată recolta anilor 1950-1956 lua drumul silozurilor gării Leordeni direct de la arie, gospodăria harnicei familii Ion şi Floarea Bănuță decade, nemaiputând tine ca animale de munca nici cai, nici boi, tatăl este anchetat şi chiar încarcerat pentru 2-3 luni în iarna 1953-1954 la Penitenciarul Piteşti

[3] Text propriu.

pentru neplata cotelor, iar mama fiind nevoită câțiva ani la rând să plece la muncă (cu un grup numeros de săteni) în Bărăgan; de asemenea copiii cei mari au suferit, nefiind admişi la şcoli, fiind copii de „chiabur”, mai ales sora Alexandra.

Cu toate acestea, părinții, oameni cu credință în Dumnezeu, nu au transmis fiului cel mic, Nicolae, nimic din suferințele lor sau ura încercată de cei mai mulți din cei care, ca proprietari de averi sau chiaburi, au fost prigoniți şi care au transmis-o urmașilor lor şi si-a spus cuvântul în dezagregarea societății românești post-revoluționare.

Nicolae urmează cursurile claselor I-IV, la Școala Generală Siliştea, având ca învățător pe doamna Niculina Cârstea (septembrie 1960 - februarie 1961) şi pe domnul învățător Ion S. Rădulescu (februarie 1961 - iunie 1964), căruia îi va fi recunoscător întreaga viață.

Continuă clasele V-VIII în perioada 1964-1968, având ca profesori, printre alții: Gheorghe Tănase şi Mariana Vlădulescu - limba română (aceasta îl sprijină efectiv să se înscrie pentru a susține examenul de admitere la Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza); Maria Rădulescu (Gârlea) - limba franceza; Alexandrina Mihăilescu - istorie şi geografie; Ioana Tănase - științe naturale şi muzică; Florica Sima - chimie, fizică, desen, educație fizică, dar şi diriginta sa.

Absolvă clasa a VIII-a cu media 9,95. Este admis la Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” ale cărui cursuri le urmează în anii 1968-1972. Pasiunea pentru cariera militară şi-a avut sorgintea în educația patriotică insuflată permanent de tatăl său, în exemplul oferit de un unchi al mamei (colonelul Florea Dinoci, pe care deși nu l-a cunoscut, a fost mereu prezent în poveștile mamei), un frate al mamei, slt. Ilie Dinoci, tânăr absolvent de drept, erou al campaniei din răsărit (1941), căzut lângă Odesa, în pasiunea pentru istorie, dar şi în exemplul oferit de vărul său mai mare, Constantin Anton, elev şi el al aceluiaşi liceu militar.

Anii de liceu au fost definitorii pentru cultura generală şi educația militară a viitorului ofițer. Leagă strânse relații de prietenie cu o mare parte din colegii săi de clasă, care durează şi în prezent.

În perioada 1972-1975 urmează cursurile Școlii Militare de Ofițeri Activi „Nicolae Bălcescu” din Sibiu, arma infanterie. Este avansat locotenent la 21.08.1975 şi repartizat comandant de companie instrucție la UM 02374 București (1975-1977), iar ulterior este numit instructor UTC la UM 02523 București (1977-1980).

După numai 5 ani de activitate este admis ca ofițer-elev la Academia Militară (actuala Universitate Națională de Apărare „Carol I"), pe care o absolvă în 1982, fiind repartizat în Regimentul 30 Garda.

În 1985 este selecționat şi numit adjutant al ministrului apărării de către gl. col. Constantin Olteanu. Îndeplineşte această funcție în perioada 04.07.1985-09.02.1989, definitorie pentru evoluția ulterioară a carierei sale militare.

În perioada 14.12.1985 - 09.02.1989 este adjutant al ministrului apărării naționale, general-colonel Vasile Milea.

În perioada 09.02.1989 - 04.01.1990 îndeplineşte funcția de şef de stat major al Regimentului 2 Mecanizat. În ianuarie 1990 este selecționat, împreună cu alți colegi din unitatea respectivă şi altele din garnizoana Bucureşti să îndeplinească misiunea de asigurare a protecției şi pazei conducătorilor şi sediilor instituțiilor țării.

Împreună cu un coleg, ofițer de paraşutişti, asigură protecția primului vicepreşedinte al CFSN, Dumitru Mazilu. Ulterior este numit în funcția de locțiitor al comandantului Unității Speciale de Pază şi Protocol (USPP), iar din august 1991, director adjunct (cu rang de subsecretar de stat) al Serviciului de Protecție şi Pază (SPP). În perioada noiembrie 1991 - august 1993, organizează şi pune la punct structura SPP destinată protecției Primului ministru, preşedinților celor două camere ale Parlamentului, altor demnitari români, omologilor străini ai acestora şi sediilor de lucru ale instituțiilor respective. În perioada august 1993 - septembrie 1994 îndeplineşte funcția de Inspector şef al SPP, iar între septembrie 1994 - august 1998, pe cea de director adjunct pe probleme de logistică.

În anul 1994-95 urmează cursurile Colegiului Național de Apărare, seria a IV-a.

A răspuns direct de organizarea securității vizitelor în străinătate ale Preşedintelui României şi Primului ministru (în perioada 1990-1996) în țări precum: Iugoslavia - septembrie 1990, URSS - aprilie 1991, Franța - decembrie 1991 şi 1993, Venezuela - 1991, Grecia - 1993 şi 1994, Turcia - 1994, Lituania - 1994, Maroc - 1995, SUA - 1995, Spania - septembrie 1992 (Expoziția Universală de la Sevilla), Mauritius-octombrie 1993 (Reuniunea Francofona), Rusia - mai 1995 (50 de ani de la înfrângerea Germaniei naziste) etc. De asemenea, a răspuns de asigurarea securității oaspeților străini pe timpul vizitelor în Romania.

La 1 decembrie 1994 este avansat la gradul de general maior (grad denumit ulterior, prin Legea statutului cadrelor militare - general de brigadă).

După ieșirea din cadrele active (august 1998), lucrează într-una din societățile specializate în domeniul protecției şi pazei de renume național şi internațional, cunoscută succesiv sub numele de: APS Valahia, Grup 4 Falk Valahia, G4S Security Services, G4S Secure Solutions, conducând punctul de lucru din Argeș (primul deschis în afara Bucureştilor în noiembrie 1998).

Din mai 2000, înființează şi propria societate de profil Argessis Alpha Sistem, ulterior Argessis Security (până la 31.12.2014). De-a lungul anilor, aceste doua societăți au avut pana la 300-400 de angajați şi au asigurat paza unor obiective economice şi administrative importante în județul Argeş, inclusiv din comuna natală Căteasca: IATSA, Rolast, Ana IMEP, principalele bănci din Piteşti, Peco Argeş, Daperom, Argintex, Lactag, Nordex Food Câmpulung, EMI International, EMMETI Plast, Ramac (Marca) etc.

În 2001 îşi stabileşte domiciliul în comuna Căteasca, în satul natal Siliştea, iar din iunie 2004 este ales consilier local.

În această funcție se implică activ, împreună cu colegii şi executivul primăriei în executarea unor lucrări edilitar-gospodăreşti care au schimbat viața cetățenilor săi: rețelele de distribuție a gazelor naturale şi apei, asfaltarea şi pietruirea drumurilor comunale şi săteşti, construirea şi repararea unor edificii precum: căminele culturale şi şcolile din satele comunei, cabinetul medical Siliştea etc.

Din inițiativa şi sub directa sa îndrumare se construieşte Monumentul Eroilor satului Siliştea, inaugurat în 28 mai 2009, într-o atmosferă de mare sărbătoare, fără precedent în comună, instalat într-un părculeț care a schimbat şi înnobilat centrul satului,inclusiv prin amplasarea a două tunuri a.t. în 22.12.2011, donate de el şi de un bun prieten al său, Liviu Tărsea (fost coleg de şcoală militară).

A inițiat şi susținut un mare număr de proiecte şi propuneri menite să îmbunătățească viața concetățenilor săi.

Din 2001, revine în biserica satului Siliştea, unde a inițiat şi executat împreună cu enoriașii o serie de lucrări menite să păstreze mărețul lăcaş, ctitorie a lt. col. Badea Dan: refacerea acoperişului (2006), „spălarea" picturii interioare (2010 şi 2011), zugrăvirea exterioară (2005 şi 2011), instalație de încălzire, mochetare şi lambrisare, alte lucrări.

În anul 2008, reface în întregime, pe cheltuiala proprie, prăznicarul (polata) destinat organizării praznicelor (pomenilor).

Toate lucrările din biserică au fost executate cu fonduri donate de enoriaşi, atraşi de dorința dăinuirii sfântului lăcaş, de personalul societăților pe care le conduce şi prieteni (conform legii sponsorizării), dar şi de el şi soția sa.

Din 1977 este căsătorit cu Vasilica, originară din județul Călărași, care i-a fost sprijin de-a lungul întregii cariere, iar în prezent este implicată activ în activitatea bisericii.

Are un fiu, Daniel-Alexandru, comisar-şef în Poliția Română.

Marin Buga

BUGA Marin[4] (din Cireşu), A activat la catedra de folclor, în perioada 1957-1970, ca prof. univ. dr. Universitatea Bucureşti şi Institutul Pedagogic din Bacău.

A publicat numeroase lucrări şi culegeri de folclor. În teza de doctorat l-a evocat pe Ovidiu Densuşianu, teza fiind publicată postum în anul 2003.

CONSTANTINESCU Dumitru[5] (din Căteasca), prof. univ. dr. al Universității din Craiova, decan al Facultății de Economie şi Administrarea Afacerilor (1991-2004), director al Şcolii Doctorale în Ştiințe Economice (2005-2013), evaluator autorizat CNCSIS.

Dumitru Constantinescu

[4] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.

[5] Text propriu.

Badea Dan

Lt. col. DAN Badea[6]**.** Fondatorul Sfintei Biserici a Parohiei Siliştea III, locotenent-colonelul Badea Dan s-a născut la 10 mai 1824, în comuna Cacaleţi Cireşiu, plasa Găleşeşti, judeţul Argeş, din părinţii Dan Deaconu Rizea şi Tănasea.

În decembrie 1844 este luat la oaste cu arcanul, în baza obligaţiei comunelor de a da câte un flăcău la 40 de case, care să îndeplinească condiţiile de înălţime, greutate, sănătate, aptitudini. La 1 Ianuarie 1845 a intrat în armată, ca soldat în Corpul de Pompieri din Bucureşti.

Participă în Corpul Pompierilor Bucureşti la apărarea Revoluţiei de la 1848 din Ţara Româneasca prin luptele cu turcii din Dealul Spirii sub conducerea căpitanului Pavel Zăgănescu. După aceste lupte, Badea Dan este răsplătit cu gradul de sergent.

După şase ani de oaste se întoarce pentru scurt timp în sat, dar fără a-şi găsi locul. Se reîntoarce în Bucureşti, prezentându-se căpitanului Zăgănescu spre a-i cere reîncadrarea în armată.

În baza legiuirilor domnitorului Barbu Ştirbei din 1851 de a permite recrutarea în rândul ofiţerilor a fiilor de ţărani, în 1853 Badea Dan este avansat la gradul de sublocotenent. Va fi fost poate printre primii ofiţeri proveniţi dintre ţărani.

Ca sublocotenent, îndeplineşte pe lângă funcţia de comandant de pluton şi pe aceea de profesor de gimnastică al Corpului de Pompieri Bucureşti. Gimnastica devenise, mai ales la pompieri, o disciplină importantă, indispensabilă, fapt ce-l determina pe domnitorul Barbu Ştirbei în 1852 să clădească o mare sală de gimnastică, primul profesor fiind angajat, cu o leafă de 400 lei lunar, un artist de circ, Patiani.

Badea Dan a deprins tainele acestei discipline ostăşeşti şi, întrucât Patiani nu dovedea preocupare prea mare pentru funcţia sa, primeşte aprobarea, pe raportul şefului Poliţiei de a deveni profesor de gimnastică al pompierilor.

[6] Text întocmit de gral bg. (r) N. Bănuţă, după însemnările învăţătorului Ion St. Burcea.

Își îndeplinește impecabil sarcinile funcției primind aprecierea deosebită consemnată într-un ordin al Căimăcămiei țării din 4 ianuarie 1859, dat în urma inspecției la Corpul Pompierilor: „Noi arătăm dar a noastră mulțumire şefului poliției Capitalei, Colonel Caragea, comandantului corpului de pompieri, maior Zăgănescu, instructorului de gimnastică sublocotenent Badea Dan, carele a executat însuşi câteva figuri din cele mai grele, precum şi celorlalți ofițeri, pentru care se face cunoscut”.

Sublocotenentul Badea Dan este înălțat la gradul de locotenent, prin Înaltul Ordin de zi nr. 23 din 28 martie 1859 al Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, în urma unei inspecții a domnitorului la pompieri. Domnitorul care a fost foarte mulțumit de starea Corpului de Pompieri, hotărăște „… pentru deosebire şi încurajare şi a altora, Noi binevoind, înălțăm din această comandă, pă sublocotenenții Scarlat Cojescu şi Badea Dan în locotenenți…”.

La toate inspecțiile domnitorului Cuza şi ministrului de război, generalul Florescu, Corpul Pompierilor şi, implicit locotenentul Badea Dan au obținut aprecierile şi mulțumirile acestora. Şi acest lucru a determinat votarea Legii din 24 mai 1960 prin care se acorda tuturor luptătorilor din Dealul Spirii o pensie şi medalia de bronz cu panglica tricoloră. Aceasta medalie şi încă două, din războiul de independență se văd pe tunica cu care este îmbrăcat locotenent colonelul Badea Dan, în tabloul votiv de pe peretele din stânga intrării în biserica ctitorita în satul său natal, Siliștea.

În 1860 este avansat, în mod excepțional, după numai un an la gradul de căpitan. La 1 februarie 1861, Comanda de Pompieri Bucureşti este transformată în Batalion pe patru companii, iar prin Ordinul 49 din 18 februarie, căpitanul Badea Dan este numit comandantul Companiei a 3-a.

În 1868 este avansat la gradul de maior şi îndeplinește funcția de comandant al Batalionului de miliții al județului Ialomița, după ce între timp îndeplinește aceeași funcție şi în județul Giurgiu. Despre această perioadă s-a păstrat pe cale orala o întâmplare, doveditoare pentru bravura şi experiența lui Badea Dan. În Bucureşti izbucnise un incendiu groaznic şi, neputând fi stins, cineva a propus sa fie chemat Badea Dan de la Giurgiu. Măsurile luate de el au pus capăt incendiului, crescându-i faima de adevărat maestru în stingerea focului.

Prin Înaltul Decret nr. 2068 din 30 Decembrie 1868, publicat în Monitorul Oastei nr. 1 din 5 ianuarie 1869 „Maiorul Badea Dan, comandantul Batalionului de Miliții al districtului Ialomița se numeşte comandantul Batalionului de Pompieri…”.

La 1 Aprilie 1874, prin Înaltul Decret nr. 697 din 27 Martie este avansat locotenent-colonel şi este numit comandantul Divizionului (???) format din Detaşamentele de Pompieri Ploieşti, Buzău şi Giurgiu din Divizia II Teritoriala. Rămâne la comanda Divizionului de Pompieri, Bucureşti până la 1 Aprilie 1876.

În Războiul pentru Independență 1877-1878, conform pisaniei de pe biserica ctitorită, îl regăsim în calitate de inspector peste 2 trenuri ce transportau bolnavi, răniți şi prizonieri turci în Romania.

În 1879, la 55 de ani, după 33 ani de cariera ostăşească, iese la pensie, fiind primul şi singurul pensionar din satul Siliștea în acea vreme. Cei 16 ani de pensie şi i-a petrecut în cea mai mare parte în Bucureşti, în casele pe care le cumpărase.

Nu a fost căsătorit şi nu a avut copii. Printre bătrânii de la începutul secolului trecut, se spunea ca locotenent colonelul Badea Dan ar fi „îmbrăcat“ şapte fete cu toată găteala ce se cerea unei fete mari, trei nepoate şi alte patru. De asemenea, a construit cate o casă, cum nu erau altele în sat, cate unui descendent din fiecare sora şi frate.

În 1893, fratele său îi cere, cu ocazia unei veniri în sat să sprijine enoriaşii bisericuței din lemn, gârbovite şi învechite, care începuseră să lucreze cărămida pentru o biserica de zid şi erau cam descurajați de dificultatea scopului lor.

Gândurile colonelului erau de mai mult timp spre construirea unei şcoli, pentru ca şi atunci, ca şi acum copiii satului mergeau la şcolile din Cireşu şi Gruiu.

Dar acum s-a hotărât! Va construi o biserică mare şi frumoasă, pe întreaga sa cheltuială, cum nu este alta în satele dinprejur, pe baza unui proiect al unei mari biserici din Bucureşti.

Și astfel, în 1895, la 8 octombrie, mândrul lăcaș de închinăciune este târnosit în prezența episcopului Ghenadie al Argeşului.

Locotenent colonelul Badea Dan a stat în cei doi ani mai mult în sat, supraveghind cu ochii sufletului, pentru că orbise, înălțarea măreței întrupări a gândului său, spre slava lui Dumnezeu, spre pomenirea, cinstirea şi amintirea părinților şi strămoșilor săi.

Locotenent colonelul Badea Dan se odihneşte în cavoul din curtea bisericii, împodobit cu un impresionant obelisc de marmură la căpătâi şi este pomenit de 116 ani şi va fi cât mândrul lăcaş închinat lui Dumnezeu, cu hramul a doi din cei mai iubiţi sfinţi de către poporul roman: Sfântul Ierarh Nicolae şi Sfânta Cuvioasa Parascheva va dăinui în satul Siliștea.

Este datoria noastră şi a generaţiilor de după noi să păstram mândră şi frumoasă ctitoria locotenent colonelului Badea Dan, înaintașul nostru de minunata amintire.

DINESCU Gheorghe[7] (din Popeşti), director general al Oțelăriei Galați, apoi al ALRO Slatina.

DRĂGHICI Dan[8] (din Căteasca), prof., remarcabil om politic post-decembrist (la nivel județean şi național), fondatorul „Uniunii Necomuniştilor Români", preşedinte al UMRL Argeş şi membru în Consiliul Mondial al UMRL, preşedinte fondator al PROPACT, Sindicatul național al țăranilor şi proprietarilor români (1993 şi în prezent); a fondat ziarele: „Glasul Dreptății" şi „Gazeta Țăranului Român" şi este coautor al cărții *Agricultura României. Trecut, prezent, viitor.*

Dan Drăghici

În calitatea de preşedinte al PROPACT a invitat la Căteasca pe: Emil Constantinescu, preşedintele României, Ana Blandiana, Mihai Petre Băcanu, Doina Cornea, Mircea Diaconu şi pe academicienii Constantin Ionete, Andrei Canarache, Zenobie Stănescu.

Din anul 2008 este consilier local din partea PNL, având numeroase inițiative cunoscute de consăteni.

---

[7] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.
[8] Text propriu.

DRĂGHICI Miron[9] (din Căteasca), doctor în fizică, cercetător științific principal la Institutul Național de Sudură din Timişoara, fiul învățătorului Gheorghe Drăghici şi frate cu prof. Dan Drăghici. A participat la mai multe simpozioane științifice în țară şi în Europa.

Miron Drăghici

Ing. NĂSTASE Florian-Liviu. S-a născut la 05.04.1955, în Pitești, din părinții Gheorghe şi Niculina. Bunica din partea tatălui a fost fiica lui Ioniță Tudor (Bobocu) din Siliştea. Copilăria şi-a petrecut-o în satul Cătanele, unde a urmat şi cursurile şcolii primare. Din clasa a șasea, urmează cursurile Şcolii generale nr. 8 din Pitești, ulterior fiind elev al Liceului Agricol din Curtea de Argeş, specialitatea horticultură. După ce efectuează serviciul militar cu termen redus la grăniceri în Drobeta Turnu-Severin, la finalul căruia este avansat sublocotenent în rezervă, urmează cursurile Facultății de Agronomie din Timişoara, Secția Agricultură.

Florian-Liviu Năstase

Este repartizat la I.A.S. Măureni, județul Caraş-Severin, la 2 octombrie 1979, unde își desfăşoară activitatea până în martie 1990. Acolo a câștigat o experiență deosebită, lucrând ca inginer în mai toate ramurile agronomiei: cultura mare, zootehnie, pomicultură, viticultură. După revenirea pe plaiurile natale, din martie 1990, până în 1993, lucrează la I.A.S. Pitești, Ferma Căteasca.

[9] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.

După 1993, trece în domeniul privat, în sectoarele agricol şi zootehnic, arendând terenuri. Experienţa din Banat şi condiţiile create după Revoluţie, l-au încurajat să-şi dezvolte activitatea privată, să-şi pună în valoare cunoştinţele teoretice şi practice acumulate. Prin muncă asiduă şi administrarea eficientă a resurselor financiare proprii, a dezvoltat afacerea, ajungând în anul 2010 să-şi doteze ferma cu gama de maşini agricole necesare lucrării câtorva sute de hectare de teren agricol, în cea mai mare parte arendat, dar şi proprietate personală, având inspiraţia să cumpere într-o perioadă în care mulţi nu prevedeau valoarea şi importanţa deosebite ale pământului.

În 1997 se înscrie în Alianţa pentru România, devenind președintele organizaţiei comunale Căteasca, poziție din care în anul 2000 candidează la funcţia de primar, pierzând însă la mică diferenţă. În perioada 2000-2008, în calitatea de consilier local, contribuie la implementarea multor proiecte de interes pentru comunitate.

În 2008, este ales viceprimar al Comunei Căteasca, iar în 2012 este ales primar, cu o diferenţă semnificativă. În această funcţie acţionează cu fermitate pentru îndeplinirea obiectivelor propuse: modernizarea sediului primăriei, asfaltarea DC 109 Cireșu, a unui drum comunal în Gruiu şi a altor trei în Recea şi Cătanele. Se preocupă în mod deosebit pentru aducerea de investitori pentru dezvoltarea comunităţii: Martur, Musa, C.T.P, Efes Export ş.a., prin venirea cărora s-au creat locuri de muncă pentru cetăţenii comunei şi se aduc venituri substanţiale la bugetul comunal.

În iunie 2015, este suspendat din funcţie pe motiv de incompatibilitate, constând în faptul că, după alegerea în funcţia de primar, a menţinut formal pe numele său activitatea profesională (I. I. - întreprinderea individuală). A dorit să intre în administraţia comunală, obţinând voturile cetăţenilor, în scopul declarat de a arăta că poate fi un gospodar al comunităţii, cum a fost şi este în activitatea profesională proprie.

Este căsătorit cu Sanda Rozica Năstase, care îi este un ajutor deosebit în desfăşurarea activităţii profesionale, inclusiv în perioada în care a fost primar.

Gral de bg. cu o stea, în retragere - inginer NECULA D. Florea[10]. Rădăcina acestei familii pornește de la Dinicu Ploeșteanu, care se stabilește între anii 1835-1840 în Gruiul Mic, venind din zona Ploiești. Tulpina arborelui genealogic o formează familiile copilului acestuia, Necula și a nepotului Zamfir, căsătorit cu Rada, nepoată a lui Ion Bănuță, dând naștere lui Dumitru Z. Necula care, după căsătoria acestuia cu Badea Șchiopu, formează o familie de țărani mijlocași, posedând 6,33 hectare teren arabil.

Florea Necula

Se nasc opt copii pentru a căror întreținere părinții sunt obligați să mai lucreze în arendă încă pe atât teren luat de la învățătorul Șerbănescu.

Eforturile supraomenești depuse și insistența propagandiștilor noului regim politic instaurat, recurgând la amenințări de tot felul pentru a se înscrie în Cooperativa Agricolă de Producție (colectiv) după 1950, au ca efect îmbolnăvirea mamei copiilor de hepatită (icter negru), ce n-a mai putut fi tratată de niciun medic din Pitești și în anul următor (1951), survine decesul ei, când împlinea 45 de ani, lăsând în seama exclusivă a soțului pe cei trei copii mai mari plecați la școală în București și pe ceilalți cinci rămași în satul natal. De acum, începe adevăratul calvar, prin forțarea tatălui copiilor amenințat cu pistolul la tâmplă, să semneze adeziunea de înscriere benevolă în colectiv, rămânând sărac lipit, fără pământ, atelaje și vite.

Cei cinci copii de acasă, continuă trei școala în sat, iar ceilalți doi pleacă la oraș fie la școli, fie la găsirea unui loc de muncă, din care să supraviețuiască știind că meseria este „brățară de aur".

Crescuți și educați de părinți și dascălii din școli să-și iubească semenii, să-i ajute când pot pe nevoiași, să fie sociabili și politicoși îndeosebi cu cei mai tineri și cu cei mai în vârstă, să urască lăcomia și dușmănia, au reușit ca toți să-și însușească o meserie (dorită sau

[10] Text propriu.

nedorită), întemeindu-și o familie și crescându-și copiii în spiritul decenței și dragostei.

Mama lor, în anul 1948, după groaznica secetă ce a lovit toate zonele țării dar în special pe cei din Moldova și care unii mergeau pe drumurile satului Gruiu cerând adăpost, a găsit de cuviință să adăpostească lângă ea, soț și cei cinci copii, pe alți doi moldoveni minori, pe care i-a îngrijit mai mult decât pe proprii lor copii, cărora le oferea cu prioritate, tot ceea ce avea ea mai bun și explicându-le tuturor ce înseamnă sărăcia și destrămarea familiilor. După un an, când mama lor a venit să-și ia copiii, despărțirea a fost foarte grea, cu multe regrete manifestate prin plâns și chiar refuzul de a se înapoia în Moldova, a celui mai mic dintre ei, purtând numele de Tică.

Înzestrarea nativă, educația primită în primii ani de viață în mediul sătesc din Gruiu, regimul de viață și educația primită de la dascălii lor din sat, copiii acestei familii s-au realizat frumos în viață muncind conștiincios, respectând și fiind respectați de membrii colectivităților în care și-au desfășurat activitatea, fapt pentru care consătenii lor îi dădeau exemplu pentru muncă și comportament. Membrii acestei familii n-au fost niciodată implicați, nici în cea mai banală ceartă, cu atât mai mult în alte fărădelegi.

20 sept. 1974. Primirea la festivitatea de inaugurare a Transfăgărăşeanului a titlului de Erou al Muncii Socialiste şi a Medaliei de Aur „Secera şi Ciocanul” înmânate de preşedintele României.

26 mai 1984. Primirea la festivitatea de inaugurare a Canalului Dunăre-Marea Neagră a Ordinului „Tudor Vladimirescu” înmânate de președintele României.

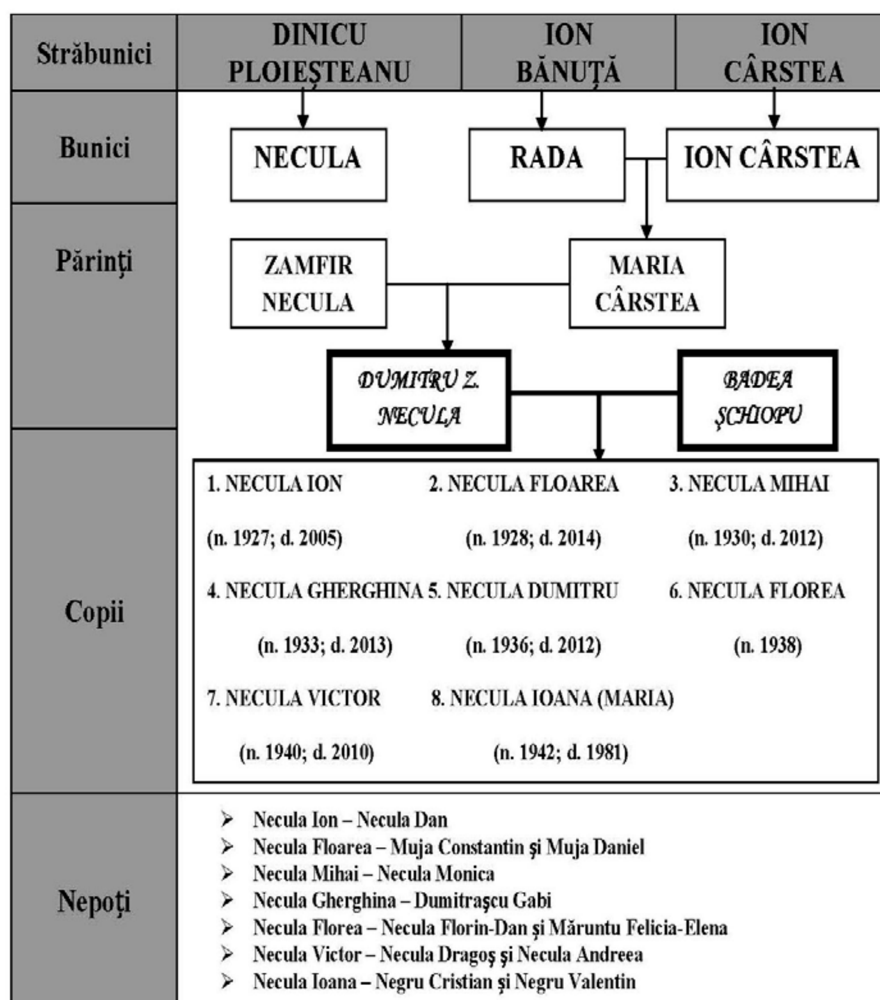
Astfel, doi dintre aceștia au devenit ingineri, lucrând – cel mai mare Ion Necula ca inginer mecanic în industria de apărare a țării și având gradul de colonel, iar cel mijlociu Florea Necula, ca inginer constructor, a cărui scurtă biografie este prezentată în continuare; Mihai Necula, profesor, care după ce a lucrat în comerțul exterior, a desfășurat o rodnică activitate în diplomație, participând direct la dezvoltarea economică a țării și cunoașterea ei și în îndepărtatele colțuri ale lumii, în unele țări din Asia și Africa; Victor Necula, profesor de liceu și ceilalți muncitori și funcționari în diferite domenii de activitate.

Pentru toate acestea, despre familia Dumitru Z. Necula din satul Gruiu, comuna Căteasca județul Argeș, se va vorbi mulți ani în viitor pentru că a făcut mândrie consătenilor și tuturor celor care i-au cunoscut pe membrii ei.

S-a născut la 5 aprilie 1938 în satul Gruiu, fiind al șaselea copil din cei opt ai familiei Badea și Dumitru Z. Necula. A fost elev al Școlii Generale de șapte clase din Gruiu și Siliștea, având colegi printre alții, pe viitorii ingineri Popa Marin, Gheorghe Dumitru, Stoica Constantin, Bănuță Ilie și pe profesorul Negoiescu Dumitru.

FAMILIA
DUMITRU Z. NECULA
Satul Gruiu, comuna Căteasca județul Argeș

ARBORELE GENEALOGIC

Visul copilăriei sale a fost acela, să devină inginer constructor, născut din elanul tineresc al elevilor mai mari ca el și al studenților înrolați în brigăzile de muncă voluntară, pentru reconstrucția economiei naționale ruinată de cel de Al Doilea Război Mondial și, făcut cunoscut lui prin cântecele - chemare difuzate zilnic, de mai multe ori la radio și ascultate la difuzor și propria „galenă” (radio tranzistor improvizat), întrucât, în sat erau 2-3 radiouri ce constituiau în acea vreme un mare lux.

Părinții săi nevrând să se înscrie benevol în Cooperativa Agricolă de Producție (colectiv), nou înființată, fiului i-a fost interzis să continue școala la una medie-tehnică ai căror elevi erau întreținuți gratis de stat, fapt pentru care a trebuit să urmeze o școală profesională, apoi să lucreze ca muncitor calificat, ziua în fabrică și seara timp de alte patru ore, ca elev la Liceul Gheorghe Șincai din București, în clasa a VIII-a și începând cu clasa următoare, în 1955, ca elev al Liceului Militar „Ștefan cel Mare” la Iași, mutat în 1956 la Câmpulung-Moldovenesc.

După absolvirea liceului, timp de trei ani a urmat cursurile Școlii Militare de Geniu de la Râmnicu-Vâlcea, absolvind-o în 1960, când devine ofițer al Armatei României cu gradul de locotenent.

După patru ani de comandă a unor subunități de geniu, este admis la Facultatea de Construcții din Academia Militară Tehnică, specialitatea geniu – drumuri și poduri. Absolvă facultatea în 1970, devenind inginer constructor, realizând visul și dorința, după 18 ani de trudă, de la terminarea școlii generale, în plină maturitate, pentru că împlinea 32 de ani de viață.

Ca inginer, destinul i-a hărăzit norocul, după unii, iar după alții ghinionul să-și desăvârșească partea practică a meseriei mult râvnite, la construirea Transfăgărășeanului, fiind numit inginer-șef al Detașamentului de Geniu Transfăgărășean – Nord pentru construirea infrastructurii ramurii de nord a acestui drum montan, situată în județul Sibiu. Pentru contribuția deosebită adusă la construirea acestui drum, unicat în România, prin Decret Prezidențial i se conferă cea mai înaltă distincție a României – titlul de Erou al Muncii Socialiste, fiind la cei 36 de ani, cel mai tânăr posesor al acestuia, înmânat personal de Președintele Republicii, așa cum a făcut-o și în 1984, la inaugurarea Canalului Dunăre-Marea Neagră, când a primit Ordinul „Tudor Vladimirescu”.

Următorii 21 de ani, până în 1995, îi dedică activității în domeniul construcțiilor, participând activ la îmbunătățirea rețelei de drumuri naționale și la construirea unor importante obiective, printre care:

Canalul Dunăre-Marea Neagră, Palatului Parlamentului, modernizarea Aeroporturilor Otopeni, Mihail Kogălniceanu, Timișoara și construirea de locuințe pe Bulevardul Unirii și în Piața Constituției din București, deținând funcții de răspundere ca inginer-șef de mari unități de geniu, comandant unitate Construcții Locuințe și Comandant al Brigăzii de Drumuri în ultimii doi ani de activitate militară.

De-a lungul anilor în care a desfășurat activități militare și economice a mai fost decorat de încă 11 ori cu diferite medalii și 3 ordine și a fost înaintat la toate gradele de ofițer superior, înaintea expirării termenului prevăzut pentru stagiu al fiecăruia, drept recunoaștere a muncii și a rezultatelor obținute, unele fiind chiar excepționale.

După pensionare și trecerea în rezervă, în 1995, a scris două cărți, în curs de apariție, dedicate celor mai grandioase lucrări la care a contribuit activ, intitulându-se „Istoria Construirii Transfăgărășeanului" și „Transdobrogeanului".

În 2009 i se conferă „Emblema de Onoare a Armatei României" în semn de înaltă apreciere a serviciilor deosebite aduse acesteia și a rezultatelor remarcabile obținute în întreaga carieră militară, iar în 2014, Asociația Profesională de Drumuri și Poduri și Asociația Constructorilor Forestieri din Brașov îi acordă „Diploma de Excelență".

În 2015, prin Decretul Prezidențial nr. 1039 din 17 decembrie, i se acordă gradul de general de brigadă cu o stea, în retragere.

În anii vieții pe care i-a parcurs în demnitate și cu modestie, n-a uitat niciodată de satul său natal, de părinți, frați și surori, de dascăli şi consăteni. De fiecare dată, povestește cu mândrie discuțiile purtate cu consătenii săi și îndeosebi cu membrii familiilor Cristea, Șerbănescu, Rădulescu, Neagoe și Dincă, colaboratori de seamă în reconstituirea „Monumentului Eroilor" de lângă școală.

OPRESCU Corneliu s-a născut la 3 februarie 1939 în localitatea Vedea, județul Argeş. După absolvirea cursurilor primare, gimnaziale şi liceale a urmat Academia de Ştiințe Economice din Bucureşti.

A ocupat diferite funcții, iar în perioada 1982-1985 a condus Oficiul Județean de Turism Argeş, în calitate de director, iar între 1985 şi 1990 a fost director la Direcția Comercială Argeş.

În perioada 2000-2012 a ocupat funcția de primar al comunei Căteasca, apoi de consilier local. În timpul celor trei mandate de primar, din partea P.S.D., s-au realizat diferite obiective cu caracter edilitar-gospodăresc:

- cumpărarea clădirii actuale a Primăriei de la fostul S.M.A.;
- introducerea apei potabile în toate cele şapte sate ale comunei;
- introducerea gazelor naturale în toate cele şapte sate ale comunei;
- construirea şcolii cu clasele I-VIII în satul Căteasca;
- terminarea Căminului Cultural Siliştea.

Corneliu Oprescu

POPESCU Dana[11] (din Căteasca), fiica doctoriței Mariana Drăghici, dr. în matematică, prof. univ. la Institutul Mondial de Afaceri din Singapore. Pregăteşte studenți de elită din întreaga lume atât la Singapore cât şi la Fontembleau, lângă Paris, împreună cu alți specialişti. Publică lucrări în reviste economice din SUA şi Singapore, participă la simpozioane în domeniu care au loc în SUA, Franța, Germania.

Dana Popescu (stânga) şi sora ei Laura Pârvu.

[11] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.

RĂDULESCU Ion. Născut în localitatea Gruiu (11 X 1932 - 13 I 1993), a urmat cursurile primare în satul natal, apoi Şcoala Pedagogică nr. 1 din Bucureşti, pe care a absolvit-o în anul 1952, fiind repartizat la Şcoala de 4 ani din Cornăţel - Dâmboviţa. După satisfacerea stagiului militar, este numit învăţător la Şcoala Gruiu, începând cu 1 septembrie 1954, iar la 1 septembrie 1960 este transferat la Şcoala Generală de 8 ani din Siliştea. Din anul 1970 şi până în anul 1991 când s-a pensionat, a îndeplinit funcţia de director de şcoală şi director al Căminului Cultural din localitate.

Ion S. Rădulescu

SANDU Constantin[12] (din Căteasca), fiul învăţătorului Badea Sandu, economist, director economic în Ministerul Comerţului şi Economiei.

SANDU Traian[13], frate cu Sandu Constantin, ing. chimist, şeful Laboratorului de la Direcţia Judeţeană a Apelor Argeş-Vedea; lector universitar la Universitatea Piteşti.

Traian Sandu

Constantin Sandu

[12] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.
[13] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.

SILIŞTEANU Florian (Stoian)[14], născut la 9. 10. 1962, Siliştea, Argeş. *Poet.* După şcoala generală, urmează liceul la Piteşti. Practică diferite meserii, de la jurnalist la excursionist înrăit, când ajunge la Kragujevac, în SUA etc. Fire uşor rebelă, fără violenţă, lui Florian Silişteanu i-a plăcut o anumită libertate, atât în ultima perioadă comunistă, cât şi după 1990, când îşi trăieşte viaţa cum i se pare lui că este mai bine. Nu încetează să scrie şi, implicit, să publice versuri şi reportaje strânse între copertele mai multor plachete. Prieten cu unii poeţi sârbi (Adam Puslojici), Florian Silişteanu este o prezenţă agreabilă într-un peisaj literar piteştean destul de sărac. A debutat în revista „Argeş“ (1986). Premii pentru poezie şi reportaj. Fondator al publicaţiei „Manifestul român“.

Florian Silişteanu (Stoian)

Volume: *Cearta cu umbra,* Piteşti, Editura „Calende“, 1998; *Meseria de martor. De la mineriadă pe frontul din Iugoslavia,* Piteşti, Editura Paralela 45, 1998; *Nunta de semne* (prefaţă de Adam Puslojici), 2007; *Fratele meu, Dumnezeu,* 2006; *Pământ nicăieri*, 2008.
Referinţe *(selectiv)*: Mircea Bârsilă, *Poetul şi umbra lui,* „Calende“, 10, 1998; Marin Ioniţă, *Un poet intră în legendă,* Ag. 4, 2007; Mircea Bârsilă, postfaţă la placheta *Pământ nicăieri,* 2008.

*

Există două tendinţe complementare în poezia lui Florian Silişteanu: una a jocului cu poezia şi a sfidării canoanelor, care fac din poezie o „instituţie“, şi alta a neliniştei nocturne, obscene şi la fel de „absurdă“ cum este cearta cu propria umbră… Un poet adevărat (*Mircea BÂRSILĂ*).

STANCA Ion[15] (din Coşeri), informatician, lect. univ. la Universitatea Piteşti (1981-1998), membru fondator al Societăţii inginerilor de automobile din România. Astăzi domiciliază în Anglia.

---

[14] Sergiu I. Nicolaescu, *Dicţionar subiectiv de literatură. Argeş,* ed. a II-a, revizuită şi adăugită, Piteşti, 2012.
[15] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.

Ion Stancu - Ney

STANCU Ion - Ney[16], profesor. Deşi nu s-a născut în Căteasca, poate fi considerat ca fiu al acesteia, deoarece numai la şcoala de aici a profesat, de unde s-a pensionat, fiind înmormântat în cimitirul din acest sat. Student al Facultății de Filologie a Universității Bucureşti, şef de promoție, coleg cu Monica Lovinescu, Virgil Ierunca şi Ion Frunzetti, publică în „Universul literar" (1940-1943) eseuri literare şi filosofice, dar şi critică literară. Poate fi considerat ca cel mai distins profesor şi intelectual al comunei Căteasca.

Profesor TĂNASE C. Dumitru[17] Născut la 17.04.1925, din părinții Constantin Gh. Tănase Sandu şi Manda (Dina).

Urmează școala primară (5 clase) între 1932-1937, cu învățătorul Marin Zidaru.

Între anii 1937-1945, urmează, ca bursier, secția științifică la liceul „Matei Basarab" Bucureşti, la indemnul bunicului patern, Gheorghe Tănase, de „a face carte".

Este student în anii 1945-1949 la Universitatea Bucureşti, Facultatea de Științe Secția Fizico-Chimice.

În continuare, între 1949 şi 1953 urmează la Politehnica Bucureşti, cursurile Facultății de Chimie Industrială, absolvind ca inginer chimist.

În 1947, sub impulsul situației din țară şi, mai ales din mediul studențesc a momentului respectiv, decide să plece în străinătate, dar se întoarce de la graniță, gândindu-se la calvarul pe care va trebui să-l suporte părinții săi. În anii studenției visa să-şi organizeze o afacere în domeniul tehnic, dar în societatea care se instaurează acest lucru nu va mai fi posibil.

În paralel, în 1949, ocupă prin concurs postul de profesor la Liceul „Mihai Eminescu".

---

[16] Text întocmit de prof. Dan Drăghici.
[17] Text întocmit de gral bg. (r) N. Bănuță.

În 1951, ocupă tot prin concurs postul de asistent în cadrul Politehnicii Bucureşti.

În 1953 este promovat lector (şef de lucrări) în cadrul aceleiaşi prestigioase instituții de învățământ superior unde funcționează pana în 1955. În acest an este scos din învățământul superior, întrucât tatăl său era încadrat în categoria sociala „chiaburi".

Datorită originii sociale a tatălui şi refuzului, de-a lungul anilor de a deveni membru PCR, ratează cariera militară şi, mai mult, i-a fost refuzat dreptul de a susține doctoratul în fizică.

Revine în postul de profesor (chimie şi fizică) la Liceul „Mihai Eminescu" şi din 1972, la Liceul „Dimitrie Cantemir".

În 1963, publică două culegeri de probleme de fizică şi chimie, împreună cu profesorii Constantin Maican, respectiv Podăreanu.

Culegerea de probleme de fizică (Maican şi Tănase), publicată în mai multe ediții, au fost un instrument definitoriu pentru toţi viitorii studenți la secțiile de fizică ale instituțiilor de învățământ superior din întreaga țara, aproape două decenii.

Tot în 1963, elaborează o interesantă lucrare în domeniul chimiei organice, dar nu o poate tipări, întrucât nu a acceptat condiția unui conducător de la Editura Tehnică de a fi trecut primul ca autor, fără să aibă nici o contribuție.

Între 1964 şi 1968 face parte din Comitetul de conducere al Societății de Fizică şi Chimie din România, al cârei președinte a fost profesorul Teodor Ionescu, fiind redactor al Revistei de Fizică şi Chimie. Este pensionat în 1985, de la Liceul „Dimitrie Cantemir".

După revoluție, elaborează şi publică încă cinci lucrări în domeniul fizicii şi chimiei.

Deși profesorul Dumitru C. Tănase a fost mai puțin cunoscut în satul său natal, prin lucrările sale în domeniul fizicii şi chimiei, precum şi prin prestigioasa sa activitate didactică şi pedagogică în două din cele mai prestigioase licee bucureștene (peste treizeci de promoţii), profesorul Dumitru C. Tănase se înscrie între fiii satului Siliștea, care au marcat definitoriu un important domeniu al epocii sale - învățământul liceal bucureştean şi românesc, în general, făcând cinste părinților şi familiei sale, precum şi acestor plaiuri.

Profesor TĂNASE M. Gheorghe[18] Personalitate de seamă a satului Siliştea, exemplu de moralitate şi generozitate, dedicat „trup şi suflet" profesiei alese, tatăl meu, profesorul Gheorghe M. Tănase, s-a născut la data de 28 august 1922 în satul Siliştea, comuna Gruiu, jud. Argeş. Era al treilea copil, singurul băiat, având două surori mai mari, Ioana şi Stana, şi una mai mică, Maria. Părinții, Marin Ion Sandu şi Gherghina, erau agricultori. Tatăl era ştiutor de carte, absolvind 5 clase. Mama, Gherghina, era sora mai mare a învățătorului Ioan St. Burcea, cel care i-a mobilizat pe săteni la construcția primei şcoli adevărate a satului (şcoală care există şi astăzi şi unde funcționează clasele I-IV şi grădinița).

Gheorghe M. Tănase

Dovedind interes deosebit pentru învățătură, tatăl meu urmează cursurile Şcolii rurale Siliştea între anii 1929-1936, absolvind 7 clase, cu media 9,36.

Părinții îl trimit mai departe la şcoală şi, între 1936 şi 1944, urmează cursurile Şcolii Normale „Carol I" - Câmpulung, obținând „Diploma de capacitate pentru învățător".

Pentru a putea urma cursurile unei facultăți, dă un examen de echivalență şi bacalaureat teoretic în 1945, astfel că în toamna aceluiaşi an se înscrie la Universitatea „C.I. Parhon" Bucureşti, la Facultatea de Pedagogie şi Psihologie, pe care o termină în 1949. În februarie 1951, în urma examenului de stat, e declarat „Diplomat universitar" în specialitatea Pedagogie-Psihologie. În paralel, tot în anul 1945, s-a înscris la Facultatea de Filosofie şi Litere Bucureşti, Secția Filosofie, urmând cursurile acestei facultăți până în 1948 (3 ani).

1948 este anul în care tatăl său se prăpădeşte şi este nevoit să ia asupra-şi toate grijile unei gospodării de țară, împovărate de dări şi taxe (familia e trecută la chiaburi). Este adevărat că, până în 1935, familia avea 14 hectare de pământ. Prin căsătoria celei mai mari dintre surori, Ioana, apoi şi a celei de-a doua, Stana, suprafața s-a redus treptat cu câte 4 ha.

[18] Text întocmit de prof. Natalia (Tănase) Grigore, fiică.

Cea mai mică dintre surori, Maria, era încă acasă atunci când țărănimea a fost împărțită pe categorii - săraci, mijlocaşi, chiaburi.

Între anii 1946 şi 1949 funcționează sporadic ca învățător la şcolile Gruiu (com. Siliştea) şi la Boişoara (com. Titeşti). În 1949, îşi începe cariera de profesor la Galicea, raionul Băbeni, regiunea Piteşti, funcționând aici până în septembrie 1952, când se transferă, la cerere.

În 1950 se căsătoreşte cu învățătoarea Ioana Şerban (Constantin) Costache, repartizată aici în urma terminării Şcolii Normale de Învățătoare - Piteşti, născută în comuna Mozăceni, la 4 decembrie 1926.

La 30 august 1951 apare primul copil, o fată, Natalia, iar la 7 mai 1954, al doilea copil, Emil (Viorel). Între cei doi copii a mai existat un băiat, Adrian, născut în 1953 şi decedat, din păcate, la vârsta de 3 luni şi jumătate.

În septembrie 1952, tânăra familie Tănase funcționează la Şcoala de 7 ani Gliganu, până în septembrie 1955, când e aprobată, în sfârşit, cererea de mutare în satul natal, la Şcoala Elementară de 7 ani din Siliştea. Tata e numit director al acestei şcoli până în 1959, când persoane „mai îndreptățite" - soții de activişti de partid - preiau această funcție, deşi profesorul Gheorghe Tănase era cel mai titrat dintre angajații şcolii.

În 1966 e chemat ca inspector metodist la Secția Învățământ a raionului Costeşti. În 1968 e numit inspector la Inspectoratul Şcolar Județean Argeş - Piteşti - pentru o jumătate de an, apoi, din septembrie 1968, e numit director la Şcoala Generală Cireşu, comuna Căteasca.

Ca director al acestei şcoli până în 1980, se implică în construirea noului local de şcoală, cel vechi devenind neîncăpător prin strămutarea claselor V-VIII de la Siliştea la Cireşu.

La 31 august 1984 se pensionează pentru limită de vârstă.

În tot acest timp, mama, profesoara de biologie Ioana Tănase, i-a fost alături. Au funcționat la aceleaşi şcoli din 1949 până în 1984, când s-au pensionat amândoi odată.

Între 1944 şi 1946, a făcut Şcoala de Ofițeri Rezervă Infanterie. Nu a fost pe front; în cadrul acestei şcoli s-a ocupat de alfabetizarea soldaților neştiutori de carte.

Lăsând la o parte datele strict biografice, trebuie spus - ca un fapt recunoscut de întreaga comunitate - că familia profesorilor Tănase (Domnu' şi Doamna Jeni) a fost un exemplu de înțelegere, o familie model, respectată de toți. S-au implicat în absolut tot ce a constituit viața comunității, dar mai ales le-au învățat copiii carte. Tata, ca profesor

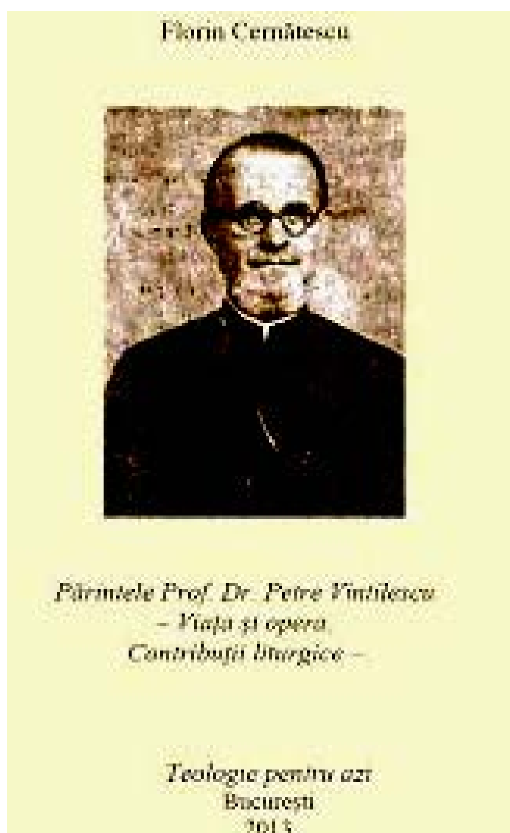
metodist, a fost mentorul a zeci de tineri profesori şi mulți dintre foştii săi elevi au devenit, la rândul lor, nu numai profesori de limba română sau limbi moderne, ci şi ingineri, doctori, ofițeri sau pur şi simplu nişte oameni de treabă la locul lor de muncă.

N-am amintit nimic de implicarea părinților mei în viața culturală a şcolii şi a satului: serbările şcolare cu texte scrise de mama, cu coruri pregătite de ea (avea o ureche muzicală perfectă, voce şi studii muzicale). Iar tata pregătea cu elevii piese de teatru (şi cu elevii şcolii generale şi cu cei de liceu). Nu mai vorbesc despre piesele de teatru jucate de cadrele didactice; interpretarea lor stârnea cascade de râs în rândul spectatorilor. Tata era actor principal şi regizor (făcuse câțiva ani la rând cursuri de interpretare şi regie de teatru cu mari şi renumiți actori ai Teatrului „Al. Davila" din Piteşti).

VINTILESCU Petre. Printre profesorii de teologie care s-au remarcat în domeniul liturgicii şi al cultului creştin în general evidențiem personalitatea părintelui Petre Vintilescu ca slujitor, teolog şi cărturar. Teologia liturgică românească l-a avut promotor în desfăşurarea activităților de îndrumare şi explicare oferite pentru înțelegerea a tot ceea ce înseamnă slujbă, rânduială tipiconală, istorie şi explicare a cultului creştin, pastorație, artă creştină, îndeosebi sfânta şi dumnezeiasca Liturghie.

S-a născut în satul Popeşti, comuna Căteasca, județul Argeş la data de 25 septembrie 1887 într-o familie de preot.

Studiile de teologie le-a început în anul 1900 la

Petre Vintilescu

Seminarul Inferior de la Curtea de Argeş, terminându-le trei ani mai târziu apoi al Seminarului Central din Bucureşti pe care l-a absolvit în anul 1907. A continuat cursurile superioare de Teologie la Facultatea din Bucureşti pe care absolvit-o în anul 1911 după obținerea licenței; apoi cursurile doctorale, obținând titlul de doctor în teologie în anul 1926.

A slujit ca preot la biserica din localitatea Răteşti-Furduieşti din județul Argeş între anii 1911 şi 1914, apoi în localitatea Piteşti, Biserica „Maica Precista" 1914-1917; apoi a fost preot paroh la Biserica „Sf. Ioan Botezătorul", un singur an de zile.

După încetarea activității la Piteşti, părintele a slujit timp de 32 de ani, din 1928 şi până în 1940, la Biserica „Sfinții Voievozi" din Bucureşti, atâta timp cât şi-a desfăşurat activitatea profesorală.

Cu o perioadă de concediu, a slujit din luna ianuarie 1932 şi până în august 1933 la Paris în cadrul Bisericii şi Comunității ortodoxe române.

Ca slujitor al Sfântului Altar a fost hirotesit cu rangul de iconom stavrofor.

A predat religia în localitatea Piteşti, atât la Şcoala Normală unde pentru o perioadă de timp a fost director, dar şi la Liceul de Fete între anii 1919 şi 1928. A fost ales membru în cadrul Episcopiei Argeşului, iar mai apoi, preşedinte al Consistoriului eparhial şi revizor eparhial. A fost protoiereu al Argeşului de Jos, iar mai târziu, consilier cultural eparhial.

Începând cu 1 februarie 1928, a fost numit profesor agregat la Catedra de liturgică şi pastorală în cadrul Facultății de Teologie, la 1 aprilie 1930 a fost numit profesor titular la aceeaşi catedră, unde a activat până la 1 martie 1950, când s-a pensionat pentru limita de vârstă. În perioada dintre 1936 şi 1938 a suplinit la Catedra de drept bisericesc.

Amintim că a fost unul dintre profesorii care i-a avut ca studenți pe cel care a fost patriarh al Bisericii Ortodoxe Române - Teoctist Arăpaşu, care, în anul 1945, a absolvit Facultatea de Teologie din Bucureşti primind calificativul „Magna cum laude" pentru susținerea lucrării de licență în cadrul Catedrei de liturgică (sub îndrumarea directă a părintelui Petre Vintilescu).

Facultatea de Teologie din Bucureşti l-a avut în funcția de conducere ca decan, în două perioade: 1 decembrie 1938 - 8 octombrie 1940 şi 3 septembrie 1946 - 4 decembrie 1948.

Între 1954 şi 1966, părintele a îndeplinit funcția de preşedinte al Consistoriului Central Bisericesc.

La 12 iunie 1974 a trecut în lumea celor veşnice.

Publicaţiile, dovadă a acribiei de cărturar şi scriitor devotat

Activitatea părintelui a avut ca extindere pentru următoarele generaţii slujirea cuvântului în literă, o literă vie rămasă în învăţăturile sale tipărite.

Asupra celor două tipărituri editate la Bucureşti de către Institutul Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române şi tipărite la Tipografia Institutului Biblic, anume revistele „Studii Teologice" şi „Ortodoxia", a avut o contribuţie majoră, pentru că a fost unul dintre iniţiatorii acestora, alături de alţi profesori de teologie. Pe tot timpul apariţiei acestor reviste, a editat numeroase articole, studii şi comentarii care şi astăzi sunt contribuţii de informare şi aprofundare teologică, liturgică, pastorală, misionară, socială şi spiritualitate creştină.

A adăugat numeroase articole în revistele de specialitate: „Păstorul Ortodox" şi „Adevărul Bisericesc" apărute la Piteşti, „Buletinul" Eparhiei Argeşului şi „Biserica Ortodoxă Română".

Dintre lucrările de bază scrise enumerăm câteva pe care le considerăm extrem de preţioase: „Cultul şi ereziile" (teză de doctorat), Piteşti; „Misterul liturgic" - scris pe timpul când era profesor agregat, „Contribuţii la revizuirea Liturghierului român. Proscomidia. Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur"-studiu şi text, „Liturghiile bizantine privite istoric în structura si rânduiala lor", „Însemnări pentru o nouă ediţie a Liturghierului", „Liturghierul explicat", „Preotul în faţa chemării sale ca păstor al sufletelor. Capitole de Teologie pastorală indirectă", „Spovedania şi duhovnicia", „Despre poezia imnografică din cărţile de ritual şi cântare bisericească.

A revizuit integral Liturghierul românesc care a apărut în patru ediţii (în anii: 1956, 1967, 1974, 1980).

Dintre articolele publicate, evidenţiem însemnătatea adusă asupra studiilor despre „Troparul Ceasului al III-lea", în care arată importanţa acestuia înainte de rostirea Epiclezei; „Cântarea poporului în Biserică în lumina Liturghierului", unde subliniază că realizarea participării credincioşilor la cântarea în comun constituie una dintre principalele performanţe ale activităţii pastorale; „Culoarea vinului pentru Sfânta Euharistie", în care precizează că în cadrul Bisericii Ortodoxe Române nu este adusă vreo dispută legată de culoarea vinului întrebuinţat la Sfânta Liturghie pentru că Scriptura nu menţionează culoarea vinului utilizat la Cina cea de Taină, dar întrebuinţarea vinului roşu era răspândită încă din

vechime. Totuşi simbolismul culorii roşii a vinului este acela al sângelui. Credința ortodoxă nu condiționează culoarea roşie, ca nu cumva să fie materializat într-un fel sau altul actul Jertfei liturgice ca jertfă spirituală sau slujbă cuvântătoare. Toate nuanțele de vin sunt vrednice pentru a fi întrebuințate la Jertfa liturgică „Funcțiunea eclesiologică sau comunitară a Liturghiei" e o altă lucrare, ce reliefează Liturghia ca bază a conştiinței creştine de comunitate şi mediu al unității de conştiință şi de gândire; „Elemente de istoria artei creştine" cuprinde şi elemente despre arhitectura religioasă creştină.

Este „primul intelectual ilustru al comunei Căteasca", după cum îl caracterizează Dan Zamfirescu.

Florea Voinicilă

VOINICILĂ Florea[19]. S-a născut la 27 martie 1928 în satul Gruiu, ca fiu al lui Ion şi Ana.

A urmat cursurile şcolii primare în perioada 1935-1942, cu învățătorul Dumitru Şerbănescu, apoi şcoala de Artă Populară „Dinu Lipatti", Bucureşti.

Ca elev, face parte din Orchestra „Ion Matache". În anii 1942-1944 face parte din Orchestra lui Teodor Zavaidoc.

Din 1955 şi pana la pensionare în 1990 a lucrat şi a condus orchestra „Doina Argeşului".

Din 1967 a fost şi dirijor al mai multor formații de muzică populară: Orchestra Consiliului Municipal Piteşti, Orchestra „Chindia" a Arpechim. A întreprins numeroase turnee în aproape toate țările Europei şi nu numai.

A primit diplome şi medalii pentru prestigioasa sa activitate artistică.

De menționat că şi alți trei frați ai săi: Gheorghe, Ion şi Mitică Voinicilă au cântat la vioară, susținând horele şi balurile tinerilor din Satele Gruiu şi Siliştea.

[19] Text întocmit de gral bg. (r) N. Bănuță.

FAMILIA ZAMFIRESCU[20]. Despre familia Zamfirescu s-ar putea scrie un roman întreg. Dar ultimul capitol, acela care mă priveşte personal, este încă în curs de a se desfăşura şi de modul cum se va termina va depinde în cele din urmă dacă va fi vorba de o traiectorie, sfârşită printr-un semi-eşec, sau de o reuşită care să le scrie tuturor numele pentru o amintire de lungă durată.

Deocamdată, în momentul în care aceste pagini pornesc la tipar, ceea ce le pot spune celor care mi le-au cerut pentru volumul consacrat comunei Căteasca este că fac uz în principal de amintirile mele, de câteva acte de familie şi de ceea ce am reuşit să mai aflu de la alții. Dar în primul rând de ceea ce am adunat personal într-o viață ajunsă la o vârstă pe care în afară de bunica paternă n-a mai atins-o şi depăşit-o decât sora cea mai mică a tatei.

Începătorul a ceea ce va fi familia Zamfirescu a fost cel pe care nepoții îl pomeneau ca „Tătuțu", şi al cărui nume exact nu-l ştiu, dar se pare că era Samfirache. A fost din satul Popeşti şi nu era un om bogat. Era dascăl şi cântăreț de biserică, slujind cu părintele Marin Vintilescu pe care eu l-am mai apucat (a murit în anul 1942). A fost mare amator de pescuit în râul Argeş, mâncarea lui preferată era untul cu mămăligă şi cu căței de usturoi şi a avut doi băieți şi trei fete: pe bunicul Constantin, pe al doilea căruia i se zice „Neica Din", şi pe fetele Maria (tuşa Maria „perceptoreasa" după soțul perceptor), tuşa Leana, căsătorită cu un Ionescu de peste Argeş, la Călineşti, şi o a treia intrată în familia Amzăr din Suseni, prin care mă țineam rudă cu Dumitru Cristian Amzăr, ilustrul etnograf, filosof şi student al lui Nae Ionescu, cel care i-a editat cursurile cele mai importante şi a scos revista „Rânduiala".

Tuşa Maria a avut doi băieți, unul aviator care a murit pe front şi celălalt, ofițer, poreclit Mică, tatăl prietenului din copilărie pe care-l numeam Puiuțu şi pe care nu l-am mai văzut de peste jumătate de veac, şi nu mai ştiu pe unde să-l caut. Casa tuşei Maria se mai păstrează în sat.

Tuşa Leana a avut doi băieți, pe Dumitru (nenea Mitică Ionescu, profesor de educație fizică) şi pe Gheorghe (Gogu). Profesorul Mitică Ionescu a fost tatăl celui mai apropiat prieten – rudă din copilărie, tot Dan, şi al unei fete frumoase în legătură cu care într-o vreme de o parte şi de alta se făcuseră proiecte matrimoniale. Sunt însă decenii de când nu ne-am mai văzut.

---

[20] Textul întocmit de Dan Zamfirescu.

De neamul ultimei dintre surori nu ştiu nimic.

Neica Din era ştiut de tot satul când se ducea la ibovnică (rămăsese de mult văduv) ascunzând în haină o sticlă cu ţuică. El a avut doi fii: pe colonelul Zamfirescu şi pe finul (botezat de bunica) Gheorghiţă, un bun învăţător la care în clasa întâi primară am fost şi eu elev câteva săptămâni în şcoala de la Coşeri. Tata a socotit însă că nici în sat şi nici la liceul Brătianu nu voi fi judecat de profesori obiectiv, ci după averea lui, şi de aceea e bine să mă dea la şcoală la Bucureşti, cumpărând casa din strada Bitolia 20, lângă şcoala Floreasca şi liceul Titu Maiorescu, pe care le-am urmat.

Casa lui neica Din şi a finului Gheorghiţă era despărţită de un gard de a bunicilor şi părinţilor mei şi se trecea printr-o poartă dintr-o curte în alta. Fina Gicuţa, soţia învăţătorului s-a întors cu urna fratelui său, împuşcat între legionarii aleşi să fie executaţi din fiecare judeţ în urma asasinării lui Armand Călinescu. A fost primul meu contact cu istoria imediată. N-au avut copii, cu toate strădaniile sale de a naşte.

Băiatul cel mare, Constantin, poreclit de vara mea Tanţi „Agaledin”, deoarece fusese îndrăgostit de o grecoaică Agalidis, a fost amestecat direct în destinul meu şi al familiei după mamă, deoarece a fost căsătorit cu vara primară a soţiei generalului Aldea, care a salvat-o de la deportare pe logodnica fratelui mamei, judecătorul Grigore Gr. Adamescu din Vaideeni, care urma să fie ridicată fiind de etnie germană din Bucovina.

Colonelul Zamfirescu a avut o singură fată, pe vara mea de a doua Angela (Angi), care a vândut casa retrocedată din Popeşti, şi i-am pierdut urma.

Cel mai mare dintre copiii lui Samfirache din Popeşti, Constantin, bunicul meu, a făcut patru clase de liceu şi a moştenit 5 pogoane de pământ, situaţie ce i-a permis să meargă în peţit, la 18 ani, într-o familie cuprinsă din Teiu, unde bunica de 14 ani a pus ochii pe el, deşi era cel mai sărac dintre pretendenţi, şi s-au căsătorit.

Dar această femeie care abia putea semna şi adormea dacă citea o foaie din Psaltire, avea geniul parvenirii. Atunci când, puţin după căsătorie l-a întrebat pe junele consort ce are de gând să facă în viaţă, nemulţumită de răspuns, a aruncat o comparaţie ironică ce privea pe unul din sat cam pierde-vară şi bunicul confirmând că ar putea fi ca acesta, a primit replica: „Ba cu mine aşa, să te duci la dracu!”.

A primit o bună pereche de palme, după care a fugit acasă la părinți, de unde n-a mai fost adusă decât cu promisiunea că toată viața nu va mai ieşi din cuvântul „rumânului ei” cum am auzit-o pomenindu-l pe bunicul.

C. C. Zamfirescu (1896-1963), născut în Popeşti-Căteasca, absolvent al Facultății de Drept din Bucureşti, cu doctorat la Paris, şef al Organizației Argeş a P.N.L. deputat în Parlament, subsecretar de Stat la Ministerul Producției de Război în guvernul gen. Constantin Sănătescu (4 XI 1944 - 5 XII 1944) şi în guvernul gen. Nicolae Rădescu (6 XII 1944 - 5 III 1945) mort în închisoarea din Botoşani, fiind victimă a regimului comunist.

Aşa a pornit la drum Costache al lui Samfirache cu 5 pogoane, spre a ajunge Constantin Zamfirescu, unul din marii moşieri argeşeni şi votant la colegiul bogaților.

Primul pas ales de bunica a fost să aşeze o cârciumă, care era totodată locul de unde se putea afla totul, bunica având şi geniul „informativ” ceea ce i-a permis să afle când a fost dată în arendă moşia Tompa a ultimei moştenitoare a Goleştilor de peste Argeş, Elena Golescu, stabilită la Bruxelles. Moşia era pândită de cei din Oarja, care adunaseră suma necesară, dar bunicul s-a adresat reprezentantului din Piteşti al băncii Bercovici din Bucureşti care a dorit să cunoască mai întâi şi pe soția sa. Convingându-se de partea cui era spiritul de afaceri, i-a dat suma cerută, atrăgându-i însă atenția că dacă pierde, nu are cu ce o garanta. În consecință, și-a prevăzut şi partea lui de câştig, nu înainte de a-i recomanda să cultive soia, pe care o cumpărau englezii la „schele” pe Dunăre. Bunicul a avut noroc de o recoltă uriaşă, întorcându-se cu „un

mertic” de lire sterline (spunea legenda familiei) şi însoțit de paznici, ca să nu fie jefuit pe drum. Aflând că va porni la Bruxelles să cumpere moşia (avea avocat pe fratele lui Alexandru Macedonski) orjanii l-au pândit în gară la Leordeni ca să-l omoare. Dar bunica l-a sfătuit să treacă Argeşul nevăzut de nimeni şi să ia trenul de la Goleşti, ascunzându-se sub scaune spre a nu fi descoperit. În felul acesta a scăpat, s-a dus şi a cumpărat moşia şi s-a întors cu actul în mână. Bunica şi slugile erau asediați la moara din coada eleşteului de la Cireşu, şi când s-a apropiat venind călare din gara de la Leordeni, bunicul a urlat la ei cât îl ținea pieptul și fluturând actul de proprietate, că-i bagă pe toți la ocnă. După care însă a convenit să le revândă o pare din moşie, nu fără un câştig propriu în afacere.

Ulterior, bunica va cumpăra pe numele ei moşia Căteasca de la văduva lui Ion Ghica, prințesa Ghica-Ghergani, moşie ținută şi ea o vreme în arendă. S-a adăugat pădurea şi pământul de la Bascov şi conacul și via Kalinderu de la Leordeni, conac impunător pe care copil fiind l-am apucat, dar a dispărut între timp.

În sat s-a creat legenda că bunicul ar fi descoperit o comoară care i-a permis saltul peste noapte de la statutul de țăran ce dădea cu sapa cu izmenele sumese până la genunchi (aşa cum și-l amintea părintele profesor Petre Vintilescu, primul intelectual ilustru al comunei Căteasca) la aceea de „mare boier”. Averea găsită a fost bunica şi norocul de a da de bancherul evreu care a intuit în ea calitățile ce o apropiau de ale sale, şi a jucat pe cartea ce s-a dovedit câştigătoare. Și munca istovitoare, care pe bunicul l-a băgat înainte de vreme în pământul căruia i s-a robit.

Am mai apucat, copil fiind, pe bătrânii care şi-o aminteau pe bunica cutreierând satele călare cu biciul în mână, să-i scoată la muncă pe cei ce lucrau pe moşiile lor. Iar tata povestea, de la bunicul, cum au scăpat în 1907 (el avea pe atunci doi ani) când răscoala a cuprins şi satele din regiune. Bunicul încălecase să fugă la pădurea care începea aproape de la marginea casei, dar a fost înconjurat de țăranii care aşteptau să vină răsculații de la „Catanie” (Cătanele), iar ei să meargă în altă parte, căci aşa procedau ca să nu fie identificați. Dialogul cu ei a fost cam aşa: „Dumitale îți tragem o mamă de bătaie, dar pe cucoană o ardem de vie!”. Bunica se ascunsese într-o butie goală din şandramaua din curte. Când însă din praful de departe s-a văzut că dinspre Piteşti nu vin răsculații ci armata, care nu crutau pe nimeni, dialogul s-a schimbat imediat. Ofițerul care-l găsise înconjurat n-a dat crezare spuselor bunicului că de fapt

stăteau şi ei de vorbă. A scos pistolul îndreptându-l spre el cu somaţia că dacă nu îi denunţă pe cei ce-l ameninţaseră, îl împuşcă pe el. A obţinut doar ca pe câţiva să-i ridice, nu să-i împuşte pe loc. Se vor întoarce cu oasele frânte, dar vii, şi povesteau cu spaimă ce văzuseră.

Odată ridicaţi dintre cei cu care împărţiseră starea umilă, familia celui devenit cel mai bogat dintre toţi i-a împărtăşit pe fiecare din această nouă stare, dar nimeni n-a uitat de unde plecaseră şi mie mi se strecura de unii şi alţii date biografice nu conforme cu lecturile din Alexandre Dumas despre nobilimea franceză cu care mă simţeam solidar.

Dar, vorba lui Gorki, boieria e ca vărsatul: trece dar lasă urme! Am avut până la 11 ani când au apărut la gard ostaşii sovietici în drum spre Berlin, o copilărie de privilegiat al vieţii, pe care aveam s-o plătesc cu toată viaţa mea de după aceea.

Întorcându-mă la familia căreia i-am aparţinut, bunicii au avut şapte copii, dintre care primul, o fată, s-a prăpădit în urma unui accident de care a fost vinovat bunicul. Se pare că a vrut să treacă Argeşul ţinând-o după gât, ea s-a speriat şi a făcut un şoc. Ţinuse atât de mult la ea, încât toată viaţa şi-a sărutat copiii numai adormiţi, de teamă să nu-i piardă. A visat pentru ei şi a muncit până la istovire, murind la puţin peste 60 de ani, în 1931 sau 1932. Dar „Tătuţu”, socotit înţeleptul familiei, nu înceta să prevadă un altfel de viitor, şi când în 1916, refuzând să se retragă la Iaşi cu restul familiei, a fost deplâns de ai săi, le-a lăsat ca ultim cuvânt să se plângă pe ei, nu pe el. A murit în urma bătăii luate de la soldaţi nemţi şi bulgari, ca să le descopere unde şi-au îngropat copiii lui averile când s-au refugiat în Moldova.

Acum, la 82 de ani împliniţi, privind în urmă peste această „Saga”, nu pot să nu-i recunosc străbunicului darurile profetice. Dar până la o vreme, toţi cei şase copii păreau să fi avut toate justificările pentru a se crede pe veci beneficiarii moştenirii cu care porniseră la drum, de data asta nu dintr-o cârciumă şi purtând încă opinci (ca cei doi mai mari).

Cel mai mare dintre ei, Constantin, împreună cu următorul născut, Gheorghe, au absolvit ambii Liceul Brătianu din Piteşti şi Facultatea de Drept, luându-şi doctoratul la Paris, unde Gheorghe, cu vocaţie de filosof, l-a audiat pe Bergson, după ce la Bucureşti fusese pe la cursurile lui Nae Ionescu. Au făcut amândoi o carieră de avocaţi ai statului, până când Constantin, ducându-se de fiecare dată să ia chiria de la I. G. Duca, mutat într-un apartament din blocul de pe strada Cometa cumpărat de bătrânul Zamfirescu, a fost descoperit de şeful liberalilor cu dotare de politician şi

l-a înscris pe listele liberale. A ieşit deputat de Argeş la alegerile din 20 decembrie 1933. În noaptea următoare, mama dusă de urgență la spitalul Filantropia din Bucureşti, m-a născut la miezul nopții celei mai lungi din an, aşa încât a doua zi tata a pus la poartă un butoi cu țuică şi toți cei din sat au închinat pentru domnul deputat şi pentru „băiatu lu domnu Ionel". Zece zile mai târziu I. G. Duca era asasinat în gara Sinaia, dar cel descoperit de el şi-a continuat cariera politică. A fost raportor la buget, iar în timpul războiului a deținut un rol – după informațiile date mie de domnul general Mihai Ionescu – în serviciile secrete ale SUA. Când s-a constituit Blocul Național Democrat, Bebe Brătianu şi C. C. Zamfirescu-Căteasca au fost delegați să reprezinte Partidul Național Liberal şi Ion Hudiță scrie în jurnalul său că ultima şedință s-a ținut chiar în apartamentul din blocul cu ieşirea în strada Cihoski, bloc ridicat de frații Zamfirești lângă cel unde locuise I. G. Duca.

Devenit subsecretar de stat împreună cu Bebe Brătianu în al doilea guvern Sănătescu şi în guvernul Rădescu, a trăit câteva luni euforia unui triumf ca ministru a cărui scurtă durată n-avea de unde să o bănuiască. Dar o dată instalat, în trepte abil calculate, noul regim, nenea Costică a devenit una din cele mai depline expresii ale „adventismului politic" ce a pus stăpânire pe România şi în primul rând pe clasa politică. Adică acea religie a lui „vin americanii", ce i-a făcut să se constituie într-o masă de rezistență nutrită cu cinism şi cu iluzii şi trimisă la moarte de cei ce ştiau bine ce hotărâseră la Ialta şi Potsdam.

În mai 1950, noul regim a lichidat toate vârfurile fostei clase politice, ridicându-i pe toți într-o noapte şi ducându-i în închisoarea de la Sighetul Marmației, ca să-i aştepte acolo pe americani. Bietul Gheorghe Brătianu, de la care unchiul Costică venea cu informația că „în şase luni americanii vor fi aici", şi-a sfârşit zilele nu tăindu-şi vinele, cum s-a creat legenda, ci bătut cu patul puştii, din curte unde i se urase în şoaptă de Sfântul Gheorghe, până în celula unde l-a podidit sângele. Dețin informația de la un preot care a fost martor, fiind şi el închis, dar care nu mi-a spus numele. Unchiul Costică a apucat să-mi spună că a reuşit să vadă cum îl scoteau din celulă într-o pătură plină de sânge.

Nu americanii, ci comuniştii lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, atunci când în 1955, după moartea lui Stalin şi când dictatorul de la Bucureşti reuşise să scape – culmea, cu ajutorul lui Stalin însuşi – de echipa moscovită aterizată la Băneasa în 15 septembrie 1944, s-au crezut destul de puternici spre a deschide porțile tristei închisori, le-au redat lumina

zilei şi aerul libertăţii tuturor celor rămaşi în viaţă. Lista lor s-a publicat, cu toate actele însoţitoare, în „Arhivele totalitarismului". Dar au fost mutaţi o vreme cu domiciliul obligatoriu la Măzăreni, în Bărăgan, devenit „satul de miniştri". De acolo, rând pe rând s-au putut întoarce la casele lor. În primul rând marii învăţaţi precum Constantin C. Giurescu, Ioan Lupaş, D. Caracostea Au dat astfel primul semnal că ceva este în curs să se schimbe în România.

Din păcate, în 1959 necesităţi economice stringente au făcut să se declanşeze o adevărată vânătoare de deţinători de aur (care nu încetaseră niciodată să facă uz de ce mai stăpâneau, dar fuseseră toleraţi în anumite limite). Acum însă puşcăriile s-au umplut cu condamnaţi spoliaţi și osândiți să facă zeci de ani de puşcărie. Dar au fost cu toţii amnistiaţi imediat ce în SUA a venit la putere generalul Eisenhower. Şi cum mulţi din cei deţinuţi erau evrei, odată cu ei au ieşit toţi, inclusiv tata, care luase „doar" 15 ani la procesul judecat la Călinești. Fusese denunțat cumnatul său, Grigore Adamescu, de un consătean din Vaideeni căruia îi vânduse o bucată de pământ şi îi propusese să-l răscumpere în aur. Cum salba mamei a fost găsită la el, mama a fost arestată la rându-i și constrânsă a-i denunța pe toți. A fost ultima oară când tata a călcat viu pe locurile unde se născuse, adus împreună cu mama să sape şi să scoată cele cam 12 kilograme de aur îngropate până vin americanii! Cum nu reuşea să-şi mai aducă aminte exact locul, şi risca să fie omorât în bătaie, a venit finul Marin Matei, administratorul şi omul său de încredere, să-i spună: „Năşicule, nu acolo, ci aici l-ați îngropat"!

Finul Marin îi urmărise, pe el şi pe mama, când îngropaseră monezile şi ştiuse zece ani de unde le-ar fi putut lua într-o noapte. Dar aşa ceva nu-i trecuse vreodată prin minte!

Din nenorocire, la percheziţia ce i s-a făcut la Măzăreni, de unde încă nu plecase, unchiului Costică i-a fost găsit un jurnal şi scrisori care au justificat scoaterea lui de la penal şi trecerea la politic, fiind condamnat la 7 ani de detenţie, pentru ca în decembrie 1963 să moară în închisoarea de la Botoşani în urma unei ocluzii intestinale căreia nu i s-a dat asistenţă medicală. Tovarăşul lui de celulă, Dan Amedeo Lăzărescu, a strigat degeaba după ajutor.

Aşa s-a stins, aşteptându-i pe americani, cu doar câteva luni înainte de marele act din 1964 care a pus capăt „comunismului de puşcărie" în România, cel ce nu se îndoise până la ultima suflare că într-o zi lucrurile se vor schimba.

O soartă la fel de vitregă a avut soţia sa, tanti Livia, care fiind foarte mioapă şi vrând să traverseze bulevardul Dacia ca să cumpere o sticlă de vin spre a o bea cu fata, din prima pensie de urmaş pe care o primise, s-a trezit faţă în faţă cu troleibuzul, care spre a o feri a intrat cu toţi pasagerii într-un pom, din fericire fără urmări grave. Dar ea a fugit din faţa lui în plină stradă, de unde venea în viteză un automobil care a făcut-o praf. Rodica, fiica lor, căreia copil i se sărutase mâna de către invitaţii simandicoşi ai „domnului ministru", a trebuit să-şi schimbe numele, fiind adoptată de socrii tatălui ei şi s-o cheme Gorski, pentru a-şi putea termina facultatea. A reuşit în cele din urmă să emigreze în Elveţia, împreună cu fiica (de tatăl ei divorţase) şi revenind în ţară după cele petrecute în decembrie 1989, a vândut ceea ce i-a revenit la restituire, iar casa din Coşeri, opera arhitectului Florea Stănculescu, a fost demolată după ce o jumătate de secol servise agriculturii socialiste.

Al doilea copil, Gheorghe, care a fost şi naşul meu de botez, moştenise de la maică-sa geniul. Dar nu cel al afacerilor. Moştenise şi ceea o exasperase pe bunica în tânărul ei soţ. Strălucit doctor la Paris, cu o teză pare-se remarcată, n-a dorit altceva decât un trai bun, o bibliotecă admirabilă legată, de unde la 16 ani mi-a dat să-i citesc pe Nae Ionescu, pe Spengler şi pe Keyserling. Era stăpânit de o luciditate aproape diabolică şi în privinţa viitorului îşi bătea joc de fraţii săi, evocând pe emigranţii ruşi din Paris care aşteptau să se întoarcă acasă, dar pe care îi lăsase la plecare tot acolo unde-i găsise. Atunci când şi la parter şi la primul etaj ajunseseră să locuiască doi miniştri, unul fiind fratele său Costică, îşi exprima satisfacţia că în fiecare zi face ceva în capul a doi miniştri.

A pledat pentru ca toată familia, cu rezervele de aur ce se vor dovedi de câteva zeci de kilograme să emigreze în America de Sud, unde tata fiind inginer agronom de profesie putea organiza o mare gospodărie, cât mai departe de ceea ce vedea venind peste ei. Dar ceilalţi fiind asiguraţi de nenea Costică de iminenta venire a americanilor, a trebuit să abandoneze şi el acest proiect. Şi fiind epurat ca avocat al statului şi rămas în 1949 fără restul de moşie lăsat de reforma agrară din 1945, s-a „recalificat" în diferite munci, de la confecţionarea de cutii de carton la dactilografie, în timp ce soţia sa, sfătuită la timp şi având o diplomă universitară de filologie, a intrat imediat în învăţământ. Cum unchiul Gogu a murit în 15 noiembrie 1957 (a fost îngropat în aceeaşi zi cu George Murnu), a scăpat în 1959 de procesele pentru aur. Cu toţii,

inclusiv subsemnatul, vom depune mărturie că relațiile sale cu soția n-au fost niciodată prea bune, aşa încât n-avea de unde şti ce a făcut el cu aurul lui. Dar se pare că lucrurile n-au fost chiar aşa. Oricum, a scăpat la proces.

I-am datorat unchiului şi naşului meu formația intelectuală şi câteva cărți de căpătâi din bibliotecă la vârsta celei mai mari receptivități. L-am plâns din tot sufletul când doborât de boli ne-a părăsit primul dintre frați. S-a întâmplat ca şi fiul său unic, Mihnea, cu patru ani mai mic decât mine, să fie şi primul dintre veri care s-a dus, în urma unei partide de pescuit care l-a suprasolicitat şi i-a declanşat o criză de inimă cu care ajungând în stația de unde urma să ia trenul şi sfătuit de un medic aflat întâmplător între cei ce-l aşteptau să se întindă pe bancă şi să aştepte trenul următor, n-a ascultat. Obişnuia să zică „Drac mort n-am văzut". Din păcate, a murit în tren până la stația următoare. Fiul său, Dragoş, va rămâne singurul purtător al numelui Zamfirescu atunci când al meu se va scrie pe cruce.

De pe urma unchiului Gogu a rămas frumoasa vilă de la Dutina a arhitectului Damian, vândută acum italienilor după retrocedare. Dar Dragoş este singurul care şi-a păstrat pământul retrocedat şi pădurea de la Bascov, odată cu numele de familie.

A treia venită pe lume a fost fata cea mare, Marioara, care la 16 ani a fost căsătorită cu viitorul mare economist şi rector al Academiei de Ştiințe Comerciale şi Industriale (actualul ASE), Ion N. Angelescu, profesor la Piteşti, recomandat călduros celui acum devenit unul din marii proprietari, interesat de gineri pentru cele două fete. Deloc arătoasă, slabă de o poreclise soru-sa mai mică într-un fel care nu se poate aşterne pe hârtie, frate-său Gogu descria ceremonia căsătoriei lui „Budulac" (cum îl porecliseră pe cumnat după celebra nuvelă *Budulea Taichii* a lui Ion Slavici) ca împlinită cu un ochi la fată şi cu celălalt la foaia de zestre. Aceasta a făcut din fiul de țăran plecat să-şi facă destinul la Piteşti un om cu bună stare materială ajuns şi un om politic important, socotit mâna dreaptă a lui Vintilă Brătianu. Iar ca rector şi ctitor împreună cu Cihoski al importantei instituții de învățământ din Bucureşti, o figură impunătoare a societății vremii sale. Din nefericire un cancer la ficat l-a răpus la 45 de ani, lăsând o văduvă încă foarte tânără care nu s-a recăsătorit niciodată şi doi copii, Corneliu şi Constanța (Tanți) din care nici unul n-a fost dăruit cu longevitate, murind la 68 de ani. Fiul Constanței și al colonelului Dinu Bălăcescu, Mihai, eminentul doctor ginecolog de la spitalul Cantacuzino, născut în 1943, n-avea să treacă nici de 65, iar fiul său, Dinuț, care a

trecut prin aceeaşi încercare cu inima care i-a răpus tatăl peste câțiva ani, a emigrat în Canada şi nu ştiu dacă mai este în viață şi pe unde.

În casa impunătoare din strada Columb 6 – 8 unde şi-a petrecut I. N. Angelescu ultimii ani (la început a locuit în conacul Kalinderu de la Leordeni, apoi în Grammont) şi unde am fost adăpostit şi eu în apartamentul somptuos, împreună cu Mihai Bălăcescu, iar părinţii în fosta cameră a personalului de serviciu din podul de rufe, după ce am fost daţi afară din casa naționalizată (ilegal) din Bitolia 20, portretul lui I. N. Angelescu amintea de primul membru ilustru, chiar dacă numai prin alianță, al familiei Zamfirescu!

Nu l-am apucat, fiind născut după moartea sa. Dar m-am bucurat să cunosc în casa mătuşii o seamă de personalități cu care rămăsese în relații, între care pe Victor Slăvescu.

Dotată cu umor irezistibil tanti Marioara îl întrecuse pe N. Iorga în glume când acesta îşi ținea celebrele sale cursuri la Academia condusă de soțul ei. A murit în 20 aprilie 1975. A fost geniul bun, mamă tuturor și ne-a ajutat pe toți.

Al patrulea copil a fost doctorul militar Marin Zamfirescu, specializat la Paris cu ilustrul Vannier, unul dintre fondatorii homeopatiei. A fost împreună cu doctorul Bărbulescu unul dintre fondatorii acestei discipline medicale în țara noastră. Ar fi avut poate cea mai uşoară trecere prin societatea şi regimul cel nou dacă nu i-ar fi venit ideea de a părăsi țara în 1948 împreună cu soția şi cu asistentul său, doctorul Banu Rădulescu, viitorul fondator şi redactor şef al revistei „Memoria".

Arestați cu toții pe un vapor ştiut de toată Constanța ca o cursă de şoareci, a fost condamnat la opt ani de închisoare la Aiud, unde a făcut şi servicii la infirmerie şi i-a cunoscut pe toți marii intelectuali de acolo, în mod deosebit pe Nichifor Crainic. Am trăit un sentiment greu de descris atunci când, în vara lui 1952, străbătând Ardealul de la Șomcuta Mare la Lisa, cursa a oprit în stație chiar lângă zidul închisorii dincolo de care-l ştiam închis şi pe unchiul meu. A fost eliberat şi el în 1955, câteva săptămâni înaintea fratelui de la Sighet şi apariția ambilor am trăit-o ca pe un eveniment prevestitor de altă eră politică, aşa cum de altfel s-a şi dorit să fie, de nu venea catastrofa din Ungaria anului 1956, care însă a avut două urmări: a lichidat „adventismul politic" făcând pe majoritatea absolută a intelectualilor să treacă de partea noului regim, şi i-a permis lui Gheorghiu-Dej să joace doi ani mai târziu marea sa carte din 1958: scoaterea armatei de ocupație din România, în vara lui 1958.

Adăpostit şi el în antreul de pe scara imobilului din strada Columb de sora mai mare, doctorul Marin Zamfirescu şi-a refăcut încet-încet clientela, mai ales cu concursul tantei Lina Breazu din Leordeni, în casa căreia şi-a instalat un fel de cabinet frecventat de toate satele din jur. Scuturat la rându-i în 1959 de ce mai lăsase în pământ, a fost eliberat odată cu toți, afară de nenea Costică. Şi-a putut cumpăra un apartament elegant în centrul Bucureştiului, lăsat moştenire soției care i-a supraviețuit. A murit de cancer de colon la 24 septembrie 1975, în acelaşi an cu tanti Marioara. La moartea lui l-am văzut pe tata plângând, cu presimțirea că va fi următorul.

N-a avut copii, şi partea lui din pădurea de la Bascov moştenită de la părinți a fost împărțită între trei nepoți moştenitori, 13 hectare revenindu-mi mie.

Pe tata, bunica sătulă de atâția copii hotărâse să-l avorteze. Dar i se păruse că doctorul cere prea mult şi a renunțat. Câtă anecdotă şi cât adevăr era în această legendă a familiei nu pot spune. Cred că tata era convins că n-are dreptate atunci când în unele momente de năduf regreta această economie a bunicii. Dar este sigur că a dorit să mă scutească pe mine de a veni pe lume atunci când mama i-a dat marea veste că după nunta din februarie va avea un botez până la sfârşitul anului. Toată familia s-a opus însă cu străşnicie, şi fratele Gheorghe s-a anunțat ca naş, cu două nume voivodale – Dan şi Mircea, fiind sigur că va fi băiat. Cei doi copii ai lui Ion N. Angelescu l-au primit cu bucurie pe vărul lor cu mult mai mic și pe care în multe feluri îl vor ajuta mai târziu.

Am venit pe lume în urările celor ce închinau pentru domnul deputat şi pentru mine. Cum a sfârşit drumul domnului deputat, am văzut. Al meu, deocamdată este încă în curs și ținând seama că bunica a murit se pare la 96 de ani, iar fata ei cea mică a depășit suta, nu ar fi imposibil să am de la Parce răgazul de a-mi împlini rostul cu care socotesc că am venit pe lume.

Alegându-şi profesia de inginer agronom, absolvent al Liceului Gheorghe Lazăr din Bucureşti, tata a fost moştenitorul direct al părintelui său, pe care l-a vegheat până la ultima suflare, când acesta a mărturisit o dată că ar da totul şi i-ar lăsa săraci, numai să se poată face bine. Moartea ginerelui, care fusese mândria lui, îl distrusese. Dar ce boală l-a răpus pe el nu s-a ştiut exact niciodată. Mai sigură fiind istovirea de tot ceea ce investise în averea pe care reforma agrară nu i-o împuținase prea mult şi a putut lăsa destul copiilor.

Rămas capul familiei în materie de administrare a averii încă neîmpărțită, primul gest al tatei a fost să verifice muntele de registre cu socotelile bunicului despre datoriile contractate la el de toți cei cu care lucrase ori pe care îi împrumutase cu camătă. După care adunându-i pe toți în curte, a dat foc mormanului de registre și i-a trimis acasă. Din nefericire, n-a putut să prevadă că după o credință veche, blestemele sar peste o generație, şi că fiul său va duce o viață întreagă blestemele lăsate pe capul bunicului de cei „Socotiți şi rămaşi datori”!

Tata a fost un extraordinar gospodar, un creator în domeniul în care s-a realizat, şi a lăsat o moştenire din care astăzi n-a mai rămas absolut nimic. Până şi cârciuma de la Căteasca am dărâmat-o eu, după ce mi-a fost împuiat capul de toți cu dezavantajele de care mă voi lovi după ce mi-a fost retrocedată. Pe zidurile şi locul unde a fost, a crescut iarba. Dar măcar cu banii luați mi-am editat cele două volume din *Istorie şi cultură*.

Cei mai tineri n-au de unde să ştie că pe izlazul din centrul satului au existat cândva grajduri de vite, un șopron de oi, o uscătorie de prune, o ghețărie și un mare pătul, demontat şi mutat undeva unde n-am avut curiozitatea să mă duc să-l văd.

Tot ce a mai rămas din ceea ce a făcut tata, din livezile de pruni de mult lichidate, din viile de la Leordeni ale căror mii de sticle de pinot noir le-au băut „ostaşii eliberatori”, din toată această patimă de a construi, a fost exemplul transmis mie şi patima în sine, care mi-a modelat propriul caracter pentru ceea ce am înțeles să fac în viața mea.

Când la 1 martie 1949 a fost dată legea care lichida clasa moşierească, tata fusese deja pornit din Căteasca de două zile de către bunica, al cărei instinct s-a dovedit din nou infailibil. Aşa încât domiciliul obligatoriu a prins-o doar pe ea şi a stat în Piteşti la o nepoată, care i-a scos pe nas toată trufia cu care-şi tratase neamurile sale şi a ținut-o într-o mizerie de nedescris, până ce fata mai mare a luat-o la Bucureşti, unde a dormit pe o saltea plină de ploşnițe. Ce a fost bătrânețea acestei femei care a trăit peste 90 de ani și a murit în 1956, ceea ce a permis aducerea ei în cavoul de la Căteasca, orizontul politic devenind mai senin înainte de ce avea să se petreacă la vecini, a semănat cu o pedeapsă pentru toate păcatele ei. Cel puțin bunicul a murit când era cine era și i-a putut părea rău că se duce, şi ar fi dat tot ca să mai trăiască.

În martie 1949 tata mi-a adus la cunoştință că de aici înainte singura mea posibilitate a rămas ceea ce voi face eu. Mi-am luat rămas

bun de la Ioana (căreia îi spuneam Johnny), ultima dintre fetele care ne fuseseră nu „servitoare”, ci parte din acel univers sufletesc din care mă hrănisem mai ales în lungile luni cât şcoala mă smulgea din ceea ce era viața mea cea adevărată, de la țară. În clipa când scriu, am îngropat-o nu demult pe Didina, fiica lui Marin Scarlat din Coșeri, care-mi vrăjise copilăria cu poveștile ei, iar zilele acestea pe Lucica, la 92 de ani împliniți. A mai rămas una singură, Maria „lui Liță” din Cireşu, în mâna căreia sper să-i ajungă aceste rânduri. A fost cea mai frumoasă, și pentru care inima adolescentului a bătut mai accelerat. A fost un cumul de daruri fizice și sufletești, un real talent investit în poveștile cu care mă pasiona și o minunată prezență în viața mea, al cărei farmec nu s-a risipit din amintire după atâta amar de ani.

În toamna anului 1948 am trecut în şareta lui ’nea Stan poreclit „Fâsu” pentru ultima oară podul de lemn de peste Argeş, mereu în reparație, și sub care aveam unul din locurile de scaldă noi copiii. Nu voi mai putea călca pe acolo decât în 1972, atunci când statutul meu se schimbase, şi când am primit invitația de la profesorul Bărbulescu de a participa la întemeierea societății culturale din comună, urmând să fiu copreședinte împreună cu poetul Ion Bănuță, editorul primei mele cărți în 1967.

În 1952, după ce şi-a dat seama, în sfârşit, că venirea americanilor nu este pentru mâine, iar nenea Costică a fost ridicat în mai 1950 şi dus la Sighet, şi după ce în 1951 am fost dați afară, în stradă, din casa noastră din Bitolia 20, fiind adăpostit de mătușa Marioara, tata s-a hotărât și a reuşit să intre la rându-i în „câmpul muncii”.

Dacă odinioară un evreu de la banca Bervcovici îl ajutase pe părintele său să devină boier, alt evreu, domnul Camil, prietenul unchiului Grigore Adamescu aflat încă judecător la Şomcuta Mare, l-a angajat administrator adjunct pe şantierul de la Partoş, care construia podul peste Mureş. Acolo nimeni nu mai ştia cine este şi ce a fost, ca să-i facă o piedică din „originea socială”.

De acolo a trecut la *Fructexport* în Râmnicul Vâlcea, locuind la rudele mamei. De acolo a trecut la şantierul „Sădurel” lângă Sibiu, tot datorită cumnatului Adamescu, angajat înaintea lui, și de acolo a fost în sfârşit angajat, cu ajutorul aceluiaşi cumnat devenit între timp jurisconsultul GAS-ului Şura Mare de lângă Sibiu, în meseria lui de inginer agronom, la Noul Săsesc.

Din acel moment şi până la pensionare a fost inginer-şef la Nocrih, la Ograda în Bărăgan, unde l-a primit pe Constantin Doncea trimis de Gheorghiu-Dej la munca de jos. Dar tata l-a tratat exact invers decât toți ceilalți. A fost mutat după aceea la Dobroteşti şi de acolo a fost ridicat împreună cu mama ca să dezgroape aurul de la Căteasca. După ce a revenit din puşcărie, fiind întâlnit în Centrală, în căutare de slujbă, de către Constantin Doncea, acesta a ordonat să i se facă imediat actele de reangajare şi s-a întors cu el la Ograda. Va rămâne şi după ce Constantin Doncea va fi scos la pensie prematur, pentru o eroare gravă de care tata a fost ferit: din motive numai de el ştiute, Constantin Doncea i-a cerut tatei să dea afară o angajată. Dar tata s-a consultat cu cel de la cadre, care i-a dat un sfat: „Tovarăşe inginer, să nu te legi niciodată de o femeie, că nu ştii cine o …”! Drept care a refuzat. Şi Doncea a fost obligat să facă el însuşi această treabă. N-au trecut câteva luni şi a fost demis din funcția de director, folosindu-se pensionarea înainte de termen. Avea să fie readus în fruntea unei instituții întregi care valorifica produsele agricole de către succesorul lui Gheorghiu-Dej, Nicolae Ceaușescu, și ținut până ce s-a considerat că-și făcuse suma din ceea ce soția tehnoredactorului cărții lui Goerge Ivașcu, *Istoria literaturii române*, Gheorghe Popovici, nu înceta să raporteze. Dar i s-a răspuns scurt „Tovarășă, nu te-a trimis acolo partidul să te îngrijești de ce fură tovarășul Doncea”. Dețin informația din gura lui Popovici însuși.

Am stat de mai multe ori de vorbă cu Constantin Doncea și am aflat partea de istorie pe care o știa el și la care contribuise, dar nu mi-a iertat prețuirea arătată lui Gheorghiu-Dej, pe care-l detesta. Iar atunci când, precum mulți, l-am plâns și eu, mi-a spus că n-am niciun motiv. De la el am aflat – nu ştiu cât e de adevărată – istoria cu întâmplarea de pe vasul „Baltica”, unde Hrușciov își adunase toți vasalii ca să meargă împreună la Adunarea ONU, acolo unde îşi va scoate pantoful şi va bate cu el în masă. Cum Gheorghiu-Dej era profund afectat de aventura Licăi cu doctorul Plăcințeanu, Hrușciov i-a spus, de față cu toți, că este un nătărău care în loc să-i tragă o mamă de bătaie „curvei”, plânge el. Şi l-a scuipat. Gheorghiu-Dej şi-a scos batista și s-a şters în tăcere. Dar cum „Baltica” a fost confiscată de americani pentru datorii, în loc să revină, precum Ianoş Kadar, în avionul lui Hrușciov, sau să cheme unul de la Bucureşti, şi-a luat biletul de întoarcere pe transatlanticul *Queen Mary*, ca prim gest (Gheorghiu-Dej a fost maestrul unor asemenea gesturi) din şirul

ce va duce la anul crucial 1964, când va scoate România din labele ursului, dar va plăti cu viața.

Tot Constantin Doncea, la elogiul adus de mine lui Tito, mi-a replicat că l-a avut în subordine în războiul civil din Spania, dar că este un criminal care a ucis 14 000 de intelectuali, ceea ce la noi nu s-a întâmplat. Dau informația fără niciun fel de comentarii.

Constantin Doncea nu a uitat niciodată cum fusese tratat, afară de tata, atunci când a apărut la Ograda, iar o dată i-a amintit că pe vremuri fusese între ucenicii de la atelierele Nicht care i-au spălat automobilul Ford. Este adevărat că în perioada când i-a fost şef a doua oară tatii, eu semnam articole pe pagina întâia a „Scânteii".

Faptul că tata şi-a recâştigat statutul social în noua rânduială a lucrurilor şi a beneficiat de avantajele unei funcții bine remunerate i-a permis să-mi fie mie de mare ajutor, spre deosebire de ce mă prevenise în 1949. Datorită lui și neuitatului Radu Sterescu, omul destinului intelectual al marii mele „generații 60", care ne-a pus în mână cărțile interzise, făcând de două ori pușcărie, am putut achiziționa o bibliotecă de oarecare notorietate, despre care Gabriel Țepelea a scris un articol citit de mulţi.

În 1952, când am terminat liceul, n-am primit diploma, ca să nu mă pot înscrie la facultate (eu, Dinu Alexianu, fiul celui executat la Jilava, și Tedi Oancea, fiul unui latifundiar din Dobrogea) şi am fost primit numai la Institutul Teologic din Sibiu, datorită unui „concurs de împrejurări" ca să folosesc zicala tovarășului Dumitru Popescu ce făcea distincția între cele două categorii de concursuri! Dar pentru mine el a fost una cu Providenţa.

Începând din toamna lui 1960 am putut să părăsesc însă teologia în care mă refugiasem obligat de interdicția din 1952, iar în toamna lui 1961 m-am putut înscrie, ajutat de profesorul Gheorghe Mihăilă, la Facultatea de Filologie, secția de limbă rusă cu secundar limba română, ceea ce-mi va permite să-mi susțin doctoratul în februarie 1971. Îmi va fi recunoscut după o serie de peripeții, în vara lui 1972. N-am crezut că voi face vreodată ceva cu el, dar în 1994 voi fi chemat la Universitatea „Valahia" din Târgoviște de rectorul Florea Oprea, care mă remarcase cu mulţi ani în urmă, când ţinusem o conferinţă la Galaţi. Voi ieşi la pensie de acolo!

Când tata s-a stins, la 6 august 1978, s-a sfârşit pentru mine o lume. Doi ani mai târziu am pierdut-o pe mama. Aveau să treacă aproape două decenii până când în 1996 să mi se deschidă o cale pe care să mă

mai pot angaja cu toate resursele şi puterile, spre împlinirea unor idealuri pe care ajunsesem să le socotesc pentru totdeauna abandonate.

Venind la ultimul dintre copiii lui Constantin şi Ioanei-Dumitra Zamfirescu, tanti Lenuța, aceasta a fost singura care a depăşit-o în longevitate pe mama ei, murind la o sută de ani şi câteva luni. Dar este adevărat, trăind aproape jumătate din ei la Paris, unde a fost luată de fiul ei, Radu Dragomir, după ce tatăl, Bebe Dragomir, murise de inimă la 50 de ani. Radu şi-a pregătit sistematic evadarea, deşi făcuse primii paşi într-o carieră universitară ce promitea să fie de succes. Culme a inconştienții, unchiul Bebé, care era un mitoman, cheltuise aproape toată averea nevestei ca să ridice casa de la Căteasca („Alcazarul" cum îi spunea soția) în anii războiului, când deja se vedea limpede ce va veni!

Din tot ceea ce a fost ascensiunea şi prezența de peste un veac a neamului Zamfirescu în istoria comunei Căteasca, şi – pentru puțin şi cu puțin – în istoria cea mare a Țării, prin cel mai vârstnic dintre frați, astăzi n-au mai rămas decât amintirile şi nepoții aşezați în Franța, Elveția şi Canada. Pentru ei, tot ce a rămas în urmă nu mai are nicio semnificație.

Acest capitol închis pentru totdeauna mai are însă, pe lângă Dragoş Zamfirescu, o fereastră şi o poartă spre viitor: aceea pe care o reprezint eu, cât mi-o mai da Dumnezeu, şi sper să o continue și să o ducă mai departe soția mea, Ileana Mihăilă şi fiul ei din prima căsătorie, rămas orfan de tată la un an şi jumătate, şi pe care l-am crescut împreună cu mama sa de la şapte ani. Am certitudinea că de se va bucura și de puțin noroc, va fi un viitor nume de seamă al comunei noastre și al culturii pe care o serveşte.

*

Prietenul şi confratele de breaslă pedagogică, profesorul Dan Drăghici, mi-a cerut să scriu la sfârşit şi ceva despre ceea ce cred că voi lăsa eu însumi moştenire acestor locuri, pe care le consider natale chiar dacă pentru vreo două zile şi o noapte am fost dus să mă nasc la Bucureşti! Dar aş vrea mai întâi să spun ce le datorez meleagurilor şi oamenilor care m-au însoțit pe lungul drum care deocamdată nu s-a sfârşit: le datorez toată ființa mea, zidită de acest sat unde se află casa regăsită după ce o visasem o jumătate de secol, şi de toată obştea din cele patru sate – Popeşti, Căteasca, Coşeri şi Cireşu – de unde mi-am sorbit puterea de viață şi de luptă cu care am înfruntat două apocalipsuri ale istoriei, căşunate peste Țara, neamul şi ființa noastră.

Fac parte dintre cei care au contribuit la câştigarea războiului cu apocalipsul lui Stalin şi al celor aterizaţi la 15 septembrie 1944 la Băneasa, unde îi aștepta Gheorghiu-Dej, moment despre care avem relatarea unor martori oculari, reprodusă de mine în postfața cărţii lui Tudor Opriș despre *Drama învăţământului românesc de azi*.

Sunt cel care în 1976, într-un moment de tensiune cu marele vecin, când nimeni nu acceptase sarcina de a merge la Iaşi ca să ridice moralul celor de acolo vorbind de Mihai Viteazul, am vorbit de geniul politic al neamului care a mâncat coliva marilor imperii şi mai ține sub pat grâu de una. A fost o veritabilă explozie pe fondul tensiunii în care vorbeam. Dar aveam să mă dovedesc profet!

Nu am crezut însă niciodată că voi trăi ultimele decenii de viață într-o lume care să întreacă apocalipsul căruia neamurile înrobite de Stalin cu voia şi acordul, scris pe un petic de hârtie, al Occidentului aşa-zis liber şi democratic, i-au pus capăt în 1989. Am fost însă primul care am perceput şi denunţat noul apocalips încă din aprilie 1990, şi am adunat textele din cartea intitulată *Războiul împotriva poporului român* (carte care a avut două ediții).

Nu am încetat să spun și să scriu, în acest peste un sfert de veac, ceea ce mult mai târziu a dat în vileag Ioan Talpeş: că încă din 1985 se pusese la cale **distrugerea României.** Şi că la ora actuală, neamul românesc a fost pus pe toboganul dispariției, trecând deja linia de unde naşterile au devenit mai puține decât morțile.

În fața acestei sentințe de moarte, care nu mai vine de la Răsărit, ci de acolo de unde au aşteptat mântuirea şi unchiul Costică şi partizanii noştri morți prin munți sau executați la Jilava, mă ridic din nou, aşa cum am făcut-o și atunci când am fost unul dintre principalii artizani a ceea ce-i obsedează pe cei ce denunță neobosit **„comunismul național”**, opus și triumfător asupra celui adus de pasagerii avionului de la Moscova în 1944.

În fața tăvălugului pornit peste noi ca să ne facă una cu un pământ ce riscă să nici nu mai fie al nostru, obligați cum am fost de calamitatea numită UE să-l vindem la străini de sărăcie şi disperare, m-am ridicat de-a doua zi după ce euforia biruinței din decembrie 1989 s-a risipit, şi a apărut monstrul ieşit din apele oceanului, precum Godzilla filmului de groază.

În fața celor năimiți să ne distrugă nu doar prezentul şi viitorul, ci şi trecutul, am ridicat şi continui să ridic zidurile cărților mele.

Ceea ce am făcut eu pentru a reda neamului românesc în cartea *Mircea cel Mare – scutul Europei* cea mai mare victorie politico-militară a istoriei sale, furată pur şi simplu de doi istorici străini urmați ca oile capii de Nicolae Iorga, Dimitre Onciul şi P. P. Panaitescu (este vorba de victoria de la Rovine pe Argeş din 17 mai 1395) n-a reuşit să facă nimeni. Eu, şi commilitonii care mi-au stat alături mai mult de un sfert de veac!

Dan Zamfirescu.

Ceea ce am făcut eu spre a reda neamului „întâia mare carte a culturii româneşti" (cum a numit Constantin Noica *Învățăturile lui Neagoe Basarab*) am reuşit de data asta luptând și lucrând o jumătate de secol, din 15 iunie 1961 și până la 26 septembrie 2009, cot la cot cu neuitatul şi marele învățat care a fost academicianul Gheorghe Mihăilă – primul care, la un simpozion organizat la Curtea de Argeș în 1996 de ÎPS Calinic, a cerut pentru prima oară în „Sala Manole" **canonizarea marelui domn şi genial scriitor creştin.**

Am fost doar câțiva în fața unei urdii recrutate și trimise peste noi să ne distrugă conştiința de sine şi puterea de a rezista în acest război nedeclarat. Dar măcar aici nu ne-au putut înfrânge.

Lupta pentru salvarea României de la distrugere şi a neamului românesc de la exterminare este în ceasul de față ceea ce umple ultimul timp lăsat mie de ursitoare, care numai ele ştiu câtă ață mai este pe mosor. Dar până atunci, pot rosti şi eu celebrele cuvinte ale lui Martin Luther în fața Dietei de la Worms „Hier stehe ich und kann nicht anders" – Acesta sunt, şi nu pot altfel!

Dan Zamfirescu

B. Fii ai comunei care vor rămâne în memoria satelor unde s-au născut[21]

SATELE: Căteasca, Cătanele, Coşeri, Popeşti, Recea

Andrei Mihai - consilier Consiliul local Căteasca.
Andrei Valentin - ing. Drumuri şi Poduri, Bucureşti.
Angelescu Titi - prof. la Liceul Agricol Curtea de Argeş.
Apostol Elena - învăţătoare, director adjunct al Şcolii Căteasca.
Apostol Ion - col. de securitate, şeful securităţii aeroporturilor Băneasa şi Otopeni.
Apostol Ion - consilier Consiliul local Căteasca.
Apostol Liviu - preot la biserica din Călineşti.
Apostol Mariana - educatoare.
Apostol Paraschiva - prof. biologie, directoare Şcoala Căteasca.
Apostol Sabina - juristă.
Badea Sandu - învăţător şi profesor la Şcoala Căteasca.
Belchiţă Sanda - notar public la Costeşti.
Beltic Ion - director general la Direcţia Naţională de Drumuri, Bucureşti.
Buican Gheorghe - economist la Uzina „Semănătoarea”, Bucureşti.
Buican Manuel - informatician în Bucureşti.
Dobre Marin - col. de securitate, şeful Serviciului de contrainformaţii, jud. Braşov.
Dragomirescu Ana - educatoare.
Dragomirescu Ion - ing. la Direcţia Judeţeană a Apelor Argeş-Vedea, şef Serviciu locativ la Primăria Piteşti.
Dragomirescu Marin - prof. de matematică.
Dragomirescu Titel - col., prof. univ. la Academia Militară Bucureşti.
Dragomirescu Victor, Adrian şi Ionuţ (fraţi) **-** IT-işti, proprietari ai unei firme de soft în Bucureşti.
Drăghici Ion - preot.
Drăghici (Săftescu) Sorina - medic la Spitalul Judeţean Timiş, fiica lui Miron Drăghici.

[21] Aceste tabele au fost alcătuite de către: general de brigadă (r.) Nicolae Bănuţă (pentru satul Siliştea), prof. Dan Drăghici (pentru satele Căteasca, Popeşti, Coşeri, Cătanele, Recea), pr. Nicolae Stănescu (pentru satul Cireşu), prof. Iuliana Voicu (pentru satul Gruiu), ordinea fiind alfabetică.

Drăghici Mariana - medic, Dispensarul Căteasca, medic de familie la Piteşti.
Drăghici Puiu - fiul preotului Drăghici, topometrist, Piteşti.
Firică Gheorghe - primar al comunei Căteasca, înainte de 1989.
Firică Maria - prof. de matematică, directoare Şcoala Gruiu.
Gigioaiei Gogu - director economic la Fabrica de Ciocolată din Braşov.
Grigore Gheorghe - economist, director Finanțele Publice Argeş.
Ion Florica - medic veterinar.
Ionescu Badea - director al OJT Vâlcea.
Ionescu Dan - ing. patronul balastierei din Căteasca - Coşeri.
Ionescu Stan - ing. la Stațiunea de Cercetări Agricole Albota.
Ivan Petre - pastorul bisericii penticostale Cătanele.
Marinescu Florin - viceprimar comuna Căteasca.
Mateescu Dan - ing., primar Drăgăneşti-Olt.
Mateescu Iacov - fost magistrat înainte de 1989.
Matei Cătălin - prof. muzică la Liceul „Odobescu", Piteşti.
Matei Natanail - prof., director şcoală Furdueşti.
Mihai Alina - consilier Consiliul local Căteasca.
Mira Eugen - consilier şi viceprimar în Consiliul local Căteasca.
Neagu Constantin - secretarul personal al lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.
Nicolescu (Bărbulescu) Oana - director în Ministerul Justiției.
Nițu Maria - secretară a lui Ion Gheorghe Maurer.
Nițu Stan - prof. Şcoala Căteasca.
Oprescu Codruț - economist în Canada.
Oprescu Sebastian - medic primar la Spitalul Floreasca, Bucureşti.
Păunescu Adela - învățătoare, Şcoala Căteasca.
Pătru Nicolae - ing. la Drumuri Naționale, Bucureşti.
Popescu (Eniță) Ileana - învățătoare la Şcoala Nr. 12, Piteşti.
Popescu Constantin - col., comandantul UM Ianca - Brăila.
Popescu Dorina - învățătoare la şcolile Căteasca şi Cătanele.
Popescu Gheorghița - educatoare.
Popescu I. Constantin - director Căminul Cultural Căteasca.
Popescu Steluța - avocat în Piteşti.
Popescu Viorel - IRNE - Piteşti
Radu Florea - ing., director Transelectrica - Piteşti.
Radu Nicolae - consilier Consiliul local Căteasca.

Rădulescu Elisabeta - învăţătoare, Şcoala Căteasca.
Rădulescu Ion - învăţător la Căteasca, director de şcoală; în afară de gradele didactice II şi I a obţinut şi „gradul superior”.
Roceanu (Drăghici) Elena - fiica preotului Ion Drăghici, economistă la Biblioteca Judeţeană „Dinicu Golescu”, Piteşti.
Sandu Florin - general, fost şef al I.G.P. Bucureşti.
Sârbu Camelia - prof., directoare Şcoala Căteasca.
Sârbu Cornel - preot, paroh al Bisericii din Căteasca.
Stan Ion - ing. petrolist, director Petrol-Gaze, Piteşti.
Stănescu Gheorghe - tehnician de încercări la Grup Dacia Renault, Piteşti
Suciu Cristina-Magdalena - prof. univ. ASE Bucureşti.
Şerban Valeriu - ing., fost director la Uzina „Tractorul” - Braşov.
Tirică Mihăiţă - ofiţer poliţie, Argeş.
Văcaru Nil - ing. agronom.
Văcaru Stela - educatoare.
Zamfir Gheorghe - asistent sanitar.
Zamfir Petre - prof. Şcoala Căteasca.
Zamfirache (Aldea) Ana Maria - economistă

SATELE: Cireşu, Gruiu, Siliştea

Alexe (Mihai) Adriana - economistă.
Alexe Florea - prof. de matematică.
Alexe Gheorghe - col. M.Ap.N.
Alexe Ion - primar după 1989.
Amzăr Mihaela - învăţătoare.
Badea Elena - învăţătoare, consilier Consiliul local Căteasca.
Badea Florica - învăţătoare.
Badea Marin - economist, revizor contabil.
Baraţă Marilena - jurnalistă, preşedinta Trustului de Presă „Curierul Zilei” şi „Curier TV”.
Bănuţă D. Marin - prof., Bucureşti.
Bănuţă Ilie - primar al comunei Căteasca, 1971-1980.
Bărănescu Ion - preot.
Becheanu (Costache) Elena - învăţătoare.
Briceag (Mihai) Mihaela - asistentă medicală.
Bugan Marin - secretar primărie.

Bulumac Gheorghe - consilier Consiliul local Căteasca şi viceprimar.
Burcea I Maria - educatoare în Bucureşti.
Burcea I. Constanța - prof. în Bucureşti.
Burcea I. Florea - instrumentist.
Burcea I. Gheorghe - ing. la Bacău.
Burcea I. Nicolae - preot la Budişteni.
Burcea I. Titus - inginer.
Burcea St. Ioan - învățător, director Şcoala Siliştea; în afară de gradele didactice II şi I a obținut şi „gradul superior"; memorialist.
Chiran Eleonora - juristă.
Chiran Gheorghe - inginer.
Chiran Rodica - inspector administrativ la Primăria Căteasca.
Chiriță Ionel - pilot.
Constantin Mihaela - învățătoare.
Costache Gheorghe - economist.
Costeleanu Aurel Iulian - preot paroh la biserica Siliştea.
Cristea Mihail - prof. vicepreşedinte al Raionului Costeşti, director Şcoala Gruiu şi primar la Căteasca.
Cristea Niculina - învățătoare.
Cristea Vasilica - secretară la Primăria Căteasca.
Cristescu Gheorghe - avocat la Piteşti.
Dascălu Luci - prof. engleză, om de afaceri în turism în Dubai.
Dinoci (Popescu) Mariana - economistă.
Dinoci Florea - col. comandant al Regimentului 6 Artilerie, Piteşti.
Dumitrana Florin - pictor.
Firică (Mihai) Adriana - prof., director Şcoala Gruiu.
Florea (Gardin) Marioara - profesoară.
Florea Florentina - învățătoare.
Florea Georgeta - educatoare.
Florea Gheorghe - inginer.
Gardin Florin - prof. psihologie, inspector şcolar general al ISJ Argeş.
Gardin Marius - preot.
Gardin Octavian - ing., cercetător la Institutul de Cercetări în Metalurgie, Bucureşti.
Gârlea Constantin - prof., director de şcoală la Cireşu.
Gârlea Maria - prof. limba şi literatura română, director şcoală Cireşu.
Gecan (Stoiculescu) Cornelia - farmacistă.
Georgescu Nicolae - medic la stațiunea Govora.

Gheorghe Emil - prof. fizică-chimie, inspector în Ministerul Învățământului.
Ghiță Adrian - consilier Consiliul local Căteasca.
Godeanu (Tănăsescu) Daniela - învățătoare.
Grigore (Tănase) Natalia - prof., Piteşti.
Grigore Valeriu - lt. col. în M.Ap.N.
Ilie Mihai - col. în M.Ap.N.
Ionescu Constantin - prof., director Şcoala Mioveni, consilier județean.
Ionescu Constantin - viceprimar la Căteasca înainte de 1989.
Ionescu Marian - consilier Consiliul local Căteasca.
Ionescu Marin - profesor.
Iordan (Anghel) Veluța - economistă.
Iordan Constantin.
Iordan Ion - inginer.
Limberea Florica - consilier Consiliul local Căteasca.
Marin (Stoiculescu) Maria - ingineră.
Marin Ilie - col. în M.Ap.N.
Matei Ion - preot paroh la biserica din Gruiu.
Matei St. Ion - preot la biserica din satul Siliştea.
Mazilu (Iordan) Daniela - economistă.
Mihai Aurelian - prof. maistru-mecanic.
Mihai Constantin - învățător.
Mihai Silviu - farmacist.
Mihăilescu Alexandrina - prof. istorie-geografie la Şcoala Cireşu.
Mihăilescu Florea - economist, revizor contabil.
Mihăilescu Paul - medic stomatolog în Piteşti.
Neagoe Elena - prof. fizică-chimie.
Necula Mihai - profesor.
Negoescu (Popescu) Elena - prof. fizică-chimie la Colegiul Național „Zinca Golescu”, Piteşti.
Negoescu Dumitru - prof. la Şcoala Gruiu şi la Colegiul Național „I. C. Brătianu”, Piteşti.
Petculescu Constantin - învățător.
Petculescu Gheorghe - medic veterinar.
Petculescu Maria - învățătoare.
Petculescu Rodica - prof. la Piteşti.
Petculescu Viorel - inginer.

Popa Constantin - medic veterinar.
Popa Marin - inginer CFR.
Popescu Alexandrina - educatoare.
Popescu Iulian - prof. de matematică la Liceul Mecanic, Buzău.
Popescu Liliana - economistă.
Popescu Victor - învățător.
Predescu Gheorghe şi Nicolae - ing. în Piteşti.
Radu Aurel - cercetător, arhivist la ANSJA.
Radu Emil - inspector administrația publică Primăria Căteasca.
Rădulescu Nicolae - consilier Consiliul local Căteasca.
Rădulescu Viorica - educatoare.
Sima Adrian - consilier Consiliul local Căteasca şi OPC Argeş.
Sima Camelia - educatoare.
Sima Floarea - prof. şi directoare la şcolile Siliştea şi Cireşu.
Stan Maria - prof. de matematică.
Stan Viorel - prof. de matematică.
Stanciu (Stuparu) Georgiana Iulia - avocat, Piteşti.
Stanciu Dan - consilier Consiliul local Căteasca.
Stanciu Ion - economist.
Stanciu Iulian - subinginer.
Stanciu Nicoleta - consilier Consiliul local Căteasca.
Stănescu Camelia - educatoare.
Stănescu Nicolae - preot paroh la biserica din Cireşu.
Stănescu Paul Adrian - preot paroh la biserica „Mavrodolu" din Piteşti.
Stănescu Stoica - învățător.
Stoica Ion - medic.
Stoiculescu Cornel - prof., director Liceul Teoretic „Vlaicu Vodă", Curtea de Argeş.
Stoiculescu Ecaterina - învățătoare.
Stoiculescu Gheorghe - învățător şi profesor.
Stoiculescu Marioara - educatoare.
Stoiculescu Silviu - profesor.
Şerban Aurel - col. M. Ap. N.
Şerban Gheorghe - inginer.
Şerban Gheorghe - profesor.
Şerban Marin - col. M. Ap. N.
Şerban Marin - consilier Consiliul local Căteasca.

Şerbănescu Dumitru - învăţător şi director Şcoala Gruiu; în afară de gradele didactice II şi I a obţinut şi „gradul superior”.
Şerbănescu Traian - inginer.
Tănasă (Iordan) Constanţa - ingineră.
Tănase Gheorghe - prof., inspector şcolar, director Şcoala Cireşu.
Tănase Ioana - prof. biologie, Şcoala Cireşu.
Teodorescu Marius Aleodor - prof. istorie.
Teodorescu Magdalena - jurist, Direcţia Muncii - Argeş.
Toma Gheorghe - medic veterinar, dispensarul Coşeri.
Toma I. P. George - medic veterinar.
Toma I. P. Ileana - medic stomatolog în Bucureşti.
Toma Ilie - secretar la Primăria Căteasca.
Toma M. Iuliana-Georgeta - institutoare.
Velcescu Benone - ing., director în Ministerul Agriculturii.
Velcescu Cornelia - sculptor, cercetător la Muzeul de Artă, Bucureşti.
Velcescu Ion - inginer.
Velcescu Trifon - inspector asigurări.
Voicu (Velcescu) Iuliana - prof., directoare Şcoala Gruiu.
Voinea M. Mihaela-Florentina - lt. col. în U.M. din Piteşti.
Voinicilă Florea - dirijorul orchestrei „Doina Argeşului” din Piteşti.
Vrânceanu (Petculescu) Rodica - prof. matematică.
Vulpeanu Gheorghe - consilier Consiliul local Căteasca.

Paraschiva Apostol

Sanda Belchiţă

Sorina (Săftescu) Drăghici

Mariana Drăghici

Puiu Drăghici

Gheorghe Firică

Florin Marinescu

Adela Păunescu

Steluța Popescu

Florea Radu

Elena (Drăghici) Roceanu

Ioan Drăghici

Marilena Barață

Florin Dumitrana

Iuliana Voicu

Adrian Ghiță

Adriana Firică

Ana Maria Zamfirache (Aldea)

ANEXA I

Satul Cacaleți de Jos, după Catagrafia Țării Româneşti de la 1838.

„Satul Cacaleți dă Jos:

No.	Numele	Neamul	Căsătoriți	Vârsta	Bir	Călaca	Meșteșugul	Nr. pogoane lucrate	Beteșugul	Cai	Boi	Vaci	Oi	Capre	Râmători	Bivoli	Măgari	Catâri	Stupi	Pruni	Duzi	Vie	Pomet
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**	**21**	**22**	**23**	**24**
1	**Nedea zet Ioan Chițu** Ioana, soțiea sa *Fete*: Stoica Ioana Dumitra	rumăn	însurat	62 40 5 3 1	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 3 făn			2	4	6	3	3								
2	**Neculae Catrina** Catrina, muma lui Voinea, fii-său, brat Neculae	rumăn rumăncă rumăn	flăcău văduvă flăcău	25 70 15	birnic ertată scutit	clăcaş scutită	plugari	3 porumb 1 grău 2 făn			2	3	9		2								
3	**Iorga Dinu Purcea** Măicana, soțiea sa *Băeți*: Stan Matei Dragomira, fie-sa Mariea, muma lui	rumăn rumăncă	însurat văduvă	40 30 8 2 5 70	birnic ertată	clăcaşă scutită	plugari	2 porumb 1 grău 3 făn	ciungă dă măna dreaptă		2	4	8		3								
4	**Oprea sin Stan** Mariea, soțiea sa Ioan, fii-său	rumăn	însurat	60 50 5	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grău 2 făn			3	3	2	1	2								
5	**Badea sin Barbu** *Băeți*: Voinea Şerban Lița, fie-sa	rumăn	văduv	40 9 2 5	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 făn			2	2											
6	**Gheorghe sin Dragomir** Păuna, soțiea sa	rumăn	însurat	30 26	birnic	clăcaş		1 porumb 1 făn				2	2	1									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
7	**Marin sin deaconu Barbu** Pârva, soţiea sa Marin, fii-său *Fete*: Stana Mariea Trandafira Safta	rumăn	însurat	40 35 15 10 8 5 2	boernaşi	clăcaş	plugari	4 porumb 2 grău 2 mei 6 făn		4	2	4	30							150			2
8	**Lăpădat Marin Ruşanu** Stana, soţiea sa Fratea, fii-său	rumân	însurat	50 30 1	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 grău 2 făn			2	3			2								
9	**Dragomir sin Mihai** Mariea, soţiea sa *Fete*: Gherghina Badea Tănase, sluga lui Dragomir Dumă	rumân	însurat flăcău	40 40 13 11 16	birnic	moştean	plugar slugă	4 porumb 2 grău 1 orz 6 făn		6	4	8	40		10				8	400	1		2
10	**Uncheaş Ioan Chiţu** Stana, soţiea sa Cărstina, fie-sa Ştefan Vişan	rumăn	însurat	80 70 18 9 25	ertat	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grău 4 făn		6	3	3	20		4					200			4
	Oprea sin Ion Chiţu Mariea, soţiea sa	rumăn	însurat	22 20	birnic	clăcaş		2 porumb 1 grău 2 făn		2	2	2	4		1					25			
11	**Neagoe sin Drăghiţă** Ioana, soţiea sa *Feciori:* Stan Alecse	rumăn	însurat	30 25 3 1	birnic	clăcaş	plugari	4 porumb 1 grău 4 făn		4	2	2	5		2					50			
12	**Sandu sin Dobre** Anca, soţiea sa	rumăn	însurat	22 20	birnic	clăcaş		2 porumb 2 fân			2	3											
13	**Stan sin deaconu Barbu** Stana, soţiea sa *Feciori*: Stanciu Badea Radu	rumân	însurat	40 35 8 9 5	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 ovaz 1 mei 8 fân	boşorog surpat	10	2	5	10		8				6	180			
14	**Florea sin deaconu Barbu** Mariea: soţiea sa: Gheorghe fii-său Ilinca fie-sa	rumân	însurat	38 30 2 4	birnic	moştean	plugari	4 porumb 2 grâu 1 mei 6 fân			4	4	8										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
15	**Alicsandru sin deaconu Dumitru** Ioana, soţiea lui *Fete*: Joiţa Safta	rumân	îsurat	36 25 3 1	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân		2	2	3	8		4					100			1
16	**Dumitru sin Ioniţă** Rada, soţiea sa *Băeţi*: Costandin Ioan Sandu *Fete*: Ioana Badea Joiţa Păuna	rumân	însurat	42 38 14 9 7 12 3 8 1	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 3 grâu 2 ovăz 8 fân		8	2	5		10	8					110			
17	**Ratea Mircea** Stana, soţiea sa *Băeţi*: Gheorghe Marin	rumân	însurat	55 45 15 10	birnic	clăcaşi	chirigii	4 porumb 2 grâu 4 fân		4	2	5			4								
18	**Milea Trandafir** Rada, soţiea sa *Băeţi*: Stan Nicolaie Ioan *Fete*: Stana Sora	rumân	însurat	80 50 7 20 10 15 12	scutit Neculae dat militaru slujeşte acum	clăcaş		3 porumb 3 fân			2	4	6										
19	**Stan sinCârstea** Mariea, soţiea sa *Băeţi*: Ştefan Theodor Tudora fie-sa	rumân	îsurat	25 25 5 1 3	birnic	clăcaş		3 porumb 1 grâu 3 fân			2	4			2					90			1
20	**Cârstea Chiţu** Neacşa, soţiea sa Ioana, fie-sa	rumân	însurat	63 58 12	birnic	clăcaş	plu‹gar›	2 porumb 2 fân				4			5					150			
21	**Păun sin Duţă** Păuna, soţiea sa Ana, fie-sa	rumân	însurat	30 20 1	birnic	clăcaş		2 porumb 2 fân			2	3			2								
22	**Mogoşi Ivaşcu** Dumitra, soţiea sa Marin fie-său	rumân	însurat	78 70 14	ertat	ertat		1 porumb	boşorog		1	1								40			3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
23	**Anghilina lui Bănuţă** Ioan sin Bănuţă Şerban sin Bănuţă Alecse, brat Mariea, soru-sa	rumâncă rumân rumân	văduvă flăcău flăcău	50 21 15 5 5	 neam neam	 moştean moştean	 strânge vaci	 6 porumb 3 grâu 1 ovăs 8 fân		8	4	8	40		50					430			2
24	**Ioan sin deaconu Dumitru** Tiţa, soţiea sa *Băeţi*: Dumitru Gheorghe	rumân	însurat	30 20 4 1	birnic	clăcaşi	chrigiu	3 porumb 1 grâu 4 fân		6	2	3								80			
25	**Gheorghe sin Ioan** Mariea, soţiea sa *Băeţi*: Ivaşcu Gheorghe Mihai Cârstea Dobre	rumân	îsurat	50 40 8 6 3 10 1	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 2 grâu 4 fân			3	3	6		2								
26	**Marin Dumitra văduva** Catrina, soţiea sa Dobre fiul său Dumitra, muma lui	rumân	însurat văduvă	40 27 1 80	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân		4		2			3								
27	**Şerban sin Marin** Rada, soţiea lui *Băeţi*: Stan Radu	rumân	însurat	40 30 2 1	birnic	clăcaş	chrigiu	3 porumb 2 grâu 5 fân		4	2	4			6								
28	**Ioan Ivaşcu** Mariea, soţiea lui *Băeţi*: Coman Marin *Fete*: Mariea Sanda	rumân	însurat	50 40 3 1 4 2	birnic	clăcaş	chrigiu	4 porumb 2 grâu 4 fân		1	4	4	8		4								
29	**Ilie sin Badea văduva** Sanda, soţiea lui Badea, muma lui	rumân rumâncă	însurat văduvă	30 20 80	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 2 fân			2	3			3					100			
30	**Şerban sin Radu** Eana, soţiea sa Dragomir, fii-său Safta, fie-sa	rumân	însurat	30 28 1 2	birnic	clăcaş	chirigiu	3 porumb 2 grâu 5 fân		5	2	3			1								
31	**Stan Băneţi** Bălaşa, soţiea sa	rumân	însurat	100 80	ertat	clăcaş	plugar			2		1								100			
32	**Alecse sin Stan Bană** Ioana, soţiea sa Gheorghe, fii-său	rumân	însurat	30 20 3	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 3 fân		3		1	8										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
33	**Dumitru sin Radu** Dina, soțiea lui *Băeți*: Ghenea Ioan *Fată*: Ioana, fie-sa	rumân	însurat	30 25 5 1 3	birnic	moștean	plugari	3 porumb 2 grâu 2 fân			4	4			4								
34	**Tudor sin Tudor** Dina, soțiea lui Pătru Marin Flo‹a›rea, fie-sa	rumân	însurat	25 30 6 2 3	birnic	moștean	plugar	3 porumb 2 grâu 2 fân			3	3			3					200			
35	**Ivan sin Stoica** Dumitra, soțiea sa Ivan, fie-său Ioana, fie-sa	rumân	însurat	60 40 10 7	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 2 grâu 4 fân		6		4											
36	**Manea Pătru** Stanca, soțiea sa	rumân	însurat	70 55	ertat	scutit		1 porumb	ciungă		1	2											
37	**Ion Preda** Rada, soțiea sa Dincă, fii-său *Băiat*: Stanciu *Fete*: Ioana Stoica	rumân	însurat	60 50 5 14 3	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 2 grâu 4 fân			2	2			2					80			
38	**Marin sin Preda** **Mariea, soțiea lui** *Fată*: Catrina Preda, tată-său al lui	rumân rumân	însurat văduv	35 30 3 90	birnic	călăcaș	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 orz 4 fân		4	2	4			4					100			
39	**Alecse Mircea** Nedelea, soțiea lui Stoica, fie-său Sanfira, socră-sa lui	rumân rumâncă	însurat văduvă	35 25 4 80	birnic eratat‹ă›	călăcaș scutit	plugari	2 porumb 2 fân				1	6	6	4								
40	**Din sin Dumitra văduva** Stoica, soțiea sa Theodoru, fie-său Badea, fie-sa	rumân	însurat	50 30 4 2	birnic	moștean	chirigiu	4 porumb 4 fân		5		3			2								
41	**Costandin Tudosie** Oprea, soțiea sa *Băeți:* Pătru Radu *Fete:* Ilinca Gherghina	rumân	însurat	50 40 3 8 11 5	birnic	clăcaș	chirigiu	4 porumb 2 grâu 5 fân		6		5	10		4					160			
42	**Mircea Costandin** Anca, soțiea sa Mariea, fie-sa	rumân	însurat	90 70 12	ertat	clăcaș	plugari	1 porumb 1 fân															

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
43	**Ioan sin Mircea** Tudora, soțiea sa	rumân	însurat	25 20	birnic	clăcaș	plugari	2 porumb															
44	**Ioan sin Sandu** Mariea, soțiea sa Stan, fie-său	rumân	însurat	25 20 1	birnic	moștean	plugar	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	2								80			
45	**Theodor sin Radu** Nasta, soțiea sa	rumân	însurat	30 25	birnic	clăcași	chirigiu	3 porumb 2 grâu 1 mei 4 fân		6		3	10										
46	**Filip sin Radu Ciobe** Ioana, soțiea sa Marin, fie-său	rumân	însurat	25 20 1	birnic	clăcaș	chirigiu	3 porumb 1 grâu 4 fân		6		4	10	4	3								
47	**Dragomir sin Coman** Nița, soțiea sa	rumân	însurat	20 18	birnic	moștean	plugar	2 porumb 1 grâu 3 fân		3		3	6		2					150			
48	**Marin sin Coman** Ioana, soțiea sa Mariea, muma lui Ioan, băiatul ei *Fete*: Pătrana Sandală	rumân rumâncă	însurat văduvă	18 17 70 8 6 4	birnic scutită	moșnean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	3	8							150			
49	**Iordan sin Neagoe** Rada, soțiea sa *Fete*: Stana Safta	rumân	însurat	40 30 5 5	birnic	moștean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 mei 1 ovăz 8 fân		8	2	6	15		6					300			
50	**Stanciu sin Mihai** Ioana, soțiea lui Neacșu, fii-său Dumitrache, fii-său *Fete*: Mariea Gherghina Sanfira	rumân	însurat	80 70 13 35 12 10 6	ertat	clăcaș	chirigiu	4 porumb 3 grâu 1 ovăz 1 mei 6 fân	 olog	6		5	12 0		6					100			
51	**Costandin sin Stanciu** Stoica, soțiea sa Stancu, fii-său	rumân	însurat	25 22 1	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân		3		2			3				2	80			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
52	**Cârstea sin diaconu Baicu** Ioana, soțiea sa Ioan, fiul său	rumân	însurat	55 30 1	birnic	moștean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 mei 6 fân		6	2	5	10										
53	**Din sin Mihai** Catrina, soțiea sa *Băeți:* Velea Costantin Necula *Fete*: Mariea Catrina	rumân	însurat	70 60 13 9 6 4 1	birnic	clăcaș	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 ovăz 1 mei 8 fân		6	2	4	20		8					100			
54	**Șerban sin Șerban** Andreeana, soțiea sa *Băeți*: Anghel Alecse	rumân	însurat	40 30 8 5	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 2 grâu 2 mei 6 fân			2	4			6					200			
55	**Șerban sin Șerban** Stana, soțiea sa Ioan, fii-său	rumân	însurat	60 70 20	birnic	moștean	plugar	3 porumb 2 grâu 4 fân			2	4			5					100			
56	**Dumitru sin Gheorghe** Chirița, soțiea lui Andreeana fie-sa	rumân	însurat	30 25 1	birnic	moștean	plugar	3 porumb 2 grâu 3 fân		3		2								30			
57	**Gheorghe sin Pătru** Ioana, soțiea sa *Băeți*: Radu Costandin Păun *Fete*: Dumitra Stana Nița	rumân	însurat	60 40 4 3 1 12 14 8	birnic	moștean	chirigiu	4 porumb 1 grâu 4 fân		4		5							4	100			
58	**Gheorghe sin Stan Braniște** Petrea, soțiea sa Ioan, fii-său *Fete*: Mariea Ilinca Tudora, muma lui	rumân rumâncă	însurat văduvă	25 20 5 4 2 80	birnic	moștean	chirigiu	4 porumb 1 grâu 1 mei 4 fân		6	2	4	10		8					400			2
59	**Ilinca preoteasa**	rumâncă	văduvă văduvă	50	preoteasa	moșneană	preoteasă	1 porumb 2 fân		3		4								80			
60	**Albu sin Dinu Purcea** Sanda, soțiea lui	rumân	însurat	20 18	birnic	clăcaș	plugari	1 porumb 1 grâu 2 fân			2		6										
61	**Stan sin Din Ploșteanu** Rada, soțiea sa	rumân	însurat	20 19	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân			2	2			2								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
62	**Mariea lui Radu Preduț** *Băeți*: Ilie Gheorghe *Fete*: Ioana Costandina	rumâncă	văduvă	50 3 1 4 15	scutită	clăcașă		2 porumb 1 fân			2	1	6						4	60			
63	**Alecse sin Dumitru** Gherghina, soțiea sa Mariea, muma lui Alecse	rumân rumâncă	însurat văduvă	28 20 90	birnic	clăcaș	plugari	2 porumb 2 fân			2	3			1								
64	**Neculae sin Mihailă** Bălașa, soțiea sa Ioan, fii-său	rumân	însurat	40 30 10	birnic	călăcaș	plugari	2 porumb 1 fân				3											
65	**Dincă sin Ivașcu** Stana, soțiea sa Badea, fii-său Gherghina, fie-sa	rumân	însurat	30 28 4 2	birnic	călăcaș	plugari	3 porumb 3 fân			2	2	8		2								
66	**Eacov văcaru** Tudora, soțiea sa *Băeți:* Marin Stanciu *Fete:* Rada Anica	rumân	însurat	30 28 12 5 7 6	birnic	călăcaș	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	2	10	6						50			
67	**Rada lui Stănilă** Șerban, fiiul său Anghilina, fie-sa	rumâncă	văduvă	55 15 12	ertat	moșteancă		3 porumb 2 grâu 3 fân		4		3		4						200			
68	**Neagoe sin Stănilă** Safta, soțiea sa *Băeți:* Ioan Alecse	rumân	însurat	25 20 3 1	birnic	moștean	plugari	3 porumb 2 grâu 3 fân			3	3	6		4					120			
69	**Fratea sin Badea** Badea, soțiea sa *Băeți:* Alecse Ioan	rumân	însurat	40 30 6 1	birnic	moștean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 mei 8 fân		6	2	6	10	6	10				6	300			
70	**Tudor sin Ioan** Rada, soțiea sa *Băeți:* Stancu Pătru Costache Ilinca, fie-sa	rumân	însurat	70 60 20 15 1 10	patentari	moștean	chirigiu	5 porumb 2 grâu 1 mei 8 fân		6	2	6	15	10						100			
71	**Marin sin Stanciu Pătru** Gherghina, soțiea lui Tudor, fii-său *Fete:* Safta Stancea	rumân	însurat	30 20 1 4 2	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb 4 fân			2	3	10										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
72	**Aspra lui Predi** Eancu, fii-său	rumâncă	văduvă	70 8	ertată	călăcaşe		2 porumb 1 fân			2	1											
73	**Stancu sin Neculae Ceafala** Mariea, soţiea sa Rada, fie-sa	rumân	însurat	80 70 14	ertat	călăcaş	plugari	2 porumb 2 fân	 mut‹ă›			3											
74	**Stan sin Stan** Ioana, soţiea sa Alecse, fii-său Stanca, fii-sa Mariea, muma lui Stan	rumân rumâncă	însurat văduvă	30 24 1 4 60	neam	moştean	chirigiu	6 porumb 2 grâu 1 mei 6 fân															
75	**Stan sin Drăghici Orbu** Gherghina, soţiea sa Ioan, fii-său	rumân	însurat	25 20 1	birnic	clăcaşi	plugari	2 porumb 3 fân															
76	**Mihai sin Sandu** Stana, soţiea sa Anghel, fii-său	rumân	însurat	30 35 4	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 ovăz 1 mei 6 fân															
77	**Barbu Stănilă** Mariea, soţiia sa Neculae, fii-său Neaga, fie-sa Stoica lui Ilie Purcea Zinca, fie-sa	rumân rumâncă	însurat văduvă	70 60 12 16 25 3	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 3 fân															
78	**Voicu săracu văcaru** Voica, soţiea sa Neagoe, fii-său	rumân	însurat	30 23 2	birnic	clăcaş	cu sapa, pogonici	1 porumb 2 fân															
79	**Mihai sin Ivaşcu** Dina, soţiea lui Marin, fii-său Ivaşcu, tat‹ă›-său a‹l› lui Mihai	rumân rumân	însurat văduv	35 30 3 80	birnic ertat	clăcaş scutit	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 ovăs 4 fân			2	2	4		1					30			
80	**Stan sin Dumitru** Sora, soţiea sa Mariea, fie-sa	rumân	însurat	70 40 12	ertat	clăcaş	plugar	2 porumb			2	2	8		1				2	25			
81	**Neagoe sin Barbu** Licsandra, soţiea sa Gheorghe, fii-său Gherghina, fii-sa	rumân	însurat	50 40 8 6	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 mei 1 ovăz 6 fân			2	1			3								
82	**Gheorghe sin Neagoe** Gherghina, soţiea sa Radu, fii-său	rumân	însurat	25 18 2	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 fân		1		1	10	2	2					20			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
83	**Stanciu sin Pătru** Rada, soţiea sa Stanciu, fii-său	rumân	însurat	60 55 8	patentari	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân	epilepsie		2	1	10		2					15			
84	**Radu Pătru** Ioana, soţiea sa Pătru, fiiul său *Fete:* Sora Tudora	rumân	însurat	55 50 13 16 12	patentari	clăcaşi	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	2	20	1						15			
85	**Badea sin Niţu** Ioana, soţiea sa Ioan, fii-său Mariea, fii-sa	rumân	însurat	30 35 1 3	birnic	călăcaşi	plugari	2 porumb 1 fân		3		4	10	1	2								
86	**Eftenie Ioan** Neaga, soţiea sa Stanciu, fii-său *Fete:* Costandina Mariea Gherghina	rumân	însurat	50 40 1 10 4 3	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 2 fân		3		2	10		2								
87	**Tudor sin Voicu** Stanca, soţiea lui Ioan, fii-său	rumân	însurat	40 25 1	ertat	clăcaşi	plugari	1 porumb 1 fân			2	1	4						2				
88	**Tudor Buga** Stanca, soţiea sa Ioan, fii-său	rumân	însurat	40 30 2	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 fân			2	4	8		4					50	1		
89	**Neagoe sin Preda Mutu** Ioana, soţiea sa *Băeţi*: Gheorghe Radu *Fete:* Rada Safta	rumân	însurat	60 50 17 4 16 7	patentari	moştean	chirigiu	7 porumb 3 grâu 2 ovăz 2 mei 10 fân			2	2	3		3								
90	**Badea zet Stan moşteanu** Gherghina, soţiea lui Stancea, fie-sa	rumân	însurat	40 45 6	birnic	clăcaş	plugari	1 porumb 2 fân	ciung şchiop				6										
91	**Ioan sin Custandin** Catrina, soţiea sa *Fete:* Ioana Mărgărita	rumân	însurat	60 50 14 9	birnic	moştean	plugari	2 porumb 2 grâu 2 fân			2		8		1					10			
92	**Şerban sin deaconu Nistur**	rumân	flăcău, holtei	18			plugari	1 porumb 1 fân			2	1	5		2					15			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
93	**Chivu sin Sanfir** Badea, soțiea sa *Băeți*: Dragomir Mihai Mariea, fii-sa	rumân	însurat	35 40 6 4 8	birnic	clăcaș	plugari	4 porumb 2 grâu 1 ovăs 1 mei 6 fân			2	2	6							10			
94	**Drăghici sin Ene** Stana, soțiea lui *Băeți*: Dumitrache Stan Din Gheorghe Mariea, fii-sa	rumân	însurat	50 30 12 9 8 3 1	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb 2 grâu 1 mei 4 fân			1	1			1					10			
95	**Stan sin Neagoe** Neaga, soțiea sa Cârstea sin Neagoe Stana, muma lui Stan	rumân rumân rumâncă	însurat flăcău holtei văduvă	25 20 30 60	neam	moștean	plugari slugă	4 porumb 3 grâu 2 mei 8 fân		10	6	12	50		4				4	200	2		
96	**Alecse sin Neagoe Grueanu** Ilinca, soțiea sa Stoica, fii-său Stanca, fii-sa	rumân	însurat	40 30 5 7	neam	moștean	plugari	4 porumb 3 grâu 1 mei 8 fân		8	6	6	60	15	10					200			
97	**Manole sin deaconu Dumitru** Armeanca, soțiea sa Gheorghe, fii-său Ioana, fii-sa	rumân	însurat	50 35 7 12	postelnic	moștean	plugari	3 porumb 2 grâu 4 fân		2	2	2	20	2	2								
98	**Gheorghe sin Tănase** Dumitra, soțiea sa Marin, fii-său *Fete*: Joița Stanca Safta Ioana	rumân	însurat	50 30 6 18 12 8 3	birnic	moșnean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 5 fân	olog	6	4	4	50	13	5				3	100	3	1 rând de vie	
99	**Ioan sin Nan** Vasilca, soțiea sa Ioan, fii-său Rada, fii-sa	rumân	însurat	4...[1] 35 6 4	birnic	clăcaș	plugari	2 porumb 2 fân			2	1											

[1] Omisiunea îi aparține celui care a completat catagrafia.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
100	**Nedelea sin Stan** Mariea, soțiea sa *Băeți:* Costache Radu Marin *Fete*: Catalina Voica	rumân	însurat	50 40 10 8 2 3 6	birnic	moştean	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân				1											
101	**Marin Stoica Receanu** Păuna, soțiea sa	rumân	însurat	90 80	ertat	moştean	plugari	1 porumb 2 fân			4	1	20	10	6				10				
102	**Stanciu sin deaconu Dumitru** Mariia, soțiea sa Marin, fii-său Stanca, fii-sa	rumân	însurat	35 30 3 4	birnic	moştean	plugari	4 porumb 2 grâu 4 fân			4	4	19	6	2	2	2						
103	**Păun sin Stan moşteanu** Ioana, soțiea sa	rumân	însurat	36 26	birnic	moştean	plugari	4 porumb 2 grâu 1 ovăz 6 fân			4	4	6	30	16								
104	**Radu sin moşteanu** Păuna, soțiea sa *Băeți:* Din Manea Ioan *Fete:* Mariea Mandea	rumân	însurat	60 40 8 4 12 16 10	birnic	moştean	plugari	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	2	20	6									
105	**Ioniţă zet Stan** Mariea, soţiea sa Mariea, fie-sa	rumân	însurat	45 38 1	birnic	moştean	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân					8	5	4								
106	**Irimiea Ioan** Păuna, soțiea sa	rumân	însurat	30 28	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	7	4		3								
107	**Ioan Câineşi** Ioana, soțiea sa Ivan, fiiul său	rumân	însurat	80 75 10	ertat	ertat		2 porumb 2 fân															
108	**Bănică sin Barbu** Ivana, soțiea sa Stan, fii-său Mariea, fii-sa	rumân	însurat	30 20 6 3	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 grâu 2 fân			2		10		2								
109	**Popa Dumitru sin Mogoş** Roida, soțiea sa *Fată:* Stanca	rumân	însurat	30 25	priot	moştean	priot	3 porumb 2 grâu 6 fân				1	8							50			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
110	**Popa Costache sin popa Gheorghe** Mara, soţiea sa Zinca, soru-sa lui popi Rada, brat	rumân	însurat	28 20 16 12	priot	moştean	priot	5 porumb 2 grâu 7 fân			2			10									
111	**Marin sin Dobre** Stanca, soţiea sa Anghilina, nepoată-sa Dobre, tatu lui Marin	rumân rumân	însurat văduv	26 20 12 60	birnic ertat	clăcaşi scutit	chirigiu	5 porumb 2 grâu 6 fân					10										
112	**Cârstea moraru sin Ilie** Voica, soţiea sa *Băeţi*: Stan Gheorghe *Fete*: Păuna Dumitra	rumân	însurat	60 51 7 3 10 9	birnic	clăcaş	morari	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	3	15		4					50	4		
113	**Anghel brat Marin** Dina, soţiea sa *Fete*: Stana Ioana Ileana Paraschiva, muma lui	rumân rumâncă	însurat văduvă	30 25 9 5 1 80	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 3 fân		1	2	1	10		4					50	2		
114	**Costea Moraru** Neaga, soţiea sa *Băeţi*: Stan Paraschiv *Fete*: Mariea Costandina	rumân	însurat	50 48 17 14 9 3	birnic	clăcaş	morari	2 porumb 3 fân	surd		2	1			2								
115	**Nica sin Marcu** Niţa, soţiea sa Iliie, fie-său *Fete*: Voica Mariea Gherghina	rumân	însurat	38 30 3 10 8 1	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 3 fân			2	4			3								
116	**Neacşu Bârlogeanu** Dumitra, soţiea sa *Băeţi*: Gligore Neacşu *Fete*: Zmaranda Rada Ioana Ghiţa	rumân	însurat	45 0 6 4 10 8 4 1	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	1			4								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
117	**Dumitru sin Preda** Mariea, soția sa *Băeți*: Ivan Alecse	rumân	însurat	50 25 14 14	birnic	clăcaș	plugari	4 porumb 2 grâu 4 fân			4	3	5		4								
118	**Șerban sin Bebu** Ioana, soția sa *Fete*: Ieana Ilinca	rumân	însurat	40 30 8 5	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb 2 fân			2	2			2								
119	**Ioan sin Ștefan** Zmaranda, soția sa Bălașa, fie-sa	rumân	însurat	30 28 3	birnic	clăcaș	chirigiu și plugari	3 porumb 2 grâu 1 mei 6 fân		7		4			4								
120	**Ioan Ciobanu** Stana, soția sa Dumitra loată de suflet	rumân	însurat	60 50 6	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	4			3								
121	**Pavela lui Ioan** *Băeți*: Nicolaie Ioan *Fete*: Stanca Rada	rumâncă	văduvă	50 12 8 7 6	scutită	clăcașă		2 porumb 2 fân				3			3								
122	**Ghiță nepotul lui Trică** **Mariea**, soția sa Dina, muma lui Ghiță	rumân rumâncă	însurat văduvă	50 28 70	birnic	clăcaș	plugari	2 porumb 1 fân				3			1								
123	**Marin sin Ioan** Stana, soția sa Mihai, fie-său Din, brat Marin Stancu, brat Trandafir, brat Matei, brat	rumân rumân	însurat flăcău	30 24 1 8 6 17 15	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân	 mut		2	2			2								
124	**Radu Gușatu** Dobra , soția sa *Băeți*: Cârstea Trandafir Mariea, fie-sa	rumân	însurat	70 68 10 9 8	ertat	clăcaș	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân	gușat	2	2	2											
125	**Marin sin Radu Gușatu** Stana, soția sa Ilina, fie-sa	rumân	însurat	24 20 1	scutit pentru militari Ioan brat … militari	clăcaș	plugari	1 porumb 1 fân				2											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
126	**Nedelea Vlăşceanu** Ioana, soţiea sa *Băeţi*: Şerban Gheorghe	rumân	însurat	30 22 6 1	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 fân				2			2								
127	**Nicolae sin Costandin** Stancu, fie-său	rumân	văduv	68 12	ertat	clăcaş		1 porumb	surd, mut şi prost														
128	**Marin sin Nicolae** Rada, soţiea sa *Fete*: Rada Ioana	rumân	însurat	55 50 12 8	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	3			4								
129	**Muşat Ioana Vlăşceanu** Vasile, brat Sanfir, brat Bălaşa, sora lor Ilinca, brat Ioana, muma lor	rumân	flăcău holtei	60 50 6	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân			3	4			20								
130	**Ioan Văcăruşi**	rumân	holtei	35	birnic	ertat	slugă								4								
131	**Andrei sin Marcu** Prodana, soţiea sa *Băeţi*: Oprea Gheorghe	rumân	însurat	35 30 6 3	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 2 grâu 3 fân			2	4			3								
132	**Radu Buliga** Şerbana, soţiea sa *Băeţi*: Şerban Petre Niţa, fii-sa Mălăcea, socră-sa lui	rumân rumâncă	însurat văduvă	50 40 10 3 6 100	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	2			2								
133	**Niţu sin Muşatu** Sanfira, soţiea sa *Băeţi*: Neculae Marin	rumân	însurat	60 50 14 12	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	2			3								
134	**Năstase sin Dobre** Ioana, soţiea sa Stan, fii-său	rumân	însurat	31 25 4	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 3 fân			2	3											
135	**Dumitru nepotul lui Prică** Preda, soţiea sa	rumân	însurat	25 20	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 fân		2		2											
136	**Niţă brat Marin Moraru** Maria, soţiea sa Ioan, cumnat-său al lui	rumân	însurat	21 18 10	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 grâu 2 fân		2		2			2								
137	**Soare sin Stoica** Bucura, soţiea sa	rumân	însurat	78 70	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 2 fân			2	2			2								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
138	**Din sin Sore**	rumân	însurat	24	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb			2				1								
	Sanfira, soţiea sa			20				2 fân															
	Vasile, fii-său			1																			
	Stanaa, mătuşa striină	rumâncă	văduvă	8	ertată	ertată																	
139	**Ioan sin Gheorghe Fluierici**	rumân	însurat	25	birnic	clăcaş	văcari la sat				1				3								
	Joiţa, soţiea sa			20																			
	Ioana, fii-sa			1																			
140	**Uncheaş Andrei Moraru**	rumân	însurat	80	ertat	clăcaş		2 porumb		2	1				3								
	Neacşa, soţiea sa			60				1 fân															
	Băeţi: Badea			6																			
	Siică			14																			
	Rizea			13																			
	Fete: Tudora			19																			
	Stanca			12																			
	Ilinca			8																			
141	**Stan Moraru**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb			2	3			4								
	Gherghina, soţiea sa			38				2 fân															
	Mariea, fii-sa			3																			
142	**Ştefan Chioru**	rumân	însurat	70	ertat	ertat	plugari	2 porumb	şchiop		2	2			4								
	Sica, soţiea sa			68				1 fân															
	Ioana, nepoată-sa			10																			
	Badea sin Ştefan	rumân	însurat	24	dorobanţ	clăcaş	dorobanţ	2 porumb		4		1			1								
	Anghelina, soţiea sa			20				1 grâu															
								3 fân															
143	**Neagu sin Dinu Turbatu**	rumân	însurat	48	birnic	clăcaş	plugari	4 porumb			3	3			5				6				
	Stana, soţiea sa			45				1 grâu															
	Stancea, fii-sa			6				6 fân															
	Dinu, tată-său al lui	rumân	văduv	90	ertat	ertat																	
144	**Drăghici Stroe**	rumân	însurat	50	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			2	6			8								
	Marina, soţiea sa			40				1 grâu															
	Băeţi: Tudor			5				4 fân															
	Dumitru			3																			
	Badea			1																			
	Stroe, tată-său	rumân	văduv	110	ertat	ertat			orb de tot														
145	**Manole Stroe**	rumân	însurat	80	ertat	clăcaş		1 porumb															
	Rada, soţiea sa			60																			
146	**Licsandru sin Duminică**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			2	2			3								
	Preda, soţiea sa			40				2 fân															
	Fete: Florea			5																			
	Sanda			2																			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
147	**Gheorghe Lungu**	rumân	însurat	50	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			4	2			3								
	Anica, soţiea sa			45				1 grâu															
	Fete: Vişa			12				1 mei															
	Uţa			10				4 fân															
148	**Gheorghe Bonţi**	rumân	însurat	50	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb		3	3	2			3								
	Băeţi: Petre			9				1 mei															
	Ioan			5				3 fân															
	Anca, fie-sa			7																			
149	**Stancu Dogaru**	rumân	însurat	50	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb		3	2	2			3								
	Stanca, soţiea sa			45				2 grâu															
	Băeţi: Alecse			13				3 fân															
	Gligore			3																			
	Radu			8																			
	Dina			5																			
	Voica, fie-sa			12																			
150	**Mihai sin Stan Prundeanu**	rumân	însurat	27	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb			3	3			4								
	Rada, soţiea sa			20				1 fân															
	Mina, fie-sa			1																			
151	**Stan Dogaru**	rumân	însurat	70	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb			2	4			4								
	Păuna, soţiea sa			60				2 fân															
152	**Necula sin Stan Prundeanu**	rumân	însurat	35	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb				2	2		4								
	Dina, soţiea sa			25				1 fân															
	Matei fie-său			4																			
153	**Ioan Ungureanu**	rumân	însurat	50	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			2	2			2								
	Ilina, soţiea sa			40				1 grâu															
	Băeţi: Nicolae			8				2 fân															
	Marin			4																			
	Fete: Dina			6																			
	Rada			2																			
	Sofiea, sora lui Ioan		fată	30					proastă														
154	**Stan Prundeanu**	rumân	însurat	80	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			4	3	8		4								
	Ioana, soţiea sa			60				3 fân															
	Fete: Ioana			12																			
	Dumitra			6																			
155	**Duminică Unchiaşu**	rumân	însurat	100	ertat	clăcaş	plugari	1 porumb	orb de ochi		2												
	Brânduşa, soţiea sa			90				1 fân	de tot														
	Rustea, fie-său			16																			
	Joiţa, fie-sa			50					mută														
	Duţu, fie-său	rumân	însurat	30	ertat	clăcaş		1 porumb	boşorog														
	Salomiea, soţiea sa			28																			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
156	**Albu sin Dragomir**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb				2	4		3								
	Dumitra, soţiea sa			30				2 fân															
	Tănase, brat		flăcău	16																			
	Fete: Mihalcea			8																			
	Păuna			5																			
	Stana			2																			
157	**Badea Ciobanu**	rumân	însurat	50	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb			2	2											
	Neacşa, soţiea sa			30				1 fân															
	Stoica, fie-sa			3																			
158	**Udrea Roşu**	rumân	văducv	80	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			2	4		5									
	Stoica, fii-său			6				3 fân															
	Ioan, fii-său			11					boşorog														
	Fete: Mariea			8																			
	Stanca			13																			
159	**Ilie Purcaru**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			2	4	4		6								
	Voica, soţiea sa			35				1 grâu															
	Stancu			8				3 fân															
	Matei			5																			
	Radu			1																			
	Stanca, fie-sa			6																			
	Şerban, brat Ilie	rumân	văduv	80	ertat	clăcaş																	
160	**Ion Roşu**	ungurean	însurat	50	sudit KK	clăcaş	plugari	1 porumb		1													
	Mariea, soţiea sa			40				1 fân															
	Ana, fie-sa			13																			
161	**Dumitru Baboi**	rumân	însurat	60	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			2	2			3								
	Păuna, soţiea sa			50				2 fân															
	Băeţi: Din			7																			
	Rizea			6																			
	Stan			4																			
	Gheorghe			1																			
162	**Costache Purcea**	rumân	însurat	70	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb			2	3		15	4								
	Neacşa, soţiea sa			60				2 fân															
	Barbu, fii-său			16																			
	Joiţa, fie-sa		văduvă	22																			
	Bucur, fii-său			1																			
163	**Dina lui Dincă**	rumâncă	văduvă	80	ertată	ertată																	
	Stana, fie-sa		văduvă	36	ertată	ertată	toarce pă plată		are bola rea														
	Trandafir, fii-său			1																			
	Dumitrana, nepoată-sa			6																			
164	**Mitru Ioan**	ungurean	însurat	30	sudit KK	clăcaş	pogonici	1 porumb															
	Mariea, soţiea sa			20																			
	Băeţi: Neculae			4																			
	Ioan			1																			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
165	**Ioan Odolean** Stana, soţiea sa Neculae, fii-său Eva, fii-sa	ungurean	însurat	35 30 5 2	sudit KK	clăcaş	pogonici	1 porumb															
166	**Tănase Ungureanu** Neculae Tănase Mariea, fii-sa	ungurean	văduv	70 13 8 10	sudit KK	clăcaş	pogonici	1 porumb															
167	**Ana lui Pătru** Ioan, fii-său Mariea, fii-sa	ungureancă	văduvă	70 15 28	KK	ertată	toarce pă plată		mută şi proastă														
168	**Bucur Mohanu** Eva, soţiea sa Costandin, fii-său	ungurean	însurat	30 30 2	sudit nemţăsc	clăcaş	cârciumar			2	2	3			5								
169	**Dină Nedea** Bălaşa, soţiea sa *Băeţi*: Sintioan Şerban *Fete*: Stancea Ioana Andreica	rumân	însurat	50 40 5 2 12 9 7	birnic	clăcaş	plugari	4 porumb 1 grâu 4 fân		4	2	5			3								
170	**Ioan sin Ivan** Ilinca, soţiea sa *Fete*: Stanca Neacşa Tudora Ioan, fii-său	rumân	însurat	80 70 14 10 6 8	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 2 fân				2			1								
171	**Ioan …** Neacşa, soţiea sa Bucur, fii-său	rumân	însurat	80 70 14	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 grâu 3 fân			2		3			2							
172	**Duică Ionaşcu** Bălaşa, soţiea sa *Băeţi*: Stan Petre Badea	rumân	însurat	30 30 8 2 1	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 3 fân			4		1			1							
173	**Voica lui…** Din, fii-său Rujea, soţiea sa Neacşa, brat Dina	rumâncă rumâni	văduvă însurat	70 20 19 15	ertată birnic	scutită clăcaş	 plugari	 3 porumb 3 fân			4	2	3										

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
174	**Marin sin Preda Mustăţea** Rada, soţiea sa Ilinca, Dumitra Ilinca, muma lui	rumân rumâncă	însurat văduvă	32 30 6 2 85	birnic ertată	clăcaş ertată	plugari toarce pă plată	2 porumb 1 fân					3			3							
175	**Stancu Ciobanu** Rada, soţiea sa Ilinca, fii-sa Din, fii-său	rumân	însurat	70 60 12 14	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 grâu 2 fân				2	2	8		2							
176	**Gheorghe sin Stancu** Mariea, soţiea sa Stanca, fii-sa	rumân	însurat	20 20 1	birnic	clăcaş	plugari	1 porumb 1 fân				2	3			1							
177	**Pană sin Stancu** Ilinca, soţiea sa *Fete*: Ilinca Mariea	rumân	însurat	25 20 3 1	birnic	clăcaş	plugari	1 porumb 1 fân					3			2							
178	**Tudor sin Pârvu** Ştefana, soţiea sa *Fete*: Rada Stanca	rumân	însurat	30 20 5 3	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 fân				1	4			2							
179	**Ioan sin Pârvu** Ioana, soţiea sa	rumân	însurat	25 30	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 fân					3										
180	**Sore Bănănău** Stancea, soţiea sa *Băeţi*: Pârvu Cârstea	rumân	însurat	40 35 17 10	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 2 fân				3	1										
181	**Radu sin Ioan Rotaru** Stanca, mă-sa	rumân	flăcău văduvă	17 60	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 2 fân			2	5			4								
182	**Dumitraşcu Zăvoeanu** Ilinca, soţiea sa *Băeţi*: Dumitru Ioan Mariea, fii-sa	rumân	însurat	50 40 17 12 10	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 3 fân			2	4			4								
183	**Dumitru Ungureanu**	ungurean	flăcău	5	sudit nemţăsc	ertat	slugă	2 fân			2												
184	**Ilie Olteanu** Stanca, soţiea sa *Băeţi*: Tudose Dumitru Dragomir Safta Mariea	rumân	însurat	50 40 12 9 5 7 1	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 4 fân			2	4			2								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
185	**Neagu Bănicu** Stana, soţiea sa *Fete*: Ana Neacşa Gherghina	rumân	însurat	30 25 9 6 7	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 2 fân				4											
186	**Vasile Dogaru** Sanda, soţiea sa *Băeţi*: Dincă Dumitru *Fete*: Dospina Stanca	rumân	însurat	80 50 15 10 10 8	birnic	clăcaş	plugari	4 porumb 1 grâu 4 fân	boşorog		4	4			5								
187	**Crăciun Dunea Săraru** Ivana, soţiea sa Neculae Tudose Niţa, fii-sa	rumân	însurat	60 50 10 8 5	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 fân				1	2										
188	**Ioan Lupu Cârciumaru lui Balosache** Catrina, soţiea sa	rumân	însurat	60 50	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 2 fân			2	2			2								
189	**Neculae sin Vladu** Mariea, soţiea sa Rada, fii-sa	rumân	însurat	22 21 1	birnic	clăcaş	văcari	1 porumb 1 fân				2											
190	**Din sin Neagoe** Radu, fii-său	rumân	văduv	100 13	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 3 fân		4		2			5								
191	**Matei Ciuteanu** Sora, soţiea sa Dobre, fii-său Mariea, fii-sa	rumân	însurat	60 50 13 15	birnic	clăcaş	plugari	2 porumb 1 fân				3			2								
192	**Gheorghe sin Neagoe** Stancea, soţiea sa Radu, fiul său *Fete*: Gherghina Maria Ioana	rumân	însurat	40 30 9 13 11 5	birnic	clăcaş	chirigiu	4 porumb 5 fân		6		5			3								
193	**Din sin Din** Safta, soţiea sa *Fete*: Joiţa Dumitra	rumân	însurat	30 25 5 3	birnic	clăcaş	plugari	4 porumb 1 grâu 4 fân		5		4			3								
194	**Badea Ciuteanu Turbatu** Ilinca, fie-sa	rumân	văduv	70 15	birnic	clăcaş	plugari	1 porumb 1 fân				3											
195	**Ioan sin Banciu** Mariea, soţiea sa Toma, fii-său	ungurean	însurat	60 40 6	sudit nemţăsc	clăcaş	slugă, cârciumari			1		3			4								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
196	**Ioan sin Banciu** Stana, soţiea sa	ungurean	însurat	20 20	sudit nemţăsc			1 porumb				1			1								
197	**Radu sin uncheaş Stanciu** Stana, soţiea sa Din, fii-său *Fete*: Anghilina Tudora Stanca	rumân	însurat	60 50 10 12 6 4	……	moştean	plugari	4 porumb 2 grâu 6 fân		5		4	2		4				3	100		1	3
198	**Ioan Pletea** *Băeţi*: Dragomir Oprea Marin *Fete*: Rada Ilinca	rumân	văduv	60 16 12 8 13 7	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 2 grâu 3 fân	sfrinjit din ele şchiop de un picior proastă cu boală rea		2	2							14	150			2
199	**Neagoe sin Mircrea** Niţa, soţia sa Stan, fii-său	rumân	însurat	30 25 2	birnic	clăcaş	plugari	4 porumb 2 grâu 5 fân		6		2			4					160			
200	**Cârstea Neculae** Stanca, soţiea sa Stoica, fii-său	rumân	însurat	63 58 8	ertat	clăcaş	plugari	2 porumb 1 grâu 2 fân				2			4								
201	**Gheorghe sin Cârstea** Dumitra, soţiea sa Ioana, fie-sa Stoeana, sora nevesti	rumân	însurat	27 23 1 8	birnic	clăcaş	pogonici	2 porumb 1 fân							2								
202	**Neagoie Ceafola** Anghilina, soţiea sa Neagoie, fie-său	rumân	însurat	32 30 3	scutit de militar dă Şerban, brat Neagoe	clăcaş	plugari	2 porumb 3 fân			2	2			2								
203	**Badea lui Şerban** Ioan, fie-său Niţa, fie-sa	rumâncă	văduvă omu e dus militar	34 4 3					cu trupu moale														
204	**Floarea lui Gheorghe Neamţu** Ioan, fie-său	unguroaică	văduvă	30 6	scutită	clăcaşă				1									6				
205	**Dumitru Cârstea**	rumân	flăcău	18	birnic		cojocar																
206	**Uncheaş Vasile Pieptănaru** Badea, fii-său Ilinca, soţiea sa Stan, fii-său	rumân rumân	văduv însurat	70 30 20 3	birnic birnic	clăcaş clăcaş	plugari chirigiu	2 porumb 4 porumb 2 grâu 6 fân		 6	2 2	1 3	30		3 4								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
207	**Chiriță sin Ion Ciobanu**	rumân	văduv	20	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb		4		3			1								
	Dumitru, fii-său			6				3 fân															
	Ioana, fie-sa			4																			
	Floarea, muma lui	rumâncă	văduvă	60	ertată	ertată			din ele														
	Ilinca, sora Floarii			40					oarbă de tot														
208	**Radu Bălcuia**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb			2	3			4								
	Stana, soțiea sa			35				3 fân															
	Maria, loată de suflet			13																			
209	**Niță sin Gligore**	rumân	flăcău	25	birnic	clăcaș	plugari	2 porumb			2	2			3								
	Rada, soru-sa			15				1 grâu	mută														
	Ilinca, brat			6				2 fân															
	Gherghina, brat			7																			
	Anca, muma lor	rumâncă	văduvă	80																			
210	**Ioan sin Badea Perşinaru**	rumân	însurat	30	birnic	clăcaș	chirigiu	4 porumb		8		5	20		6				5				
	Ioana, soțiea sa			26				2 grâu															
								6 fân															
211	**Barbu Purcaru**	rumân	însurat	60	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb			2	4	15		2				5				
	Ioana, soțiea sa			45				2 grâu															
	Băeți: Niță			10				2 fân															
	Marin			7																			
	Fete: Dragomira			12																			
	Dona			16																			
212	**Coman sin Badea Perşinaru**	rumân	flăcău	30	birnic	clăcaș	chirigiu	5 porumb		8		6	15	5					4				
	Sandu, brat	rumân	flăcău	26				3 grâu															
	Ioana, muma lor	rumâncă	văduvă	60				8 fân															
	Stana, nepoată-sa			16																			
213	**Radu Grosu sin Cârstea**	rumân	însurat	45	birnic	clăcaș	plugari	3 porumb				2	4	8									
	Păuna, soțiea sa			28				1 grâu															
	Fete: Ioana			6				3 fân															
	Neaga			4																			
214	**Rădoi sin Stan Gogoi**	țigan	însurat	32	birnic	clăcaș	lăutar						3			1							
	Stana, soțiea sa			30																			
	Băeți: Gheorghe			5																			
	Ioan			4																			
215	**Voicu sin Stan Gogoi**	țigan	însurat	48	birnic	clăcaș	toboșar									1							
	Ilşinca, soțiea sa			30																			
	Băeți: Neacşu			12																			
	Costandin			4																			
	Șerban			1																			
	Preda, fie-sa			5																			
216	**Dan sin Pașa**	țigan	însurat	32	birnic	clăcaș	ferar			2		2				1							
	Anca, soțiea sa			25																			
	Neagoe, fii-său			8																			
	Ana, fie-sa			1																			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
217	**Ioan sin Paşa**	ţigan	însurat	40	birnic		herar			2		2				2							
	Sora, soţiea sa			30																			
	Costandin, fii-său			4																			
	Fete: Ilinca			10																			
	Safta			8																			
218	**Badea sin Didiţă**	ţigan	însurat	22	birnic		herar					2											
	Neacşa, soţiea sa			20																			
	Stan, brat Badea			8																			
219	**Dumitru Fătafului**	ţigan	însurat	30	birnic		ferar			2			4	1									
	Mariea, soţiea sa			20																			
	Dumitru, fii-său			1																			
220	**Radu Vătahu**	ţigan	însurat	80	ertat		ferar			2				2									
	Stanca, soţiea sa			70					oarbă d-un ochi														
	Marin, fii-său			10					orb de amândoi ochii														
	Călina, fii-sa			20																			
221	**Ilie sin Dumitru Negru**	ţigan	flăcău	32	ertat		ferar			1				2									
222	**Stanciu sin Marin Lăcătuşu**	ţigan	însurat	45	birnic		herar					3			1								
	Florea, soţiea sa			48																			
	Dumitru, fii-său	ţigan	flăcău	20																			
223	**Dobrato sin Radu**	ţigan	însurat	48	birnic		lăutar			3		3			3								
	Bălaşa, soţiea sa			41																			
	Ioan			8																			
	Badea			6																			
	Drăghici			4																			
	Gheorghe			2																			
	Mariea, fii-sa			10																			
224	**Ilie sin Radu**	ţigan	însurat	60	birnic		lăutar			2		1			2								
	Stana, soţiea lui			40																			
	Crăciun			11																			
	Stan			9																			
	Sarafim			6																			
225	**Ioan sin Niţu**	ţigan	însurat	40	birnic		herar																
	Despa, soţiea lui			30																			
	Fete: Ilinca			4																			
	Ioana			2																			
226	**Liţă sin Marin**	ţigan	însurat	40	birnic		herar					1											
	Ioana, soţiea sa			30																			
	Marin, fii-său			1																			
	Pârvu, brat Liţă			10																			
	Neacşa, brat			12																			
	Florea, muma lor	ţigancă	văduvă	80																			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
227	**Radu sin Nițu**	țigan	însurat	30	birnic		herar					3											
	Mariea, soțiea lui			30																			
	Neagoe, fii-său			1																			
	Fete: Tița			7																			
	Rada			4																			
	Mariea			2																			
228	**Mihai sin Nițu**	țigan	însurat	25	birnic		ferar					2											
	Neacșa, soțiea lui			25																			
	Gheorghe, fii-său			1																			
	Fete: Ioana			3																			
	Mariea			2																			
229	**Burcea sin Nițu**	țigan	însurat	24	birnic		ferar					1											
	Tița, soțiea sa			20																			
230	**Șințilă sin Nițu**	țigan	flăcău	15	birnic		ferar					1			1								
	Stanca, soru-sa			10																			
	Voica, muma lor	țigancă	văduvă	80																			
231	**Bănică sin Pașa**	țigan	însurat	40	birnic		ferar			4													
	Gherghina, soția lui			30																			
	Fete: Mariea			6																			
	Ilinca			4																			
232	**Preda sin Stan Gogoi**	țigan	însurat	25	birnic		lăutar																
	Dumitra, soțiea lui			30																			
233	**Dumitru Mustățea**	țigan	văduv	45	birnic		ferar								1								
	Cârstina, fii-sa			20																			
	Dina, fii-sa			12																			
234	**Cârstea sin Tănase**	rumân	văduv	30	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb				2			2				3				
	Gherghina, fii-sa			2				3 fân															
235	**Cârstea Țăcurlui**	rumân	însurat	60	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb			2	3			1								
	Neacșa, soțiea sa			45				1 grâu															
	Fete: Mariea			20				3 fân	mută, surdă														
	Dina			15																			
	Iosif, fii-său			8																			
236	**Iacov Vasalache**	rumân	însurat	50	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb			2	4			4								
	Tudora, soțiea sa			45				1 grâu															
	Ioan, fii-său			12				3 fân															
	Tudora, fii-sa			15																			
237	**Gheorghe sin Dumitru**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb					4			2							
	Dina, soțiea sa			38				2 fân															
	Ioan, fii-său			4																			
	Mariea, fii-sa			2																			
238	**Pandelea uncheașu**	rumân	însurat	80	birnic	clăcaș	croitor	2 porumb					3		4								
	Stoica, soțiea sa			60				2 fân															

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
239	**Dumitru cumnatu Cârsti** Petria, soția sa *Fete*: Floarea Stanca	rumân	însurat	40 30 3 1	birnic	clăcaș	plugari	4 porumb 2 grâu 4 fân			2	6											
240	**Andrei Ungureanu** Anca, soțiea sa Sârb, fii-său	ungurean	însurat	50 40 16	birnic	clăcaș	plugari	4 porumb 2 grâu 4 fân		2	2	4			4								
241	**Ștefan cumnatu lui Andrei** Mariea, soțiea sa Ioana, fii-sa *Băeți*: Dumitru Tudor	rumân	însurat	30 28 8 5 1	birnic	clăcaș	plugar	1 porumb 1 fân				2											
242	**Pană Pufă** Safta, soțiea sa *Băeți*: Costandin Coman	rumân	însurat	65 60 15 20	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 2 grâu 3 fân			2	3	6		3					150		4	3
243	**Dumitru Botezatu** Ștefana, soțiea sa	rumân	însurat	60 50	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân			3	3											
244	**Niță sin Dumitru** Stanca, soțiea sa	rumân	însurat	30 20	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân				3	5										
245	**Gheorghe sin Ioan** Stanca, soțiea sa Ioana, fii-sa	rumân	însurat	40 30 13	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 3 grâu 6 fân		2	2	4			4								
246	**Stanca Voini Cocoșatu** Gheorghe, fii-său Ileana, soțiea sa	rumâncă rumân	văduvă însurat	60 20 18	scutită birnic	clăcașă clăcaș	toarce cu furca slugă la stăpân	 1 porumb 1 fân				2	3										
247	**Gheorghe Bășcău** Bica, soțiea sa *Fete*: Zinca Mariea Stanca, muma lui Dina, sora lui	rumân rumâncă	însurat văduvă	35 30 5 1 80 15	birnic	clăcaș	cârciumari și purcari	4 porumb 3 grâu 2 orz 6 fân	 mută	2	4	6	15		5				4	200		2	5
248	**Costandin Mustățea** Mariea, soțiea sa	rumân	însurat	60 60	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân			2	4			2								
249	**Stan Mustațea** Anca, soțiea sa Joița Stanca	rumân	însurat	40 30 5 1	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	3			1								
250	**Gheorghe sin Pavelu** Gherghina, soțiea sa	ungurean	însurat	19 18	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân			2	1											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
251	**Matei sin Andrei** Licsandra, soțiea sa Neculae, fii-său	rumân	însurat	28 26 2	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân			2	3											
252	**Ioan sin Pavel Ungureanu** Preda, soțiea sa *Băeți*: Costache Stan	ungurean	însurat	28 25 2 6luni	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 2 grâu 5 fân			4	4			3				3				
253	**Aldea sin Andrei** Mariea, soțiea sa	rumân	însurat	35 30	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân			1	2											
254	**Gheorghe sin Costandin** Preda, soțiea sa *Fete*: Ilinca Dumitra *Băeți*: Barbu Stan	rumân	însurat	50 30 6luni 4 6 8	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 2 grâu 4 fân		4	3	2	8		3								
255	**Dumitru sin Costandin** Mariea, soțiea lui *Băeți*: Ioan Nicolae *Fată*: Trandafira	rumân	însurat	30 28 5 3 1	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 1 orz 3 fân			4	4			2								
256	**Petcu sin Șerban** Ilinca, soțiea sa *Băeți*: Radu Nicolae Costandin Mariea, fii-sa	rumân	însurat	50 40 10 8 4 2	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 2 grâu 3 fân		2	2	2			3								
257	**Șerban Ungureanu** Mariea, soțiea lui *Băeți*: Ioan Necolae *Fete*: Ana Safta Ilinca	ungurean	însurat	70 60 12 4 8 7 2	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 1 grâu 1 orz		4	2	3			3								
258	**Nicolae …** Stanca, soțiea sa *Băeți*: Dobre Costandin *Fete*: Manda Drăgana Ancuța Ioana	rumân	însurat	65 50 16 13 12 8 6 4	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 2 grâu 4 fân		4	2				2								
259	**Ioan sin Ioan** Nița, soțiea sa	rumân	însurat	19 16	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân			2	2											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
260	**Andrei Gheordina** Catrina, soțiea sa *Fete*: Mara Stana	rumân	însurat	60 50 10 10	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 2 grâu 5 fân		4	2	2			4								
261	**Matei sin Stancea** Neacșa, soțșiea sa Stana, fie-sa Stancea, muma lui Matei	rumân	însurat văduvă	50 35 2 60	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 2 grâu 1 orz 5 fân		1	3	4			4				8				
262	**Bucur Ungureanu** Mariea, soțiea sa Niță, fii-său *Fete*: Mariea Marina	ungurean	însurat	40 35 11 9 6	birnic	clăcaș	cu sapa					1			1								
263	**Gheorghe zet uncheaș Ioan** Ana, soțiea sa *Băeți*: Stan Costache	rumân	însurat	40 30 2 1	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 1 fân			1	2											
264	**Pavel sin Mihai** Safta, soțiea sa Șerban, fii-său Zmaranda, fii-sa	ungurean	însurat	70 60 15 12	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 2 grâu 3 fân			2	5			4								
265	**Dobre uncheașu** Manda, soțiea sa *Băeți*: Marin Ioan	rumân	însurat	80 70 17 12	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	3			2				4				
266	**Pătrașcu Vânătoru** Ilina, soțiea sa Gheorghe, fii-său Neaga, fii-sa	rumân	însurat	60 40 4 5	birnic	clăcaș	vânător	1 porumb 2 grâu 2 fân				4											
267	**Popa Stancu sin popa Gheorghe** Neaga, soțiea sa *Băeți*: Gheorghe Barbu	rumân	însurat	30 25 5 3	preot	moștean	preot	3 porumb 1 grâu 4 fân			4	3			6					200			
268	**Popa Gheorghe sin Costandin** Stana, fii-sa	rumân	văduv	50 12	preot	moștean	preot	3 porumb 1 grâu 3 fân		4	4	2			5					160			
269	**Radu sin Dobre** Păuna, soțiea sa *Băeți*: Ioan Badea	rumân	însurat	60 50 26 15	scutit pentru dorobanț	clăcaș	dorobanț	3 porumb 2 grâu 1 orz 4 fân		4	2	4			3								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
270	**Barbu sin Radu dorobanţu**	rumân	însurat	30	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb			1	2											
	Florea, soţiea sa			25				2 fân															
	Neacşa, fii-sa			2																			
271	**Chiriţă sin Călin**	rumân	însurat	40	birnic	moştean	plugar	3 porumb			2	4	5							200			3
	Anghilina, soşiea sa			38				2 grâu															
								4 fân															
272	**Dragomir Măgureanu**	rumân	văduv	50	dorobanţ	clăcaş	dorobanţ	4 porumb		2	2	4			4								
	Băeţi: Andrei			24				1 grâu															
	Mihai			17				4 fân															
	Mriea, fii-sa			14																			
273	**Marincea Tutungiu**	sârb	însurat	38		moştean	precupeţ	3 porumb		1									4				
	Mariea, soţiea sa			26		zestraş		2 grâu															
	Neculae, fii-său			3				3 fân															
	Anica, fii-sa			1																			
	Mariea, slijnica			20																			
274	**Ene sin Tudorache**	rumân	însurat	25	birnic	moştean	plugar	2 porumb						10						100			
	Safta, soţiea sa			22				1 grâu															
	Joiţa, fii-sa			4				2 fân															
	Ioan, fii-său			2																			
275	**Dumitru sin Radu Pâlici**	rumân	însurat	30	birnic	moştean	plugar	3 porumb			2	1	5		6								
	Dina, soţiea sa			26				2 grâu															
	Băeţi: Din			6				3 fân															
	Ion			1																			
	Ioana, fii-sa			3																			
276	**Grigore Rătescu**	rumân	însurat	38	fecior de	proprietar-		10 porumb		3	6	3			10				5	300		5	6
	Zinca, soţiea sa			25	boier, pitar	ul moşii		8 grâu															
	Danciu, fiul său			3		Răteşti		5 orz															
	Fete: Tinca			7				15 fân															
	Lucsiţa			2																			
	Ene	ţigan al	însurat	50																			
	Costandin	numitului		40																			
	Păuna, soţiea sa			22																			
	Costandina, fii-sa		văduvă	3																			
	Marin sin Costandina			20																			
	Anica, brat Costandina																						
	Gheorghe sin Gheorghe	ţigan	însurat	50																			
	Ioana, soţiea sa			38																			
	Ilie, oltei		oltei	28																			
	Oprtea, brat			20																			
	Ene, brat			15																			
	Neaga sin Gheorghe	ţigancă	văduvă	28																			
	Păuna, fii-sa			3																			
	Zanfira sin Radu			18																			
	Palaghiea monafiea	rumâncă	văduvă	70	călugăriţă																		

										408	379	763	753	101	767	7			146	11176	2	14	68

Peste tot patru sute opt cai, trei sute şaptezeci şi noauă boi, şapte sute şaizeci şi patru vaci, şapte sute cincizeci şi trei oi, una sută una capre, şapte sute şaizeci şi şapte râmători, şapte bivoli, una sută patruzeci şi şapte stupi, unsprezece mii opt sute şaptezeci şi şase pruni, doi duzi, paisprezece pogoane vie şi şaizeci şi opt copaci.

Suptocârmuitor, T. Balotă”.

Satul Aleşi de Cacaleți, după Catagrafia Țării Româneşti de la 1838.

„Satul Aleşi dă Cacaleți:

No.	Numele	Neamul	Căsătoriți	Vârsta	Bir	Claca	Meşteşugul	Nr. pogoane lucrate	Beteşugul	Cai	Boi	Vaci	Oi	Capre	Râmători	Bivoli	Măgari	Catâri	Stupi	Pruni	Duzi	Vie	Pomet
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**	**21**	**22**	**23**	**24**
1	**Stănilă Băneci** Mariia, soţiia sa *Băeţi*: Stan Gheorghe Neagoe	rumân	însurat	50 40 16 14 10	patentari de clasul	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 ovăz 1 fân		4	2	4	15		6					300			1
2	**Cârstea sin Marin**	rumân	holteiu	20	scutit de militari	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân		2		2	6										
3	**Preda lui Bănică Mircea** Stan sin Bănică, fii-său Neagoe, fii-său Mariia, fii-sa	rumâncă rumân	văduvă holteiu	65 20 13 18	scutită birnic	moşteancă moştean	 plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân		2		4	10		6				2	350			3
4	**Gheorghe Olteanu** Preda, soţiia sa	rumân	însurat	80 65	ertat	clăcaş	plugar	1 porumbu 1 fân		2													
5	**Radu Stan Bătrânu** Stana, soţiia sa Vasile brat Radu Zmaranda sin Radu	rumân rumân	însurat holtei	50 40 20 15	patentari de cla‹sul›	clăcaşi	chirigiu	5 porumb 3 grâu 2 ovăz 8 fân		10		6	20		5					50			
6	**Neculae Stan Bătrânu** Păuna, soţiia sa	rumân	holtei	23	patentar de clasul al	clăcaş	plugar	2 porumb 3 fân		2					3								
7	**Ghiţă Bebu** Safta, soţiia sa	rumân	căsătorit	30 20	birnic	călăcaş	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	4	4		2					40			1
8	**Ioniţă popa Radu** Sanda, soţiia sa	rumân	însurat	37 25	birnic	moştean	chirigiu	3 porumb 1 grâu 4 fân		4		3			2					150			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
9	**Bica lui Gligorie Bebu** *Băeţi*: Marin Badea Ion *Fete*: Neaga Badea	rumâncă	văduvă	40 4 8 1 12 3	scutită	clăcaşi		3 porumb 3 fân		3		3											
10	**Neagoe Şărban** Ioana, soţiia sa	rumân	însurat	60 50	ertat	clăcaşi	plugari	2 porumbu 1 fânu		2	2									150			
11	**Radu Checii** Stana, soţiia sa *Băeţi*: Ştefan Marin *Fete*: Neaga Dina Păuna	rumân	însurat	40 30 12 6 5 8 1	patentar de clasu al	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 6 fân		6		4			3					300			2
12	**Marin Checii** Ilinca, soţiia sa	rumân	însurat	37 30	ertat	ertat	plugar	2 porumb 1 fân	şchiop de un picior						2					50			
13	**Gheorghe Badea** Stana, soţiia sa Anghel, fii-său *Fete*: Costandina Tănasea Ilinca Ioana	rumân	însurat	35 28 5 9 13 7 2	birnic	clăcaşi	plugari	3 porumbu 1 grâu 4 fânu			2	4	6		4					100			
14	**Ban Ioan** Pârva, soţiia sa *Fete*: Rada Mariia	rumân	însurat	50 48 14 12	mazil	clăcaş	scăunaş de vite	3 porumb 3 grâu 6 fânu			4	4	20		6				5	250			
15	**Chiivu Ioan** Stoica, soţiia sa *Fete*: Mariia Anca Radu, brat Chivu Păuna, nepoata Chivului Stanca Dinu	rumân	îsurat holteiu	35 25 5 2 50 18 17	birnic	moştean	plugar	2 porumbu 1 fânu				2								350			
16	**Ilie Ştefan** Stanca, soţiia sa Ştefan, fii-său	rumân	însurat	30 25 4	birnic	moştean	scăunaş	4 porumbu 2 grâu 6 fânu		2	2	3	10		4					220			
17	**Ion Tudor** Stanca, soţiia sa *Băeţi*: Moise Anghel Mariia, fii-sa	rumân	însurat	60 31 6 2 4	patentar de clasul al	clăcaşi	plugar	2 porumbu 1 fânu				2			20								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
18	**Radu Paică** Zmaranda, soţiia sa *Băeţi*: Oprea Stan Ghiţă	rumân	însurat	80 70 20 18 10	preot	moştean		5 porumbu 2 grâu 5 fânu		4	2			10	8					400			
19	**Radu Micu Tudor** *Băeţi*: Neculae Ion *Fete*: Voica Mariia Ioana	rumân	văduv	60 16 4 18 14 12	birnic	clăcaşi	plugar	2 porumbu 1 grâu 2 fânu				1											
20	**Ştefan Badea** Floarea, soţiia sa *Fete*: Ioana Sanda Diina	rumân	însurat	80 70 16 12 7	ertat	ertat	plugar	3 porumbu 2 fânu			2	2			3					100			
21	**Neacşa lui Ioan** Alecse, fii-său *Fete*: Stanca Ioana	rumâncă rumân	văduvă holteiu	70 19 16 7	scutită birnic	moşteancă moştean	 plugar	 3 porumbu 1 grâu 3 fânu		2	2	3	15		2					160			
22	**Uncheaşi Sima Paicu** Sanda, soţiia sa Ion, fii-său	rumân	însurat	70 70 6	mazil	moştean	plugar	3 porumbu 1 grâu 4 fânu			2	4	26		8					180			
23	**Stan Stan** Sfata, soţiia sa *Băeţi*: Petre Radu *Fete*: Stana Neacşa	rumân	însurat	36 30 10 7 12 14	birnic	moştean	plugar	3 porumbu 2 grâu 4 fânu			2	2	16		8					160			
24	**Mihai Ciulacu** Măicea, soţiia sa *Fate*: Ioana Stana	rumân	însurat	30 28 4 2	patentar de cla‹sul› al	moşnean	plugar	4 porumbu 2 grâu 6 fânu			4	4	18		6					280			1
25	**Stan Bălteanu** Ilinca, soţiia sa Ion, nepotă-său	rumân	îsurat	70 80 14	boernaş dă neam	moştean	cârciumar	4 porumbu 2 grâu 8 fânu		4	4	6	30		20					300			
26	**Mihai Gheorghe Olteanu** Rada, soţiia sa *Băeţi*: Niţu Florea Stan Stana, fii-sa	rumân	însurat	45 33 14 13 4 5	birnic	clăcaşi	slugă	1 porumbu 2 fânu					15	6	2								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
27	**Radu Niculae** Ioana, soţiia sa Radu, brat Radu Badea, soru-sa	rumân rumân	însurat holteiu	35 16 30 14	patentar de cla‹sul› al	moştean	plugar	1 porumbu 2 fânu		1	2	2	10							300			
28	**Radu Gheorghe** Mărgărita, soţiia sa Licsandru, fii-său *Fete*: Dumitra Preda Badea	rumân	însurat	36 30 7 10 5 1	birnic	clăcaşi	plugar	2 porumbu 2 fânu			1	2											
29	**Ştefan Stoica** Păuna, soţiia sa *Băeţi*: Ştefan Gheorghe *Fete*: Mariia Saf‹t›a Stanca	rumân	însurat	40 35 8 2 14 10 4	birnic	clăcaşi	dulgher	3 porumbu 1 grâu 2 fânu				3			1					80			
30	**Stemate Ioan** Badea, soţiia sa *Băeţi*: Ioniţă Costache Gheorghe	grec	însurat	65 50 18 9 6	patentar de cla‹sul›	moştean	povarnagi u	6 porumb 2 grâu 5 fân		1	6	5			12					300		1	3
31	**Dumitru Stamate** Mariia, soţiia sa *Băeţi*: Ioniţă Stemate	grec	însurat	26 27 5 2	patentar	moştean	povarnagi u	3 porumb 2 grâu 4 fân		1	2	4			4					160			1
										52	**43**	**83**	**221**	**16**	**137**				**7**	**4730**		**1**	**12**

Peste tot cincizeci şi doi cai, patruzeci şi trei boi, optzeci şi trei vaci, doaoă sute doaoă zeci şi una oi, şaisprezece capre, o sută treizeci şi şapte râmători, şapte stupi, patru mii şapte sute treizeci pruni, un pogon vie şi doisprezece pomi.

Suptocârmuitor, T. Balotă.

Băeţi, 38; fete, 35; holtei, 3; văduve, 3; scutiţi, 8; patentari, 9; neam, 1; mazili, 2; preot, 1; slugă, 1; meşteşugari, 1; porumb, 92; fân, 106; grâu, 33; ovăz 3”.

Satul Cacaleți de Sus, după Catagrafia Țării Româneşti de la 1838.

„Satul Cacaleți dă Sus:

No.	Numele	Neamul	Căsătoriți	Vârsta	Bir	Călaca	Meşteşugul	Nr. pogoane lucrate	Beteşugul	Cai	Boi	Vaci	Oi	Capre	Râmători	Bivoli	Măgari	Catâri	Stupi	Pruni	Duzi	Vie	Pomet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	**Neacşu Drăghici** Gherghina, soțiea sa *Băeți*: Stan Alexie Ioan	rumân	însurat	50 30 8 5 3	birnic	moştean	croitor	5 porumb 2 grâu 1 mei 8 fân			4	4	20		60					300			
2	**Radu Drăghici** Voica, soțiea sa Stana, fii-sa	rumân	însurat	30 28 2	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 5 fân			2	4	15		5					200			
3	**Stănică Stan** Marina, soțiea sa Badea, fii-său Rada, fii-sa	rumân	însurat	40 38 4 3	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	3			8					300			
4	**Nicula Stănilă** Ioana, soțiea sa Ioan, fii-său *Fete*: Stanca Muşa	rumân	însurat	33 30 4 3 1	birnic	moştean	croitor	3 porumb 2 grâu 3 fân			2	3	6		7					300			
5	**Stănică Roman** Stanca, soțiea sa Alexe, fii-său Marica, fii-sa	rumân	însurat	30 25 5 2	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 6 fân		3		3			4					250			
6	**Ioan Badea** Ilina, soțiea sa *Fete*: Tudora Anca	rumân	însurat	30 30 13 3	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	3	6		3					400			
7	**Coman Badea** Dumitra, soțiea sa	rumân	însurat	60 55	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 5 fân		4		3			2					300			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
8	**Neacşu Toma** Rada, soţiea sa Stancu, fii-său Stoiana, fii-sa	rumân	însurat	37 30 2 5	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 2 grâu 3 fân			2	3			2					100			
9	**Anghel Nicula** Sanda, soţiea sa Ioan, fii-său Stancea, fii-sa	rumân	însurat	30 25 4 3	birnic	moştean	chirigiu	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	4	6		6					150			
10	**Pătru Naie** Păuna, soţiea sa *Băeţi*: Ştefan Stoian *Fete*: Nidelea Stoiana	rumân	însurat	30 36 4 7 10 2	birnic	moştean	chirigiu	5 porumb 2 grâu 8 fân			4	6	20		8				12	600			
11	**Gheorghie Naie** Andreana, soţiea sa *Fete*: Stanca Badea	rumân	însurat	30 28 9 3	birnic	moştean	zidar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	4			6								
12	**Ioana lui Marin** Băeţi: Sima Ioan Călin *Fete*: Ana Ilinca	rumâncă	văduvă	40 20 15 10 6 4	scutită birnic	moşteancă	torcătoare	4 porumb 1 grâu 5 fân				5	5		4					200			
13	**Stanciu Preda** Ioana, soţiea sa Pătru, fii-său Păuna, fii-sa	rumân	însurat	30 25 4 2	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	2			2					150			
14	**Statie Tănasiie** Tudora, soţiea sa Ioana, fii-sa Neaga, mătuşa	rumân rumâncă	însurat văduvă	30 25 5 80	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 mei 1 orz 4 fân			2	4	8		6					150			
15	**Soare Toma** Păuna, soţiea sa Rizea, fii-său *Fete*: Tudora Nidelea	rumân	însurat	40 32 4 7 2	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 3 fân			3	3	8							100			
16	**Chiriţă Tănase** Tudora, soţiea sa Ioan, fii-său *Fete*: Nidelea Dumitra Mara	rumân	însurat	45 35 7 15 5 3	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 1 grâu 5 fân			2		10		5					500			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
17	**Neacşu Preda** Mariia, soţiia sa *Băeţi*: Toma Dragomir Ioana, fii-sa	rumân	însurat	70 60 10 8 6	ertat	clăcaş		1 porumb	şchiop											100			
18	**Dragomir Toma** Ilinca, soţiia sa *Băeţi*: Radu Dumitraşcu *Fete*: Dumitra Dumitrica Ioana	rumân	însurat	40 38 5 4 10 6 4	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 3 fân			1	4			4					100			
19	**Marin Gheorghie** Sanda, soţiia sa Gheorghe, fii-său *Fete*: Dumitra Badea Dina	rumân	însurat	35 30 4 10 7 5	birnic	moştean	plugar	4 porumb 1 grâu 1 orz 5 fân		3	2	5	10							600			
20	**Ioan zet Ivan** Păuna, soţiia sa Nicolaie, fii-său Catrina, fii-sa	rumân	însurat	30 25 2 8	birnic	moştean	vânător	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	4	15		6					180			
21	**Cârstea Stan** Rada, soţiia sa *Băeţi*: Badea Marin Marica, fii-sa Mariia, mătuşi-sa	rumân rumâncă	însurat văduvă	40 30 5 7 3 90	birnic	moştean	plugar	5 porumb 1 grâu 7 fân			2	6	24		8					350			
22	**Ioan Matei** Sanda, soţiia sa Antoana, fii-sa	rumân	însurat	40 35 4	birnic	moştean	patentar	4 porumb 1 grâu 4 fân			4	4			6					100			
23	**Pârvu Matei** Prodana, soţiia sa Tudora, fii-sa	rumân	însurat	45 30 12	birnic	clăcaş	chirigiu	3 porumb 3 fân			3	1			4					100			
24	**Marin Matei** Andreana, soţiia sa *Băeţi*: Manea Preda Barbu, slugă	rumân rumân	însurat holtei	30 25 11 7 20	birnic	clăcaş	chirigiu	3 porumb 1 grâu 6 fân		2	2	4	4		12				2	250			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	**Dan, diiaconu Rizea** Marița, soția sa *Băeți*: Badea Ioan Marin *Fete*: Marica Rada	rumân	însurat	40 35 7 5 3 6 2	birnic	moștean	plugar	3 porumb 1 grâu 5 fân			2	4			6					300			
26	**Marin Grecu** Costandina, soția sa *Băeți*: Marin Radu	rumân	însurat	35 30 4 2	birnic	moștean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	3	5		4					200			
27	**Neagoie Marin** Stanca, soția sa Ioan, fii-său	rumân	însurat	30 25 2	birnic	moștean	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	2			5					100			
28	**Marin Neagoie** Mariia, soția sa *Băeți*: Ioan Mihalea Neagoie Ilina, fii-sa	rumân	însurat	38 35 10 5 3 6	birnic	moștean	plugar	3 porumb 3 grâu 6 fân			2	4	15		8					400			
29	**Badea Ivașcu** Tița, soția sa	rumân	însurat	22 19	birnic	clăcaș	plugar	2 porumb 2 fân				1			2					80			
30	**Avram Grecu** Păuna, soția sa *Băeți*: Marin Ștefan *Fete*: Mariia Badea	rumân	însurat	35 25 7 5 3 1	birnic	moștean	plugar	3 porumb 3 fân			2	2	3		3					200			
31	**Marin Ștefan** Ana, soția sa Toma, fii-său *Fete*: Mariia Ioana Ilinca Ilinca, mătușa	rumân rumâncă	însurat văduvă	35 30 8 3 6 1 60	birnic	clăcaș	croitor moașă dă copii	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	3	6		4					260			
32	**Stan Ioan** Dumitra, soția sa Crăciuna, fii-sa	rumân	însurat	35 25 4	birnic	moștean	plugar	3 porumb 1 grâu 8 fân			2	4	10 0	15	6					400			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
33	**Stoian Andrei** Ilinca, soţiia sa Ioan, fii-său *Fete*: Antoana Mariia Costandina	rumân	însurat	456 30 3 12 9 10	birnic	clăcaş	rotar	3 porumb 2 grâu 4 fân			3	6	6		5					150			
34	**Pătru Pârvu** Safta, soţiia sa *Băeţi*: Mihaiu Gheorghie *Fete*: Dumitra Dobra	rumân	însurat	48 40 7 5 10 8	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	3	10		5					250			
35	**Gheorghie Naie** Stanca, soţiia sa *Băeţi*: Stan Radu *Fete*: Ioana Stana Petriia Mariia	rumân	însurat	48 36 15 12 18 16 6 3	birnic	moştean	neguţăto- reşte	4 porumb 2 grâu 5 fân		4	2	6	15		10					400			
36	**Radu Pârvu** Ioana, soţiia sa *Băeţi*: Lazăr Voicu *Fete*: Voica Mariia Vlada, mătuşa	rumân rumâncă	însurat văduvă	40 35 10 3 8 6 90	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 1 grâu 6 fân			2	8	17		4					200			
37	**Radu Andrei** Păuna, soţiia sa *Fete*: Badea Gherghina Ilinca	rumân	însurat	30 25 5 3 1	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 6 fân		5		4	5		12					300			
38	**Iliie sin Ioan** Rada, soţiia sa Voicu, fii-său	rumân	însurat	30 25 3	birnic	clăcaş	plugar	5 porumb 1 grâu 7 fân		1	2	2	10 0		6								
39	**Nicula Preda** Mariia, soţia sa Ilinca, fii-sa	rumân	însurat	25 22 2	birnic	moştean	plugari	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	3	6							160			
40	**Stan Radu** Anica, soţiia sa Mira, fii-sa	rumân	însurat	23 22 1	birnic	moştean	plugar	3 porumb 2 fân				3			2					60			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
41	**Mihalache Ivan** Mariia, soţiia sa Tudor, fii-său	rumân	însurat	25 20 1	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 6 fân			2	5	10		10					400			
42	**Ioan Vasile** Tudora, soţiia sa Badea, fii-său Badea, fii-sa	rumân	însurat	60 40 4 8	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 fân				2	2		1								
43	**Radu Teianu** Ilinca, soţiia sa *Băeţi*: Radu Dumitru	rumân	însurat	65 50 14 13	birnic	moştean	săpător	4 porumb 2 grâu 7 fân			4	4	25		4					300			
44	**Gheorghie Vasile** Stana, soţiia sa *Băeţi*: Marin Iliiea Vladu Ioan Ioana, fii-sa	rumân	însurat	65 40 17 15 8 5 17	birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 3 fân				4	10		5								
45	**Radu Nedelea** Floarea, soţiia sa *Băeţi*: Ioan Alexe *Fete*: Ilinca Ioana	rumân	însurat	50 40 7 2 14 5	birnic	moştean	plugari	4 porumb 1 grâu 6 fân			2	6	10		10					150			
46	**Stan Pătraşcu** Ioana, soţiia sa	rumân	însurat	22 20	birnic	moştean	plugar	3 porumb 3 fân			2	1	6		2					155			
47	**Marin Pătraşcu** Stanca, soţiia sa Dragomir, fii-său *Fete*: Sanfira Mariia	rumân	însurat	30 25 1 6 4	birnic	moştean	plugari	3 porumb 3 fân			2	1	4		2					100			
48	**Marin Nedelea** Trandafira, soţiia sa *Băeţi*: Stancea Ioan Păuna, fii-sa	rumân	însurat	40 30 9 3 5	birnic	moştean	croitoru de haine româneşti	5 porumb 2 grâu 7 fân			2	4	13		6					150			
49	**Ioan Pătraşcu** Rada, soţiia sa Stanciu, fii-său *Fete*: Mariia Bălaşa	rumân	însurat	25 22 5 6 2	birnic	moştean	plugari	3 porumb 3 fân				3	8		4					200			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
50	**Ștefan Neagoie** Ana, soția sa Badea, mătușa Mariia, fii-sa	rumân rumâncă 	însurat văduvă 	20 18 60 16	birnic scutită 	moștean	plugari toarce pă plată	3 porumb 3 fân		2		2	2		1					150			
51	**Iancu Preda** Dumitra, soția sa Preda, Uncheașu, tatăl său Anghilina, soția sa	rumân rumân 	însurat însurat 	24 20 80 75	birnic ertat 	moștean moștean 	plugari	3 porumb 3 fân	 surd 			2	10		4					80			
52	**Tițu Ioan** Păuna, soția sa Nedelea, fii-sa *Fete*: Tudora Sava Pârva	rumân	însurat	40 35 1 5 3 8	birnic	clăcaș	slugărie	2 porumb				1											
53	**Stan Ion** Rada, soția sa *Băeți*: Ștefan Ene *Fete*: Stoiana Mariia	rumân	însurat	36 26 4 3 2 1	birnic	moștean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 1 mei 8 fân		1	4	8	5		6				10	260			6
54	**Neagoie popa Ghinea** Neaga, soția sa Badea, fii-său Ilinca, fii-sa	rumân	însurat	40 35 7 3	preot	moștean		4 porumb 1 grâu 5 fân			2	5	10		6					300			
55	**Ioan Mățău** Stana, soția sa	rumân	însurat	70 65	birnic	moștean	plugari	4 porumb 6 fân	surpat		2	4	10 0	25					15	250			
56	**Pătru Irimac** Mariia, soția sa Ioan, fii-său *Fete*: Păuna Aspra	rumân	însurat	60 55 12 13 7	scutit pentru militar	moștean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 8 fân		3	2	5	30		10					300			
57	**Ivan Pătru** Dumitra, soția sa	rumân	însurat	26 20	scutit	moștean	paracliser	3 porumb 1 grâu 7 fân			2	5	15		4					80			
58	**Istrate Ivașcu** Mărgărita, soția sa Păun, fii-său	rumân	însurat	35 25 3	birnic	clăcaș	plugari	2 porumb 1 fân												80			
59	**Badea popa Gheorghie** Mariia, soția sa Dumitru, fii-său Dumitra, fii-sa	rumân	însurat	45 35 1 4	birnic	moștean	cârciumar și chirigiu	4 porumb 2 grâu 8 fân		2	4	8	10		14				15	160			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
60	**Marin Stancea** Mariia, soţiia sa *Băeţi*: Mihalcea Badea Iliie *Fete*: Sanda Neaga	rumân	însurat	50 30 12 6 3 9 7	birnic	moştean	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	4	10		4				5	360			
61	**Avram Stancu** *Fete*: Ilinca Stana	rumân	văduv	35 8 5	birnic	moştean	plugari	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	3	5		4					150			
62	**Marin Stoian** Mariia, soţiia sa	rumân	însurat	60 50	birnic	moştean	plugari	1 porumb															
63	**Andrei Arciu** Pârva, soţiia sa *Băeţi*: Iliie Tănase	rumân	însurat	30 25 4 1	birnic	moştean	plugari	3 porumb 2 fân	surd			2			3					70			
64	**Gheorghie Ştefan** Costandina, soţiia sa *Fete*: Stanca Rada Stana	rumân	însurat	55 40 10 8 5	birnic	clăcaş	rotar	3 porumb 1 grâu 5 fân			2	5	10		8				4	60			
65	**Costandin Todor** Badea, soţiia sa Costandin, fii-său Mariia, fii-sa	rumân	însurat	30 28 4 2	birnic	moştean	povarnagiu	4 porumb 1 grâu 7 fân			4	10	25	14						600			
66	**Tudor Radu** Mariia, soţiia sa	rumân	însurat	60 70	ertat	clăcaş	plugari	2 porumb 2 fân				2								150			
67	**Costandin Ioan** Mariia, soţiia sa *Băeţi*: Mandă Ioan Caliţa, fii-sa	rumân	însurat	60 50 9 6 13	ertat	clăcaş	plugari	2 porumb	surd														
68	**Ioana lui Soare** Arsene, fii-său Stanca, fii-sa	rumâncă	văduvă	23 1 3	scutită	moşteancă	plugară	2 porumb 3 fân			2	3	6							200			
69	**Iliie Andrei** Mariia, soţiia sa Tănase, fii-său *Fete*: Ioana Sanfira Stanca	rumân	însurat	50 45 2 8 7 5	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 5 fân		8		6	20		12				15	300			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
70	**Sandu diiaconu Rizea** Ioana, soția sa Tănase, fii-său Mariia, fii-sa Mariia, mătușa	rumân rumâncă	însurat văduvă	30 28 5 2 80	birnic	moștean	plugari	3 porumb 4 fân			2	6	10		10					300			
71	**Marin Stăncilă** Ilinca, soția sa *Băeți*: Iliie Tudor *Fete*: Ioana Nidelea Antoana	rumân	însurat	53 50 7 3 3 10 5	birnic	moștean	chirigiu	5 porumb 3 grâu 8 fân		10		6	20		20				6	500			
72	**Badea Ioan** Marin, brat Ioana, soră-sa	rumân	holtei	20 10 17	birnic	moștean	plugar	3 porumb 3 fân			2	2	8		4					150			
73	**Badea Șărban** Mariia, soția sa *Băeți*: Stan Dumitrașcu Ioan Ilinca, fii-sa	rumân	însurat	35 30 6 4 1 8	birnic	clăcaș	plugar	3 porumb 4 fân			2	6	15		30					150			
74	**Șerban Stancu** Stana, soția sa *Fete*: Trandafira Ioana	rumân	însurat	80 70 12 8	ertat	clăcaș	plugar	2 porumb 1 fân				2	6		4								
75	**Mariia lui Stanciu** *Băeți*: Badea Iliie Stanca, fii-sa	rumâncă rumân	văduvă holtei	50 19 6 8	scutită birnic	clăcașă	toarce pă plată	2 porumb 1 fân							5					250			
76	**Ivana a lui Bunea** Drăghici, fii-său *Fete*: Zmaranda Stanca	rumâncă	văduvă	50 10 19 12	scutită	clăcașă	toarce pă plată	2 porumb 1 fân							2					50			
77	**Uța lui Pătrașcu** *Băeți*: Oprea Pătru *Fete*: Rada Ioana	rumâncă rumân	văduvă holtei	80 20 12 16 12	scutită birnic	moșteancă	plugară	2 porumb 3 fân				1			2					150			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
78	**Tănase Matei** Mariia, soţiia sa *Băeţi*: Dinu Ioan Stan *Fete*: Badea Paraschiva	rumân	însurat	50 45 20 10 8 6 4	dorobanţ	clăcaş		4 porumb 2 grâu 2 orz 7 fân		3	2	4	20		3				8	30			
79	**Gheorghie Bunea** Ioana, soţiia sa	rumân	însurat	30 28	dorobanţ	clăcaş		2 porumb 2 fân		1										100			
80	**Toma Drăghici** Păuna, soţiia sa *Băeţi*: Dragomir Neagoie Pârva, fii-sa	rumân	însurat	60 55 20 16 8	dorobanţ	moştean		4 porumb 2 grâu 7 fân		10		3			3					300			
81	**Badea Chiriţă** Călina, soţiia sa *Băeţi*: Iliie Ioan Ioan, brat Badea	rumân rumân	însurat holtei	35 30 4 4 28	birnic birnic	clăcaş	plugari	3 porumb 1 grâu 3 fân				3	3			5				300			
82	**Ilinca Radului** Dumitraşcu, fii-său *Fete*: Ioana Vasilca Sanfira	rumâncă	văduvă	45 6 10 8 4	scutită	moşteancă	plugari	4 porumb 2 grâu 6 fân			2	2	6	20		15				400			
83	**Ghiţă brat Petre** …	rumân	holtei	28			povarnagiu			1	4												
84	**Tănase zet diiaconu Stan** Păuna, soţiia sa Dumitru, fii-său	rumân	însurat	70 65 12		moştean	plugar	2 porumb	şchiop							2				100			

Peste tot şaizeci şi cinci cai, una sută treizeci şi trei boi, două sute optzeci şi patru vaci, opt sute treizeci şi cinci oi, cincizeci şi patru capre, patru sute douăzeci şi unu râmători, noauă zeci şi doi stupi, şaptesprezece mii două sute noauăzeci şi cinci pruni, un pogon vie şi şapte pomi.

Suptocârmuitor, T. Balotă”.

Satul Cireşu, după Catagrafia Țării Româneşti de la 1838.

„Satul Cireşu:

No.	Numele	Neamul	Căsătoriți	Vârsta	Bir	Călaca	Meşteşugul	Nr. pogoane lucrate	Beteşugul	Cai	Boi	Vaci	Oi	Capre	Râmători	Bivoli	Măgari	Catâri	Stupi	Pruni	Duzi	Vie	Pomet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	**Radu Costandin** Pârva, soția sa *Băeți*: Oprea Stan Fratea	rumân	însurat	60 50 16 11 8	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	2	25		8					400			
2	**Bădilă Stoian** Ioana, soția sa Stoian, fii-său	rumân	însurat	75 70 11	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	4			6					300			
3	**Rizea Stoian** Stanca, soția sa Badea, fii-său *Fete*: Dobra Ioana Rada	rumân	însurat	50 45 6 12 8 5	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	6			8					450			
4	**Ioan Rizea** Floarea, soția sa Costea, fii-său	rumân	însurat	25 24 1	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	3			6					200			
5	**Ştefan Ioan Lungu** Ioana, soția sa Udrea, fii-său Ioana, fii-sa	rumân	însurat	35 30 10 6	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	5	20	8	6					650		1	2
6	**Şerban Radu** Gherghina, soția sa *Băeți*: Ion Radu	rumân	însurat	30 30 3 2	birnic	moştean	plugar	1 porumb 3 fân				4	6		5					200			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
7	**Radu Bulumac** Rada, soţiia sa Ioan, fii-său *Fete*: Badea Tudora Anca	rumân	însurat	60 35 16 15 11 8	birnic	moştean	plugar	3 porumb 3 fân			2	5	20	8	8					300			
8	**Ivaşcu sin Gheorghe** Stana, soţiia sa Ioan, fii-său *Fete*: Dina Mariia	rumân	însurat	30 29 10 9 6	birnic	moştean	plugar	3 porumb 2 grâu 4 fân			2	4	20		6					300			
9	**Radu Gligore** Ilinca, soţiia sa Neagoie, fii-său Ioana, fii-sa	rumân	însurat	40 28 5 1	birnic	moştean	plugar	3 porumb 2 fân				2			7					200			
10	**Dinu Rizea** Ioana, soţiia sa Ioan, fii-său Nedelea, fii-sa	rumân	însurat	40 35 1 7	birnic	moştean	dulgher	3 porumb 1 fân												300			
11	**Gheorghe sin Gheorghe Lungu** Ioana, soţiia sa Ioan, fii-său	rumân	însurat	60 50 12	birnic	clăcaş	rotar	1 porumb 2 grâu 5 fân			4	6	18		8					300			
12	**Badea sin Gheorghe** Rada, soţiia sa	rumân	însurat	20 18	birnic	clăcaş	plugar	4 porumb 5 fân			2	4			4					250			
13	**Badea sin Dumitru** Bălaşa, soţiia sa *Fete*: Mariia Stana	rumân	însurat	30 23 3 1	birnic	clăcaş	rogojinar	1 porumb 3 fân		2				10	4					600			
14	**Ioan Tudor** Voica, soţiia sa Barbu, fii-său	rumân	însurat	56 45 12	birnic	moştean	dogar	3 porumb 2 grâu			2	5			6					500			10
15	**Slamna, văduva**	rumâncă	văduvă	100																			
16	**Stoian Ioan** Mariia, soţiia sa Ieva, fii-sa	rumân	însurat	25 20 1	birnic	moştean	zidar	3 porumb 3 fân			2	4			6					300			
17	**Sandu Gheorghiie** Gherghina, soţiia sa Dobre, fii-său	rumân	însurat	20 19 2	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	3	10							400			
18	**Voica lui Gheorghiie Ursu** *Băeţi*: Stoian Radu	rumâncă	văduvă	50 16 10	scutită birnic	clăcaşă		2 porumb 1 grâu 1 fân			2	1	15	4	3					40			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
19	**Sandu Tudose** Gherghina, soţiia sa Stan, fii-său *Fete*: Ilinca Ioana	rumân	însurat	30 25 1 7 4	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 2 grâu 4 fân		2	4	8	20	10	8				10	800			
20	**Tudora, mătuşa** Dinu, fii-său	rumâncă	văduvă	70 18																			
21	**Ioan Voicu** Joiţa, soţiia sa Tudor, fii-său	rumân	însurat	25 20 3	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 3 fân			2	4			5					300			
22	**Stana, mătuşa**	rumâncă	văduvă	80																			
23	**Marin Badea** Ioana, soţiia sa Apostol, fii-său *Fete*: Gherghina Ioana	rumân	însurat	30 28 6 4 2	birnic	moştean	rotar	3 porumb 3 fân		4	2	5	15		18					550		1	
24	**Neagoie Ioan** Joiţa, soţiia sa *Băeţi*: Voicu Arsene	rumân	însurat	40 35 8 5	birnic	moştean	plugar	3 porumb 3 fân			2	3			5					200			
25	**Iordache sin popa Ioan** Ioana, soţiia sa Stan, fii-său Ioana, fii-sa	rumân	însurat	26 24 1 3	birnic	moştean	plugar	4 porumb 3 grâu 1 fân			2	3			2					600			
26	**Gheorghiie zet Ioan** Rada, soţiia sa *Băeţi*: Ioan Marin *Fete*: Sanda Stana	rumân	însurat	30 25 6 2 4 2	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 3 fân		2		2								250			
27	**Dinu Voicu** Tiţa, soţiia sa Ioan, fii-său *Fete*: Badea Tudora	rumân	însurat	30 25 7 5 2	birnic	moştean	plugar	3 porumb 1 grâu 4 fân			2	4			6					300			
28	**Tudora, mătuşa**	rumâncă	văduvă	80																			
29	Tudor Tudose Stanca, soţiia sa *Băeţi*: Ioan Marin	rumân	însurat	30 26 6 2	birnic	moştean	dulgher	3 porumb 3 fân				2	18							450			
30	**Ghică sin Dumitru** Stanca, soţiia sa	rumân	însurat	25 20	birnic	clăcaş	slugă	4 porumb 4 fân			2	3								150			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
31	**Tănasie sin Duță** Anca, soțiia sa *Băeți*: Stan Dumitru *Fete*: Ivana Păuna	rumân	însurat	30 29 10 5 6 2	birnic	moștean	plugar	3 porumb 3 fân			2	2	8	5						500			
32	**Dumitrana, văduva** Năstase, fii-său	rumâncă	văduvă	60 18	scutită	moșteancă						2			1					500			
33	**Păun sin Marin** Safta, soțiia sa *Fete*: Stana Rada Voica Ioana	rumân	însurat	30 28 12 8 4 1	birnic	clăcaș	plugar	4 porumb 4 fân			2	2								300			
34	**Dinu Ivașcu** Ioana, soțiia sa Ioan, fii-său	rumân	însurat	30 28 12	birnic	moștean	chirigiu	6 porumb 5 fân			4	8	26		10					600			
35	**Mariia, mătușa**	rumâncă	văduvă	75																			
36	**Istrate Voicu** Sora, soțiia sa Stan, fii-său Mariia, fii-sa Ioan, slugă	rumân	însurat	40 35 4 8 12	birnic	moștean	chirigiu	5 porumb 5 fân		4	4	5	10		8					500			
37	**Ioan sin Gligore** Mița, soțiia sa *Băeți*: Dinu Ivașcu *Fete*: Mariia Ioana	rumân	însurat	75 45 12 8 4 1	birnic	moștean	plugar	4 porumb 5 fân			2	5	20		6					600			
38	**Bană Uță** Ilinca, soțiia sa	rumân	însurat	50 46	birnic	moștean	lemnar	4 porumb 4 fân			2	2	8		5					500			
39	**Ioan sin Bană** Mariia, soțiia sa	rumân	însurat	25 20	birnic	clăcaș	slugă	2 porumb 4 fân				2	10		8					600			
40	**Nicula sin Din** Tudora, soțiia sa *Băeți*: Nicolaie Dinu	rumân	însurat	40 39 8 2	birnic	moștean	plugar	4 porumb 4 fân			2	3	25							800			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
41	**Mitu Istrate** Stanca, soţiia sa *Băeţi*: Stancu Badea *Fete*: Neaga Ioana	rumân	însurat	50 38 12 9 6 3	birnic	moştean	plugar	4 porumb 3 fân				2								350			
42	**Stancu Vâlvore** Mariia, soţiia sa Filip, fii-său *Fete*: Badea Cârstina Stana	rumân	însurat	40 39 14 10 7 3	birnic	moştean	plugar	3 porumb 2 fân				1			5					500		1	3
43	**Filip Radu** Stanca, soţiia sa *Fete*: Badea Neacşa	rumân	însurat	30 25 2 1	birnic	moştean	plugar	4 porumb 3 fân			2	4			6					400			
44	**Ioan sin Chiriţă** Mane, soţiia sa Anghel, fii-său *Fete*: Andreica Sultana	rumân	însurat	50 29 1 16 4	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb 3 fân				2								500			
45	**Costandin Ioan** Mariia, soţiia sa	rumân	însurat	35 30	birnic	moştean	zidar	3 porumb 3 fân			2									500			
46	**Ienache Gheorghie** Mariia, soţiia sa Păun, fii-său	rumân	însurat	30 28 3	birnic	moştean	lemnar	6 porumb 4 fân			4	4			5					600			
47	**Ilinca lui Gheorghie** Şărban, fii-său	rumâncă	văduvă	70 17	scutită	moşteancă	toarce pă plată																
48	**Apostol sin Ioan** Mina, soţiia sa *Fete*: Gherghina Mariia	rumân	însurat	38 35 7 1	birnic	moştean	plugar	3 porumb 2 fân				2			2					400			
49	**Stăncilă Udrea** Niţa, soţiia sa Ilinca, fii-sa Ioana, mătuşa Marin, fii-său	rumân rumâncă rumân	însurat văduvă holtei	37 26 5 50 18	birnic	moştean	plugar toarce pă plată	3 porumb 3 fân				2			1					400			
50	**Drăghici Pavel** Ioana, soţiia sa *Băeţi*: Stan Ioan *Fete*: Voica Rada	rumân	însurat	40 30 10 7 16 8	birnic	moştean	plugar	5 porumb 4 fân				2			1					300			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
51	**Petre Ivan** Rada, soţiia sa Marina, fii-sa	rumân	însurat	38 35 7	birnic	clăcaş	plugar	1 porumb 2 fân				1											
52	**Ioan sin Radu** Paraschiva, fii-sa	rumân	văduv	50 14	scutit	moştean	plugar	2 porumb 4 fân			2	2								400			
53	**Dragomir Pană** Stoica, soţiia sa Ioana, mătuşa Dumitra, fii-sa	rumân rumâncă	însurat văduvă	28 25 70 12	birnic	moştean moşteancă	rotar toarce pă plată	3 porumb 3 fân			2	3			6					500			
54	**Dinu popa Pană** Ana, soţiia sa *Băeţi*: Udrea Marin Ioana, fii-sa	rumân	însurat	40 35 11 8 5	birnic	moştean	chirigiu	4 porumb 4 fân		6	4	5	18		10				6	450			
55	**Stanca lui Duţă** Mihai, fii-său Ioana, fii-sa	rumâncă	văduvă	35 4 12		clăcaşă	toarce pă plată	4 porumb 3 fân			2	5							15				
56	**Mihalcea popa Radu** Dobra, soţiia sa *Băeţi*: Badea Ivan Tudoriia, monahiia	rumân rumâncă	însurat călugăriţă	20 20 4 2 60	patentar	moştean	plugar	2 porumb 3 grâu 3 fân			4	3			8					500			
57	**Marin sin Ioan** Voicu, frate-său Stana, soru-sa	rumân	holtei	25 17 30	dorobanţ	moştean		3 porumb 2 fân		2		2								400			
58	**Radu Prunoiu** Dragomira, soţiia sa	rumân	însurat	77 60	ertat	moştean	plugar	4 porumb 3 fân			2	3			8					450			
59	**Badea Voicu** Rada, soţiia sa Ioan, fii-său *Fete*: Neacşa Tudora Dina	rumân	însurat	30 30 10 7 5 2	preot	moştean		4 porumb 5 grâu 1 fân		4	2	4	20		8					400		1	2
60	**Ioan Pârvu** Stana, soţiia sa Petre, fii-său Mariia, fii-sa	rumân	însurat	45 29 7 10	patentar	moştean	paricliser	3 porumb 3 fân			2	4			3					200			
61	**Filip Teodor** Cârstina, soţiia sa Simion, fii-său *Fete*: Mariia Stana Rada	sârb	însurat	50 49 26 16 12 8	patentar	moştean	neguţător	4 porumb 4 fân		2		4			8					400			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
62	**Stanciu popa Duminică** Muşa, fii-sa	rumân	văduv	50 14	preot	moştean		3 porumb 3 fân		2	2	3			8					90			
63	**Neacşu Cozma** Stanca, soţiia sa Dina, fii-sa	rumân	însurat	35 30 2	birnic	moştean	dogar	3 porumb 3 fân			2	4			6					400			
64	**Dumitru Niţu** Gherghina, soţiia sa Ioana, fii-sa	rumân	însurat	25 28 1	birnic	moştean	croitor	4 porumb 4 fân			2	3	10		6					400			
65	**Dobre Lăcustă** Rada, soţiia sa *Fete*: Sanda Muşa	rumân	însurat	38 28 10 2	birnic	moştean	chirigiu	6 porumb 6 fân		4	4	5			10				6	600			
66	**Istrate Ioa** Voica, soţiia sa *Fete*: Mariia Rada Zmaranda Voica	rumân	însurat	50 40 11 7 5 2	birnic	moştean	croitor	4 porumb 4 fân			2	4			6					400			
67	**Pană Neagoie** Floarea, soţiia sa Chiriţă, fii-său *Fete*: Ioana Oprea Cârstina Stana	rumân	însurat	49 40 10 7 5 3 1	dorobanţ	clăcaş		4 porumb 3 fân		4		4			8					500			
68	**Marin Preda** Stanca, soţiia sa Lazăr, fii-său *Fete*: Joiţa Paraschiva Tudora	rumân	însurat	40 38 10 9 7 6	birnic	moştean	plugar	5 porumb 5 fân			2	4								300			
69	**Rada lui Marin** Voicu, fii-său Ioana, fii-sa	rumâncă	văduvă holtei	50 20 12	 birnic	moşteancă	torcătoare slugă													100			
70	**Preda Pârvulescu** Ioana, soţiia sa Barbu, fii-său Ioana, fii-sa	ţigan	însurat	35 30 7 5	mânăstiresc	clăcaş	herar			2		3											
71	**Gligorie Vişanu** Ilinca, soţiia sa Mariia lui Vişanu *Băeţi*: Bădilă Ioan	ţigan ţigancă	însurat văduvă	25 23 60 8 5	al statului	clăcaş	herar			2		2			2								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
72	**Ioan Vişanu**	ţigan	însurat	40	al statului	clăcaş	herar			2		3			4								
	Mariia, soţiia sa			24																			
	Ioan, fii-său			1																			
	Mariia, fii-sa			3																			

Peste tot patruzeci şi patru cai, una sută doi boi, două sute cincisprezece vaci, trei sute treizeci şi şapte oi, patruzeci şi cinci capre, două sute optzeci şi patru râmători, treizeci şi şapte stupi, douăzeci şi patru de mii nouă sute opt zeci pruni, patru pogoane vie şi şaptesprezece copaci.

Suptocârmuitor, T. Balotă”.

Satul Popeşti, după Catagrafia Ţării Româneşti de la 1838.

„Satul Popeşti:

No.	Numele	Neamul	Căsătoriţi	Vârsta	Bir	Claca	Meşteşugul	Nr. pogoane lucrate	Beteşugul	Cai	Boi	Vaci	Oi	Capre	Râmători	Bivoli	Măgari	Catâri	Stupi	Pruni	Duzi	Vie	Pomet
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**	**21**	**22**	**23**	**24**
1	**Ion Moşteanu sin Stan Moşteanu** Mariia, soţiia sa	rumân	căsătorit	60 56	birnic	moştean	plugar	3 porumb 2 fân				1			6				8	15			8
2	**Păun Drăgănescu** Ion, fii-său Stanca, fii-sa	rumân	văduv	70 18 28	birnic	moştean	plugar	2 porumb 1 grâu 1 fân	boala epilepsiei		2									20			
3	**Radu sin deaconu Stoica** Dragomira, soţiia sa Ion, fii-său *Fete*: Dumitra Sanda	rumân	însurat	30 25 4 2 1	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 fân			2	1			2					100			
4	**Cârstea sin Borcan** Stana, soţiia sa Hristea, fii-său *Fete*: Stana Ioana	rumân	însurat	25 20 3 2 1	birnic	moştean	plugar	2 porumb 1 grâu 2 fân			2	1			3							1	
5	**Gheorghe sin Radu Vidroiu** Stana, soţiia sa *Fete*: Mihalcea Ileana Zmaranda	rumân	însurat	35 30 15 10 19	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 grâu 2 fân			2	2			2								
6	**Ion Vărsatu sin Albu** Badea, soţiia sa Ion, fii-său Cârstea, fii-său Stanca, fii-sa	rumân	însurat	40 35 10 6 8	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 2 grâu 1 fân	orb d-un ochi		2	1			4								
7	**Marin sin Voicu Popescu** Tudora, soţiia sa Dumitru, fii-său	rumân	însurat	27 20 1	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 grâu 1 fân			2	1			2					30			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
8	**Ion sin Ion Trăistaru** Mariia, soţiia sa *Băeţi*: Dragomir Andronie Dumitra, fii-sa	rumân	însurat	45 30 12 10 9	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 fân	orb d-un ochi	1					3								
9	**Neacşu sin Arsenie** Gherghina, soţiia sa Stancu, fii-său	rumân	însurat	34 30 4	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 fân				1			1								
10	**Bărcan sin popa Vladu** Ioana, soţiia sa Neagu, fii-său Costandina, fii-sa	rumân	însurat	60 55 10 18	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 grâu 1 fân	orb de un ochi		2	1											
11	**Dumitru sin Ion Ciobanu** Marica, soţiia sa *Fete*: Păuna Stana	rumân	însurat	60 55 15 8	birnic	moştean	plugar	4 porumb 1 fân				1			2								
12	**Neagu sin Neacşu Corbu** Stanca, soţiia sa	rumân	însurat	20 18	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 fân			2	1											
13	**Ion sin Marin** Mariia, soţiia sa Preda, mătuşă, maică-sa Dediu sin Preda Ioana, sin Gheorghe Preda	rumân	însurat	25 20 60 13 19	birnic	moştean	plugar	4 porumb 4 fân			2	1								30			
14	**Niţu sin Vladu** Neacşa, soţiia sa Ion, fii-său Neaga, fii-sa	rumân	însurat	45 40 12 15	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 grâu 1 fân			2	1			3				3				
15	**Pătru zet deaconu Marin** Badea, soţiia sa *Fete*: Maria Despa	rumân	însurat	40 35 18 13	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 fân			2	1			4								
16	**Radu sin deaconu Marin** Stanca, soţiia sa *Băeţi*: Gheorghe Neagu	rumân	însurat	40 35 18 22	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 grâu 2 fân			2	1			10					50			
17	**Stoica sin Marin** Mariia, soţiia sa Gheorghe, fii-său	rumân	însurat	28 20 1	birnic	moştean	plugar	4 porumb 1 fân		1	2				1					30			
18	**Dumitru sin deaconu Marin** Mariia, soţiia sa *Fete*: Mariia Stana	rumân	însurat	38 30 2 1	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 grâu 3 fân			2	1			6					28			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
19	**Dedu sin Voicu Popescu** Tudora, soţiia sa *Băeţi*: Neagu Stancu	rumân	însurat	36 30 3 1	birnic	moştean	plugar	2 porumb 1 grâu 1 fân			2				1				2	30			
20	**Iacob sin Neacşu Popescu** Anca, soţiia sa Despa, fii-sa	rumân	însurat	40 35 15	birnic	moştean	plugar	2 porumb 2 fân			2	2			10				2	50			
21	**Ion Ispas Crumăciucă** Dumitra, soţiia sa Sima, fii-său	rumân	însurat	60 50 15	birnic	clăcaş	plugar	5 porumb 1 fân		2													
22	**Năstase sin Ion Crumăciucă** Stoifca, soţiia sa	rumân	însurat	20 18	birnic	clăcaş	plugar	1 porumb							1								
23	**Dumitrache sin ceauşi Gheorghe** Caliţa, soţiia sa	rumân	însurat	22 20	dorobanţ	moştean		2 porumb 2 grâu 5 fân		3	2	1								50			
24	**Ilinca sin Ion, soţiia lui căprar Teodor** Marin, fii-său	rumâncă	văduvă	45 19	scutită	moşteancă	torcătoare	2 porumb 1 grâu 2 fân		2	2	1			8					50			
25	**Gheorghe sin Ion Corbu** Dobra, soţiia sa Matei, fii-său	rumân	însurat	30 25 5	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 fân			2	1			4								
26	**Popa Trandafir duhovnicu** Dragomira, soţiia sa Matei, fii-său Ion, fii-său *Fete*: Mariia Costandina	rumân	însurat	50 45 20 1 18 15	preot	moştean		3 porumb 2 grâu 2 fân		1	4	2			8				2	72			
27	**Costandin sin Ştefan** Ana, soţiia sa Ion, fii-său *Fete*: Ioana Mariia	rumân	însurat	34 25 10 8 3	preot	moştean		3 porumb 2 grâu 1 fân			2	1			8					30			
28	**Ivaşcu sin Albu** Catrina, soţiia sa Mariia, fii-sa	rumân	însurat	25 20 4	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 fân			2	1			1								
29	**Dinu sin Ion Crumăciucă** Dumitra, soţiia sa *Fete*: Dragomira Rada	rumân	însurat	25 20 5 2	birnic	clăcaş	plugar	1 porumb 1 fân			2												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
30	**Neacşu Corbu**	rumân	însurat	60	birnic	clăcaş	plugar	1 porumb			2	2			2								
	Rada, soţiia sa			50				1 fân															
	Băeţi: Dragomir			6																			
	Dumitru			3																			
	Pătrana, fii-sa			15																			
31	**Apostu sin Sima Corbu**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaş	plugar	3 porumb			2												
	Voica, soţiia sa			30				1 fân															
	Băeţi: Ion			15																			
	Dumitru			8																			
	Marica, fii-sa			16																			
32	**Tiţa, soţiia lui Tudor Pârvu**	rumâncă	văduvă	40	scutită	clăcaşă		1 porumbu			2	1	2										
	Zmaranda, fii-sa			12																			
33	**Ilie sin Ion**	rumân	însurat	50	birnic	moştean	plugar	2 porumbu			2	2			8					25			
	Oprea, soţiia sa			40				1 grâu															
	Fete: Neacşa			18				2 fânu															
	Mariia			16																			
34	**Stoica sin Voicu**	rumân	însurat	30	birnic	moştean	plugar	2 porumbu			2	1			3					30			
	Vlada, soţiia sa			24				1 grâu															
	Samfir, fii-său			4				2 fânu															
	Mariia			3																			
	Ioana			2																			
35	**Stanciu sin Neagoe** Morteanu	rumân	însurat	20	birnic	clăcaş	plugar	3 porumbu			2	1											
	Păuna, soţiia sa			18				1 fânu															
	Dragomir, fii-său			1																			
36	**Vladu sin Albu Vărsat**	rumân	însurat	40	birnic	clăcaş	plugar	6 porumbu			2	2			2								
	Bica, soţiia sa			35				1 grâu															
	Ion, fii-său			10				3 fânu															
	Fete: Mariia			16																			
	Costandina			7																			
37	**Ion Neagu Popescu**	rumân	însurat	20	birnic	moştean	plugar	3 porumbu			2	1								30			
	Stanca, soţiia sa			18				2 fânu															
	Tudora, fii-sa			2																			
38	**Stoica sin Gheorghe ceauşu**	rumân	însurat	30	scutit de militarie	moştean	plugar	1 porumbu			2	2			5				3	30			
	Dumitra, soţiia sa			28				3 grâu															
	Fete: Costandina			3				2 fânu															
	Stanca			2																			
	Mariia			1																			
	Paraschiva, mătuşa	rumâncă	văduvă	60	scutită		toarce pă plată																
39	**Radu uncheaşu**	rumân	însurat	140	ertat	moştean																	
	Anca, soţiia sa			100																			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
40	**Şerban podaru** Cârstina, soţiia sa *Băeţi*: Badea Stan	rumân	însurat	80 60 22 12	birnic	clăcaş	plugar	2 porumb 1 grâu 1 fânu			2				3								
41	**Neacşu sin Ion moşteanu** Ilinca, soţiia sa *Fete*: Păuna Stana	rumân	însurat	22 20 3 2	birnic	moştean	plugar	2 porumbu 1 fânu				1			4								
42	**Dumitru sin Ştefan podaru** Rada, soţiia sa Radu, fii-său	rumân	însurat	30 25 4	birnic	clăcaş	plugar	2 porumbu 1 fânu			2				4								
43	**Ion sin Voicu Popescu** Dumitra, soţiia sa Stana, maică-sa	rumân	însurat	20 16 70	dorobanţ	moştean	plugar	3 porumbu 2 fânu		1	2	1								30			
44	**Neagu sin Stan Popescu** Rada, soţiia sa Dragomir, fii-său *Fete*: Voica Costandina	rumân	căsătorit	50 45 15 12 8	birnic	moştean	plugar	2 porumbu 1 grâu 1 fânu		1					10					100			
										12	**72**	**39**	**2**		**131**				**20**	**830**		**2**	**8**

Peste tot doisprezece cai, şaptezeci şi doi boi, treizeci şi noa cai, doaoă oi, una sută treizeci şi unu râmători, doaoă zeci stupi, opt sute treizeci pruni, doauă pogoane vie şi opt copaci.

Suptocârmuitor, T. Balotă”.

ANEXA II

Biserica Parohia Siliştea III*

Prima menţiune despre biserica satului Siliștea o găsim în „Catagrafia Eparhiei Argeşului la 1824” întocmită de istoricul Ion Ionaşcu în 1942 .

Întrucât oferă date interesante despre biserica satului Siliştea şi slujitorii ei la 1824 vom prelua în întregime menţiunea respectivă:

„Biserica de lemn, hr. cuv. Paraschiva. Poporani: case 52, parte bărbătească 108, femeiască 98, peste tot 206. (1) p. Sima sin d. Dumitrache, 30 ani, bun, hirotonisit de păr. Vrața chir Sofronie, lt. 1809 iunie 7 Neagoe 6, Mialcea 3; Ioana, preoteasa 28 ani. (2) p. Radu sin Vasile, 48 ani, bun, hirotonisit de păr. Sevastis chir Dionisie, 1804 fevr. 12; Ioan 7 ani, alt fiu de 6 luni, Smaranda preoteasa, Opra fiica, 10 ani, Gherghina 3. (1) diacon Dumitru, sin p. Badea, 60 ani, bun, hirotonisit de par. Sardeon chir. Timotheiu, lt. 1785 iulie 25; Tănase 15, Radu 6, Vişa diaconeasa 58 ani.
(2) d. Rizea, sin p. Gheorghe, 35 ani, hirotonisit de par. Sevastis chir Dionisie, lt. 1791 decmv. 18; Stan 10 ani, învață psaltirea; alt fiu 8 ani, Ion 6 ani, Maria diaconeasa 30 ani, Maria 3 ani”.

Între 1824 şi 1895 nu mai avem date certe despre biserica satului Siliștea. Biserica era situata pe locul în care se afla în prezent prăznicarul (polata) şi avea împrejurul ei cimitirul satului.

În urma fenomenului de eroziune a dealului respectiv, precum şi pe timpul executării lucrărilor de construcţie a prăznicarului, au fost descoperite resturi de oseminte ale strămoşilor noştri care au fost adunate şi îngropate la uşa troiței construite la rândul ei pe locul sfântului altar al vechii biserici.

Din păcate, în perioada anilor ’50-’90, troița respectivă a fost lăsată aproape în părăsire, la „cheremul” animalelor şi păsărilor lăsate libere în zonă, precum şi copiilor care „se jucau” în interiorul şi împrejurul ei. Acest lucru a fost posibil şi datorită faptului ca nu s-a mai transmis de la o generație la alta respectul pentru locul acesta sfânt, la care strămoșii noștri au închinat timp de sute de ani rugăciuni lui Dumnezeu şi au ascultat Sfânta Liturghie.

* Textul a fost întocmit de gral. bg (r.) Nicolae Bănuță şi la dorința dlui a fost aşezat ca anexă, fără nicio intervenție din partea autorilor.

În anii din urmă, troița a fost închisă şi îngrijită puțin, oprindu-se procesul de degradare şi blasfemiere „nevinovată şi inconștientă” a acestui loc, unde sute de ani a fost Sfânta Sfintelor, dar mai sunt necesare lucrări de reparații şi mai ales rezugrăvire.

Întrucât la sfârșitul secolului al XIX-lea, bisericuța din lemn era destul de degradata şi de neîncăpătoare, obştea satului a hotărât sa ridice o biserică nouă de zid. Dar cum contribuțiile enoriașilor nu erau îndestulătoare, s-au adresat şi lt. col. Badea Dan, fiu al satului, retras la pensie din 1879.

După pensionare, lt. col. Badea Dan, deşi locuia în Bucureşti, s-a preocupat de ajutarea rudelor sale din Siliștea: un nepot, Constantin Tudor, a urmat cariera militară până la gradul de maior; a pregătit dota (haine noi şi câte o salbă din 3 mahmudele) la şapte nepoate - fete mari; a făcut case tip pentru câte un descendent din fiecare soră sau frate.

În anul 1893, locuitorii satului Siliștea, văzându-şi mica biserică din lemn învechită, gârbovă şi îmbătrânită s-au hotărât, la îndemnul preotului Ilie Predescu, să facă un nou lăcaş de închinăciune zidit din cărămidă, mai mare, mai frumos şi mai spațios.

Începutul l-au făcut lucrând aici în sat, pe malul văii Siliștei (Neajlovului) cărămida necesară. Şi-au dat seama însă că nu vor putea duce până la sfârșit o lucrare ce întrecea puterile lor. Greutăţile începutului chiar îi descurajase pe enoriaşi şi se gândeau cum să iasă la capăt. Profitând de venirea în sat a lt. col. Badea Dan, fratele său îi propune să contribuie şi el la facerea sfântului lăcaş.

Dar acesta se gândise la zidirea unui local de şcoală, dându-şi seama de marele folos al învățăturii de carte şi văzând cum copiii din sat se duceau la școlile din Gruiu şi Cireșu.

Dar atât rudele, cât şi sătenii l-au convins că au nevoie întâi de biserică şi mai pe urmă de şcoală. În biserică te creştinezi, te cununi, înalți rugăciuni lui Dumnezeu, în biserică te desparți de această lume - aşa gândeau şi gândesc oamenii.

Aceștia nu îndrăzneau să spere la mai mult de un ajutor alături de contribuția lor.

Dar, lt. col. Badea Dan îi surprinde şi hotărăşte să facă aici, în satul său natal, un lăcaş de închinare trainic şi frumos, adoptând planul unei mari biserici din București.

Constituie un comitet de execuție şi supraveghere, angajează meşteri şi constructori (din comuna Domneşti, pe atunci județul Muşcel,

conduşi de meşterul Ilie Ionescu), dă dispoziţii pentru procurarea materialelor - din belşug şi de bună calitate. Pentru măreața lucrare a asigurat cu dărnicie banii necesari.

Lucrările au durat doi ani (1893-1895), ridicându-se o minunata biserică, cu patru turle (pe naos, pronaos şi două mai mici pe pridvor).

Biserica a fost făcută parcă să înfrunte vicisitudinile vremii şi vremurilor. În cărămida zidurilor groase de peste un metru a pătruns puternic sudura tencuielii simple, din var, nisip şi apă, bine lucrată şi închegată. Cutremurele din noiembrie 1940 şi martie 1977 nu au produs nicio crăpătură în ziduri.

Pe toată durata lucrărilor, lt. col. Badea Dan a rămas în sat să vadă cu ochii sufletului - căci lumina ochilor trupeşti îi apusese, această măreață lucrare, înălțată spre slava lui Dumnezeu, pentru cinstirea, amintirea şi veşnica pomenire a părinților, străbunilor şi a numelui său, din veac în veac.

Pictura bisericii a fost executată de Belizarie D. Paraschivescu, născut în 1847, în zona Buzăului, dar stabilit în Domneşti, după ce fusese chemat să zugrăvească biserica „Buna Vestire" din acest sat. Stilul picturii este neobizantin, stil de tranziție spre cel clasic, realist, practicat şi de fiii acestuia, Dumitru (Dimitrie) şi Gheorghe (Gogu) Belizarie, pictori vestiți care au zugrăvit o mulțime de biserici din Argeş, Muşcel, Vâlcea, Covasna, Moldova, inclusiv Biserica Mitropoliei din București (actuala Catedrală Patriarhală), între anii 1932-1935.

Aşa cum se menționează în pisania bisericii de pe placa de marmură fixată deasupra uşii de la intrare în lăcaş, lucrările au fost terminate în 26 septembrie 1895 şi s-a sfințit la 8 octombrie 1895.

Redăm mai jos pisania, din care lipseşte un rând şi jumătate, păstrând caracteristicile limbii şi scrierii timpului şi punând în paranteze cuvintele lipsă (cel mai probabil):

*„ACEASTA SFA BISERICA CU PATRONAJ SF. IERARH NICOLAIE, CUV. PARASCHIVA ŞI ... SAU FONDAT DIN NOU I... C.ARE (*ÎNCEPÂND LUCRAREA*) ÎN 1893...(* SUB DOMNIA MAJESTĂȚII SALE, REGELE CAROL I*) CU BINECUVÂNTAREA ÎNALTPRESFINȚITULUI GHENADIE MITROPOLITUL PRIMAT. ŞI SA TERMINAT (* 189*)5 SEP. 26 ÎN DILELE PRESFINTIEI SALE ...D. GHERASIM TIMUS. EPISCOPUL EPARHII. DE FONDATORUL LT. COL. BADEA DAN. NUMIND UN COMITET PENTRU ECDECUTARE' LUCRARI CONDUS DIN DLOR STEFAN MARINESCU ...NEPOT DIN... PREOTUL ILIE PREDESCU, MARIN DAN, ANGHEL MARIN, TUDOR MIHALACHI, GHIORGHI STAN CIOBANU, ... AJUTAND ŞI OPSTE INORIASI... SI SALAORICT ŞI CU MINCARE'LUCRATORILOR. SI SA SFITIT ASTADI 8 OCT. 1895.*

Pictor… Com. Domneşti din Muşcel. Constructor Ilie Ionescu”.

Deşi numele pictorului nu a putut fi descifrat din pisanie, a fost regăsit pe pictura votivă a portretului fondatorului, lt. col. Badea Dan, în stânga uşii de la intrare şi pe icoana Maicii Domnului cu Iisus Prunc, de pe catapeteasma.

Fondatorul şi ctitorii sfintei biserici sunt menționați şi pe pereții absidei de nord a altarului, astfel:

- „ FONDATORU BISERICI‹I›
LOCOTENENT COLONEL
BADEA DAN
TITORII
MARIN DAN, TUDOR MIHALACHE
ILIE PREDESCU, GHEORGHE CEOBANU”
- „POMELNICU FONDATORULUI
şi AL INORIAŞILOR” unde sunt menționate numele a 124 enoriași şi fiii acestora.

Plăci de marmură cu date biografice ale fondatorului bisericii lt. col. Badea Dan se regăsesc: sub pisanie, pe acoperământul cavoului, pe monumentul funerar, precum şi pe fațada clopotniței (doua) şi pe spatele acesteia (una).

Primul preot al noii biserici, al cărui nume îl regăsim şi printre membrii comitetului de executare a lucrărilor şi între ctitori, a fost Ilie Predescu, care a avut cu preoteasa Maria opt copii. Acesta a slujit la sfânta biserică până în 1912.

La 1.06.1912 este transferat la Parohia Siliștea III, după ce slujise în parohiile Borleşti-Vărzaru şi Prundu, preotul Ioan D. Angelescu, absolvent de seminar gr. II, născut la 1.08.1886, hirotonit preot la 9 septembrie 1907. Acesta a funcționat aproximativ (?) până în 1930, o perioadă slujind în paralel şi în parohia Cireșu.

În perioada 1912-1930 se pare că a mai slujit şi preotul Gheorghe Ciobanu. Într-o catagrafie din anii ‘30 se menționează că Parohia Siliștea III avea 203 familii de enoriași cu 689 suflete.

Biserica fusese reparată în 1925, dar mai avea nevoie de reparație. Parohia avea 5 ha pământ în folosința personalului, teren pe care-l primise prin donație de la Ion Velcescu din Gruiu, în anul 1929.

Din anul 1929, a funcționat ca preot în Parohia Siliștea III preotul Ilie Stoian, născut în sat, la 19.07.1903, absolvent al seminarul de gr. II. A fost hirotonit preot ajutător la Parohia Cireșu la 24.06.1930; înaintat paroh la 01.04.1931, iar bugetar la 01.03.1931. A fost hirotesit duhovnic la

20.02.1931. A fost căsătorit cu Domnica preoteasa, fiica preotului Ioan D. Angelescu şi a avut trei copii: Gheorghe, Lucica şi Niculina.

În anul 1937 se executau lucrări de acoperire a bisericii cu tablă de fier, furnizată de o firmă germană, furnizor al Casei Regale a României (se pare că până atunci fusese acoperită cu şiţă?). Lucrarea a fost executată de săteanul Ilie Pavel.

Cântăreţi (cunoscuţi):

1. Marin St. Tudor, născut la 21.04.1885, absolvent al şcolii de cântăreţi, numit la Parohia Cireşu la 01.07.1905 şi transferat la Siliştea III la 01.11.1934;

2. Petre S. Teodorescu, născut la 23.02.1896, absolvent al şcolii de cântăreţi; a funcţionat atât la Cireşu, cât şi la Siliştea;

3. Marin A. Stamulea născut la 28.09.1895, absolvent al scolii de cântăreţi, numit la Parohia Siliştea III la 01.09.1913, transferat la Găleşeşti-Ţuţuleşti la 01.05.1923; numit la Parohia Ţuţuleştii Noi pe 15.10.1926; transferat la Siliştea III la 01.12.1933.

Preotul Ilie Stoian a funcţionat ca preot paroh până la 01.01.1971, când a fost hirotonit ca preot paroh Ion St. Mihai, născut la 29.01.1945, în satul Gruiu, din părinţii Stoica şi Elisabeta. Acesta a absolvit Seminarul Teologic „Sfânta Ecaterina” din Bucureşti, în 1965 şi Facultatea de Teologie „Iustinian Patriarhul”, de asemenea din Bucureşti, în 1969. Este căsătorit cu Maria preoteasa, educatoare, acum pensionară şi are patru copii: Corneliu (născut în 1971), Valentin (născut în 1972), Mariana-Paula (1977) şi Georgeta-Daniela (născută în 1982). Funcţionează şi în prezent (mai 2011), dar şi-a înaintat cererea de pensionare.

În monografia *Eparhia Râmnicului şi Argeşului* - ediţia 1976, pe lângă preotul paroh Ion St. Mihai, este menţionat şi preotul pensionar, din 01.10.1970, Ilie Stoian.

Îngrijitor era Radu C. Mincu, care îndeplinea şi funcţia de cântăreţ.

Au mai fost cântăreţi: Ilie Anghel, Marin P. Teodorescu, Tudor S. Gheorghe, Alexe Constantin şi Ilie A. Nicolae, dar fără a fi absolvenţi ai şcolii de cântăreţi (cu excepţia lui Marin P. Teodorescu).

În perioada de parohiat a preotului Ion St. Mihai au fost executate lucrări de construcţie a gardului împrejmuitor (1971), reparare a prăznicarului (1974), repararea tencuielilor exterioare (1977), închiderea pridvorului (aprox. 1980).

După 2001, au fost executate lucrări de:

- montare jgheaburi şi burlane (2002);

- zugrăvire a icoanelor exterioare (2004, executată de Ion Marin şi fiul sau, originari din Cireşu);

- reacoperirea integrală a bisericii cu tablă zincată (2006, executată de frații (?) din Vlădesti, Argeș) şi a clopotniței (2007 - aceiași);

- sonorizare interioară şi exterioară (2002);

- introducerea de apă curentă, gaze naturale şi realizarea instalației de încălzire centrală (2008-2009);

- reconstruirea integrală şi modernizarea prăznicarului (polatei) „Sf. Cuv. Parascheva" (septembrie 2008);

- mochetarea întregii pardoseli (august 2009), spălarea picturii de pe catapeteasmă (21 iulie - 3 august 2009, executată de o echipă de studenți ai secției de artă religioasă a Facultății de Teologie Pitești, condusă de asist. univ. Dorin Grecu);

- recondiționarea celor 6 (şase) icoane de pe catapeteasmă (martie-iunie 2010, executată de aceeași echipă);

- spălarea (recondiționarea) picturii interioare (pictor-zugrav-Ion Gheorghe din Ulieşti, județul Dâmbovița şi efectuarea şi a altor lucrări (reparații, lambrisare, înlocuirea ferestrelor de lemn etc. de către o echipă condusă de Cristian Buciuc, iar tâmplăria de către Gheorghe Popa-Gica Covrig din Cireșu;

- montarea a 18 scaune sculptate din lemn de stejar de către Aurel Oltei din Călinești.

Aceste lucrări au fost executate cu fonduri donate de enoriași, de diverși cetățeni în conformitate cu prevederile Legii 571/2003 Codul Fiscal şi de epitropul bisericii - gl. bg. (r) Nicolae Bănuță şi de soția acestuia, Vasilica Bănuță, membră a Comitetului parohial.

Din inițiativa acestora, cu fonduri provenite din donarea a 2% din impozitul pe salariu şi cu sprijinul enoriaşilor au fost executate lucrările sus menționate şi este în pregătire proiectul de construire a unei capele mortuare, conform regulilor europene.

ANEXA III

Şcoala generală Siliştea[*]

În secolul al XIX-lea, clasele primare se desfăşurau în pridvorul bisericii. Spre exemplu, ctitorul bisericii noi, lt. col. Badea Dan a învățat carte cu bunicul său, diaconul Rizea. Într-o schiţă monografică a satului Siliștea întocmită de învăţătorul Ioan St. Burcea, se menţionează că şcoala Siliștea ar fi fost cea mai veche pe aceste meleaguri, menţionându-se că au existat documente care atestă acest lucru.

De asemenea, în monografia *Siliștea Argeșului*, apărută în revista „Albina" din 06.06.1976, se menționează: „Avem şi cea mai veche şcoală de pe aceste meleaguri: înființată la 08.08.1838, satul având 77 de familii moşnene, construcția fiind executată de marele învățător candidat T. Marinescu".

Într-o vreme, la începutul sec al XX-lea, se învăța într-o cameră din casa lui Luță sau sub un nuc uriaş din spatele casei acestuia. De asemenea, se învăța la şcoala Cireşu (era sediul comunei) într-un local situat pe locul unde în prezent este amplasată stația de distribuție a apei.

În anul 1914 revenea în sat, ca absolvent al Şcolii Normale „Carol I" din Câmpulung - Muşcel, Ioan St. Burcea, fiu al satului care ținea să îndeplinească testamentul mamei sale, care l-a dorit învățător în satul natal. Numai că satul Siliștea nu avea şcoală şi, pentru început, s-a încadrat la şcoala din satul Popeşti, unde se deplasa zilnic pe jos sau călare, când timpul era foarte potrivnic.

În urma unui memoriu adresat Inspectoratului Școlar, s-a obținut înființarea unui post de învățător în satul Siliștea, şcoala fiind deschisă în propria casă părintească, „casa veche" situată între proprietățile actuale ale cetățenilor Maria Din şi Ion Popescu, într-una din cele două camere. Situaţia a durat până în 1924, când tânărul învăţător mobilizează toată obştea satului şi se trece la construirea unui local de şcoală, cel actual.

Despre tânărul învățător şi condițiile de învățătură ale acelei perioade s-a exprimat, peste ani, unul din elevii de atunci, poetul Ion Bănuță, care consemna în revista „Albina", al cărei redactor şef era: „… când a venit în clasă domnul învăţător Ioan, am încercat un fior cum n-a

[*] Textul a fost întocmit de gral. bg (r.) Nicolae Bănuță şi la dorința dlui a fost aşezat ca anexă, fără nicio intervenție din partea autorilor.

mai fost altul şi care nu se afla înscris nicăieri. Era tânăr, frumos, sever. Mie mi se părea plin de carte şi de mistere. Eram fascinat de învăţătorul îmbrăcat într-un tulburător costum naţional. De altfel, aşa l-am văzut în tot timpul anilor mei de şcoală primară. După foarte scurtă vreme, ne-am mutat într-o şcoală cu - în sfârşit - o uşă. Era casa părinţilor învăţătorului. Aici am învăţat carte, carte adevărată. În sufletul învăţătorului Ioan mocnea un vis. Cu o îndatinare eroică şi cu sprijinul satului, în 1926 ne-am mutat în frumoasa noastră şcoală, aşezată la marginea apei Siliştei. Eram fericiţi. Şcoala noastră de vis era, în acea vreme, în acele locuri, un palat".

Întreaga muncă de organizare a strângerii fondurilor necesare şi de construcţie a localului şcolii s-a desfăşurat sub atenta, stricta şi permanenta îndrumare şi conducere a învăţătorului Ioan St. Burcea, care s-a dovedit şi sub acest aspect un adevărat conducător cu calităţi deosebite: spirit organizatoric, minuţiozitate, simţul detaliului, exemplu personal etc.

Prezentăm drept mărturie un proces-verbal întocmit de învăţătorul Ioan St. Burcea, care cuprinde în detaliu sursa fondurilor folosite, cantităţile de materiale şi provenienţa lor, meseriaşii, salahorii, hrana necesară etc. Deosebit de elocvente asupra modului în care învăţătorul Ioan St. Burcea şi colegii săi au asigurat derularea activităţii didactice în şcoală, sunt procesele verbale întocmite de revizorii şcolari care au efectuat aici controale.

Spre exemplu, inspectorul şcolar I. Alboteanu consemnează cu ocazia controlului din 25.01.1935, efectuat ca urmare a cererii învăţătorului de înaintare la gradul I şi în baza rezoluţiei 145 a inspectorului general:

- Domnul Ioan St. Burcea este directorul şcolii de la înfiinţarea ei;
- Şcoala funcţiona cu două săli de clasă, cancelarie, sală pentru bibliotecă şi muzeu şi antreul, localul fiind bine întreţinut;
- există magazie, closete şi gradină şcolară (100 mp), toate frumos împrejmuite;
- sălile de clasă erau curate, bine încălzite, pereţii fiind drapaţi cu hărţi şi tablouri istorice şi religioase;
- apa de băut era păstrată într-un vas (putină) cu capac;
- numărul elevilor care frecventau regulat era: la clasa I - 19/din 19 înscrişi; clasa a II-a - 18/20, clasa a III-a - 15/15, clasa a IV-a 19/22, clasa a V-a 17/17, clasa a VI-a 8/10 şi clasa a VII-a - 10/11, în total 71/76.

- în anii 1927/1928, respectiv 1928/1929, învățătorul a lucrat şi pentru alfabetizarea adulților: 43/46 din care au promovat 34;

- biblioteca şcolară, înfiinţată şi condusă tot de învățătorul Burcea, cuprindea 198 de volume, fiind citite în anul şcolar respectiv de 205 elevi şi 20 de săteni;

- era şi un început de muzeu organizat tot prin stăruința domnului învățător care conținea borcănaşe cu seminţe diverse, animale şi păsări împăiate, animale şi insecte păstrate în spirt, animale marine şi minerale; existau, de asemenea, şi materiale demonstrativ - intuitive pentru disciplinele geografie, istorie, matematică, literatură;

- gradina şcolii - 1 ha, se cultiva cu zarzavaturi, legume şi flori, iar câmpul de experiență - 2,5 ha - era cultivat cu grâu;

- domnul învăţător studiase lucrări pedagogice de autori români şi străini, literatură, reviste;

- se menționa că învățătorul publica relativ frecvent articole în „Revista Generală a Învăţământului", iar în 08.12.1934 întocmise şi ţinuse comunicarea „Patriotismul şi solidaritatea Naţională" la şcoala de instructori premilitari din județul Argeș;

- se concluziona că domnul învățător Ioan St. Burcea este muncitor şi priceput şi pune multă dragoste în îndeplinirea misiunii ce şi-a ales.

Constatări similare sunt consemnate şi cu ocazia altor controale, în anii următori. Subrevizorul şcolar N. Protopopescu consemna, la 30.03.1936, că „… peste tot în școală domnea ordinea desăvârșita, datorită domnului director Burcea, care supraveghează cu atențiune deosebită totul" şi concluziona că acesta este „… unul din fruntașii învăţătorilor din judeţul Argeş".

Iar în 07.12.1936, subrevizorul şcolar D. I. Diaconescu consemna, că atât directorul Burcea, cât şi învăţătoarea Rada Lăzăroiu asigurau condiţii bune în sălile de clasă („cald şi aer curat"), material didactic suficient, ordine şi rânduială peste tot.

În școală funcționau, în plus, cor școlar şi farmacie școlară.

În 08.03.1938, revizorul școlar Gh. T. Păuna menționa că învățătorul Ioan St. Burcea fusese numit subrevizor școlar de control, dar nu luase în primire postul şi că a activat doi ani în calitate de comandant de centru de instrucție premilitară, iar împreună cu colegul său din postul doi, care urmase cursurile de străjerie la Breaza, a organizat străjereşte şcoala.

În 31.05.1941, subinspectorul școlar R. M. Tudorache completa aprecierile, constant foarte bune, cu altele noi:

- se organizase o cantină școlară care hrănea permanent opt copii săraci, ai căror părinți plecaseră pe front;

- se organizase un început de cooperativă;

- învățătorul Ioan St. Burcea înființase cămin cultural, al cărui director era şi luase inițiativa construirii unui local propriu cu contribuția sătenilor;

- era președinte al comitetului școlar local, membru al consiliului de administrație al Băncii populare şi comandant al Centrului de Pregătire Premilitara „Dâmbovnic";

- a confecționat drapelul şcolii, a organizat echipele sanitare şi a făcut parte din sfatul comunal;

- pentru cinstirea eroilor din Războiul de Reîntregire a așezat în antreul şcolii, în mai 1940, o placă comemorativă din marmură (care în anii '50 va fi scoasă şi i se va pierde urma, dar de pe o fotografie păstrată de fiica învățătorului se va reconstitui lista eroilor consemnată pe monumentul construit în centrul satului, în mai 2009).

Şi concluziona: „Dl. director I. Burcea face apostolat în satul în care lucrează, fiind exemplu pentru învățători", acordându-i calificativul „excepțional".

Toate activitățile de control abundau de aprecieri deosebit de bune despre tot ce se desfăşura în şcoală şi despre activitatea învățătorului şi directorului Ioan St. Burcea şi se finalizau cu acordarea calificativelor „foarte bine" şi „excepțional".

Absolvenți de marcă: poetul Ion Bănuță, profesorii Gh. Tănase, D. Tănase şi mulți alții. În perioada 1948-1968, când satul Siliștea a fost sediul comunal (împreună cu satele Cireşu şi Gruiu), şcoala a funcționat ca şcoală generală cu clasele I-VII (din 1965, I-VIII).

Din această perioadă am regăsit o serie de date şi informații, deşi nu în volumul şi calitatea dorite despre componența corpului didactic, un recensământ al copiilor născuți între 1948-1962 (din care rezulta dinamica numărului de elevi înscriși) etc.

În 1952, corpul didactic al şcolii era format din 14 cadre:

a) la Şcoala Generală Siliștea:

1. Stanciu Scarlat - director
2. Angelescu I. Ion - profesor
3. Lozowschi Liubovi - profesor (lb. rusă)

4. Popa T. Ion - profesor
5. Zidaru R. Ion - profesor
6. Iliescu Constantin - profesor
7. Stan P. Florica - învățătoare
8. Bimbirel Niculina - învățătoare.
b) la Şcoala cu clasele I - IV, Gruiu
1. Petculescu Constantin - director
2. Petculescu C. Maria - învățătoare
3. Popescu Gh. Victor - învățător
4. Stoian C. Elisabeta - învățătoare
c) la Şcoala cu clasele I - IV, Cireșu
1. Rădulescu C. Ioana - directoare
2. Șerbănescu Cecilia - învățător
În perioada 1950 - 1953 au mai activat:
1. Fântânescu Constantin - profesor
2. Iordache Constantina - profesor
3. Cristea N. Mihai - profesor
4. Stăncioiu Miron - profesor
5. Bălțatu Eugenia - învățătoare.

Secretarul şcolii era Grigorescu Nicolae şi erau încadraţi patru îngrijitori. De menţionat, că în anul 1951 erau în evidență 153 de copii de vârstă şcolară, din care 138 au fost înscriși la cele trei şcoli, frecventând cursurile 135. Cadrele didactice au asigurat şi cursurile de alfabetizare la care erau înscrise 26 de persoane, din care 20 au frecventat şi 15 au absolvit clasa I.

Între 1955 - 1960, componența corpului didactic a fost:
a) la Şcoala de 7 ani mixta Siliștea:
1. Tănase Gheorghe - director (profesor de lb. română şi constituție)
2. Tănase Ioana - profesoară (română, istorie, cor)
3. Badea Florica - profesoară (științele naturale, geografie, chimie)
4. Pantelică Dumitru - profesor
5. Moraru Valeriu - profesor
6. Șinca Joița - profesor (ed. fizică, istorie, fizică, cercul sportiv)
7. Albu Niculina - învățătoare
8. Marin Gheorghița - învățătoare
b) Școala Cireșu

1. Rădulescu Ioana - directoare
2. Mihăilescu Maria - învățătoare
c) Școala Gruiu
1. Rădulescu Ion - director
2. Petculescu Constantin - învățător
3. Petculescu Maria - învățătoare
4. Stoiculescu Ecaterina - învățătoare
Au mai activat:
1. Stanciu Ioana - directoare (Cireșu)
2. Ciolca Maria - învățătoare (Cireșu)
3. Cristea Mihai - profesor
4. Stoiculescu Gheorghe - profesor
5. Cristea Niculina - învățătoare
6. Toma G. Ion - profesor
7. Stoica Zinica - învățătoare
8. Duinea Florica - profesoară
9. Dumitru Niculina - învățătoare
10. Bubu Ioana - profesoară

Funcționau trei îngrijitori, din care amintim pe Vulpeanu (Popa) Gheorghița, care a asigurat igiena şcolii Siliștea peste 40 de ani.

În 1958 se înființează Grădinița Gruiu, educatoare fiind Rădulescu Viorica. În august 1963 se realizează un recensământ al tuturor copiilor născuți între 1948-1962 pentru a stabili necesarul de şcolarizare pe întreaga comună Siliștea.

În perioada 1960-1968, corpul didactic se prezenta în următoarea componență:

a) Școala Siliștea
1. Cristea Niculina - directoare, până în 1964
2. Tănase Gh. - profesor (schimbat din funcție prin decizia nr. 15971/04.11.1960 a Secției Învățământ şi Cultură a Sfatului Popular Raional Topoloveni).
3. Tănase Ioana - profesoară
4. Stoiculescu Gheorghe - profesor
5. Badea Florica - profesoară
6. Popescu Victor - profesor
7. Mihăilescu Alexandrina - profesoară
8. Vlădulescu Mariana - profesoară
9. Ploscaru Rodica - profesoară

10. Lixandru Dumitra - profesoară
11. Iliescu Gheorghița - profesoară
12. Sima Florica - profesoară
13. Tudor Florica - învățătoare
14. Rotaru Niculina - învățătoare
b) Școala Gruiu
1. Petculescu Constantin - director
2. Petculescu Maria - învățătoare
3. Stoiculescu Ecaterina - învățătoare
c) Școala Cireșu
1. Ciolca Maria - directoare
1. Rădulescu Maria - învățătoare (din 1965 profesoară şi apoi directoare la Școala Siliștea)

Au mai activat:
1. Cristea Mihai - profesor şi directorul căminului cultural
2. Stanciu N. Ioana - directoare (Cireşu)
3. Heroiu Joița - profesoară
4. Balau Constantin - profesor
5. Bărbulescu Nicolae - profesor
6. Șerban I. Mariana - profesoară
7. Dragomirescu Marin - profesor
8. Negoescu Dumitru - profesor
9. Popescu Constantin - învățător
10. Mihăilescu Maria - profesoară
11. Diaconu Constantin - învățător

Interesant de menționat, pentru amploarea şi cuprinderea activității politice a vremii în activitatea școlară dar şi pentru preocuparea de dezvoltare a cunoștințelor şi personalității elevilor, este că în anul școlar 1967/1968 era constituită o unitate de pionieri cu patru detașamente în care erau cuprinşi 44% din elevi (54 din 122).

Comandanții de detaşament au fost succesiv: Vulpeanu Marioara, Tănase Emil, Dincă Dumitru, Bulumac Gheorghe, Vasile Constantin, Dumitru Martin, Badea Ion, Teodorescu Ioana, Ilie Androne.

Consiliul organizației de pionieri al Școlii Siliștea funcționa în următoarea componență:

1. Mihăilescu F. Alexandrina - comandant de unitate și președinte al consiliului

2. Rădulescu Ion - secretar, comandant de detașament

3. Constantin (Toma) Elena - locțiitor secretar mic
4. Lixandru Dumitra - comandant detașament
5. Ploscanu Rodica
6. Vlădulescu Mariana
7. Sima Florica - profesoară educație fizică.
8. Gârlea Maria - directoare
9. Popescu Constantin - învățător
10. Tănase Ioana - profesoară de muzică
11. Gârlea Constantin - comandant de detașament
12. Stroe Nicolae - președintele comitetului sindical, Siliștea
13. Rădulescu Gheorghe

Din programul de activități al consiliului se menționează:

- constituirea de formații corale, dansuri populare, recitatori şi povestitori artistici, grupuri vocale, soliști vocali, formații de teatru (scenetă şi brigadă artistică);

- organizarea de concursuri „Cine ştie câștigă”, „Dialog față în față”, serbări școlare, concursuri pe obiecte şi tehnice, cercuri pionierești: literare, „Prieten al cărții”, al mâinilor îndemânatice, al micilor naturaliști;

- sărbătorirea Pomului de iarnă, organizarea vacanțelor școlare (în 1968 se primiseră cinci locuri în tabăra Păuleasca - Prahova şi un loc în tabăra Năvodari al căror cost era acoperit de stat până la 80% din 370 lei/elev), proiecții filme - matinee, audiții şi vizionări radio-TV, activități de muncă patriotică;

- popularizarea şi realizarea de abonamente la presa pentru copii - revista „Cutezătorii” etc.;

- organizarea panoului de onoare - cu elevii merituoşi;

- expoziții cu realizările cercurilor pionierești;

- întreceri sportive pentru obținerea insignei de polisportiv;

- vizite la unitățile economice din comună: C.A.P., I.A.S., S.M.A.;

- vizită la București (Gradina Zoologică şi Gradina Botanică).

Din Cartea Şcolii am desprins situația elevilor înscriși în clasele I-VIII în perioada 1962-1968, precum şi situația bazei materiale a şcolii:

An scolar	Numarul elevilor inscrisi / clase/ recenzati/????								Nr.Sali	Biblioteca	Laborator
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	clase	nr.volume	
1662/1963	13/14	12/12	11/11	12/12	44/53	28/28	50/50	_	5	1386	DA
1963/1964	13/15	12/12	13/14	11/11	45/44	50/50	28/28	_	5	700	DA
1964/1965	15	13	12	15	32	40	49	24	_	DA	_
1965/1966	14/15	13/13	13/13	12/12	58/62	36/38	34/32	47	_	1035	_
1966/1967	_	_	_	_	_	_	_	_	5	1122	_
1967/1968	_	_	_	_	_	_	_	_	5	DA	_

Situaţia
promoţiilor de la Şcoala Siliştea din perioada 1964-2011

Anul şcolar	**Componenta Corpului profesoral**	**Elevi înscrişi**	**Elevii cu cele mai bune rezultate; cariera**	**Observaţii**
1964/1965	Tănase M. Gheorghe - director; limba română; Gârlea C. Maria - limba română; limba franceză; Cristea M. Niculina - istorie; educație cetățenească; Stoiculescu D. Gheorghe - matematică; Iliescu Gherghina - fizică; ed. fizică; Tănase Ioana - chimie; muzică; Mihăilescu Alexandru - geografie; Popescu Victor - agricultură.	24	Bănuță D. Marin - 9,93 Bugan I. Marin - 9,80; Ilie M. Gherghina - 9,60; Voinicilă F. Ion - 9,26.	Cls. a VIII-a Cls. a IV-a
1965/1966	Tănase M. Gheorghe - director; limba română; Gârlea C. Maria - limba franceză; Cristea M. Niculina - istorie; educație cetățenească; Stoiculescu D. Gheorghe - matematică; Iliescu Gherghina - fizică; chimie; Tănase Ioana - biologie; muzică; dirigenție; Mihăilescu Alexandru - geografie; dirigenție; Popescu Victor - agricultura; lucrări practice; Comănescu Liviu - ed. fizică; Sima Florica - ed. fizică.	24 23	Tănase Gh. Natalia - 9,92; Velcescu Iuliana - 9,11; Marin P Viorel - 9,00; Nedelea Maria - 9,00 Tănase St. Constantina - 9,83; Radu F. Elena - 9,55 Ion M Maria - 9,45; Stan Gherghina - 9,33	Cls. a VIII-a 2 clase paralele

1966/1967	Tănase M. Gheorghe - director; limba română; educație cetățenească; Gârlea C. Maria - limba franceză; Mihăilescu Alexandrina - istorie; geografie; desen; Iliescu Gherghina - matematică; Tănase Ioana - biologie; agricultură; muzică; Sima Florica - dirigenție; fizică; chimie; ed. fizică.	32	Chiriță I. Vasile - 9,85; Popescu Gh. Iulian - 9,80; Marin M. Gherghina - 9,78; Ilie R. Gherghina - 9,71; Florea Gh. Elena - 9,70	Cls. a VIII-a
	Constantin (Toma) m. Elena - învățător	13	Vasile Gh. Constantin; Teodorescu A. Maria; Radu M. Florin; Mincu Gh. Lucia	Cls. a IV-a
1697/1968	Gârlea C. Maria - director; limba franceză; Vlădulescu Mariana - dirigenție; limba română; Lixandru Dumitra - matematică; Dragomirescu Marin - matematică; Sima Florica - fizică; chimie; ed. fizică; Mihăilescu Alexandrina - istorie; geografie; desen; Tănase Ioana - muzică; Ploscaru Rodica - biologie, lucrări practice; agricultură.	32	Bănuță I. Nicolae - 9,95; Ion I. Felicia - 9,75; Mihai M. Aurelian - 9,71 Grigore R. Valentin - 9,47; Mincu F. Nicolae - 9,39	Cls. a VIII-a ultima promoţie a cls. a VIII-a de la şcoala Siliștea; din 1968/69 se împarte între cele două şcoli Cireşu şi Gruiu
	Rădulescu S. Ion - învățător	12	Ilie F. Andone - 9,69; Badea A. Gh. - 9,60; Tudor (Teodorescu) A. Marius Aleodor - 9,45	Cls. a IV-a
1968/1969	Toma M. Elena - învățător	17	Bănuță I. Constantina - 9,66; Din Gh. Ion - 9,66; Stroe N. Florica - 9,01.	Cls. a IV-a

1969/1970	Rădulescu S. Ion - învățător	11	Tudor A. Elena - Magdalena - 9,09; Vulpeanu I. Gheorghe - 8,81; Stroe N. Gheorghe - 8,77	Cls. a IV-a
1970/1971	Toma M. Elena - învățător		Burcea V. Gheorghe - 9,33	Cls. a IV-a
1971/1972	Rădulescu S. Ion - învățător	20	Bănuță I. Ion Tudor A. Iulian	Cls. a IV-a
1972/1973	Toma M. Elena - învățător	14	Gheorghe Felicia - 9,48; Stoian Gh. Mariana - 9,00	Cls. a IV-a
1973/1974	Mihai St. Constantin - învățător	18	Tudor A. Rodica - Mihaela - 9,23; Ștefan A. Ioana - 9,23; Din Gh. Dumitru - 9,18; Nedelcu C. Iuliana - 9,18; Radu M. Emil - 9,05	Cls. a IV-a
1974/1975	Rădulescu S. Ion - învățător	11	Marin M. Lucica - 9,63; Tănase R. Lenuța - 9,27; Din T. Mariana	Cls. a IV-a
1975/1976	Popescu Gh. Victor - învățător	11	Burcea V. Ion - 9,36; Marin I. Maria - 9,36; Radu St. Elena - 9,21; Stoian I. Florin - 9,18	Cls. a IV-a
1976/1977	Mihai St. Constantin - învățător	20	Nedelcu C. Mariana Tănase R. Cornelia Ilie St. Gherghina	Cls. a IV-a
1977/1978	Marin Veronica - învățător	18	Ștefan A. Florica - 9,81; Stoian I. Ioana - 9,81; Florea V. Constantin - 9,60; Nedelcu C. Laurențiu - 9,51; Gheorghe I. Florica - 9,21; Marin M. Nicolae - 9,09.	Cls. a IV-a

1978/1979	Rădulescu S. Ion - învățător	22	Bănuță I. Adrian; Ilie F. Mihai; Marin M. Ilie; Badea M. Mihaela - Florentina	Clasa a IV-a
1979/1980	Popescu Gh. Victor - învățător	21	Marin A. Petrica - 9,90; Nedelcu C. Cornelia - 9,78; Gheorghe I. Mariana - 9,69; Popa I. Tudor - Claudiu - 9,57	Cls. a IV-a
1980/1981	Mihai St. Constantin - învățător	18	Marin M. Mariana - 9,55; Marin I. Elena - 9,55; Badea I. Florin - 9,16; Ion N. Mariana - 9,16.	Cls. a IV-a
1981/1982	Popescu Gh. Victor - învățător	18	Marin M. Florin - 9,68; Marin M. Mariana - 9,68; Marin C. Margareta - 9,68; Badea M. Nicoleta - 9,30; Burcea V. Ilie - 9,30.	Cls. a IV-a
1982/1983	Rădulescu S. Ion - învățător	8	Stoian P. Elisabeta - 9,48; Sandu I. Eleonora - 9,33 (juristă); Gheorghe S. Cristina - 9,33 Badea I. Iuliana - 9,09 (profesor pentru ciclul primar);	Cls. a IV-a
1983/1984	Popescu Gh. Victor - învățător	8	Ion N. Florina; Popa M. Olguța	Cls. a IV-a
1984/1985	Rădulescu S. Ion - învățător	8	Grigore A. Cornel - 9,39	Cls. a IV-a
1985/1986	Popescu Gh. Victor - învățător	11	Vasile N. Adrian - 9,82; Grigore St. Nicolae - Ștefan - 9,82; Rușanu M. Petruț - Daniel - 9,66; Georgescu V. Daniel - 9,55.	Cls. a IV-a

1986/1987	Rădulescu S. Ion - învățător	7	Ilie D. Ileana - 8,81.	Cls. a IV-a
1987/1988	Mihai St. Constantin - învățător	12	Mihai St. Silviu - Constantin - 9,20; Mihai I. Paula -9,18; Vulpeanu M. Iuliana 9,18;	Cls. a IV-a
1988/1989	Rădulescu S. Ion - învățător	8	Ilie C. Dumitra - Cristina -; Marin C. Constantin - Cristian	Cls. a IV-a
1989/1990	Badea Elena - învățător		Nae I. Mariana -9,75; Sandu I. Florentina - Claudia -9,66; Marin I. Costinel - 9,60	Cls. a IV-a
1990/1991	Rădulescu S. Ion - învățător	8	Rușanu Cristina - 9,21	Cls. a IV-a
1991/1992	Florea Georgeta - învățător	6	Mihăilescu Roxana - 9,66; Grigore Florina - 9,45	Cls. a IV-a
1992/1993	Dumitrașcu (Amzăr) I. Maria - Mihaela - învățător	3	Mihai I. Daniela - Georgiana - 9,69; Vasile I. Elena - 9,59.	Cls. a IV-a
1993/1994	Florea Georgeta - învățător	7	Vulpeanu Gh. Nicoleta - 9,51;	Cls. a IV-a
1994/1995	Florea Georgeta - învățător	8	Nastase M. Dana - 9,66; Ion Gh. Iuliana - Georgiana - 9,33	Cls. a IV-a
1995/1996	Becheanu - învățător	3	Ion Gh. Ionut - Daniel - 9,03	Cls. a IV-a
1996/1997	Florea Georgeta - învățător	3	Marin A. Alina - Elena - 9,53	Cls. a IV-a
1997/1998	Badea Mihaela - învățător	4	Dinescu P. Diana - Daniela - 9,69; Alexe Gh. Constantin - 9,39;	Cls. a IV-a
1998/1999	Toma Iuliana - învățător	5	Marin Andrei - Marius - FB; Vulpeanu Gh. Georgiana - Mihaela - FB	Cls. a IV-a
1999/2000	Mihai Paula - învățător	2	Marica C. Tatiana - Mariana - FB	Cls. a IV-a
2000/2001	Sârbu Camelia - învățător	3	Smitlaene C. Ionela - Nicoleta - FB	Cls. a IV-a

2001/2002	Guran Iulia - învățător	9	Din D. Robert - Florian - FB; Ilie M. Ionela - Mădălina - FB; Nae Gh. Maria - Mădălina - FB	Cls. a IV-a
2002/2003	Constantin Mihaela - învățător	4	Bănuță A. Alexandra - FB	Cls. a IV-a
2003/2004	Toma Iuliana - învățător; Florea Florentina - profesor limba franceză; Mihai Ion - profesor religie	6	Ştefan Gh. Andreea - Elena - FB; Ilie M. George - Cosmin - FB; Florea C. Marius - Leonard - FB;	Cls. a IV-a
2004/2005	Oancea Andreea - Nicoleta - învățător; Stan Mihaela - profesor limba franceză şi religie	12	Badea Gh. Natalia - Cristina - FB; Gurguță Ion Cristian - FB; Marin F. Ancuța - Daniela - FB; Nae Gh. Raluca - Filofteia - FB	Cls. a IV-a
2005/2006	Amzăr I. Maria - Mihaela - învățător	8	Florea C. Maria - Laura - FB; Florea C. Mariana - Loredana - FB; Ghiță O. Lucreția - Ioana - FB; Bănuță A. Adrian - FB.	Cls. a IV-a
2006/2007	Stoica Cătălin - învățător		Badea Gh. Cristina - Elena - FB.	Cls. a IV-a
2007/2008	Amzăr I. Maria - Mihaela - învățător	5	Duță I. Marian - Răzvan - FB; Marin F. Alexandra - Cristina - FB;	Cls. a IV-a
2008/2009	Preda Adelina - Elena - Învățător	8	Badea F. Alexandru - Valentin - FB; Marin M. Maria - Alexandra - FB; Toma V. George - Leonard - FB.	Cls. a IV-a
2009/2010	Pătru Adelina - Elena	6	Badea Gh. George - Aurel - F.B.; Ghiță O. Georgiana - Rodica - F.B.	Cls. a IV-a

GLOSAR

A

Afion	- opiu.
Anafora	- raport scris al unui boier din divan adresat domnitorului.
Apă tare	- acid azotic, întrebuinţat ca decolorant şi oxidant.
Argint-viu	- mercur.

B

Boala copiilor	-
Brat	- frate.
Brat ego	- fratele lui.
Brâncă	- erizipel (boală contagioasă).

C

Chezaş	- garant.
Chilă	- veche măsură de capacitate pentru cereale, egală cu 680 de litri în Ţara Românească şi cu circa 430 l în Moldova.
Chinovar	- sulfură roşie de mercur; vopsea roşie.
Cislă	- cotă-parte de bir, fixată sau impusă de vistierie unor comunităţi fiscale (judeţ, sate etc.); repartizare proporţională, după avere, a dărilor fixate de obştea satelor.

D

Dalac	- antrax.
Dambla	- apoplexie, paralizie.
Diac	- grămătic, copist.
Dojană	- pedeapsă (cu bătaie).
Dojenit	- pedepsit.
Dropcolipsesc de apă	- duc lipsă de apă.
Dropică	- boală cauzată de acumularea patologică de apă în cavităţile corpului; hidropizie

F

Friguri - malarie.

H

Hălăduitor - locuitor care trăieşte în linişte.

Iconom - administratorul unei moşii a unei mănăstiri.

Iele - ființe imaginare, zâne cu puteri nefaste.

J

Judec, judeci - țărani liberi, proprietari de pământ.

Judeci, a se - a se elibera din rumânie.

Județ - conducător al unui oraş.

Jurat - ales, deputat al satului.

L

Lepră - infecție contagioasă, cronică, cu localizare cutanată şi viscerală.

Lingoare - febră tifoidă.

Lipitură - boală molipsitoare.

Luetic - sifilitic.

M

Mazil (manzil) - descendent boieresc fără funcție publică (de rangul al doilea).

Mădular - membru al unei societăți, grup, organizații, corporații etc.

Mămular - negustor ambulant de mărunțişuri care făcea şi cămătărie, vânzând obiecte de manufactură.

Medelnicer - rang boieresc.

Megiaş - țăran liber, moşnean.

Meremet - reparare, refacere.

Mumbaşir - agent de execuție trimis de stăpânire pentru îndeplinirea unei porunci.

O

Oberț - cârciumă, han.

Ocină - moşie stăpânită ereditar.

Ocrug - circumscripție.

Ofichiu - rang bisericesc.
Oftică - tuberculoză.
Olac - sol, curier, căruță de poştă.
Ot - din, de la.

P

Paludism - boală infecțioasă provocată de un hematozoar (prin înțepătura țânțarilor anofeli); malarie, friguri palustre.
Pantahuză - listă de subscripție cu care se strângeau odinioară bani pentru construirea sau repararea de biserici.
Pârcălab - administrator în satele boiereşti şi mănăstireşti; perceptor.
Pecetluit - sigilat, oprit, interzis.
Pelagră - boală frecventă la populațiile subalimentate cronic şi care consumă în mod predominant făină de porumb alterată sau porumb necopt.
Piatra iadului - denumirea populară pentru azotatul de argint.
Piatră vânătă - sulfat de cupru hidratat.
Pisar - funcționar de cancelarie însărcinat cu copierea sau redactarea unor acte.
Plocon (poclon) - dare în bani.
Podagră - gută, localizată la membrele inferioare.
Podreganie - înmormântare.
Postelnic - titlu onorific dat boierilor care nu aveau atribuții speciale.
Procovăț, procovețe - bucată de pânză folosită pentru acoperirea unor obiecte de cult.
Proistos - mai mare peste preoți; ajutor de protoiereu.

R

Revent - plantă întrebuințată în medicină ca purgativ.

S

Sachelar - distincție bisericească acordată unui preot; preot căruia i s-a acordat această distincție.
Sărăcică - arsenic; şoricioaică.

Scarlatină	- boală infecțioasă, contagioasă şi epidemică (mai ales la copii).
Sf. pristol	- masă din mijlocul altarului pe care se țin obiectele de cult necesare oficierii liturghiei.
Sfrenție	- sifilis.
Sin, snă	- fiul lui; nepot.
Sinamechie (siminechie)	- frunzele uscate ale unui arbust din Orient, luate ca purgativ.
Spițer	- farmacist.
Stavrofor	- preot sau arhimandrit care poartă, ca distincție ecleziastică, o cruce (de aur) pe piept.
Stânjen	- unitate de măsură pentru lungime, egală cu 1,96 m.
Sublimat corosiv	- clorură de mercur, utilizată ca dezinfectant extern.
Sudit	- supus străin.
Surpătură	- hernie.
Ş	
Şar	- nume dat unor substanțe colorate.
Şoricică, şoricioaică	- otravă pentru şoareci.
T	
Turta-lupului	- numele popular al semințelor foarte toxice ale unui arbore din India din care se extrage stricnina.
V	
Vătaf	- administrator de plai.
Vătăşel	- vornicel la nuntă; diminutiv al lui vătaf
Vornic sătesc	- primar al unui sat.
Z	
Zapciu	- conducător de plasă, subordonat ispravnicului şi însărcinat cu strângerea dărilor.
Zet	- ginere.

BIBLIOGRAFIE

Instrumente de lucru:

MAVRODIN, Teodor şi colab. - *Îndrumător în Arhivele Statului. Județul Argeş*, nr. 17, Bucureşti, 1984.

STOICESCU, Nicolae - *Bibliografia localităților şi monumentelor feudale din România, I - Țara Românească (Muntenia, Oltenia, Dobrogea),* vol. 1 şi 2. Cu o prefață de Î.P.S.S. Firmilian, Arhiepiscopul Craiovei şi Mitropolitul Olteniei. Editată de Mitropolia Olteniei, 1970.

Izvoare inedite:

DIRECȚIA ARHIVELOR NAȚIONALE ISTORICE CENTRALE BUCUREŞTI, fondurile: *Catagrafii, partea I, Județul Argeş, Fundația Culturală Regală - Cămine Culturale; Ministerul Agriculturii şi Domeniilor - Reforma Agrară din anul 1864 şi 1921; Ministerul Cultelor şi Instrucțiunii Publice; Ministerul Culturii Naționale şi Cultelor; Ministerul Educației Naționale şi Cultelor; Ministerul de Interne-Administrative; Mitropolia Țării Româneşti; Vornicia din Lăuntru.*

ARHIVELE NAȚIONALE - SERVICIUL JUDEȚEAN ARGEŞ, Piteşti, fondurile: *Camera de Comerț şi Industrie Piteşti; Episcopia Argeş; Inspectoratul Şcolar al Județului Argeş; Inspectoratul Şcolar al Județului Muşcel; Prefectura Județului Argeş; Prefectura Județului Muşcel; Pretura Plasei Rociu (Găleşeşti); Pretura Plasei Ştefăneşti; Primăria Comunei Căteasca; Primăria Comunei Cireşu; Primăria Comunei Gruiu; Primăria Comunei Siliştea; Primăria (Magistratul) Oraşului Piteşti; Primăria Comunei Valea Mare - Podgoria; Serviciul (Consilieratul) Agricol al Județului Argeş; Sfatul Popular al Regiunii Argeş; Tribunalul Județului Argeş;*

Izvoare edite:

Catalogul documentelor Țării Româneşti din Arhivele Statului, vol. IV *(1633-1639)*, întocmit de Marcel-Dumitru Ciucă, Doina Duca-Tinculescu, Silvia Vătafu-Găitan, Bucureşti, 1981; vol. V *(1640-1644)*, întocmit de Marcel Dumitru Ciucă, Doina Duca-Tinculescu, Silvia Vătafu-Găitan, Bucureşti, 1985; vol. VI *(1645-1649)*, întocmit de Marcel-Dumitru Ciucă, Silvia Vătafu-Găitan, Melentina Bâzgan, Bucureşti, 1993; vol. VII *(1650-1653)*, întocmit de Marcel-Dumitru Ciucă, Silvia Vătafu-Găitan, Bucureşti, 1999; vol. VIII *(1654-1656)*, întocmit de Marcel-Dumitru Ciucă, Silvia Vătafu-Găitan, Dragoş Şesan, Mirela Comănescu, Bucureşti, 2006.

Documente privind Istoria României (D.I.R.), B. Țara Românească, vol. I-V, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1951-1954.

Documenta Romaniae Historica (D.R.H.), B. Țara Românească, vol. I-V, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1966-1969.

Lucrări generale şi speciale:

ACADEMIA ROMÂNĂ - Institutul de Etnografie și Folclor „C. Brăiloiu”, *Sărbători și obiceiuri,* vol. I, Oltenia, Editura Enciclopedică, București, 2001.

ADĂNILOAIE, Nichita - *Istoria învățământului primar (1859-1918),* Editura Cris Book, Bucureşti, 1998.

ADĂNILOAIE, Nichita, BERINDEI, Dan - *Reforma agrară din 1864,* Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1967.

Administrația Casei Bisericii. Anuar, 1909, Tipografia Cărților Bisericeşti, Bucureşti, 1909.

Anuarul Eparhiei Argeşului pe anul 1934, Curtea de Argeş, Editura Consiliului Eparhial, Tipografia „Artistica“ P. Mitu, Piteşti, 1934.

Anuarul Eparhiei Argeşului, Librăria şi Tipografia „Artistica“ P. Mitu, Piteşti, 1939. Situația eparhiei observată în vizitele canonice din anii 1936, 1937, 1938.

BÂLĂ Ion, BÂLĂ, Ştefan, *Spineni. Istorie şi contemporaneitate*, Bucureşti, 2000.

BULGĂR, Gh., CONSTANTINESCU, Dobridor, Gh., *Dicționar de arhaisme şi regionalisme*, vol. I şi II, Editura Saeculum Vizual, Bucureşti, 2003.

CIOBOTEA, Dinică, *Istoria moşnenilor I/1 (1829-1912),* Editura Universitaria, Craiova, 1999.
CONSTANTINIU, Florin - *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1997.
CRISTACHE, Panait, Ioana - *Biserici de lemn din judeţul Argeş*, Editura Ordessos, 2010.
CRISTOCEA, Spiridon - *Şcoala din Dobreşti, judeţul Argeş. 165 de ani (1839-2004)*, Editura Tiparg, Piteşti, 2004.
CRISTOCEA, Spiridon, PĂDURARU, Marius – *Comuna Cicăneşti, judeţul Argeş. File de istorie*, Editura Ordessos, Piteşti, 2009.
DONAT, Ion, PĂTROIU, Ion, CIOBOTEA, Dinică – *Catagrafia obştească a Ţării Româneşti din 1831*, Editura Helios, Craiova, 1999.
DUMITRACHE, Nicolae, PUFU, Marin - *Din istoria comunei Mărăcineni, judeţul Argeş - Satele Ciumeşti (Argeşelul) şi Mărăcineni. Începuturi, evoluţie, evenimente, instituţii, oameni*, vol. I, Piteşti, 2009.
FLOREA, Constantin, GÂLCĂ, Mircea, TRÂMBACIU, Ştefan - *Argeşeni şi muşceleni participanţi la Războiul de Independenţă a României: 1877-1878*, Piteşti, 1980.
FLORESCU, Bobu, Florea, STAHL, Paul, PETRESCU, Paul, *Arta populară din zonele Argeş şi Muşcel,* Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1967.
FRUNZESCU, Dimitrie - *Dicţionaru topograficu şi statisticu alu României*, Bucureşti, 1872.
GEORGESCU, Vlad - *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1992.
GIURESCU, Constantin, C., GIURESCU, Dinu, C. – *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Editura Albatros, Bucureşti, 1971.
GIURESCU, Constantin, C. - *Istoria românilor,* vol. III, partea a II-a, Bucureşti, 1946: *Principatele Române la începutul secolului al XIX-lea. Constatări istorice, geografice, economice şi statistice pe temeiul hărţii ruse din 1835,* Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1957.
HAMANGIU, Constantin, Codul general al României. Legi uzuale, partea I, 1938.
ISCRU, G., D., *O Încercare de redeschidere a şcolilor săteşti în Ţara Românească în anii 1851-1853*, în „BOR”, an LXXXVIII, nr. 7-8, iul-aug. 1970.
****, Indicator al comunelor urbane şi rurale din Regatul României*, Bucureşti, 1887.

***, *Indicele comunelor orăşiane şi rurale din Muntenia, Officiulu Statisticu*, Bucureşti, Imprimeria Statului, „Sf. Sava şi Nifon“, 1861.
***, *Indicele comunelor României după noua organizare a Legii comunale,* Bucureşti, 1865.
IONAŞCU, Ion - *Catagrafia eparhiei Argeş, la 1824*, cu prefaţă, indice şi o hartă, Bucureşti, 1942.
IONAŞCU, Ion - *Despre judeţele Olt şi Argeş în Catagrafia din anii 1773-1774, de la Moscova,* în „Mitropolia Olteniei“, an X, nr. 3-4/1958.
IONESCU, Dominic, N. - *Schituri şi biserici de sat. Note de drum şi însemnări de demult*, Bucureşti, Tipografia Capitalei, str. Sf. Apostoli, nr. 48, 1931.
IORGA, Nicolae - *Moştenii din Cremenari. O contribuţie la vechea viaţă a satelor muntene*, Academia Română, Memoriile Secţiei istorice, seria III, tomul XII, anul II, Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului, Imprimeria Naţională, Bucureşti, 1931.
IORGA, Nicolae - *Trei biserici de sat muntene: Pietroşiţa, Calvini şi Cremenari*, în „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice“, publicaţiune trimestrială, anul XXIV, fasc. 68, aprilie-iunie, 1931, Aşezământul Tipografic Datina Românească, Vălenii de Munte.
ISCRU, Gh., D. - *O încercare de redeschidere a şcolilor săteşti în Ţara Românească în anii 1851-1853*, apărut în „BOR“, an LXXXVIII, nr. 7-8, iulie-august, 1970.
LAHOVARI, George, Ioan, general BRĂTIANU, C., I. şi TOCILESCU, Grigore - *Marele Dicţionar Geografic al României*, vol. I-V, Bucureşti, 1897-1902.
LAHOVARI, Ioan, George - *Dicţionarul geografic al judeţului Argeş,* Societatea Geografică Română, Bucureşti, Stabilimentul Grafic Socecu şi Teclu, 1888.
MAVRODIN, Teodor - *Aninoasa şi Slănicul Muşcelului. File de cronică,* Editura Cultura, Piteşti, 2010.
MAVRODIN, Teodor - *Consideraţii privind fondarea şi cronologia documentelor create de Partidul Frontul Renaşterii Naţionale din judeţul Muşcel*, în „Revista Arhivelor“, nr. 2/1997, Bucureşti.
MAVRODIN, Teodor - *Episcopia Argeşului 1793-1949*, Editura şi tipografia Europroduct, Piteşti, 2005.
MAVRODIN, Teodor - *Istoria Primăriei Piteşti*, Editura Pământul, Piteşti, 1996.

MAVRODIN, Teodor (coord.) - *Argeşul şi Muşcelul - spații istorice ale românismului*, vol. I şi II, Editura Tiparg, Piteşti, 2013.
MAVRODIN, Teodor, CĂPĂȚÂNĂ, Ion, VIŞINESCU, Sorin - *Camera de Comerț şi Industrie în istoria economiei argeşene 1864-1949, 1990-2000,* Tipografia Tiparg, Piteşti, 2000.
NEAGOE, Stelian (coordonator) - *Enciclopedia istoriei politice a României 1859-2002*, Bucureşti, Editura Institutului de Ştiințe Politice şi Relații Internaționale, 2003.
NOVAC, Vasile - *File din istoria Argeşului*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2001.
OLTEANU, Constantin - *Evoluția structurilor ostăşeşti la români*, Editura Militară, Bucureşti, 1986.
PANAITESCU, P., P. - *Introducere în istoria culturii româneşti*, Bucureşti, 1969.
PĂDURARU, Marius, CHISTOL, Aurelian - *Comuna Bârla, județul Argeş. Studiu monografic*, Bucureşti, 2010.
RIZEA, Elena, ENE, Ioana - *Monumente istorice din județul Vâlcea. Repertoriu şi cronologie,* Editura Conphys, Râmnicu Vâlcea, 2007.
STOICESCU, Nicolae, Bibliografia localităților şi monumentelor feudale din România, I, Țara Românească (Muntenia, Oltenia, Dobrogea), vol. I şi II. Indici, 1970.
TAMAŞ, Corneliu - *Istoria Râmnicului,* Editura Antim Ivireanul, Râmnicu Vâlcea, 1994.
VULCĂNESCU Romulus - *Mitologia română,* Editura Academiei Române, București, 1987.

CUPRINS

ISBN 606-15-0799-2
9 786061 507993 >